MDK

Oberbauer
ezüstmunkák

Lukács Zs: Egyházművészeti kiáll. Magyar Iparművészet, 1908, 257-258 l.

Oberbauer

l.

Mikrotypfalnegyhárm

24. l.

Gőndöcs Benedek:

Mellig, hétnyolczad balr
süli s arcza s bajusza leberetv
s cimadájának galléria felett
hord. Feliratai a kép alatt

Gőndöcs Bened

Pusztaszeri apát és ly
hálás tisztel

s ez után:

„Elved: Annyi jót te
E jámbor szándékbo

Könyomat, az alak nag

Ltsza 7912 (ch

Oberbauer Alajos

l.

Tóth Béla

Magyar anekdotakincs

607 – 609. l.

LX.

Oberbauer Jenő

litográfus

Arad. 1855 június 10-én

Bécsben. 4 elemit végzett.

1876/7 I. esti tanfolyam a bpesti

mintarajztanodában.

Lelet, miciai VI. 206.

Oberbauer Jenö

Poisonyi gravör

1. Dessins à la plume

ivod

Cat spec. 7 l

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Oberbauer Klajós

l.

Egyházm. Lap

I. 63-l. 64. l.
127. l. 140. l.
141. l. 149. l.
160 l 224. l.
288-l – 317,
361, 374-l.

maros-vásárhelyi, pozsonyi (székesegyházi és ferenczieknek templomabeli), gyalakuti, szentkirályi, kassai, kolozsvári, Révay-féle kelyheknek és zománczozásaiknak sem leltem társát sehol s ha igen, mint például Drezdában és Aachenben vagy Kennsington muzeum egy pár ékszerén, akkor azokról teljes meggyőződéssel mondhatom, hogy azok itt Magyarországon készültek, vagy legfeljebb a magyar városokkal szoros kereskedelmi és ipari viszonyban élő, egy iskolában járó városok valamelyikében.

Egyébiránt e kérdésen már túl vagyunk, hogy a magyarországi arany-, ezüst- és zománcz-művészet a XIII. században kezdve, önállólag és nagy kiterjedésben működött egész e század elejéig, ez kétségtelen tény s most csak az van hátra, hogy e hatszázados élet részleteit kutassuk és megállapítsuk, mire nézve az utat jól elkészítették Ipolyi, Rómer, Henszlman s a Pulszkyak megelőző tanulmányai.»

Értekezése berekesztéseül szerző Európa különféle muzeumaiból több érdekes zománczozott műtárgyat sorolt föl, a többi között az általa legelőször említett kelyhet, melyen Magyarország czímere két pajzson, a négy pólya és apostoli kettős kereszttel diszített halmok fordúlnak elő. Mivel e kehely szintén sodronyzománczozott példány s az ország czímerével van diszítve, mondanunk is fölösleges, hogy a zománcz-kérdésben nem kevésbbé fontos szerep jut neki, mint a folyóiratunkban (257—262. lap) ismertetett Rong-féle kehelynek. Alkalmilag fogjuk adni e nevezetes középkori ötvös-műemlék rajzát is.

Tanulmányát e szavakkal zárja be: «Ma már többé nem kérdés tárgya e művészetnek Magyarországon is virágzása és sajátságos fejlődése — hanem igen is kívánatos az egyes részletek felderítése és kidolgozása. Ilyen lesz pedig első sorban (amaz anyanyelvünkön irt kézikönyvnek előszóval és jegyzetekkel ellátott kiadása), mely a XVII. század közepéről az aranyezüst-művességről, a zománcz készítéséről és alkalmazásáról szól s mely Ballagi Aladár tagtársunk birtokában lévén, megjelenését minden órán várhatjuk. Részemről csak azt teszem ezekhez, hogy Magyarországon a XV. XVI. és XVII. században egész 1657—60-ig az aranyezüst-művészség leghatalmasabb volt Kolozsvárt, mert 1473-tól kezdve a jelzett határidőig tehát 200 év alatt sokkal több mint 400 aranyezüst-műves nevét szedtem össze — mely számmal egy város sem dicsekedhetik — valamint történetük s más viszonyaikat is felderítő számos körülmény került napfényre, melyeket más alkalommal fogok ismertetni».

Midőn ezt örvendetes tudomásul veszszük, nem mulaszthatjuk el, hogy Deák Farkas úrnak, ki a zománczkérdés bevilágítására, a fáradságot nem kimélve, időt szentelt, köszönetet ne mondjunk. Kutatásaiban

Egyházművészeti Lap
1880

ő, mint kedvelő, komoly tanulmányozás mellett, oly fokú lelkesültséget tanusított, mely további működésre fogja sarkalni s kitüzött czéljához, hogy a zománcz-kérdés, a felkutatott emlékek és történeti adatok alapján kellő megvilágításba helyeztessék, őt lépésről-lépésre segíteni.

A LELKÉSZKEDŐ PAPSÁG KÖRÉBŐL.

XVIII. **Nt. Horváth Pál**, szőllős-györöki (Veszprém-egyházmegye) segédlelkész úr, egyházi paramentumok ügyében irt hozzánk levelet. Nevezetesen a plébánia-templom régi ezüst kelyhén kívül, melyet a a patenával együtt tűzben aranyozás czéljából felküldött, még egy másik, középkori műstylben alkotott kelyhet rendeltetett meg közvetítésünkkel, még pedig a folyóiratunk 140. lapján (2. ábra) rajzban bemutatott kehely mintájára. Leveléből jónak látjuk idézni a következő adatokat: «Templomot reparálunk, a fölajánlott ajándék-összegnek (90—100 frt) ezer helye akadt volna a mi templomunknál, hol a torony keresztjétől a sekrestyeajtó kulcsáig, az oltár- és oltárképtől le az ajtó küszöbéig, a paramentumokat nem is említve, minden a legschlendrianabb s nyomorúbb állapotban van. De midőn az ide mellékelt kehelynél jobb kelyhünk nincs, szükségesebbre és jobbra fordíthattam-e a fölajánlott 90—100 forintot, mint e nemes ízlésben készült kehely megszerzésére? És mégis Isten tudja és én, mennyit kellett két hónapig beszélnem, míg a különben nemesszívű donatorokat reá tudtam birni, hogy *ne a tizenkét öl hosszú templom kifestésére*, hanem inkább e kehelyre, mely szükségesebb, engedjék át nekem ez összeget. Végre beleegyeztek, de kikötötték, hogy nevük a kehely talpába vésessék és a renovált templomban az első áldozatnál már e kehely használtassék». E sorok elég fényesen bizonyítják, hogy a lelkészkedő papság tagjainak, kellő tapintat mellett, van annyi befolyásuk hiveikre, hogy ily önkénytes adományok felajánlása alkalmával, helyes irányba és mederbe sikerüljön terelniök a jámbor adakozók szándékát. Mondanunk is fölösleges, hogy jelen esetben, ha a lelkész beleegyezését adja a templom kifestésére, minő festést lehetett volna létesíteni 90—100 frton! Bizonyára nem jobbat, mint rendesen történni szokott. A tizenkét öl hosszú templom falai, valami vándor szobafestő által, különféle szinekre bemázoltatva, sem mesterét, sem a helység papját, kinek kötelessége fölügyelni a templom helyreállítási munkálataira, nem dicsérné, sőt az egyszerű lelkületű és ízlésű donatorokat sem elégítené ki. Tehát a pénz elpocsékolva, a templom belseje hosszú időkre elektelenítve s a hazai papság műérzék-hiányáról vezetett krónika egy

esettel szaporítva volna! Így ellenben, a nemesszívű adakozók jó cselekedetét is tovább fogja hirdetni az érczből készült csínos kehely, melyben naponta a legszentebb újszövetségi áldozat megy végbe, mint a pár esztendő alatt tönkre ment falfestés, vagy jobban mondva mázolás emléke. A kehely már el is készült, tűzben aranyozott bronzból, ezüst kupával és patenával *Oberbauer A.* budapesti gyárában. A kehely talpára belül a donatorokra vonatkozó következő felirat van vésve, díszes, a kehely styljének megfelelő XIII. századra való betűkkel: ✠ MIKSEVITS·L·ÉS·NEJE·KVN·E A·SZ·GYÖRÖKI TEMPLOMNAK·1880. A kehely ára, csinos zárható tokkal együtt, 75 frt; a betűk bevésése pedig 1 frt 35 krba került. Nincs okunk kételkedni, hogy e jól sikerült egyházi edénynyel a megrendelő nt. segédlelkész urat és a kegyes donatorokat egyaránt kielégítettük. Részünkről pedig megragadjuk az alkalmat, hogy midőn t. olvasóink figyelmét, t. paptársunk nt. Horváth Pál úr buzgó működésére fölhivjuk, egyúttal az alkalmilag előforduló esetéknél hasonló eljárásra buzdítsuk.

XIX. **Ft. Opitz Sándor** adai plebános úr (a kalocsai főmegyéből), lapunk egyik buzgó olvasója, amint értesülünk, Oberbauer A. gyárában egy borromei-féle selyem casulát rendelt meg plébánia-egyháza számára. Igen örvendünk, hogy a ft. plebános úr lelkes intézkedése folytán, ime már a bácsmegyei templomok egyikének kevésbbé egyházias műizlésben szabott és kiállított hegedű-idomú miseruhái között van — habár egyetlen — egyháziasb kinézésű casulája. Meg vagyunk győződve, hogy a példa vonzani s a jó ügy terjedni fog. Csak kötelességet teljesítünk, midőn az adai plebánia szomszédságában lakó lelkész urak közül azokat, kiknek nem volt alkalmuk a fővárosban megfordulni, s ily szabású miseöltönyt látni, figyelmessé teszszük a megszerzett casulára. Aki egyszer összehasonlította a divatos, modern miseruhákkal: aligha fog az újabb kor szülte eme divatczikkeknél megmaradni, hanem helyette a régi szabású, egyháziasabb idomúakat fogja választani s így az egyházi szertartások ünnepi komolyságát emelni.

IRODALOM.

VII. **Wandmalereien des christlichen Mittelalters in den Rheinlanden.** Herausgegeben von *Ernst aus'm Weerth.* Zugleich als II. Abtheilung Band 4 und 5 der Kunstdenkmäler des christlichen Mittelalters in den Rheinlanden. Leipzig, T. O. Weigel, 1880. ívrét, 21 lap és LV tábla.

Nemcsak a műtörténeti tanulmányokkal foglalkozók, de a restaurationalis munkálatokra vállalkozók, vagy ilyeneket intézők is kiváló figyelmet érdemlő művet nyertek *aus'm Weerth* jelen kiadványában, mely a szerző által még 1857-ben sajtó alá adott «Kunstdenkmäler der christlichen Mittelalters in den Rheinlanden» című munkájának második részét képezi. Megjegyzendőnek tartja szerző előszavában, hogy a mű kiadását hosszú előmunkálat előzte meg, nevezetesen *Hohe C.* bonni udvari festő, *Möller* (1850—1866.) kölni kormány-elnök felhivására, a rajnavidéki középkori templomok falfestményeinek a mész réteg alól való lehámozását, felfödését és lemásolását eszközölte. Hohe 1868-ban meghalt, s midőn az ő előmunkálatai alapján a festmények kiadása szóba jött, *Lambris* műépítész összehasonlította a lemásolt képeket az eredeti műemlékekkel. Ekkor kitünt, hogy sok, sőt a festmények legtöbbje nem elég hiven lett papirosra téve, s igy azok újbóli felvétele, valamint a Hohe halála után fölfedezett templomok (mint a schwarz-rheindorfi és bergheim-müllekoveni) festményeinek lerajzolása szükségessé vált. Ily költséges, évtizedeken át tartott előmunkálatok után jött létre e fényes kiadvány, mely a rajnavidéki templomok érdekes falfestményeit részben színes táblákon mutatja be a tudományos világnak és műkedvelőknek, a kölni templomok kivételével, mert ezekből egy külön kötetet szándékozik szerző közzétenni.

Most lássuk röviden az előttünk fekvő kötet tartalmát. Az első tizenhét tábla a *brauweiler*-i műemlékeknek van szentelve. A benczés apátsági templom és káptalanterem *(Capitelsaal)* e remek falfestményei a XII. század közepe táján készültek, s mint a románkorszak emlékei kiváló figyelmet érdemlők. A XVIII—XXXVIII. táblákon szerző a *schwarz-rheindorfi* templom műfestményeit mutatja be részletesen, míg a XXXIX—XLI. táblák *Bergheim an der Sieg* nevű község érdekes festészeti emlékeit tüntetik föl; végül az utolsó huszonhárom lapon a *ramersdorfi* egyházi falfestmények foglaltatnak. Nincs szándékunk e rajzok tüzetes tárgyalásába és bonczolgatásába bocsájtkozni, csak azt hangsúlyozzuk, amit bevezetés gyanánt említettünk, hogy a restaurationalis munkálatokra vállalkozó szakférfiak kiváló előnynyel forgathatják e művet. De sőt ajánljuk a hazai papnöveldék közül azok figyelmébe, melyekben a keresztény műarchæologiát immár előadják. E festmények bemutatása elég, hogy lássuk a különbséget, mely a régi, egyházias ihletű középkori műmaradványok és a modern festmények között létezik. A régi alapon, a művészet modern fogásainak és technikai ügyességeinek felhasználásával véljük újjáalkotni nálunk a hazai egyházi festést, mely ma valóban a mindennapi kontárok kenyérkereseti eszközévé aljasítva, munkálatlanúl heverő tért képez. Eme

Oberbauer A. Utóda Budapest (IV., Váci-u. 41.)

saját műhelyének készitményei:

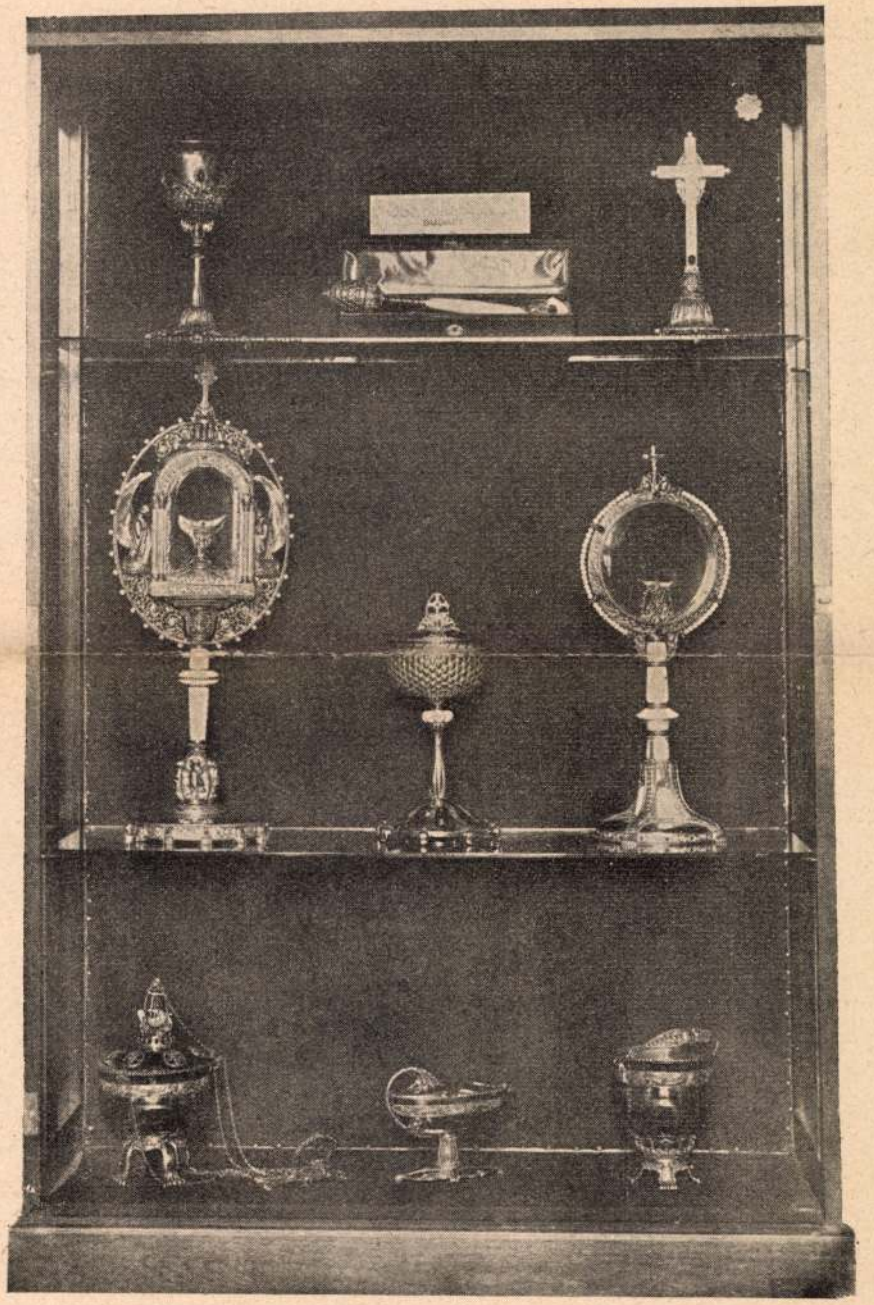

melyekkel az 1927. évi monzai nemzetközi parművészeti kiállitáson a kultuszminiszterium megbizásából résztvett s nagy sikert aratott.

Oberbauer A.

Képes Könyv, A magyar élet —.
Bpest 1928.

Kénsavat
Akkumulatorsavat
Oleumot
Sósavat
Salétromsavat
Rézgálicot
Kristályszódát
Glaubersót

kristályos és kalcinált kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGARIA"

MŰTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI IPAR R.-T.

Budapest, V. Árpád-utca 8. sz.

MISERUHÁK

dalmatikák, pluviálék, velumok s mindennemü egyházi ruhák stb.

KELYHEK

cibórium, szentségtartó s régi tárgyak aranyozása, ezüstözése s mindennemü templomi ötvös munkák.

ZÁSZLÓK

lobogók, zászlószalagok stb.

OBERBAUER A. UTÓDA

EGYHÁZI SZEREK ÉS ZÁSZLÓK GYÁRA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

TELEFON: 450—64. SZ.
ALAPITÁSI ÉV: 1863.

CSILLÁROK

oltárgyertyatartók, örökmécs stb. bronzáruk.

Legfinomabb örökmécs égőolaj, mécsbelek, tömjén, gyertya, füstölőszén stb.

OLTÁROK

szószékek, gyóntatószékek és templomberendezések stb.

SZOBROK

keresztutak stb. terrakottából, fából stb.

Árajánlat, minták, rajzok stb.-kel kivánatra díjmentesen szolgálok.

STAR FILMGYÁR
ÉS
FILMKERES-
KEDELMI
R.-T.

BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-
UTCA 13. SZÁM.

Filmgyár és labo-
ratorium: II. ker.
PASARÉTI-UT 80.

A legujabb hazai és
külföldi filmujdonságok
filmkölcsönző vállalata.

Az 1926—27. évi
filmszezon nagy
attrakciói mind
STAR-FILMEK !!!

Oberbauer Alajos

l.

Egyházmüvészeti Lap

V. cf. 1884. 23,
24. l. (többször) 52 l.
90. l. (többször), 121. l. (több-
ször), 158. l. (többször) 185. l

Oberbauer A. utoda

egyházi ötvös

Műcsarnok

1908. egyházmű. Szak-

55. l. 56, 57. l

58 – 59

Mayerffy Ferencz

Derékig, hétnyolczad jobb
bevegyült, szemöldöke fekete s s
dője csomóra van kötve s mellén
kete. Alól jobbra: „Einsle 835

Olajfestés vászonra, mé
Festette: Einsle
Mayerffyné, később Hegedu
Al. Kert. 163

241. Pastorale

Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. Készült a kecskeméti r. k. egyházközség adományából néhai Bogyó Pál kecskeméti plébános, pápai prelátus aranymiséjére. A kecskeméti r. k. egyházközség tulajdona.

242. Ereklyetartó kereszt

Ezüstből, aranyozva. Készült a XVIII. században. Kiállítja: Papp Márton. (Eladó)

235. Olt
Bro
Ern
Kés
ném

236. Olt
Bro
Ern
Kés
ném

237. Sze
Ezü
bau
her
rella

238. Fü
Ezü
A d

239. Sz
Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. A diósgyőri vasgyári templom tulajdona.

240. Ciborium

Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. A diósgyőri vasgyári templom tulajdona.

228. Szentségtartó ♥
Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. Készült a bpesti angyalföldi templom részére

229. Kehely és patena ♥
Ezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda. Készült gróf Csáky Károly váczi püspök részére ♥

230. Pastorale ♥
Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. Az amerikai magyarság adománya dr. Prohászka O. székesfehérvári püspök részére

231. Oltárgyertyatartó ♥
Bronzból, aranyozva. Tervezte: Steindl Imre †. Készítette: Oberbauer A utóda.

232. Oltárgyertyatartó ♥
Bronzból, aranyozva. Tervezte: Sturm N. Készítette: Oberbauer A. utóda ♥

233. Szentségtartó ♥
Ezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda a rákospalotai templom részére ♥

234. Pastorale ♥
Ezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda. Gróf Csáky Károly váczi püspök tulajdona ♥

Oberbauer A.
utóda
szállította a Eir. pa-
lota paramentu-
mait

l -

Lehbudaikirpal

76. l -
77. l -

Oberbauer A

budapesti bronzöntő egyházi művészeti

Kel 1885

III. k. 2. f. 260. l.

Kath. F. sz. Vince
Prot. Vince

CSÜTÖRT.

6

Kath. Cölesztin
Prot. Cölesztin

PÉNTEK

7

Kath. Fájd. Szűz
Prot. Hermann

Visegrád, Mátyás-kapu vízfestmény üveg alatt.
Schulek János mégy. személyesen vette át
(Klebelsberg kiállításon volt) [illegible]

Ógörög Március 25. Gyüm.-o. B. A.

SZOMBAT

8

Kath. Dénes
Prot. Lidia

Halász kártya, építési rak-
tárban voltam.
villamos oda vissza 68 fil

Izr. S. Zav

14. hét. 1933 Április hó. 30 nap.

Oberbauer A

az 1940. évi milánói
Triennalen Diploma
D'onore

MAGYAR IPARMUVESZET
1940. 81. l.

z európai népek békéjét veszélyeztető

el tervezet egy középeurópai ál-
g kialakitására.

éltó tanulmányt közöl Dr.Drucker
jelenő Külügyi Szemle szeptemberi szá-
ból "Csehszlovák-lengyel tervezet egy
lakitására" cimen. Benes és társai
béléjét egy Csehszlovák-lengyel és egy
al vélik biztositathatónak. Csehszlovák-
t Londonban pillanatnyilag elképze-
mszövetség, melynek létesitéséhez
a is szükséges. Az általuk elképzelt
épen egyelőre Görögország és Jugosz-
yhez azután, épugy mint a csehszlovák-
bi államok is csatlakozhatnak. Ha-
oru után is, miből látható, hogy
s ezzel magyarázhatjuk, hogy a népek

Oberbauer A.

utóda

Ötvös

7 1

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 57. l.

Oberbauer Árpád

l.

Egyházm. Lap

1885. 24. l. 95. l.

Oberbauer A.

l.

[Egyházm. Lap]

1881. 30, 32 (tölbarör)
64. l. 91. l. 92, 93. l.
125, 126. l. 189, 190. 210,
211. l. 253. l. 283. l.

Oberbauer Antal

l.

Egyházm. Lap]

1883. 64. l. 93. l

120, 153, 248. l. 315. l

bizottság!

v. ref. templom számára készitett
tisztelettel bemutatni.

nov 18ad

[illegible]

Oberbauer Alajos

l.

Egyházam Lap P53,

I. 1880. 964. l. 127. l.
141, 149. l. 150. l. 160. l.
183. l. 192. l. 223. l.
224. l. 288. l. 317. l.
[Többször]
361. l. 374. l.

Bulletin of the American Meteorolog
Bulletin of the Torrey Botanical Cl
Civil Engineering
Cold Spring Harbor Symposia
Engineering Index
Franciscan Studies
Gastroenterology
Gazette des Beaux Arts
Geophysics
Harvard Journal of Asiatic Studies
Harvard Law Review
Hesperia
Hispanic American Historical Review
Illuminating Engineering
Industrial Arts Index
Journal of Abnormal and Social Psyc
Journal of Accountancy
Journal of Agricultural Research
Journal of Allergy
Journal of Applied Psychology
Journal of Business of the Universi
Journal of Clinical Investigation
Journal of Comparative Psychology
Journal of Dental Research
Journal of Documentary Reproductior

./.

Oberbauer A.

l.

Egyházm. Lap

1882. 62, 152, 189,
191, 244, 315, 347. l.

~~22679. 1904 Marcz-5~~

1902. V. XI. 2327/3.

V

Girardi

racz Sándor Walthen Gida

rulékai iránti végrehajt

végrehajtató kérése foly

zőkönyvben összeirt ing

a műemlékek orsz. bizott

nánál végzett munkálatok

végrehajtatóval szemben

Budapest,

Oberbrunner A

l

Egyházm. Lap

1886. 308. l.
315. l.

Budapest, 1908. május 20.

Báró Úr!

az imént vinzaérkezve
holtzer Ödön épitészvezető
lyben a szombati fite-
kér.

ez Méltóságodat
imére Vajda-Hunyad.

MDK

Oberbauer Alajos

kegyszerek és öltönyök

Egyházművészeti Lap, 1880. 223. l.

szempontokból kiadott rendeleteinek alkalomszerű felhasználása, melyek által a szerző munkáját gyakorlati segédkönyvvé is teszi a lelkészkedő papság számára.

Végül nem mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy *Jakob* e művében hazai műemlékeinkre nem reflectál. Ezt annál inkább zokon vehetjük, mert egyrészről munkája általános címe (nincs kitéve, hogy főtekintettel a németországi műemlékekre) hazai műemlékeink nevezetesebbjeinek ismertetését könyvében keresnünk följogosít; másrészről pedig az általa sokszorosan idézett: «*Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale*» című folyóirat köteteiben a magyar anyag *Ipolyi*, *Henszlmann*, *Rómer*, *Myskovszky* és *Essenwein* ismertető tollából rendelkezésére állott.

Mindezek után világos, hogy *Jakob* szóban levő művére ajánlólag hivhatjuk fel igen tisztelt paptársaink figyelmét;[1] azonban be kell vallanunk, hogy mellette egy, hazai műemlékeinkre folytonos tekintettel levő kézikönyvet, mint fölöslegest nélkülöznünk teljesen lehetetlen.

VEGYESEK.

A magyar sz. korona megvizsgálására kiküldött akademiai bizottság, mely *Ipolyi Arnold* beszterczebányai püspök úr ő exciája, *dr. Henszlmann Imre* és *dr. Pulszky Károly* urakból állott, f. hó 9. és 10-ikén végezte feladatát. E vizsgálat czélja nem volt egyéb, mint a sz. korona, mint kiváló középkori műremek pontos felvétele. Mig a korona története eléggé tisztába van hozva, addig a műtörténeti szempontokból kivánatos publikatiók — még a *Bock Ferencz* aacheni kanonok által eszközölt is — ma már meg nem felelnek a tudományos kivánalmaknak. Különösen áll ez a zománczszinekre nézve, melyek gyarlón, a műtechnika jellegét eléggé ki nem tüntetőleg vannak visszaadva. Méltó tehát, hogy végre az akademia kezébe vette a dolgot s pontos felvételek czéljából bizottságot küldött ki e jeles zománczmű tanulmányozására. Mióta *Ipolyi Arnold* püspök úr ő exciája fölvetette a zománczot tárgyazó kérdést, a szakférfiak minél nagyobb érdeklődést tanusitanak és buzgalmat fejtenek ki az irodalom és a szakgyülések terén, tollal és élőszóval egyaránt, enemű hazai emlékeink iránt. Ezen alkalommal a legnevezetesebb műemlékünk autopsia alapján való tanulmányozását elmulasztani — tekintve a nehéz hozzájuthatást, melyre most ő Felsége a király s az országgyülés oly készséges örömmel adtak engedélyt — valóban sokáig pótolhatatlan kár lett volna. Ezek után nem kell magyarázgatnunk, hogy mit kelljen tartanunk egyik

[1] Épen most értesülünk, hogy *Jakob* ezen művét legközelebb magyar fordításban kiadják és így hazai papságunk azon részére nézve, mely a német nyelvet nem bírja, megközelíthető leszen.

Egyházművészeti Lap
1880.

napilapunk naiv megjegyzése felől, miszerint e vizsgálat szükségét a czikkiró úr be nem látva, (de hogy is láthatta volna be, a hozzá nem értő?) e szakbizottság működését még a «profanalás» eszméjével is kapcsolatba hozni törekedett. Ott, hol az ország bibornok-primása, főpapjai s zászlós urai a legnagyobb hódolattal emelik ki ezen ereklyéket és csókjaikkal illetik, hogy lehetne profanatióról szó? Az ünnepélyes eljárás alkalmából a hivatalos méltóságokon kívül ő eminentiája az ország bibornok-primása is jelen volt. Az ékkövek megvizsgálását *dr. Krenner József* műegyetemi tanár s muzeumi ásványtári őr, a szines vázlatok felvételét *Rauscher L.* orsz. mintarajztanodai tanár, a fényképi felvételeket pedig *Divald K.* ismert eperjesi fényképész eszközölte.

Ft. Eperjessy Ferencz szabolcsi főesperes és apát-plebános úr ő nsga (az egri főmegyéből) minap épen azon időben nyitott be *Oberbauer A.* egyházi készlet-tárába, midőn e lapok szerkesztője — szokása szerint — ott időzve, az újonan készült stylszerű tárgyak megtekintésével volt elfoglalva. Midőn észrevettük, hogy a főesperes úr ő nagysága miseruhákat kér elő, még pedig a pünkösti ünnepre vöröset és egy zöldszinűt: megragadtuk az alkalmat, miszerint a gyarló lyoni paszomántokkal szegélyezett, hegedűidomra kivágott casulákról nézeteinket elmondva, a borromei-féle idomú miseöltönyökre hivjuk föl az apát-plebános úr figyelmét. Oly jól esett szivünknek, midőn az apát úr a bemutatott, egyházias izlésben készült casulákat — melyeket ezuttal volt alkalma megtekinteni legelőször — megszeretve, a hegedű idomra kivágott modern szabásúak helyett azonnal meg is rendelte. Érdekes volt hallani az üzlet vezetőjének felvilágosító magyarázatát, melyszerint a hamis paszomántos, hegedű idomú casulák 25—80 frtnyi összeg között váltakozó árban kaphatók, s e hamis paszomántok, a hamis aranyszálakból szőtt mustrákkal együtt, alig nehány hónapig tartják meg színöket: ellenben a selyemszegélyű és selyemszálakkal mintázott szövetek állandó színüek s emellett a megrendelt vörös és zöldszínű két miseruha ára 70—70 forintba jön, nehéz selyem szövetből a hozzá tartozó darabokkal együtt. Ezen öltönyöket Polgári község temploma számára rendelte meg Eperjessy úr ő nsga, melynek egyházi paramentumai között e két casula lesz az első stylszerű egyházi készlet-pár. Nem kételkedünk, hogy a község lakóira époly benyomást fognak gyakorolni, mint gyakoroltak a megrendelő prælatus úrra, s a jó példa vonzani fog, a nép maga fog kivánkozni ily nemes müizlést tanusító egyházi készletek után.

Ft. László Antal röjtöki plébános úrtól (a győri egyházmegyéből) a következő adatokat nyertük. A röjtöki plébánia-templom, melyről e folyóiratunkban (v. ö. 33. lap) megemlékeztünk, *Handler Nándor* soproni építőmester által, a tornyot kivéve — ez később lesz stylszerüleg átidomítva — román müizlésben készült el, még pedig alapjából újra építve. A ft. plébános úr szives igérete azon reménynyel kecsegtet bennünket, hogy rajzban is lesz alkalmunk e csinos templomkát t. olvasóinknak bemutatni. Számítunk ez igéret beváltására!

MDK

Oberbauer Alajos ötvös

/p.a./: Látogatás egy jubiláló cégnél, ahol az V¢/ Eucharisztikus Világkongresszus óriás-szentségtartója látható... Nemzeti Ujság 1938. ápr. 17.

MPK

Oberbauer A.utóda

223. Kehely és patena.
Tervezte: Nagy Virgil. Kész.:O.A.u. Ezüst ar.
224. Kehely és patena. Kész.O.A.u. " "
225. Kehely es patena. " O.A.u. " "
226. Szentségtartó. Próbaezüstből, aranyozva.
Kész.:O.A.u.
227. Szentségtartó. Ezüstnol,aranyozva.
Kész.:O.A.u.

Ipam.Társ. egyházmüv. kiáll. 1908.Kat. 55,56.l.

mDK

Oberbauer A.utóda

220. Kehely es patena. 18 kar.aranyból.
221. Ciborium. Trevezte :Nagy Virgil. ezüst ar.
222. Szentségtartó. " Nagy virgil. " "
221,222.keszitette O.V.utóda.

Iparm.Társ. egyházmüv. kiáll. 1908.Kat. 55,56.l.

MDK

Oberbauer A. utóda

egyházművészeti tárgyaiért diszoklevelet nyert.

"39 díjat nyertek a magyar iparművészek Milanoban".
"Nemzeti Ujság" 1940 junius 29. 13.l.

Oberbauer A. K

VII. TEREM

10. ÉS 11. SZ. ÜVEGSZEKRÉNY.

OBERBAUER A. UTÓDÁNAK TÁRGYAI

Az alant felsorolt — magántulajdont képező tárgyakon kívül — valamennyi tárgy eladó

220. Kehely és patena

18 karátos aranyból. Készítette: Oberbauer A. utóda. A zirczi ciszterczitarend tagjainak adománya főtisztelendő Vajda Ödön apát aranymiséjére

221. Ciborium

Ezüstből, aranyozva. Tervezte: Nagy Virgil. Készítette: Oberbauer A. utóda. Foltin János egri prépost-kanonok adománya a jászkiséri templom részére.

222. Szentségtartó

Ezüstből, aranyozva. Tervezte: Nagy Virgil. Készítette: Oberbauer A. utóda. Foltin János egri prépost-kanonok adománya a jászkiséri templom részére

Iparműv. Társ. egyházm. kiáll. 1908.

223. Kehely és patena

Ezüstből, aranyozva. Tervezte: Nagy Virgil. Készítette: Oberbauer A. utóda. Foltin János egri prépost-kanonok adománya a jászkiséri templom részére

224. Kehely és patena

Ezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda. A zirczi cziszterczitarend tagjainak adománya néhai Szalay Alfréd zirczi perjel aranymiséjére

225. Kehely és patena

Ezüstből. Készítette: Oberbauer A. utóda. Készült dr. Pecsner Emil zirczi alperjel ezüstmiséjére

226. Szentségtartó

Próbaezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda. Néhai Sujánszky Antal, esztergomi nagyprépost adománya a budapest-józsefvárosi templom részére

227. Szentségtartó

Ezüstből, aranyozva. Készítette: Oberbauer A. utóda. Kornis Józsa grófnő adománya a székesfehérvári papnövelde templom részére

Oberbauer A.,

az Egyházművészeti Kápolna munkáiban részt vett.

Az Iparművészeti Társulatnak az Ipar.Muzeumban rendezett 50 éves jub.kiállításának résztvevői.

Magyar Iparművészet,1935. p.265.l.

Oberbauer

l.

Mihályifalucsyhm.

Zi. l.

akott kosárral közeledő leányka csipőre
zve van ábrázolva. Barna haját koszorú
éklije rózsaszínű, szoknyája piros. A
ztás képezi. Jelzése alól jobbra: Szenes.

5: 69 cm.
rsulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-
Kán. (907/902.)

Vid. Muz.

Oberbauer A.

keresztneve nem Antal

neve helyesen

Oberbauer Alajos

1838 — 1883.

Teljes életrajzát

lásd a cég 1938. évi

katalógusában

könyvtáramban

Oberbauer-cég

vrád

Makay Lajos dr.:

A budapesti középp. Oltáregyesület. Bp. 1910. 137. l. 215. l. (Keppel)
214

Repr. a középponti Oltáregyesület missziokazettája.

Az Örök imádás templom szentségtartóját fenti cég készítette neogot stílusban. 12000 koronába Esnek
214, 215. l.

ugtájára, elszámolás kötelezettsége

megjelölt almaplójában kiadáskép

teléül:

Látta

Pyrest 1915 XI/12

[illegible]

OBERBERG, Johann, rozsnyi asztalos-
segéd

J. O. Tischlergesell, 8 hetes fia meghalt (1826,
1058.1)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

OBERBUCHER, Anton, pozsonyi óránegéd

A. O. Uhrmachergesell, +50 éves korában, Pozsony, 1840 március 20, sorvadásban (1840, 107 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Oberdiener Nep. János

ács

Sopron

1778. nov. 9.

polgárcsaládi

Házi

II. Lipót megkoronáztatása:

A kardvágás.

A középtért átszelő Dir
halmon, a talapzaton nyugv
teljes koronázási díszben látju
teszi meg. A domb körül az
s a nagy körönség foglalnak h
záplóját tartó urak állnak. F
mellett, kiket egy úr mély meg
felé mutatva beszélget az öt
lágosításokat nejének, kit karon f
szemlélhetjük honnan a házak ir
egy bárka kel át. Feliratai a
„Leopold II. verspricht ai
Reich zu vertheidigen den 15.
Rézkarc, méretei a von
44 cm.

Lsza 2083.

co.

OBERDORFER DÁVID

Új ötletekkel a város régi fényéért

Dizájngyőztes magyar fiatalok a párizsi nemzetközi pályázaton

A párizsi Fiatal lángok nemzetközi dizájnpályázatán három magyar végzős formatervező hallgató is az élen végzett. Szöllősy Barbara és Pyka Zsolt Szívmeleg kövei második helyezést értek el, Oberdorfer Dávid különdíjas pályaműve a köztéri szobrok téliesítését tenné látványossá.

Tölgyesi Gábor

A Gas de France csoport hetedik éve hirdette meg ipari formatervezési pályázatát, a verseny idén vált nemzetközivé. A Fedezd fel városodat felhívására kétszázötven pályamű született, a döntőbe mintegy harminc terv került. Öt díjat osztottak, ebből kettőt az Iparművészeti Egyetem végzős egyetemistáinak ítéltek. Oberdorfer Dávid átlátszó, gázzal fűthető és világítható burával védené télen a Vörösmarty téri szoborcsoportot, Szöllősy Barbara és Pyka Zsolt utcabútorokat tervezett egy készülő sétányra.

„Egy jó ötlettel kellett újrafelfedezni városunk olyan tereit, helyeit, amelyek fontosságuk ellenére jellegtelenné váltak, a hétköznapokban elkoptak" – meséli Szöllősy Barbara. „A tervben a gáz hasznosításának is szerepelnie kellett, az alkotás közösségteremtő lehetősége mégis hangsúlyosabb volt. Európa városai lakhatatlanná váltak, megállíthatatlannak tűnik az emberek elidegenedése. Olyasmin kellett töprengeni, mi az, ami ezt a folyamatot megállíthatja és visszafordíthatja." Sokak szerint városaink elveszítették régi lendületüket, ösztönző erejüket, ősi energiájukat, a városi élet ma már inkább teher, mint privilégium. „A város régi hangulata, fénye mégis visszahozható" – vélekedik Szöllősy, közel háromszáz pályamű ifjú alkotója Európából.

„A tervnek három-négy éven belül megvalósíthatónak kellett lennie" – kapcsolódik a beszélgetésbe Pyka Zsolt. „A városrendezési irodán megtudtuk, az új metró építése miatt megváltozik a Gellért tér környéke. A Budafoki út első szakasza sétálóutca lesz, a közelben egyetem, néhány lépésnyire a Duna. Fantáziánk hamar megindult." A képzeletbeli korzót Szöllősy és Pyka benépesítette utcabútorokkal, amelyek esténként hangulatvilágítást kapnának. „S mivel a gáz leginkább fűtésre alkalmas, a kövek télen fűthetők volnának, hogy sose ürüljön ki a tér." Szöllősy Barbara és Pyka Zsolt tervének címe, a Cailloux chaleureux, szójáték. Leginkább szívmeleg, emberi melegséget árasztó kövekként jellemzik utcabútoraikat, amelyek nemcsak távolról volnának csodálhatók, ha az arra járók kedve úgy tartja, ráülhetnek vagy ráfeküdhetnek. A Dunából „kivett" és felnagyított kavicsok mindenesetre nem gurulnának szét. A Gellért téri új metrómegálló és környéke ilyen színes ötletekkel különleges pontja lehet majd a városnak, a Váci utca budai folytatásaként lezser, fiatalos helyként pezsdítené fel az életet. Amennyiben a szívmeleg kövek a várostervezők tetszését is elnyerik, a Gas de France anyagilag is támogatja a terv megvalósítását.

A magyar fiatalok elismeréssel beszélnek a megújuló francia fővárosról. Követnék a gallok dinamikáját, de semmiképp sem másolnák. „Párizsban is óvják a szép épületeket, de valahogy ott merészebbek és fogékonyabbak az új iránt. Historikus környezetben bátran emelnek új épületeket, helyeznek el köztéri plasztikákat. A modern építészeti megoldások azonban szervesen kapcsolódnak a régi környezethez, s tudható, hogy mi miért lett pont olyan, amilyen, a kényszeres korszerűség blöffjével nem lehet találkozni" – meséli Szöllősy Barbara. Nem árt, ha minden korszak nyomokat hagy maga után – vélik a fiatal formatervezők. „Feltéve ha saját gyökereinkből próbálunk újat teremteni, s nem külsődleges elvárásoknak akarunk mindenáron megfelelni" – fűzi hozzá Pyka Zsolt. S végül megjegyzik: a klasszikus és modern kettőssége mellett a tárgykultúra térnyerését is szívesen látnák. Mert nem mindegy, milyen környezetben zajlanak a hétköznapok.

A díjnyertes alkotás – Szöllősy Barbara és Pyka Zsolt utcabútorai

a legtöbbet a közvélemény szerint?

ul a tudósok – Valamelyest csökkent a parlamenti korrupcióra gyanakodók száma

nem reprezentatív t internetes szava- int a politikai kor- enti képviselők je- k a legtöbbet mun-

pviselőknek jelen- valy a válaszadók ndolta úgy, hogy a általános jelenség. 17%-a a honatyák , több mint 50%-a ekintette megvesz- a képviselők ne- % háromnegyedét erben az internete- edig 7%-a egyene- y a parlamentben

gkérdezte az inter- ük melyik szakma legtöbbet munká-

öbb, hazugsággal gyakran vádolt foglalkozást is meg lehetett jelölni. A voksolók többsége (84%) szerint a politikusok hazudnak legtöbbször. A szavazóknak több mint fele (61%) egyetértett abban is, hogy a jogászok és ügyvédek is sokat hazudnak munkájuk során. A voksolók mintegy fele a biztosítási és banki szakemberek (51%), a reklámszakemberek (49%) és az újságírók, médiában dolgozók (48%) körében is általános az igazmondás kerülése. A középmezőnyben szerepelnek a kereskedők, a papok és vallási vezetők, a diplomaták, a könyvelők, valamint a köztisztviselők.

Kevesen gondolják megrögzött hazudozónak a közvélemény-kutatókat, a meteorológusokat, a statisztikusokat, a politológusokat, az orvosokat és a közgazdászokat. A legkevesebben (3%) a tudósokról gondolják, hogy sokat hazudnak munkájuk során.

A szavazások egyébként nem minősülnek reprezentatív felmérésnek, kizárólag az e-voks internetes válaszadóinak véleményét tükrözik. **DE**

NAGYOTMONDÓK SORRENDJE

Foglalkozások	arányok százalékban
Politikusok	84%
Jogászok, ügyvédek	61%
Biztosítási, banki szakemberek	51%
Reklámszakemberek	49%
Újságírók, médiában dolgozók	48%
Kereskedők	42%
Papok, vallási vezetők	39%
Diplomaták	30%
Könyvelők, adótanácsadók	22%
Köztisztviselők, hivatalnokok	19%
Közvélemény-kutatók	15%
Meteorológusok	15%
Statisztikusok	12%
Politológusok	11%
Orvosok	9%
Közgazdászok	8%
Tudósok	3%

Forrás: Marketing Centrum Országos Piackutató Intézet

SCHOLZ & FRIENDS

M. D. K.

Oberdorffe? József
Kalocsa, 1770.

Rajz és tervezet.
Emeletes árkádsor terve. ... önálló terv, melyet szerzője palladiánus elemekből jó arányérzékkel rakottossze.

Pesti piarista levéltár.
Mojzer Miklós: Architectura civilis.
Művért. 1957. VI. é. f. 2–3. sz.
117. l.

OBERER JÁNOS, festő

A kőszegi Jurisich-téri Mária szobrot 1739. júliusára elkészült és festéséért a városi tanács 26 Ft-ot fizetett Oberer Janos Kőszegi képirónak. 553.old. 15.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: A Kőszegi Jurisich-téri Mária-szobor 549.old

VASI-SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám. Szombathely

OBERFRANK asztalos (Pest) XIX. szd. közepe. MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX. szd. derekán.
Tanulmányok Bp. múltjából, 1956. XI. köt. 329. l. 15. jegyzet

OBERFRANK ANTAL

Eger

Megyeháza

THK 504

7. old.

ig ő is Debrecenből indult messzire vezető pályájára, itt volt tógátus diák. (Vö. Pataky i. m. 249—250. l., oeuvrekatalógusa nem teljes.) Azok a rézmetszetek, elyeken Zadányi Vitéz neve szerepel, magasabb szín-alúak a debreceni diákokéinál, de az ismert adresz-k nem igazolják egyértelműen Zadányi Vitéz saját-ű művészi tevékenységét. Amennyiben elfogadjuk,

M.D.K.

Oberfrank Antal, egri asztalosmester

A Pyrker féle egri fürdő bővitésén dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizü fürdők története. II.rész. 1791-1965. 165.o.

MDK

Oberfrank Antal

Az Egri Érseki Líceum Múzeumának tárgymutatója. Eger. 1931.

53.l.

OBERFRANK Antal egri asztalosmester. 1800-ban találkozunk először az adózók névjegyzékében személyével, 1827-ben a belvárosban három segéddel működik. 1836-ban már feleségének néhai Oberfrank Antal egri asztalos özvegyének és örökösének ~~+ Heim Máriának a megye épületeihez készitett butorzatáért utalnak ki pénzt. Oberfrank Antal készíti 1802-03-ig a megyeház utcai nagykapuját ~~+ Méhes laka-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

tossal együtt. A következő évben a --+ Zwenger kőművesmesterrel együtt által tervezett érseki sörház asztalos munkáinak költségvetésével kapcsolatosan szerepel. 1821-ben elkésziti az érseki palota két szárnyán lévő kapuk tervét /Érs.Lltár Tervj.9./. A következő évben a kiskunhalasi ref. templom szószékét csinálja Egerben --+ Molnár Mihály kőfaragóval együtt. /Református Kiskun, 1936.IX.hó 3.sz./ Oberfrank résztvesz --+ Zwenger kőművesmesterrel és --+ Mach Márton ácsal együtt az 1827-ben leégett

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

városháza kijavitásában, amelynek munkának tervei is fennmaradtak. 1830-ban --+ Streimmel-wőger egri épitőmester vezetése alatt résztvesz az érseki,palota átépitésében és 1832-ben utóbbi épület déli szárnyán dolgozik. 1832-ben még a megyei selyemgombolyitó épület munkáinál is szerepet kap. 1836-ban a demecseri templom szószékén --+ Molnár Mihály szobrász és --+ Lieb Antal festővel együtt dolgozik. A kisvárdai templom főoltárának asztalos munkáját 1836-ban szintén ő kapja meg.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

OBERFRANK egri asztalos. 1830-ban a kemenesi templom főoltárkép keretét készíti —+ Molnár Mihály egri szobrásszal és —+ Spórer József aranyozóval, a kisvárdai főoltárt 1832-ben Molnár Mihály egri szobrásszal és —+ Lieb Antal egri képiróval együtt vállalják.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

 M.D.K.

Oberfrank Antal, egri asztalos

nevét említik Lieb Antal festővel és a dimesseri templom szószékével kapcsolatban. Ugyancsak ő hagyja a tusvárdai templom főoltárának asztalos munkáját, akol Lieb Antal a festő és holnai hikály a szobrász. 1836. Neve először 1800-ban fordul elő az adózók névjegyzékében. 1827-ben a Belvárosban 3 segéddel működik. 1802-03-ig elkészíti a megyeliar nagykapuját Méhes laratossal együtt. ./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 360. old.
+ 374. "

M.D.K.

Oberfrank Antal, egri asztalos

... 1804-ben a Zwenger kőművesmester által tervezett érseki sörház asztalosmunkáira ad be költség vetést. 1811-ben a régi székesegyház két szószéfeért vesz fel munkadíjat; 1821-ben elhesúti az érseki palota két szárnyán levő kapuk terveit. 1822-ben a hiskunhalasi ref. templom szószékét csinálja Egerben Molnár Mihály kőfaragóval együtt. Részt vesz a lecégett

./.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

M.D.K.

Oberfrank Antal, egri asztalos

... városház hi javitásában 1827-ben. 1820-ban a Kemecsei templom tőoltáránar keretét készíti Molnár hihállyal és Spórer Józseffel. 1830-ban Stremmelwöger egri építőmesterrel részt vesz az érseki palota átépitésében 1832-ben a megyei selyemgombolyitó épület munkáiban is szerepet kap. 1836. végén már örvegg szerepel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 379. old.

körül sincs olyan er-
an bükk matuzsálemek,
eghaladja az 5—6 mé-
tud fölkapaszkodni a

g a Bakony egyik leg-
milyen lehetett száza-
ytől Bodajkig, egyetlen
k a közepén, I. István
ónikák szerint 1023-tól
Gellért, a híres velen-
je, később csanádi püs-
anuja, kit az Egyház I.
szentek sorába.
közé tartozott. Tudo-
XI. századbeli monos-
a harmadik helyet fog-
ázi szerelvényei voltak.

ája, 33 albája, 27 stó-
és subdiakonusok hasz-

rászakadt vízrészecskék, a patakszéleken tenyésző buja növényzet, a süppedő, csodálatosan finom, selymes, rojtos szálacskájú mohatelepek, páfrányóriások, zsurlók, lapulevelek, fehértölcséres folyondárok s a kőtömböket ellepő ezüstszürke zuzmócsomók, valóban a legvonzóbb képet adják.

Vinye pusztánál elhagyjuk a Cuha szurdokát. Erdei ösvényeken, patakfolyásokon, karsztos fennsíkokon át a Bakony legmagasabb hegytömegeit, a triászkori üledékes kőzetekre települt, júrarétegből fölépített Kék- és Kőrishegyet igyekszünk fölkeresni. Mind a kettő típusos sasbérc, melyet haránttörések tagolnak rögökre. Geológiailag is felette érdekesek ezek a hegyek. Legalsó részük dachsteini mészkő. Ezt követik a vörös, hússzínű, vagy fehéres crinoidás, brachiopodás mészkövek. Legmagasabb részeik pedig cefalopodás mészkőből állanak.

Oldalaikat rengeteg erdők fedik. Bükk, tölgy, szil vegyest. Csúcsaikat, — különösen a Kőrishegyet, — magasra növekedett kőriserdő koronázza. Ez utóbbi csúcsára 1920-ban kilátó tornyot építtetett a vidéket birtokló gróf Esterházy Miklós. Ebből a szálerdőt megtetejező toronyból elragadó körkép tárul a 700 métert meghaladó csúcsra fölmászó elé.

80—90 kilométer sugaru körben, az egymástól lényegesen elütő jellegü tájak egész sorát látjuk fölvonulni

Dél felé a Bakony erdőrengetege terül. Innen, a magasból olyan, mintha a kék, zöld, kobald árnyalataiban gazdag szőnyeggel volna lete-

Oberfrank Antal

1802-03 között munkálatokat folytat az egri megyeháza épületén.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

351 l

Oberfrank Antal

lakatos mester dolgozik az egyi Kossuth Lajos u. 9. sz. a. megyeháza kovácsoltvas kapuján. 1803–1805.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt Budapest, 1972.

3571

Oberfrank Antal

asztalos mester dolgozik az egri Széchenyi u.
1-5. p. a. érseki palotán 1828-32 között.

Vait Pál ptb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

5011

Oberfrank Antal

egri asztalosmester végez munkálatokat az egri Zalár József utcai sörház átépítésénél. (1804).

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II. Magyarország műemléki topográfiája VIII. Budapest 1972.

5991

OBERFRANK Ferenc asztalos. Egerben 1828-ban előzetes tervrajzok alapján 26 darab tölgyfapadot készit a régi székesegyház számára.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Oberfrank Ferenc, asztalos

1828-ban, előretes terv-rajzok alapján, 26 db. tölgy tapadot készít a régi széreseg, kár számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Oberfrank Ferenc

Ötvös

l.

Horváth Istvánné

208. l.

NETI ÉS NYELVÉSZETI;

ÖRTÉNETI TANFOLYAMOK .

figyelmét arra, hogy a folyó fél-
eti és nyelvészeti, továbbá eszté-
amot nyitunk, amelyben a kollokvi-
szigorlatokra készitjük elő a je-
oportokban történik, de mindenki-
ogunk foglalkozni.
akorlattal rendelkeznek, az elvége-
lményeket teljes mértékben ismerik.
a következő tanfolyamokat tartjuk:

ÉS NYELVÉSZET.

lőkészités. /:Nyelvészetből és
netből:/ Kollegiumonkint heti 1 óra.
lapvizsgára magyar szakos hallga-
lvészetből és irodalomtörténetből:/

lapvizsgára nem magyar szakos halla-
i 2 óra.
zakvizsgára. /:Nyelvészetből és
netből.:/ Heti 3 óra.
oktori szigorlatra. Heti 2 óra.

M.D.K

OBERFRANK Ferenc ötvös

1821-töl hat évig volt Szentpéteri inasa

Mihalik Sándor: Szentpéteri J... Bp. 1954.

26. l.

Oberfrank Ferenc

Ötvös

1821 – 27. Szentpéteri József inasa volt

Mihalik: Szentpéteri

26. l.

MDK

Oberfrank Ferenc, ötvös, ip.m.
aranyműves

Ezüst kombinált tárca .
Cigaretta szelence. Terv. Mahjor I.
93,94. Cigarettadoboz. " " "
96. Cigarettatárca. " " " 29.J

Ip.ügyi miniszter dija.

OMIP.Társ.Bp.-Művészet az iparban. 1943. Üveg- és Fémkiállitás. Kat. 28.l.

OBERFRANK Fülöp perti anbalos
a cék második cikmentese

1810.

MÉrt. 1997/1-2. 101.

446. CSUTINÉ SCHLEER Erzs
képben. Székesfehérvár, F
1990. 3-4. 25-36. ill. .i
Erzsébet:;.i.zzzSzékesfeh

447. CSUTINÉ SCHLEER Erzs
népi építészeti együttes
paraszthéz újjászületése.
271-277. ill. .i.Csutiné
Erzsébet:;.i.zzzSzékesfeh

448. CSUTOR Éva: Rác utca
érem, 1989. = Magyar Épít
ill. .i.zzzSzékesfehérvár

449. CZÉTÉNYI Piroska: Pi
Budapest, 26, 1988, 4. 13
A.:;.i.zzzBudapest I. Vár

450. CZÉTÉNYI Piroska: A
emlékeinek helyreállítás
bizottság konferenciája.
Műemlékvédelem, 32 (1988)
A.:;

451. DÁVID Ezsébet: Szabo
Borbély Béla fotói. = Mű

OBERFRANK JÓZSEF, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-Belvárosi lakos
Helyszinrajzi szám: 118.-Segédek száma: 1.-
Összeirási szám: 376. 45.old.

BATARI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Müz.Kopp Ferenc Müz.Evkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Oberfrank Rudolf

aranyuives Pest

1829-ben nieder lett.

Horváth Szentpéteri

255. l

Oberg János

1871/72 – 1873/74

Ferkèpzomfoiskèvk

118. l.

Olaszországba megy, hol szinte teljesen szakít a toscanai törekvésekkel és az ottani művészeti hagyományokat fejleszti tovább. A veronai Brenzoni- és Cortesia, Sarego-síremlékek — az utóbbi az elhúnyt lovas alakjával — tanuskodnak erről a változásról. A ló plasztikai ábrázolásának fejlődésében R.-nak számottevő érdemei vannak. R. Velencéebn is működött, hol a 30-as években a Doge-palotának a S. Marco felőli sarkán levő Salamon ítélete híres domborművét tulajdonítják neki (mások szerint viszont Phambesti műve). Később ismét Firenzében dolgozott.

R., 2. *Giovanni Battista*, másképp *Rosso Fiorentino*, Franciaországban *Maître Roux*, firenzei festő, * Firenze 1494, † Fontainebleau 1541. Andrea del Sarto tanítványa, később Michelangelo hatása alá kerül. 1530. I. Ferenc meghívására Franciaországba megy, hol Primaticcióval és Niccolò dell' Abbateval a fontainebleaui iskola egyik megalapítója. Első nagy munkája: Mária mennybemenetele (1515, freskó Firenze, S. Annunziata előcsarnoka), még del Sarto hatása alatt, nemkülönben Madonna szentekkel (1522, Pitti) már Michelangelo befolyását mutatja, a Keresztről levétel (1521, Volterra, dóm), Mária eljegyzése (1523, Firenze, S. Lorenzo). 1523-ban Rómába költözik, ahol egy csomó mitológiai tárgyú metszetet készít, 1530-tól kezdve Fontainebleauban. A razjai után tanítványai által a kastélyban készített freskók mind elpusztultak, csak az agyonrestaurált dekorációk I. Ferenc galériájában adnak némi fogalmat e nemű munkáiról. Primaticcio szereplése itt később egészen elhomályosította emlékét. — Irodalom: *Goldschmidt*, Fr., Pontormo, R., Bronzino (Leipzig, 1911).

R., 3. *Medardo*, olasz szobrász (1858—1928). Milanóban, tanulmányai

Oberg János

1876/7 I. vendéglátóipari a budapesti mintarajztanodában
Egyéb adat nincs.

Oberg János

rendes tanár, tanitotta a szabadkézi rajzot.

Iparrajziskola 1888

36. l.

u. o. 1889. 30. l

u. o. 1890. 30. l.

u. o. 1891. 20. l.

(u. o. 1892. 20. l.

u. o. 1893. 20. l)

(E két évben (már nem működött az intézetnél.)

Erbsklastrom

(Lechnicz)

1. Alaprajz. –

Méret. 1:500. Huszka E.

Pollrajz. Nagy. 34 x 23

Ugyanerről vászon

pauza

2. Ugyanaz. Alaprajz

Méret. 1:100.

(Lusz K.)

Pollrajz. 2 példány

Nagy. 80 x 61

Jénymásolat 3 db

pauza 2 "

3 Ugyanerről. Vanulmány

8 db

Oberg János

vendég rajztanító, tanította a felső iparrajziskola építészeti szakosztályában a méretarányos rajzot.

Iparrajziskola

1881. 13. l.

Obergruber K.
épitész

M.D.K.

A Szent Katalin templom a Tabánban Obergruber tervei szerint készült 1728-1765 között.

Budapest székesfőváros történeti múzeuma kiállítása: Buda Obuda, Pest 1800 előtt Budapest, 1946. 9 lap.

Obergruber K.

teroei alapjon épült fel a bp. i Tabáni
Szt. Katalin templom, 1728-36-ban.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463 l

26 l.

Obergruber Keresztély

MDK

építész

A tabáni plébániatemplomot1728-36 között Obergruber karinthiai kőművesmester épitette. Tornyát pedid Nepauer Máté /1750-53/. Kupolafreskóit Kimnach László 1890-ben festette.

220.o.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959

Obergruber Keresztély
karinthiai építész mester

MDK

Repr.: A tabáni plébániatemplom.

221.o. 221. kép.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959

M. D. R.

OBERGRÄBER Keresztély építész

Bp. I. Attila krt. Tabáni plébánia -

templom, 1728 - 36

tetejérte Nepauer M. 1750-53.

Magyar építészet. Bp. 1954. 65. l.

MDK

Obergruber Keresztely, epitomeste

tervei szerint épült 1732-34 között a tabáni
Szt.Katalin templomatepiteset pedig 1749-tol kezdve N
Nöpa uer Máté terei szerint hajtják vegre.

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.l
Müvtört. és Kerrég. Int.

MDK

Obergruber Keresztély
karinthiai kömüvesmester.

A tabáni r.k. plébániatemplom 1728-1736.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.
10.1

OBERBERG, Johann, pozsonyi asztalossegéd

J.O.,Tischlergesell,
8 hetes fia megh. [1826, 1058 l.]

Pr.Z.

MDK

Obergrueber Keresztély kőmives mester

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold :Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Obergruber Keresztély

Könnivesmester

l

Schoentabáni

2. l.

Budapest II. 235.

Obergruber Keresztély

Epitom.

l.

Schoen Buda és Óbuda

6. l.

Budapest V. 160.

OBERGRUBER *Keresztély*, építőmester. 1729. lett a budai kőművescéh tagja. Ő építette a bpesti tabáni Szent Katalin plébániatemplomot, melyet az 1750-es években Nepauer Mátyás fejezett be.

E. gy II. 210 l.

kotása a sv[illegible] *Langlet* keverék-stílusában épült Storthing-palotája, amely mellett a német *Adolf Schirmer* renaissance-stílusú művészi múzeuma, *Henrik Bull* nemzeti színháza és kormány-épülete válnak ki Oslo XIX. sz. végi monumentális épületei közül. *Georg Bull* kiváló templomépítő, míg *H. Munthe* a régi norvég faarchitektúrára támaszkodó modern kislakóház-művészetet fejlesztette magas nivóra. Az újabb mesterek közül a következőket emelhetjük ki: *Bredo Greve* (a drontheimi műegyetem új-román főépülete), *H. Sindig Larsen* (oslói egyetemi könyvtár), *Olaf Nordhagen* (a bergeni könyvtár építője és drontheimi Dombaumeister), *Arnstein Arneberg* és *Magnus Poulsson*, (az oslói távirdaépület és az 1931-ben megkezdett új oslói városháza alkotói), *Morgenstierne* és *Eide* (oslói közp. fürdő), *R. E. Jacobsen* (oslói új posta), *H. Aars* (lakóházak), *O. Hoff* (oslói krematórium), *E. O. Schou* (bergeni színház), *Finn Berner* és *A. Kielland* (bergeni távirdaépület; előbbitől ezeknek a bergeni főtér homlokzati kiképzésének tervei az 1916. tűzvész után), *Blakstad* és *Munthe Kaas* (oslói új színház és műcsarnok), *Lorentz Ree* (Vigeland-museum Oslóban). Legújabban az új tárgyiasság is erősen érezteti hatását a norvég építészetben.

Barát.

II. *Szobrászat és festészet.* A nemzet pszichéje, kultúrája nem kedvez a szobrászatnak, amelynek művelői is aránylag kisszámúak és főleg az elkerülhetetlen hivatalos munkák megoldására hivatottak. A régebbiek közül a Thorvaldsen nyomdokaiban haladó *Hans Michelsen* (1789—1859) és *Julius Middelthun* (1820—1886) említendők, az újabbak közül az érdekes *Gustav Vigeland* (* 1869)

Obergruber Ksentély

épitette a tabáni szent

Katalin plébánia

templomot.

irod

Genth. Budapest

151. l.

Obergruber Keresztély

l.

Hor Bp

46. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Obergruber Kerentély

épitess

XVIII s

d.

Müller Florian kápolna

30 l.

EUM AUKCIÓI
II.

HAGYATÉKA

NT

GÁNBIRTOKBÓL

YEK, MŰTÁRGYAK,

BUTOROK.

Obergruber Kerenstelz

épitest

1722-34

l.

Bierbeptört

200 l

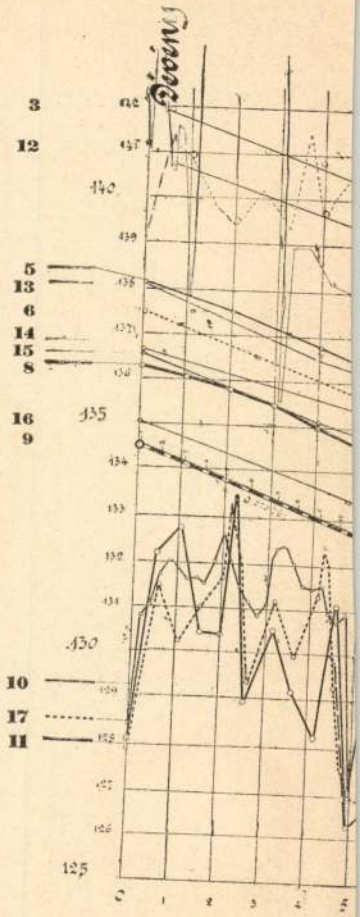
3
12
5
13
6
14
15
8
16
9
10
17
11
140
135
130
125
0
1
2
3
4
5

Debrecen, 1938 június 14.

Makláry Károly,
püspök.

A tisztántúli református egyházkerület püspökétől.

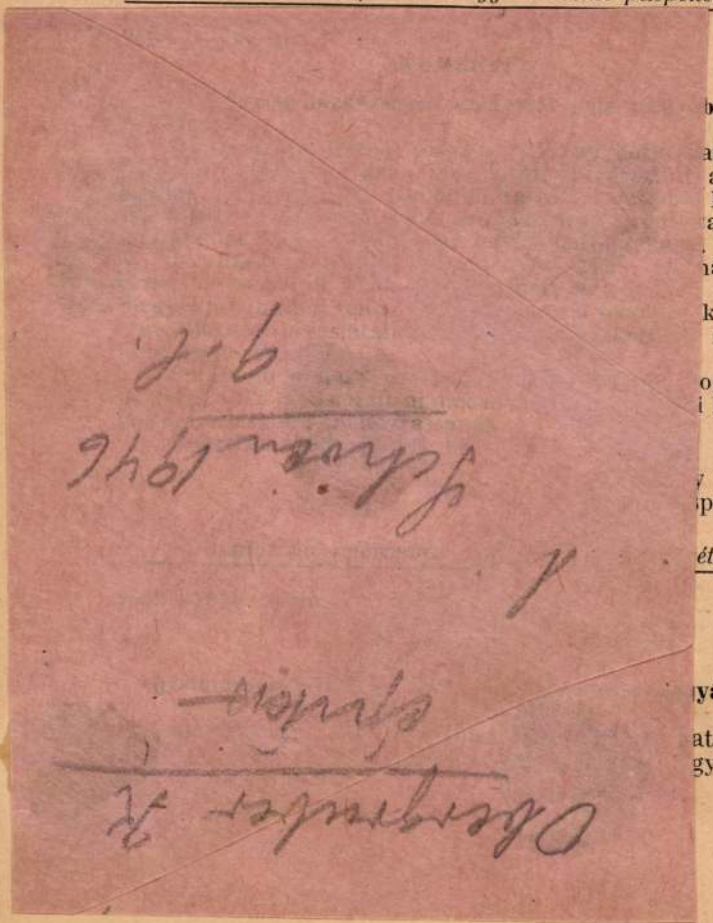

Makláry Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

50—1938. szám.

KÖRLEVÉL

a „Magyar Iskolaszanatórium" ismertetése tárgyában.

A Magyar Iskolaszanatórium Egyesület valamennyi
ú- és leányközépiskola igazgatóságának kellő időben meg-
ldi az iskolaszanatórium ismertetését megfelelő példány-
ámban.

Felhívom az igazgató urakat, hogy ezt az ismertetést
évvégi értesítőkhöz csatolni szíveskedjenek.

Debrecen, 1938 június 14.

Makláry Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

565—1938. szám.

KÖRLEVÉL

alkalmi istentiszteletek tartásáról.

Tudomásulvétel és alkalmazkodás céljából közlöm a
ebelbeli lelkipásztor urakkal és presbitériumokkal az Or-
ágos Zsinat 1387—1937. sz. a. kelt határozatát, amely
z Istentiszteleti Rendtartás 13. §-ának első bekezdése
elyébe a következő három új bekezdés beiktatását rendeli:

„Alkalmi istentiszteletet kell tartani egyházunk és
emzetünk történetének nevezetes évfordulóin, az egyházi
s nemzeti élet ünnepélyes alkalmain. Az istentiszteletek
teljes, a kathekizáló vagy a könyörgéses istentisztelet
ndjét követik. Különösen ilyen alkalmak: október 31-e
s az országos törvényben megszabott nemzeti ünnepek,
zidőszerint március 15-e és az a nap, amelyet a törvény-
ozás I. István királynak és művének, a magyar keresztyén

Obergrueber Keresztély

budai építőmester

XVIII. sz. eleje

Réh 22-l

Obergruber Keresztély

lásd

Réh 22. l.

Száma		A mű szerzője, címe
sor szerint	leltár	anyaga stb.

Obergrüber Keresztély

Kőmivesmester Budán
nevét vy inak helyen
és nem Obergrüber-
nek

a Mesterkönyvtól.

Horváth Géza dr. VII.140.

Obergrüber, Keresztély

Könnivesmester

1729. Budán

Sbudaikó 1881

Hruskin h. m. I. 93.

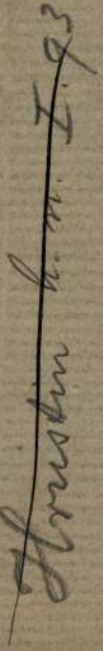

Érkezett 1905 jún. 30.

574/1905 n. (Alsókubin, 1905 jún. 26.)

Fejérpataky László jelentése az alsókubini Csaplovics könyvtárról. (Elint. 148 és 158 n. a., VII. 10. és VII. 12.)

Obergruber Kerzleb

epitin

Gentmüeml

7. 1.

~~412~~

Elismerv

240.000 Król azaz Kétsz
mely összeget a Hivatal
vételere a M. O. B. pénzt
Budap

OBERGRUBER Kerestin Univ

Ep Eptud 1998 113.

Obergruber Kerenztely

Zarintiai származási Zörnüves

A tabáni Szt. Katalin plébániatpl. dzsámiból átalakított szentélyéhez 1728-1736 között épített háromszakaszos, dongaboltozatos hajót.

Budapest története III.Akad.kiadó 1975 Bp.

226.old.

OBERHOFFER János ács. Egerben az 1800. évi adókönyvben találkozunk vele, már előbb. 1775-95 között állandóan szerepel az adózók névjegyzékében.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Oberhoffer János, ács

neve 1775-85 között állandóan szerepel az adóírók nevjegyzékében Egerben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

OBERFRANK József asztalosmester

Nagykároly, polg. jog 1799

Vogel Sebestyén mesterremekének „látómestere"

Z.S. Vogel 154. ~~199~~ 199.

~~Z.S.~~

2.

Oberl Károly

építőm.

Pestmegye budapesti székházában egyik hivatalos szobában üveg alatt lóg ~~[illegible]~~ A magyar nemzeti ~~[illegible]~~ théátrom arczulatja fölirattal egy terv, a szerző aláírása pedig a következő: Carlo Oberl Baumeister in Pesth. Világos, hogy ez egyike ama tervéknek, ramaféket, annak idején a hírés Földvary alispán készítetett, amikor a nemzeti szinház megalapításán fáradozott s habár ez a terv nem került is végrehajtásra, olvasunk szerint veszik, annál is inkább mert ez a homlokrat építőművészeti szempontból érdekes ebb munka, mint a tényleg fölépült szinházépület architekturája volt.

Szód

Építő Spar

1900. 44. sz. (Keppel)

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Pinnye (Sopron m.)

R.k. templom

Oberlach Ludolf
harangöntő

Harang, 150 kg., 1692-ből. Felirata: Ludolff c.v. ~~fat~~ Ferlach Mich zu Baden anno 1692; discitére: Szüz Mária képe Korján a kis Jézussal.

15

Rüszt (Sopron m.) R. E. templom

Oberlach Ludolf harangöntő

Harang 1692-ből, súlya leltár szerint 300 kg. Felirata: Me resonante pio populo succurre Maria. Et verbum caro factum est et habitavit in nobis. 1692. Gut bin ich geflossen. Ludolf Oberlach hat mich gegossen. Discitére mim.

Udvarhe

Agyagfalva, templo
Bágy, várrom.
Templom.
Bene, ev. templom.
Bögöz, ref. templon
Bibarczfalva, ref. t
Darócz, templom.
Dálya, falképek.
Derzs, unit. templo
Kastély.
Énlaka, unit. templ
Római castru
Erked, ev. templom
Füle, falképek.
Homoród-Jánosfalv
Homoród-Karácson
Homoród-Sz.-Márto
Homoród-Sz.-Pál, k
Csúcsíves stil
Római castru
Homoród-Szent-Pét
Korond, templom.
Küsmöd, templom

Oberlach, Ludolf

1692-ben Badenben öntötte a pinnyei (Sopron vm.) rk. templom és ugyanez évben a ruszti (Sopron vm.) rk. templom harangjait.

Vallás- és közokt. minisztérium 8416/1917 sz. eln.

11171.

obbrafordultan álló és herme-
t, a kinek feje fölé harsonát
en Thaten Eugenii-t hirdeti,
l közeledő [illegible] III. Ká-
lest látjuk, lábainál pedig
náttérben paloták vannak disz-
tt négy sorban:

Welt, die sich iemals gezeigt,
ar heisi, bey Schlachten und

d, bewundert seine Siege:
Eilch dergleichen Ruhm erreicht?

a vk. 16.8:13.1 cm.

103-908
08-1

OBERLANDER, Hans tetőfedő, mester

1664

WAB 100 190

Kolon [Kolíňany; Nyitra vm]
R. k. templom
1905
negatívszám: ???? 97614

Korpona [Karpfen, Krupina; Hont vm]
R. k. plébániatemplom, Szent Sír-kápolna: Szer
1908
pozitív: celloidin, 12x17 cm. MNG ltsz. 705

Kozsán [*Kozsány*, Kožany; Sáros vm]
Görög katolikus fatemplom
1905
pozitív: celloidin, 12x17 cm. NM ltsz. 7025

Körmöcbánya [Kremnica; Bars vm]
Vártemplom, Madonna-szobor
1910
pozitív: matt-celloidin, 12,5x17,5 cm. OMvH lt

Körmöcbánya [Kremnica; Bars vm]
Vártemplom, Madonna-szobor
1910
pozitív: matt-celloidin, 12,5x17,5 cm. OMvH lt
pozitív: brómezüst, 13x18 cm. MNG ltsz. 14.19

OBERLÄNDER Adolf építész

Pöstyén, Grand Hotel, 1908

Szőnyi 1996 117. és ill

m előtt is. Legutóbb egy meg-
ndelés kapcsán kitűztem ma-
mnak egy problémát: a faktú-
k megőrzésével és a véletlen
kotói közreműködésével egy
yan táblaképet alkotni, mely az
yag frissességét és az én szel-
mi képemet is egyaránt meg-
zi. Ez egy feladat, egy világkép
fejeződése festészeti nyelven.
t hónap munkájával sikerült
ost ezt a munkámat elvégezni.
enne van az a sok művészi ta-
sztalat mely számomra fon-
s. Valóságtól tárgyig és mögé,
lét és létezés kettős egységé-
, és onnan visszafordulni a
mbolikus formavilág felé. A
ből jövök vissza a valóság
nyába.

Nicolaus Oberlander, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-ből: "Nicolaus Oberlander Von König See /!/ aus Dierung Dischler gesell". 101. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri. Múz. Évkönyve

Oberlander N./Nicolaus/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Königsee, Türingen:Oberlander N." 122.old

Batéri Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. -Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Oberlander, Nicolaus, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke: "Oberlander, Nicolaus, Königsee, Türingia, 1675." 118.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967
A győri Múz Évkönyve

Oberländer Sándor M.D.K.

---

gőri építész
nyert megbízást a
gőri Munkásbiztosító
pénztár uj palotájú-
nak megtervezésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.
dec. 14. sz. 10 old.

Oberländer Sándor

györi építész
tervei szerint városi
szeretet-ház épül Győrött.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.
okt. 12. sz. 5. old.

M.B.K.

Oberländer Sándor,

Győri építés

Stadler Dersővel kö-
zösen nyert megbírást
a Győri Altalanos Tarazér-
pénztár palotájának
megtervezésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

aug. 10. sz. 8-9 old.

Oberländer Sándor M.D.K.

előri épitész

tervei szerint a előri Diák Otthon Egyesület uj internátusát épitik 160.000. K. költséggel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jul. 13. sz. 9. old.

Oberlaender I. W.

Díszesen esztergályozott kőrtefából képült; teste háromrészes.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

271

Oberlaender I. W.

bécsi hangszerkészítő mester, 1720 körül; műve: „Egyenes fuvola"; 6+2 hanglyuk; hossza 50 cm, átm. 1.2 cm.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

278

Oberländer Sándor

szül. 1872. építészmérnök

Győr, Hunyadi u. 7/b.

1932. febr. 9-től

a Pesti Mérnöki

Kamara tagja.

MMÉE Kojl

1932. 87. l.

7555 sz.

lilleh Orn. Berotts.

...ció nanda

...ngokultemenyt

.....nap.

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST

KÖNYVESBOLT IV, Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon: 1-895-40 és 1-862-81.

Ober-Länder-Vilnus

U. 4317.

Szendrey Julia verses Kéziratai

VI. 146.

Oberländer Vilmos

villamostársaságbeli
műszaki tanácsos
hegedűkészítő

U. 3917

Nádor Jenő: Mester-
hegedűket készít egy
villamostársasági mű-
szaki tanácsos. Ujság
1927. febr. 27.

Köhler Lajos pesti öreg
hangszerkészítőtől tanult
3 évig, kinek Oberländer
lakásán műhelyt vende-
zett be. 3 év után letette
a mestervizsgát. 1927 ig
24 mesterhegedűt készített.
Műneirol Huberman
Bronislaw a világhírű he-
gedűsmüvész elismerésel
nyilatkozott.

Ismeretlen:

Bátori Is

Vállig látható s jobbra
forgó díszíti, melynek fe
gyűrt alkalmaztak; hajá
prémes mentéjét pedig
Jelzése a kép hátán ne

„Stefan Bá
Król polski
„Etienne Bat
Roi de Pologn

Olajfestmény, vász
Vétetett 1899. VI. 23-
Ára 160 Márka. –
Sz. N. 237/99. – A
diki 7101 szosz. leira

94 frt 28 kr.
56
189

433/99.

MDK

Oberle István főmérnök

A városrendezéssel kapcsolatos szolgáltatásokat ismerteti a Városépitésügyi Törvényalkotás c. könyvben.

Dr.F.G.: A városépités időszerü kérdései.

Épitő Ipar - Épitő Művészet 1932.14.1.

OBERLEHNER CONSTANTIN,lakatoslegény-,mester,/Ober-
lechner/.

A körmöci pénzverő személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768. években említve a személyzet fizetése.Ebből összeállítható az alkalmazottak névsora.
OBERLEHNER CONSTANTIN,/Oberlechner/,lakatoslegény, 1748.-1759.VIII.18.-lakatosmester 1759.Viii.18.-1768 42.old

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958.

OBERLECHNER CONSTANTIN,lakatoslegény-,mester,/

Oberlehner/

A körmöci pénzverő személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768. években emlitve a személyzet fizetése.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.
OBERLECHNER CONSTANTIN,/Oberlehner/,lakatoslegény, 1748.-1759.VIII.18.-lakatosmester 1759.VIII.18-1768.
42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958.

MDK

Oberleitner Istvánné

baba, játékmunkával résztvett az alábbi kiállitáson

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

OBERLEUTHNER, Matthias fecit

1746 Porsony

An 1997/1-3. 222.

385. szám

Czopfkori homlokzat, négyszögletes udvar, h
renaissance jelegű árkádos folyosókkal.

387. szám

Udvari szárnyán XVII. sz. beli emeletes árkád
lépcső; egyik földszinti ajtaja felett koronás kőc
balra haránt irányban hasított, alsó mezeje pikke
holló, czímer alatt felirat: Hc Deus auspicum Fuis
mellett gót betűkkel: Dmere Bzim Zacinariy
dokonani. Innen származó feliratos kő tót nyelven
múzeumban. Udvari szárny hátsó földszinti szo
sz. beli stuccoboltozat.

Obermayer
szolnoki vállakozó

MDK

A kecskeméti zsinagóga épitésével először Wechselmann budapesti müépitészt bizták meg. A terveket, melyekkel 1862-ben készült el, nem fogadtá k el. Zitterbarth János ifj. tervét 1864 jan. 3-én a helytartótanács elfogadta. A kivitelezés munkáit ~~[illegible]~~ Obermayer szolnoki vállakozó n yerte el. Több évi kényszerszünet után Laib mérnök müszaki ellenőrzése mellett fejezte be.

Juhász István: Kecskeméti sétek. A zsidó templom. Petőfi Nyoe Kecskemét. 1957. febr. 24.

M.D.K.

Obermayer Christianus, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. Pest. Róm.k.házas.
Pesten polgárjogot nyert. 1812. XII. 21. 247.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Obermayer

épitész

terverte a kecskeméti zsidó templomot mór stilusban. Épült 1863-1870-ben.

Szabó Pestom

II. k. 6. Körzet. XXIV. l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Almakerék, Nagy-Küküllő vm.	Evang. templom szószékének terve (alapraj, alulnézet, mennyezet, metszet, nézet,

OBERMAYER JOHANN, lakatoslegény

A körmöci pénzverő személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években emlitve a személyzet fizetése.Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

OBERM-AYER JOHANN,1 akatoslegény,1763-1764.IV.21.
42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768.
években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958.
Akad.Kiadó,Bpest. 1958.

OBERMAYER, Joseph, festő Pozsonyban

J. O. Maler, 7 hónapos lánya meghalt (1820, I. kötet, 2 Bl)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Obermayer József grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1932 MÁR 12

1021

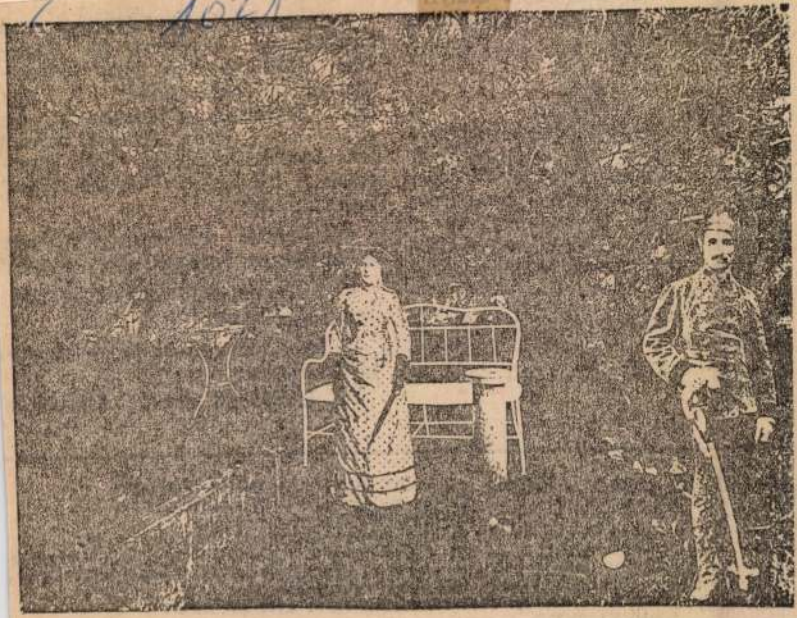

Obermayer József fotográfikája

Ha hiszed, ha nem,
fáradt voltam, hog
jártatás közben.

★

A ló elcsendesed
valamit a jászolból.
kihulló fényben fol
lavor tűnt szememb
gatott törülköző heve
kisasztalon. Az ajtón
ző oldalán kosárnyi takarmányré-
pa halma sötétlett.

— Édesanyám arra gondol, a véletlenen is múlhatott, hogy a mákpör évében kelletlen volt a céklád.

és Mihály a verandajukon vártak.

— Ellik az a ló végre? — kérdeztem álmosan.

— Már túl van rajta — mondta az asszony.

Az istállóban csend. Ajtaját is

S MIKLÓS, helyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMOS és ZÖLDI LÁSZLÓ
échenyi utca 1., 1054. Telefon: 310-920, 310-928, 310-929; 14 óra után: 113-221
RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
Budapest VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Postafiók 223. Telefon: 221-285
82—1096. Szikra Lapnyomda, Budapest. Felelős vezető: CSÖNDES ZOLTÁN vezérigaz
Budapesten a kerületi) kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél Külföldön terjeszti a .
Külkereskedelmi Vállalat, H—1389 Budapest Postafiók 149.
forint, negyedévre 72 forint, fél évre 144 forint, egész évre 288 forint
INDEX: 25 244
HU ISSN 0424—8848

Obermayer József, [grafikus]

Obermayer József fotógrafikája

1

XXVII/12

rábbi, tömören vádló megállapítások után most már az általam előadott tényekre összpontosítva. A vita azonban nem jött létre. Antalffy Gyula válaszolt ugyan a tanul-

említek föl, de arról nem írok, hogy Antalffy Gyula vagy Talpassy Tibor koronatanú a vitatott kérdésben. Aggályaimat Féja Géza saját szövegének belső ellentmondá-

ahhoz, hogy ha bármilyen — nem szerelmes — megnyilatkozás lát napvilágot a „főhősről", a monográfusok nyomban bejelentkeznek az

alkalmazkodva a
ásokhoz, addig men-
jobbról jöttek visz-

ltán ismeri T. Bíró
szkyről írt esszéjét
váratlan fordulat,
ta végén idézi), nem
ogy miért nem *hallja*
ítást: a politikai ma-
egnyilvánuló ethoszt,
lna (lenne) Zimonyi-
ág, akkor aligha vol-
y felhőtlenül evidens
viseletének elfogad-

evéssé rokonszenves
talmárok és történé-
ha egy pályaképet
kor „belészeretnek"
ráfiájuk hősébe. Fok-
e jobban csak annak
a szemével látják a
kort látják, benne —
nt — a főszereplőjü-
elmátkásodás vezet

Obermayer József, [grafikus]

2 fotógrafika : repr.

Obermayer József : Fotógrafikái 1.

Élt és Irodalám Bn. 1984. dec 14. XXVIII/50

Obermayer József, [ ]

13 rajz : repr

Obermayer József: Fotográfikái 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, oldalon

Élet és Irodalom Bp. 1984. okt. 26. XXVIII/43

Obermayer József [grafikus]

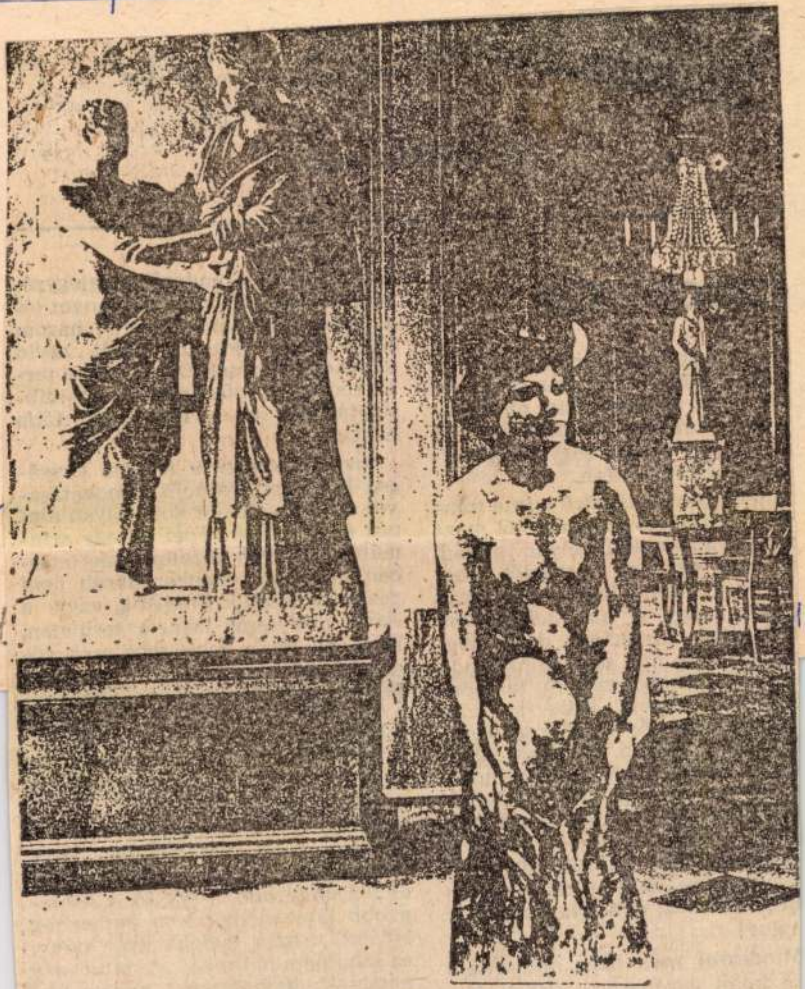

Obermayer József fotógrafikája

11.

Ober

Élet

11 XXVII/45

roljam fel (hézagosan) ki min-
enkivel „hozzák" össze a tudós
lykor kissé már tudálékos) kuta-
k Déryt: Platón, Rabelais, Goe-
e, Lautréamont, Jarry, Ribemont-
ssaignes, Aragon, Julien Graceo,
snos, Georges Hugnet, Yvan Goll,
zara, Beckett, Ionesco, Piscator,
edekind, sőt, az összefüggések
övevényébe még olyan festőket
belekevernek, mint Magritte vagy
nguy!

Mindezzel még nem merítettem
a kötet gazdagságát. Közli Lu-
cs György cikkét, amelyet Dérv
tvenötödik születésnapjára írt-

felnőni könyvburkában, vagy el-
nyeri méltó szini helyét, s a világot
jelentő francia deszkákon fog or-
dítozni, nem tudhatjuk. A játék vé-
gén Nikodemos, a ligeti kikiáltó, így
buzdítja a bámész népséget és kato-
naságot: „. . . máris újjászületett . . .
mindenki meggyőződhetik róla,
hogy ezen csecsemő halhatatlan,
ez a legnagyobb csoda, ez a legna-
gyobb jótétemény, ez az emberiség
áldása . . . ez a legjobb gyártmány,
ez soha nem hal meg . . .". Most már
nemcsak „halhatatlan", hanem *im-
mortel* is.

Bajomi Lázár Endre

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-746

Obermayer József grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 NOV 11

1021

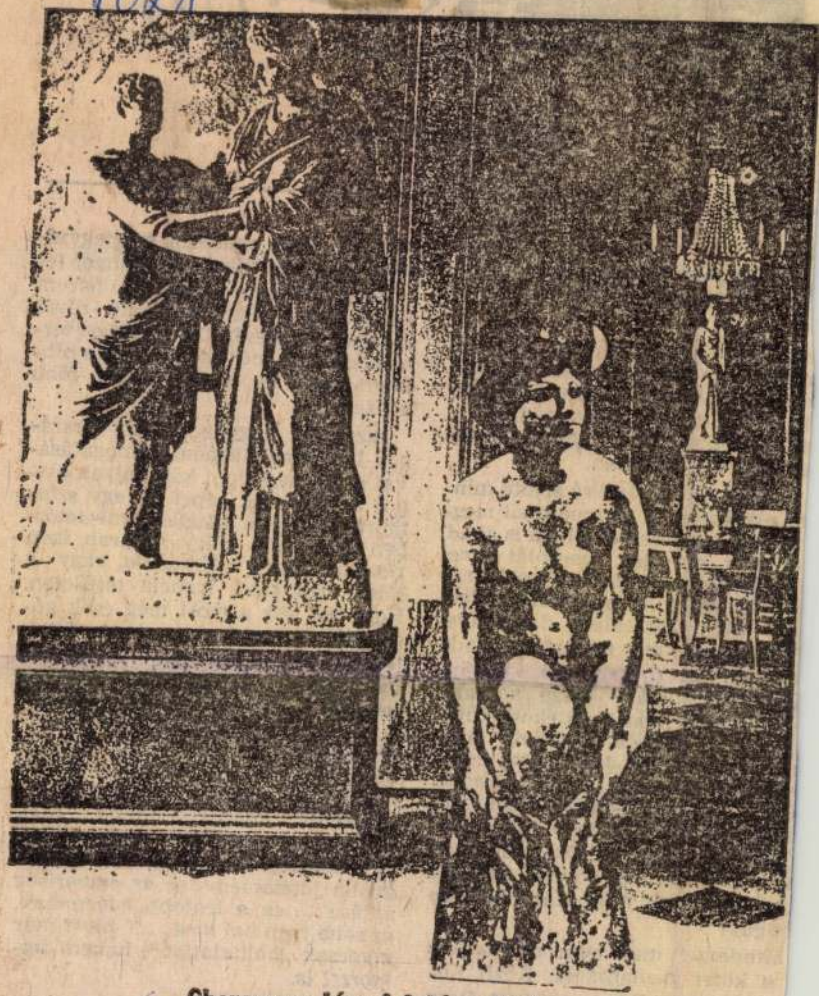

Obermayer József fotógrafikája

1983. NOVEMBER 11.

Hajósy Mónik

csecsemő

mlített színháztudományi központ ezetője, miután alaposan megvizsálja mind komparatista, mind peig strukturalista szemszögből a arabot, kimondja, hogy Déry eretisége vitathatatlan.

A többi tanulmányíró szinte minen elképzelhető szempontból megzsgálja a csecsemőt, olyan is akad, ki csak egyetlen szereplőt emel (a 10. Bábut), s különösen Vitrac *ictor, avagy a gyermekhatalom* mű híres szürrealista darabjával ti össze. Ha már itt tartunk hadd roljam fel (hézagosan) ki minenkivel „hozzák" össze a tudós lykor kissé már tudálékos) kutak Déryt: Platón, Rabelais, Goe-e, Lautréamont, Jarry, Ribemont-essaignes, Aragon, Julien Graceo, esnos, Georges Hugnet, Yvan Goll, zara, Beckett, Ionesco, Piscator, Tedekind, sőt, az összefüggések övevényébe még olyan festőket belekevernek, mint Magritte vagy anguy!

Mindezzel még nem merítettem a kötet gazdagságát. Közli Lucs György cikkét, amelyet Déry tvenötödik születésnapjára írt; seit, a hazai kritikai visszhangot (és a pécsi bemutató képeit); három Déry-verset; Ph. Soupault rövid visszaemlékezését Déry párizsi tartózkodására; műveinek francia bibliográfiáját és a fogadtatás főbb adatait.

Bizonyos, hogy a francia Országos Irodalmi Központ támogatásával most megjelent kötet olyan alapos és részletes képet ad egy színműről, amilyen tüzetes ismertetésben még soha magyar darab nem részesült (még a *Tragédia*, vagy a *Bánk bán* sem) francia területen. Hogy mi lesz a most még csak gőgicsélő csecsemő sorsa, árván fog-e felnőni könyvburkában, vagy elnyeri méltó színi helyét, s a világot jelentő francia deszkákon fog ordítozni, nem tudhatjuk. A játék végén Nikodemos, a ligeti kikiáltó, így buzdítja a bámész népséget és katonaságot: „... máris újjászületett ... mindenki meggyőződhetik róla, hogy ezen csecsemő halhatatlan, ez a legnagyobb csoda, ez a legnagyobb jótétemény, ez az emberiség áldása ... ez a legjobb gyártmány, ez soha nem hal meg ...". Most már nemcsak „halhatatlan", hanem *immortel* is.

Bajomi Lázár Endre

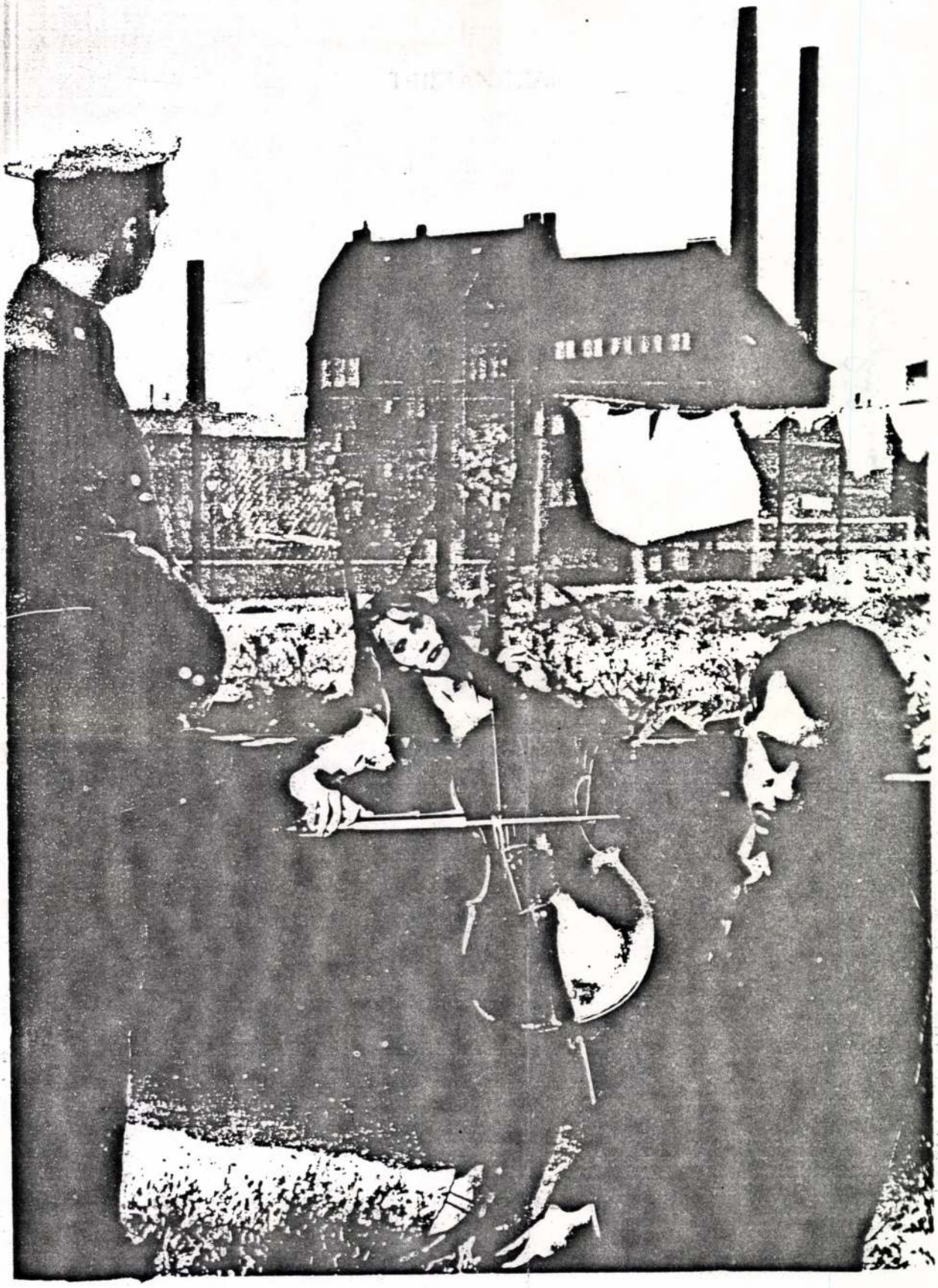

*Obermayer József: Kollázs

OBERMAYER József

Műhely, Különnám 1990

Kolorvány-gyűjtemény

Obermayer József

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

grafi munkák

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 1:5

1021

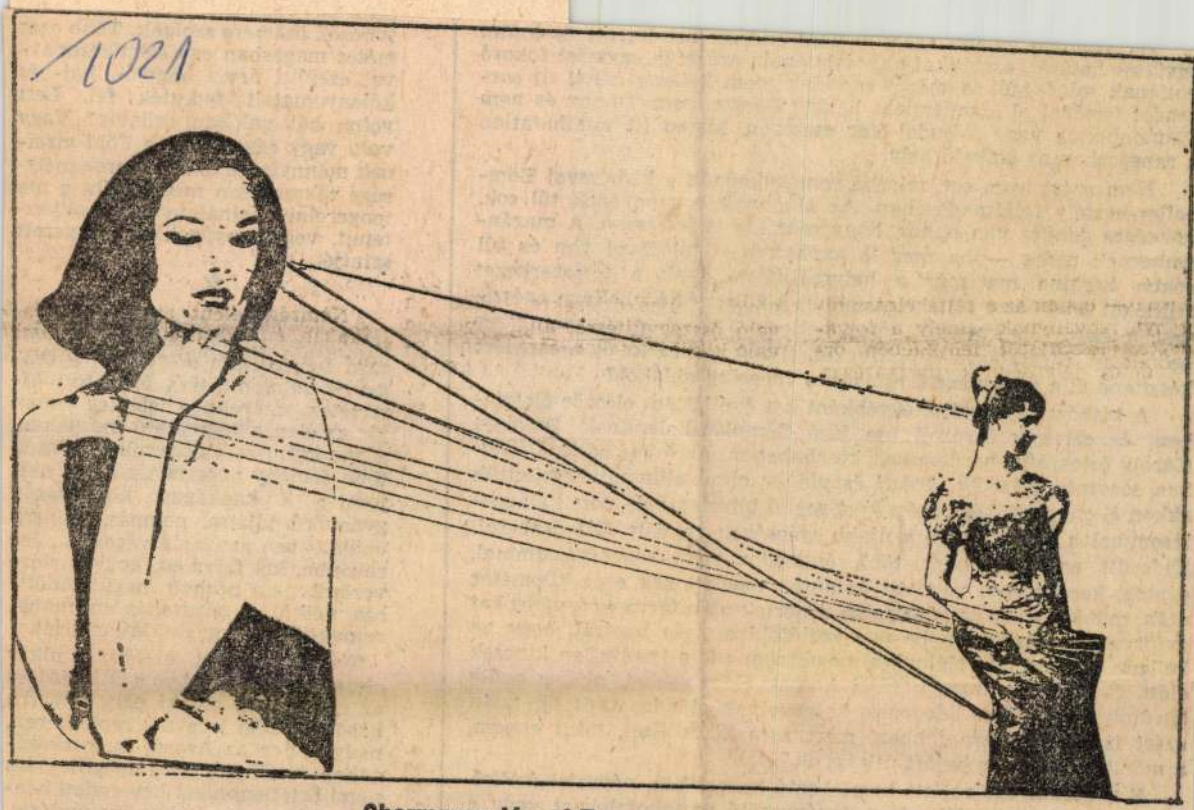

Obermayer József: Tempora mutantur

Ha azonban valami arányos pontrendszer szerint táj é
együttes hatását, esztétikai kapcsolatának, szépsége egymás
voltának minőségét is mérni tudnánk, nem kellene néhol
rendet ismerni el a műemléki listán? Persze, nem Tihany
Pannonhalma vagy a budai Vár esetében, hiszen itt vita
a rangsorban az előkelő hely.

Nem azért írom ezt, mintha reménykednék a kisbózsv
belles-kastély feltámadásában. Az államnak, a megyének
költséges gondja van ahhoz, hogy még ide is juttasson. A
embernek pedig — ha meg is kaphatná — túl távol va
sokba kerülne ma már a helyreállítása. Csak a tető
milliókat emésztene föl, holott ehhez előbb még ki kellen
teni a bomló falkoszorút, meg kellene állítani a pinc
beomlását, újrafalazva a boltíveket. S akkor még ki és mennyiért
készítené el a nagyméretű ajtókat, a rengeteg ablakot?

A kisbózsvai kastélyt egyébként két éve láttam először életem-
ben, és ezt egy távolról ide járó Zemplén-bolondnak, Szelényi
Károly fotográfus barátomnak köszönhetem. Az *ő Táj változó fény-
ben* sorozata második, *Tokaj és vidéke* című albumát készítettük
ekkor. S engem főként azért kért segítő társszerzőül, mert kalauzo-
lásommal a vidék újabb s újabb szépségeit remélte fölfedezhetni.
Kiderült azonban, hogy több évtizedre rúgó csavargásaimmal,
gyalog, kerékpáron, vonaton és autón megtett sok ezer kilométer
után, munkában és turistáskodva, riportok után járva és ásványokat
gyűjtve sem járhattam be úgy szülőföldem szép határát, hogy ne
kellene még mindig elámulva megállnom eddig ismeretlen kincsek
előtt. S olykor a magam útjai hozzák elém ezeket, olykor pedig
barátok vagy szinte idegenek kalauzolnak el oda, amit ők talán
azért is vettek észre jobban, mert nem kötik őket, mint engem,
a már túlságosan is bejárt útirányok.

S nemcsak egy rejtett homlokzatú paraszthéz, néprajzi értékű,
ám csak a kertek alól nézve érvényesülő pajtahomlokzat vagy a
hajdani, megkülönböztető törvények miatt beltelek végébe épült
zsinagóga romja bújt meg sokáig előlem. Kisbózsva felől tovább-

nak, forrásainak megóvása, a tengervíz sótalanítására folytatott kí-
sérletek, melyekben jelenleg Japán jár az élen, világméretű mozgalom.
A víz kultusza valószínűleg szintén több örmény népszokásnál. De akit
jósorsa a kaukázusi köztársaság gyönyörű tájaira, pompás, modern
épületekben gazdag fővárosába, Jerevánba, kis falvaiba, kegyhelyeire
vezérel, nem nézheti megilletődöttség nélkül e népszokás megannyi
romantikus és gyakorlatias jelét.

Tizenhat évvel ezelőtt, amikor először szállt le velem a TU—104-es
az akkor még vidéki pályaudvarra hasonlító régi jerevánt repülőtéren,
mely éppen az Ararát szomszédságában található, ez a megilletődés
némi értetlenséggel keveredett ben-
nem. Mert már akkor megtudtam,
láttam, hogy az Örmény Szocialista

Obermayer József grafikus

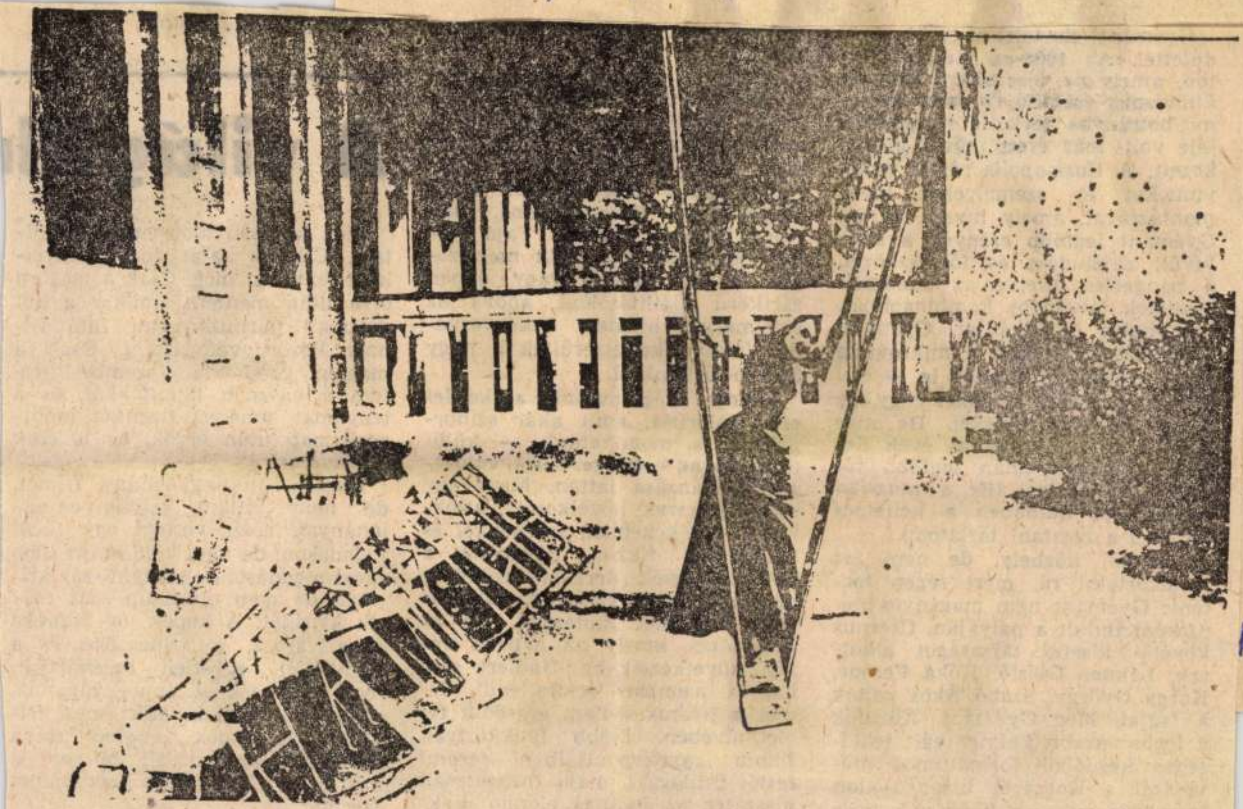

Obermayer József fotógrafikája

11.
113. XXIX/37

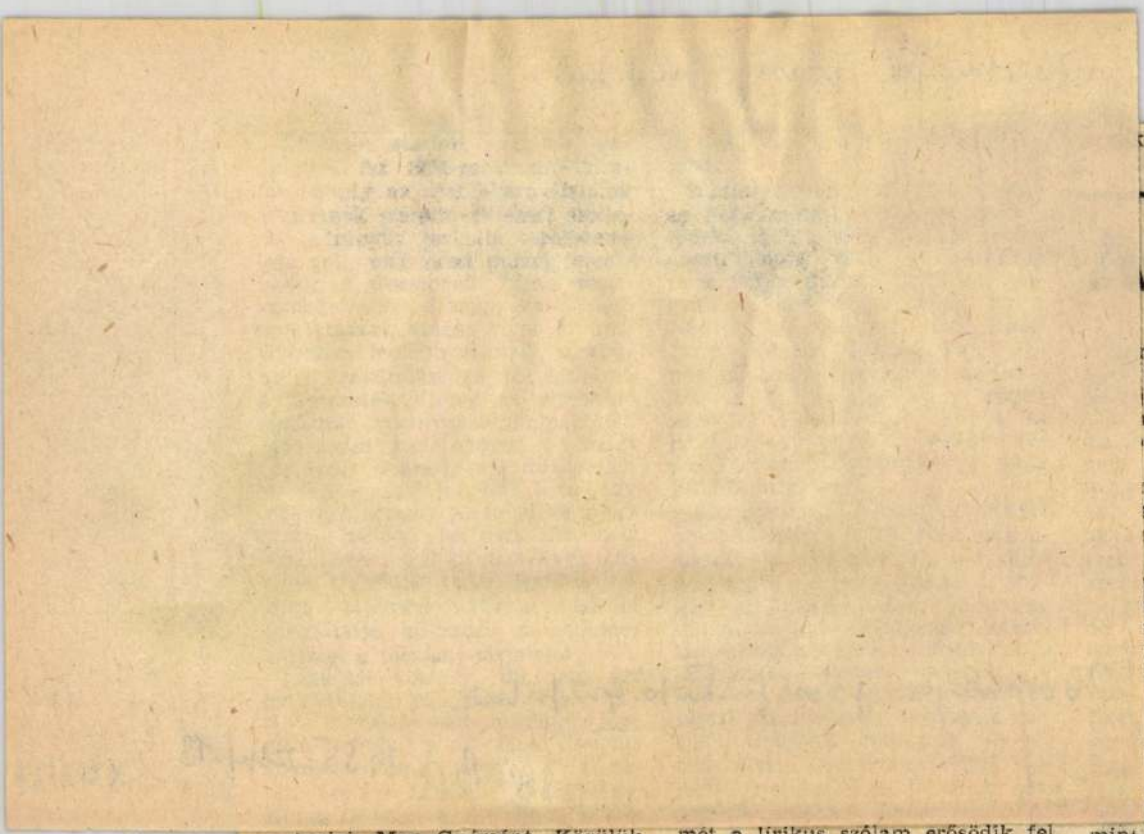

t sikerült jobban.

világfil

n a fesztiválon egyedül vol-
Csak a saját rendezvényei-
elentem meg. Csak a magam
után mentem, amikor a hét
an párhuzamosan futó fil-
között. válogattam. Csak a
n gondolatait szembesíthet-
a vásznon láthatókkal, és a
mat, amelyet tizenkét mont-
nap után őrzök, az is *csak*
yém.
tam húsz-egynéhány filmet,
nem láttam százhetven-va-
yat, részt vettem egy tucat
áson, de nem voltam ott több
fogadáson, olvastam száz kri-
de nem olvastam száz má-
ritikát. A képek (a filmeké
városé, a színészeké és a
válé) egyetlen recehártyán
kopírozódtak éppen olyanná,
mint az enyémen. Mert más kritikus más filmek képeiből rakta össze a világfesztivált. Milyen is hát ez a világ az *én* fesztiválom szerint?

Minden pillanatában *csillogó*, mint André Delvaux filmjében, amelyet Don Juan és a mai Bel-

a tagjai. Meg Gyémánt. Közülük a leghamarabb Lakner vált tehetséges kezdőből formátumos művésszé; s Korgáról bizonyosodott meg igen gyorsan, hogy ez a fajta szürrealizmus a tetszetősség zsákutcájába csalogathatja művelőjét. Ő már a hatvanas évek legvégén

mét a lírikus szólam erősödik fel életművében. Előbb lyukkártyák finom raszterpontjaiban teremt festői csillogást, majd fokozatosan visszatér az indulás elomló alakzataihoz. Firkák, gesztusok, foltok jelennek meg felületein, amelyek fokozatosan egyre vadabbá vál-

Obermayer József, grafikus

1.
19. XXIX/29

Obermayer József fotógrafikája

dult meg, amely a fegyveres ... jellegét is meghatározta. A hadsereg szervezése 1945-ben önkéntes volt: csak azok jöttek, akik megértették, hogy a fasizmus elleni harccal az ezer sebből vérző nemzetet és a romba döntött haza talpraállítását segítjük. „A honvédség — néphadsereg" — mondja a két munkáspárt 1945. január 30-án hozott határozata. A hadseregbe küldött kommunistáknak ez a határozat volt munkájukhoz az irányelv. S hogy ezt csakugyan így értettük, azt bizonyítják Szalai Tibor alezredesnek, az 1. hadosztály volt parancsnokának legelső parancsában a katonákhoz intézett szavai: a „demokratikus szabad Magyarország néphadseregének elszánt katonái"-t üdvözölte.

Az új egységek népi jellegét mindvégig meghatározta a hadseregben létrehozott nevelőtiszti intézmény, melyet szintén a kommunista párt javaslatára állítottak fel. Az első nevelőtisztek 65—70 százaléka már az indulásnál is a kommunista párt tagja volt. 1945—48. között a hadosztályok lapjai, valamennyi korabeli sajtótermék, a Magyar Kommunista Párt Katonai Konferenciái a hadsereget félreérthetetlenül néphadseregnek vagy népi demokratikus hadseregnek nevezték, és így is kezelték. Ezekben az években tehát nem vitat-

1-től kell számítani ... ről tanúskodik, hogy az 1948 előtti szolgálatot a továbbiakban nem ismerte el a hadsereg. Farkas Mihály és klikkje a koholmányokat a tábornokok és jelentős tiszti rétegek ellen folytatott koncepciós perekkel támasztotta alá. Ezzel is magyarázható, hogy például az ötvenes években egyszerűen nem volt szabad emlékezni az 1945-ben megalakult hadosztályokra. 1957 után már igen, ez indította meg a vitát.

Mégis csaknem harminc évnek kellett eltelnie, hogy hivatalosan is elismerjük az 1945-ös hadsereget. Ez Kádár Jánosnak Felkai Dénes nyugállományú ezredeshez, a Petőfi Akadémia első parancsnokához írt válaszlevele után következett be. „Egyetértek Önnel abban — írja Kádár elvtárs 1971. február 13-án —, hogy a néphadsereg szervezése nem 1948-ban, hanem a felszabadulással egyidőben kezdődött. ... Nagyon is helyeselném — folytatja —, ha a jövőben minden olyan publikációban, amely a néphadsereg szervezését történelmileg értékeli, félreérthetetlenül erről beszélnénk." Megindult a 45-ös katonák rehabilitálása. Néphadseregünk 1975-ben elődjének ismerte el az 1945-ben felállított hadosztályokat, 1981. március 17-én pedig a Magyar Szocialista Munkáspárt Pe-

kerül neki. Igaz, hogy régebben az usztasa vezér nevét Pavelicsnak írták magyarul, de az eredeti alak ebből vezethető vissza Pavelićra. A horvátok ugyan így írják a cs-t, ám a nevet így: Pavelić és ennek megfelelően ty-t ejtenek. A cs nem a horvát, hanem a szlovén nevek végén jellemző. Ez vonatkozik az Artuković, Radić és Lacković nevek írására, de nem vonatkozik Stepinac bíboros nevére. Itt a c-nek nincs semmilyen mellékjele, tehát c-nek is ejtendő. Mindez, persze, elhanyagolandó részletkérdés, nem csökkenti az írás hitelét, nem befolyásolja a szerző mondanivalóját." Köszönjük olvasónk dicsérő szavait, kiigazításait igyekszünk megszívlelni.

FEKETE ERZSÉBET, BUDAPEST. „Az Élet és Irodalom június 28-i számában közzétett, Ferenc Józsefről szóló szerkesztői üzenet nemcsak az én, hanem baráti körüm érdeklődését is felkeltette. Csodálkozunk azon, hogy az üzenet szerinti érdekes fejtegetések közzététele elmaradt, különös tekintettel arra, hogy országszerte nagy figyelem fordul a közelmúlt történelmi eseményeire, ezért az idézett közlemény közzé nem tett részeit is nagy érdeklődéssel olvastuk volna és a teljes mű közzétételének mellőzését kifogásoljuk. Ha a szerkesztőség nem kíván vele foglalkozni, az olvasók közül rajtunk kívül is lehetnek, akiket ez a kérdés foglalkoztat és bár — amint írták — a lap Ferenc József ügyében nem kíván hosszas vitát indítani, szerintünk az efféle vita mégis érdekes lehet." E megállapítással egyetértünk. Nem azért nem indítunk vitát, mert a kérdést nem tartjuk érdekesnek. De annyi érdekes téma van, hogy hetente legalább tíz-tizenöt eszmecserét indíthatnánk. Csak hát e szerteágazó vitázás nem tartozik feladataink közé. Egyébként, ha levelírónk és barátai ily mértékben érdeklődnek a történelem iránt, ajánljuk figyelmükbe például a História, a Századok vagy a Történelmi Szemle cikkeit.

Obermayer József [grafikus]

Obermayer József fotógrafikája

Oberm

Élet

6.

1. XXIX/9

séimbe bocsátottad tegzed [illegible] Kifeszítetted kézivedet, és a nyíl elé célul állítottál engem. Megfonnyasztottad testemet és bőrömet, összeroncsoltad csontjaimat. „Ha kérdezik, ki vagy, ne válaszolj" — mondja apám, amikor elrejtett, mint árvát, egy budai gyerekintézetben. „Nem akar beszélni — állapította meg egy orvos a háború végén — várni kell, majd megszólal." Kizártad a békességből a lelkem.

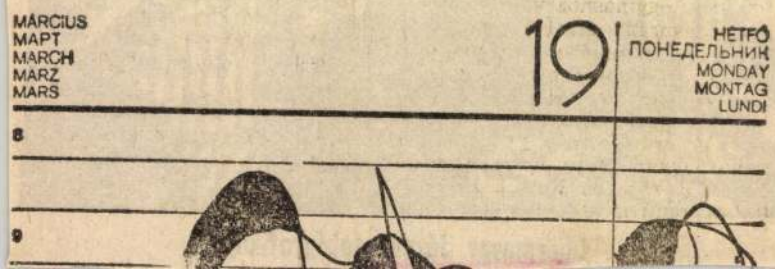

Obermayer József [fotográfus]

Obermayer József fotográfikája

15.

s. 22. XXIX/8

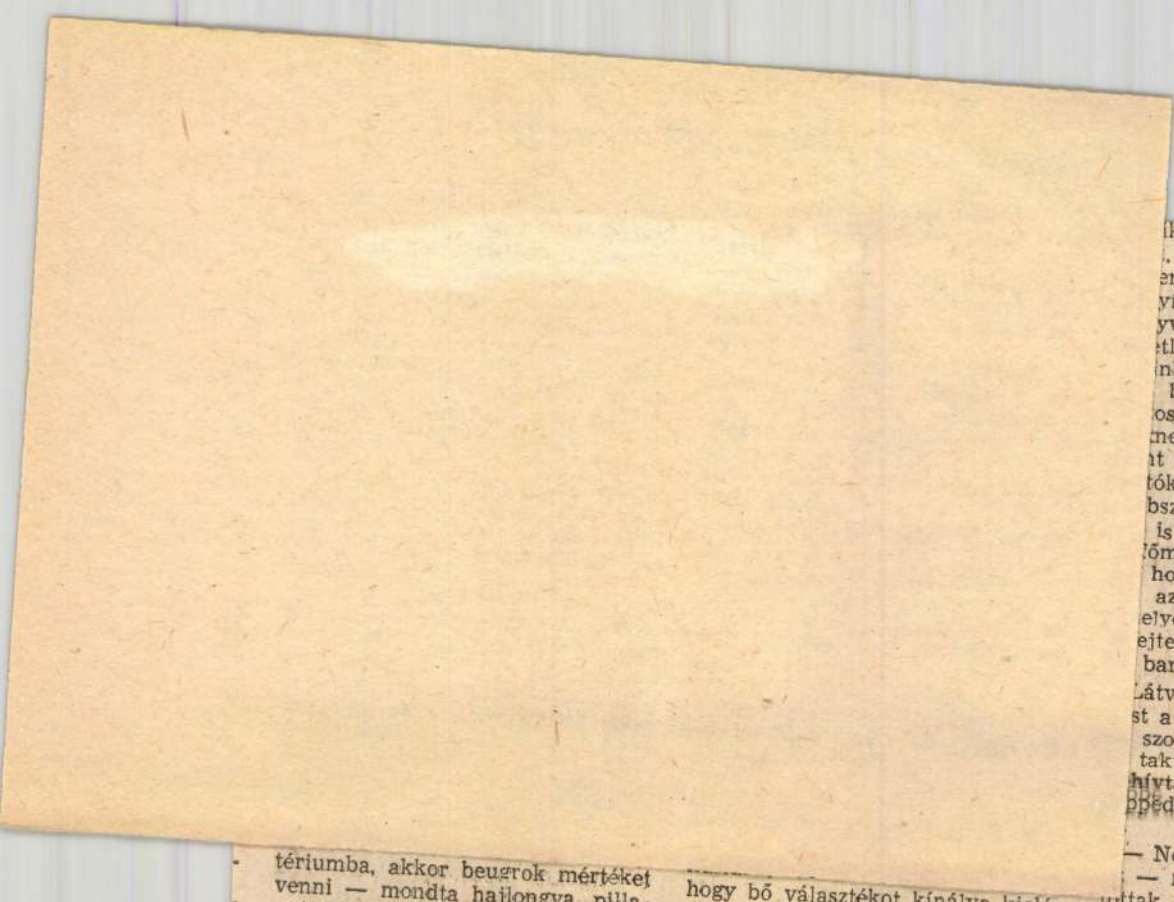

ik, pontosabban, hogy valóban
. Marci bácsi azonban verhe
ennek bizonyult a tények és bi
yítékok mezején. Több min
yven éve dolgozott a gyárban,
tlenkedésre újabb három lite
inkát húzott elő a szellőzőmo
burkolata mögött kialakítot
os bárszekrényből. A főmér
nek a fejére olvasta, hogy több
ıt egy éve nem járt a karban
tók műhelyében, hiába hívtál
bször is. A karbantartók főnö
is leintette: csak azért akartál
főmérnököt a műhelyükbe hív
hogy újra megvetessék a cég
azokat a drága szerszámokat
elyek a hosszú esztendő sorá
ejtezés címén a szerelők ottho
barkácsműhelyébe vándoroltak
Látván, hogy az öreg szakmun
st a tényekkel nem lehet sarok
szorítani, a gyáregység vezető
taktikusabb hangot ütött meg
hívta a szobájába, leültette a
ppedős fotelba, konyakkal kínál

— Nem kétséges, hogy igaz, amit
— magyarázta, miután koccin
ottak. — Az sem vitás, hogy a
jobbítás tiszteletre méltó szándé
ka vezette. Csakhogy az igazság
nak sokféle arca van. Nemcsak a
tényeket kell figyelembe venni, ha
nem azt is, milyen hatást gyako
rol a közvéleményre, ha tudomást
szerez róluk. Ezért hát nemcsak
azt kell nézni, mi igaz, hanem azt
is, mit politikus megjelentetni! Ki
nek használ, ha a szennyesünket
kiteregetjük? Ha kiárusítjuk a bel
ső titkainkat! Az igazi tehetség
próbája egyébként sem a botrány

tériumba, akkor beugrok mértéket venni — mondta hajlongva, pillanat alatt visszaváltozva békebeli szűcsmesterré.

— A többit találja ki maga — vetette oda, amikor letette a telefont.

Egy hét múlva visszavittem megmutatni a kéziratot. Az elnök nem volt benn, helyette triumvirátus fogadott: a főmérnök, a főkönyvelő és a párttitkár. Egymás kezéből szedték ki a lapokat, ahogy olvasták, az arcuk mind felhősebb lett. Elsőnek a főmérnök

hogy bő választékot kínálva kielégíti a differenciált igényeket is.

— Nagyon szép ez a cikk — vakarta a fejét utóbb a megbízóm. — Csak attól félek, megalapozatlan igényeket keltenénk vele.

— Ezek az áruk mind szerepelnek a cikklistájukon.

— Fa dezodor csak karácsony előtt van, de a pultra akkor sem teszik ki, mert keveset kapunk. A koriandert még nem igazolta visszza a nagykereskedelem. Lehet, hogy lesz, de valószínűbb, hogy nem.

Obermayer József

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 DEC 5

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

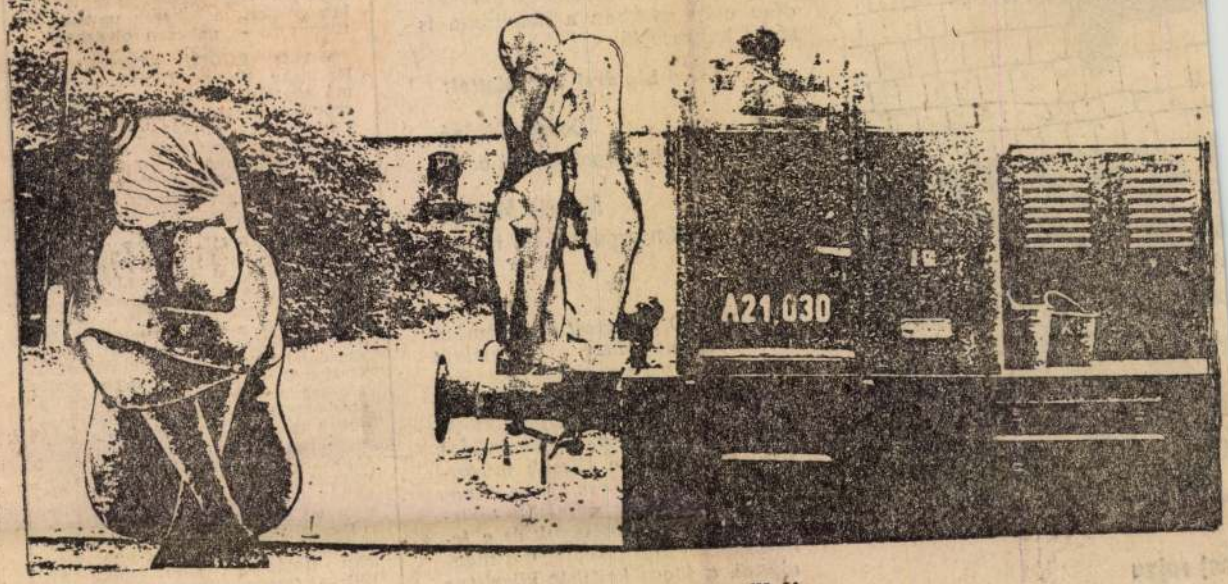

Obermayer József fotográfikája

es) rajza

ajánljuk a fővárosi két folytatólagosan játszó moziját, a Horizontot és a Tiszát, melyekbe folytatólagosan szabad a bemenet — ámbár a pénztár az utolsó előadás megkezdése után ezekben a mozikban is zárni kényszerül.

Elvtársi üdvözlettel:

Derzsi Ottóné
filmforgalmazási o. v.

Mátyás Jánosné
filmforgalmazási ig. h.

★

A FŐMO válaszolt a november 7-i számunkban megjelent Ügyes fogás című glosszára is. A szerkesztőség úgy véli, hogy mindkét írás olyan problémákat érint, a budapesti mozirenddel, forgalmazással, a filmek műsorra tűzésével kapcsolatban, hogy a gondokat csak nagyobb terjedelemben, az adottságok és a lehetőségek feltárásával lehet megoldani, a jogos kritikát közelítve a jogos védekezéshez.

színházban.

BÁLINT EMIL, GYŐR. „Szinte mindennap olvasok valamit arról, hogy a rokkantak éve alkalmából egy-egy brigád tett valamit, művészek léptek fel ingyen, kirándulni vitték a járóképteleneket. De közeledik az év vége. Mi nagyszerűen tudunk kampányokat szervezni, éppen ezért félek, hogy amikor a kampány véget ér, a szerencsétlen emberek ismét magukra maradnak." Aggodalma nem alaptalan, de bizakodóbbak vagyunk Önnél. Hiszen ez az esztendő nemcsak látványos rendezvényeket, alkalmi jótékonykodást hozott, hanem intézkedéseket is, sok rászorulónak munkahelyet, másoknak esetleg csak egy-egy olyan eszközt (tolószéket stb.), mely az 1981-es esztendő után is javít a mozgássérültek helyzetén.

OBERMAYER József

Ágh István

Bemutatjuk Obermayer József fotógrafikáit

Élet és Irodalom, 1984. okt. 26. (43.) 8.

[hibáig. 44. n. 8. p. nov. 2.]

ettel, 1590-es évek, vörös kréta, négyzetháló, 360×281 cm

stészetnek *Raffaellóval* egyenrangú, nagy alakjai-
közönség, a gyűjtők elismerését is élvezték. Ör-
tehát, hogy a Szépművészeti Múzeum gyűjtemé-
is méltóképpen van képviselve az iskola.

K. D. K.

OBERMAYER Ferenc szobrász

Pozsonyban

1774-ben három gyermeke után kamarai fizetésben részesül, évi 120.— forintot kap

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 250. l.

KÉSZPÉNZZEL
BÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST 62
1376

acb

KORTÁRS MŰVÉSZETI GALÉRIA / CONTEMPORARY ART GALLERY

Jutta Obenhuber

megnyitó / vernissage: 2006. július 13, 19.00-21.00

Jutta Obenhuber és Kalász Orsolya kötetének bemutatója / book presentation:
más választásom nem marad mint találni kertet
ich habe keine andere wahl als einen garten zu finden
gedichte | versek
zeichnungen | rajzok
kunstkontor im gutleutverlag, ffm © Gutleut Verlag, Frankfurt/M., Kunstkontor-Ffm

nyitva / on view: 2006. július 14 - augusztus 7.
kedd - péntek / Tuesday - Friday: 14.00 - 18.00,
valamint előzetes bejelentkezéssel / or by appointment

>>> Budapest, VI. ker., Király u. 76. • T: (1) 413 7608 • www.acbgaleria.hu • acbinfo@acbgaleria.hu

Hornyik Sándor
MTA Művészettörténeti Kutatóintézete
Úri u. 49.
Budapest H-1014

>>>>>>>>> Támogatók és partnerek / Supporters and partners:
pannon
europapier
LABOKRAFT
LABOKRAFT MÉRNÖKIRODA KFT.
kunstkontor-ffm
ÍRÓKÉZ
PAPÍR-IRÓSZER NYOMTATVÁNY
Timp Kft.

acb

Jutta Obenhuber

OBERMAYER Krisztián

Obermayer (Obermeyer) Krisztián. 1812. okt. 27-én — bemutatott mestermunkája alapján — vették fel a céhbe,[143] és 1812. dec. 21-én mint pesti születésű házas lakatosmester kapta meg a pesti polgárjogot.[144] 1830 körül halálozott el.

Pataky 1985 164.p

M. P. K.

OBERMEYER Lajos ácsmester

Szolnok Leánygimnázium (Obermeyer - Ilubai ház) 1856.

Gerő László: Magyar építészet haladó hagyományai Bp. 1957. 57. l.

M.D.K.

OBERMEYER Lajos ácsmester

Kolozsvár u. n. Obermeyer-Hubai-ház.
Kétemeletes saroképület, 1856.

Magyar építészet. Bp. 1954. 100. l.

M.D.Y

Obermayer Lajos
ácsmester

A szolnoki járási Tanácshiárat
1860-ban épitette Obermayer ács.

Kaposvári Gyula: Megjénk műemlékei
Jászkunság, 1954-40 lap

1.

Obermaier Lajos

nolnoki ács Szvitek Ignác nolnoki ács tervei szerint a debreceni Nagytemplomot egységes fedélszerkezet alá vette (1843 után). (Korábbi palafedés célszerűtlen volt, tetőszerkezet fái korhadni kezdtek.)

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962. Képzőmüv. Alap k., 36 l., 2o kép. /Müemlékeink./

25. l.

Obermaier Lajos

és Szvitek Ignác a palafedés helyett
rézlemezekkel borítottak a debreceni
Nagytemplom tetejét (az első vi-
lágháborúban anyaghiány miatt
lenedtek és ónbádoggal pótolták).

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp. 1962.
Képzőmüv. Alap k., 36 l., 2o kép. /Müemlékeink./

25-1.

M.D.K.

Obermaier Lajos szolnoki ácsmester

Szvitek Ignác szolnoki ácsmester tervei szerint 1843 körül uj, egységes tetőszerkezetet készit a debreceni Nagytemplomnak.

Balogh István: A debreceni Nagytemplom. Bp.1962.
25.l. /Müemlékeink/

OBERMAYER Lajos életén

1860

Pár Nándor: A szolnoki Damjanich
János Múzeum rekonstrukciója. =
Jászkunság, 43, 1997, 2. 33-38., ill

OBERMAYER, Maximilián, narancsi órás-segéd

M.O, Uhrmachergesell, +36 éves korában, Pozsony, 1817 dec. 31. (1818, 33 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Obermayer Róza

férjezett Treitz Pé-
terné

Bp. VI. Eötvös u. 46.

a 2 Iparmin. Társ
Aagja

lás Treitz Peterné
alatt

Ráth György 1895

148. C.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim : — Telegrammadresse :
HAZAIBANK

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

VG.

K
11

Nagyságos Szer

Szives tudomására h

ismervény ellen

50 /ötven/ db. R.t.

M. D. K.

OBERMAYER Simon festő

1765-ben Eperjesen volgár

Garas XVIII. 47 239. l.

Obermayer Viktor

T. 6974.

Márton templomot, melynek ajtajánál
a MISSION 83 jelzésü kereszt előtt
ró-kelők élénkitik. Felirata:

IN

43.8 : 31.7 cm.

Pozsony.

—

Szemben látjuk a Szent
balra koldus ül, jobbra pedi
asszony imádkozik. A teret j

DIE DOMKIRCHE S. MA

alól jobbra: Viktor Obermayer
1864.

Tusrajz, mér. a v

140-95.

Obermeier J

mühimzö Bp.

l.

Ezredeneskiall

XIV. c. 52. l.

kórházak, szanatóriumok, laboratoriumok, könyvtárak, előadótermek, színházak stb.

Álló foglalkozásuak, mint pl. orvosok részére az **EMERGÉ LATICEL DE LUXE** mint előtétszönyeg kb. 900×700 mm, nagyságban, a futószönyegnél vastagabb kb. 15 mm-es latex szivacsgumilemez-alátéttel ellátva kiválóan alkalmas, mert süppedő rugalmasságánál fogva a rajta való állás nem fárasztó.

Akik bármely okból **LATICEL szivacslemez-szönyeget** filcfedőlappal kivánnak, azok számára az **EMERGE LATICEL filcszönyeget** is gyártjuk, melynek előnyei ugyanazok, mint az **EMERGÉ LATICEL DE LUXE**-nek.

Ajánlattal és bővebb felvilágositással szolgál:

MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR R. T.

PADLÓ OSZTÁLYA

BUDAPEST, X. KEREPESI-ÚT 17. TELEFON: 38-5-90.

24706 KRAUSZ J. ÉS TÁRSA BUDAPEST

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I. II. 203.

Név: Oesmayr Adam

Foglalkozás: kőműves

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1716. II. 14

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

PETTER OBERMEYER, szitásmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ IV. szitás. 266.old

U.VARGA MARIANNA.Mesteremberek Székesxxxxxxxfehérvárrott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.IX. 1967-68. Székesfehérvár

MDK

Obermayr Ádám kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold :Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

OBERMÜHLBERG, Michael römisch

Posony, 1662.

Ars 1997/1-3. 222.

rézveretekkel. Nagyteremben Mária Terézia és
Ferencz egykorú olajfestménye. Álló óra, vés
Georg Metzmer Neusohl felirattal, XVIII. sz. Alis
két XVII-XVIII. századbeli történelmi tárgyú olajf
Levéltárban egy banderiális zászló 1742-ből, egy
1760-ból, egy rokokó fringia, egy fokos, 27 c
korabeli egyenruhákat ábrázoló színezett réz
lemezről nyomtatva. Szavazó láda, egy láda régi
régi mérnöki szerszámok, 16 nemesi diploma, e
kihalt családoké.

374. szám

Kétemeletes czopfstílű homlokzat, kőkeretes u
második emelete felsőmagyarországi rena

Obermüller A.

T. 8501.

. fürdő-épületet oszlopos előtor-
ir vize szökik fel, melyet ökáva
Vilmos fürt 1869-1875 közt. A hát-
l balra: A. Obermüller Springquel-
r.

2 cm.

Rank Herlein.

Az előtérben balra látju
náczczal, mely elott a ránki g
vesz körül és a melyet Zsigmon
tért hegység képezi. Felirata
le Rank-Herlein 28/9.1887. ½11

Tollrajz, méretei 26.9:
Készitette: A. Obermüller

Sz.n. 7-90
75-904-1.

OBERMÜLLER, Johanna festő (1938-)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991

273-274.p. életrajz

Oboriko testvérek 22, 65, 77, 108 mozaikkészítő
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Oberpreiter Simon jud.

ötvös

1828 Pozsony - Varálja

Kapmagyarorszötvösök 42 l.

Térkép.

Ezen lapnak felirata a
és állati szörnyektől körülvet

LE
ROYAUME DE
HONGRIE
la Transilvani
l'Esclavonie
la Croatie
et la Bosnie
A PARIS
Par et chez le
le Rouge Ingeni
Geographe du R
rue des August
Avec Privilege
1742.

Rm., mér. a rl. 49.5: 5

198-9

Obersee

l. Falubreso

Eberraiser Ferenc, egri kő- M.D.K.
művesmester

1781-ben Gyöngyösön kőművesmesterként polgárjogot nyer. Ez évben a gyöngyössolymosi plébániaház munkálatait egyéb nyáron át folytatja. 1785-ben, Handel ácsmesterrel együtt, restaurálja a gyöngyöshalászi plébániatemplomot.

Heves megye műemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

OBERRAJTER /Oberraiter/ György, Lőrinc és Antal egri, kőművesek az 1785. évi adóösszeirásban az adózó iparosok jegyzékében fordul elő nevük.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Oberrajter György, Lőrinc és Antal, cegri kőművesek M.D.K.

neve az 1785 évi adóró iparosok összeírásában szerepel

Heves megye müemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

OBERRAJTER János egri kőmüves. 1790-95-közötti adóösszeirásban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjt. Voit.

Oberrajter János, cegri kőműves M.D.K.

az 1790-95 körötti városi adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye müemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II-203 l.

Név: Oberrecker Johann

Foglalkozás: üveges

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1777 XI. 7

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

M.D.K

O BERSCHALL, Johann Matthäus
(1688 - 1755)

Drezdóban élt 1734-től kezdve
1719. Gyulafehérvár, székesegyház, ke-
resztelőkút 35,– forintért

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 149. 250. II. 112. l.

Oberschall, Johann Matheus

Hobräis

1719

l.

Batthyaneum

II. k. 146. l

Viselet.

Ferdinánd huszár.

A jobbra fordulva álló
hátratette. Felirata:

Am Austrian Offr.
Archduke Ferdinan
(Hungarian.)

legalól középütt: Published b
Booth. Duke St.

Szines rm., m

M. D. A.

Johann Matthäus Oberschall

nobrán

1719 ben 35 frt-ért készít kerentelő medencét a tyrlom részére.

Antz Géza: A gyulafehérvári nézeszegyház.
Bp. 1958 137

FDK

Oberst Tádé rézmüves

kassai céhmester 1715-ben.

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kosice, 1935. 89.l.

OBERSTEINER JÁNOS, gombkötőmester

53.-VÖRÖS PÁL származása ismeretlen. Talán 1782-ben lett polgár. Az évben feleségül vette Obersteiner János gombkötő özvegyét, még négyszer házasodott. Mester lett 1783. jún.1.-meghalt 1822.jún,20.-Nala tanult fia János,1805 jún.9.-1808.jan.3.- 407.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünésig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője. 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

OBERSTEINER JÁNOS , gombkötőmester

49.-Oregbányaról költözött Kőszegre,1776.jan.12-én 40 éves korában lett kőszegi polgar.A céhbe felvették 1776 jún.6.-ez évben nősült,felesége rang Maria.-2 gyermeke volt.munkasságáról feljegyzés nem maradt.6 évig működött a céhben.1782.jan.16-an halt meg. 406.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-7 . Szombathely, 1975

Obert, Franz

1861

l.

Eperjessy 1929

19. l.

nem fordít különös gondot iparművészeti mu-
zeumára, iskoláira és átalán a művészi iparra.
Még Oroszország sem kivétel. És utóbbit ille-
tőleg a jelentés megerősíti bennünk a meg-
győződést, melyet az antwerpeni tárlaton sze-
reztünk, t. i. hogy az orosz nemzet a művészi
ipar minden ágában egyenlő tökélyt fog elérni,
művészi ipara máris kerekded egészet képez s
bámulatra méltó szorgalommal igyekszik füg-
getlenségét az idegen bevitellel szemben ki-
küzdeni.

Elismeréssel nyilatkozik továbbá szerző
Ausztria idevágó munkálkodásáról, s kiemeli
a Wiener Kunstgewerbe-Verein nagy hord-
erejét. De főleg az Orientalisches Museum
tett rá mély benyomást, úgy annyira, hogy
végszavában javasolja, hogy Francziaország
állítson fel hasonló intézetet.

Erre azt válaszoljuk, hogy a keleti, vagy
jobban mondva kereskedelmi muzeum elmé-
letileg igen szép, gyakorlati működése azon-
ban végtelen sok, egymástól független, s

Oberten József Odilo

Jertő

1930-32

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46. l

Oberth Eduard

Selmeczbánya. T. 7144. III.

Az ország és a város czimerével ékesitett ezen lapon Schemnitz vom Schindelberg-et fölül: Herzogl Coburg´sches Schloss in Szent Antal, Der Kammerhof, Das Rathhaus és Der Calvarienberg; balra Pfarrkirche zu Maria Himmelfahrt, Die evangelische Kirche, Das alte Schloss, Die k.k. Forst Akademie, és Partie aus Bad Szkleno; jobbra Die slavische Kirche, Der Oberring m.d. Dreifaltigkeitssäule, Das neue od. Jungfern Schlössel, Die Klopf és Das Badhaus in Vihnye; alól pedig Das Antaler Thor, Der Sigmundschacht, Windschacht von der Kehr, Der Elisabeth oder Neuschacht és Das Windschachter Thor veszi körül. Felirata a kép alatt

balra: Schemnitz in Ungarn
jobbra: Sz. kir. Selmecz bánya városa.
alól balra: Lithographirt v. Waage Wien.
középütt: Druck v. Jos. Stoufs Wien.
Verlag und Eigenthum von August Joerges in Schemnitz
Mit Vorbehalt des Nachdruckes.
jobbra: Zeichnung der Randansichten v. Eduard Oberth.

Kny., alányomással, mér. 43 : 59.9 cm.

melynek jelzése Nach d. Natur gez. v. Hugo Löschinger,

Szn. 868-98
415-98-25.

Obert Ede

las d

Löschinger Nuxot

Oberzhauser János

festő.

1755-bíig Budán a várban mint háztulajdonos fordúl elő. Magu mellett fiám, Ferenczen kívül még fogadott segédet is tartott. Öreg napjaiban fia vette át festőmütermét. Ennek 1761-ben neje Tarcz említtetik.

Arch. Ert., 1883. 107. l.

OBLASSER, Joseph fecit

Beis. Erdődy-palota 1728-1729

Arc 1997/1-3. 222.

maszkos, a középső szirénás díszítésű. Az
gyümölcsgerezdek között két kerubfej, mellvédé
kerubfejek, torzképek s oroszlánfejek között tete
ovális keretben curtius és Mucius Scaevol
domborműve. Az erkély két oldalán egy felől D
Judit alakja. Az erkély ablakfeleinek felső rész
háromszögletes oromfala XIX. századbeli átalak
alatti boltajtó középső pillérén felirat, két felén
felirat ez: Joannes Weinhardt Olasiensis Sculpsit
A ház kapualjában csúcsíveskori ajtókeret kő
nyílással, egymást metsző pálczákkal s hornyok
emeleti szobák dongaboltozatának árkaiban
századbeli zöldmázas kályhacserepeket találtak
beszterzebányai múzeumba.

MDK

Obilics Iván

okmányok alapján kimutatta, hogy nem áll helyt az a hagyomány, h. a jelenleg az Epreskertben álló volt józsefvárosi Kálvária id. Fischer v. Erlach müve volna.
A pesti barokk épitészet legszebb emlékeinek egyike. Repr. a józsefvárosi Kálvária/Epreskertben/.
488.l.

P.: Hekler-féla Henszlmann lapok feljegyzései alapján. Magyar Müvészet. 1927. 488-9.l.

7 dr.

Obitz Margit
Fejtanulmány, cer.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 21 l.

MDK

Obitz Margit

Fejtanulmány, cer.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

21. l.

M. D. V.

OBLASSER (Ablasser) József festő

szül. 1707 Wien, meph. no. 1746

1735 Pest Invalidus ház főoltár és szószék aranyozása

Garas XVIII. 97 17, 239. l.

Oblasser Joseph

festó

1707 — 1746

l.

Schoenkörpvárosh

127. l

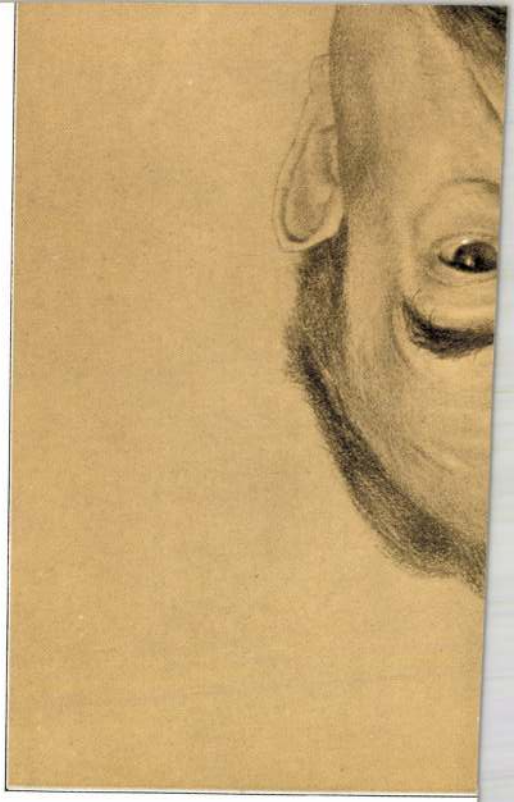

Oblasser (Oblaffzer)

Joseph

l.

Schoenkörpvárosh

28, 40, 127, 131. l.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Oblasser Józef

Thieme Becker

XXV. 551. l.

(Łyka)

MDK

Oblath épitész

Bérházak a rakovszky-parkban

Bpesti bérházkultura. Perspektiva, 1935. jun. 70-71 l.

Ászár (Komárom)

*

R.k.templom ~~[illegible]~~ homlokza
kapukeretén 1777-es évszám. K
Szentháromság-freskó, barokk,
19o9. Barokk szószék, Fellner
ték 1777-ben.

(Komárom vármegye. MV és V. Bp. é
lovics Gábor, 1955)

MDK

Obláth György építész

Bp.városépitési problémái. Vállalkozók Lapja, 1933. nov.16.

MDK

Oblath György es Hajdu Miklós

epiteszek.

Budapesti berház fentiek terve szerint épült.
Repr.

Képzömüvészet. 1933. 63-64.sz. 184.l.
Skatuly haz.

MDK

Oblath György és Hajdu Miklós, építészek

Bérház a Fehérvári uton.
Fentiek tervezték Repr.

Tér és Forma. 1933. 246-247.l. Képekkel.

MDK

Oblath György és Hajdu Miklós, épitészek

Bérház a Fehérvári uton.
Fentiek tervezték Repr.

Tér és Forma. 1933. 246-247.l. Képekkel.

MDK

Oblath György és Preisich Gábor építészek

Egy lebontandó belsö Erzsébet városi háztömb ujjáépitésének távlati képe.
A Kéler Napoleon dij 1933 évi nyertese.
Repr.

Képzömüvészet. 1933. 256.l.

MDK

Oblath György és Preisich Gábor építészek

Városi telektömbök ujjáépitésetervpályázaton
"P 3 jeligejü tervük dijat nyert.
/Mindössze két pályamü érkezett be./

Városi telektömbök ujjáépitése.

Tér és Forma. - 1933. 4-b. sz. 122-123.l.

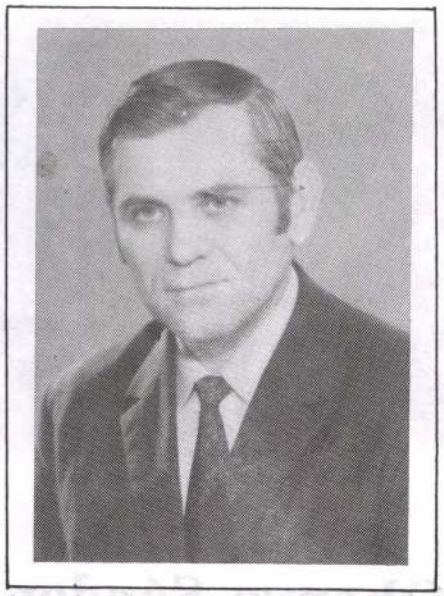

Obonya

Alexander OBONYA sa narodil 7. decembra 1931 v dedinke Kolíňany pri Nitre. Dekoratérsku odbornosť získal na Nitrianskej odbornej škole v roku 1956. Aj začiatok jeho aktivity v oblasti amatérskeho maľovania sa viaže na toto obdobie. Jeho vzťah k svojej profesii i k zamestnávateľovi je príkladný, veď od roku 1956 až do odchodu do dôchodku (1992) pracoval v propagačnoreklamnom podniku OPTIMA Nitra. Z jeho poverenia potom aranžoval a skrášľoval výklady obchodných jednotiek komárňanskej Jednoty.

Oženil sa v roku 1959, usadil sa v Kolárove a žije tu dodnes. V rodisku kopcovitý kraj a v okolí Kolárova zase svet vody a riek učarovali jeho fantáziu a sú aj doteraz hlavným motívom jeho obrazov. Svoje diela prredstavuje na výstavách od roku 1966 - jednak spoločne s inými autormi, (celkom 6 krát v Dubnici, Piešťanoch, Nitre), jednak samostatne, napr. v Komárne, Kolíňanoch, Kolárove, Kameničnej - taktiež celkom 6 výstav. Každoročne sa zúčastňuje okresných súťaží neprofesionálnych výtvarníkov na ktorých takmer pravidelne získava niektorú z cien a jeho práce postupujú na krajské i celoslovenské súťaže. Jeho obrazy zdobia byty a spoločenské miestnosti na mnohých miestach Slovenska, ale nájdeme ich aj v súkromných zbierkach v Rakúsku, či vo Švédsku.

Po odchode do dôchodku v roku 1992 svoj voľný čas venuje a delí medzi biozáhradu a maľovanie. Najviac obľubuje olej, teperu a akvarel. Od času, keď už sám disponuje so svojim časom Alexander Obonya preukázal nevídanú aktivitu, ale i určité experimentovanie. Popri jeho typických "obonyovských" dielach sa objavujú nové črty a námety priamo zo života, ktoré doteraz v jeho prácach absentovali a ktoré svedčia o jeho experimentácii pre neho doteraz neznámej a neprebádanej oblasti.

Dôkazom jeho mimoriadnej umeleckej plodnosti je i terajšia vernisáž, na ktorej spoznáme aj doteraz nám "neznámeho" Alexandra Obonyu.

Obonya Sándor 1931. december 7.-én született a Nyitra melletti Kolony községben. Dekoratőri képesítését 1956-ban szerezte a nyitrai szakiskolában. Aktív amatőr festészeti tevékenységének kezdeti időszaka is ekkorra tehető. Szakmája és munkaadója iránt ritkán tapasztalt, rendkívüli vonzalmat és hűséget tanúsított: 1956-tól egészen nyugdíjba vonulásáig (1992) a nyitrai OPTIMA propaganda- és reklámvállalat kirakatrendezője volt, az ő megbízásukból mindvégig a komáromi JEDNOTA kirakatait varázsolta vonzóvá és csalogatóvá a vásárlók számára. 1959-ben megnősült, Gútán telepedett le, s azóta is itt él.

Szülőhelyén a dombos táj, lakóhelyén pedig a vizek világa ragadta meg a fantáziáját,ezek máig is képei fő témái. Alkotásait 1966-tól mutatja be kiállításokon. Közös tárlatokon kívül (pl. Dubnica, Pőstyén, Nyitra - összesen hatszor), önálló kiállítási anyagokkal is bemutatkozott Komáromban, Kolonyban, Gútán, Keszegfalván (ezek száma is hatra tehető). Képei nem csak hazánk számos vidékén díszítik a lakások, társasági összejöveteleknek hehyet adó épületek helyiségeinek falait, de megtalálhatók osztrák vagy svéd magángyűjteményekben is.

Nyugdíjba vonulásától, 1992-től idejét főleg a biokertészkedésnek és a festészetnek szenteli. Leginkább olaj-, tempera- és akvarellképeket fest. Azóta, hogy szabadon rendelkezik az idejével, Obonya Sándor rendkívüli alkotói termékenységről tett bizonyságot. Ráadásul a nála eddig kevésbé tapasztalt kísérletező kedve is megnőtt. A jellegzetes "obonyai" tájképek mellett már kis méretű, rutinos kézre valló körvonalakkal készített életképeket is találunk alkotásai között, melyek a számára eddig felfedezetlen területekre való "kiruccanásokról" tanúskodnak.

Az említett, Obonya Sándornál újonnan támadt termékenység eredménye ez a most megrendezett kiállítás. Itt több művön keresztül egy eddig nem ismert Obonya Sándor is bemutatkozik nekünk.

Regionálne kultúrne stredisko Komárno
Miestna organizácia CSEMADOK-u Komárno

Výstava obrazov
ALEXANDER OBONYA
Súčasná tvorba

Galéria Csemadoku
28. apríl - 20. máj 1994

Vernisáž výstavy
28. apríl 1994 o 18,oo hod.

Regionális Művelődési Központ Komárom
A Csemadok Városi Szervezete Komárom

OBONYA SÁNDOR
festményeinek kiállítása
Megújult alkotói tevékenyég

Komáromi Csemadok Galéria
1994. április 28 -tól május 20-ig

Megnyitó
1994. április 28-án 18,oo órakor

Obonya Sándor

28.4. - 20.5.1994

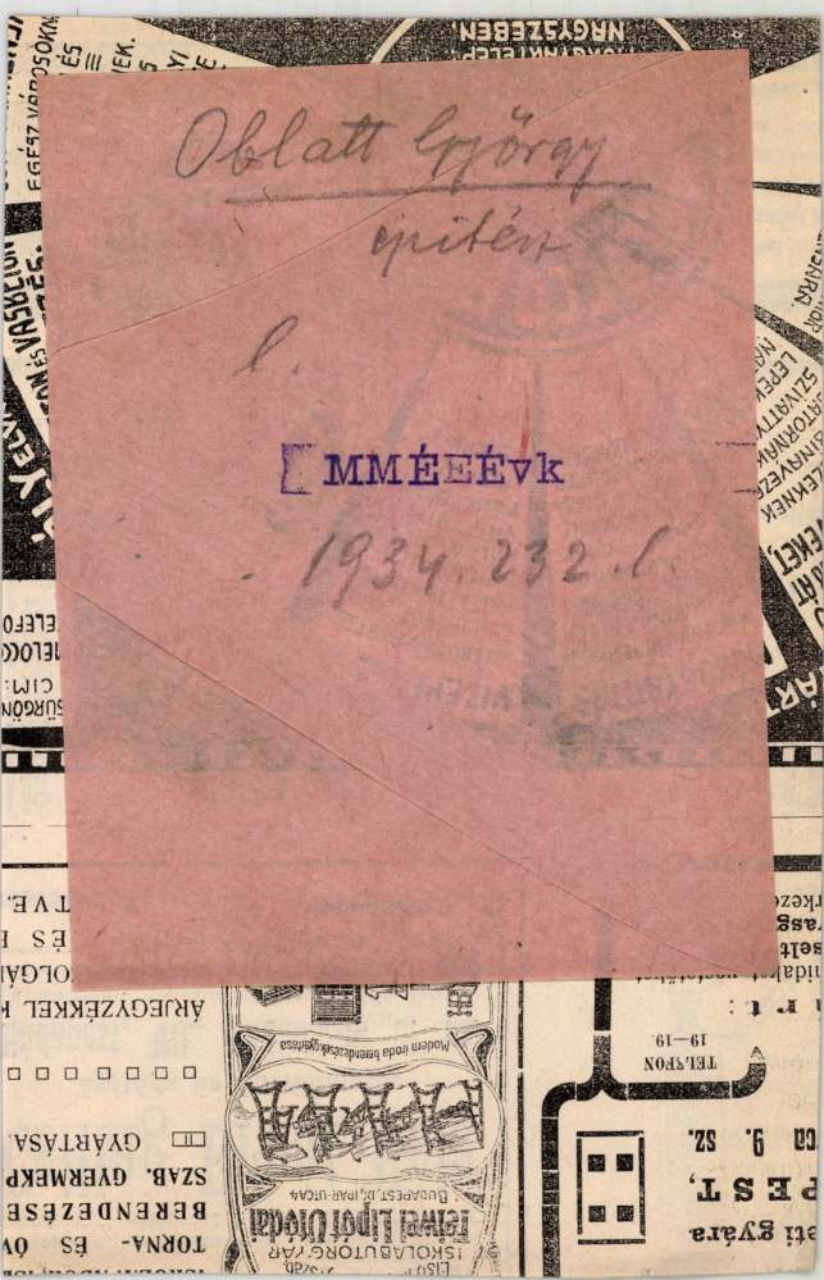
Oblatt György
építész
MMÉEÉVk
1934. 232. l.

vizsgára szavatosság mellett biztos sikerrel készit elő

Csillag Ernát Béla

épitész és épitőmester

Budapest, VII., Thököly-ut 3. sz.

(a központi pályaudvar szomszédságában.)

Ifjabb Walla

mozaik-, cementáru- és mükőgyá raktára

Budapest. Iroda: VII., Rotten

Márványmozaik lapok
Mintázott cementlapok
Karmantyus betoncsövek
Különféle műkőmunkák

Granit-terazzo; Betonmunk
Csatornázások
Falburkolások
Mettlachi lapok

CRISTOFOLI VINCE

Cémentáru-gyáros.

Telefon 59—81. Alapittatott 1868.

Vállal: T
valamint
lachilap b
alapo záce
ment viz
Költség

A MODERN LAKÁS

Lehiggadt vonalak és harmonikus formák jellemzik ma már a modern ember modern otthonát. Még az egészen egyéni ízű megoldásokat is harmonikusan komponálják a berendezés többi darabjaihoz.

Nőiszoba, szürke moáréselyem falkárpit, ezüstlécezéssel. Türkizzöld bársony karosszékek, szürke velourszőnyeg, ablakfülke angol kretonfüggönnyel és párnás paddal. Állólámpa, szürkemoáré, ezüstrúd és üveglapok

Ebédlősarok, macassar-ébenfabútorzat, borjúbőrrel bevonva. Aranysárga, selyembársonyfüggöny a kettős ablakon, nyersselyem lámpaernyő mattezüst foglalatban, szürke velourszőnyeg

Kettős lakószoba, összekötve a könyvtárral, macassar-ébenfából. Halványszürke velourszőnyeg, elefántcsontszínű falak. Fehér kökandalló, téglázva. A kis ajtó sárga szarvasbőrrel bevonva, párnázva, ezüstlécekkel körítve. Indirekt világítás
(Architekt Dr. Anton Radó, Wien interieurjei, Hans Dietrich & Co. felvételei)

Kapubejárat. Vestibül

Udvari homlokzat

ai homlokzat

Fürdő

Bérház a Rothermere (Balaton) utcában

OBLATT GYÖRGY MŰÉPÍTÉSZ TERVE

Oblatt György műépítész neve nem ismeretlen szakkörökben, de az építő közönség körében sem. Nem egy alkotása jól ismert. Neve akkor tűnt fel először, amikor 1933-ban a Kőler Napoleon-féle első díjjal tüntette ki a Mérnök Egyesület a belső Erzsébetváros építészeti tervezéséért. A legilletékesebb körök elismerésének felső fokát az jelzi, hogy több bérház-tervét a Műegyetemen tanítják. Az itt bemutatott bérház egyike a legötletesebben, legpraktikusabban épült házaknak, amelynek alsó négy emeletét az Első Budapesti Gőzmalmi Rt. foglalja el, míg a felső emeleteken kiadó lakások vannak. Az épület vestibülje a mennyezetig carrarai márvány. Mindenütt a legnagyobb luxus, modern építészeti technika és csodálatos világítási effektusok. A vastető már a légvédelmi szempontokat is figyelembe vette. A nagyszerű építkezésből Bolgár Arnold építőmester, az Ulrich B. J. vízvezetékberendezése, Datner szerelése, Kressalek és Patyi asztalosmunkái, Ribárszky beépített szekrényei, Frim lakatosmunkái, Koch központi fűtés berendezése, Schmergel parkettái érdemelnek dicséretet. A felhasznált márványokat a Kronemer-cég, a homlokzati üveget Fischer Testvérek, a redőnyöket Ganz Pál, a festést Czeisel és Elischer végezték. A felvonót Mártonfi, villanymunkákat Ágai, hő-, hang- és nedvességszigetelést a Parafakőgyár, illetőleg Posnansky és Strelitz cég, a hajlított üvegeket Seiler, a tetőfedést Somogyi, süllyesztett lámpatesteket Elektra-csillárgyár, gumipadlót Császár szállította. A vállalkozók és iparosok igyekezete nagyban hozzájárult, hogy Budapestnek ez a gyönyörű, új épülete tényleg olyan tökéletes lett, mint azt a tervezője akarta.

(Seidner felvételei)

Oblatt György

építész

cred

Becz Jenő: Épi-
tészet a Műcsarnok
tavaszi tárlatán -
Művészet - 1940. 34. sz
69. l.

Oblatt György

Weekendház,
terverte fenti
Rapr.

Tér és Forma

1935. 12. 4.

BUDAPEST
1941 DEC -5 20

Oblatt György

Bérház a Légrády Károly-utcában, tervezte fenti, repr

Tér és Forma

1936. 12. sz. 357. l.

240/1942

Hivatkozással a Nm.Mi
szólitásra a Műemlékek Országos

Oblatt György

Oblatt György okl. építészmérnök
irodája, V. Ujpesti-rkp. 7. 112-934

Bptávb 1940 szept.

VASÁRN. **29** K. G4. Cantate Prot. Albert	☽ Holdtölte 13 óra 45 p.
HÉTFŐ **30** Kath. Katalin Prot. Katalin	
KEDD **1** K. Fül. és Jak. Prot. Fülöp	**MÁJUS**
SZERDA **2** Kath. Atanáz Prot. Zsigm.	
CSÜTÖRT. **3** K. Szt † felt. Prot. Irma	Izr. 18. Lag Beomer
PÉNTEK **4** K. Món. Flór. Prot. Flórián	
SZOMBAT **5** K. V. Pius p. Prot. Gotthard	Izr. 20. S. Emor 4. P.

Oblatt György

Raktárházak Buda-
pesten, fenti Terve

Repr.

Tér és Forma

1935. 10. sz.

Tekintetes

Műemlékek országos

Bizottsága

Budapest IX

Ferenc-u 10

Oblatt György

építész

Jurányi-köz 4. sz.
modern ház, fenti
terverte, repr

Tér és Forma

1937. 309. l.

EILIGE DR

Mü

Landes

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

POSTSCHLIESSFACH 163

FERNRUF Nr. 71976

FREI

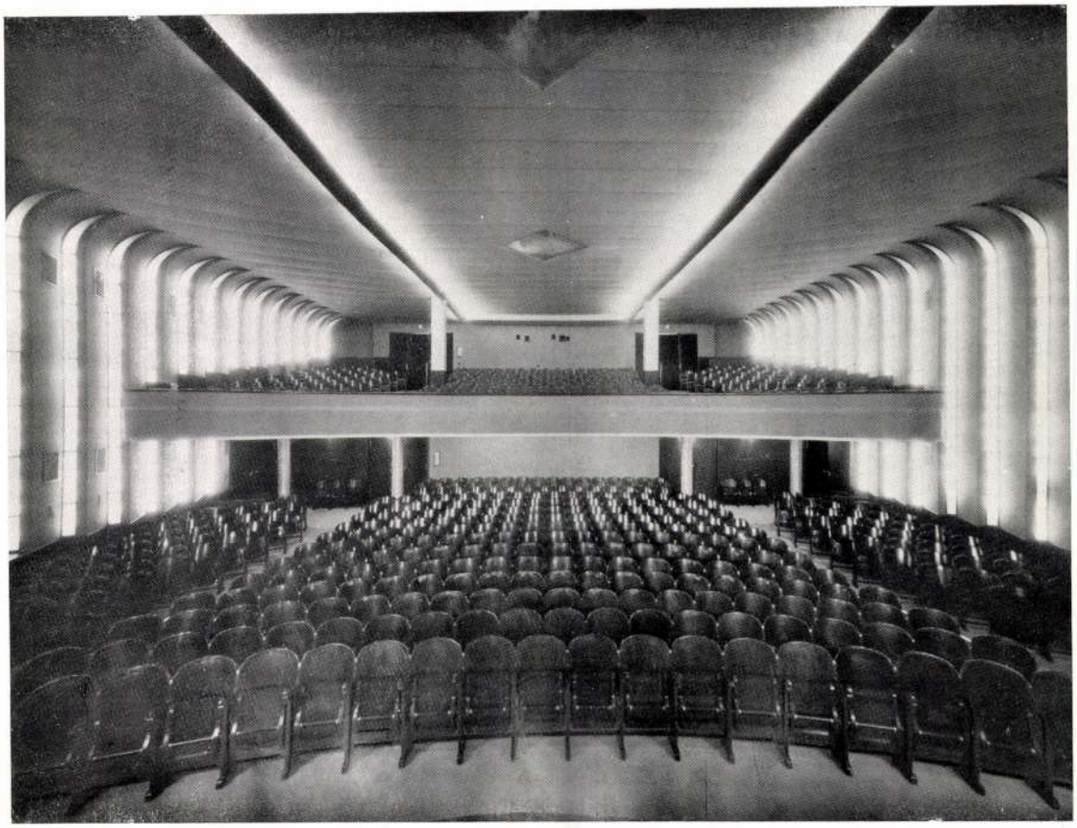

A Simplon mozgó — Kino Simplon im Stahlskeletthaus in Budapest. Arch.: Preisich—Vadász—Révész
Székek: Szék- és Faárugyár Rt. Falbevonóanyagok: Braun Lili Foto: Kozelka

Tér és Forma
1934. 10. 8.

Foto: Bánó

Új bérházak

A Tér és Forma olvasóitól kapott levelekben többször előfordult az a kérdés, hogy miért közöljük időről-időre a főváros újabb bérházait? Olvasóink között egyesek „unalmasnak" találják ezeket a „sablonos" épületeket s úgy vélik, helyesebb volna, hogy ha az erre a tárgyra fordított oldalakat például tervek, újszerű elgondolások terveinek szentelnők, hogy ezekkel új gondolatok kiforrását szolgáljuk.

El kell ismerni azt, hogy a felvetett javaslat nem érdektelen. Az egyelőre építtetőre nem talált eszméknek közreadása mindenesetre előmozdítaná azok megvalósulását, előkészítené a talajt azok számára, ösztönzőleg hatna azokra, akik nagy energiával készítik elő a közelebbi és távolabbi építészeti jövőt. Szívesen foglalkoznánk a publicitásnak ezzel a módjával, ha módunkban volna egy ilyen rovat számára rendszeresen néhány oldalt rendelkezésre bocsátani. Azonban a mai viszonyok közt ezt, sajnos, nem engedhetjük meg magunknak. Az olvasónak nincsen fogalma arról, hogy hónapról-hónapra minő harcot kell vívnunk a rendelkezésre álló oldalakkal, melyeken gazdasági okokból túl nem mehetünk! Milyen súlyos mérlegelés tárgyát képezi úgyszólván minden egyes alkalommal a képek megvaloga-

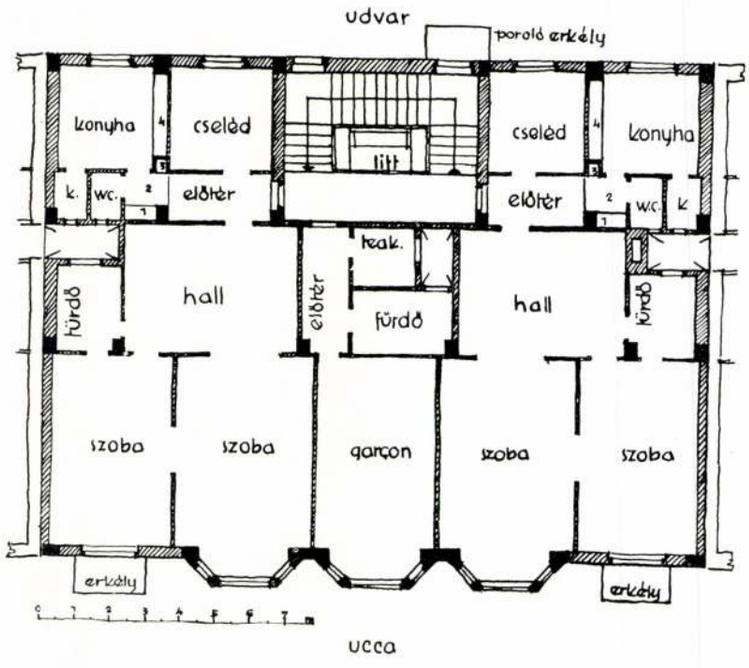

Bérház az Újpesti-rakparton
Tervezte: Oblatt György
Kivitelezte: Csengery, Pallay és Nagy

tása, azok méretezése: a képek nagyok is legyenek s minél többet is hozzunk azokból.

Más lapra tartozik az a megjegyzés, hogy a „sablonos bérházak unalmasak" olvasóink között egyeseknek! Meglehet, hogy a Tér és Forma tartalma sokkalta szenzációsabb lehetne, ha ezek helyett merész és fantasztikus elgondolások virtuóz rajzait hoznók. A kérdés csak az, hogy vajjon ezzel építészetünknek azt a gyökérből való megújhodását szolgálhatnók-e, melyet magunk elé tűztünk mint végső célt?

Ha visszalapozunk a régi évfolyamokban s megnézzük, hogy azokban minő alaprajzi elrendezésű bérházakat hoztunk s hogy minő bérházakat közölhetünk ma, — akkor meg kell állapítani, hogy az a szívós, napról-napra folytatott harc, melyet a százéves építési szabályrendelet matuzsálem ellen és még a közelmultban is nagyszámban jelentkezett szörnyszülöttei ellen folytattunk, nem volt hiábavaló. A ma épülő bérházak között úgyszólván nem találunk már egyet sem a híres telekkörülépítő rendszerben fogantat. Tudatában vagyunk annak, hogy ebben nagy érdem illeti a fővárosi mérnöki adminisztrációban végre hatalomhoz jutott újabb generációt — de azoknak el kell ismerniök azt, hogy mi, akik a Tér és Formában ezekért az új gondolatokért harcoltunk, mint azok, akik körülöttünk csoportosultak, az ő érvényesülésüket, akaratuk megvalósítását alapjaiban támogattuk, mert mellékük álltunk abban a nagy küzdelemben, amelyet meg kellett vívniok az építőspekulánsok és az őket kiszolgáló ú. n. „tervezők" ellen.

És az eredmények, amelyeket elértünk, nem vonatkoznak csakis az alaprajzi elrendezésre, a telek beépítésének módjára. Ugyanúgy vonatkozik ez a bérházak megjelenésére! Örömmel és büszkeséggel lehet és kell megállapítani azt, hogy a budapesti homlokzatokban ma már egy olyan józan és okos egyszerűség nyilvánul meg, amely jólesőn különbözik a fél évtized előtt divatozó tarka összevisszaságtól. Hol vannak azok az idők, amikor az építészeknek az volt a legfőbb törekvése, hogy a maguk „egyéni stilusát" kialakítsák, s az egyéni stilusuk minél élesebben eltérjen legjobb barátjuk stilusától! S ez nemcsak az építészek igyekezete volt, hanem az építtetők követelése is. Megkövetelték azt, hogy a maguk háza minél jobban eltérjen szomszédjuk házától, akiben csak konkurrenst láttak a lakáspiacon. Mennyire távol fekszenek ma már ezek a jelenségek. Ha végig lapozzuk az utolsó két évfolyam bérház-számait, akkor

Fotók: Bánó

Oblatt György: Lépcsőházrészletek az újpesti rakparti bérházból

Fotók: Bánó

igaz örömmel látjuk, hogy apró egyéni, az alaprajzi rendszerből eredő kisebb eltérésektől eltekintve, menynyire egységesednek a főváros bérházhomlokzatai. Nem azért, mintha a mult század szép és naiv hite szerint a bérháztervezők egymástól lopkodnának, egymást utánoznák, — megcsontosodott és korunkba ma is beleszóló kritikusok szerint: gondolatszegénységből — hanem azért egységesedik a homlokzattipus, mert a bérházakat, jó bérházakat tervezők egységes kiindulópontra tudtak helyezkedni: mindnyájan arra törekszenek, hogy minél célszerűbb, kellemesebb lakásokat teremtsenek, mert mindnyájuknak nagyobb, talán legfőbb gondja, hogy minél világosabb lakásokat építsenek. Mindezeknél fogva a homlokzatot kialakító adottságok egy bizonyos körön belül minden rajzasztalon azonosak — s így a homlokzatok is messzemenően egységesednek! Addig, amíg az alaprajzi beosztásnak a homlokzathoz kellett alkalmazkodnia, amíg a homlokzat organizációja a sokféle történelmi stilusok valamelyikétől függött, erről nem lehetett szó: akkor a végtelen számú ötlet apróra téphette az utcafalakat képező homlokzatokat!

Mély elcsodálkozással kell ezekután venni azt, hogy a Tér és Forma olvasói közt vannak, akik ezt a jelenséget, illetve annak következményeit az unalom jelzőjével illetik. Vajjon kikből toborzódnak? Azokból, akik a most kialakuló, szerintünk egységes utcaképeket egyhangúaknak szokták nevezni, vagyis azok közül, akik visszavágyják a mult „eleven és változatos" — szerintünk nyugtalan és idegesítő utcafalait? Vagy azokból, akiknek a korszerűségnek ma elért átlaga nem elég, akik még tovább menő újításokat várnak? Az elsők a ke-

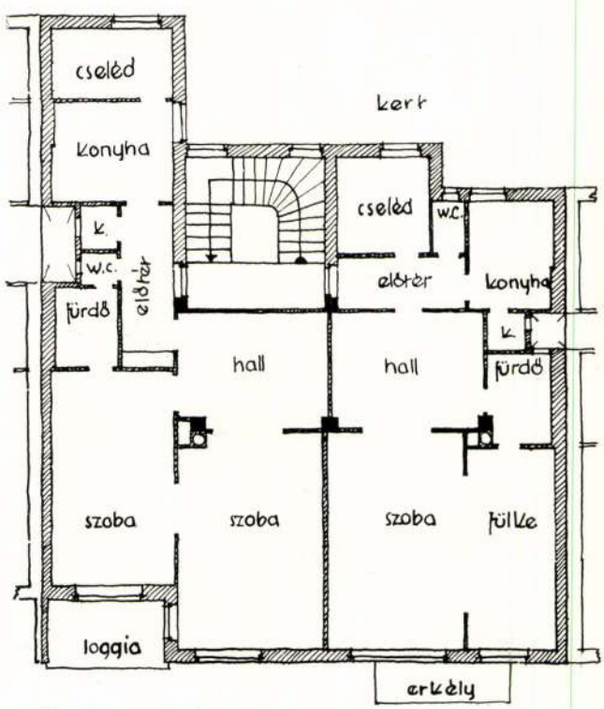

Alaprajz

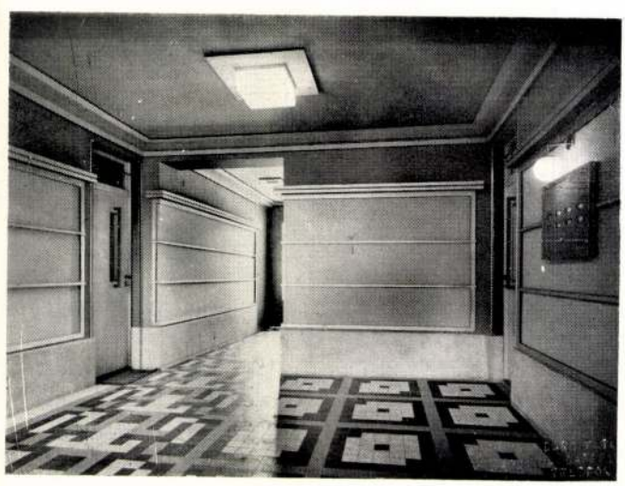

Németvölgyi udvar 7. sz. bérház
Tervezte: Oblatt György
Kivitelezte: Lantos András építőmester

Az Oblatt építész úr által tervezett Újpesti rakparti épületnél:

A villamosvilágítási-, jelzőcsengő- és rádióberendezést modern kivitelben

TENCZER JÓZSEF villamossági vállalat

Budapest, VIII., Horánszky-utca 2. — Telefon: 43-3-61

készítette.

A vízvezeték, csatornázás, valamint az egészségügyi berendezés munkáit

TOMÁNOVITS FERENC bádogos- és szerelőmester

Kispest, Üllői-út 126. — Telefonhívó: 46-8-46

készítette.

Az épületnez szükséges összes kilincseket ízléses kivitelben

KOÓS István fémöntőmester

Bpest, VII., Mexikói-út 14. — Tel. hívó: 96-8-32 *szállította.*

A műkőmunkákat tetszetős és kitűnő kivitelben

VAN BECK KÁROLY

műköves és szobrászmester

Budapest, XI., Mohai-út 35

készítette.

Az épület redőnymunkáit elsőrendű kivitelben

GERŐ ÉS GYŐRY

lakatosáru-, portál- és redőnygyára

Budapest, VII., Elemér-u. 31. — Tel.: 31-4-33

készítette.

Az üvegezési munkákat

Seiler Ármin épületüvegezési vállalat

Budapest, VIII., Kőris-u. 19. — Tel.: 30-0-46 *végezte.*

Az épület lakatos-, vas- és fémmunkáit

FRIM MÓR

műlakatosmester

Budapest, VI., Szondy-u. 84. — Tel.: 24-3-73

készítette.

Minden igényt kielégítő modern fürdőszoba berendezési tárgyak

HASENÖRL EDE

csőudvar

BUDAPEST

VI., Csengery-u. 53. — Telefon: 22-9-56, 27-5 30

A központi fűtési és melegvízszolgáltató berendezést

ROHONCZI HUGÓ

okl. gépészmérnök cége

BUDAPEST

VI., Fóti-út 19. — Telefon: 90-8-76

készítette.

Az épületasztalosmunkát elsőrendű kivitelben

MAKLÁRY JÓZSEF

asztalosáru üzeme

Kelenvölgy, Kelenföldi-út 33. — Tel.: 69-6-14

készítette.

Az épület tetőszigetelését, valamint az egész épület vasbetonvázának hőszigetelő munkáit

PARAFAKŐGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ezelőtt Kleiner és Bokmayer

Budapest, X., Noszlopi-u. 2. — Tel.: 48-5-14 és 38-8-54

végezte.

Tér és Forma

1934. 10. 7.

Az Oblatt-féle Németvölgyi-udvar 27. sz. munkáinál:

A légfűtőberendezést

SWOBODA ALAJOS ÉS TSAI
kályha- és tűzhelygyár
Budapest, VI., Andrássy-út 14. — Tel.: 17-7-10
szállította.

Az épület villanyvilágítási, jelzőcsengő- és rádióberendezését modern kivitelben

TENCZER JÓZSEF villamossági vállalat
Budapest, VIII., Horánszky-u. 2. — Tel.: 43-3-61
készítette.

A vízvezeték-, csatornázás- és gázberendezés, valamint az egészségügyi berendezés munkáit

TOMÁNOVITS FERENC bádogos- és szerelőmester
Kispest, Üllői-út 126. — Telefonhívó: 46-8-46
készítette.

A bádogosmunkákat

ADLER ARNOLD
bádogos- és szerelőmester vállalata
Budapest, VII., Nefelejts-u. 53. — Telefonhívó: 36-5-01
végezte.

Az épületen levő „Cyklon" kéményfeltéteket

SCHULZ
tüzeléstechnikai és építési rt.
Budapest, VII., Aréna-út 80. — Tel.: 32-9-04 és 41-0-42
szállította.

A műkőmunkákat preciz és ízléses kivitelben

NAGY GYULA
műkövesmester vállalata
Budapest, VII., Grassalkovich-u. 53
készítette.

A szobafestő- és mázolómunkákat elsőrendű, ízléses kivitelben

KRAMER JENŐ
festő- és mázolómester
Budapest, XI., Lágymányosi-u. 10. — Tel.: 58-1-25
készítette.

Az üvegezési munkák is kitűnő kivitelben készültek. Ezeket

PINTÉR SÁNDOR
üvegezési vállalata
Kispest, Wekerle-u. 1. — Telefonhívó: 46-8-09
készítette.

Az asztalosmunkák elsőrendű kivitele

PFEIFER ANDRÁS
asztalosáru üzemét
Kispest, Kisfaludy-u. 3. — Telefonhívó: 47-0-07
dícséri.

Az épülethez szükséges összes kilincseket ízléses kivitelben

KOÓS ISTVÁN
féműntőmester
Budapest, VII., Mexikói-út 14. — Telefonhívó: 96-8-32
szállította.

Az Újpesti rakparti épületnél:

A márványmozaik és à la mettlachi padlóburkolatot, valamint a fayence falburkolómunkákat

STRASSER VILMOS
cementárugyár, burkoló és útépítő rt.
Budapest, VI., Szabolcs-utca. 29. — Tel.: 93-3-51
készítette.

A tapétázó-, szobafestő- és mázolómunkákat elsőrendű kivitelben

CZEIZEL ÉS ELISCHER
festő- és mázolómesterek cége
Budapest, II., Keleti Károly-u. 8. — Telefon: 52-2-70
végezte.

Kecse Nagy Sándor
ácsmester
Budapest X, Kerepesi-út 69. sz.
Telefonszám: 42-4-97

RADIOWELT
A sok német nyelven írt rádiószaklap közül ez a hetenként Bécsben megjelenő újság egyike a legtartalmasabbaknak. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal, Wien I, Pestalozzigasse Nr. 6, előfizetéseket pedig könyvosztályunk (Budapest VI, Teréz-körút 56) elfogad.

Dr. HELVEY TIVADAR
VEGYÉSZETI GYÁRA
BUDAPEST VI, EÖTVÖS-U. 21
TEL.: *27-2-75

OBENAUS, Paul, pozsonyi asztalossegéd

P.O.,Tischlergesell,
† 28 évesen,Pozsony, 1846 jul.31.
[1846, 592 l.]

Pr.Z.

Obendorf Gusztáv

festő

Esti sjertyás körmenet 1926 máj. 23-án a szentgellérthegyi szikla templom első megáldása alkalmával, fenti festménye

repr.

Pfeifer G.l.

1908 márc. 31-én 39056 sz.a.kelt
intézett rendeletének másа.

ter főreáliskolai tanártól a Müemlé-
teménye részére átvett 368 fénykép
ltségeire háromezerötszáz /3500/ K.t
dóhivatalt, hogy ez összeget az em-
ivatalos nyugtatványára elszámolás
se ki s a fenn megjelölt rovat ter-

itelül:

Oberndorf Gusztáv

ny. c. igazgató

1937-ben készült művei:

Mária a kis Jézussal,

Krisztus az Olajfák

hegyén,

Szent László Mária a

a gyermek Jézus előtt

hódol, oltárkép a cser-

készek részére

Több tájkép.

Rajzoktatás.

1937. 9-10. h. 160 l.

ıeve	A munka megnevezése	Mennyisé	egy ko

Házi példány

tatáshoz nóló

ény

ágos Mizottságának
lent „Visegrádi Várhalanz"
nelyeket a Visegrádi várban
a Műemlékek Országos
elnámolás mellett

= 50 db.
= 100 "

Obendorf Gustáv

festő

lásd okv.

Rajzoktatás

1930. 107. l.

Obendorf Gusztáv

rajztana

l,

Művészi Ipar

1894. 100. l.

Hazai Bank
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Vaterländische Bank
AKTIENGESELLSCHAFT

Banque de la Patrie
SOCIÉTÉ ANONYME

Sürgönycim — Telegramm-Adresse: HAZAIBANK

Telefon { számok / Nummern
61—01, 61—02, 61—03, 61—04, 61—21, 61—22
Interurban telefon B—41.

DE108

Nagyságos

Van szerencsénk értesit

számláját

1,000.000.- k

kifizetésünk fejében.

Gyarba Jozka

H. B. «Levelezés» 9. 1923. X. 10.000. — Hauptmann Bp

Obendorf Gustáv

1935-ben festette a
Budapesti Keleti Károly utcai
II. Rákóczi Ferenc emlék-
templom egyik mellék-
oltárképét, mely a 12
éves Jezust a templomban
ábrázolja -

Horvtemplép
37. l.

Szentivanyi Jolan

III. a. oszt. tanuló

TÖRV. VÉDVE

0100.

Obendorf Gusztáv

1922. máj. MROE

Kájoorta tolvaj; olasz.

Wernigerode h. n. V. 97.

OBENDORF *Gusztáv Adolf*, festő, * Budapest 1865 márc. 13. A budapesti mintarajziskolában tanult, azután mint rajztanár működött. 1922. szerepelt először a Nemzeti Szalónban.

K. gy. II 210 l

NORVÉG MŰVÉSZET, 1. *Építészet.* A skandináv országok közül Norvégia művészete a legkevésbbé fejlett, s így az építészet emlékei, különösen az újabb századokból, norvég földön a leggyérebbek. A német hatás Norvégiaig alig ért el, s a norvégiai román építészet alkotásai, elsősorban a stavangeri dóm, angol-normann befolyást mutatnak; szentélye egyébként már a gótika idejébe esik. Legszebb emlékei Norvégia középkori építészetének a fatemplomok, a régebbi skandináv művészetnek jóforman egyedül eredeti alkotásai. Vízszintes gerendákból összerakott boronafalból vagy favázasan készültek. Alaprajzuk magva a megközelítően negyzetes középhajó, amelynek mind a négy oldalán mellékhajó fut körül; a főhajót a mellékhajótól faoszlopsor választja el. Ehhez a négyszöghöz a szentély s az apsis csatlakoznak, míg az egész épületet alacsony árkádsor veszi körül. A templom tömege felfelé ötszörösen fokozódik le, s a középhajó tetejét huszártorony koronázza; a harang különálló toronyban van elhelyezve. Fölöttébb érdekes e templomok fantasztikus faragott ornamentikája; megjelennek rajtuk a régi vikinghajók sárkányfej s az óir és skandináv állat- és szalagornamentika motívumai. Különösen jó állapotban maradtak meg Urnaes, Borgund, Gol, Vang és Hitterdal templomai; utóbbit 1844-ben a szileziai Óriáshegységbe helyezték át. A csúcsíves építészet angol hatásokat mutat, s a norvég gótika főműve, a trondhjemi dóm (az egykori román templom helyén), nyolcszögű szentélyével, középtornyával és gazdag ornamentikával az angol kathedrálisokra emlékeztet; viszont német hatások észlelhetők a bergeni Mária-templomon. A renaissance kora s a XVIII. század alig produkált je-

Obendorf Gusztáv

1884/85 – 1888/89

Ferképzőmfoiskővk

118. l.

Obendorf Gusztáv Adolf

szül. Budapesten 1866 Rk

6 reál,

művésznövendék

1884/85. I. előkészítő osztály

1884/85 II " "

1885/86 I. I. szakosztály

1885/86 II. " " "

(szül. Budapesten 1865

márc. 13.)

1886/87 I. III. szakosztály

1886/87 II. " "

1887/88 I. IV. osztály

1887/88 II " "

1888/89 I " "

1888/89 II " "

Hirdetések, délmagyarországi vonatkozásúak

II. 211.

~~Apát~~ Abt Sándor

Obendorf Gusztáv

A levél-bélyegpályázat nyertesei. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter kezdeményezésére hirdetett pályázat ügyében, – a melynek kiválóbb pályaműveit utolsó számunkban bemutattuk, – tudvalevőleg a m. országos képzőművészeti tanács, a kereskedelemügyi miniszterium és a m. kir. államnyomda képviselői által alakított bíráló bizottság döntött. Az első kétszáz forintos díjat a jury ~~Abt Sándor~~ I. sz. tervének ítélte oda; a második 100 forintos pályadíjat pedig *Obendorf* Gusztáv rajzának. A jury ezenfelül helyénvalónak látta, hogy *Förk* Ernő c. betűs tervét, a melyet a második díjjal jutalmazott, pályaművel jóformán egyenlő értékűnek talált, száz forint tiszteletdíj ellenében megvételre ajánljon. Ezenkívül még *Pap* Henriknek, ~~*Böhm* Jánosnak~~ és ~~*Csizik* Gyulának~~ egy-egy tervét szintén megvételre ajánlotta a miniszternek 50–50 forint tiszteletdíj ellenében. A kitűntetett pályaművek reprodukcióit folyóiratunk V. füzetének 198., 199. és 200 sz. oldalán találja az olvasó.

1898. I díj

Magyar Iparművészet

1897/98. 320. l.

nincs cd.

letéteményezte, hogy az árakat felhajtsa. Legújabban igen művészi kivitelben bocsátották közzé a királynő nyolcvanadik születésnapi tányérját, melyet ovális alakú, csipkeszerű füzér vesz körül; a monogrammot babérlevelek alkotják; alatta a jubiláris évszámok.

Női kézimunka-múzeum Bécsben. Heilinger tanár és Obermayer Aurélia asszony kezdeményezésére Bécsben nem

KÜLÖ

mot építenek, könyvnyomtatók szednek és nyomnak. A serleg alapja magát Falize-t tünteti fel a renaissance-kor dús öltözetében, a mint Pye-nek, kitűnő vésőjének tanácsot ad. Belsejében lotoszvirág, pálma és liliom körvonalai láthatók, Egyptom, Görögország

Obendorf Gusztáv

festő

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köf. 6/7. n. 320. o. - Különféle.

a levélbélyeg-pályázat nyertesei.

— **Érdekes kiállitás.** A párisi *Ecole des Beaux Arts* termeiben, rendkivül érdekes kiállitás nyilt meg a napokban, mely a *Vernet* testvérek hírneves képeit mutatja be a közönségnek. Különösen érdekesek a legifjabbnak, *Horace*-nak (1789—1863) afrikai csataképei, és I. Miklós cár arcképe, melyet a mostani orosz cár engedett át a tárlatnak.

—

— **Művészek segélyezése Münchenben.** A müncheni művészeteket segélyző egyesület nemrég tartotta rendes évi közgyülését, amelyen kitünt, hogy az egyesületnek az elmult év végével *1,065.662 márka* vagyona volt. Az egyesület tagjainak a száma 468.

—

— **Van der Stappen Charles**-t, a kiváló belga szobrász-művészt, a kit a vallás- és közoktatásügyi miniszter a mult évi tavaszi nemzetközi kiállításunkon a nagy állami aranyéremmel tüntetett ki, három esztendőre a brüsszeli szépművészeti akadémia igazgatójává nevezték ki. A mester már 1881. óta tanára az akadémiának, a melynek tanitási rendszerében most üdvös reformokat várnak tőle. A kitünő művész, mint hirlik, az akadémiában — melynek évenkint átlag 1200 látogatója van — mindenekelőtt eliteosztályokat fog szervezni, a melybe a legtehetségesebbeket fogják fölvenni, mig a többieket inkább a művészi ipar terére fogják átvinni, ilymódon akarván a mindinkább gyarapodó művész-proletáriátus továterjedésének gátat vetni.

—

— **Műszeretet a külföldön.** Hogy külföldön milyen magas fokon áll a közönség műszeretete, azt illusztrálja egy tulajdonképpen másodrangu városnak, Hannovernek a műegyesülete, amelynek ez idő szerint több mint *80.000 tagja van.* Az egyesület 66-ik tavaszi kiállításán, amely hét hétig volt nyitva, a kiállított művek közül 120-nak akadt vevője 90.000 márka, vagyis *54.000 forint* értékben. Maga az egyesület a tagjai közt leendő kisorsolás céljaira 30.000 márka (18.000 frt) áru műtárgyat vásárolt.

—

— **Forintos sorsolás a Műcsarnokban.** Az „Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat“ a művásárlás fokozása céljából mint minden évben, úgy az idén is rendez forintos sorsjátékot, melynek sorsjegyei az új Műcsarnok kiállítási pénztáránál forintjával kaphatók. A sorsjegyek eladásából befolyt összeg, az adó és a csekély nyomtatási költségek levonásával, kizárólag az 1898. évi tavaszi nemzetközi kiállitáson lévő jobb hazai művek közül választandó nyereménytárgyak vásárlására fog fordittatni. A sorsolásban, melynek huzása junius 18-ikán délután 4 órara van kitüzve, csakis az eladott sorsjegyek számai vesznek részt.

—

A **Műcsarnok** a nyári hónapok kivételével, — amikor szünetel — rendesen havonkint egyszer, a kiállítások idejében pedig a szükséghez képest havonkint háromszor vagy négyszer, évenkint tehát körülbelül 18—20-szor jelenik meg. Rendes terjedelme négy, kivételesen nyolc oldal. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe (Városliget, új Műcsarnok) intézendők. A lap szétküldését és adminisztrációját a *Singer* és *Wolfner* cég vállalta el, s igy az expedicióra vonatkozó kérdések, esetleg reklamációk, továbbá a lakásváltozást bejelentő levelek, a lap kiadóhivatalába (Singer és Wolfner, Andrássy-út 10.) küldendők.

Fölkérjük olvasóinkat, hogy amennyibe lakást változtatnak, ezt a *kiadóhivatalnak haladéktalanul bejelenteni* sziveskedjenek, nehogy a lap széküldésében fennakadás álljon be.

—

A **Műcsarnok** az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat belső életének rövid ismertetésén kivül olvasóit a nevezetesebb magyarországi művészeti események iránt is tájékoztatni óhajtván, ezennel fölkérjük a lap összes olvasóit és első sorban a művészeket, hogy a szerkesztőt ebben a törekvésében támogatni és az esetleg tudomásukra jutott közérdekü művészeti eseményekről őt a szerkesztőség címére (Városliget, új Műcsarnok) értesíteni szíveskedjenek.

Szerkesztőség:
Budapesten, Városliget, Műcsarnok.
Kiadóhivatal:
Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-út 10

Munkácsy Mihály élete és munkái

című nagy díszműhöz **remek bekötési tábla** kapható. Ez a tábla valóságos művészi alkotás. A mesternek bronz relief arcképe disziti, mely Janvier párisi műtermében készült Szárnovszky szobrász mintázata után.

A tábla ára 2 forint 50 kr.

2 frt 70 kr (a 20 kr. portóra való) előleges utalványozása esetén bérmentve küldi meg a táblát a *Műcsarnok* kiadóhivatala, Budapesten, Andrássy-út 10. szám.

Tavaszi Nemzetközi kiállítás

az új Műcsarnokban

az Andrássy-út végén

1898. április 15-től junius 15-ig.

—

Nyitva reggel 9 órától este 7 óráig.

Csütörtökön este 7—11-ig sétahangverseny.

— **Buffet.** —

Belépődij egy korona.

Vasárnap délután 1 órától 20 krajcár.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA

és *Béla király névtelen jegyzője* szobrára már az idén kiírják a pályázatot. Valószínü, hogy az illetékes fórum mielőtt végérvényesen határozna, még egyszer össze fogja hívni a bizottságot.

—

— **Művészek lexikona.** A »Magyar Képzőművészek Egyesülete« május 14-kén tartott ülésén elhatározta, hogy a későbbi nemzedékek számára egyesületi lexikont alapít, amelybe minden egyesületi tag, hacsak lehet, sajátkezüleg beírja a nevét, valamint mindazokat az életrajzi adatait, amelyeket a fölemlítésre érdemeseknek tart. Egyúttal elfogadta az »Egyesület« azt a javaslatot is, hogy az egyesület minden tagja az arcképét, és egy az ő működését leginkább jellemző művet adományozzon az *Egyesület*-nek.

—

— **Pályanyertes levélbélyeg-tervek.** A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg pályázatot hirdetett az új levélbélyegek terveire. A pályázatban több mint 150 tervezet vett részt, amelyek az Iparművészeti Muzeum tavaszi kiállításán voltak láthatók. A kereskedelmi miniszterium, a Magyar Országos Képzőművészeti tanács és a m. kir. államnyomda képviselőiből alakult pályabíróság a mult napokban döntött a pályázat sorsa fölött s a 200 forintos első díjat *Ibl* Sándornak, a 100 forintos második díjat pedig *Obendorf* Gusztávnak ítélte oda. Ezenkívül *Förk* Ernő, *Pap* Henrik, *Böhm* János és *Csiszk* Gyula egy-egy tervezetét megvásárolta.

—

— **Hajléktalan történelmi festmény.** Nagyvárad városa az ezredéves ünnepségek alkalmából tudvalevőleg megrendelte a város szülötténél, *Buhari* Sándor fesrőművésznél Zsigmond király és Ulászló lengyel király találkozásának nagy történelmi festményét. Bihari Sándor a festmény vázlatát már az Ezredéves Orsz. kiállításon kiállította, a kész képet pedig, mely a mostani tavaszi kiállításon látható, az illetékes pályabíróság a Forster-féle »Vaszary-díj«-jal tüntette ki. A tavaszi tárlatot alig négy hét mulva bezárják, amikor elérkezik majd az ideje annak, hogy a képet rendeltetési helyére szállítsák. A nagyváradiak azonban most a legnagyobb zavarban vannak, mert rájöttek, hogy a körülbelül hét négyszögméteres festményt a nagyváradi városházán elhelyezni nem tudják. Hosszas tárgyalások után, mint halljuk, abban állapodtak meg, hogy a festményt ideiglenesen a Nagyváradi és Biharmegyei Történelmi Egyesület múzeumában helyezik el, mely alkalmasint hosszu időre lessz kénytelen hajlékot adni Bihari festményének, mert a nagyváradiak lelkesedése aligha fog olyan fokra hágni, hogy egy festmény kedvéért új városházat építsenek.

—

Böcklin védelme. A »Magyar Képzőművészek Egyesületé«-nek május 14-én tartott ülésén *Tölgyessy* Arthur festőművész tudomására hozta a jelenvoltaknak, hogy nemrég egy füzet jelent meg *Simkó* Józseftől, amely Böcklin művészetét a lehető legkontárabb módon meghurcolja; miután ez a füzet német nyelven is megjelent s német lapok ezért kemény támadásokat intéznek a magyar művészek ellen, fölvetette azt a kérdést, nem volna-e helyes, ha az »Egyesület« az ügyben állást foglalna? A jelenvoltak hosszabb eszmecsere után abban állapodtak meg, hogy az ügyet egy *Tölgyessy* Arthur, *Kriesch* Aladár és *Pállik* Béla tagokból álló bizottsághoz utasítják, mely konkrét javaslatot terjeszszen az Egyesület elé.

—

— **A rajztanárjelöltek és művésznövendékek emléklapja.** Az Orsz. m. kir. Mintarajziskola és Rajztanárképző Társasköre az idén kiállítást rendezett a rajztanárjelöltek és művésznövendékek önálló, szünidőben készült munkáiból. Ennek a kiállításnak a sikere arra bírta a Társaskört, hogy az 1898-iki husvéti kiállítás emlékére »Emléklap«-ot adjon ki, mely a kiállított művek javarészének reprodukcióit foglalná magában. Az Emléklapot a Társaskör 2 frtért bérmentve szállítja az előfizetőknek, akik a 2 frt előfizetési díjat a Társaskör cimére, (VI., Andrássy-út 71.), küldhetik be, lehetőleg mielőbb. Az Emléklap junius elején jelenik meg.

—

— **Bőkezü mecenások.** Egy német művészeti folyóirat írja, hogy a brémai műcsarnok kibővitésének a céljaira Schütte Károly, Melchers Hermann és Hachcz József ottani kereskedők, 200.000, illetve 100—100.000 márkát ajánlottak föl. Vajjon mikor akad nálunk ennek a példának, hacsak egy-egy s bár szerényebb követője is!?

—

— **Magyar művészek Anversben.** Anversben augusztus 12-én nyilik meg az ez évi nemzetközi kiállítás, amelyben csak olajfestmények és szoborművek vehetnek részt. *Abry* Leon belga festőművész, a magyar művészet lelkes barátja, levelet intézett társulatunk elnökéhez, amelyben tudomására hozza, hogy fölhatalmazása van tizenöt magyar művész személyes meghivására és kéri, hogy közölje vele azoknak a magyar művészeknek a nevét, akiket a meghivásra legérdemesebbeknek tart. Az elnök kivánságára társulatunk elintézés végett átadta Abry levelét a »Magyar Képzőművészek Egyesületé«-nek. A kiállításra szánt műveknek legkésőbb julius 15-ig kell Anversbe megérkezniök, s igy célszerü őket már junius első napjaiban útnak indítani.

—

Obendorf Gusztáv MDK

Okmánybélyeg pályázat repr.

Magyar Iparmüvészet 1899. 3.sz. 143-144.o.

MDK

Obendorf Gusztáv

Káposzta tolvaj, of.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N. Szal. 1922. máj.

17. 1.

MDK

Obendorf Gusztáv,

nyerte a 100 forintos második díjat.

Pályanyertes/?/ levélbélyeg-tervek.
az Ip.müv. muzeum tavaszi kiáll. voltak láthatók.
Mücsarnok. 1898. 31.l.

MDK

Obendorf Gusztáv

A magy. iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet 1903. 46-47 l.

OC mestujegy

= Cochsel Octavian

Huszár Lajos: Szent György érmek
Bp. Magyar Történeti Múzeum 1940
28. old

O.I.önöntő

Sárospataki Ref.Gimn.Múz-ban.-F.1961.6.Kanna,vésett díszitése tulipánt tartó nőalakot ábrázol.Fenekén 1700. O.I.felirat.Nemesbikkről. 252.old.7.jegyz

Weiner Mihályné: Ónedények Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 247.old.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VIII.1969.Miskolc

CK. ónöntő

Sárospataki Ref. Gimn. Múz-ban. F. 1959. 14. Kis kanna eperjesi jeggyel, mesterjegyében CK. betük. Fónyról. 252. old. 7. jegyz

Weiner Mihályné: Ónedények Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 247. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Ck

M.D.K.

O. S. mesterjegyű

és Augsburg (?) városlegyjel ellátott kelyhet őriz a bükkszent erzsébeti r.h. templom. A helyek aranyozott ezüst, 23·2 cm magas talpátmérője 15·2 cm.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topografiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, old.

Ó-sánci cröditmény

Barcaság

l. Gaali II 152. l.

<Óbást Pogányvár>

Nyáry Jenő br:

Az < >. Szivadok

1870. 97. l.

M.D.K.

Obe Albert, keramikus

1847-ben a városlődi porcellán gyárban, mint "kasetta készitő" havi 25 frt. fizetést kapott. 203.o. 28. jegyz

Mihalik Sándor: A városlődi régi kerámia. 193.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Ó-BECSE. (Bácz.)

R. k. pleb. templom 1776. (Rest. azaz újból épitve 1830.)

Gerecze, 1906, 1761,

Óbecsei rk. pleb. templom

Obecz János

kertész 1652-ben

II. Rákóczi György erdélyi fejedelem mandulási kertészetét vezette.

Lad Sárosp

26 l

1420

-2

(1) (2) (1)

34

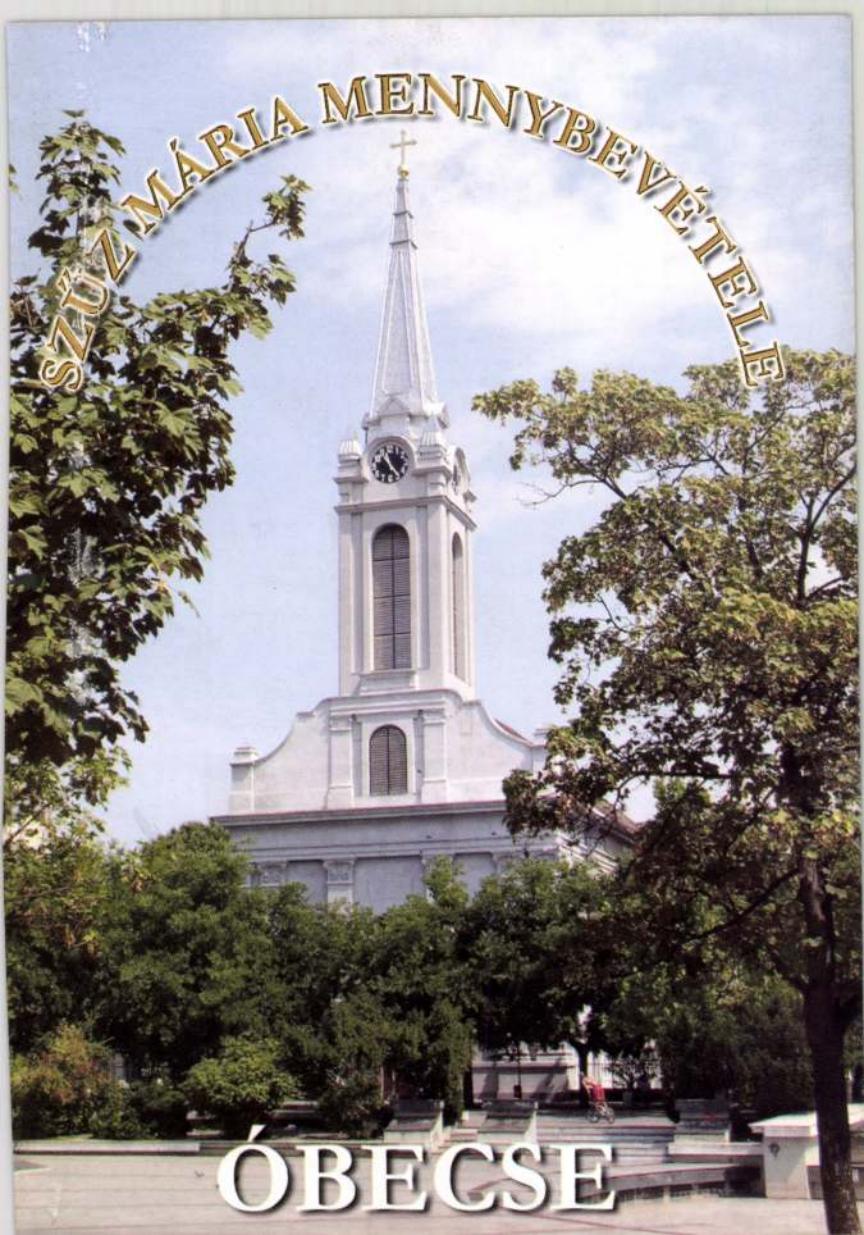
SZŰZ MÁRIA MENNYBEVÉTELE
ÓBECSE

A Nagyboldogasszony plébániatemplom a legrégebbi templom Óbecse város területén, 1830-ban épült. Ezen a helyen már állt előzőleg két templom. Az első 1763-ban épült, de tűz martaléka lett. A másodikat 1786-ban építették, de romos állapota miatt lebontották.

Župna crkva Uznesenja Marijina je najstarija crkva na području grada Bečeja. Sagrađena je 1830. godine. Dve crkve su prethodno već stajale na ovom istom mestu. Prva je sagrađena 1763. godine, ali je stradala u požaru. Drugu su sagradili 1786. godine. Ta je srušena zbog veoma trošnog stanja.

Römisch-katholische Pfarrkirche Aufnahme Mariens in den Himmel wurde im Jahre 1830 gebaut und gilt als die älteste Pfarrkirche der Stadt Betsche. An dieser Stelle lagen schon vorher zwei Kirchen. Die erste wurde im Jahre 1763 gebaut, aber durch einen Brand gänzlich zerstört. Die zweite wurde im Jahre 1786 gebaut, aber auch sie wurde später wegen der trümmerhaften Lage abgetragen.

Assumption of Virgin Mary parish church is the oldest one on the territory of Becej. It was built in 1830. There have already been two churches on this place. The first one was built in 1763, but it was destroyed by fire. The other was built in 1786. That one was pulled down because it was in bad repair.

Az 54 m magas toronyban, amely 1923-ban épült, 5 harang van: a legkisebb 120 kg, a legnagyobb 2700 kg.

U 54 m visokom tornju, sagrađenom 1923. godine, nalazi se 5 zvona: najmanje je 120 kg težine, a najveće 2700 kg.

Der Turm ist 54 m hoch, wurde im Jahre 1923 gebaut, hat 5 Glocken: die kleinste wiegt 120 kg, die größte 2700 kg.

There are five bells of which the smallest one is 120 kg heavy and the biggest one 2700 kg in the 54 m high tower built in 1923.

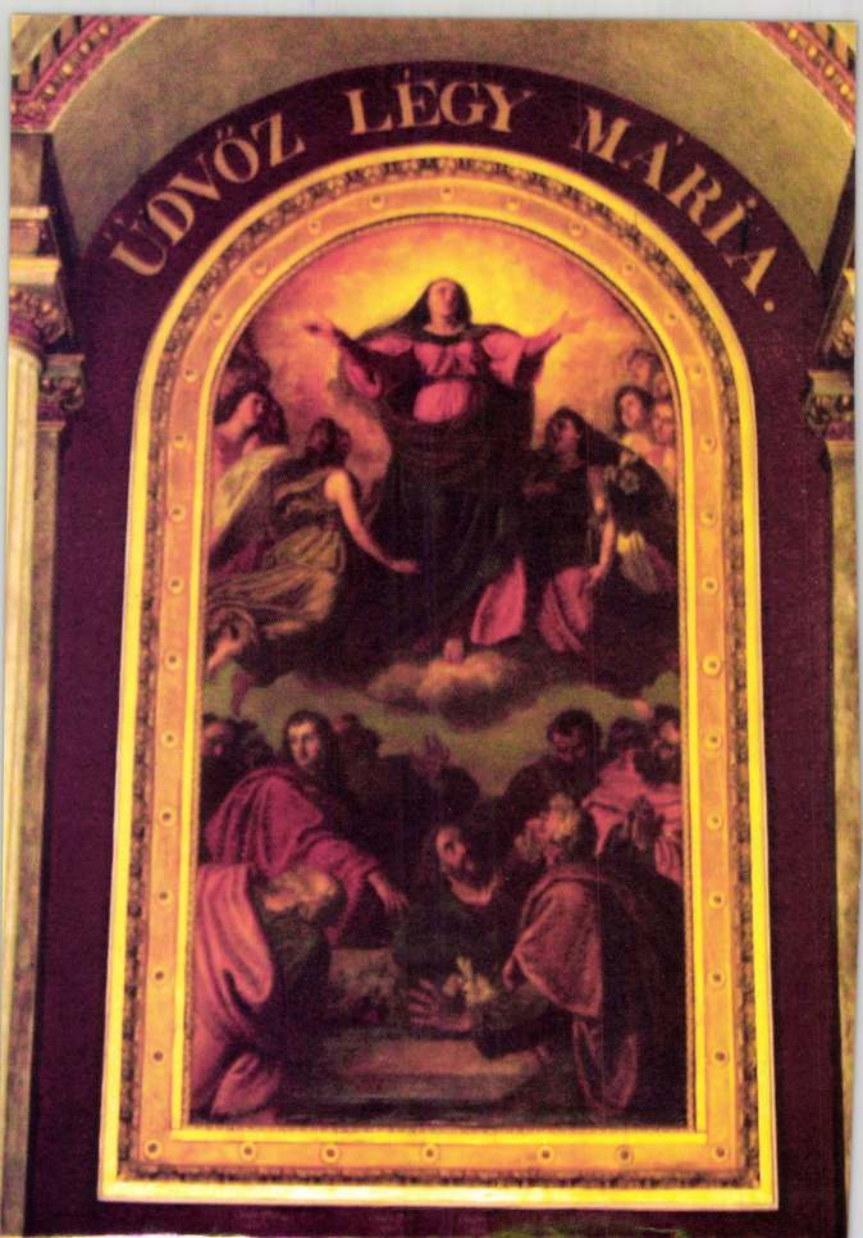
ÜDVÖZ LÉGY MÁRIA.

A templom büszkesége a főoltárkép, amely Than Mór óbecsei születésű festő alkotása.
Ugyancsak Than Mór festette a Szent József képet a bal oldali mellékoltáron.

Ponos crkve je glavna oltarna slika, delo slikara Mora Tana, koji je rođen u Bečeju.
Mor Tan je naslikao i sliku Svetoga Josipa na sporednom oltaru sa leve strane.

Der Stolz der ganzen Kirche ist das Bild am Hauptaltar, ein Werk von Mór Than, ein Maler gebürtig aus Betsche.
Ebenso Mór Than malte auch das Bild vom heiligen Joseph am Nebenaltar auf der linken Seite.

The proud of the church is the main altar painting, the masterpiece of painter Mor Than, born in Becej.
Mor Than also painted the painting Saint Joseph on the left side altar.

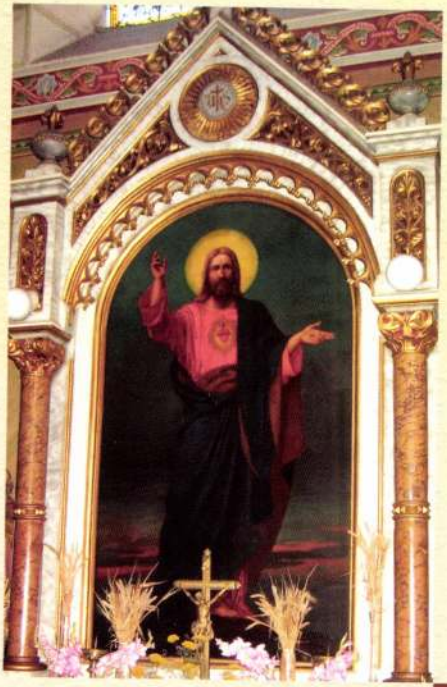

A Jézus Szíve kép jobb oldalon az első mellékoltáron, valamint a Szent István kép a keresztkút felett Székely Árpád alkotása.

Slika Srca Isusova na prednjem sporednom oltaru sa desne strane, kao i slika Svetoga Stefana iznad krstionice, radovi su Arpada Sekelja.

Auf der rechten Seite am ersten Nebenaltar befindet sich das Bild von Herz Jesu, sowie das Bild vom heiligen Stephan von Ungarn über dem Taufbecken sind Werke von Árpád Székely.

On the front right side altar there is the painting Christ's heart, as well as the painting Saint Stephan, above the font, both masterpieces of Arpad Szekely.

Az egyetlen kép, ami megmaradt a régi templomból a Krisztus a kereszten, amely jelenleg a papi trónus felett függ.
A Szent Antal mellékoltár a budapesti Oberbauer-cégnél készült.

Slika Hristos na krstu, jedina preostala iz prethodne crkve, nalazi se iznad svešteničkog trona.
Sporedni oltar Svetog Antuna izradila je firma Oberbauer iz Budimpešte.

Das einzige Bild aus der alten Kirche überbliebene mit dem gekreuzigten Christus hängt gegenwärtig über dem priesterlichen Sitz.
Der Nebenaltar mit dem Bilde von heiligen Antonius stammt von budapester Firma Oberbauer.

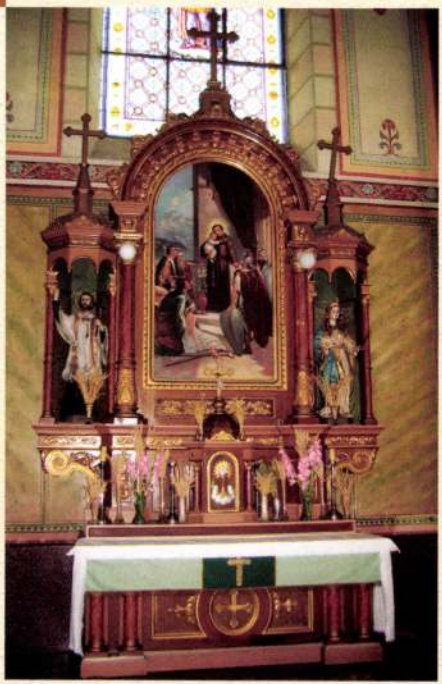

The painting Christ on the crucifix, the only one left from the former church is above the priest's throne.
The altar of Saint Anthony is made by the firm Oberbauer from Budapest.

A keresztút dombormű képei, a szobrok és a többi faragvány tiroli mesterek munkája.

Reljefi križnog puta, kipovi i ostale rezbarije rad su tirolskih majstora

Die Reliefsbilder des Kreuzweges, die Statuen und die anderen Holzschnitzereien sind Werke tiroler Meister.

The relieves the Way of the Cross, statues and the other carved pieces of work, are the works of Tyrolean masters.

Az üvegfestmények (vitrázsok) a XIX. század végéről származnak, és a magyar szenteket ábrázolják.

Vitraži potiču sa kraja XIX. veka, i prikazuju mađarske svece.

Die Glasfenster stammen aus dem Ende des XIX. Jahrhunderts und auf ihnen sind die ungarische Heiligen dargestellt.

Stained glass windows came down from the end of the XIX century and they show Hungarian saints.

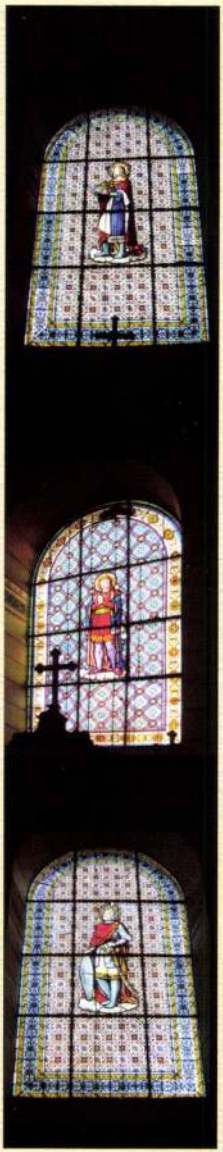

A szentély berendezése a II. vatikáni zsinat előírásai szerint 1970-ben készült fehér márványból (oltár, szentségház, olvasóállványok és keresztkút).

Predmeti u svetištu (oltar, svetohranište, govornice i krstionica) izrađeni su od belog mermera 1970. godine prema propisima II. vatikanskog sabora.

Die Einrichtung des Presbyteriums nach den Vorschriften des II. Vatikanischen Konzils ist aus weißem Marmor aus dem Jahr 1970. (Der Altar, der Tabernakel, die Ambons und der Taufbecken.)

The objects in sanctuary (altar, tabernacle, pulpit, font) were made of white marble in 1970 according to the regulations of the Second Vatican Synod.

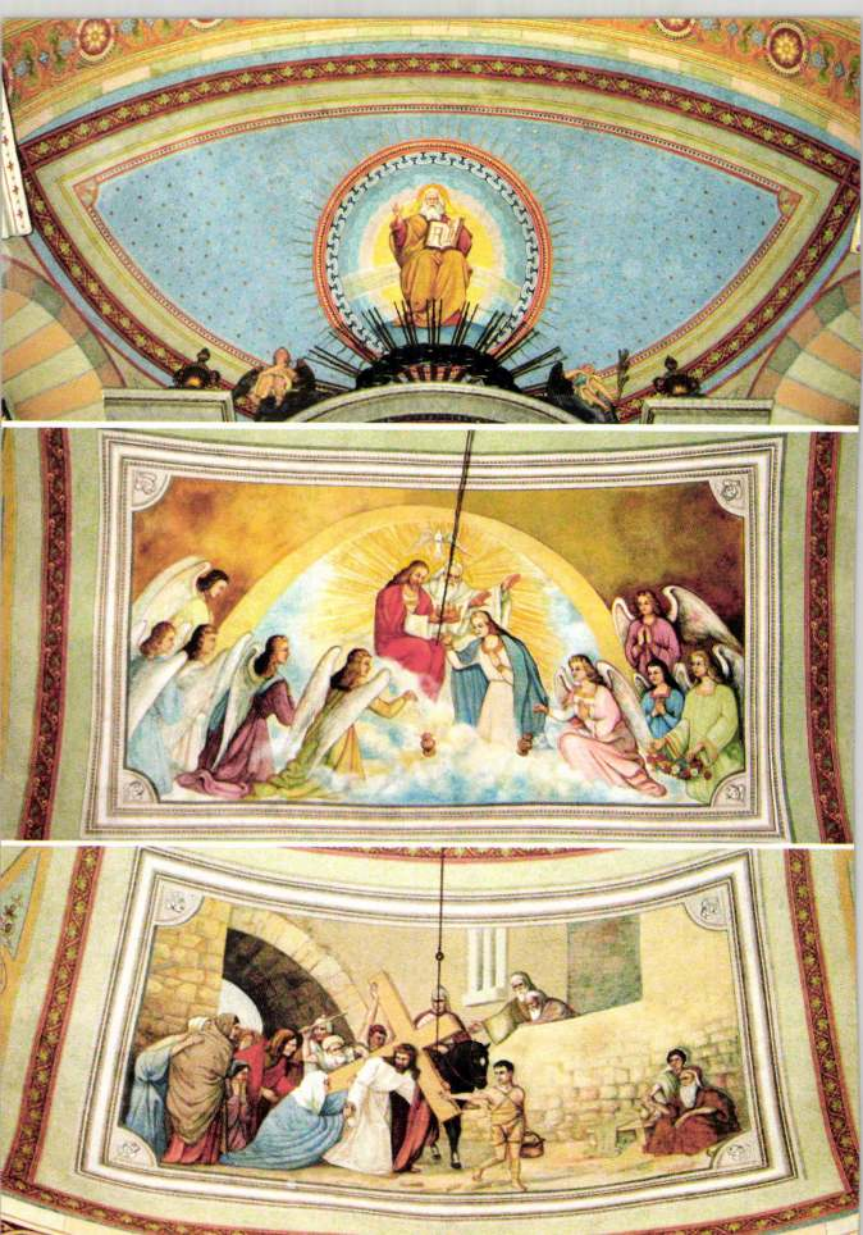

A falfestés a mennyezeti képekkel eredetileg a grazi Clausen János cégjének műve, azóta csak a szükséges javításokat végezték rajta helybeli templomfestők.

Zidove i strop prvobitno je oslikala firma Johana Clausena iz Graca. Od tog vremena bečejski slikari su vršili samo potrebne popravke na njima.

Die Wandmalerei mit den Deckgemälden ist ursprünglich von der Firma Johann Clausen aus Graz. Seitdem machten einheimische Kirchenmaler nur die nötigen Reparaturen.

At first, the walls and the ceiling were painted by the firm Johan Clausen from Graz. From then on, the painters from Becej were doing only necessary repairs on them.

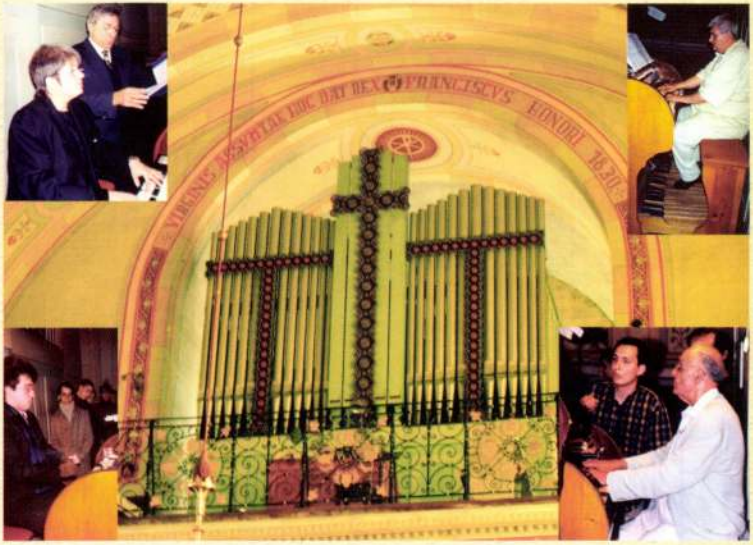

Az első orgonát 1858-ban a szegedi Kovács István építette, majd 1893-ban a pécsi Angster József orgonaépítő bővítette és átjavította. Sajnos, ez az orgona 100 év múlva rövidzárlat következtében leégett. Az új orgonát 1960-ban a ljubljanai Franc Jerko orgonaépítő készítette.

Prve orgulje sagradio je 1858. godine Ištvan Kovač iz Segedina, a dogradnju je izvršio Jožef Angster, graditelj orgulja iz Pečuja. Nažalost, te orgulje su posle 100 godina izgorele u požaru nastalom zbog kratkog spoja. Nove orgulje napravio je 1960. godine Franc Jerko, graditelj orgulja iz Ljubljane.

Die erste Orgel baute István Kovács aus Szeged im Jahre 1858, erweiterte und reparierte József Angster aus Fünfkirchen. Leider ist diese Orgel nach 100 Jahren wegen einem Kurzschluss abgebrannt. Die neue Orgel ist ein Werk von Franc Jerko aus Ljubljana.

The first organs were built in 1858 by Istvan Kovacs from Szeged, but the annex was built by Joseph Angster, the organs constructor from Pecs. Unfortunately, after 100 years, those organs burnt down in fire caused by a short circuit. New organs were built in 1960 by Franc Jerko, organs constructor from Ljubljana

A templom akusztikája lehetővé teszi a gazdag zenei életet. A karácsonyváró hangverseny már hagyományossá vált, de szívesen hangversenyeznek itt orgonaművészek és szólóénekesek, kórusok és zenekarok. Templomunkban működik az Óbecsei Schola Cantorum Ifjúsági Énekkar is.

Akustika crkve omogućuje bogat muzički život. Predbožićni koncert je već postao tradicionalan, a rado održavaju ovde koncerte orguljaši i solo pevači, horovi i orkestri. U našoj crkvi deluje i bečejski omladinski hor Schola Cantorum.

Die Akustik der Kirche ermöglicht ein reiches musikalisches Leben. Das Weihnachtskonzert ist schon traditionell geworden, aber verschiedene Orgelkünstler, Solosänger, Chöre und Orchester geben hier auch sehr gerne Konzerte. In unserer Kirche singt auch der Jugendchor Schola Cantorum von Altbetsche.

The rich musical life is enabled by church acoustics. Before Christmas concert has already become traditional, but organists, solo singers, choirs and orchestras also gladly organize concerts. The youth choir Schola Cantorum, from Becej also performs in our church.

174
136
101
307

Abel Lőrinc

ötvös

munkát
tehető.
vedelme

lapotról

egy aranyműves volt. Rohonczi születésű; mesterségét az apjá-
és munkája van, egy évben alig dolgozik fel 5—6 font ezüstöt,
éd zsidóktól vesz. Ezelőtt nem régen hárman voltak, de nem
elköltöztek. Egy 1720-iki adat *Obel* Lőrincz nevű ötvöst em-

dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 393. l.

M. k. adóhivatal Buziás
Érk. 1904 NOV. 4

7584
1904

Kubicsa István költözködési költségeinek kiutalása.

24090 Községi nyomda Budapest

Ober Antal

1793 Löcsén öntötte a garadnai sk. templom harangját.

MoB 578/1917. n. dta.

1790, Löcsén öntött harangja, mint a fenti is 1917. hadi célokra rekvirállatott.

u. o

1789. detto.

gy éppen ez a vélelen fogja Önt **főnyereményhez** *juttatni.*
tojáso **k** *kizárólag a szerencséről közismert* **Török bankház**
talmazzák és **Török** *sorsjegyeinek nagy kelendősége*
negrendelést halasztás nélkül megküldje.
lennek nagy szerepe van az életben és igen nagy számban
zerencsének nálunk történt megkisérlése által szép jövőt

ztálysorsjátékban az elérhető legnagyobb nyeremény

0.000 pengő

rsjátékon való részvétel az egyetlen mód, hogy cse-
ókét nyerhessünk.
ziveskedjék a mellékelt levelezőlapon postafordulattal,

április hó 5-ig megküldeni,

hamar elfogy.

yhuzás már április 7-én és 10-én.

alosan megállapitott I. oszt. betétárak:

Fél sorsjegy ár. P 12.—	Negyed sorsjegy ár. P 6.—

gy a sorsjátékon résztvesz s ezáltal lehetővé teszi, hogy
ét kifizethetjük Önnek, vagyunk

kiváló tisztelettel

jegy nyer!

esélyek!

TÖRÖK A. és TÁRSA
BANKHÁZ RT.
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

Ober Antal

Goss mich Anton Ober
in Leutschau Anno
1787. jelrésü harangja
emlitve

MOB. 795/1917. sz. akta.

1917. ben hadi célokra
rekvirältatot.

Goss mich Anton Ober in Leut-
schau Ao 1790.
In usum c. c. cechiae
Osturnensis in honorem
S. Michaelis patroni
tutelaris erectae sumt.
[illegible] communitis procurata Ao 1790.

Ober György

Ober György, rézkovács, Nagykanizsáról, 1815 nov. 19-én iratkozott be.

Fleischer Acs 72. L

Győr, 1933 június 11.

Los Gábor úrnak

Pápa

Én a vasutra feladott A. Gy 610-
prima kék miákot, a mai napon a
kan állapotban átvettem.
értékét 570.—P-t a Kelenen
ló utalvánnyal fogom kiegyenlíteni.
ny beváltásáról engem értesíteni szí-

Kiváló tisztelettel

Ober J./Jörg/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Schwaben:
Ober J." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz.Évkönyve

Ober János

1700 dött

lård

Budapesti asztalosmes-

terek.

litográfiák is egyszerű krétarajzok, s vazálsukat épen ünnelenségük adja.-

Szerelmey egyéb kiaványainak és saját ~~saj~~ Körajzainak felsorolását Adattáunk ban közöljük, míg a Charivari ~~ki~~ karikatúrairól más helyen szólunk.

A 40-es évek végén s az 50-es években még több könyvünda keletkezik Pesten, ~~melyeket~~ Ilyen a Grund Vilmos, később Rohn és Grund

Ober József

almási kőfaragó

l.

Schoen Hermina Éva

9. l. 12. l.

MDK

Ober János

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

9.1.

OBER JÁNOS, festő

Kőszegen a XVIII. században a vártorony déli homlokzatának freskóit Poszi Kristóf és Ober János képirók készitették, a szerződés szerint 18 Ft-ért. 97.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Topográfiai kérdések Kőszeg város történetében 90.old.

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. III.köt. Szombathely, 1963

OBER József dunaalmási márványozó. Egerben 1838-46 között a főszékesegyház két mellékoltárának márványlépcsőit készíti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Eber József, dunaalmási márványozó

Egerben 1838-40 között a főszékesegyház két mellékoltárának márványlépcsőit készíti

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Ober József

almási márványozó végzett munkálatokat
az egri székesegyház 2 mellékoltár márvány lép-
csőin. 1835-36.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. kötet.
Budapest, 1972

4181

Jörg ober,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Jörg ober gebertig von/...../au3 schwaben diesehler gesell". 106.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Lantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz,Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ober,Jörg,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Ober,Jörg,Schwaben,1688." 118.old
13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967
A győri Múz Évkönyve

Mattes Ober, asztalosiegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "Mattes Ober siefter Von Klausen Auss Dierol". 101. eld 1675-ből

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93 old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

OBER, Michl Römüna

Pozsony, 1657

Ars 1997/1-3. 222.

Kétemeletes épület emeletnyi magas oromfalár
nyílás s három félpillér, mely a közepén egymás
arkatura nyílássá növekedik.

Kossuth Lajos utcza

14. szám

Kapualjában két csúcsíveskori ajtókeret, kőből
egyik felső részén egymást metsző ív alakú pálcz
másik egyszerűbb. Az udvarban a kamara ajtól
pálczákkal s egymás metsző ívekkel tagolt
gyógyszertárban két díszes XVIII. századbeli rézm

17. szám

M.D.K.

Oberajder Ferenc, gyöngyösi kőműves

, a gyöngyössolymosi parókián végzett kőműveselmunkáért 46 forintot kap 1781-ben. 1785-ben a gyöngyöstarjáni plébánia kőműves-munkáit végzi.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

OBERRAJTER /Oberleitner, Oberlieuter/ Ferenc előbb addi kőművespallér, majd gyöngyösi kőművesmester. 1781-ben Gyöngyösön kőművesmesterként polgárjogot nyer. A gyöngyössolymosi plébániaház munkálatait 1781-ben egész nyáron át folytatja. Mint gyöngyösi kőművesmester --+ Handel ácsmesterrel együtt 1785-ben restaurálja a gyöngyöshalász plébániaházat.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

OBERAJTER Lőrinc egri kőműves. A városi adó-
összeirás 1800-ban emliti nevét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Eberajter Lőrinc, cégi kőműves

nevét 1800-ban említik a városi adóösszeírás.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

MDK

Oberbauer A.

Egyházmüvészeti Lap 1880.

MDK

Oblatt György

Raktárházak Budapesten, repr.

Tér és Forma 1935. 10.sz. 300.l.

MDK

Oblatt György épitész

Tér és Forma 1936. 37.l.

MDK

Oblatt György épitész

Tér és Forma 1933. 246-247. l. képekkel.

Oblatt György MDK

Bérház a Fehérvári uton, repr.

Tér és Forma 1933. 8.sz. 245-246.o.

MDK

Oblatt György

Bérház az Ujpesti-rakparton. Tervezte: Oblatt György. Repr.

Tér és Forma, 1934.10.sz. 286.l.

MDK

Oblath György

Városi telektömbök ujjáépitése. Palyadijnyertes tervük Preisich Gabor és Oblath Györgynek.

Tér és Forma, 1933. 4-5.sz.

MDK

Oblath György

Oblath György és Preisich Gábor egy lebontandó belső Erzsébet-városi háztömb ujjáépitésének távlati képe.
A Kéler Napoleon-dij 1933.évi nyertese.
Repr.

Képzőművészet, 1933. 256.l.

MDK

Oblatt György és Preisich Gábor, épitészek

irod.

/A "Hogyan épitsünk?" kiállitás a Budapesti Nemzetközi Vásáron./

Tér és Forma. 1933. 187.l.

Oblatt György,
okl.épitész.

A MMÉE 1932/33 Kéler Napoleon pályázat nyertes tervezöje Preisich Gáborral közösen.

A Magyar Mérnök és Épitész -Egylet 1932/33.évi Kéler Napoleon pályázatának nyertes terve.

Dr.Ny.L.: A " Hogyan épitsünk?" kiáll. a Nemzetközi Vásáron. 1933.V.6. a MMÉE Közlönye. III.-VIII.l.

MDK

Oblatt György

Művészet 194o. 34. sz. 69.1.

M.D.K.

Oblatt György

"A Mücsarnok épitészeti kiállitásán feltünést keltettek Oblatt György épitészmérnök munkái, kiś a modern stilust a hazai viszonyoknak megfelelően alkalmazza."-irja a lap és bemutat egy megépült budai családi villát, melyet a müvész tervezett.
Repr.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. junius 9. III. évf. 24. sz. 24. lap.

MDK

Oblatt György

Jurányi-köz. 4. sz. Tervezte fenti,repr.

Tér és Forma 1937. 309.1.

MDK

Oblatt György

Oblatt György és Hajdu Miklós, Bérház a Fehérvári úton. Kép és alaprajz.

Tér és Forma, 1933. 7-8.sz. 246, 247.lap

Oblatt György, ép.hallg. MDK

a Királyi József Müegyetem Segitő Egyesülete
és épitész hallgatói épitészeti és akvarell kiáll;
tást rendeztek.

O.Gy. komoly rajztudást árul el grafikáival.

Müegyetem Tiszterme.
Épitészeti kiállitás a Müegyetemen.
Nemz. Ujs. 1927. jun.5. 13.1.

MDK

Oblatt György épitész

Oblatt György és Preisich Gábor épitészek a párizsi 1933.évi épitőművészeti kiáll.-on a Kéler Napoleon pályázaton dijnyertes művüket mutatták be.

Ny.L.: A "Hogyan épitsünk?" kiáll. a Bp.Nemzetközi Vásáron.

Tér és Forma, 1933. 6.sz. 186-187.l.

MDK

Oblath György és Hajdu Miklós

Budapesti bérház, repr.

Képzőművészet 1933. 184.l.

először, és a 15. sz.
fejlődött.

Oblatt György festőművész
Turistaszálló
Szinház
Nemzeti Szalon, 1930. ápr.

~~Hajdu Miklós~~ K

Oblatt György

[illegible]

[illegible]

1. Tér és Forma

1936. 37. 1

Magy. Képt. 196.

MK 196 Tk.

szembe néz.

l, zöld bársony támlásszéken ül. Jobb-
edig a szék karfáján nyugtatja. Haja
öld, arcza és bajusza leberetvált.
eskeny ~~és szük~~, nyitott mellénye és bő ujjú

Lett. fa. 64.

m. – Magy. Képt. 196. – ~~Testoje ismeretlen~~ –
ünius 24. – én.

adatok.
I.5.- 1871:I.5.- 1873:I.25.- 1876:VIII.
1881:VIII.42.- 1883:VIII.369.
4:IV.63.- 1894:VII.252.-

Bene Károly aj. 1869.

M.D.K.

Obel Lőrinc, ötvös

a városi jegzőkönyv szerint rohonci származásu, 1711-ben telepedett le Kőszegen.

Somogyi Árpád: Régi köszegi ötvösökről (253-264. old.)

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1962. XI. évf. 4. sz.

255. old.

bds 225

Obenau József

keramikus

1925–1929

Éimisk 1930. 861.

Oberau József

kerámia

1925–1932

Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 46. l.

ÁZTÁRGYAK

Szerelmespár.
Törött gyöngyházdombormű, XVIII. század.

Gyöngyházkereszt, ezüst Krisztus-testtel,
XVIII. század.

Madonna.
Dombormű, gyöngyház, XIX. század.

Gyöngyházkereszt, XIX. század.
Csernoch prímás tulajdonából.

IRÁNYTŰK

NAPÓRA,
öt darab, fémből, XVIII. század.

DOBOZ
napórával, XVIII. század.

ÓRA,
fém, XVIII. század.

SZEKRÉNYÓRA

OBENAUS, Martin, pozsonyi kőmüves-
segéd

M.O. maurergesell, 3 éves fia meghalt. (1823,
1. hőtet, 508 l)

Pressburger Zeitung
(Gesellen)

OBENAUS, Paul, pozsonyi ~~[illegible]~~ avztalonegéd

P.O., Tischlergesell, † 28 éves korában, Pozsony, 1846 julius 31. (1846, 592 l)

Preßburger Zeitung

(Genthon)

Obendorf Sándor

1918/19 I.

Ferképzőmfoiskővk

118.0.

R., 2. *Karl Ivanovics*, nápolyi születésű orosz építész (1775—1849), az orosz empire egyik nagymestere s az orosz építészet utolsó klasszikusa. Geniális városépítő; a pétervári Színház-utca az Alexandra-színházzal a volt orosz főváros legszebb pontjai közé tartozik. Főbb pétervári művei a Jelagin- és Mihály-paloták, a vezérkari épület s a szenátus és a szent szinódus épületeinek diadalívszerű pompás áthidalása.

R., 3. *Vincenzo de*, XVI. sz.-ban Firenzében és Rómában működő szobrász. Az utóbbi városban a S. Maria della Pace egyik kápolnájának szobrait Firenzében, a Pal. Vecchio nagytermében Herkules küzdelmeit és a Bobli-kert egyik grottájának Páris és Heléna csoportját faragta. Műveiben a külső mozgalmasság, a technikai bravúr nem kárpótolhatja az egyéni érzés hiányait.

ROSSO, 1. igazi nevén *Giovanni (Nanni) di Bartolo*, működött 1419—1451, toscanai szobrász. Eleinte Firenzében dolgozik, hol a székesegyház és Campanile számára faragott szobrokat. Ábrahám áldozata csoportját (1421) a Campanile számára Donatellóval közösen alkotja, 1424 [illegible]

Pozsony. Oberrauch János, festő,
1773.

Pressburger Zeitung
1773, 70. sz.

Obentraüch János, festő,

1773. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1773., 70. sz.

M. D. K.

OBENRAUCH Johann festő

1773 említik Pozsonyban Veles és se
halála alkalmából

Garas XVIII. 77 141, 239, l.

OBENRAUCH, Johann, festő Pozsonyban

J. O. Mahler, 33 éves feleségi meghalt. (1773, 70. vzám, 4 l)

—

J. O. Maler und Zeichenmeister †81 éves korában, Pozsony, 1823 április 18, végelgyengülésben. (1823, 1. kötet, 438 l)

Preßburger Zeitung

(Jonthon)

OBENRIDER JÓZSEF,ácsmester

1773ban a diósgyőri koronauradalaom papirmalmot kiván létesiteni.A kamara módositást kivánt és ezt Obenrider végezte el.Munkájához Altmin Ernő"chartarius"kedvező szakvéleményt csatolt. 36.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első diósgyőri papirmalom terve 1773-ból 35.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI,1955.dec. Miskolc

JOSEPH OBENRIDER,ácsmester

A miskolci kereykedőház átalaitási munkáiban részt vett 1763-68 között.Josepus Obenrider magister fabri lignarii. 77.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Építkezési tervrajzok,miskolci iparosok a 18.századból 75-old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI,1956.Jún. Miskolc

JOSEPH OPENRIEDER, ácsmester

Miskolcon a kereskedőház átalakitási munkáiban részt részt vett 1772-ben. A számlákon neve szerepel. Joseph Openrieder magister fabri lignarii. 77.old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Építkezési tervrajzok, ~~xxxx~~ miskolci iparosok a 18. századból 75. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1936. jún. Miskolc

M.B.K.

Joseph Obenrider, magister fabri lignarii (ács)

1763-68 között Rósa György miskolci görög kereskedő házának átalakításán dolgozott. Hb. oldl.

Komáromy József: Építkezési tervrajzok, miskolci iparosok a 18. századból. 75.o.

A Miskolci Herman Ottó Múz. Közleményei. 1956. jún.
Borsodmegyei Nyomdaipari Vall. Miskolc.

Obenrider József ácsmester

M.D.K.

1773 ban az első diósgyőri papirmalom tervén a kamara módosításokat kívánt végrehajtani ezeket végzi el Obenrider József.

A Miskolci Hermann Ottó Múzeum Közleményei
1953 december

36.1.

Obenxünther József ácsmester M.D.K.
miskolci ácsmester

A diósgyőri papirmalom tervéher
a gépezeti tervrajzot kéniti el 1773.
repr. 37. l.

A miskolci Hermann Otto Múzeum Közleményei
1953 december 35,37 l.

OBENXÜNTHER JÓZSEF, ácsmester

A diósgyőri papirmalom tervéhez beadott gépezeti tervrajz. 1773. Obenxünther József miskolci ácsmester terve. Fekete repr. 37. old.

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első diósgyőri papirmalom terve 1773-ból 35. old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1955. dec. Miskolc

OBENXUNTHER JÓZSEF, ácsmester

1773-ban Diósgyőrben papírmalmot akartak létesíteni. A koronauradalom a tervek elkészítésével Forschel József kőművespallért és Obenxuntherť bízta meg. 35.old

KOMÁROMY JÓZSEF: Az első diósgyőri papírmalom terve 1773-ból 35.old

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI, 195[illegible].dec. Miskolc

Ober András

Ober András, építész, Pestről, 1824 nov.-ben iratkozott be.

Fleischer Bécs 72. l

Győr, 1933 junius 11.

...emen Peter úrnak

Pápa

...al a mult hó 29-i megegyezésünkre
...ványt bocsáttotam ki Önre lát u-
...járattal.
...ny 570 – P-ről szól, melyet beválta-

... megtörténtéről értesítást kérek.

Kiváló tisztelettel
Séleggházy Antal

Oblatt György épitész

Bp. raktárházak épitk

Tér és Forma, 1935 VIII. 298

Oblatt György épitész

Bp. bérházak

Tér és Forma, 1936 IX. 34

Oblatt György

Weekendház terv

Tér és Forma, 1935 VIII. 359

Oblath György építész

pályamü, Bp. Nemzetközi vásár

Tér és Forma, 1933 VI. 186

Oblath György épitész

Bpest, Bérházak, kép

Tér és Forma, 1934 VII.268

~~Hajdu Miklós és~~

Oblatt György K

Béhár a Fehérvári
uton

Fentich serverték.

Repr.

Tér és Forma

1933. 246 – 247 l.

Kepekkel

Oblatt György építészhallgató

grafikáival szerepel a műegyetem

építészeti kiállításán

Nemzeti Újság 1927 VI. 5

hiánynak kell tünnie annak, hogy a kritika bentről nem szólalt meg idejekorán, hanem beváratott, míg az kívülről kap ebbe a kedvező támadási felületbe! Nagyon tárgyilagos lett volna, imponáló, nagyvonalú, fair és ezenfelül igen okos lett volna, ha például épp a *Cirpac*, melynek propagandaközpontja mindenfelé szétküldi kongresszusainak jelentéseit, Moszkvában közölt tiltakozásait, tagjai munkáinak publikációit, — mielőtt az állványok lebontatnak, maga fejezte volna ki kritikai aggodalmait, megfigyeléseit s azok tudományos feldolgozására törekedett volna. De sohasem tudták magukat elszánni arra, hogy az elkövetett hibákat elismerjék, hibákat, amelyek az adott helyzetben új anyagok és módszerek felhasználásánál talán még jobb kivitelnél sem lettek volna elkerülhetők. És ime most ebből az ellenfélnek van haszna és ime most ők vannak abban a helyzetben, hogy a modernek jó gondolatai és a rossz kivitel közt tátongó ürt finoman felfedjék! — mert a haladókból hiányzott a bátorság, a nyilvánosság informálásához szükséges bátorság.

Peter Meyer (Zürich).

(Das Werk 1933. 2.)

Kétlakásos bérvilla Bukarestben. Tervező: Renzo Camella

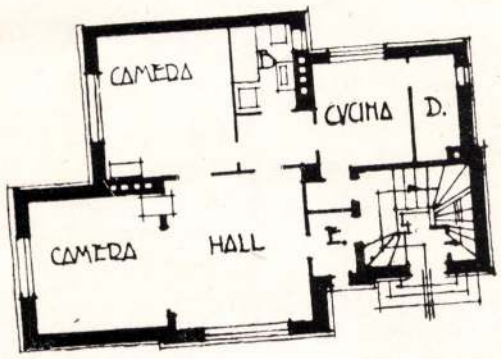

Alaprajz

A szerkesztőség megjegyzése.

Közöljük a Schweizerischer Werkbund lapja kitünő szerkesztőjének ezen cikkét, mert felette érdekesnek tartjuk azokat a megjegyzéseket, amelyeket az elmult évek építészeti politikájához fűz és úgy találjuk, hogy az általa megállapitottak és elmondottak, sajnos, igen sok tekintetben vonatkoznak a magunk viszonyaira is. Igen megszivlelendőnek tartjuk mindazt, amit elmond és remélni szeretnők, hogy a legközelebbi évek során nem követjük el azokat a hibákat, amelyeket felsorol.

Tér és Forma
1933. 4-5. sz.

VÁROSI TELEKTÖMBÖK UJJÁÉPÍTÉSE

OBLATH GYÖRGY ÉS PREISICH GÁBOR PÁLYADÍJNYERTES TERVE

A Magyar Mérnök- és Építészegylet évek óta foglalkozik Budapest lakáskérdéseinek építészeti vonatkozásaival. A Tér és Forma hasábjain megjelent cikkek egész sorozata igyekszik tudományosan megvilágítani ezt a roppant jelentőségű kérdést. Mindezzel igyekeztünk ezt a kétségbejtő helyzetet a gyökeres reformra előkészíteni. Ismételten reámutattunk arra, hogy a jelenlegi állapotot a vízözön — illetve az árvíz előtti ősidőkből reánk maradt osztrák eredetű építési szabályrendelet okozta: ez okozta az uccákhoz nem viszonyított magasságú beépítést mint a kutakhoz hasonló udvarokat és jobb, korszerűbb beépítési módokat követeltünk.

Sajnos, igen kevés megértésre találtunk és jelentős gazdasági érvekkel utasították vissza álláspontunkat, kimondván, hogy a telekértékek előírják ezeket a kifogásolt beépítéseket és senkit sem lehet e szerzett — *de szerintünk nem a háztulajdonosok sorozata által, hanem a köz által szerzett!* — jogoktól megfosztani, nem lehet a telkek kihasználásának mértékét csökkenteni ma divatozó jelszavak miatt, mert ez értékromboláshoz vezetne.

Ebben a helyzetben dr. Bierbauer Virgil 1932-ben két irányban vette fel a harcot azokkal, akik ezen ellenérveket kitűnően tudják előadni, hangoztatni és meggyőzővé tenni. Az egyik volt, hogy alapos vizsgálat tárgyává tette, hogy vajjon lehetséges-e a jelenleginél jobb és a napfényhozam tekintetében megfelelőbb beépítési módokat találni, anélkül, hogy a jelenlegi kihasználási arányokat súlyosabban érinteni kelljen. A Magyar Mérnök- és Építészegyletben november 28-án tartott előadásában[1] mutatta be vizsgálódásának eredményét, amelyből kitünt, hogy az esetek nagyobb hányadában ez igenis lehetséges volna és csak aránylag kis veszteségek érnék az ú. n. szerzett jogok birtokosait.

Dr. Bierbauer tervszerű eljárásának másik jelentősebb mozzanata az volt, hogy a Magyar Mérnök- és Építészegylet 1933. évi Kéler Napoleon pályázatának programkitűzésekor javasolta, hogy választassék ki egy erzsébetvárosi telektömb és a pályázók feladata az legyen, hogy a mai építészi szabályrendelettől függetlenül részletes beépítési tervvázlatot készítsenek oly módon, hogy legalább ugyanannyi azonos típusú, de célszerűbb és egészségesebb jobb lakás keletkezzék a telektömb határain belül, tehát oly módon, hogy a kihasználási szám ne csökkenjék, de a lakások a jelenlegieknél jelentősen egészségesebbek legyenek. A kiválasztott Wesselényi ucca—Akácfa ucca—Klauzál ucca—Dohány ucca határolta telektömbön jelenleg a következő számú és típusú lakások vannak

1 szoba-konyhás	218
2 szoba-konyhás	101
3 szoba-konyhás	67
4 szoba-konyhás	62
5 szoba-konyhás	67

Ez volt tehát az alsó határ, amelyet el kellett érni, de olyan módon, hogy az összes lakások megfelelő napfényhozamban részesedjenek.

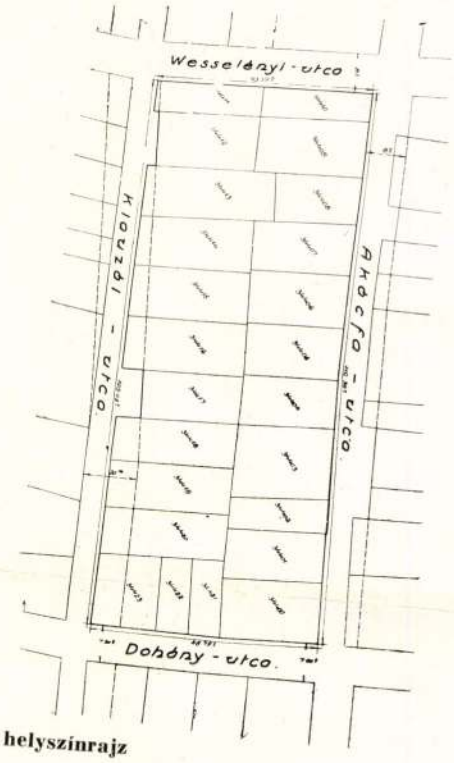

Jelenlegi helyszínrajz

Időközben Ligeti Pál a régi városrészek bérházainak ujjáépítésére tett rendkívül értékes javaslatot, amelynek műszaki és gazdasági problémáit a már kiírt pályázat volt hivatott megvilágítani.

Dacára annak, hogy az ötlet felvetője ismételten felhívta az építésztársadalom figyelmét a pályázat fontosságára — mégis mindössze két pályázat érkezett be. Mikor a pályázat ismertetése sorrakerült, a szakosztályok tagjai közbeszólásaikban elcsodálkoztak efelett — kérdés tehát, hogy miért nem pályáztak az elcsodálkozók.

A bírálóbizottság az *O P 3* jeligéjű tervet ajánlotta díjazásra, amelynek szerzői Oblath György és Preisich Gábor építészek voltak. Tervezők elgondolásukat a következőképen ismertetik:

Igyekeztünk a tervben az összes lakáskulturális és higieniai követelményeknek megfelelni és emellett rentábilis megoldást találni. A jelenlegi lakásszámot jelentősen növelni nem akartuk, egyrészt a jelenlegi lakáspiac helyzetét tekintetbevéve, másrészt, miután a kellő ren-

[1] V. ö. M. M. É. E. közlönye 1932. december 5.

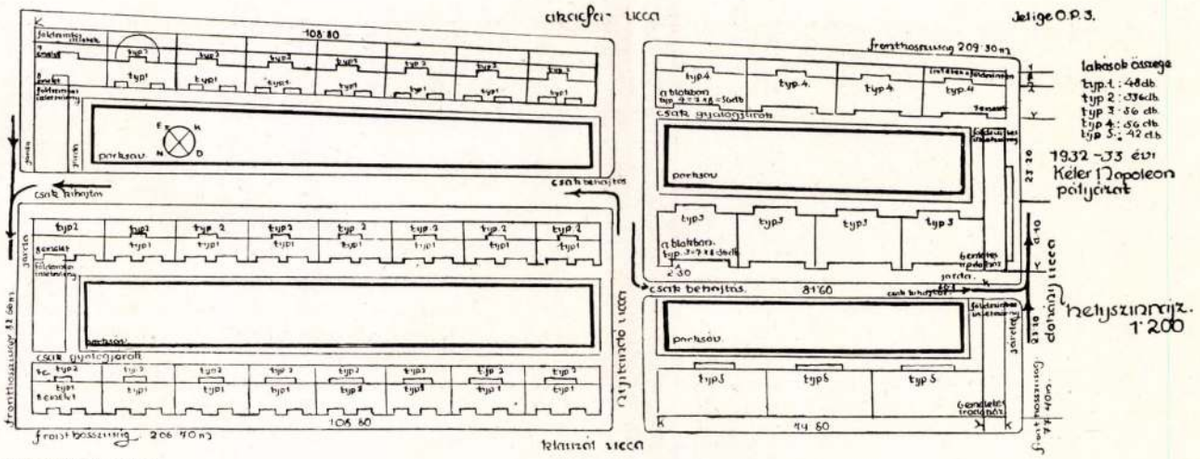

Elrendezési terv

tabilitás így is biztosítható és *semmiesetre sem akartuk a lakások számát a helyes szellőzés, égtájirány, világítás, stb. elveiben való megalkuvással növelni.*

A tervezésnél további irányelveink a következők voltak:

Bár egységes és egyidőben való beépítést föltételeztünk, szükségesnek tartjuk, hogy a komplexum, a magyarországi, aránylag kis tőkeerő mellett, minél több, aránylag kis részre legyen osztható. Ezért ragaszkodtunk a max. 7—8 emeletes beépítéshez és ezzel kapcsolatosan az emeletenkint 2 lakásos lépcsőházhoz.

Az ilyen nagy komplexumnak egyidőben való megépítése lehetővé tette a lakásnak, mint olyannak, az eddig szokásoshoz képest, lakáskultúrális oldalról való fejlesztését. Az elv a nagyszoba körül csoportosuló kisebb helyiségek elve. A nagyszoba nagysága a kétágyas hálószobák számával növekszik és hozzá a 2 hálószobás típustól kezdve dolgozószobácska járul. Az e lakásokban lakó orvosnak, ügyvédnek, mérnöknek, stb. külön irodaszárnyban gondoskodtunk irodákról, hogy a nem lakás keretébe tartozó funkciók a lakások egységét meg ne bontsák. Az albérletbeadás elkerülése céljából az előszobából a hálószobákba közvetlen bejáratot nem csináltunk, azonban ez szükség esetén bármelyik típusnál létesíthető.

Már a legkisebb lakást is minden kulturális követelménynek megfelelőleg igyekeztünk méretezni. *Az egyszobás lakást, mint helytelent, elhagytuk, miután tervünk és rentabilitás számításaink szerint a jelenlegi egyszobás lakások árán tudjuk 2 szobás lakásainkat kiadni.* Ez egybevágott azon törekvésünkkel, hogy a lakások számát lehetőleg ne növeljük, a rentabilitás épségben tartása mellett. Egyszobás lakást csak magánosan élő ember számára tartunk megfelelőnek és ilyenről *garszon lakások formájában gondoskodtunk.*

Miután ma luxuslakásokra Budapesten igény nincs és nem is várható, hogy luxuslakást kívánók bérházba fognak költözni (villanegyedeink bő lakáslehetőséget nyujtanak nekik), a többszobás lakást sem mint luxuslakást, hanem mint nagyobb lélekszámú család lakását fogtuk fel és sikerült a bért is ennek megfelelőleg megállapítanunk.

jeliqe:

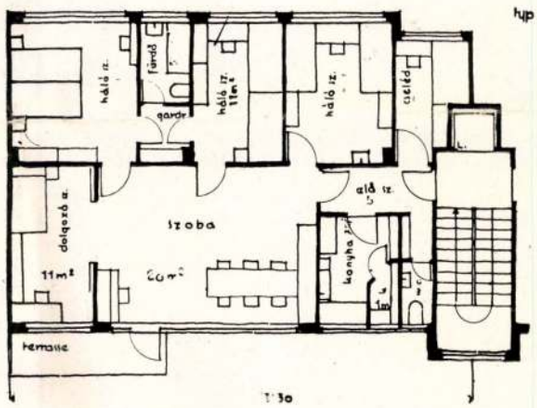

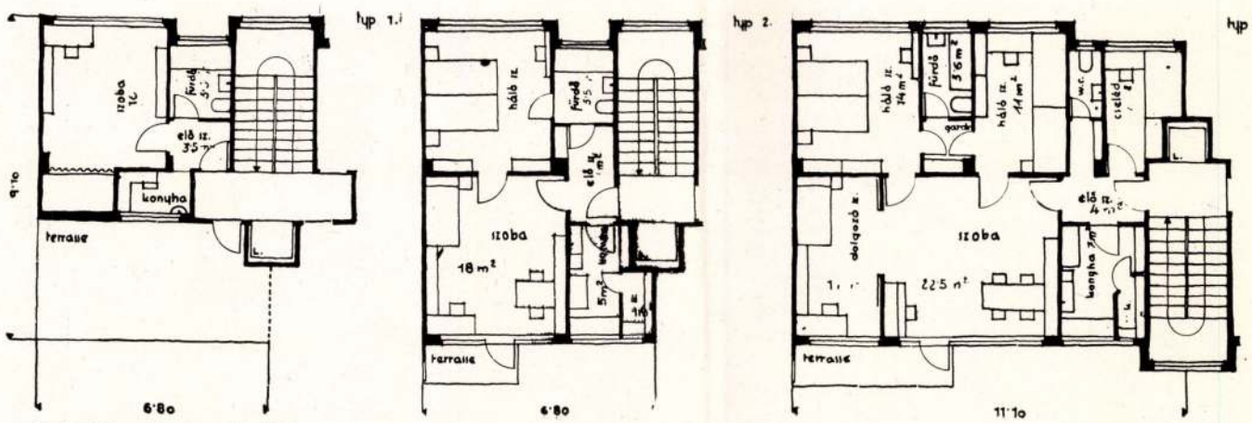

Lakástípusok alaprajzai

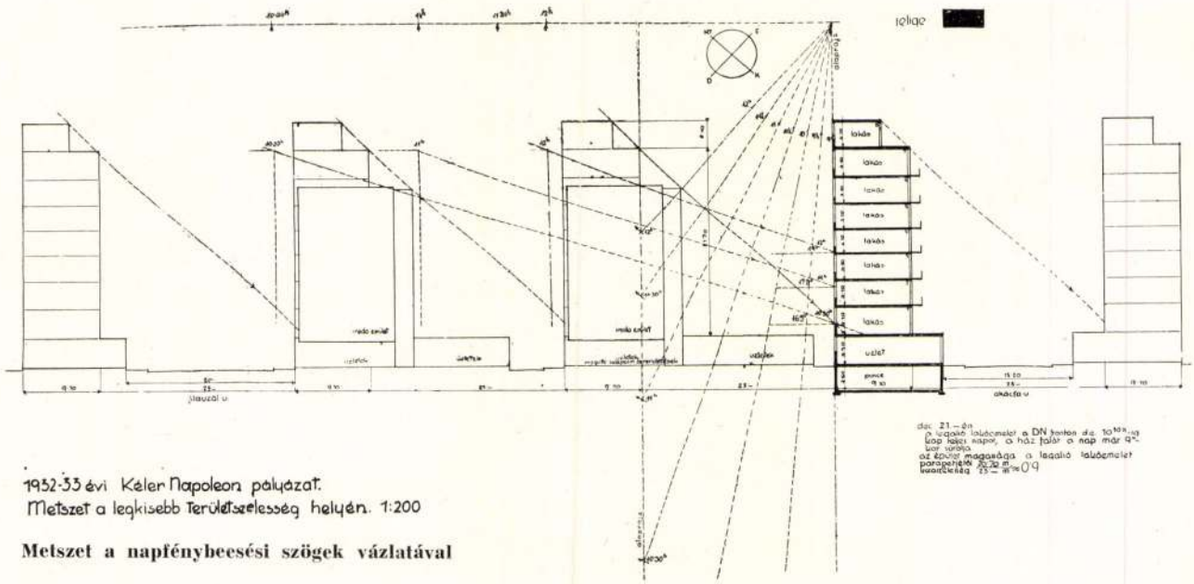

1952-53 évi Kelet Napoleon pályázat.
Metszet a legkisebb Területszelesség helyén. 1:200

Metszet a napfénybeesési szögek vázlatával

A beépítés megtervezésénél az északnyugat-délkelet irányú blokkokat azért választottuk, mert a tervezett kétfrontú lakásoknál az így adódó délnyugati és északkeleti front egyaránt jónak tekinthető, azonkívül ez a beépítés rentábilisabbnak mutatkozott, mint a Dohány és Wesselényi uccával párhuzamos, miután így a hosszabb Klauzál és Akácfa uccai terület is a megvilágító felülethez csatolható volt.

Miután a délnyugati és északkeleti frontú blokkok mellett döntöttünk, problematikus volt ebben a lakóhelyiségeknek mikénti tájolása.

A hálószoba-északkelet, lakószoba-délnyugat megoldásnál a hálószoba-délnyugat, lakószoba-északkelet megoldás mutatkozott helyesebbnek, következő okoknál fogva: Klímánk alatt a délnyugati lakószoba nyáron, délutáni tartózkodásra az erős nap miatt úgyszólván alkalmatlan, míg az északkeleti front megfelelő és a vele kapcsolatos erkély kellemes, hűvös. A délnyugati hálószoba a keresztszellőzés folytán naplenyugta után kellőleg kiszellőztethető és lehűthető amellett, hogy a késő délutáni órákban az alacsonyabban fekvő napot a sugárirányára merőleges szomszéd épületek eltakarják. Az északkeleti hálószoba azért nem helyes, mert télen úgyszólván nem kap közvetlen napot és a mindennapi napozás követelménye elsősorban a hálószobát illeti meg. A délnyugati hálószoba télen, mint a grafikon mutatja, a *délelőtti* órákban kap napot, mely a kis hálószobai traktusmélység folytán a lakószobát is részben besugározza.

Az említett Ény—Dk irányba három hosszanti blokkot terveztünk közép tájt a kisebb forgalmú Akácfa és Klauzál uccák között nyitandó kis ucca által megszakítva. A középső blokk mentén végigvonuló keskeny lakóúton csak egyirányú közlekedés van megengedve, hogy ez a Dohány és Wesselényi uccák forgalmát ne zavarja.

Az uccák mentén a blokkokba végig üzleteket illetve műhelyeket tervezünk. Az üzletek a Dohány és Wesselényi ucca felől is végigmennek. A Dohány uccára néz a két irodaház 6—6 emelettel oly módon megtervezve, hogy káros árnyékot ne adjon. A házak földszintjén a következők nyernének még elhelyezést: mosókonyha mind a három blokkban, a középső blokkban központi fűtés, házkezelőség, néhány közös társadalmi helyiség; ú. m.: könyvtár, olvasószoba, társalgó, vendéglőüzem. 7 emeleten keresztül 2—5 szobás lakások, a 8. emeleten a 2 szobás lakások fölött hátraugratással, garconlakások, egyébütt ugyanígy atelier-k, gyermekkert, óvoda, néhány, a lakások tehermentesítését célzó betegszoba.

Az eddigi és a tervezett lakások arányát a következő összeállítás mutatja:

1	szobás	lakás	jelenleg	218	drb	tervezve	48	drb
2	,,	,,	,,	101	,,	,,	336	,,
3	,,	,,	,,	67	,,	,,	56	,,
4	,,	,,	,,	62	,,	,,	56	,,
5	,,	,,	,,	17	,,	,,	42	,,
				465	drb		538	drb

Ezen összeállításból látható, hogy az egyszobás lakások helyébe nagyrészt kétszobás lakások kerülnének. A lakástöbblet nagy részét a 6—8 ágyas elsó 5 szobás nagylakás alkotja.

Az elmondottakat kiegészítik az itt leközölt tervek, amelyeket a bíráló bizottság általában helyeseknek tartott. A 4 és 5 szobás típusnál a dolgozószobának a nagy lakó és ebédlőn keresztül való közlekedése hibásnak tetszik, mert az ide igyekvő látogatók azt csak a lakószobán át érhetik el. Az építőmesterek egyesületében kifogásolták, hogy az előszoba csak 4.00 m²-es — szerintünk ennél többet e célra fordítani csak a megszokás által szentesített pazarlás. Ugyancsak kifogásolták, hogy a hálószobák mindössze csak 14.00 m² terjedelműek — ha ez a helyiség csak hálásra szolgál, akkor igazán elégséges és igen érdekes volna tudni, hogy hány spekulációra épített bérházban találhatni 3.5x4.00 m. terjedelmű hálószobát. A 6.00 m² konyha célszerű formája mellett miért rosszabb, mint az 1.80 m. széles és 4.50 m. hosszú igen elterjedt sötét konyhák. A magasan fekvő ablak alá elhelyezett fürdőkád az egész világon célszerűnek bizonyult. Kifogásolták a 2.8 m-es belmagasságot, amely egész Németországban és minden nyugati államban elfogadott méret. Amikor a vállalkozói kritika kifogásolja a nagy ablakokat mint lehülő felületeket — miért követeli állandóan a költségesebb nagy emeletmagasságokat, amelyek természetszerűen aránytalanul nagyobb hőszükségletet kívánnak.

Így azt hisszük, bátran el lehet mondani, hogy a tervezőknek sikerült bebizonyítani azt, hogy a mai építési szabályrendelettől függetlenül olyan házakat lehetne építeni, amelyek egészsé-

gesebbek, sőt nagyobb kihasználáshoz is vezetnek, — de megváltják Budapest lakóit a mai átkos helyzettől.

Előnye a tervnek az is, hogy az egyes épületrészek szélességi méretüknél fogva a ma meglévő telkeken kisebb-nagyobb változtatásokkal egyenként is megvalósíthatók.

A tervezők kidolgozták gondolatuknak gazdasági számítását, amely a következő:

A terület megváltási ára a jelenlegi hozadék tőkésített értékének felel meg.

Jelenlegi hozadék (helyszini információk alapján):

1 szobás lakások 218 drb átlagban 500.— P		108.000 P
2 szobás lakások 101 drb átlagban 700.— P		71.000 P
Megjegyzés: Az 1 és 2 szobás lakások fürdőszoba és legtöbbször belső w. c. nélküliek.		
3 szobás lakások 67 drb átlagban 1200.— P		80.000 P
4 szobás lakások 62 drb átlagban 1600.— P		95.000 P
5 szobás lakások 17 drb átlagban 2200.— P		38.000 P
		392.000 P
90 drb üzlet átlagban 1100.— P		100.000 P
		492.000 P
le 50% adóra	246.000.— P	
le 15% következőkre:		
a) a házak legtöbbjének rossz állapota miatt szükséges renoválási, ill. fenntartási, karbantartási költség;		
b) üresen álló lakások, jelenleg 6%, üresen álló üzletek, jelenleg 10%;		
c) nemfizetők, cca 25%;		
d) rossz állapotuk miatt úgyszólván értéktelen lakások egybevéve:	73.000.— P	
	319.000.— P	
tiszta jövedelem:		173.000 P
mely összeg 6%-kal tőkésítve a forgalmi értéket adja:		2.900.000 P

(Ez négyszögölenkint cca 600 P).

Az építési költség:

197×9.10×30×3	159.000 m³	
irodaszárny: 13×6.40×18×2 .	3.000 m³	
üzletek: 66×6×4	1.6000 m³	
összbeépítés:	163.600 m³	
jó kivitelben 30.— P/m³		4.900.000 P
		7.800.000 P
lebontási érték: cca		300.000 P
befektetendő összköltség:		7.500.000 P

E számítás alapján a következő béreket vesszük fel, mint olyanokat, melyek megfelelő rentabilitást eredményeznek:

typ 1 szobás	48 drb à	350 P	16.800 P
„ 2 „	336 „ „	500 „	168.000 „
„ 3 „	56 „ „	750 „	42.000 „
„ 4 „	56 „ „	850 „	47.000 „
„ 5 „	42 „ „	1000 „	42.000 „
üzletek	98 „ „	1100 „	108.000 „
irodák	36 „ „	350 „	12.600 „ (az iroda és lakás együttes bére tehát alatta marad a mai nagylakások áranak)
vendéglő, vagy más nagyüzem, továbbá atelier-k, gyermekkert, ovoda, betegszobák, stb. összesen			20.000 „
			457.000 P

Ezen összeg a 7.500.000 P befektetett összegnek 6%-ánál valamivel több.

Feltéve, hogy az állam a házadómentességet régi épületek bontása helyére épülő új épületekre is kiterjeszti, az apróbb költségek levonása után marad 6% tiszta jövedelem.

Tehát a felvett rendkívül alacsony bérek dacára, a vállalkozás a magántőke számára is biztosítja a megfelelő profitot és rentabilitást.

A legmeglepőbb e számításban az, hogy dacára az egyes lakásoknak csodálatosan alacsonyabb feltételezett lakbérénél a várható jövedelem nagyobb a mainál. E lakbéreket kétszeresre kell emelni, hogy a mai lakbérekhez jussunk és ez esetben a jövedelem a jelenleginek négyszerese lesz.

*

A tervek nyilvánosságrajutásakor két oldalról jelentkezett a kritika:

A vállalkozók kétségbevonták a terv gazdasági végrehajthatóságát és ezért az Építőmesterek Egyesülete a számításokat vizsgálat tárgyává tette. Mann Mihály szerint a telek és a rajta álló házak értéke a számított 2.900.000 P-vel szemben 3.918.000 pengő. A tervezők a jelenlegi hozadékból számították ki az értékeket — Mann Mihálynak 1.000 P-ig pontos becslése nem tudjuk, hogy honnan ered. Mann az építési költséget m³-ként 36.— P-ben állapítja meg. Vajjon nem feledkezett-e meg arról, ha egy ilyen nagy tömb egyszerre és egységes terv szerint épül fel, az elemek messzemenő tipizálhatása folytán jelentős megtakarítások érhetők el. Mann szerint az építési költségek a feltételezett 7,500.000 P-vel szemben 10,760.535 P-re rugnának. Mann a mai szokásos bérek alapul vételével az adó levonása után 645.000 P tiszta jövedelemhez érkezik a tervezők megállapításai szerinti 173.000 P-vel szemben. Mann szerint a tiszta jövedelem 6%, a 3,918.000 P érték után számítva azonban a jelenlegi mindössze 0.45%. Ha a Ligeti Pál-féle javaslat adókulcsát alkalmazzuk, akkor a ház még mindig 3.85%-ot jövedelmezne.

Mann kétségesnek tekinti, hogy a ház összes lakásai kiadatnának. Tételezzük fel, hogy a jelenlegi bérek alkalmaztatnának az új lakásokban, vajjon nem fognak-e a lakók az új házba áramlani, vajjon nem fogja-e a jelenlegi 465 lakás bérlője, aki ehhez a környezethez szokott, a lakások nagyrészét előre is a maga számára lekötni.

A vita során Ligeti Pál helytelen politikának minősítette, hogy az építőmesteri kar, a mai viszonyok között, annyira részletébe bocsátkozik és a mintaszerűen kidolgozott gondolatot minden módon pesszimisztikus világításba helyezi és ilyenformán az építtetőket mint a tőkét minden egészséges, de új gondolattól elriasztani igyekszik.

A másik kritikai támadás a tervet a háztulajdonos oldalról érte. Az alacsony bérek hallatára az érdekeltség felszisszent, úgymondván,

hogy, ha ilyen olcsó lakások keletkeznének, akkor súlyos helyzete egyenesen tarthatalanná válna, — megjegyezzük, hogy jelenleg a lakások 3%-a áll üresen.

Ezek az alapnélküli gáncsolók megfeledkeztek arról, hogy a terv szerint mindössze 73-al növekedne a tömbben a lakások száma. Súlyosabb megítélés alá esik az, hogy a háztulajdonosok egy olyan tervet, amely olcsóbb lakások teremtésére irányul, annyira sérelmesnek tartanak, hogy kormányhatósági védelmet követelnek a merész újítók ellen.

*

A Magyar Mérnök- és Építészegylet ezen pályázatkiírása mindenesetre olyan eredménnyel járt, amely az építési szabályrendeletnek egyszer talán mégis elkövetkező reformjánál értékes szolgálatot tehet. Remélni szeretnők, hogy a nagytudású tervezőket sem a támadások, sem az építőmesterek egyesületében tapasztalt vállveregetéssel leplezett ellenzés nem fogja elkedvetleníteni és a jövőben is nagy lelkesedéssel fognak olyan feladatokon dolgozni, olyan problémák megoldásán, amelyek a mai viszonyok között keresettel nem kecsegtetnek.

u. a.

Fillér ucca 23 társasház
Tervezte: Wannenmacher Fábián műépítész.
Kivitelezte: Boghen György okl. mérnök

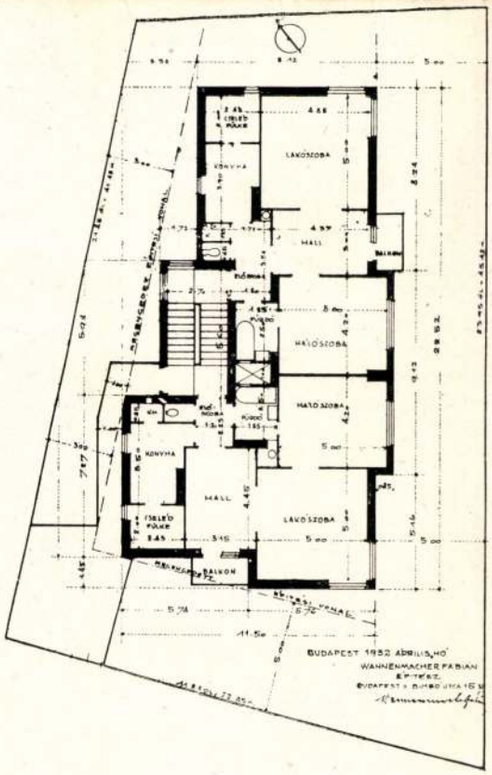

Oblatt György és

Hajdu Miklós

Bérház a Fehérvári
uton.
Fentich tervezték
Repr.
Tér és Forma
1933. 246-247 l.

képekkel.

K.

Oblath György és
Hajdu Miklós

Budapesti bérház
fentiek terve szerint
épült

Repr.
Képzőművészet
1933. 63-64.
7. 184. l.

skatulza ház

Oblath György

és Preisich Gábor

Egy lebontandó belső
Erzsébet-városi házsor
tömb újjáépítésének
távlati képe.
A Kéler Napoleon díj
1933. évi nyertese
Repr.
Képzőművészet
1933. 256. l.

ad.l./ Jótékonycélu és egyéb adomány
irányzaton kivül felmerült nagyobb öss
Ligának 1.ooo P, "Teleia" Egyesületnek
nek 7oo P, "Fészek" Müvészek Klubjának
Szlovákiai Magyar Házak 3.5oo P, Budap
tségére 6.ooo P, szeretetadományok csal
2o f.

ad.n./ Bérleti dijak. Több: 3.443.99 P
2.678.99 Pvel emelkedett uj helyiségek
irányzaton kivül , irodagépek bérlete
leti dij.

ad.p./ Orvosi dijak. Kevesebb: 3.25o P

OBLATT György
BUDAPEST, II. Bajvívó u. 4.
1937.

Adatok a Viziváros történetéhez. Szerk.
Mészáros György, Mészárosné Herczog Magdolna.
1.köt. Bp. : Budapesti Városszépítő Egyesület,
1991 57.

Oblatt Győző és
Preisich Gábor

című
=
Tér és Forma
1933. 187. l.
(A „Hogyan építsünk?"
kiállítás a Budapesti
Nemzetközi Vásáron.)

Obláth Jakab

Obláth Jakab, Tatáról, 22 éves korában, 1852—53 az építészeti szakosztály hallgatója volt.

Fleischer Bécs 72. l.

ok.

enlítése átnyujtok Önnek 1 db.

tán értékét 235.- P-t számlám javára

t bocsátottam ki Önre 235.- P, lejár
skemét.

bemutatáskor kifizetni és értékét

ugozott kifizette és értékét 235.-

ettük.

n és értékét számlája terhére értam.

III.2

Oblat Jakob

Geb. in Tótis in Ungarn

227. alt.

1852-53

Bécsi akadémia
könyvtár

Moldvaország térképe 1717-ből V. 25. —
1738-ból V. 26. — 1744-ből V. 26. —
XVIII. századból V. 27, 28.

OBLER, Karl, pozsonyi kőművesegéd

K.O., Maurergesell, 5 hetes leánya meghalt. (1805, 789 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Obll Lőrinc

ötvös

1720 Kőszeg

Kapmagyarorszötvösök 25 l.

757. *Kossuth Lajos.*

Mellig látható és szemb
visel. Haja, bajusza és szak
szeme kék. Nyakkendőjét
kissé kivágott, begombolt

Vászon, méretei 70·7 : 57·5
80 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ág
jegyzék 22. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

M.D.K.

H...OBLOCH, Johann Georg,

besztercebányai harangöntő

műve a dormándi templom öntött bronz harangja, egyik oldalán a kálvária, másik oldalán Pádnai Szt. Antal domborművével: A németnyelvű feliratok a nép hiányosan olvasható, évszama 1797.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 618. old.

OBLUSTSÁNY f. OPUSSANI

Oborevski (cseh) kobrák

harmadik lett a kobr. csoportban.

Manno Miltiades második lett a kellemi olimpiák kobr. csop.-ban.

M. 932. VIII. 5.

OBORZIL Edit

EGRI Tamara: Világharanggal egy jobb világért. = Uj Magyarország, 1993. szeptember 9. 6., ill.

Jeney Tibor---

Kedves

Szeretettel meghívunk téged szep. 18 -án

15^{h}-kor kerdődő szülinapi zsúrunkra.

Anna és Mari

címünk: XVII. ker. XX. u. 1.

Kabinetajtó

Az 1994. évi gazdaságpolitikáról, valamint az exportvisszaesés okairól és a szükséges kormányzati intézkedésekről is tárgyal mai ülésén a kormány.

A Kormányszóvivői Irodától kapott információ szerint a gazdaságpolitikában továbbra is kiemelt szempont a külső és a belső pénzügyi egyensúly fenntartása, a gazdaság alkalmazkodóképességének erősítése, illetve az egészséges gazdasági növekedés induló feltételeinek megteremtése.

A kivitel visszaesésének megállítása érdekében szükséges az exportfinanszírozás, a garanciavállalás és az exporthitel-biztosítás jogi és intézményi feltételeinek megteremtése, illetve jávítása. Az előterjesztés kitér a forintárfolyamra is. Eszerint szükséges a forint iránti bizalom, valamint a pénz reálértékének megőrzése. A forint árfolyamát folyamatosan karban kell tartani, figyelemmel a külső és a belső gazdasági körülményekre.

A kormány ezenkívül foglalkozik a Magyarország és az Egyesült Államok közötti, a szellemi tulajdonról szóló, 1993. július 28-án Washingtonban parafált megállapodás jóváhagyásával is. Napirendre kerül a magyar állampolgárságról szóló, az idén elfogadott törvény végrehajtása. Szó lesz még várhatóan a környezetkímélő termékek megkülönböztető minőségtanúsító rendszeréről is. (MTI)

Ellentétes pólusok

Nem közeledtek egymáshoz az oldalálláspontok az Érdekegyeztető Tanács gazdasági konzultatív bizottságának tegnapi ülésén, amely a háztartási villamosenergia-tarifa módosításának tervezetéről folyt. A kormányjavaslat szerint a két nappali tarifa mellett be kellene vezetni egy harmadikat, a 250 vagy 300 kilowattórás fogyasztás fölötti 7,50 forintos egységárat. (Jelenleg 50 kilowattóráig 3,70-et, a fölött 5,30-at kell fizetni a nappali fogyasztás után.) Bár a felek szakértői már hosszabb ideje vizsgálják a kérdést, konkrét, egyeztetett álláspontot sem a szakszervezetek, sem a munkáltatók nem tudtak felmutatni, csupán abban értettek egyet, hogy emelésre valóban szükség van, ám a benyújtott elképzelés nem állja meg a helyét. A szakszervezetek szerint a novemberi emelés elhamarkodott lépés lenne, a módosítás bevezetésének legkorábbi időpontja 1994. január elseje lehet. A havi átlagos nappali fogyasztás 140 kilowattóra, az érdekképviseletek attól tartanak, a 250–300-as küszöb ugyan a pazarló háztartásokat, a háztartási áramot használó vállalkozókat mértékletességre intené, de a nagycsaládosokon csattanna az ostor. A munkáltatók úgy vélik, nem kell a különböző szinteket differenciáltan kezelni, egyetlen tarifa elegendő.

Ligeti Pál, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium főosztályvezetője a kormányoldal képviselőjeként lapunknak elmondta: a módosítást az teszi szükségessé, hogy a villamosenergia-ipar az elmúlt évben veszteségessé vált. Torz tarifaszerkezet alakult ki, az ipari nagyfogyasztók jóval drágábban kapják az áramot, mint a költségesebben kiépíthető hálózatot igénylő háztartások. Az áraknak tükrözniük kellene az előállítási költséget. Ez részben költségcsökkentéssel, részben árbevétel-növeléssel érhető el. Az iparágban végrehajtottak már takarékossági intézkedéseket, és továbbiak is várhatók. Az áremelés viszont, éppen a társadalmi-szociális feszültségek miatt, csak több lépésben elérhető cél. Az egységesen fokozatos emelés helyett a kormány már tavaly a kisfogyasztók kímélése mellett foglalt állást. Így egyelőre csak a nagyobb fogyasztók érzékelik a valós költségeket. Az új tarifazóna aránylag kevés, 150–200 ezer fogyasztót és mintegy 15 ezer vállalkozót érintene, a csaknem 4 millió háztartással szemben. Valóban az érintett rétegbe tartoznak a nagycsaládosok is, de az ő problémájukat egyéb szociális intézkedésekkel kell megoldani.

K. Cs.

Légy a tejben

Nem akarok se tanárt, se diákot riogatni, de egyesek szerint nehéz tanév elé nézünk. Némely tanároknak nem csak a világnézetileg semleges tanítás lehetetlenségét kell megoldaniuk, hanem ennek szellemében küzdeniök is kell a vallásos nevelés, a vallásos világnézet ellen. Mert legfontosabb egymás másságának megértése és megbecsülése. Növelni fogja a gondokat, hogy a fűtetlen tantermekben a gyerekek képtelenek lesznek majd figyelni a tanár képtelen előadására, mert a hideg miatt ő is képtelen lesz... Szóval nagyon bonyolultnak ígérkeznek a dolgok. A bajt csak tetézi, hogy tanerőnek az éhségtől a padra hanyatló diákfejecskéket is emelgetni kell. Mindezt egy igazgató jósolta a helyi lapban tett nyilatkozatában. Komoly iskola komoly igazgatója. Olyan iskoláé, amely iskolához az elmúlt két év alatt új torna- és szaktantermeket építettek, a régi épületrészeket renoválták. Az oktatási eszközeik, a berendezési tárgyak mind mennyiségben, mind minőségben messze az átlag fölöttiek.

Természetesen, ha elfogy Szőllősiné érv-ellenérv regimentje, és azt üzeni, hát a sztrájkhoz is csatlakozni fognak. Annál is inkább, mert nemcsak a pedagógusnapon, hanem év végén is tisztességes jutalmakat oszthatott a kartársaknak. No persze ez indokolt is, mert tanerőnek az éhségtől padra bukott gyermegfejecskék emelgetéséhez jó kondi kell, és nem semmi összeszedetni a gyerekek által eldobált szendvicseket, kifliket, süteményeket és...

Mindezt ilyen szépen előadva, világnézetileg semlegesen, mert ugyebár világosan látható, hogy az ilyen oktatók a tárgyilagos helyzetfelmérés szellemében beszélnek. Nyíltan, őszintén. Nem lázítanak, nem bujtogatnak, hanem mint a jövőnek nevelők: tudást, hitet, erkölcsöt plántálnak a gyermekekbe, hogy a jövőt bizalommal, tettvággyal kívánják. Szóval olyanok, mint az a Gárdonyi-féle lámpás: bevilágítanak a legsötétebb zugokba is. Ókor saját fejükbe is világíthatnának némelyek.

Czakó Sándor

MDF: Nyitás a sajtó felé

Találkozás Győrben minden szinten

(Folytatás az 1. oldalról)

Kulin Ferenc hangoztatta: célszerű megállapodásra jutni a kampány etikáját és etikettjét illetően. A továbbiakban újságírói kérdésre válaszolva elmondta, hogy a tagság részéről igény volt a *vidéki lapok privatizációjának ellenőrzésére*, szerették volna megakadályozni a tulajdonviszonyokban kialakult monopóliumokat. Sajnos a sajtótörvényt nem tudták elfogadtatni, amelyben több kitétel is foglalkozott a monopóliumok megszüntetésével. A továbbiakban elmondta, hogy a sajtótörvény megalkotására semmi esély nem mutatkozik. Megemlítette, hogy az utóbbi hónapokban *olyan irányzat mutatkozik, amely károsan befolyásolja a lapterjesztést.*

A kibővített megyei választmányi ülés keretében tartott ügyvezető elnökségi ülést szekcióülések előzték meg. A gazdasági szekcióban felszólalt *Szabó Tamás* privatizációs ügyeket felügyelő tárca nélküli miniszter, *Bakó Lajos* és *Szabó József* szakemberek, akik találkoztak a regionális gazdasági kamara vezetőivel, a térség vállalkozóival, más gazdasági szakemberekkel. „Győr-Moson-Sopron megye gazdasága túljutott az átalakulás legfőbb nehézségein, és az ország egyik húzó térsége lehet" – jelentette ki Szabó Tamás miniszter. *Nagy László*, a soproni AMIDO Kft. tulajdonosa hangsúlyozta, hogy változatlanul nagy az érdeklődés a külföldi tőke részéről. *Kis László*, a gazdasági kamara vezető tisztségviselője aggodalmának adott hangot, hogy a társadalombiztosítás nem lesz megfelelő tulajdonosa a vállalkozásoknak, és óvatosságra intett a vagyonátadásokkal kapcsolatban.

Zárt ülésen találkozott *Lezsák Sándor* és *Keresztes K. Sándor* az evangélikus, katolikus, református és az izraelita hitközségek képviselőivel.

Hasznos vita alakult ki a mezőgazdasági szekcióban. *Medgyasszay László*, a Földművelésügyi Minisztérium államtitkára és *Sárossy László*, az MDF alelnöke elemezték mezőgazdaságunk jelenét és jövőjét.

Pedagógusok, egyetemi és főiskolai tanárok, valamint művészek vettek részt az oktatási szekció munkájában. *Dobos Krisztina, Erkel Tibor* és *Serfőző Gusztáv* tartottak szakmai előadást aktuális kérdésekről.

Tóth Tihamér és *Lakner Zoltán* az érdekvédelmi szekcióban szólaltak fel a különböző egyesületek és klubok képviselői előtt. *Robovszky András, Janek László* és *Borsányi Zoltán* a megye koalíciós pártjainak elnökeivel folytattak eszmecserét.

Lezsák Sándor elmondta a megjelent újságíróknak, hogy rendbe jött az MDF belső élete, most már nem a korábbi drámákról és ellentmondásokról kell vitatkozniuk, hanem a soron következő feladatról. Lezsák Sándor bejelentette, hogy Dobos Krisztina átvette a *képviselői mandátumot igazoló lapot* a Budapesti Városházán. Újságírói kérdésre válaszolva Lezsák Sándor ismételten leszögezte, hogy nem kampányfőnöke az MDF-nek, ezt követően pedig bejelentette, hogy a Lakitelek Alapítvány gondozásában *új polgári hetilapot* indít Nemzeti Újság címmel. A lap főszerkesztője *Kiss Dénes*. Nem MDF-lap lesz, a magyar nemzeti kultúra értékeit szeretné elvinni az olvasókhoz. Az MDF anyagilag nem kötődik a laphoz.

Boross Péter belügyminiszter vezette az önkormányzati szekció munkáját, amelyen jelen voltak a megyei közgyűlés tagjai, a környékbeli települések polgármesterei, jegyzők és önkormányzati képviselők. A belügyminiszter arról tájékoztatta a újságírókat, hogy önkormányzati törvényt módosító törvénytervezet készül a BM-ben, majd egy új közigazgatási modell szükségességéről beszélt. Ennek lényege: nem törvényszerű a megváltozott új közigazgatási rendszerben, hogy minden intézmény csak a megyeszékhelyeken működjön. A belügyminiszter elmondta, hogy 1993-ban eddig a rendőrség 20 milliárd forintnyi különböző hitelezési csalást derített fel, tehát fennáll a bűncselekmény alapos gyanúja. Nem jó a banki kontrollrendszer, és a bűntények a hitelfelvételeknél jelentek meg, amikor hamis fedezettel jutottak egyesek jelentős összegekhez.

Papp János

Frekvenciakérelmek

A helyi jellegű önálló rádió- és televízióműsort készítő és közlő stúdiók alapításának engedélyezését szeptember 30-áig lehet kérelmezni. Az engedélyezési eljárásra vonatkozó, valamint a frekvenciaelosztással kapcsolatos újságírói kérdésekre tegnap a művelődési minisztériumban válaszoltak az illetékesek.

Fekete György helyettes államtitkár – egyszersmind a kérelmeket véleményező bizottság elnöke – ismertette: az eljárásra a 110/1993. (VII. 30.) kormányrendelet alapján nyílt lehetőség. A kérelmekről a bizottság véleményének ismeretében a művelődési tárca dönt. A határozat meghozatalakor a sajtóról szóló 1986. évi II. t örvény lesz az irányadó. A bizottság természetesen azokat a folyamodványokat támogatja, amelyek a helyi közösségek problémáival, kultúrájával foglalkoznak, és nem kereskedelmi, hanem közszolgálati célt szolgálnak. Hangsúlyozták: a Frekvenciagazdálkodási Intézettől a tárca már mintegy 600, korábban benyújtott kérelmet kapott. Ezek azonban érvényüket vesztették, tehát az e célra készített, hivatalos formanyomtatványon meg kell ismételni őket.

Tanévnyitó Esztergomban

Korszakváltó módon, Veni Sanctéval, azaz *tanévnyitó szentmisével* kezdődött tegnap Esztergomban, a Vízivárosi plébániatemplomban a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola tanévnyitó ünnepsége. Az 1842 óta működő intézmény ugyanis visszakerült egykori tulajdonosához, a római katolikus egyházhoz. A szentmisét *Gaál Endre* protonotárius kanonok, a Szeminárium rektora celebrálta.

Ezt követte a tanévnyitó tanácsülés a főiskola dísztermében. Ünnepi beszédében *Paskai László* bíboros, prímás, esztergomi érsek hangsúlyozta: sokan félnek attól, hogy az egyházak visszakapják több, korábban jogtalanul elvett tulajdonukat, köztük iskolákat, s attól is, hogy az egyházak ismét bekapcsolódnak a felnövekvő nemzedék oktatásába-nevelésébe. Ezek az emberek nyilván azért éreznek így, mert az elmúlt negyven év alatt hamis színben tüntették fel előttük az egyházakat. Mások meg azt felejtik el, hogy valaha a legtöbb tanintézményt éppen az egyházak működtették. Az állam alig kétszáz évvel ezelőtt ismerte fel ilyen irányú feladatát, felelősségét. A kétkedőket éppen az egyházi irányítású iskolák magas szintű képzésével lehet a legkönnyebben megnyugtatni.

Előkészítő felvételire

Több pedagógus és szocialista elkötelezettségű köz-életi ember tavaly feltámasztotta a Studium Generale intézményét.

A Munkásképviselet Alapítvány tavaly ősszel 4 tantárgyból ingyenes egyetemi-főiskolai felvételi előkészítőt szervezett szegény sorsú családok tehetséges gyermekeinek – mondta *Kósáné Kovács Magda* szocialista képviselő tegnapi sajtótájékoztatójukon. A csaknem ezer jelentkezőből több mint hatszázan fejezték be a heti két alkalommal tartott stúdiumokat, s közülük minden második fiatal a most kezdődött tanévben már valamelyik egyetemen, illetve főiskolán folytathatja tanulmányait.

Az alapítvány kuratóriuma az első sikeres esztendő tapasztalatait levonva az idén nemcsak matematika-, fizika-, magyar- és történelemtanárok segítségével hirdette meg az október 15-ével kezdődő, ingyenes felkészítőt, henem biológia és kémia szakos pedagógusokat is megnyert magának. Így lehetővé vált – mondta *Csintalan Sándor* (MSZP) –, hogy ősztől az ország 29 városában megkezdődhessen a munka. Bejelentették azt is, hogy az ingyenes tanfolyamokat jelentős adománnyal támogatja a *Magyar Hitel Bank Rt, a Magyar Befektetési és Fejlesztési Bank Rt.* és a *honvédségi dolgozók szakszervezete* is.

B. T. J.

Demonstráció csak végső esetben

A Katonák Érdekvédelmi Szövetségének (KÉSZ) választmánya úgy döntött, hogy a kilátásba helyezett békés demonstrációt – melyet semmilyen jogszabály nem tilt – csak végső esetben rendezi meg. Mint *Sörös István* alezredes, a KÉSZ elnöke tegnap elmondta: a végső eset azt jelenti, ha a katonák egzisztenciális és jogi helyzetének rendezése érdekében jelenleg is több csatornán folytatott tárgyalások nem vezetnek eredményre. A KÉSZ azt tekinti eredménynek, ha más állampolgári rétegekhez viszonyítva nem csökken tovább a katonák életszínvonala és záros határidőn belül megszületnek azok a jogszabályok, amelyek a katonák alapvető állampolgári jogait garantálják. Sörös István azt is elmondta: a választmányi ülésen nagy hangsúlyt kapott az a kívánság, hogy ne éljenek vissza a katonák türelmével és önként vállalt fegyelmével. (MTI)

Új szakszervezeti unió

„Az 1992. végén politikai egyezségre lépett hat szakszervezeti szövetség olyan, zártkörű blokkot hozott létre, amelynek többszörösen kinyilvánított célja megakadályozni, visszaszorítani a rendszerváltás folyamatában szabadon szerveződött új szakszervezeteket..." – így kezdődik az a nyilatkozat, amelyet a tegnap megalakult Magyar Szabad Szakszervezetek Uniója tett közzé, s a Keresztény Szakszervezetek Országos Szövetsége, a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség, a Munkavállalók Szociáldemokrata Szakszervezeti Szövetsége, a Független Munkástanácsok, valamint a Szövetségen Kívüli Szakszervezetek képviselői írtak alá. A sajtótájékoztatón (amelyre nem kapott meghívást többek között az Egyenleg, a Népszabadság, a Magyar Hírlap) a megszólalók többször aláhúzták: céljuk nem „kormánypárti szakszervezeti tömb" létrehozása, mivel véleményük szerint a kormány lepaktált a hatokkal. Keresztény-nemzeti érdekképviseleti vonulatot kívánnak alkotni, közel áll hozzájuk a szárszói gondolat.

Az üzemi-közalkalmazotti tanácsi választások hivatalos eredményei mögött választási csalások állnak – állítják –, erre például a BKV esetében bizonyítékokkal is rendelkeznek. Félmillióra tartott taglétszámuk feljogosítja őket az országos szintű érdekegyeztetésben való részvételre, képviseltetni óhajtják magukat az ÉT munkavállalói oldalán és a VIKSZ szerveiben. Bár „nincs hiányérzetük" attól, hogy az ÉT munkájában nem vesznek részt, s azt formális, látszatdemokratikus szervezetnek tartják, a tripartit rendszerben való közreműködésre igényt tartanak.

Harminc nap múlva választják meg a soros elnökséget, addig várják az önálló szakszervezetek jelentkezését, csatlakozását.

R. Cs.

Terjed korunk pestise

Az iszonyú kór vírusával fertőzöttek, azaz a betegség tüneteivel még nem rendelkező, ám diagnosztizált HIV-pozitívak a földkerekségen 14 millióan vannak, közülük egymillióan gyerekek. 700 ezer megbetegedettet tartanak nyilván, a becsült adatok azonban ennek 3-4-szereséről szólnak. Európában napjainkig félmillió HIV-pozitívat és 78 ezer beteget regisztráltak. Tekintettel korunk pestisének láncreakció gyorsaságú terjedésére, a szó szerint végzetesen érintettek száma rövid időn belül akár megsokszorozódhat. Mától négy napon át Budapesten tartja kongresszusát az Európai AIDS-ápolási Szövetség.

Az Új Magyarország kérdésére *Sövényi Ferencné*, a Népjóléti Minisztérium főtanácsosa, országos főnővér elöljáróban elmondotta: az 1990-ben alakult szövetség minden esztendőben másutt összegzi az AIDS-szel kapcsolatos legfrissebb és legfontosabb információkat, a megelőzés és az ápolás szervezésével összefüggő teendőket. Dánia, Hollandia, Skócia után ezúttal Magyarországon vetik egybe ismereteiket, hogy az AIDS elleni védekezés, valamint a fertőzöttek ápolása a körülményekhez képest a lehető leghatékonyabb, egyszersmind legemberségesebb lehessen. Ezúttal *16 nemzet* több száz ápolója jelentette be részvételét a fórumra. Legtöbben az Egyesült Királyságból, Svájcból, Hollandiából, Dániából érkeznek, s a volt szocialista országokból többek között várják Romániát és Litvánia küldöttségét.

Az AIDS a világ valamennyi táján komoly *társadalmi gond (is).* Magyarországon napjainkban 355 HIV-pozitív szerepel a hivatalos nyilvántartásban, vagyis ennyi fertőzöttet szűrtek ki. Már 133 AIDS betegünk van, őket a budapesti Szent László Kórházban ápolják. A ma kezdődő nemzetközi tanácskozáson természetesen részletesen hallhatunk majd a honi tapasztalatokról is, egyebek mellett arról, miként látják e helyzetet az egészségügyi szakközépiskolásaink, akiknak ugyancsak kijut majd a kór elleni küzdelemből.

A kongresszus plenáris és szekcióülésein főként az ápolók képzéséről, társadalmi és etikai gondokról, a betegség új arculatáról, a klinikai ellátás módszereiről, az önkéntes segítők felbecsülhetetlen szerepéről tájékoztatják egymást az e misszióra vállalkozók.

(cs. benkő)

Magassága kilenc, átmérője hét méter, anyaga: alumínium – lenne

Világharanggal egy jobb világért

Támogatókat keres a házaspár

A világharang elkészítéséhez – amelyre az elképzelés szerint kilenc hídon lehet majd felmenni, s tizennyolc helyen lehet majd megszólaltatni, s a híd alatt elárusítóhelyek lesznek – hiányzik az alumínium. Meg az is tisztázatlan, kinek a tulajdonában van az M1–M7 autópályák között lévő Dobogó domb, ahol ez a világszenzáció helyet kaphatna. Ez okoz bizonytalanságot az Oborzil–Jeney házaspár számára.

Meredeken kapaszkodik föl az autó a budai dombokon. Kétfelől a századelőn épült elegáns villák és legújabb kori pöffeszkedő luxuserődítmények szegélyezik az utat.

A kapun túl magasba vezető, szabályos lépcsősor vezet föl *Oborzil Edit* és *Jeney Tibor* művészházaspár otthonához. A kerti út mentén öreg fák, bokrok és harangok. Valamennyi a művészházaspár alkotása. A harangok mérete, formája, színe és mintája végtelen változatosságú. Amiben hasonlóak, az az, hogy valamennyinek különleges az anyaga: alumíniumból készült. Ezek úgynevezett hasított harangok, amelyek palástja résekkel szabdalt, hogy megfelelő hangjuk legyen. E messze hangzó tárgyak az 1996-os világkiállításra fölavatandó világharang kistestvérei.

Akad közöttük ellipszis alakú is, amelynek fekete színe az évezredek során megkövesedett anyagokat idézi, noha csak néhány éve hozta létre a két művész alkotó fantáziája. Itt sorjázik az a harangsorozat is, amelyeket Szent István halálának 950. évfordulójára készítettek 1988-ban, s amelyeket a pápa látogatásakor közvetlenül a Szent Jobb mellett helyeztek el. Latin nyelvű idézetek – államalapító királyunk erkölcstanító könyvecskéjének intelmei – szolgálnak díszítőül.

A művészi kivitelezés mellett figyelmet érdemel e tárgyak készítésének technológiája, amely az alkotók világszabadalma. Igaz, az öntés „csak" európai szabadalom. A művészházaspárnak ugyanis nem volt pénze a világszabadalomra és a fenntartási díjra, s ez nagy vesztesége az országnak is.

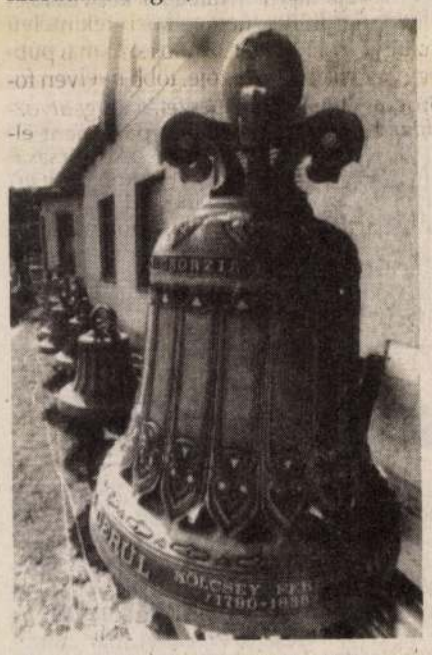

A Dobogó dombra tervezett világharang elkészülésének folyamata meglehetősen hosszadalmas. Öt fokozatban jutnak el a műhöz. Az egytizedes és az egyötödös méreten már túl vannak az alkotók. Ez utóbbit ábrázolja fotónk, s ezt mutatták be a brisbane-i expón. Az egyharmados méretű harang készítését már elkezdték a művészek, de a befejezéshez már támogatásra lenne szükség

A harangok születése – mint annyi minden – a látszólagos véletlennek köszönhető. Az eredetileg fizikusi végzettségű iparművész készített egy padlóvázát, és azt fordítva tette a földre. Képzőművész felesége ikonfestés közben a vázára pillantva megkérdezte: – Harangot csinálsz?

– Miért is ne? – válaszolt a férj, majd hungarocellből rögtön elkészítette a harang öntőmintáját. Ennek már nyolc éve. Azóta is folyamatosan kísérleteznek.

Az öntési bravúrt igazolandó tizenkét szögű volt ez az első harang. De a sokszögletűséggel csökkentett rezgési zónák miatt néma maradt. Hónapokig tartó kísérletezés után jöttek rá, hogy a palástot fölhasítva lesz hangja is a harangnak.

Újabb kísérletek következtek. A hangok gazdagságát kutatták. Az első oktávnyi hang 125 harangból készült. A második sorozatban már ötven harang is elegendőnek bizonyult. Ma már húsz-huszonöt harang elegendő erre. A munkát nemcsak az akadályozta, hogy tonnaszámra kellett venniük az alumíniumot. További gondot okozott, hogy az anyag ötvözete mindannyiszor eltért. Ezért ahány harang, annyiféle volt a hangolási feladat...

Ma már nyolcvanféle típus készül itt, s akár sorozatban is gyárthatnának. Tervük, hogy a világkiállítás idejére ezek a kísérleti harangok is a Dobogó dombra kerüljenek, bemutatva az alumíniumharang és az ősi mesterség történetét. A harangokat nem árusítják, csakis ajándékba kaphatók. Így volt ez az ausztráliai világkiállításon Brisbaneben, így kapott alumíniumharangot Nagoya, Székesfehérvár, Landau, Nemesmedves és Bush elnök is.

A 70 éves Jeney Tibor és felesége, Oborzil Edit napi 10–14 órát dolgozik a műteremben, műhelyben. A férj 64 évesen kezdte újra úszópályafutását. 65. születésnapján Brisbane-ben éppen az expót követően, majd ezután még további két versenyen szerzett újabb világbajnoki címet az öt éve alakult Budapest Senior Úszóklub színeiben.

Úszókarrierjét – azt, hogy hetvenévesen is a világ sportolóinak élvonalában van – akaratereje példájaként említi. Hozzáteszi, a harangokkal is a világ dobogójára szeretne kerülni.

Ahhoz azonban, hogy 1996-ra a több mint kilenc méter magas és hét méter átmérőjű világharang ott legyen a főváros nyugati kapujában, a Dobogó dombon, és messze szóló hangjával hirdesse a honfoglalási évfordulót és a világkiállítást, idén hozzá kellene fogniuk a munkához.

A világharang elkészítéséhez azonban – amelyre az elképzelés szerint kilenc hídon lehet majd felmenni, tizennyolc helyen lehet megszólaltatni, s a híd alatt elárusítóhelyek lesznek – hiányzik az alumínium. Az emlékmű tervezését, a művészi munkát a házaspár ellenszolgáltatás nélkül vállalta, egyúttal létrehoztak egy alapítványt. Ez lehetővé tenné, hogy a világharang megalkotásával egyetértők szponzorálják a megvalósulást. Egyelőre azonban még a harminc tonna alumínium beszerzésénél is nagyobb gond, hogy ki rendelkezik a Dobogó domb felett.

A főváros XI. kerületétől ugyanis kezdetben a Pilisi Parkerdőgazdaság bérelte a területet. A kerületi önkormányzat azonban ezt a bérleti jogot megszüntette. A parkerdőgazdaság fellebbezett. Ma még úgy látszik azonban, hogy a területért folyó küzdelem hosszú lesz. Emiatt a művészek a világharang felállításához szükséges területhasználati engedélyt sem kapták meg.

A harminchat bordájú világharangot – ha elkészülne – ráhelyeznék a 360 fokos alumínium földgömbre. Egy-egy bordája a földrajzi fokhálózat mentén húzódik. A harangborda az érintett földrajzi részen élő népekre, kultúrákra emlékeztető díszítőelemek révén válik világharanggá. Ugyanakkor az utókor számára megörökítené mindazok nevét, akik munkásságukkal, felfedezéseikkel az emberiség javát szolgálták. További terv, hogy körülötte kétszáz kis harang lenne, amely az alumíniumharang történetét mutatná be.

Volt, aki azt javasolta, ha a Dobogó domb mint helyszín nem megy, akkor a művészek a harangot a Szabadságszobor helyére tegyék. Természetesen nem ez a megoldás, hiszen a világharangnak olyan méltó helyre kell kerülnie, amely úgy szerez nagyobb dicsőséget az országnak, hogy eközben nem szorít ki más műalkotásokat.

A harang – mint tudjuk – olyan kommunikációs eszköz az emberiség történetében, amelynek mindig fontos szerepe volt a kapcsolatépítésben, a közösségteremtésben. Az 1996-os világkiállítás üzenete pedig így szól: kommunikáció egy jobb világért. A világharang pedig – ha elkészülhet – ennek is emléket állít majd. Ha elkészülhet... Mert egyelőre tart a harc a Dobogó dombért, és hiányzik az alumínium is.

Az oldalt szerkesztette: Egri Tamara

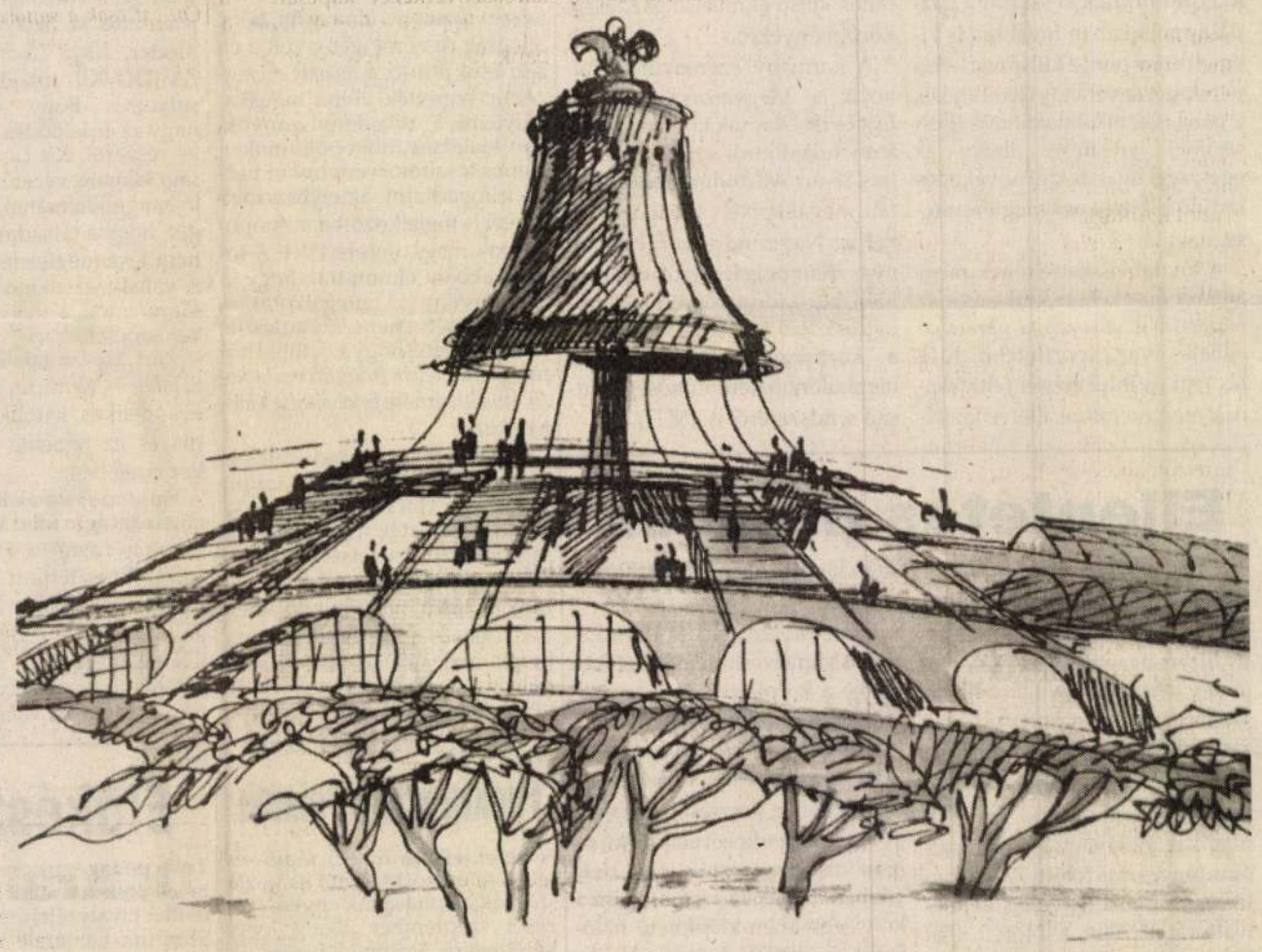

Mint a vázlat mutatja, a harminchat bordájú világharang kilátójához kilenc hídon lehetne feljutni. A körpanorámás teraszon a látogatóknak tizennyolc helyen lenne lehetőségük megszólaltatni a harangokat az ábrázolt kötelekkel. A harangláb körül elegáns üzletek, éttermek lennének. A „magyar ezüstből" készülő és magyar világtalálmánynak köszönhető emlékmű a feltaláló művészek szerint Budapest számára olyan jelképpé válhatna, mint amilyen szimbóluma lett Párizsnak az Eiffel-torony

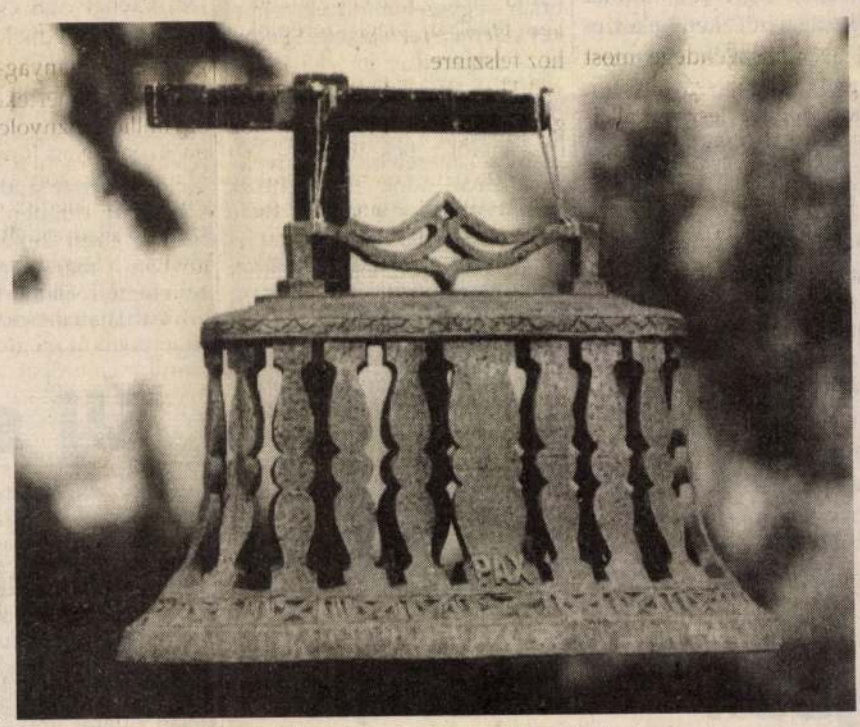

Különleges a formája és a hangja: ez a fekete ellipszis harang

A emlékmű kisebb változata

Konduló történelem

Az általános utcai zaj ugyan elnyomja a tiszta zengést, de azért a harangszó – szerepét betöltve – többnyire hallhatóan jelzi a delet. Hangja nem véletlen időtartamú és erősségű. Megvan ennek is a maga szigorú rendje. Másként csendül, amikor a világi kötelességekre, az időbeosztásra emlékeztet, és megint másként hívja fel a figyelmet, amikor keresztelőre, esküvőre, temetésre, egyházi ünnepekre hívja az embereket. Eltérő a hangzás nyári reggeleken, s más a dallam vasárnap délben, amikor a szépen megterített asztal köré leül a család. Szólnak a harangok előírás szerint delente és ünnepi szentmisék előtt. De azért mégis más az intonálás, ha elektromos a vezérlés, és megint más, amikor a falusi templom harangozója személyes mondanivalóját is kifejezi a hangok crescenco-decrescendóival.

Meglehet, hogy egy-két év múlva már gyakrabban halljuk a harangok szavát. Az újjáépülő szerzetesházakban elképzelhető, hogy a régi hagyományok szerint az imaórák előtt negyedórával és úrfelmutatáskor is megszólal az ismert hang.

Az ősi eszköz jelentősége persze koronként s kultúránként más. A keresztény templomokban éppúgy jelen van, mint a buddhista kolostorokban. E szabály alól csak a zsinagógák kivételek, amelyekben nem találjuk meg e hangszernek tekintett instrumentumot. Gyakran ezért nincs a zsidó imaházakban orgona sem. A harang mellőzése történetileg részben azért alakult ki így, mivel ily módon is emlékeztetik a közösséget arra a pusztításra, amelynek során a rómaiak 70-ben lerombolták a második jeruzsálemi szentélyt. Ugyanakkor ezzel is elhatárolódnak a keresztény egyházaktól.

A régészeti leletek tanúsága szerint Kínában már háromezer éve is készültek bronzharangok. Ezek a különböző hangon megszólaltatott csövek valószínűleg nem kultikus célokat szolgáltak, hanem a társas élet, szórakozás kellékei közé tartoztak.

A harangok kondulását még nem is olyan régen a közösségben élő valamennyi ember pontosan értelmezte. Hangjukat hallva azonnal megértették, hogy hol lángoltak fel gyilkos tüzek, vagy a támadó rablók merről közelednek. A harangszó árvizekről, szenvedésről éppúgy hírt adott, mint a török seregek fölött aratott győzelemről. De ott csilingelt a bohóc sipkáján és a bélpoklosok nyakában is. Hívott és riasztott, játékra ingerelt.

Ma is éppilyen sokjelentésű ez az eszköz. Milyen más a hangja karácsonyi gyertyagyújtáskor, vagy éppen akkor, amikor a tanítási idő végén kolompol. És ott csilingel a tibeti hegyekben vagy az afrikai dzsungelekben, a varázslási szertartásokon is. De a kicsiny harangocska ott van a józsefvárosi házmesterék Gyuri papagájának kalitkájában meg az erdélyi kisbárány nyakában is.

Az egész élet kifejezhető ezzel a hol kultikus, szakrális, máskor ledéren vásári vagy éppen a rendre, pontosságra, a munkára, az óra kezdésére figyelmeztető hanggal.

A harang gazdag jelzésrendszere, többszörös értelmezhetősége végtelenül sok gondolatot ébreszthet. Ezek az emlékek, jelképek és összefüggések azonban valamiképpen mind magukban hordozzák a kommunikációt, az emberi kapcsolatok gazdagságát, sokszínűségét.

OBOSSI E97

Oborzil Edit,

Taverna Szálló, Budapest Építész: Finta József (Lakótérv),

2. Váci utcai homlokzatrészlet (Kő Pál szobrával, Jeney Tibor és Oborzil Edit alumíniumöntvényével.)

(repr.)

Nemzetközi Kereskedelmi Központ (International Trade Center), Budapest.
Építész: Finta József és Csizmár Gyula (Lakótérv).

2. Váci utcai homlokzat (öntött alumínium bejárati fríz: Jeney Tibor és Oborzil Edit. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1986. 3., 26-old, -28-old.

Oborzil Edit, [ ]

L: Finta József

→ Heti ajánlat 4

Új Tübör, B p. 1986. febr 2. XXIII/5

Oborzil Edit, informační

L: Egyed Zoltán

Tinta József: A „Központi Vállóés Hitelbank" RT. 46-48

Magyar Építőművészet Br. 1983 83/3

Oborzil Edit

Festivalhang 185

Magyar Nemzet 1985. III. 22.

Oborzil Edit
Kiállítás az MTA Lenetvoldmány
Intézetében
185 Tavaszi Fesztivál

Magyar Nemzet 1984. X. 31.

Oborzil Edit

Megbírták a művészmőt, hogy a budapesti Hilton Szálló Kodex bárja részére kódexlapokat és kutyatört készítsen.

----:Köztéri munkák:

Művészet, 1977.május - 48.oldal.

MDK

Oborzil Edit

a Képzőművészeti Főiskola hallgatója

„DISZ-küldöttek az Operában" címmel készítette el diplomamunkáját.

A.: A Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak diploma-munkái.

Nők Lapja, Bp. 1951. szeptember 20. [20. l.]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Oborzil Edit

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 DEC 1.1
1021

Oborzil Edit: Fej

s az így zajló életem tapasztalata alapján mondom, hogy jól érzem magam. Természetesen nem idillről beszélek, hanem teljes életről, ahol egyé fájdalmaim, meg az egész közösséget — benne engem is — érintő bosszúságaim is vannak, de éppen attól vagyok boldog, hogy képességeim és lehetőségeim határán belül megteszem a bajok ellen, ami tőlem telik. Nem látom magam minden-tudónak, világmegváltónak, mint hai-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Oborzil Edit

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 NOV 27

1021

Oborzil Edit: Női fej

…jogainak közvetítő szerepét. Csak arra kötelez bennünket, hogy követelményeinkbe *valóságo-*

MDK

Obozil

~~Obozsil~~ Edit, festő,
Képzöm. Föisk.

125. Kovácsok.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949 aug.16.-szept.10 Kat.

Oborzil Edit
grafikus

M.D.V.

„Női fej"

Élet és Irodalom, 1965. nov. 27 - 4 lap

M.D.K.

Obbrzil Edit
Grafikus

„Fej"

Élet és Irodalom, 1965. dec. 11 - 4 lap

Oberzil Edit

Portál-dísz a Váci utcában

Magyar Nemzet 1985. IX 20.

OBORZIL Edit

Magyar Ujság, 1991. aug. 24.

A Magyar Katolikus Püspöki Kar magyarországi látogatása alkalmából tiarát ajándékozott II. János Pálnak. Az Oborzil Edit és Jeney Tibor tervei által készült ezüstözött ötvösmunkát féldrágakövek díszítik.

OBRAZIL, Andrej

Grábócon a falképek egyik festője.
1785-be n.

ld. FÁBIÁN Gábor: Grábóc. Uj Tükör,
XXV.évf.32.sz. 988 12-13.p. ill.

Monumentalis philologia 366.
Monzenheim, vashengerek 154.
Morava (a Vág balpartján) lelőhely 354.
Morok 413.
Mortillet korszak beosztása 272.
Morvaország 399.
Morvaországban a diluvialis ember 66.
Mosonymegyei Egylet 186.
Mosonymegye pecsétje 1571. 187; — területé
rómaiak uralma 186.
Moszkva 402.
Mosztonga bara, római sáncz 25, 307.
Mozaikpadozat 440.
Mozart 403.
Mózes kútforrása 441; — varázspálczája 369
Muhi puszta, régészeti ásatások 448.
Munkács vidékére orosz elemek telepítése 241
Munstanczia 257.
Musat Péter moldvai vajda érmei 1374—1390
241.
Muzsaji templom, xv. század 265.
Müemlékek 398; — orsz. bizottságának jele
tése 1886. 83; — orsz. bizottságának sze
vezetéről 440.
Műhímzések kiállítása 90.
Müncheni bevitel 396; — múzeum, vérvörö
üvegtáblácskák 374; — vésett bronztá
140.
Mütörténeti emlékek tanulmánya 440; — k
állítás 1876. 121.
Művészetek fejlödésének szempontjai 73.

Obreczán László, felsö. ép-ip. MDK
isk. tanuló

Dr. Rados Jenö irányitása mellett végezte az egyes müemlékek felvételezését és megrajzolását.

47. A Magyar-utcai református templom alaprajza /1829-1851/

Megrajzolta: O.L.

Dr. Rados Jenö: Kolozsvári müemlékek.
A m. kir. felsö ép-ip. isk. 1941-42. évi szünidei felvételei. Bp. 1943.

Óbrettyei ref. templom

Ezüstjei

Debreczeni László

1930. 97. l.

Előzetes értesítés.

A KÖZGAZDASÁGTAN KLASSZIKUSAI MAGYARUL.

A közgazdaságtan magyar müvelőinek régi panasza, hogy a tudományok iránt érdeklődő szélesebbkörü közönségnek, különösen pedig a tanuló ifjuságnak

a közgazdaságtan nagy klasszikusainak művei

magyarul alig állanak rendelkezésére. Igaz ugyan, hogy a mult század második felében e nagy írók igen sok művét leforditották magyarra, de a fordítások legnagyobbrészt már csak könyvárusi ritkaságokként kaphatók, másrészt fordítási technika és nyelvezet szempontjából nemegyszer elavultaknak

„Zord vagy, zordságot sok derűt megöl,
Sokat nyögsz, mint a megroskadt malom.
Úgy kell neked: a rút vénség elöl
miért nem szöktél meg fiatalon?

(Áprily Lajos)

A város legöregebb lakóházának ügye évek óta napirendre kerül a város költségvetése során. Abban mindenki egyetért, hogy a műemlékekben igencsak szegény Szoboszlónak szüksége lenne a jellegzetes lakóházra. A szűken mért támogatások, a költségvetési hiány ez idáig azonban még a lokálpatriótákat is nemmel való szavazásra késztette, amikor a ház megvásárlása került szóba.

Pál János tanító úr fiának tavalyi halála után (aki Csanády-unokaként volt a ház tulajdonosa) nehéz helyzetbe került az özvegy is.

A ház helyi védettséget élvez, így lebontása nem lehetséges.

A számbajöhető magánvevők ugyanakkor nem érdekeltek a felújításban, így eladásról szinte szó sem lehet. A legégetőbb tennivalókra, a ház állagmegóvására nincs tehát vállalkozó. A nádtető lyukas, a falak áznak, a vakolat egyre nagyobb darabokban hullik.

Mi pedig nem tehetünk mást, csak reménykedünk. Reménykedünk, hogy képviselőink megoldják a megoldhatatlannak látszó feladatot. Hisszük, csak az első lépés megtétele nehéz, utána már lesznek (leszünk) annyian szoboszlóiak, akik összefognak annak érdekében, hogy fennmaradjon az utódoknak e jellegzetes, szép épületünk. S ha nem, akkor tovább pusztul gazdagsága, s rövidesen az enyészet "csend-lakta honába kerül".

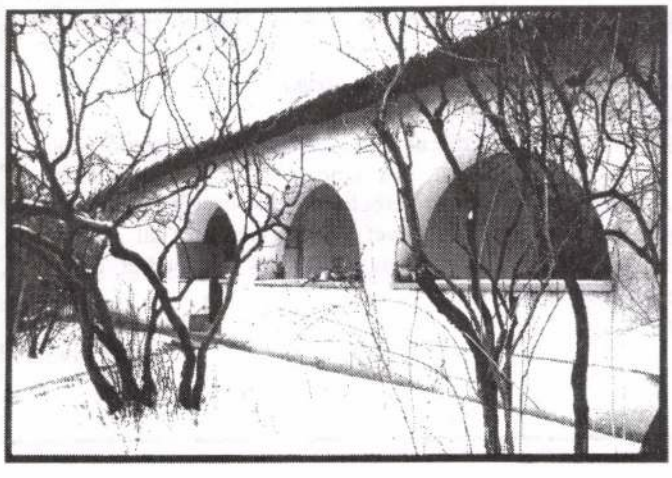

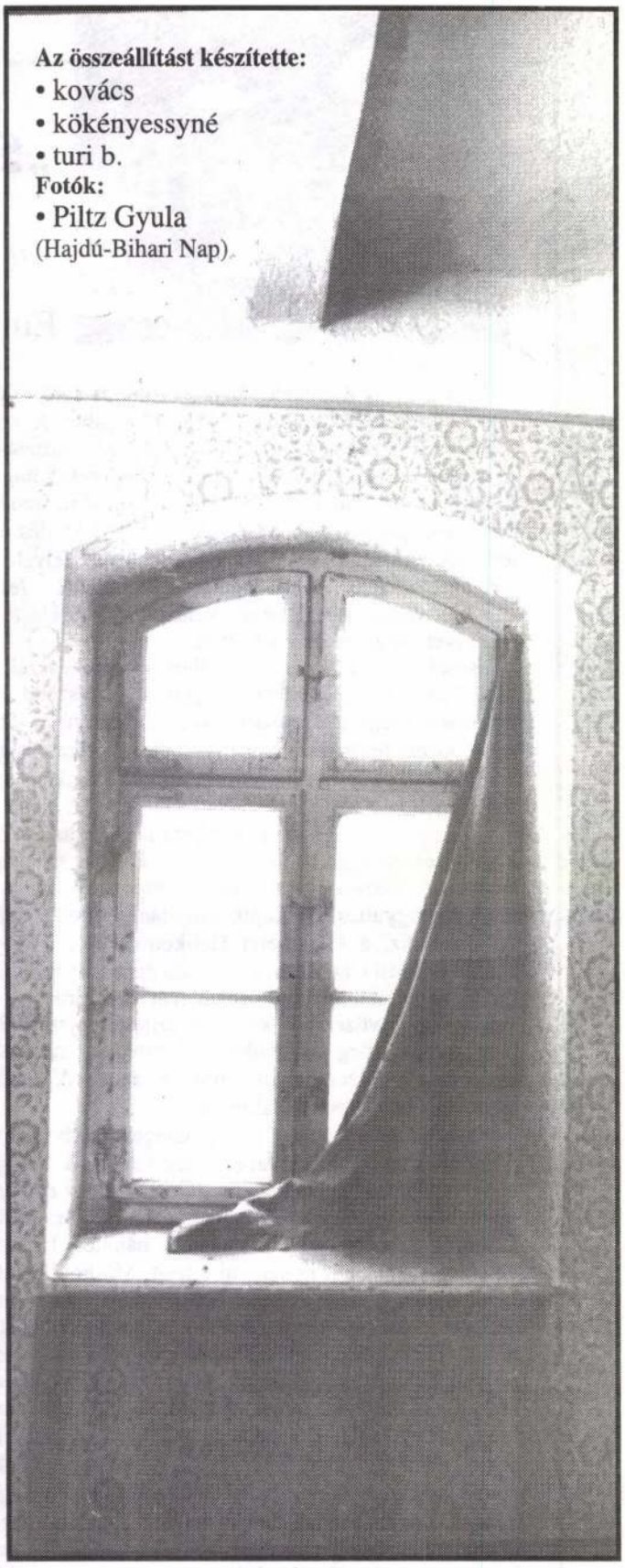

Az összeállítást készítette:
- kovács
- kökényessyné
- turi b.

Fotók:
- Piltz Gyula

(Hajdú-Bihari Nap)

„Különös táj lesz, sűrű lesz a csendje,
Csak mélabúd halálos húrja szól.
Belejajdulsz a süket végtelenbe,
Keresni fogsz, és nem leszek sehol."

(Áprily Lajos)

Oborzil Edit

„Siess a boldog városba, ahol bé vagy irva"

Emlékezés Oborzil Edit képzőművészre

Itt született, itt nevelkedett, az 1940-es évek végén innen, Szoboszlóról indult el a fővárosba. A nagy elvándorlások és a kényszerű életforma változtatások időszaka volt ez. Ő azonban nem hűtlenségből hagyta itt családi otthonát. Önmagát megpróbálni, tanulni ment Budapestre. A művészetek iránti érdeklődés és a tehetség vonzotta oda. Ezek jegyében nyert felvételt a Képzőművészeti Akadémiára. Sokoldalú festő-képzőművésszé formálódott. Változatos, sokféle technikát igénylő munkákat készített.

Később férjével, Jeney Tibor iparművésszel az örök újat kereső, kísérletező, egymás művészetét szerencsésen kiegészítő párost alkottak. Hosszú és költséges kísérletezéseik eredménye lett az akkor magyar aranynak is nevezett alumínium díszítő elemként való felhasználása.

Finta József, a híres építész látta meg leginkább azt a nagy lehetőséget, melyet a könnyű, olcsó de mégis látványos díszek jelentenek a korszerű építészet számára. Együttes munkájuk maradandó díszítményeit az Operaház, a Keszthelyi Helikon Szálló, a Royal Szálló, a Bécsi Centrál Bank és más építmények őrzik.

A nagy nemzetközi elismerést és hírnevet az alumínium ötvözetéből készített teljesen újszerű harang hozta meg számukra. Évezredes mesterség hagyományos technikáját újították meg. Alkotásuk találmány és világszabadalom lett!

Oborzil Edit sajátos és különleges motívumaival díszített és az ő feliratával ékesített harangok a nagyvilágban sokfelé naponként megszólalnak. Az emberek számára üzenetet visznek. A harangszó mindig üzenet. Örömről csengő szóval, gyászról bánatos hanggal, veszedelemről riadt kongással értesít. Máskor szelíden hívogat, vagy csak a múló órák számát jelzi. Most, amikor a harangok művészének sírja felett száll a távoli harangszó, egy pillanatra gondoljunk arra, milyen különös, nagy dolog, hogy az éterben zengő érchangok, melyek most nekünk is gyászüzenetet hoznak, egy szoboszlói művész-asszony keze munkája nyomán indultak el világ körüli útjukra. De nemcsak a távoli magasságokban száll az alumínium harangok hangja, hanem díszes helyet vívtak ki a a maguk számára a zene művészetében is. Penderecki, amerikai zeneszerző "TE DEUM" c. művében vagy Kósa Gábor "PAX'87" c. darabjában hangzatos harmóniában szólanak a zenélő harangok. Oborzil Edit munkássága része lett az egyetemes művészetnek. Amikor már hosszú évtizedek súlya nehezedik a gondolkodó ember vállára, igyekszik dolgait rendbe szedni. A régi egyházi ének is azt mondja:

"Szedjük rendbe dolgainkat
Rendeljük el házainkat
S úgy várjuk végső óránkat"
(340. dícséret)

Oborzil Edit már két évvel ezelőtt hozzákezdett dolgai rendezéséhez. Családja emlékére, és az 1660. évi török dúlás áldozatai tiszteletére míves munkával készített emlékharangot adományozott szülővárosának. Már akkor jelezte, hogy elkészíti a városalapító hajdúk díszes nagyharangját. Hasonló lett volna ez az akkor már tervekben készülő Világharanghoz. Mindkét gondolat egyedülálló, nagy és nemes szándékot tükrözött.

A sors azonban másként rendelkezett. Jeney Tibor a múlt év júliusában váratlanul elhunyt. Edit asszonyt megtörte a gyász, egészsége megrendült. Aztán erős akarattal mégis talpra állt. Karácsonyt követően, alig két hónapja a múltról, de a jövendőről is beszélgettünk. Tervein, szándékain átsugárzott a szülővárosa iránti hála és szeretet. Művészetének helyi bemutatásáról, újabb adományokról cseréltünk gondolatot. Szilárd hitet és bizakodó reménységet tükröztek szavai.

Testvére által, váratlanul jött a szomorú hír, hogy Edit végórája elközelgett. Bizonyára tudta ezt ő is, bár a reményt az utolsó pillanatig nem adta fel. Mint a régi ének mondja, mégis elrendelte házait és végrendelkezett.

Hagyatékából Hajdúszoboszló városa is részesedett. Zenélő harangot és Szent Istvánról elnevezett nagyharangot hagyott városunkra. Utolsó óráiban is szívében hordta szülőföldje emlékét. Ő nehéz perceiben sem feledkezett meg arról a városról, amely 75 életéve folyamán alig vett tudomást létezéséről. Talán halála után a mostani önkormányzat pótolja azt, amit az előzőek elmulasztottak.

Fájó szívvel búcsúznak Oborzil Edittől mindazok, akik ismerték, szerették és tisztelték Őt. Sírját, hol szülei is nyugszanak egyszer majd zenélő harangjai muzsikája takarja be, és az ősi debreceni ének szól felette:

"Siess a boldog városba
Ahol bé vagy írva..."

Oborzil Edit neve és emléke a szoboszlói könyvekbe és az itt élő emberek szívébe van beírva. Szülővárosa képzeletbeli emlékkönyvébe pedig saját kezével írta be nevét és hagyatéka által tette azt kitörülhetetlenné. Kegyelettel és tisztelettel őrizzük meg emlékét!

Erdei Gyula

Obrincsák Ernő

épitész

1927–29

l.

Dornyay Salgótarján

25. l.

28. l.

hirlapbizományos
TAB. Somogy megye

Obrincsák Ernő

építőm. Salgótarján-

l,

Váljubal

533. C.

Obrincsák Ernő építen M.D.K.

1933 ban a létesítendő Salgó menedékház bizottságába meghívták.

Doryay Béla: Salgó várrom és az alatta fekvő Salgó menedékház. Salgótarján 1953, 18, 19

MDK

Obrincsák József mérnök és épitőmester

Vasárnapi Ujság 1902.

Obrincsák József

mérnök és építőmester

† 1902. nov. 13

Építő Ipar

1902. 306. l.

meg a magyar müvészettörténe

összefoglaló előadásokban, m

ban stb., anélkül, hogy ~~élese~~

nál

hogy ~~az~~ Ipolyi/és az általa

nál tovább~~ra~~ jutott~~ak~~unk volna.

müvészettörténet kérdéseinél

hogy magunk

nevekkel, mivel az alkotások

hetetlenek maradtak. Igyeke

lit~~eni~~. ~~Legfeljebb igyekezte~~

szitőelemekből felismerhető

bardiai kőfaragók nemzedékso

nagy mozgalomnak utolsó képv

(3) (4) (5) (6) (2)

e sorok irója is áldozatul e

2/ Horváth Hen
Budapest, 1

A régebbi hiradás

Obrincsák József

mérnök és építőmester

a parlamenti palota

és a Ki. vár építésénél

működött

† 1902. nov.

43 éves korá-

ban Budán.

Vas. Ujs. 1902. 774. l.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] rezetköltségvetését:

1.) [illegible] 10.000

2.) [illegible] 15.000 P.

3.) [illegible] 5.000 P.

4.) [illegible] 40.000 P.

összesen 70.000 P

Obrincsák József

mérnök és építőmester

Budapesten 43 éves korában

1902 tiszfalt.

A parlament palota és

a kiráfi vár építésénél

mikodok

Var. hy. 1902. 774 l

Obrist Vilmos mérnök

Bpest, Nagyvásártelep, vasszerkezet

Tér És Forma, 1933 VI.7

M.D.K.

De Thomrof Obrist, Mérnök

Plan von der Vestung und der Stadt Grosz Sigeah 1763
Kéziratos, szinezett, bő leirású, betüjelmagyarázatos.
Anguissola térképének hatása érezhető rajta. 222.o.
141. jegyz. -"ien Kriegsarchiv. Kartensammlung. I C.V.
Szigetvár. No.5/1.

Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez
207.o.

Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár
A Janus Pannonius Múz. Evkönyve. 1966.-ócs. 1967

Obrist Vilmos

épitész

lásd

Szefelslex. 337. l.

338. l.

Elektr. arch.

u. o. 888, 889. l.

yokban 1844-ben.

Obrist Vilmos M.D.K.

Kaposvár, a cukorgyár erőműve és kazámtlepe

30-as évek

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 244.l.

Obrotka József

O.M.Iparműv. Társ. Kerámia Kiáll. 1947. dec.

Obrottka József
Váza, kerámia

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1952.
8 l.

linkafőző. Utcai homlokzata 7 tenge-
akolatból való, széles, váll és zá-
5. tengelyben helyezkedik el, ahol
n, egyengén előreugrik. E zizalit vo-
yuló épületszárny helyezkedik el.
falnyilás, az udvari homlokzat bal
en 2, jobboldalt 4 tengely. Ez u-
tengelyben magasan fekvő ajtóhoz két-
ülső lépcső vezet. A falnyilások ren-
lyezésre mutat.
gében az épület közepén ma ia egy-
szárnyakban lakások. Gerendás födé-

ög alaprajzu épület az u.n. Major-

Obrubetzky Erzsébet

Katol.Szemle.1941.78-81.l.

Óbudai Fehéregyháza

Gyarady Sándor nagy
cikke

Történelmi

1937. I. 3. sz.

Híres pest-budai udvarok. Az óbudai Zichy-kastély elvadult udvara, a legszebb budapesti barokk-stílusu magánépitmény

a félősségnél, — ostobaságnak. Az egoizmusban a bacillussal szemben altruizmus is van, mert aki nincs megfertőzve, az nem is terjesztheti a ragályt. Egészségesnek maradni most nemcsak magunk, hanem felebarátaink iránt való kellemes kötelesség is. Ez a meggondolás enyhítse azoknak az elszántságát, akik semmit se tudnak kevésbbé elviselni, mint csak a látszatát vagy föltevését is annak, hogy ők meg tudnának ijedni valamitől.

Aminthogy megijedni csakugyan nem is kell. Ismételjük: a szorongás nem produkálja ki a spanyol influenza bacillusait. Ennél a furcsa föltevésnél még annak a hipotézisnek is több a lehetősége, hogy a frontokon kieregetett rengeteg mérges gáz vagy a szegény, temetetlen hullák fölöszlása telitette meg gyilkos miazmákkal a levegőt. De ha ezeket az ingatag föltevéseket mind elvetjük is, az viszont igaz marad, hogy maga az állandó rettegés is egészségtelen állapot. Sorvaszt és gyöngít. Már pedig, ha a spanyol betegség törvényei rejtelmesek is, az egészség paragrafusait ismerjük. Ellentállónak kell lennünk. Annál egészségesebbnek, mennél nagyobb a veszedelem nyomása, amely az egészségünkben fenyeget. Egy bizonyos fatalizmus nélkül az élet elviselhetetlen, egy bizonyos rezignáltság nélkül egész földi sorsunk egy örök, de meddő lázadás lenne, akár pusztít valami járvány, akár nem. Ez a mostani veszedelem — a kulturhistórikus meg fogja állapítani, — hatásában nincs minden hivatás nélkül. A nyugtalanság, amelyet kelt, az élet értékének revizióját, ázsiójának emelkedését jelenti, esztendők után, amelyek félelmetesen alkalmasak voltak arra, hogy ezt az értéket nagyon lenyomják. A revizió, reméljük, nem tart sokáig és semmiesetre se olyan gyilkos, mint ami előtte járt. El kell viselnünk bátran, de nem az okosság köteles vigyázatossága nélkül. A félős legyen bízó, a bátor legyen tartózkodó, amennyire a temperamentuma csak megengedi. Többet követelni lehet: de elvárni nem. Mert az ember filozófiája, ha a bölcsek valamennyi könyvét elolvasta is, sohase más, mint a saját véralkatának megfogalmazása. *Szöllősi Zsigmond*

Most jelent meg! CSATHÓ KÁLMÁN:
BLANCHE AVAGY A SZEGÉNY ROKON
Egy okos, de szegény német leány vidám odisszeája jómódú magyar rokonai házában. Ára 7 kor.

Éva

Elbeszélés

Irta Izsákné Székely Erzsi

A parkban nyíltak már a rózsák; festett porcellántestüek és meleg bársonyhúsúak. Ezeréves ták sátora, lombok és lugasok baldachinja között nevető kobaldkék darabkákat ragyogtatott meg a májusvégi égbolt. Aranyeső pergett, szikrázott.

... Egy ifjú állott a terraszon, a nyárbaérő tavasznak e forró pompájában. Mestere, világhíressége volt a hegedűjáteknak, húsz éves és — nem ismerte még a szerelmet... Két keskeny keze még nem fonódott imára magányos esti órában egy női névnek elsuttogásakor. Szempillája még nem hullott alá álmodó áhitatban, ha asszonyra gondolt, — és nem nézett föl könnyharmatos mosolygással a csillagvirágos, sötétkék mezőre, ahol párjukat kereső, szerelmes gondolatok szoktak bujócskát játszani...

Most állott a napsütötte, fehér terraszon, melynek oszlopaira — rózsaszínben derengő, meleg, kékeres oszlopaira, — illatosan kúszott föl a futórózsa. Az ifjú ezt nézte kissé elnyilt ajakkal. Egy különösfajú rózsató virult szemben vele, a nagykörönd szélén. Minden szár végén kettős virága nyilt, két külön kis rózsa, melyeknek csak külső, nagy sziromleveleik voltak közösek. Édes, friss, gyümölcs illata volt ennek a rózsának és a színe olyan, mint a kétfelé tört epernek újpiros belseje. Olyan volt e rózsa, mint édes, fiatal szerelmes csók: illatos és égő...

Az ifjú nézte, nézte. Önkéntelenül széttárta karját, egy ismeretlen erő kifeszitette alakját egész magasságában, megrázta fejét és — félkarral hizelgőn átfogta a rózsafutókás márványoszlopot... Ismeretlen, új, de örökre felejthetetlen melódiák hömpölyögtek fiatal szíve felé...

*

...A bordódrapériás, tükörfalu hangversenyterem tömve volt emberrel.

A báróné, az est védnöknője, megelégedetten jártatta végig szemét a tömött sorokon. A világhírű hegedűművészt, akit Bácsváralja közönsége itt még nem hallhatott, ő nyerte meg erre az estére, amely most hatalmas összeget fog juttatni a jótékony célnak.

Dörgő, üdvözlő tapsvihar fogadta az ifjú művészt, amint a dobogóra lépett. Előrejött, kezébe vette

Uj Zdok 1918/19. XXV. 4. 7.

Híres pesti udvarok. Hédervári Kont István nádor egykori házának udvara (utóbb német színészek játszottak itt)

Félelem

A félelem bacillusa, ha van ilyen, semmiesetre se azonos a spanyol betegség bacillusával és okozati összefüggés a két baj között csak egy sorrendi elhelyezkedésben logikus. Nagyon természetes, hogy aki szerencsétlenségére megkapta a betegséget, az fél is tőle: de egyáltalában nem törvény, hogy aki fél a spanyol influenzától, az meg is kapja. Az a negédes bölcseség, hogy a veszedelem azt kergeti, aki fut előle, egyáltalában nem szentírás. Sőt még az ellenkezője sem az. De temperamentumot és lelki berendezést épp úgy nem lehet diktálni, mint bacillust. Vannak félős emberek és vannak rettenthetetlenek és ezek a tulajdonságok se abszolutak. Megnyilatkozásaik változatai oly szélesek, hogy végleteikben elérnek a saját ellenkezőjükig. Az emberi tulajdonságoknak is megvan a maguk teljes, sokszor igen gazdag és rejtelmes egyéniségük, amely az átlagos meghatározásokban egy kévébe kötött lelki és idegmozgalmakat megint a pólusok távolságába helyezi egymástól. Az iszonyodás és a félelem érzéseit nagyon közeli atyafiaknak érezzük. De ismerünk hőst, aki nagyszerűen megállta a helyét a rohamok viharában, de ájulás környezte, mikor egy patkány futott el a lába előtt. Ez a hős épp oly kevéssé unikum, mint a nő, aki vacog a félelemtől, ha egyedül marad a sötét szobában, ellenben rettegés nélkül végzi ápolótisztjét a kolerás betegek kórházában.

Aki azt mondja: Nem félek a haláltól, de az izlésem ellen van, hogy náthában, vagy kolerában haljak meg, — minden jóhiszemüsége mellett is nagyon bő köpönyeget szab a gusztusának. Bátornak lenni nemcsak szerencse, hanem kétségtelenül dicsőség is. De egy bátornak se az a legfőbb vagy legőszintébb becsvágya, hogy otthagyja a bőrét és aki vakon rohan a biztos pusztulásba, az inkább vak, mint hős, ha még olyan éles is a szeme. Viszont félősnek lenni, ha olyan az ember idegberendezése, nem nagyobb szégyen, mint amilyen előkelő dolog finnyásnak lenni. A halál nem szép annak se, akinek kevésbbé fejlett az esztétikai érzéke. A legnagyszerűbb bátorságnak is az élő és az egészséges a gusztusa. Nem szabad tehát rossz néven vennie, ha a félősség egy izlésen van vele.

A halál nem alkalmi vendég a földön, amely neki éppen úgy otthona, mint az életnek. Egyszer mindnyájan az ő házába térünk: Canova sötét kapujához vezet minden út. A nagyszerű bécsi professzor, aki filozófusnak éppen olyan ragyogó volt, mint orvosnak, egy tragikusan szép meghatározásba fogalmazta a hivatását:

— Az orvos törekvéseinek, kutatásainak, egész munkájának végső célja nem lehet több, mint az, hogy minél több embert tartson egy gyógyíthatatlan betegségnek: az aggkori végelgyengülésnek.

A halál ellen senki se védekezik. Ezt a legnagyobb hőstettet egyszer a leggyávább ember is megcsinálja és egyáltalában nem gyávaság, ha ezt a bravurt lehetőleg halogatni igyekszik. Keresni a bacillusokkal való érintkezést csak az orvos, a tudós részéről erkölcs, aki tanúlni akar és aki, mikor a tudatos harc kockázataiba száll, az egész emberiségért verekszik és az egész emberiségnek akar győzni. A teljes közömbösség az ilyen alattomos veszedelemmel szemben semmiféle megnyilatkozásában nem minősíthető virtusnak. Senkinek se jut eszébe megdicsérni a közhatóságokat, ha egy járványos betegséggel szemben a nemtörődömség álláspontjára helyezkednek és ami fogyatkozás a polgármesterben, az nem lehet dicsérendő erénye a polgárnak. Az élete mindenkinek elvitázhatatlan sajátja, aminek örülhet vagy amit únhat a lelki berendezese vagy a körülményei szerint. De minden nagy és emelkedett erkölcs az élet értékének emelését munkálja és propagálja. Az életúntság filozófiáját csak az öngyilkos-jelöltek klubja hirdetheti vonzónak és kívánatosnak: ennek a klubnak az alapszabályait azonban még sehol, semmiféle belügyminiszter nem láttamozta.

Az óvatosság, a veszedelemnek minden tudatos módon és minden hatásosnak bizonyúlt eszközzel való távoltartása és kerülése tehát még csak gyávaságnak se minősíthető, annál kevésbbé — ami súlyosabb eset

Óbudai fayence

A Gyűjtő 1916. 3-4.
sz. (Kilenyi Pál gyűjtemenyének katalogusa.)
30. l.

Wappiata, egresi hast

98

Óbudai ref. templom Budapest

Mészáros S.

Az ó-budai ev. ref. anyaegyház száz éves története.

Petrik 1886–1900

132. ÓBUDA: Zichy-kastély
Schloss Zichy — Château Zichy
Zichy Castle

Détails d'Architecture — Architectural details

132. ÓBUDA: Zichy-kastély
Schloss Zichy — Château Zichy
Zichy Castle

tails d'Architecture — Architectural details

Óbuda. —

Lepold tégla -

gyári ás alas ok

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
8586

Ásatások az óbudai Lepold-téglagyár mellett.

Budapest Székesfőváros áldozatkészségéből 1934. év augusztus—október havában középkori épületmaradványok és út után kutatva, a Testvérhegyi-dülőben az «óbudai mészégető és gőztéglagyár Lepold és fia utódja» telkén, és a vele észak felé szomszédos területeken végeztünk ásatásokat.

A Lepold-téglagyár (20,023—20,025. hrsz.) területén kívül az ásatások kiterjedtek Haszmann Márton 20,026. hrsz., a közönséges tömör falitéglákat árusító rt. 20,027. hrsz., továbbá özv. Remesch Frigyesné 20,028. hrsz. és Wittmann József 20,029. hrsz. telkére.

A talajszín alakulata egyáltalában nem árulta el, mi rejlik mélyében, csupán az itt-ott mutatkozó cserép- és habarcstörmelékből lehetett sejteni, hogy a föld méhe épületmaradványoktól terhes.

Nem terjeszkedhetünk itt ki a kutatás részletes ismertetésére, bár bizonyos szempontból az is tanulságos lenne, így csak röviden a leglényegesebb körülményekre szorítkozunk.

Az ásatások folyamán a többi között három *római* eredetű épület került elő egymás szomszédságában. Az ásatások sorrendjét a telektulajdonosoktól nyert engedélyek időrendje szabta meg.

Így legelőször a helyszínrajzon 1. számmal jelzett lakóépület, azután a 2. számú nyilván az előbbihez tartozó melléképület, és legutoljára az ugyancsak lakás céljaira szolgált 3. sz. épület került elő. (50—53. kép.)

Az épületek kétségtelen *római eredetét* egyéb leleteken kívül főleg a falak mentén tömegével rétegesen található karimás tetőcseréptöredékek, ú. n. tegulák és imbrexek, valamint a falazás módja is bizonyítja.

Koruk az érem- és cserépedényleletek alapján a II. század végére és a III. sz. elejére tehető.

Az 1. és 3. sz. épület, mint már említettük, *lakóépület*. Mind a kettő öt helyiséget foglal magában, de egymástól lényegesen eltérő beosztásúak és egyiket sem lehet besorozni a római villák eddig ismert jellegzetes típusai közé. Méreteik is sokkal szerényebbek. Az egyiknek legnagyobb hossza 25·20 m., a másiké 23·66 m, legnagyobb szélessége pedig 12·85 m, illetőleg 14·85 m. (51. és 53. kép).

Mind a kettőnek érdekes jellemvonása, ami különben a legtöbb római villának sajátja, a helyiségek egymástól eltérő padlószintje. *Jóformán minden helyiségben más.* Ennek oka a rómaiaknak a domb- vagy hegyoldalakhoz, különösen azok lábához s így a *szabad kilátáshoz* való vonzódása és a *talajszínthez* való alkalmazkodás.

Az *első* épületnél 1·43 m, a *harmadiknál* 2.75 m a *legalacsonyabban* és a *legmagasabban* fekvő helyiség padlószintje közti magasságkülönbség, tehát az utóbbi majdnem egy mai gyenge emeletmagasságnak felel meg.

A falak méretéből következtetve nem

DUPLUM VENDITUR e bibliotheca MUSEI
ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR Kövedéknapló 1936 év 12023 sz.
60549 dpl

valószínű, hogy valamely épületrész is emeletes lett volna. (55.—56. kép).

Érdekes még, hogy a hegyoldalon történt építkezés ellenére a két épület *bejárati küszöbének magassági színvonala* közel egyező.

mentén mindenütt mutatkozó tetőcseréptörmelék ennek kétségtelen bizonyítéka. Ebből a helyiségből a főbejárattól jobbra és balra elhelyezett lépcsők közvetítették a közlekedést az I. és III. helyiségbe. A III-al jelölt helyiség padló-

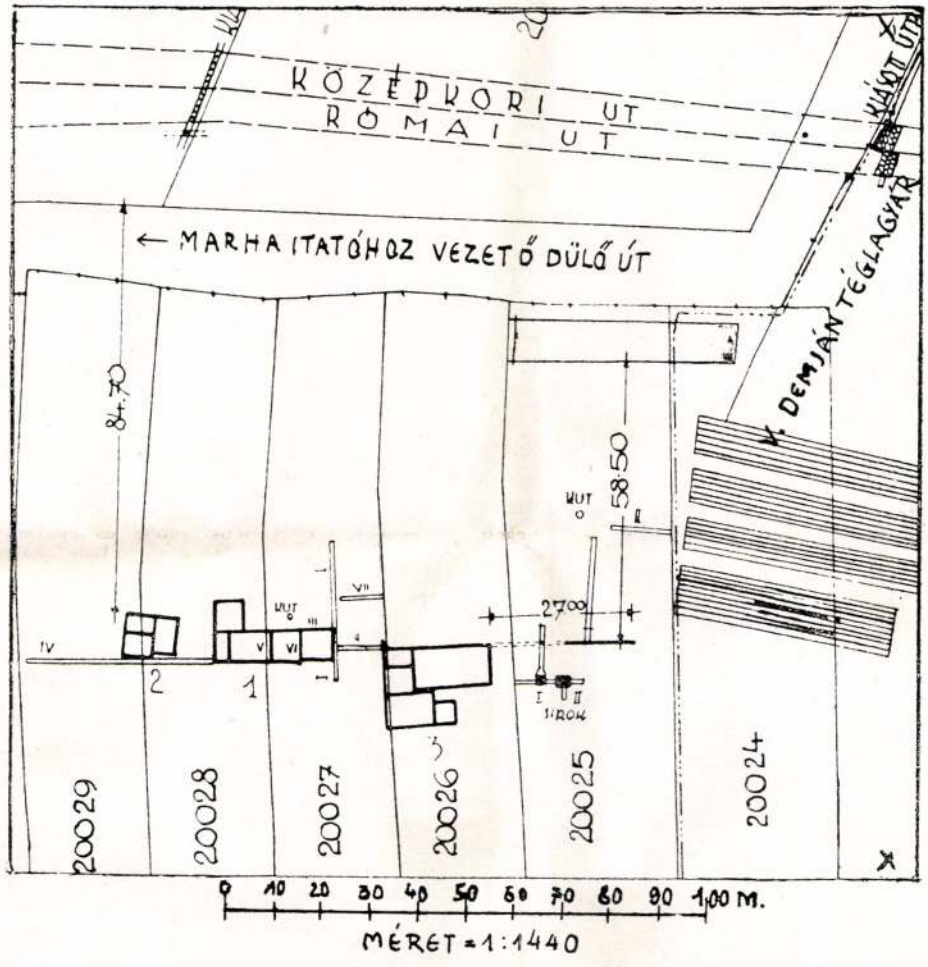

50. kép. Tájékoztató helyszínrajz a római épületekhez.

Az első épületnél egy ajtóval el nem zárható, valószínűleg kettősnyílású, teljes egészében, kb. 3½ m széles bejáraton át egy «*atrium*»-szerű, de egyébként *teljesen födött* helyiségbe (II. a helyszínrajzon) lehetett jutni. A kutató árkok

színe kerek 70 cm-rel volt magasabb a bejárati helyiségénél. Az első (I.) helyiségnél csak az a különös, hogy a cserépréteg fekvéséből következtetve ennek padlószíne a II.-ével körülbelül egyezett, a lépcsőfeljáratból és a részben még

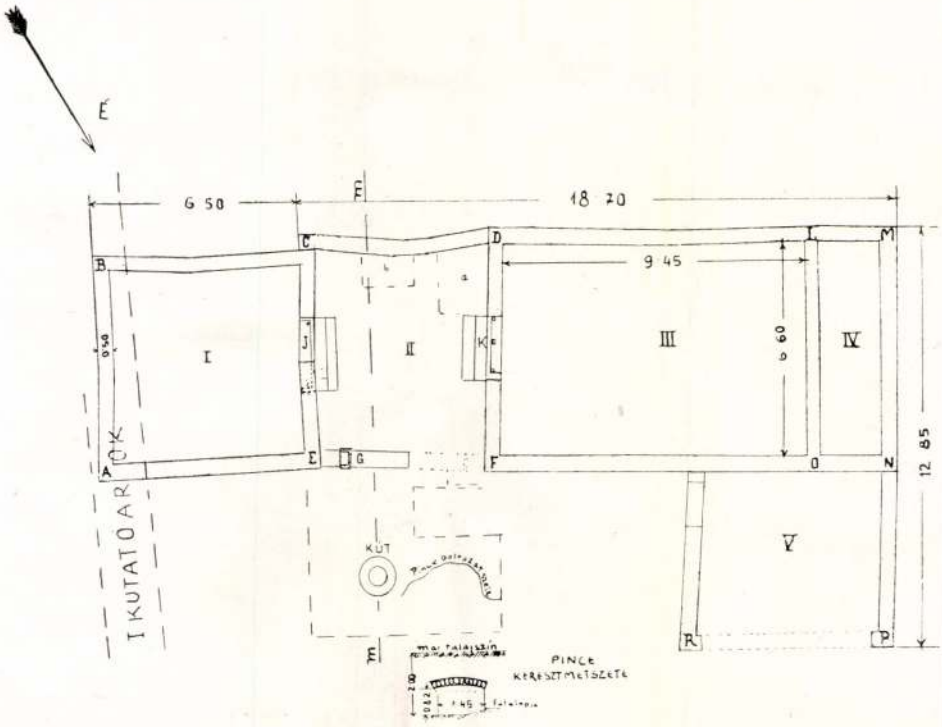

51. kép. 1. épület alaprajza.

helyben (in situ) fekvő küszöbből következtetve viszont annak szintén kerek 70 cm-rel kellett volna magasabbnak lenni. Lehet, hogy éléstár volt. Erre határozott választ talán csak akkor kaphattunk volna, ha az egész helyiség területét kiástuk volna, nemcsak a falak mentét. Padlóburkolatokra így nem akadtunk. (57. kép.)

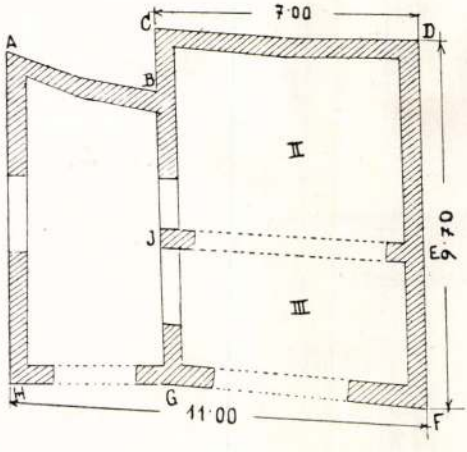

52. kép. 2. épület alaprajza.

A IV. keskeny, hosszú helyiség padozata feküdt a legmagasabban. Itt a — téglaszín betonszerű — padlóburkolatot részben még megtaláltuk, az ajtóbejáratot már nem. Mi célt szolgált, a rendelkezésre álló adatokból nem tudjuk megállapítani.

Meg kell még említenünk, hogy az egész épület a falazatok tanúsága szerint, nem egy időben épült. Az I. és a III., IV. helyiséget magában foglaló, tehát két külön épület volt és ezeket utólag kötötték össze egy közös előcsarnokkal. Legkésőbb vagy a II-vel egy időben épülhetett az V-tel jelölt helyiség. Bejárata külön volt keletről.

Ablakok nyomát sehol sem találtuk. Ez részben annak tulajdonítható, hogy a falromok még ott is, ahol a legmagasabbak, alig haladják meg a padlószíntől számított *egy méter* magasságot.

Az 1. sz. épület előtt még egy kútra és kis, kezdetlegesen épült különálló pince maradványaira bukkantunk. *Fűtési berendezésnek* nyomát nem találtuk. Ugyancsak nem találtuk határozott nyomát valamely «*porticus*»-nak sem.

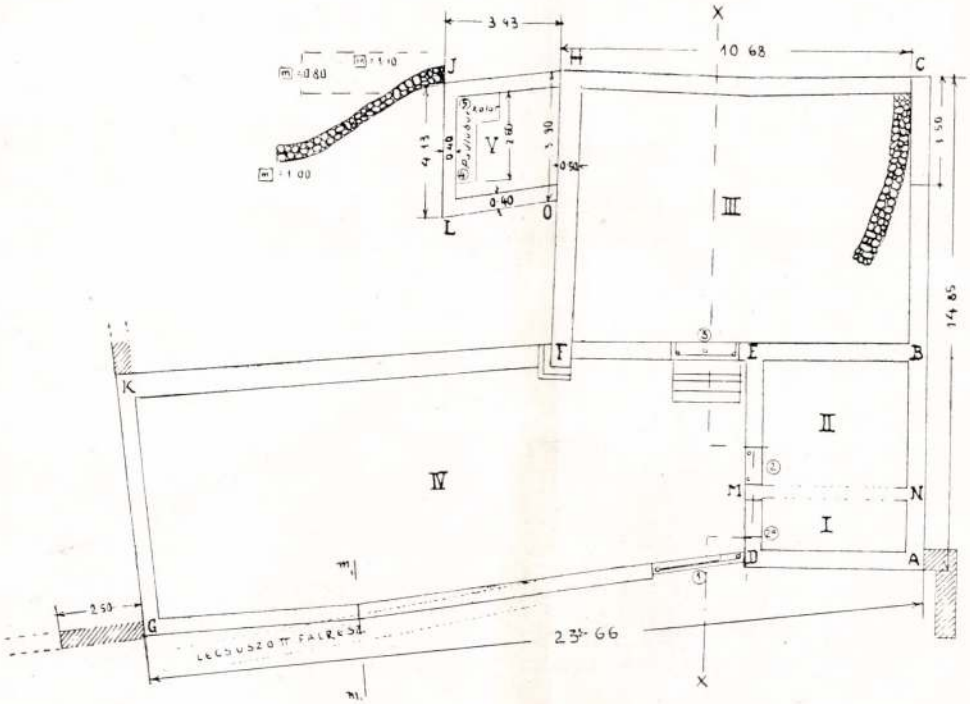

53. kép. 3. épület alaprajza.

$$H_1 \text{ 1 küszöb} = 0{\cdot}72 \begin{cases} \text{Akkor 2 küszöb} & = 1{\cdot}49 \\ \text{« 3 «} & = 2.10 \\ \text{5 padlószín} & = 3{\cdot}47 \end{cases}$$

Amint már említettük, — egyes érdekesebbnek mutatkozó részletektől eltekintve — mindenütt csak a falak mentén ástunk kutatóárkokat, és az épület belsejét *sehol sem ástuk ki teljesen*. Ennek *egyik* oka *költségkímélés* volt, mert a falromok az eléggé kemény agyagos talajban legtöbbnyire 0·80—1·50 m mélységben feküdtek. A *másik* oka, hogy ez a hegyoldal csuszamlásra nagyon hajlamos. Ezt a három épületet is, miután azokat valamely tűzvész elpusztította, *valami-*

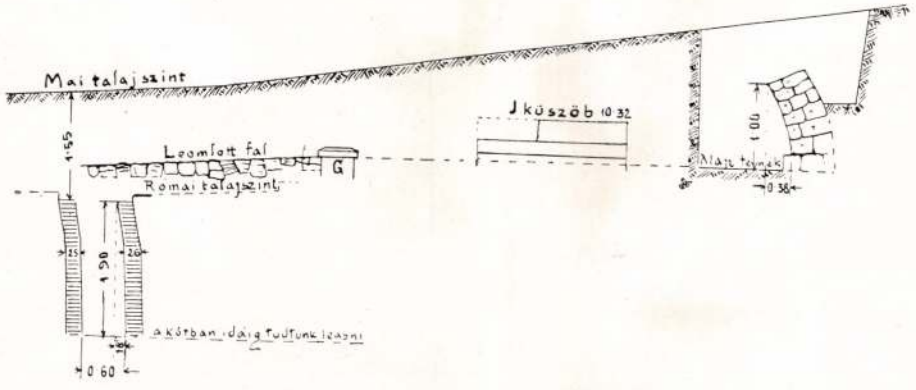

54. kép. m—m. Metszet az 1. épületnél.

kor eléggé nagyméretű *hegyomlás* nyomta be és döntötte össze. E benyomódás *mértéke*, amint az a fényképen is látható, különösen a hegycsuszamlás irányára merőleges északnyugat-délkeleti irányú falakon észlelhető legjobban. Van falrész, amelynél a benyomódás mértéke közel 30 cm. (L. az 51. sz. képet.)

Az előrehajlás mértéke 70 cm magas falrésznél a 30 cm-t is elérte. A 3. sz. épület a legjobban szenvedett. Itt az

55. kép. «Opus spiccatum» az «F» (északi falon) saroknál

56. kép.
A déli fal nyugatról nézve.

északi fal felső részét a nyomás egy darabon egészen 80 cm távolságig a szó szoros értelmében letolta az alatta lévőről.

A hegynyomás és csuszamlás mértékéről ugyancsak szemléletes képet ad a *kút*. A kút káváját, amely tehát valamikor római talajszinten volt, 1·55 m mélységben találtuk meg és maga a kút is a kútkávától le 1·90 m mélységig 18 cm-re hajolt előre a hegymozgás irányában.

Ez a komoly ok — *a hegyomlás ma is fönnálló veszélye* — gátolta meg tulajdonképp, hogy az épületeket, különösen az őszi nedvesebb időszakban teljesen föltárjuk. Ez a *főoka* annak is, hogy ezek a romok nem maradhattak szabadon, hanem újból be kellett azokat temetnünk.

A falak egyébként legnagyobbrészt termésmészkőből — malterba fektetve, — mint «*opus spiccatum*» vannak kiépítve, tégla csak itt-ott látható a sarkokon és lépcsőknél. Helyenként tűzköves dolomitot és hárshegyi homokkövet is használtak. Az előbbi közvetlen közelben is található a Farkastoroki-út tájékán.

A 2. *épület* alighanem gazdasági célokat szolgált. Ennek falai csak *agyagba* rakott terméskőből épültek. Legalább is a megmaradt része. Ennél nehéz munka volt a különben is mélyenfekvő falakat a leomlott falrészektől elkülöníteni, helyesebben megállapítani, mi leomlott és mi még épen maradt falrész, mert mindent *át- meg átjárt az agyag*. Három helyiséget foglalt magában. A II. és III. talán istálló, az I. kocsiszín

lehetett. A falakat a hegynyomás itt is erősen eltorzította.

A legérdekesebb a *harmadiknak kiásott* lakóépület. A sajátságos alakítású főbejáraton át egy nagyterjedelmű — az alaprajzon IV-el jelölt — helyiségbe jutunk. Pontos méretekről persze éppen a falak nagyarányú eltorzulása következtében nem lehet szó. A bejárat a küszéles, kb. ugyanolyan mély, a tulsó végén lekanyarított horony. Mintha el nem mozdítható és talán csak elárusító ablakkal ellátott *deszkafal* vagy feltolható redőny számára szolgált volna *alsó támasztékul*. Érdekes, hogy az összegyűlő csapadékvíz számára az ajtó sarkából kis csőalakú lefolyó csatorna van a kán keresztülvésve.

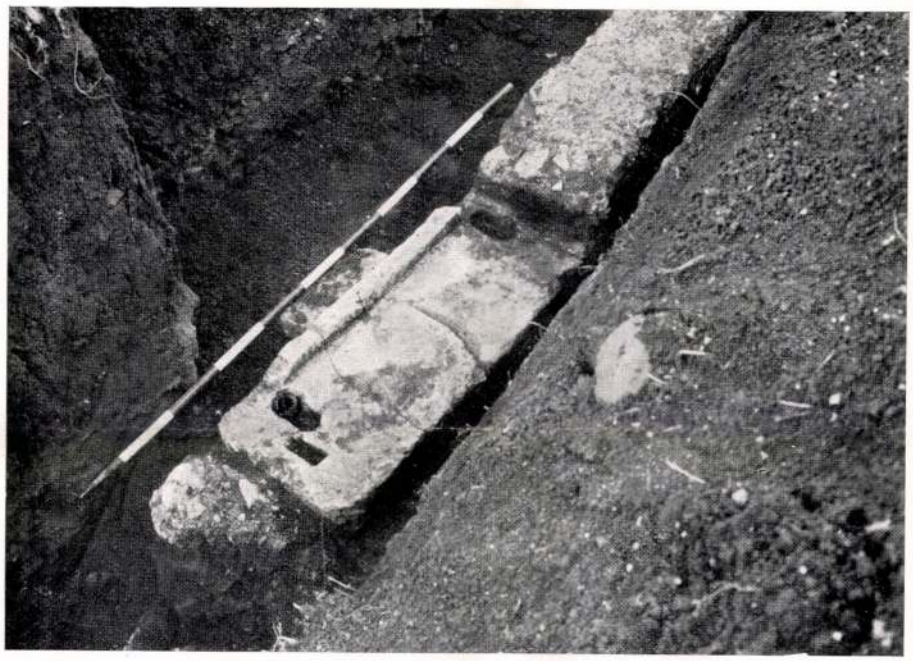

57. kép.

III. sz. épület. A IV. helyiségből a II.-ba nyíló ajtó küszöbköve. Az ajtószárnyak alsó forgó csapjának rögzítésére szolgáló vashüvelyeket még a helyükön, a kőbe vésett mélyedésben, találtuk.

szöbkő formájából következtetve nagyon hasonlít az aquincumi «canabae»-nél talált küszöbkövekéhez. A három méter teljes hosszúságú kőből a nyílásra esik 2·74 m. Egyik (nyugati) szélén a rendes római küszöbkövekhez hasonlóan kőpadka, a sarokban csaplyuk és a függéleges tengely körül forgó 60 cm széles ajtónyílásnak megfelelő rés van. Ehhez csatlakozott egy 2·08 m hosszú, 5 cm

A nagy helyiségről tudjuk, hogy köröskörül fedett volt, mert a falak mentén a cserépre mindenütt ráakadtunk.

Vajjon a közepén is fedett volt-e vagy peristilium-szerűen nyitott, azt nem tudhatjuk. A későre hajló őszi időjárás ugyanis megakadályozott abban, hogy e helyiség közepetáján még egy keresztárkot ássunk. Ezt azonban *bármikor később* is meg lehet csinálni.

Ebből a helyiségből nyugat felől két kisebb helyiség nyílt, valószínűleg egy-két lépcsőfokkal, mert azok padlószíne 14, illetve 70 cm-rel magasabb a főbejárat küszöbénél. A lépcsőfokokat kiszedhették.

A délnyugati sarokból négy lépcsőfokon lehetett az 1·30 m-rel magasabban fekvő tágas — III-al jelölt — helyiségbe jutni. A lépcsőfokokat is a hegy-

Az V. helyiség utólag épült a III-al jelölthöz. Ez utóbbinak északnyugati sarkából kiinduló kövezett csatorna későbbi keletű, nem az épület korából való. Ugyanitt másfél méter hosszban az épület fala az alapfenékig teljesen ki volt szedve.

Fűtési berendezés meglétét az «F» pontnál talált fűtőcső (tubi) töredékek jelzik.

58. kép. A bekerített sír képe előlről.

nyomás részben elmozdította helyükből.

Innen nyílhatott a legmagasabban, vagyis a bejárati küszöb fölött 2·75 m magasságban az V. helyiség, de sem a lépcsőket, sem az ajtónyílást nem találtuk meg. A fal ugyanis csak a padló színe alatt maradt meg. Csupán a déli sarokban találtuk meg rövidebb darabon a téglaszín betonpadlót. Ez téglatömelékkel készült 20 cm vastagságban, 14 mm vastag felső simítással és alatta 10 cm vastag száraz kőréteggel.

Ettől az épülettől *keletre*, mintegy 10 méternyire, egy sírt találtunk. A sír kövei teljesen széjjel döntve.Ez is a hegynyomás munkája lehetett. A kerek két méter mélység, amelyben a sírt találtuk, is erre mutat.

A síremléket teljes egészében sikerült megtalálnunk s az most összeállítva, mint egész *Pannonia területén egyetlen* darab, az Aquincumi Múzeum anyagát gazdagítja. (58. kép). Ez úgynevezett *bekerített sírhely* (area maceriae cincta), homlok-

oldalán sírfeliratos, oromzatban végződő kőlappal s az oromzat csúcsán az elhúnyt *teljes képmása* álló alakban. A már előbb letört fejet — sajnos — nem sikerült megtalálnunk. Rendesen az oromzatra valamely sepulturális vonatkozású mithologiai alakot vagy csoportot (pl. Ikarus, Medea gyermekeivel, Aeneas menekülése) szoktak helyezni. Itt eltértek ettől. Úgy a homlokkő, mint a tetejükön pineával díszített sarok- és az oldalkövek csak durván megfaragottak s minden egyéb díszítést nélkülöznek. Rendesen ezeket is domborművek szokták ékesíteni.

Ilyen bekerített sírok egyébként gyakoriak voltak s nyomukra, helyesebben egyes darabjaikra több helyen, így: Dunapentelén (Intercisa), Szombathelyen (Savaria) és *dr. Nagy Lajos* barátom Óbuda (Aquincum) területén ismételten akadt, amelyekből ilyenekre lehetett következtetni, teljes azonban *eddig nem került elő*, ez az *első*. Mellékelt (59. sz. kép) a feliratot eredeti alakjában adja.

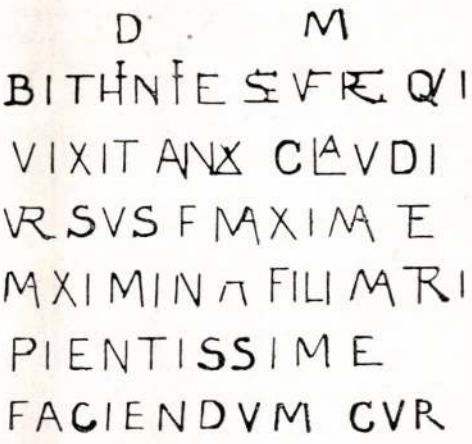

59. kép.

A felirat szövege megoldva a következő:

1. D(is) M(anibus)
2. BITHINI[A]E SEVER[A]E QUI
3. VIXIT ANN[OS] SEXAGINTA CLAUDI[US]
4. URSUS F[ILIUS] MAXIMA ET
5. MAXIMINA FILI[AE]MATRI
6. PIENTISSIME
7. FACIENDVM CVR[AVERUNT]

A betűknél a vörös festék nyoma helyenként látszik. Legérdekesebb, hogy a *családfő* sírköve már 1899. óta az Aquincumi Múzeum birtokában van.[1] Bár a családfő nevét nem ismerjük, mert a sírkőnek ez a része hiányzik, az összetartozás az összes családtagok egyező nevéből kétségtelen. Eddig erről a sírkőről csak azt tudtuk, hogy Karl Jánosnak a Borókahegyen levő szőlőjéből került ki. A telekkönyvi hivatalban végzett kutatásaim alapján kiderítettem, hogy ez a szőlő azonos avval a 20,025 hrsz. telekkel, amelyen a most kiásott síremléket találtuk. A legnagyobb a valószínűsége, hogy a mellette kiásott sírból való, amelyben feliratos követ nem találtunk.

Mind a két sír égetett, ami a II. század végén nálunk ritka és a külön — családi — temetkezőhellyel magyarázható meg. Bithinia Severa hamvai között egy Vespasianus érmet találtunk.

Fölemlítésre méltónak találom e helyütt, hogy a *Claudius Ursus* név előfordult Dalmáciában egy Knin közelében talált kövön,[2] *Claudius Ursus junior*

[1] Balfolyosó 218. sz. Kuzsinszky: Aquincum kőemlékei. Budapest Régiségei VII. 32. sz., C. I. L. No 15,167.

[2] C. I. L. V. III. Suppl. F. II. p. 1629. No 9914*a*.

pedig egy Salonán talált oltárkövön.[1] Továbbá egy Szombathelyen (Savaria) kiásott sírkövön ugyancsak *Claudius Ursus* és *Ursinus*.[2] Végül Üszkübben (Scopi Felső-Moesiában) kiásott sírkövön *Claudius Ursius* és fia *Ursus*.[3] Mindenesetre érdekes kapcsolatok e név elterjedésére nézve.

Figyelemreméltó még, hogy a *lakóházzal együtt kerültek* elő a sírleletek.

A téglagyár területén a lehetőség szerint ásott kutató árkok alapján meggyőződtünk arról (cserép-, habarcs- és terra sigillata maradványok, kerítésfedő kőlapok), hogy itt még folytatólag déldélkelet felé egyéb épületeknek is kellett lenni, és nem lehetetlen ilyenek léte északnyugat felé is. Talán az épületek sora elhúzódott a Nagy Lajos által a Csúcshegyi dűlőben kiásott pompás villaépületig, együtt Aquincum egyik külvárosát (vicusát) alkotván.

Az aquincum-brigetiói főútvonal is, amint azt ásatásaim során megállapítottam, erre, tehát az Aranyhegyi árok *jobb* partján húzódott. Az út feltárt részeinek ismertetésére, valamint egyéb részletekre a helyszűke miatt itt nem terjeszkedhetünk ki.

Ausgrabungen in Óbuda (Altofen) Testvérhegyer Ried.

(Auszug).

Im Herbst 1934. sind während der Ausgrabungen in Óbuda unweit der Budapest—Wiener Landstrasse auf dem Grund der Lepold'schen Ziegelfabrik und auf den Nachbargründen drei *römische Gebäude* zum Vorschein gekommen. Zwei davon waren Wohngebäude, das dritte wahrscheinlich ein Wirtschaftsgebäude. Bei No 1. haben wir auch einen Brunnen gefunden. Zeitalter: Ende des 2., Anfang des 3. Jahrhundertes. (Abb. 50—57.)

Die Gebäude scheinen wohl zu einem «Vicus» Aquincums gehört zu haben. Sie lagen gerade am Fuss der Berglehne. Aus dieser Lage folgt der ziemlich grosse Niveauunterschied der Fussbodenhöhen in den einzelnen Räumlichkeiten (bis auf 2·75 m). Man kann sagen, jeder Raum hat eine andere Fussbodenhöhe gehabt. Eine Besonderheit der Gebäude ist, dass sie nach einem Brand durch einen *grossen Bergrutschung* zerstört worden sind. Die Kraft der Rutschung zeigen am besten die auf ihrer Richtung senkrecht stehenden Mauern. Sie sind bis auf 30 cm eingedrückt und eingebogen, wir haben sogar Mauerschichten gefunden, die von der ursprünglichen Stelle bis auf 1·10 M weggeschoben worden sind. In beiläufig 100 M Entfernung haben wir auch die Überreste der römischen Strasse Aquincum Brigetio gefunden.

Südöstlich des Gebäudes No 3, haben wir zwei Gräber gefunden, in welchen Brandleichen lagen. Bei dem ersten haben wir die Grabsteine einer sogenannten «*Area maceria cincta*» sammt Inschriftstafel gefunden. (Abb. 58.) Ein in Pannonien bisher einziger vollständiger Fund, Grab der *Bythinia Severa*. Ihr Ehegemahl lag höchstwahrscheinlich in dem nebenliegenden Grab, dessen Inschriftstafel schon im Jahre 1899. gefunden sich im Besitze des Aquincumer Museums befindet.

[1] U. o. p. 2346. No 8671*a*.
[2] U. o. V. III. P. I. No 4199. Tud. gyüjt. 1824. f. 1. p. 86.
[3] C. I. L. V. III. Fasc. II. No 8212.

ARAM MÚZEUM KÖNYVTÁRA

JOSEPH OCHS, textilfestőmester

A kassaiak 1815-ben a Helytartó Tanacshoz fordultak céhkevél elnyerése érdekében... "Nahmen der Schön und Schwartz Ferber meister in Kaschau...."

8.- Joseph Ochs
125.old. 49.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.évkönyve, 16. Győr, 1974.

Ochs Pál

Ochs Pál, Kapuvárról, 18 éves korában, 1816-ban iratkozott be.

Fleischer Pcs 72. L.

Kaposvár, 1933 január 8

jar Nemzeti Bank

Budapest

án kelt levelüktől tudomásul vettük,

és Kertész zeglédi zég megbízásából.

1933 jan 4 lejárattal

a intak.

Tisztelettel

Rizshántólógyár Rt.

OCHSE *Pál Mátyás*, festő és grafikus, * Kapuvár 1797. † Bécs 1842 dec. 26. Sopronban nevelkedett, azután a bécsi képzőművészeti akadémián tanult. Ugyancsak Bécsben képezte ki magát litografussá s régi olasz mesterek számos művét rajzolta kőre.

E. G. II. 211 e

Veen után ő lett Rubens mestere.

NORDENBERG, *Bengt*, svéd festő, * Kompinkulla 1822. † Düsseldorf 1902. Előbb Stockholmban, aztán Düsseldorfban tanult, ahol végleg letelepedett, de járt Párizsban is és a svéd népéletből merített genreképeiben (pl. Urvacsora falun, krisztiániai nemzeti kéntár) az uralkodó düsseldorfi jelleg mellett némileg a francia festészet hatása is érvényesül.

NORDGREN, *Axel*, svéd tájképfestő, * Stockholm 1828. † u. o. 1888. A Düsseldorfban tanult régebbi svéd festők csoportjához tartozik. Hans Gude volt ott a mestere (1851). Eleinte aprólékos, később összefoglalóan látott svéd és norvég tájakat festett, öregkorában különösen holdvilágos tájakat, szürkületet a havas tájon és a melankólikus magányt. Képei a düsseldorfi és stockholmi múzeumban. Udvari festő és a svéd akadémia tagja volt.

NORMANN, *Adelsteen*, norvég tájképfestő, * Bodö (Észak-Norvégia) 1848, a norvég festők düsseldorfi csoportjának fiatalabb generációjához tartozik. 1869—1873-ban Düsseldorfban Eugen Dücker tanítványa. Bár hosszabb ideig Berlinben élt, ott is hű maradt a hazai motívumokhoz. A norvég fjordok és a Lofoták sziklás hegyeinek és az azarkék tenger festője. Ezeket a témákat ismételte később csaknem mechanikusan. A mult sz. 80-as, 90-es éveiben képei nagyon keresettek voltak, azóta az idő elhaladt fölöttük. Képei Drezda, Düsseldorf, Stockholm múzeumaiban (Részlet a Sognefjordról, Stockholm, Múzeum; Naerefjord Norvégiában, budapesti Szépművészeti Múzeum).

Ochnitsch József

órás

l.

Szent György Céh

42. aukc. (1920)

844. sz.

MDK

Ochrutzky Erzsébet

Cerevich T: A nagy.művészet és "Hirünk a világban". Szépmüv. 1944. 1.sz. 2o 1.

Ochmann Johann

egető és javító

1774/5

1775/6.

irod

Schirek Holitsch

131. l.

Ochmann Joannes

XVIII. 22

1

Schirek Holitsch

12 i. l.

231

1937 okt. 17—november 2.

Óbudai armális Mestere

4 diplomája (Kubinyi, 1497; Nezdei Mernyey, 1498; Óbudai, 1499; Hernálth Mestery, 1500) maradt Tornukra

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

139. old

M.D.K.

Josef Obwexer, festő

Telepy Károly festő Münchenből távozván, barátai versnel búcsúztatták Obwexer aláírásával. 550.o.

Telepy Katalin: Telepy Károly, a magyar táj romantikus festője. 545.o.
Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. IX. 1966-67.
Debrecen, 1968. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Oborzil Edit

Nem szólnak a harangok

Egy évvel ezelőtt, 75 éves korában hunyt el Oborzil Edit iparművész, aki végrendeletében Hajdúszoboszlónak adományozta a saját szabadalmán alapuló, s férjével, Jeney Tiborral kikísérletezett, egyedi technológiával készült haranggyűjteményét. Akkor azt írtuk: a harangok városa lesz Hajdúszoboszló. Sajnos tévedtünk, hisz mindezidáig nem kerültek végleges helyükre a harangok, pedig Magyarország két legismertebb építésze, Finta József és Makovecz Imre is tevékenykedtek ennek érdekében. Titkon reméljük, ha a millecentenárium évében nem is, az idén mihamarabb gyönyörködhetünk a több mint negyven darabból álló gyűjteményben, mely igazán nem mindennapi látványossága lenne városunknak.

A szoboszlói síremlék

'97. 11. Szolnok

nemcsak a szobrászat művészetével ismerkedett, hanem a Medgyessy Ferenc baráti köréhez tartozó Győrffy István és Veres Péter szellemiségéhez is közel került Somogyi Árpád.

A szép gyermekkori nagykunsági indulás, a parasztság belső titkainak, lelki gazdagságának megismerése megteremtették az alapját annak, hogy Somogyi Árpád egész életében népben, nemzetben gondolkodott.

A Képzőművészeti Főiskolán – ahol Pátzay Pál osztályában tanult – népi kollégiumot is segített szervezni. Népi kollégistaként és később, egész életében is elkísérték a nagykunsági emlékek.

Már fiatalon is nemes megbízatásokat magas művészi szinten valósított meg. Kisújszállás főterén minden alkalommal megcsodálom a környezethez illő "Gyalogolni jó" Móricz Zsigmond szobrot, a Földművelésügyi Minisztérium előtt az Agronómus lány, valamint a Fiú kaszával szobrokat. Azonban a nyíregyházi Anya, a hortobágyi Csikós, a záhonyi Merengő, a veszprémi Tudósnő és a többi szobor is a nagykunsági gyökerekből táplálkozó és állandóan gazdagodó művészről árulkodnak.

Számomra Balmazújvárosból indult, gyermekéveimet Veres Péter szülőfalujában megélő embernek, mégis a legkedvesebb alkotása Somogyi Árpádnak a Veres Pétert ábrázoló balmazújvárosi ülő szobor és a nagy népi író síremléke. Ez talán érthető, hiszen nagyapám annak a Földművelő Egyletnek volt a könyvtárosa, ahol Veres Péter a klasszikusok műveit kölcsönözte. A családban igen sokat beszélgettünk a

csodálatos szobrai
Nagykunságban, a
Tisztelt Hölgye
Engedjék meg
tisztelő hajdúszov
jezéseként átadjan
csodálatos alkotá
Alföldre látogatott

Ochsner Rudolf

l. Reichelyi talai maj.

16. l.
69. l.

1047. FÉRFI ZSEBÓRA, ezüst, festett zo
1800 k. — Taschenuhr, Silber, mit Ma

1048. KÉT TALPAS POHÁR, ezüst, sir
Wien. 1806 und 1826.

1049. NÉGY KIS POHÁR ÉS NÉGY LI
1875. — Vier kleine und vier Likörbe

1050. KÉT GYERTYATARTÓ, ezüst, ker
Leuchter, Silber, mit Balusterschaft

1051. GYERTYATARTÓ, ezüst, poncolt
auf gepunztem Fond Empiredekor.

1052. NÉGYSZÖGÜ KOSÁR, ezüst, áttö
1806. — Viereckiger Korb, Silber,

1053. TALPAS CUKORTARTÓ, ezüst, t
— Zuckerbehälter, mit Fuss, Silber
255 gr.

1054. TALPAS CUKORTARTÓ, ezüst, r
mit Fuss, Silber, mit achteckigem F

1550. SZÉLMALMOS IVÓPOHÁR, ezüst
in Form einer Windmühle, Silber,

1056. TEÁSKANNA, TEJSZINESKAN
elefántcsont füllel. Bécs, XIX. sz.

gerezdes, karélyos peremmel és indák közt medaillonokkal.
uszakalászok. Z. D. mesterjegy. Alján bevésve E. D. C.
kából. Átm. 36 cm. Szentpétervár, XVIII. sz. — Prunk-
er, passiger Randfläche, darauf Ranken und Medaillone.
r und Ähren. Aus dem Nachlass der Herzog's von Cum-
40 gr. Illusztr. XXXIX. tábl.

s keretén trébelt rózsákkal. Bécs, XIX. sz. — Toilette-
. Wien, XIX. Jh.

ru romantikus diszitéssel. Bécs, 1860 k. — Pokal mit
ıtischem Dekor. Wien, um 1860.

st, áttört peremmel, oszlopos talapzattal. Bécs, 1840. —
hbrochenem Rand und Säulensockel. Wien, 1840. 2500 gr.

ott ezüst, oldalán trébelt bibliai jelenet, négy alakkal,
ıcig, XVII. sz. — Humpen mit Deckel, Silber, teilweise
Szene. Danzig, XVII. Jh. Illusztr. XXXIV. tábl.

os disszel. Német. — Grosser Becher, Silber, mit getrie-

omboru neobarokk diszitéssel, fekete fafüllel. Bécs, 1838.
rauf Neobarockdekor in Relief. Wien, 1838. 640 gr.

tt koszoruval, fekete fafüllel. Osztrák, empire. — Kanne
r Blumenkranz. Österreich, Empire. 650 gr.

Ochsner Rudolf

Mohrais 1755

l.

Schirek Holitsch

121. l.

SZŐNYI ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Ochsner

Rudolf

nobran

1755

Csányi 1954

24. 1.

Ochse

l.

LykaMagyműI800-50

VII. l.

9

Ochse Pál

festő

l. Mátrai 1862

30 l.

ïemlék Bizottság!

u a cs. kir. szab. déli vasuttársaság
ely szerint az 1907. évi X/14 én a
levéllel Gyulafehérvárról érkezett
fuvardijának kiszámitásánál
9.50 K. nyi számitási hiba történt,
suttársaság, az eredeti fuvarlevél
ilandó megtériteni.–
érjük a tek. Bizottságot, kegyes-
ber havában bemutatott elszámo-

Ochse Pál Mátás

1798 —

Mátrai Gábor jegyz. Szép. Mnr.
97 l.

323

Bloemaert, Cornelis

Péter apostol csodatétele. Francesco Barbieri da ~~Cen~~ Cento (Guercino) festménye után

Rm.

364 x 432 mm.

K-20. —

Achse Paul Mathias

Maler, Zeichner, Litho- und Kalligraph.
geb. zu Kapuvar 1798.
Sein Vater von Geburt ein Schweizer diente als Rentmeister zu Kapuvar. Der Sohn erst vier Jahre alt, verlor ihm in Folge eines Sturzes vom Pferde, worauf O. mit der Mutter nach Oedenburg übersiedelte. Dort besuchte er die Schule und zeigte mit Rötel, Kohle u. dgl. m. an Wänden, auf Tischen ausgeführten Zeichnungen eine allgemeine Aufmerksamkeit. Blumen, wie er sie im Garten fand, begann er zu malen, ohne Anleitung und Lehrer, nebstbei war er Musiker, Uhrmacher, Mechaniker und griff Alles mit einem Geschicke ohne

Gleichen an. Nach beende-
ten Schulen trat er bei einer
Districtsbuchhaltung in Dienste.
Konte sich aber ~~nicht~~ mit der
mechanischen geistlosen Arbeit
nicht befreunden. Er gab nun
den Dienst auf und ging nach
Wien, wo er die Akademie der
bildenden Künste — und das
war es, was er brauchte —
besuchte. In der Schule der
historischen Zeichnung, welche
damals unter Hubert Mau-
rer's Leitung stand, fand
er Aufnahme und an Mau-
rer einen Lehrer, der alsbald
sein Talent erkannte und
würdigte, dann besuchte
er die Gallerien Wiens, stu-
dierte an den Werken alter
Meister und war bald, wenn
nicht der beste so doch eines
der besten und vorzüglichsten
Schüler. Aus jener Zeit

stammt von seiner Hand
eine Madonna in Lebensgröße
nach Mengs, welche später
als Altarbild in die Schot-
tenkirche kam. Nun verlegte
er sich auf die Lithographie,
welche eben damals erfun-
den worden. Er vollendete
eine Madonna nach Andrea
del Sarto und hatte über
ein halbes Jahr an die
Zeichnung auf Stein ge-
wendet, aber der Abdruck
brachte ein so misslungenes
Ergebniss zu Tage, dass alle
seine Erwartungen getäuscht
wurden. Er liess sich aber
nicht entmuthigen, sondern
ging an neue Arbeit, wel-
che seine Mühe vollends
belohnte. Er lithographirte
nämlich Carlo Dolce's
berühmtes Gemälde Jesus
all' orto auf einem näheren

fussohen und acht Zoll breiten Blatte, und das Werk war tadellos ausgefallen. Das nächste Werk, das nun O. vollendete, war ein Madonna nach Raphael; die Arbeit war so vortrefflich ausgefallen, dass sie von Kennern, im ersten Augenblicke für einen Kupferstich gehalten wurde, der damalige Curator der Wiener Kunstakademie — Fürst Metternich — in Sorge, dass durch den Druck die feinen Nuancen des Blattes zerstört werden können, sandte das Stein an den damals so berühmten Lithographen Delpech nach Paris, wo das Werk auch in tadelloser Weise unter der Presse hervorging. So weit reichen die Nachrichten über diesen Künstler von denen

Ochse Tal 5

weiteren Schicksale, nämlich über das Jahr 1837 hinaus — ich nichts mehr erfahren konnte.

Wurzbach. Biogr. Lex. 1869- XX 4. 473-474.

Nagler G. K. der Neues allgemeines Künstler Lexikon. München. 1839. X K. 300 l.

Meyer J. Das grosse Conversations Lexikon. Hildburghausen. IX K. 110 l.

Heron

K. D. K.

OCHSNER Rudolf szobrász

1755-ben a bolérei gyárban dolgozik

Csányi 1954. 24. l.

M. P. K

OCHSNER Rudolf szobrász

1755. Holics, Fajánszgyárban mű-
ködött

Sgghaig: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I.250.e.

äufer).

1852.

il. (geb.) 1858.
Studienkopf). Jelezve (Bez.): Karlovsky Bertalan.

.) 1864.
andschaft). Jelezve (Bez.): Katona Nándor.

Bez.): I. Kaufmann.

d. Schwan). Jelezve (Bez.): Kazacsay G.-né.

Bez.): K. G.

225. AZ ITATÓNÁL (An der Tränke). Jel
Vászon (Leinwand). 40×60 cm.

Iványi-Grünwald Béla, szül. (geb.) 1867.

226. A GÉMESKUT (Der Ziehbrunnen). J
Fa (Holz). 70×100 cm.

Iványi-Grünwald Béla, szül. (geb.) 1867.

227. CIGÁNYASSZONYOK (Zigeunerinnen
Vászon (Leinwand). 75×74 cm.

Iványi-Grünwald Béla, szül. (geb.) 1867.

228. A CSAVARGÓ (Der Landstreicher). J
Vászon (Leinwand). 100×70 cm.

Iványi-Grünwald Béla, szül. (geb.) 1867.

229. PARASZTSZEKÉR (Bauernwagen). J
Karton. 67×71 cm.

Iványi-Grünwald Béla, szül. (geb.) 1867.

230. MAJORSÁG (Meierei). Jelezve (Bez.):
Fa (Holz). 70×100 cm.

Jäger I., XIX. sz. (Jh.).

231. BAROMFIUDVAR (Hühnerhof). Jele
Vászon (Leinwand). 51×95 cm.

460. ÜBER NATIONAL-CHARACT

461. VÁRNAI ZSENI, A fájdalom
Szerzőnő sk. ajánlásával.

462. VIRGILII MARONIS OPERA.
bőrkötések.

463. VÖRÖSMARTY MIHÁLY min

464. VÖRÖSMARTY válogatott köl

465. WERESCHAGIN, Reiseskizzen

466. WERESCHAGIN, W. W., Skiz

467. WIELAND, C. M., Neue Götte

468. ZARÁNDY GÁSPÁR, Huba v
kötésben. Szemere Miklós sk. a

469. ZSEBKÖNYV, Magyar Nemzeti
sugói. Pest, 1841. 16r. Fvkts. R

470. ZSOLDOS LÁSZLÓ, Háromkir

471. ZSOLDOS LÁSZLÓ, Cato kuty
ajánlásával.

ek, I. Kemény János önéletirása. Pest, 1856. 8r.

8. 4r. Ered. diszkötés. *Ritka, elfogyott.*

lékeim Deák Ferenc politikai és magánéletéből.

st, 1904. Diszpéldány, szerző sk. ajánlásával.

rténete. Bpest, (1912). 4r. Két kötet. Fvkts.

844. 8r. Fvkts. Ritka.

apest, 1874. 8r. Fvkts. Szerző sk. ajánlósoraival.

örténete. Bpest, 1895—97. 8r. 10 köt. Ered.

ázadi nagyobbára forditott művekből. Közte: l. Pozsony, 1775. — Két komédia Plautusból és 2. — Gotsched, A tisztségre vágyódók. Pozsony, 1807. — Nemestóthi Szabó Pál, A kenyérmezei sgyüjtemény. I. és II. Darab. Kolozsvár, (1793). sekben. Egyes darabjai rendkivül ritkák és meg-

Ochtinai ev. templom
falképei
(Gömör vin)
Másolta Gróh István
1901.

l. Gereczefalképek
497. h.

vérnek 25: 17.7 sa réklapnak 27: 19. i Ym

Miksa-Ferencz fhg:

Mellig, hétnyolczad jobbra,
ban. Párókája egyszer fodrit
látható s gáller nélküli kabát
a német lovagrend jelvényét
tó. A medaillont alól róza
zat előtt koronás czimer van

„Maximilien, Fra

Antoine-Vi

Né à Vienn

Coadjuteur de

a talapzatnak aljaú:

„Presenté à la Reine, à Ver

Sujet, Bligny Lér du

alól balra: „Peint par Dav

jobbra: „Gravé par Dupin

s középütt: „A Paris chés D

Manege aux

M.OK.

Ockenfuss Antal
betűöntő
1803—1877.

Pesten született. 1831-ben a belgrádi fejedelmi nyomda öntődéjének vezetője. Az első betűöntő Szerbiában. 1845-ben Pestre jön és 1848-ban a Bank nyomda kis öntődéjének vezetője

Schreiber E. Magyar betűöntők
Grafikai Szemle 1939 évf 1sz 4 l

Ocker és Társai, kertészek

Divatcsarnok, 1854.máj.15.27.
611-620.
Tavasy: Virág...kiállitás

Ocker és Társa, kertészek

Divatcsarnok, 1854. május 10. 26. 594.
Budapesti hirvivő

Ocker Károly
mindertéis

l.

Kel 1885

II. k. 1. f. 104,
105. l.
108. l.

MDK.

Octinger

1863. „Quodlibet" c művét a KT vsúnje nem fogadja el megvételre

MDK - A - I. - 1/79.

OCZADLIK, Anton, pozsonyi festő

A. O. bürgerl. Maler, 16 hónapos lánya meghalt.
(1841, 303 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M. D. K.

Oczoway Dániel Lipót

1711. Nagybánya

„Nagybanischer Muntz Eisenpräg und Sigill-Wappen Schneider"

Horváth Tibor Antal: Ismerellen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művért. 1953 1-2. 17.

OCZTOS István (1962)
163. Sötét zenék háza I-III., 1990
The house of dark music 1-3.
offset, 84x60 cm
j.n. – Progressprint
ltsz.: xy 90.380-382

A változás jelei : Plakátok 1988-1990.
: Magyar Nemzeti Galéria, 1990.nov.14.-
dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin
Bp., MNG, 1990 21.

164. Jo Andres, New York – Petőfi Csarnok, 1988
offset, 43x58 cm
j.j.l. terv: Ocztos István – Gönczöl Társaság
ltsz.: xy 89.395

165. Club MM I-VI., 1989
offset, 48x21 cm
j.j.l. Ocztos I. – ÉVISZ
ltsz.: xy 90.373-378

166. Club MM : Ef. Zámbó Happy Band - Waszlavik - Nagy stb., 1988
offset, 48,5x21 cm
j.j.l. Ocztos István – ny.n.
ltsz.: xy 89.297

167. Club MM: Vágtázó Halottkémek, ETA stb., 1987
Club MM: Galloping Coroners, ETA, etc.
offset,
j.j.l. Ocztos I. '87 – ÉVISZ
ltsz.: xy 89.297

168. Amatőrök Országos Találkozója, 1988
National Meeting of Amateurs
offset, 50x34,5 cm
j.j.l. Hevesi-Ocztos – ny.n.
ltsz.: xy 89.298

169. New anti disco
offset, 80x58 cm
j.j.l. Ocztos István – ny.n.
ltsz.: xy 89.121

OCZTOS ISTVÁN

Octos István

installációja

Megnyitó november 30-án
19 h-kor a Bercsényi 28-30
Galériában.

A kiállítás november 30-tól
december 12-ig
tekinthetõ meg.

Bolt Galeria
BUDAPEST
Leonardo da Vinci u. 50.

1085

OCZTOS István grafikus
91 3. 26

Új Művészet

Bátorfi Béla: Kat/Cat.No.: 22

Paraszkay György: Kat/Cat.No.: 181

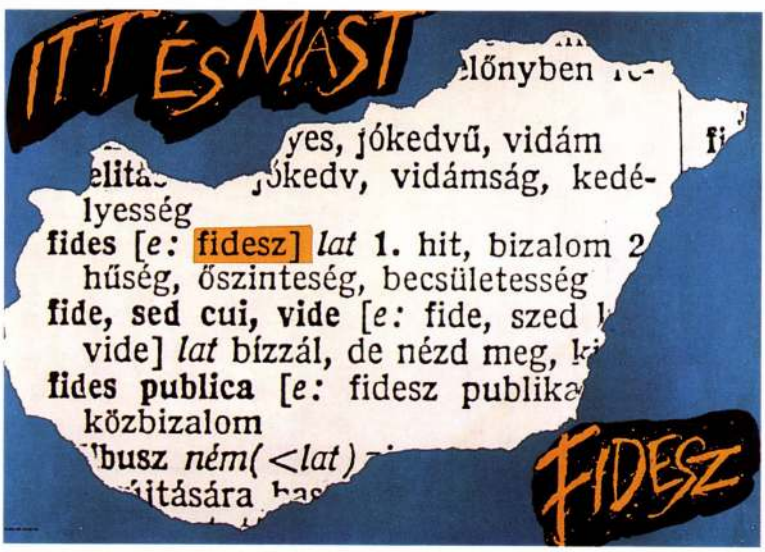

Nagy Gábor Tamás: Kat/Cat.No.: 159

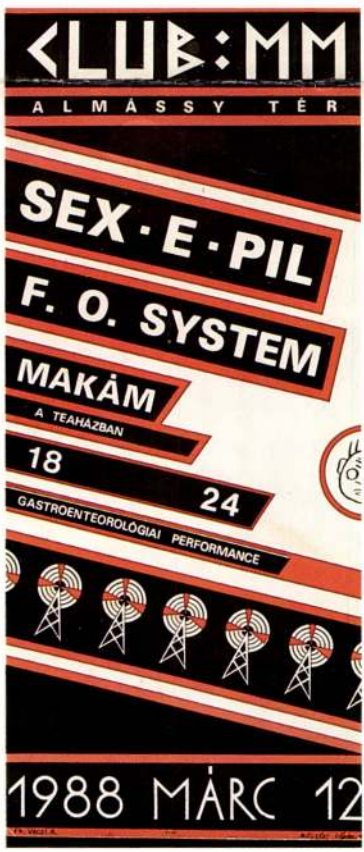

Octtos István: Kat/Cat.No.: 165

Octos István

installációja

Megnyitó november 30-án
19 h-kor a Bercsényi 28-30
Galériában.

A kiállítás november 30-tól
december 12-ig
tekinthetõ meg.

Új Művészet
BUDAPEST
Bathory u. 10.

1054

s mikor lesznek önálló, helyi Stolpersteine-projektek, miként Würzburgban vagy Stuttgartban. *(Ráday utca, 2B Galéria, április 27.)*

Ellenutópia

„Erinnerungskultur", azaz emlékezéskultúra. Németországban hétköznapivá vált fogalom, hogy tükörfordítása meghonosodik-e a magyar nyelvhasználatban, kérdés. Ardai Petra *Emlékmű a jelennek* című munkáját magam az emlékezéskultúrával összefüggésben, s nem színházi produkcióként értelmeztem, miközben e sajátos „performansz-installáció" Heiner Müller *Hamletgép*éhez kapcsolódik, része a *HiB – Hamlet in Budapest. Hamlet in Berlin* címet viselő színházi projektnek.

Az *Emlékmű a jelennek* hátborzongatóan szórakoztató „darab", átélhető (micsoda paradoxon!) ellenutópia. Sajátosan mossa egybe a jelent a múlttal és egy elképzelt jövővel. A közönség egy városnéző túrán vesz részt, a Trafó teraszáról indul, a Páva utcán keresztül kimegy az Üllői útra, majd át a Corvin sétány építkezési területére. A Corvin mozi érintése után a nagykörúti aluljáró következik, majd a Kilián laktanya, s végül a Liliom utcán át vissza a Trafóhoz. Mindeközben (mint egy modern múzeumban) iPodon keresztül tárlatvezetést, különböző naplószövegeket (Kovács János gyermekkori 56-os naplóját és egy jelen idejű, 2007 márciusában kezdett naplót), valamint gyerekekkel készített interjúrészleteket és Müller *Hamletgép*éből vett szövegtöredékeket hallunk. A tárlatvezetésből kiderül, hogy valamikor a (nem túl?) távoli jövőben járunk, a megtekintésre váró terület pedig nem más, mint egy skanzen, melyet a 2007-es állapotok szerint rekonstruáltak. A szembejövő emberek nem hétköznapi járókelők, hanem képzett és válogatott animátorok, az emlékprogram részesei. Elbizonytalanító, hogy nehéz különbséget tenni a fülhallgatón át beszűrődő valóságos utcai zajok és az iPodról sugárzott háttérzajok között. A jövő idejű narráció lenyűgözően bornírt. A Páva utcai Holokauszt Emlékközponttal kapcsolatban például „megtudjuk", hogy annak idején, 2007-ben be kellett zárni, mivel „heves vitákat váltott ki", ma pedig általános múzeum, mivel „mindig ugyanarra emlékezünk, és minden múzeum külső fala alkalmas az emlékezésre". A velős építészeti elemzés rámutat, hogy a „lőrésszerű nyílások felkiáltójelként figyelmeztetnek a különféle események áldozataira, mártírjaira", a falról lecsüngő örökzöld növényzet pedig azt mutatja, hogy „a mediterrán magyar lélek mindig megújulásra kész, noha szimbolizálhatja azt is, hogy tragikus sorsunk örökzöld téma". A Páva utcai épület előtt álló ipodos nézők látványa (mit vihognak ezek itt?) egy beavatatlan számára döbbenetes lehetett. Kiérve az Üllői útra, a következő emlékhelyre figyelmeztetnek, hogy „a hang- és szagélmény tökéletes szimuláció, a szmog által károsított felületek, a sajátos szürke árnyalat, valamint az aszfalthiányok, kátyúk tervezésére nemzetközi pályázatot írtunk ki, amelyeken a legnevesebb képzőművészek vettek részt". A körséta egyik nagy attrakciója az a kietlen, hatalmas foghíjtelek (a Corvin sétány építési területe), melyet Fukuyama nyomán a történelem végállomásaként kellene szemlélnünk. A 2007-es naplószöveg kommentálja a látványt: „ennél jobb nem lesz, merthogy ez van: megérkeztünk". Ez a napló nemsokára eljut az idei március 15-éhez, jobb elfelejteni, ebben egyébként az is segít, hogy az aluljáróban „animátor kollégáink szemléltetik a 2007-es év divatját és szokásait. Meglepően színes és sokrétű világ volt, nem is gondolták volna, ugye?". A Kilián laktanyánál – az *Olajfal*óhoz vagy az *Igazi Ma*óhoz hasonlóan – az áldokumentarista túlzás a végkifejlethez közeledik, a szövegírók fantáziája meglódul. Az épület Szu Csi Li polgártársunk segítségével épülhetett újjá, „az itt működő kínai piacot programunk indulásának évében kitelepítettük a Hősök terére, így Önök ismét 2007-es, érintetlen állapotában tekinthetik meg ezt a jelentős emlékművet. A kínai piac áttelepítését Szu Csi Li, ez a nagy kínai magyar szervezte és finanszírozta".

A turista egyébként elégedetten veszi tudomásul, hogy a tárlaton való részvételével a *Magyarország Újjáépítése Segélyprogram* sikerét mozdította elő. Hogy ez immár végérvényesen a múlt része, arra az utolsó pillanatban döbbentik rá: a Corvin mozi előtti pillanatokat ugyanis rögzítették, a képekkel a tárlat végén, a Trafó teraszán szembesül. *(Trafó, április 27.)*

Molnár Szabolcs

Táncszínház

Jöhet a tél

Frank Wedekind: A tavasz ébredése

A rendező-koreográfus, Horváth Csaba Frank Wedekind legendás expresszionista drámáját választotta feldolgozásra, az álszent, polgári környezetben élő, megcsúszott kamaszok tragikus történetét. A Bányai Geyza-féle fordításból Horváth csak részleteket használ, a naturalisztikus jeleneteket, a szülők párbeszédeit, a szenvedéstörténeteket a mozdulatok feszültségével fejezi ki. Saját szövegeket épít be, viccekkel aktualizál, felidézi a *Trainspotting* világát, a nyolcvanas évek végi kulturális paradigmaváltás hangulatát, megnevettet. Kizárólag az ivarérő korúakra helyeződik a hangsúly, sápadt lányokra, lelkibeteg fiúkra, a bennük ágaskodó furcsa szexualitásra; kollégiumi, ugyanakkor motelágyakra emlékeztető fekhelyek erdejében zajlik az előadás. Vannak állandóan visszatérő mozgásmotívumok, például a pantomimikus futás, ami a fiúk egymás közötti versengésétől kezdve a teljesítménykényszeren át a magányosságig sok mindent kifejez.

„Ismeretlen" színészektől, Lukács Andor és Jordán Tamás osztályában frissen végzett és ide szerződött hét fiataltól látunk kivételes alakításokat. Csak néhány közülük: Zarnóczay Gizella balettcipőben toporgó, szárnyaszegett gólya, némán üvöltő, evőpálcikákkal kelepelő, aggódó háztartásbeli. Horváth Lajos Ottó szerelőruhás pedellus, apatikus apakép, szenvedő és bántalmazó. Krisztik Csaba a Nyilas Misibe oltott szörnyeteg; és nem utolsósorban, de leginkább Földeáki Nóra, az intelligens női erő, amely pusztulásra ítéltetett.

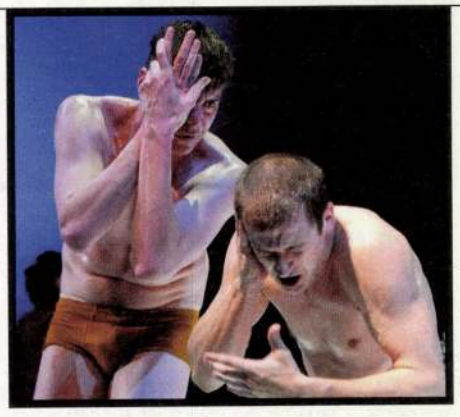

Fotó: Máthé András

Van még itt, mi radikális és posztmodern: a tavaszi erdő például, ahol Melchior és Wendla szerelem címén brutalizál, a kóter, ahol Johannes Ernsttel pettingel, Wendla tragikus szülése, a szorongó, kicsapott Melchior és barátja, az öngyilkos Moritz temetői jelenete, sőt a tapsrend. Felsorolni sem tudom. Horváth nem papol személyiségfejlődésről, brutális és őszinte, talán pont ezért van az, hogy a belénk már hálni járó nézői öntudatunk felegyenesedik kicsit, és elkezdjük várni, hogy jöjjön már, ha más nem, a tél.

- sisso -

Debreceni Csokonai Színház, április 17.

Képzőművészet

Érintések gubanca

Octos István kiállítása

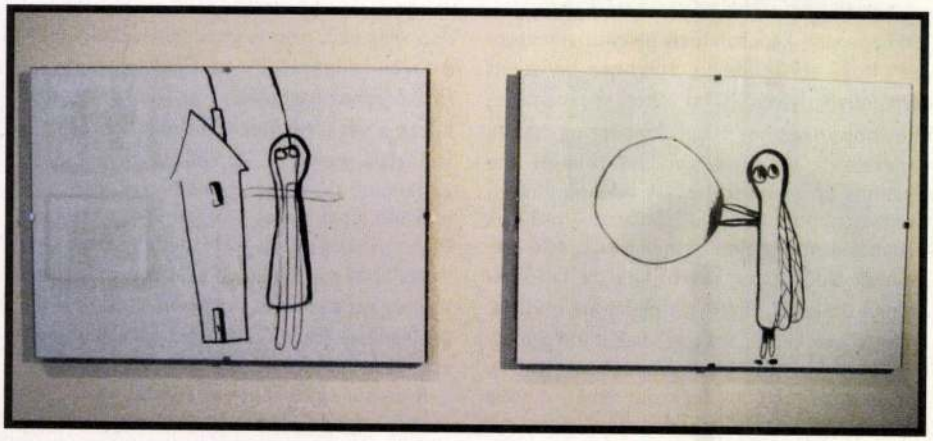

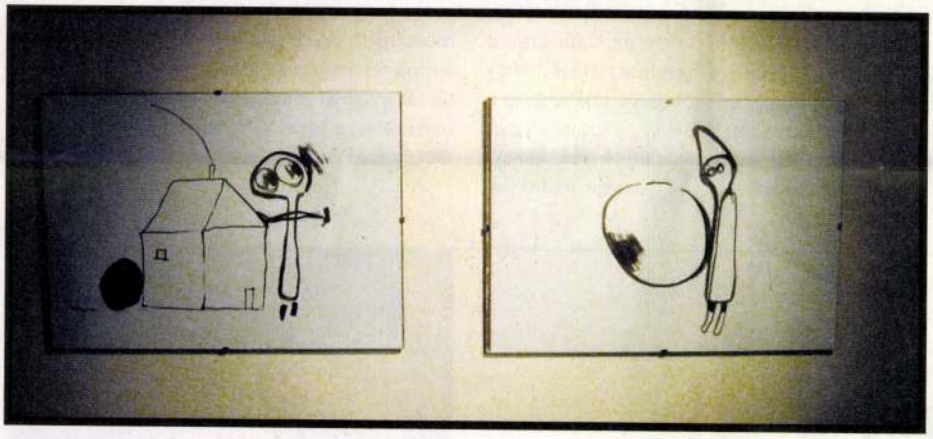

Fotók: Octos István

Meg lehet-e maradni gyereknek? Meddig őrizhető meg az a különös, ösztönös álomvilág, a gondolkodás szabadsága, amikor a fantázia által kreált valóság igaziságához nem fér kétség? Meddig lehet úgy meghúzni egy vonalat, hogy a társadalom erre kiképzett egyénei (az óvó nénik, a tanárok, no meg a lét küzdelmeivel elfoglalt szülők) ne hívják fel a kisgyermek figyelmét arra, hogy nem létezik háromlábú kutya, ablak nélküli ház, hogy anyukának a valóságban nincsen zsiráfnyaka? Kitörli-e teljesen a sikeres szocializáció a gyermeklét ártatlanságát? Meg lehet-e felnőttként őrizni a tisztánlátás egyszerűségét? Életben lehet-e tartani azt a tudást, hogy a kisgyerekkor nem egy paradicsomi, idilli állapot, hanem olyan félálomvilág, amelyet megfoghatatlan félelmek és irányíthatatlan érzelmek vezérelnek?

A művészet történetében többször is előfordult, hogy ötletet merítettek a naiv festészetből (vámos Rousseau) vagy a graffitikből, továbbá elmebetegek és gyerekek rajzaiból – gondoljunk csak a második világháború befejezése után megjelenő *art brut*-re, s egyik legjelesebb képviselőjére, Dubuffet-re. Amíg azonban náluk ez csak egyszerű művészeti eszköz, addig Octos *Emberlényei* belső forrásból táplálkoznak. Nem alkalmaz, imitál, nem ihletet keres a gyerekrajzok tiszta és redukált világában. Egyszerűen „csak" megőrizte és megvédte magában a gyerekkor ősi szabadságát és azt az örömöt, amit egy önkéntelenül felvitt, kanyargó vonalrajz okoz. Műveinek értékét is éppen az a kettősség adja, amely a tudatos felnőttnézőpont és az öntudatlan gyermeki látásmód között feszül, s amelyből ezek az autonóm, egyszerre szorongató és rokonszenves gyermek-felnőtt rajzok táplálkoznak.

Octos vonalaiból különös, emberszerű és egyszerű lények alakulnak ki. Kicsiny lábak, pálcikához hasonlító kezek, hol csodálkozó, hol riadt tekintetek. A fekete tusrajz csak a testváz kontúrját fogja össze, nincsenek színek és távlatok, csak az időtlen létezés. Volt, lehetett azonban valamiféle organikus születés: egyes alakok mintha még saját burkukat őrizgetnék, mások már kibábozódtak; szárnyacskájuk hátukra simul. Vannak köztük „antennásak" is, akik egyetlen vonallal kapcsolódnak a külvilághoz, a kép terén kívül eső valósághoz. A hol kedves, hol ijesztő alakok néha csak egy házacska mellett álldogálnak, néha azonban különös kapcsolatba kerülnek egy lebegő gömbbel, megérintik, tapogatják a kozmosz kicsinyített mását. Elbágyadt, várakozó, dühös vagy kiábrándult pillangók, akik most éppen felmutatják nekünk meseszerűen valós történeteiket.

A tenyérnyi, elegáns ceruzarajzok világa sokkal „hétköznapibb"– egymáshoz kötődő emberpárok, magányos alakok állnak össze az egyetlen, megszakítatlan vonalból felvitt ceruzahálóból. Társas magányuk furcsa tánc, papírba dermedt lépéseiket mintha egy ismeretlen erő vezetné. Marionettbábok egy olyan, vonzásokkal és taszításokkal terhelt környezetben, ahol egy érintés éppúgy összekapcsolhat, mint ahogy szét is választhat. A kis kezekből kitüremkedő aurafelhők, megnagyobbodott tenyérnyomok áthatolnak a másik testén, a párok egyszerre ejtik rabul és taszítják el egymást. Nincs tér és nincs idő, csak ez a véget nem érő, örökös küzdelem, az érzelmek, akaratok, vágyak egymásba gubancolódó hálója.

A kiállításon megfigyelhető, hogy bár átültethető a rajzoknál alkalmazott légies és fesztelen mozdulatsor egy másik technikába, de a kígyózó vonalrajz könnyedsége összeroppan a szénrajz sötét, vastag nyalábjai alatt. A szénrajzokon is felbukkanó, összekötözött emberpár motívuma elveszti minden szépségét; a kapcsolatokat behálózó nyers erővonalak, a feketére satírozott hátterek, fenyegetően tornyosuló gömbök egy szorongató világot állítanak elénk. E hiányos és torz emberlények legalább annyira a rémálmok világában laknak, mint a valóságban. Hogy pontosan hol, azt mindenki maga dönti el. Octos rajzain ugyanis egyfajta ősi tudattalan tör felszínre, amelyre mintegy rárétegződnek a felnőttlét nehezen verbalizálható érzelmi tapasztalatai. Játékosan komor és tömör szimbólumokat, életsűrítményeket láthatunk, amelyeket nem érdemes dekódolni, nem elegendő csak nézni, hanem valamilyen módon érezni kell. Vissza kell lépnünk önmagunkba, személyiségünk ritkán látogatott tartományába ahhoz, hogy megérinthessenek minket e művek. S hogy megijedünk, szomorkodunk, kacarászunk, vagy éppen idétlenül vihogunk – ez már csak rajtunk s a bennünk megőrzött gyermeki ösztönökön múlik.

Dékei Kriszta

SZÍV35 Galéria, Bp. VI., Szív u. 35. Nyitva május 12-ig, hétfő–péntek 14.00–18.00, szombat–vasárnap 14.00–21.00

Ocsag Ágnes

Ruhászati formatervező; részt vett a kiállításon.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás Miskolcon, 1975. jún – júl.

P. Ósag Ágnes, [divattervező iparművész ?]

Művész az iparban c. kiállításon szerepel.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP Bn. 1971. szept. 17.

CSAG ÁGNES

Magyar Iparmű.

2003./4.

28. dd.

S - GERLŐTEI JENŐNEK

Z[engő]Várkony, 1938. V. 9.

n, de az idén semmit se vállalhatok,[1]
egy événél,[2] azokat is állandóan ha-
ő munkával el nem készülök / s az
ndolni se tudok másra. Szóval: a

Vácsai templom

Arch. Ért 1896
310. l.
315. l.

VIII. TEXT

1380. MISERUHA, arany brokát, fehér s
weissem Seidenfond. XIX. Jh.

1381. FALISZŐNYEG, fekete bársonyalap
XVIII—XIX. sz. — Wandteppich,
XVIII—XIX. Jh.

1382. PÁRNA, aranyzsinóros himzésü, albár
Teil eines albanischen Gewandes. Er

1383. KIS PÁRNA, szines keresztszemes hi
stickerei. Biedermeier.

1384. RETIKÜL, aranyzsinóros albán hir
Erste H. XIX. Jh.

1385. RETIKÜL, hasonló az 1384. sz.-hc

1386. KÉT RUHADISZ, piros bársonyalap
Kleiderschmuck, zwei Stück auf rot

szon, szines háremhimzéssel. Török, XIX. sz. e. — Läng-
›ige Haremstickerei. Türkisch, Anf. XIX. Jh.

zemes himzéssel. Erdélyi szász, 1866. — Längliches Tuch,
benbürgen-sächsisch, 1866.

›s irásos. Kalotaszeg. — Drei volkstümliche Stickereien.

ő keresztszemes, egy irásos. Erdély. — Drei volkstümliche

nétlődő virágdisszel. XIX. sz. e. f. — Teil eines Kaschemire-
. XIX. Jh.

elyembrokát, fekete selyemalapon. 1830 k. — Teil eines
kat auf schwarzem Fond. Um 1830.

mbrokát, ezüst paszománttal. XVIII. sz. — Messgewand,
Silberpassementerie. XVIII. Jh.

XIX. sz. e. f. — Messgewand, Brokat mit rotem Fond. Erste

arany paszománttal. XVIII. sz. v. — Messgewand, braun-
erie. E. XVIII. Jh.

lapon. 1830—40. — Decke, Goldbrokat auf blauem Seiden-

Ócsai rk. templom

(Pest vm)

1774-ben épült -

l. Chobotvác. 277, 278. l

Hüvös Rezsönétől	XII/ 9 én	141. 05 P.
dr. Lövy Bélatól	XII/ 13 án	161. 43 "
dr. Péter Ferenc ügyv.	XII/ 14 én	171. 24 "

40.40
36.40
93.50
473.30
643.60

473. 72
le 42
473. 30

Ócsai ref. templom

Tandor Otto: Az ócsai templom restaurálása. Kny. MMÉE Közl. 4-r, 18 kép, 9. l. Bp. é. n.

Gent (2177)

10278 sz.
II 1909.

A mű emléke
bizottságának

VI. s

Tisztelette
kincstár kegy
óczi r. kath. ter
terobe očtet
Lőcse 19

Ócsai premontrei

prépostság temploma

ma ref. templom

XIII. 4.

Divald Magyarország.

50 l.

y előtt padok állnak, a melyek közt hárman
ín ~~egy~~ a hadi ékítménynyel díszített ládában
jörmek:).
ín (a jajgató s visitó muzulmánok ~~jön~~
be magokat s ruháikat tépdesik; a félmez-
ozzák; a próféta koporsóját vivő spahik
ík; a keresztény rabszolgát és a zsidót ki-
tunk; a hátrakötött kezű s tevefarkat
ászon ruháját a leölt számár vérébe áz-
nicsárok, kik botjaikat ~~magukban~~ von-
okat késsel kinző remeték. A menetet a
p alatt:
Procession."
zöveg követ: „Welches der Türckich Kaÿ-
efohlen hat Vrsach dessen weillen er
„Hungarn erlitten hat" kezdettel és „.... Ein-
Angesichter zerritzen." befejezéssel.
mérete ?: 25.2 c/m.

Ócsai ref. templom

(Pest vm)

l.

Bar Bpestbalp

48, 49. l

Meppel

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Ócsai ref. templom

Tandor Ottó:

Az ócsai templom
restaurálása.

MMÉp.-Egyl.
Közlönye 1895.
1–9. l.
Képekkel.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Ócsai Beniczky-
kurzá

l.
Bar Bpestbalp
49. P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

(Ócsai [ref.] templom)

Möller István

Az ( ).

Épitő Ipar – Épitő

Művészet.

1921. 41–42,

43–47. sz

Képekkel

..... ho ..... n.

.....

vállalkozó

Ócsai templom
falképei

l.

Dívald 1977

85. l.

1909 V. I. 1324/1

108647 szám.

1909

Végzés.

Az 1907 évi april hó 10 napján 83955 sz. a. kelt jogerejű birói som végz. alapján folyamodó III kerületi bank m. sz. részére 400 kor. fill. tőke, ennek 1907 évi máj hó 12 napjától járó 6% kamatai, ~~kor. fill. óvási,~~ ~~1/8% váltódíj~~ 29 kor. 50 fill. már megállapitott, ugy jelenleg 19 kor. fillben, meghatározott, és a később felmerülendő költségek erejéig alperes Szentiványi Gyula ellen a ~ nak ~ ingó-, valamint a sz.

Ócsai ref. templom

(ered. premontrei)

l.

Divald 1927

44. l.

Szentiványi Gyula minist. hiva-
talnok /: I. ~~Mészáros n. 62~~ :/ Ilegyoljai út 23 I. 11

Apor Dezső tanár /: I. Enyedi n. 6 :/ és
Zdeborsky Gnidó minist. hivatalnok
/: I. Pusztamező n. 16 :/ budapesti
lakós

alperes ek ellen

400 kor. — fill.
váltótőke és jár iránt.

II péld.

[signature]

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Ref. templom

Az ócsai régi templom... VV 1872, 262 l.

Ócsai ref. templom

(egdr premontrei)

l.

Ger MRE 833.1

SZEKRÉNY

FAIPARI VÁLLALATA BU

A LEGJOBB SZ

VÉDJEGYŰ FAÁRUK, TALIGÁ

CÁK, SZERSZÁMNYELEK, LÉT

Tervezte Czinolter Ká

Hatszázéves freskóképek. Hazánkban, hol a falfestésnek oly kevés emléke van, nagyfontosságú műtörténeti eseménynek kell tekintenünk az ócsai (Pestmegye) középkori freskóképek felfedezését, mely freskókra a református templom szentélyében a vakolat megújításakor akadtak, a XIII. századból való román stilű templomnak most folyó restaurálási munkálatai alkalmával. E képek szenteket ábrázolnak, fejükön dicskoszorúval. A felfedés gondosan folyik s igy van remény, hogy nagyobb kiterjedésű képek is kerülnek napvilágra.

Magyar művészet Romániában. *Erdélyi Béla*, a szegedi képzőművészeti egyesület derék igazgatója, érdekes tervvel foglalkozik. E szerint a szegedi őszi kiállitást bezárása után leviszi Bukarestbe is és bemutatják a román népnek a magyar festők műveit. E szép tervnek a román királyt is meg akarják nyerni, hogy ő lépjen a mozgalom élére s a kiállitást éppen a királyi palotában rendezzék. Erdélyi e terv megvalósításának megkisérléséért legközelebb Bukarestbe utazik.

Irodalom.

A Képes Irodalomtörténet második kiadása. A Beöthy Zsolt szerkesztette hatalmas irodalomtörténet második kiadásának megjelenése kétszeresen örvendetes jelenség. Örvendetes, mert a legmeggyőzőbb tanubizonysága annak, hogy a magyar közönség megértette a szerkesztő intencióját, megértette, hogy művelődésünknek nagy szüksége van irodalmunk ismeretének és szeretetének terjedésére. És örvendetes, mert a második kiadás még nagyobb szolgálatokat tehet e czél elérésére, még alkal-

járt Rákosi Viktor és Guthi Soma mulattató bohósága is, melynek előadási jogát Lautenburg Zsigmond, a berlini Residenz-Theater igazgatója szinháza részére megszerezte a darab előadását — erkölcstelen tartalma miatt — a czenzura *betiltotta*. Érdekes a czenzura határozatának megokolása. Az első felvonásban Napoleon öcsém princzipálisa azt meséli el, hogy mialatt ő — a házi barát — a súgó feleségének ágya alatt gubbaszt, a súgó mulatságos anekdotákkal szórakoztatja a feleségét és az anekdoták egyike az ágy alatt meglapuló házi barátot nevetésre ingerli, mire kihúzzák az ágy alól. A második felvonásbeli *Vig szalmaözvegyben* pedig csókolódzó párok árnyképeit vetitik a közönség elé; a mely jelenetek az erkölcsösség szabályaiba ütközvén, a bohózat előadása meg nem engedhető. Ezzel indokolja a betiltó határozatot az a czenzura, mely a legpikánsabb franczia bohózatok előadását megengedte. Az igaz, hogy a Residenz-Theater csak oly föltétellel adhatta elő az *Osztrigás Miczit*, hogy a pikáns kuplét elhagyták, az abbé alakját meg egészen kiküszöbölték, s az első felvonás pikánsabb jeleneteit jelentékenyen enyhitik. Hogy azonban *A férj vadászni jár* czímű bohózat előadását miért engedte meg a berlini czenzura, arról hallgat a krónika. A lex Heintzéből nem lett ugyan semmi, de a czenzura czopfja megmaradt, ezt bizonyitja a *Napoleon öcsém* esete is.

Ócsai ref. templom

falképei

d.

Pogány Lajos

A magyar falfestés

árpádkori emlékei

Bp. 1932

VIII

Ócsai premontrei

templom

Szabóárpép

220 – 232. l.

képekkel

ÓCSA

Ref. templom

Zsilinszky Mihály: Könyvismertetés. Szá-
zadok, VIII — 1874, 276 l

Ócsai ref. templom

KRÁL GYULA
kőfaragó-mester, kőbánya-tulajdonos
és márványáru gyártelepe

Budapest, 1923. junius hó 26.
III., LAJOS-UTCA 77—79. Telefon 36—27.

SZÁMLA:

A MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK,
Budapest.

Az ócsai reformatus templom restaurálási munkáihoz szállitott nyerskövekről:

Tétel szám	A munka neme	Méretek és mennyiségek	Egység Kor.	...sen fill.
	167.-es számu szállitójegy szerint:	m³		
1	1 drb. 0.85 x 0.64 x 0.60	~~0.426~~ 0.326		
2	1 " 0.84 x 0.70 x 0.56	0.329		
3	1 " 0.65 x 0.60 x 0.40	~~1.360~~ 0.156		
4	1 " 1.00 x 0.85 x 0.72	0.612		
5	1 " 1.00 x 0.60 x 0.30	0.180		
6	1 " 0.60 x 0.45 x 0.40	0.108		
7	1 " 0.90 x 0.65 x 0.45	0.263		
8	1 " 0.75 x 0.65 x 0.70	0.341		
9	1 " 0.80 x 0.70 x 0.55	0.308		
10	1 " 1.45 x 0.85 x 0.85	~~1.400~~ 1.042		
11	1 " 0.80 x 0.68 x 0.50	0.272		
12	1 " 1.70 x 0.80 x 0.80	1.088		
13	1 " 1.30 x 0.85 x 0.70	0.774		
	m³	~~7.669~~ 5.804	24000.--	~~184056.--~~ 139296
	211.-es számu szállitójegy szerint:			
	171,492.-es számu waggonban.			
1	1 drb. 1.00 x 0.35 x 0.35	0.123		
2	1 " 0.65 x 0.58 x 0.48	0.181		
3	1 " 0.60 x 0.60 x 0.45 0.45	0.162		
4	1 " 0.60 x 0.60 x 0.50	0.180		
5	1 " 0.80 x 0.70 x 0.55	0.308		
6	1 " 0.70 x 0.70 x 0.45	0.221		
7	1 " 1.00 x 1.00 x 0.28	0.280		
8	1 " 1.10 x 0.75 x 0.50	0.413		
9	1 " 1.00 x 0.75 x 0.50	0.375		
10	1 " 1.52 x 0.90 x 0.40	0.547		
11	1 " 0.80 x 0.75 x 0.67	0.402		
12	1 " 0.80 x 0.80 x 0.60	0.384		
13	1 " 1.15 x 0.58 x 0.38	0.253		
14	1 " 0.95 x 0.55 x 0.35	0.183		
	m³	4.012	30000.--	120360.--
	217.-es számu szállitójegy szerint:			
	116,594.-es számu waggonban.			
1	1 drb. 0.90 x 0.80 x 0.78	0.562		
2	1 " 0.70 x 0.73 x 0.40	0.204		
3	1 " 0.90 x 0.75 x 0.52	0.351		
4	1 " 1.00 x 0.80 x 0.55	0.440		
	átvitel:	1.557		~~304416.--~~ 259656.-

K 527526.—

Nyomtatta m. Budapest, m. 913 I

Tétel-szám	A munka neme	Méretek és mennyiségek	Egység ár Kor.	fill.	Összesen Kor.	fill.
		688			259656 -	
	áthozat:	1.557			~~304416.-~~	
5	1 drb. 0.96 x 0.75 x 0.45	0.324				
6	1 " 0.82 x 0.65 x 0.42	0.224				
7	1 " 0.73 x 0.65 x 0.48	0.228				
8	1 " 0.90 x 0.90 x 0.78	0.632				
9	1 " 0.97 x 0.75 x 0.60	0.437				
10	1 " 0.65 x 0.38 x 0.38	0.094				
11	1 " 0.90 x 0.75 x 0.45	~~0.336~~ 304				
12	1 " 1.10 x 0.63 x 0.40	0.277				
13	1 " 0.75 x 0.70 x 0.55	0.289				
14	1 " 1.05 x 0.95 x 0.90	0.898				
15	1 " 0.75 x 0.65 x 0.40	0.195				
16	1 " 0.85 x 0.80 x 0.75	0.510				
17	1 " 1.16 x 0.80 x 0.75	0.696				
18	1 " 0.96 x 0.92 x 0.60	~~0.530~~ 530				
19	1 " 0.75 x 0.84 x 0.58	0.365				
		560			226800 -	
	m³	~~7.437~~ 7.000	30000.--		~~223110.--~~	
			Korona :		~~527526.-~~	
					486.456 -	

KRÁL GYULA
kőfaragó-mester
Telefon 38-27

Kiáll Gyula

A fenti számlaösszeget átvettem: 527.526 Ötszázhuszonhétezeröttszázhuszonhat Korona kifizetéséről.

Óbuda, 1923 július 4-én.

Kőfaragómester
Kőfaragó munkája

Kifizetés
1923. jú. 5.

Fischer-Tivadar
műépítő vállalat

Erőénygyas Négyszázhetvenhatezer négyszázötvenhat (486.456) Koronával.

Budapest, 1923. július 13.

Kőfaragómester

Tétel szám	A munka neme	Méretek és mennyiségek	Egység ár		Összesen	
			Kor.	fill.	Kor.	fill.

Ócsai ref. templom

Tétel szám	A munka neme	Méretek és mennyiségek	Egység ár Kor.	Egység ár fill.	Összesen Kor.	Összesen fill.

Kiselejtezett rát

1948

9194

276/1923

~~ÓCSA~~

Ref. tpl

Czobor Béla: Könyvismertetés. Századok, XII — 1878, 435 l.

Ócsai ref. templom

OCSA

Ref. Tpl

Ipolyi Arnold: A magyar műtörténeti emlékek tanulmánya a Magyar Történelmi Társulat 1878. évi aug. 27-sept. 1-ei vidéki kirándulása Abauj-vármegyébe és Kassa városába. Bp. 1878, 27 l.

Ocsai ref. templom

ÓCSA

Ref. templom

Történelmi ~~[illegible]~~ repertorium... Századok
XIX – 1885, 697 l.

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Templom

Henszlmann Imre: A műemlékek országos Bizottságának évi jelentése... AE, VII—1887, 84 l.

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Templom

Henszlmann Imre: Honi műemlékeink hivatalos osztályozása. AE, VIII – 1858, 139 l.

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Ref. tpl

gz: Könyvismertetés. AÉ, XI – 1891, 445 l. – 446 l.

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Ref. tpl

A Műemlékek Országos Bizottságának működése... AE, XII–1892, 286 l.

Ócsai rég. templom

ÓCSA

Ref.
Templom, freskó

Éber László: Könyvismertetés. Története Szemle, VII
1918, 131 l.

Ócsai rlg. templom

OCSA

Ref. Tyl, Trebók

Gerevich Tibor: A régi magyar művészet európai helyzete. Minerva, III – 1924, 103 l.

Óvári ref. Kemplom

ÓCSA

Ref. templom

Vámos Ferenc: Lechner Ödön. II. kötet, Bp. 1927, 21 l.

Ócsa ref. templom

Ócsai-vlg. templom

OCSA

Ref. templom

Budinis Cornelio: Gli artisti Italiani in Ungheria (Opera del Genio Italiano all'Estero) Roma 1936. 14 l (képe XII. tábla)

ÓCSA

Ref. tpl.

ifj. Vayer Lajos: Könyvismertetés: Századok, LXX – 1936, 33 fl.

Ócsai ref. templom

Ócsai ref. templom
falképei

Pest - megye

Gróh István
másolta
1902

l.

Gereczefalképek
516. h.

Ócsai ref. templom

lásd.

Csányi műemlvest.

15. l.

38, 39. képekkel

[illegible]

Erjönszentmárton

< Ócsai ref. templom >

Petrik Albert: Az < >

Épitő Ipar

1910. 397 l.

képpel -

Az ócsai templom.*)

A középkori egyházi építésnek hazánkban egyik legérdekesebb és legszebb emléke az ócsai templom. A fővárostól alig 35 kilométernyire van, közvetetlenül a vasút mentében s mégis nemcsak a laikus közönség, hanem a szakemberek közül is igen kevesen ismerik. Pedig kettős szempontból is megérdemli a figyelmet és az érdeklődést. Elsősorban talán azon különös szerencséjénél fogva, hogy a tatárjárás mindent elsöprő zivatarát szinte sértetlenül átélte, másodsorban pedig azon különös építőművészeti sajátosságai miatt, amelyek hazai műemlékeink között szinte egyedülállóvá teszik.

Tudnunk kell ugyanis, hogy a magyarországi román és átmenetkori templomok Európa nyugati országainak hasonkorú emlékeitől lényegesen különböznek. A különbség legfőképpen abban áll, hogy a mi emlékeink sem az alaprajzi elrendezés, sem a felépítmény művészi kiképzése tekintetében a nyugati országok emlékeinek tökéletességét nem érték el. Egy-két ritka kivételt nem tekintve, például nálunk a románkori bazilikák kereszthajóval nem épültek. Nem volt szokásos nálunk a kriptával alá-épített nyujtott szentélyek alkalmazása sem. Viszont a nyugati homlokzat tornyainak az épület tömegével való szerves összeépítése oly módon, hogy a tornyok alja a mellékhajók utolsó boltszakaszát alkotja, olyan jellemző sajátossága hazai emlékeinknek, amilyennel még a legtökéletesebb külföldi román bazilikákban sem találkozunk.

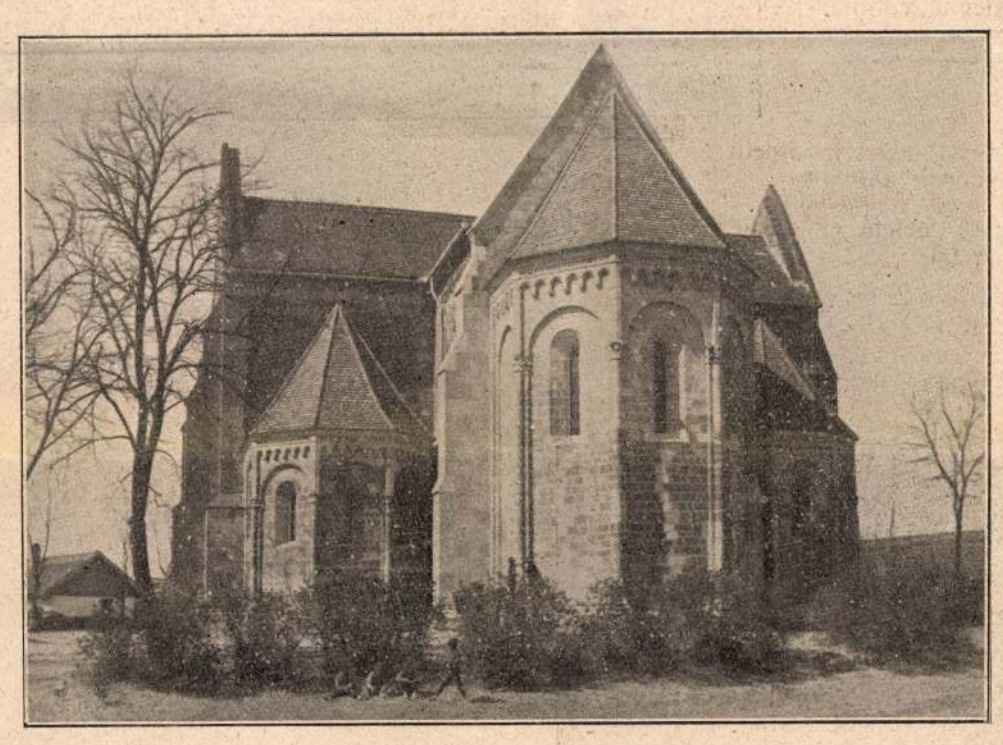

4. ábra. Az ócsai templom keleti homlokzatán levő szentélyek.

Az ócsai román bazilika építőművészeti szempontból éppen azért különösen érdekes, mert átmenetet alkot a hazai és külföldi templomtypus között. Kereszthajója, amely csaknem olyan széles mint a főhajó, azonkívül az apsis és a kereszthajó közé iktatott hosszúra nyujtott szentélye, a külföldi fejlett román bazilikákhoz teszi hasonlatossá, tornyainak az épület belsejével szerves összeépítése pedig a hazai emlékek sajátos jellemvonását adja meg neki.

Mint a középkori egyházak úgyszólván mindenkor keletelve voltak, úgy az ócsai is kelet felé irányzott szentélyű. Alapelrendezését tekintve, három hajós, kereszthajóval is bíró bazilikális templomainknak van egy hosszan nyujtott szentélyű főapsisa, jobbról-balról a mellékhajók tengelyvonalától erősen eltolt két mellékapsisa és a nyugati homlokzaton két zömök tornya. Ezek a tornyok azonban nem emelkednek magasabbra a templom oromfalánál. Lefödésük csak ideiglenes, mert az eredeti és a középkor szokása szerint minden bizonnyal faragott kövekből rakott toronysisakok elpusztultak. Hogy valaha a két torony magasabb volt-e mint jelenleg, azt egész biztossággal megmondani nehéz volna. Henszlmann a középkori emlékeinket ismertető munkájában azt véli, hogy eredetileg sem lehettek magasabbak a tornyok, mert az a két pillérköteg, amely a templom hajójában nyugatról legelül áll s amely a két torony belső sarkát támasztja alá, szerinte sokkal karcsúbb annál, semhogy a mainál magasabb tornyok súlyát elbírhatta volna. Én nem a két pillér karcsúságával és ezáltal a tornyok súlyának viselésére alkalmatlan voltával vélem a tornyok alacsonyságát megokolni, hanem inkább valami olyan kedvezőtlen körülménynyel, amely a tornyoknak tervszerű kiépítését megakadályozta. Talán éppen a tatárjárás zivatara maga lehetett az ok, amelynek lezajlása után az építkezés stylusa is változást szenvedett. Mert kétségtelen, hogy míg a templom nyugati része, de meg az egész kereszthajóig terjedő épülettömeg is határozottan a késői román stylus formáival ékes, addig a kereszthajóhoz csatlakozó szentélyek és apsisok már az átmenetkori építés emlékeit képezik.

A nyugati homlokzat zömök s az oromfalnál magasabbra nem emelkedő, sisakok nélküli tornyokkal a templomnak legkevésbbé szép része. Ezen a homlokzaton a torony emeleteit egymástól elválasztó félköríves fries és a felette futó zigzug díszítés hatása igen kellemes, de magának a főhajó oromfalának nagy sík területe, amelyet sem a szokásos rózsaablak, sem a díszes kiképzésű porta speciosa nem ékesít, igen rideg és sivár. A torony ablakai félköríves, befelé szűkülő ablakok, de a legfelső emeleten már nagyobbra vannak törve a nyílások és román jellegüktől is meg vannak fosztva.

A templom főbejárása nem a nyugati homlokzaton van, ahogy az rendesen a középkor templomaiban szokásos volt, hanem az egy főbejárás helyett a hosszoldalon úgy délről, mint északról nyílik a templomba egy-egy azonos kiképzésű kapuzat. Ez a két kapuzat távolról sem hasonlítható ugyan faragásának gazdasága tekintetében a jaáki vagy horpácsi román portálékhoz, de szép arányai és faragásának nemes egyszerűsége azért hazai emlékeink között az elsők közé emelik.

Szemlénket a templom külsején folytatva, fel fog tűnni, hogy a főhajó külső falát nem támogatják kiugró gyámfalak. Ez a körülmény azt látszik bizonyítani, hogy a templom főhajója, úgy mint jelenleg nincsen, eredetileg sem volt beboltozva, hanem csak lapos menyezetű volt. A gyámok még a tornyoknál sem nyúlnak fel a boltozat válláig, hanem csak az első emelet magasságáig. Csupán a kereszthajó oromfalán és az apsisnak a szentély falához való csatlakozásánál érnek fel a gyámok a főpárkány magasságáig, s ezek a gyámok lefelé enyhe kiugrással kétszer szélesbednek.

A főhajó külső falának tagozást csupán a ki- és befelé szélesbedő félköríves, szűk nyílású ablakok adnak. Igen szép alakítása van azonban annak a tompa csúcsívekből álló párkányfriesnek, mely a hajók falát koronázza, s amely ívek váltakozóan emberi és állati fejekből alakított konzolokon nyugszanak. A nagy kiugrású kereszthajó

*) Lásd a múlt számban közölt 3 ábrát is.

oromfala semmivel sincsen tagozva, s azért síváran hat. Egész fenn a háromszögletes orommezőben van ugyan egy kis méretű, köralakú ablakocska, valamint a mellékhajók magasságában egy keskeny nyílású, hosszúra nyujtott félköríves ablak is a falon, de ezek a nyílások a nagy falfelület sívárságát nem képesek eltüntetni. Egyébként a kereszthajó magas oromfala a hozzája nyugatról csatlakozó sekrestyékkel együtt igen változatos tagoltságot ad az épület tömegének. A sekrestyék mostani tetőzete igen alacsony, mert a feléjük nyúló tűzfal világos jele annak, hogy régen mennyivel meredekebb volt a tetejük.

Nagyon festői hatású a templom keleti homlokzata hármas szentélyével, amelyek közül legnagyobb kiugrása a főhajó szentélyének van. Ez a része az épületnek már nem tiszta román, mert az apsisok nem félkörívesek, hanem sokszögletű záródásúak. Ablakaik azonban teljesen a román ízlés szerinti félkörű záródású, kifelé és befelé erősen táguló ablakok. A falsíkok szögleteit féloszlopok díszítik, amelyeknek román fejezete van. Ezek az oszlopok későbbi korban, amikor a csúcsíves stylus már fejlettebb lett, gyámpillérekké változtak át. Éppen az a körülmény, hogy az ócsai templomban, noha az apsis sokszögletű záródású, gyámpillérek a sarkakon nem állanak és az ablakok is félkörívesek, azt bizonyítják, hogy a templom a XIII. század végén már teljesen elkészülhetett.

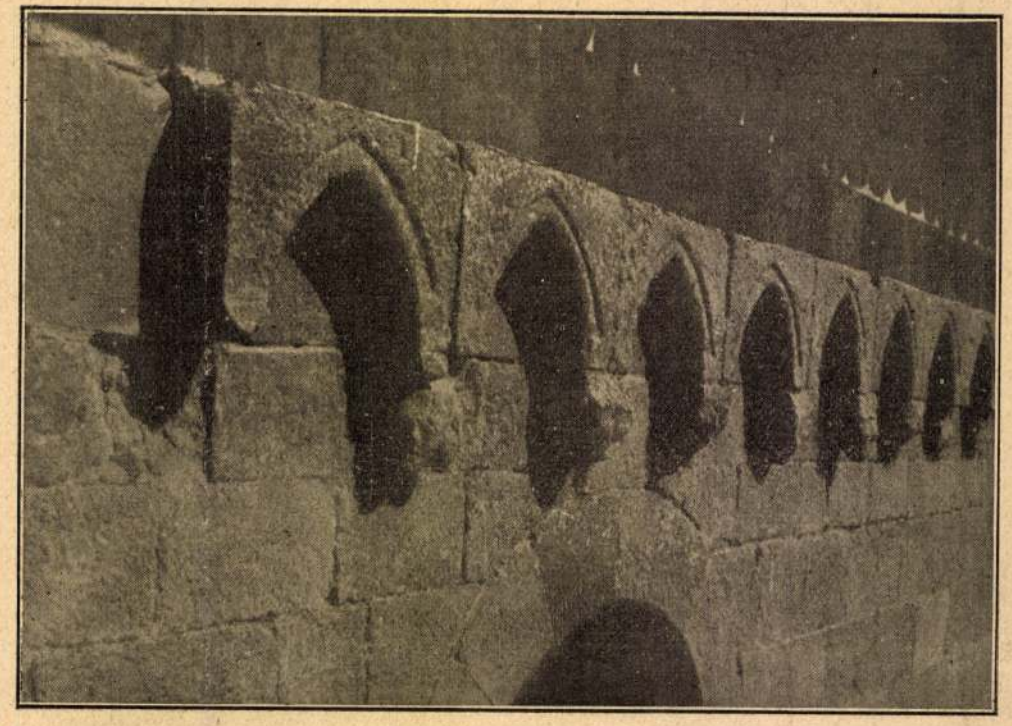

5. ábra. Az ócsai templom déli mellékhajójának párkánya.

A templom mellékszentélyeinek különös sajátsága, hogy azok tengelyvonala nem esik össze a mellékhajók tengelyvonalával, hanem egyiké attól észak, a másiké pedig dél felé eltolódik. A tengelyvonalaknak ez az eltolódása az

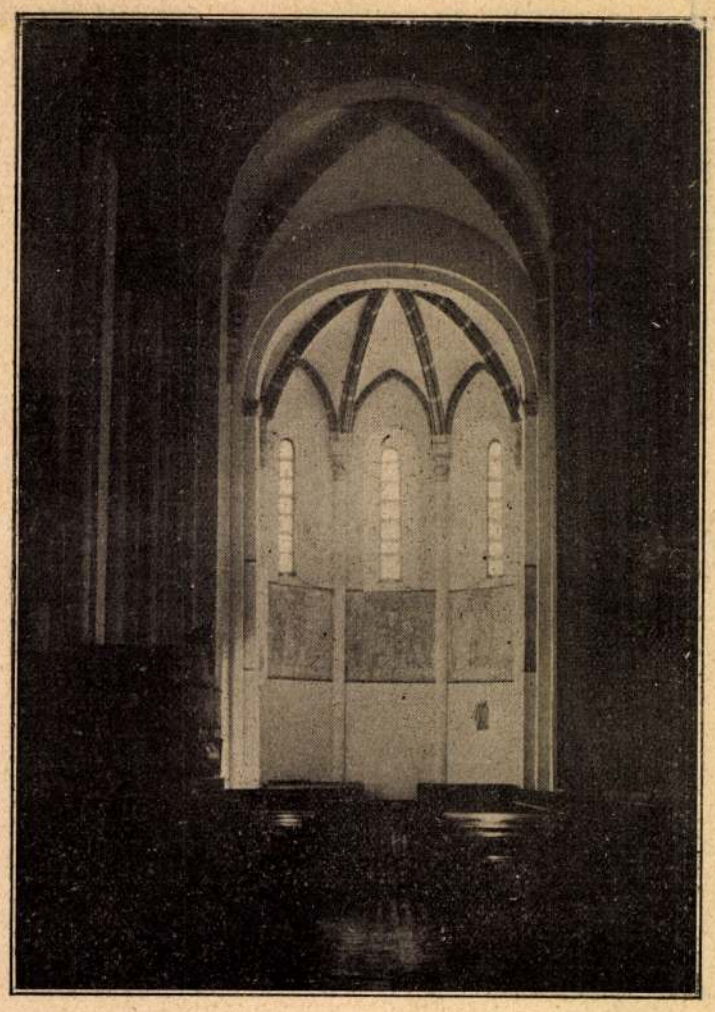

6. ábra. Az ócsai templom főszentélye (az ablakok alatt a mészréteg alól föltárt freskók).

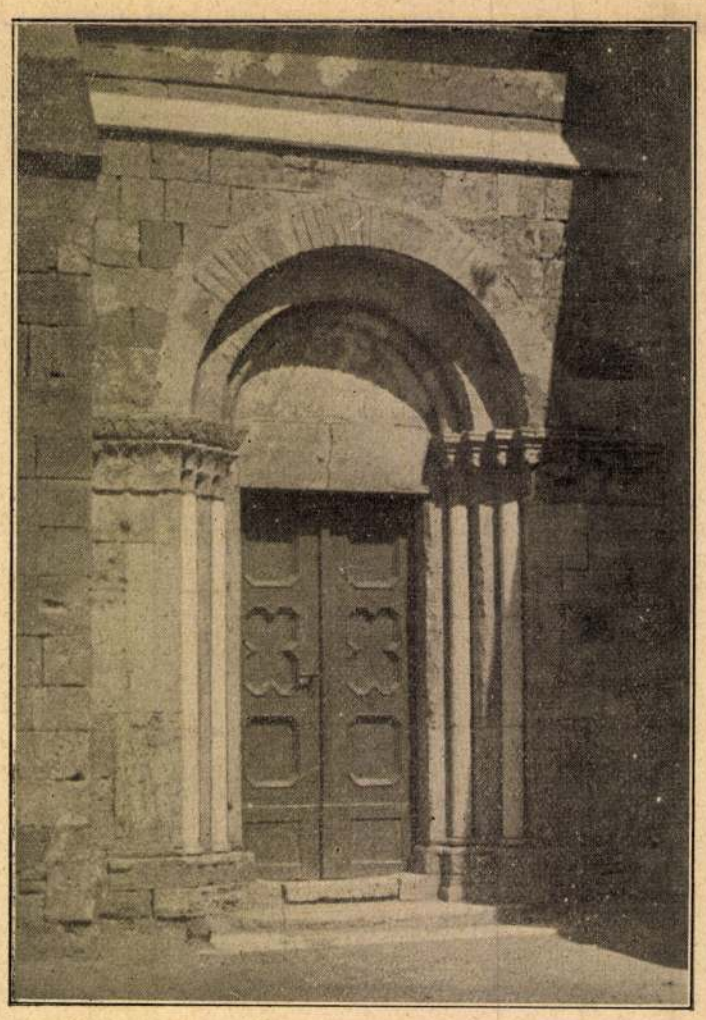

7. ábra. Az ócsai templom déli mellékhajójának kapuja.

A műegyetem megnyitása.

(K. *Jónás* Ödön beszéde szept. 19-én.)

Mindenekelőtt mély sajnálattal és fájdalommal jelentem, hogy dr. Wartha Vince lelépő rektorunk még mindig nehéz betegen fekszik és hogy ez az oka annak, hogy folytatólagos helyettesítésében a mult tanévről való beszámolás szerepe is reám háramlik, mihez képest kedves és szeretett kartársaim kitüntető bizalmából a kir. József-műegyetem rektori székét újból elfoglalva és a mai ünnepélyes közgyűlést megnyitva, szívem egész melegével üdvözlöm műegyetemünk összegyűlt tanári karát, ifjúságát és nagyrabecsült vendégeinket, különösen pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő Nagyméltóságának képviseletében Molnár Viktor államtitkár urat és közoktatásunk megjelent többi kitűnőségeit, hálás köszönetet mondva mindnyájuknak, hogy megjelenésükkel műegyetemünk iránti érdeklődésüket kifejezve, közgyűlésünk ünnepi fényét emelték.

A mi igazi évfordulónk ünnepére gyűltünk ma össze! Az elmult és az új tanév mesgyéjéhez érve, mély meghatottság és lelkünket felemelő ünnepi hangulat vesz rajtunk erőt, amidőn hűségesen beszámolva az elmult tanév mozgalmairól, tele reménységgel látjuk a friss erővel munkára kész tanári kar jövendő tevékenységét és a műszaki tudományok iránt lelkesedő ifjúság elhatározott tettvágyát.

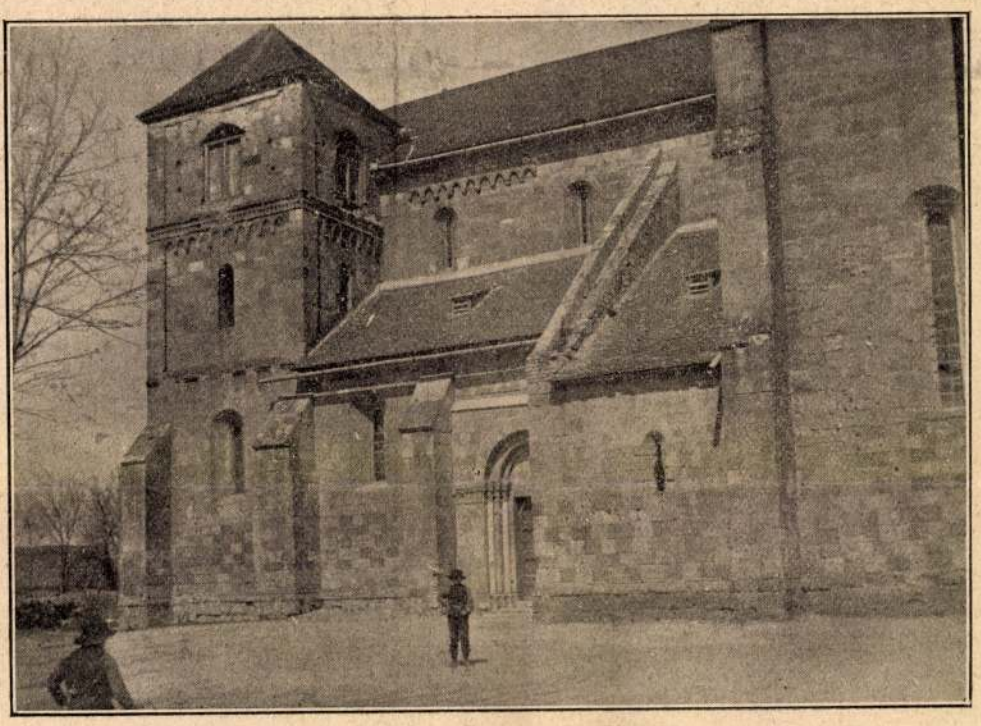

1. ábra. Az ócsai templom déli homlokzatának részlete.

Régóta ismétlődő igazság az, hogy minden tanévtől rendszerint többet várunk, mint amennyi reményünk megvalósul benne. Nem kell azonban kétségbe esnünk, mert a végeredmény évről-évre mégis csak az: hogy — habár sok reményünk jámbor óhajtássá törpül — a végén mégis sok mindenről megelégedéssel és jóleső megnyugvással emlékezhetünk meg.

Amióta a műegyetem fennáll, valóban egy év sem telt el anélkül, hogy reá ne mutathattunk volna a látható és örvendetes fejlődésre.

Sok olyan évfordulónk is volt már, amidőn számos jelentőségteljes eseményről tehettünk jelentést; de soha egyetlen egy tanév sem volt olyan jelentős és eseményekben gazdag, mint az elmúlt tanév.

Mintha csak az új épületekbe való átköltözésünk idejét várták volna a megérett nagy események, amelyeknek csak térre és alkalomra volt szükségük, hogy előállhassanak.

Avagy talán a szebb jövendőnek méltó kezdetet akart adni a sors, hogy még jobban erősítse bennünk a jövőbe vetett hitünket, bizalmunkat!?

De beszéljenek maguk az események.

A kir. József-műegyetem új épületeinek záróköve programmszerűen folyó évi május hó 25-ikén ünnepélyesen letétetett.

Ezt az ünnepélyt örökemlékűvé tette Ő császári és apostoli királyi Felségének legkegyelmesebb megjelenése.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, aki műegyetemünk iránt mindenkor a legmelegebben érdeklődött, nemcsak hogy a legszívesebben elfogadta hódolattal teljes meghívásunkat, hanem tevőleges részt is vett az ünnepélyen, amely ezáltal a lehető legmagasabb színvonalra emelkedett.

Ő Felsége az ünnepélyen válaszolva a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr üdvözlő szavaira, a következő emlékezetes szavakat mondotta:

„Élénk megelégedésemre szolgál, hogy a boldogemlékű nagybátyámról, József főherceg nádorról nevezett műegyetem mai zárókőletételi ünnepélyén megjelenhettem.

Örömmel kisértem figyelemmel és mindig szívesen mozdítottam elő a műegyetem fejlődését, amely az utolsó évtizedek alatt lépést tartott úgy a nemzet föllendülésével, mint a műszaki tudományok rohamos haladásával és egyre növekvő fontosságával.

Szívesen járultam ahhoz is, hogy a műszaki oktatásnak ezen főiskolája méltó elhelyezést nyerjen.

Midőn a zárókő letételére az engedélyt ezennel megadom, egyben biztos reményemet fejezem ki, hogy a kir. József-műegyetem díszes, új otthonában is továbbfejlődve, egyre hathatósabban fog hozzájárulni a műszaki tudományok előbbrevitelához és a magyar ifjúságnak komoly munkásságra való vezetéséhez s egyre gazdagabban fogja árasztani a nemzetre a productiv munkán alapuló gazdasági erősödés áldásait.“

Az ünnepély után Ő Felsége, dr. József főherceg úr Ő Felsége, a kormány, az egybegyűlt előkelőségek, a tanári kar és az ifjúság képviselői kíséretében, a hallgatóság sorfala között, a rektori fogadóba ment, ahol sajátkezű aláírásával nyitotta meg emlékkönyvünket, azután megtekintette a rajzkiállítást, az út-, vasútépítéstani tanszékhez tartozó múzeumot, a könyvtárt, a „Technikus-Ebéd“ helyiségeit, végül pedig a mechanikai technológiai tanszék műhelyeit, majd legfelsőbb megelégedését kifejezve, mintegy másfélórás itt időzés után távozott.

Ő Felségének legmagasabb látogatása örökre emlékezetessé tette nekünk az 1910. év május 25-ik napját, mely műegyetemünk történetének mindenkoron egyik legszebb és legjelentősebb napja lesz.

E napon érezhettük közvetetlenül ősz Uralkodónk atyai jóindulatának melegét és e napon tett boldoggá bennünket az az élénk érdeklődés, melyet Ő Felsége munkálkodásunk helye, eszközei és eredményessége iránt a helyszínén tanúsított.

Mélyen megilletődve és a legnagyobb hálával számolok be erről az eléggé nem méltatható örvendetes eseményről s meg vagyok győződve, hogy Ő Felsége legmagasabb látogatása — mely úgy az ifjúságban, mint a tanári karban végtelenül jóleső és hazafias érzéseket fakasztott — műegyetemünk fejlődésében egy újabb korszak örvendetes kezdetét jelenti.

Maga az ünnepély minden ízében méltóságos és harmónikus lefolyású volt.

Egyek voltunk valamennyien az örömben és a szeretetben. Hódolattal csüngtünk Ő Felsége jóságos arcán — melyet aki lát, soha el nem feledhet — és áhítattal hallgattuk fejedelmi szavait, melyek hazánk jövőjébe vetett hitünket erősítették meg. Szinte éreztük szíveink dobbanását, mely egy volt — és mindig egy lesz abban a fohászban: hogy az Isten tartsa, az Isten óvja jó öreg királyunkat!

Meg kell még emlékeznem, hogy kedves befejezése volt e nevezetes napnak az a szerenad, amelyet a műegyetemi és a tudományegyetemi egyesült énekkar programmon kívül aznap este adott Ő Felségének.

Mikor a májusi este fenséges csendjében felhangzottak az első dallamok, megnyíltak a királyi vár ablakai, a király kihajolt és elejétől végig láthatólag élvezettel hallgatta régi bús danainkat.

Megelégedését egyébiránt Ő Felsége azáltal is kifejezte, hogy a karnagynak, Hackl N. Lajos orsz. énekfelügyelőnek, továbbá az énekkar elnökeinek: Ritter Gyulának, Kirchner Gyulának és Goll Aladárnak egy-egy emléket adott.

Nevezetes emléknapunk 1910. évi április 13-ika is. E napon látogatta meg műegyetemünket először Ő Fensége dr. József cs. és kir. Főherceg úr. Azért mondom, hogy először, mert Ő Fensége, aki akkor, az immár magas védnöksége alatt álló Műegyetemi Segítő Egyesület által József nádor közadakozásból létesített mellszobrának gipszmintáját volt szíves megtekinteni, néhány intézményünk egyidejűleg történt megszemlélése után kijelentette, hogy műegyetemünk többi intézeteit más alkalmakkor fogja meglátogatni.

Ő Fensége megszemlélvén a szobor gipsz-mintáját, az áldozatkészségért köszönetet mondott az egyesületnek, nemkülönben elismerését fejezte ki a szobrászművésznek, Jobbágy Miklósnak, aki az ifjúságnak boldogemlékű József nádor iránt érzett mély hálaját ihlettel örökítette meg.

A szobor a nagy oszlopos csarnokban, a főbejárattal szemben, egy ifjúsági ünnepély keretében fog felállíttatni. Ez a hely, ahol a szobor mindig előttünk és velünk lesz, a legmegfelelőbb ahhoz a vonzalomhoz, amelylyel a nagy Nádor a magyar ifjúság iránt viseltetett.

A műszaki tudományok iránti rokonszenvet — mely a legmagyarabb főhercegi családban szinte hagyományos már — fokozott mértékben fejti ki most az unoka: József cs. és kir. Főherceg úr, aki műegyetemünk iránt érzett és megdicsőült elődeitől örökölt meleg érdeklődésével, a műszaki tudományok előbbre vitele terén is elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Ezeket az egész hazánkat hálára kötelező érdemeket óhajtottuk értékelni akkor, amidőn Ő Fenségét a műszaki tudományok első tiszteletbeli doktorává választottuk meg.

A legmagasabb hozzájárulással kiállított díszoklevelet — melyet Rauscher Lajos tanártársunk tervezett — 1909 december 23-kán dr. Wartha Vince, az akkori rektor vezetése mellett a rektori tanács nyujtotta át a Főherceg úrnak. Ő Fensége a rektori tanácsot kegyesen fogadta s hangsúlyozván műegyetemünk iránt táplált érdeklődését és meleg érzelmeit, örömét fejezte ki a megválasztás felett, mely őt a nagyatyjának nevét viselő főiskolánkhoz még közelebb fűzi.

Majd pedig műegyetemünk iránt érzett rokonszenvének kifejezéseül és megdicsőült nagyatyjának emlékére, kormányzati jelvényekkel ajándékozott meg bennünket.

A kormányzati jelvények remekbe készült, drágakövekkel és gyöngyökkel díszített aranyláncok, s rajtuk József nádor kitünően sikerült domborműképe függ.

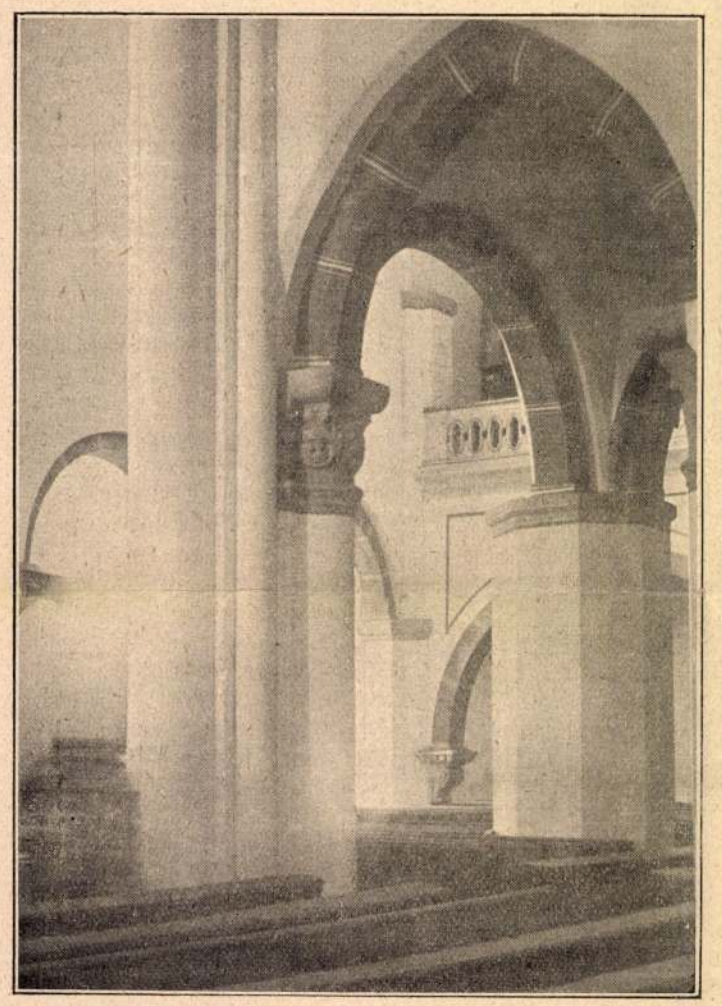

2. ábra. Az ócsai templom belsejének részlete (az északi hajó szentélyéből nézve).

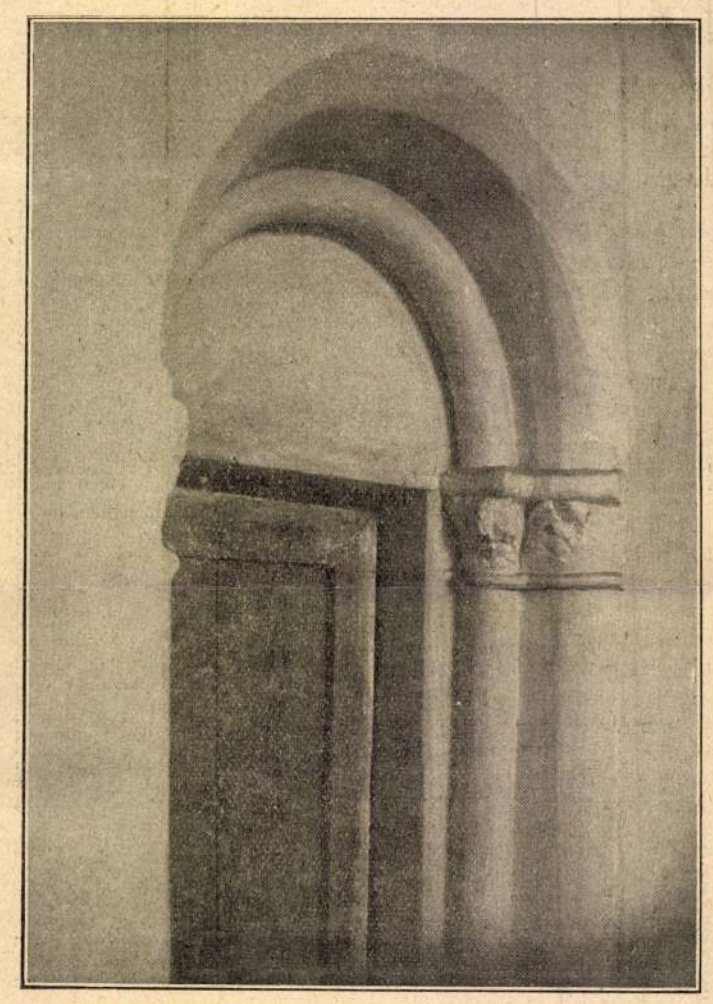

3. ábra. Az ócsai templom északi sekrestyéjének a kereszthajóba nyíló ajtója.

A rektori kormányzati jelvényen függő dombormű hátlapjára ez a jelmondat van vésve: „Előre a műszaki tudományok útján". A többin pedig az egyes szakosztályok dékánjai vannak megjelölve.

A tanács nevében dr. Wartha Vince mondott köszönetet a fejedelmi ajándékért, melyeknek rendkívüli nagy az erkölcsi értékük is. Nemcsak azért, mert országos ünnepélyeken külsőleg is kifejezik majd a műegyetem jelenlétét és mert jelentőségteljesebbé teszik a mi ünnepélyeinket, hanem főleg azért, mert symbolumát alkotják a kir. József-műegyetem ama önkormányzatában rejlő jogának, melylyel a tanács a jelvények ünnepélyes átadásával, időről-időre hatalmat ad kiválasztott tagjainak a műegyetem kormányzására és ügyeinek vezetésére. Különösen nagybecsűvé teszi e kormányzati jelvények értékét az, hogy azokat szeretett Főhercegünktől kaptuk és hogy O azokat nagyatyjának, Magyarország nagynevű Nádorának, megdicsőült József cs. és kir. főherceg Ő Fenségének emlékére adta műegyetemünknek, mely annak idején a nagy Nádor nevével díszíttetett föl.

Az örvendetes eseménynek csakhamar híre ment a műegyetemen, ahol tanári kar és a hallgatóság egyaránt lelkesedéssel ünnepelte a Főherceget, a műegyetem első díszdoktorát.

A jelvények viselésére Ő Felsége Bécsben 1909. évi október 28-ikán kelt legmagasabb elhatározásával adta meg az engedélyt; s ugyanekkor egy örök időkre szóló fényes elismerésben részesítette műegyetemünket.

Felhatalmazott ugyanis bennünket arra, hogy a kir. József-műegyetem a „sub auspiciis Regis" intézmény életbeléptetése iránt javaslatot tehessünk.

A „Promotio sub auspiciis Regis" magasztos intézmény életbeléptetése a legszebben megnyilvánuló kitüntetés számunkra.

A koronás fő, a Király maga szervezetileg részt kíván venni a műegyetem működésében. Tenné-e azt, ha nem volna meggyőződve arról, hogy méltóak vagyunk reá. Képzelhető-e ennél nagyobb kitüntetés?!

De ez az elismerés nemcsak ifjúságunknak szól, akiknek legkiválóbbjai királyi pártfogás alatt fognak doktorokká avattatni, hanem szól a hazai tudományos műszaki életnek is, melyre műegyetemünk készít elő.

Lelkes örömmel értesültünk Ő Felsége kegyes elhatározásáról s az intézmény életbeléptetésére vonatkozó javaslatainkat egy szabályzat-tervezet keretében felterjesztettük.

A zárókőletétel, a királyi látogatás, a kormányzati jelvények adományozása és a „Promotio sub auspiciis Regis" intézmény életbeléptetésére vonatkozó engedély, ez a négy kiemelkedő s egyenkint is egy-egy korszakot alkotó mozzanat tette nagy eseményekben gazdaggá az 1909/10. tanévet, mely bizonyára fényes betükkel lesz feljegyezve műegyetemünk történetében.

*

A költözködésekkel járó nehézségekre való tekintettel a tanévet egy teljes hónappal később kezdtük meg. Ezt a szokatlan időveszteséget azonban, melylyel a különben is igen szűkre szabott első félév rövidült meg, pótoltuk azáltal, hogy az első és második félév közötti időben pótórákat tartottunk. Tanáraink és hallgatóink buzgósága tette azután lehetővé azt, hogy az új épületekben eltöltött első évnek elkerülhetetlen nehézségeit sikerrel küzdöttük le. Ez persze nem ment könnyen, mert hiszen elképzelhető, hogy a csaknem egy városrészt kitevő s gyári és laboratóriumi helyiségeket, nemkülönben különféle gyüjtemények és hivatalokat magába foglaló épületeink felszerelése és berendezése nem történhetett meg egy varázsütésre és pótlások nélkül. Az 1909/10. tanévben a műegyetem egész személyzetének mondhatnám kettős volt a munkája; de megvan az eredmény: készen vagyunk!

Készen vagyunk; de ez, sajnos, nem jelenti azt, mintha teljesen fel volnánk szerelve. Korántsem, az még nagyon messze van.

Műegyetemünk legszükségesebb korszerű felszerelésére 1907-ben, amidőn számításunkat megtettük, körülbelül 2,200.000 koronára volt szükségünk. Ebből az összegből, melyet a késlekedés — a technika haladása következtében — csak növel, első részletül 1909-re 195.000 koronát kaptunk, azzal a megjegyzéssel, hogy 1910-re 285.500 k. erejéig már megrendeléseket is tehetünk.

Az ország pénzügyi helyzetére való tekintettel bele kellett nyugodnunk a megváltozhatatlanba; ámbátor ez az évekre elhúzódó részletekben való kielégítése igényeinknek nem megoldás, hanem csak megoldási kísérlet, nem is szólva arról, hogy ez lényegében a legjobb esetben is annyit tesz, hogy majd 8—9 év mulva leszünk ott, ahol 10 év előtt kellett volna lennünk. Hogy pedig a XX. század elején a technika fejlődésében mit jelent 10 év, azt, úgy hiszem, nem kell bővebben fejtegetnem.

Az azonban bizonyos, hogy mostani felszerelésünk nagy része már is csak múzeumba való.

Mint mondám, mindazonáltal belenyugodtunk a helyzetbe, mert azt reméltük, hogy egy-két év mulva megváltozik minden s megkapjuk szükségleteinkre a fedezetet. Természetesen újból át kellett revideálni számításainkat s a kilátásba helyezett 1909. és 1910. évi hitel terhére csupán azokat a felszereléseket rendeltük meg, amelyek nélkül az oktatás menete egyenesen fennakadt volna.

De mi történik? Beköszönt az 1910. év. — Pénz nincs!

Szállítóink beszüntetik a szállítást, más részük követeli járandóságát. Mi a kormányhoz fordulunk, hivatkozva rendeletben közölt igéretére. Mind hiába. A politikai helyzet bizonytalansága, a költségvetésen kívüli állapot; szóval: a dolognak az lett a vége, hogy a tanév második felének végén kaptunk csak pénzt s akkor is sokkal kevesebbet annál az összegnél, amelyre megrendelési engedélyt is kaptunk.

Fel kellett említenem ezt a remélhetőleg soha többé elő nem forduló esetet, annak jellemzésére, hogy milyen nehézségekkel kellett a tanároknak megküzdeniök, akiket az oktatás és a tudományos búvárkodás sikere érdekében, másutt még az administrationális teendőktől is mentesítenek.

Reméljük és hiszszük, hogy ezentúl nem így lesz. Hiszszük, hogy kiáltó szavunk nem hangzik el a pusztában. Bízunk gróf Zichy János úr ő Nagyméltóságában aki vallás- és közoktatásügyi miniszterré történt kinevezetése után csakhamar időt talált arra is, hogy még a zárókő elhelyezése előtt a helyszínén ismerje meg a műegyetemet és annak szükségleteit.

Az ő meleg érdeklődése biztosíték arra, hogy érdekeinket a magas kormánynál képviselni és ha kell, megvédeni is fogja.

Különösen most van nagy szükségünk a jóakaratra; most, amidőn a helyiségek hiányai már nem akadályozzák meg azoknak az évek sorozata alatt felgyülemlett s egyre az új épületek felépültének időpontjára elhalasztott igényeink kielégítését, amelyeket a műegyetemi oktatás érdeke már rég parancsolólag követelt.

Szükségleteinket felsoroltuk a jövő évre készült költségvetésünk keretében, mely természetesen végösszegében közel 24 százalékkal mulja felül az előző évit.

Mindazonáltal a különbség csak relative nagy. Egészen más a kép akkor, ha tekintetbe veszszük azt, hogy az 1910. évben nem volt költségvetésünk, minélfogva az emelkedés egy évre csak 12 százalékot jelent, ami a technika fejlődésével és ezzel kapcsolatban az ország egyetlen műszaki főiskolájának köteles fejlesztésével szemben még akkor sem volna soknak mondható, ha állandóan, évről-évre ily arányban emelkednék költségvetésünk.

Hangsúlyoznom kell még azt is, hogy a jövő évi költségvetésünk előirányzásakor nemcsak a régi, évtizedek óta felgyülemlett szükségleteink kielégítéséről, hanem arról is gondoskodtunk, hogy fedezetünk legyen azokra a személyi kiadásokra is, amelyek oktatásunk immár tovább nem halasztható mélyítése és gyakorlatiasbbá tétele érdekében

mulhatatlanul szükségesek. Ezek a szükségletek a tantervnek folyamatban levő revisiójával kapcsolatosak, amire különben bátor leszek még visszatérni.

Az új értékes erők, amelyeket műegyetemünk körébe fogunk vonni, megvalósítják majd azt az állandó törekvésünket, hogy intézetünk a műszaki tudományokat lehetőleg egész teljességében felölelje és hogy az oktatás a gyakorlati téren jelentkező haladásokat nyomon kövesse.

Ezen törekvésünkből kifolyólag máris élénk figyelemmel kísérjük a géptechnika legújabb csodáját: a levegő meghódításáért folyó gigászi küzdelmet, mely a gépgyártásnak egy új, sajátlagos irányt adott.

Azok a nagyszabású távolsági és magassági rekordok, amelyek a repülés terén a legutóbbi időkben elérettek, arra mutatnak, hogy immár teljesedés felé halad az emberiségnek egyik legrégibb s eddigelé elérhetetlennek látszó vágya, mely egy — jelentőségében még beláthatatlan következményekkel járó új közlekedő eszközzel kecsegteti az emberiséget.

Ezzel az új közlekedő eszközzel a mérnöki tudomány kibővítése jár s mi, ennek tudatában, már is foglalkozunk géplaboratóriumainknak az aerodynamikai kísérleti berendezésekkel való kiegészítésével.

Csak átalánosságban példaképp említem ezt most fel, ezzel is igazolva mintegy azt, hogy technikánk szükségleteinek évről-évre emelkedniök kell.

A jövő évre egyébiránt összesen 6 új tanszéket kértünk. Nevezetesen:

1. a II. mechanikai technológiait, amelyet a tanszék tárgykörének a technika haladásával mindinkább fokozódó sokoldalúsága követel meg;

2. az organikus chemiait, melynek felállítását már nemcsak műegyetemünk szükségszerű fejlesztése, hanem a most kialakuló hazai vegyészi gyáripar szempontjából sem szabad tovább elhalasztani;

3. az elméleti fizikait, melylyel a külföldhöz hasonlóképpen mi is meg fogjuk adni a lehetőséget arra, hogy nálunk is kellő súly fektettessék az elméleti fizikai tudományos ismeretekre, amelyek a magasabb tudományos műszaki kiképzéshez egyenesen nélkülözhetetlenek;

4. a hídépítési és középítési szerkezettani tanszéket, mely szintén régi szükségletünk. A hídépítés oktatására műegyetemünkön mindössze egy tanszék van rendszeresítve, holott e rendkívül fontos szaktárgynak a legtöbb műegyetemen, még ott is, ahol kisebb a hallgatóság, 2, sőt 3 tanszéke is van;

5. a képzőművészetek történetére is kértünk egy tanszéket s erre az építészek tökéletesb kiképzése végett van szükségünk;

6. a hatodik tanszék az új mechanikai tanszék lesz, amelynek felállítását főleg a szakosztályok igényeihez mért mechanikai előadások különféle természete teszi megokolttá.

(Folyt. köv.)

A téglagyártás.

(Szemelvények *Vértes* (Vögerl) Ágost keramikusnak a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben tartott előadásából.)

(Vége.)

Az előbb előadottakból látjuk, hogy az agyagárú gyártásának legfőbb kelléke az agyag teljes homogénizálása. Ez a homogénizálás főleg a vékonyfalú gyártmányok gyártásakor bír nagyobb fontossággal, mert csakis kellő módon megmunkált agyagból fogunk kifogástalan, minden tekintetben megfelelő cserepet gyárthatni.

A cserépgyártásban a már ismertetett görgőjárattal való elkészítés után kívánatos az agyagot még egy sima hengerművön keresztül bocsátani, mely sima hengermű lehetővé teszi azt, hogy az agyagot egy másfél milliméteres résen átszorítsa. A 15. ábrában látható Rieter és Koller-féle hengermű az eddig használatban lévő hengerművektől abban tér el, hogy mindegyiküket külön-külön szíjtárcsa forgatja.

A fogaskerék-áttétellel szerelt hengerekkel az oly közel való beállítás nem vihető keresztül, nem tekintve azt, hogy ezek a hengerek egyenlőtlen fordulatszámot végezvén, az agyag megmunkálása sokkal tökéletesebb.

A hódfarkú cserepek gyártása terén igazán eseményszámba megy a 16. ábrán látható Rieter és Koller-féle cserép-levágó automata, mely 10 órai munkaidő alatt 20—24 ezer hódfarkú cserepet metsz le kifogástalanul.

Ha figyelembe vesszük, hogy az eddig használatban lévő cseréplevágó készülékkel jól begyakorolt munkás legfölebb 7000 darab cserepet képes 10 óra alatt lemetszeni, azt hiszem okvetetlenül figyelmet érdemel ez a gép.

Volt alkalmam ezt a gépet több példányban a svájci gyárakban működésben láthatni s mindenütt a legnagyobb elismeréssel voltak a gép megbízhatósága és munkabírása tekintetében.

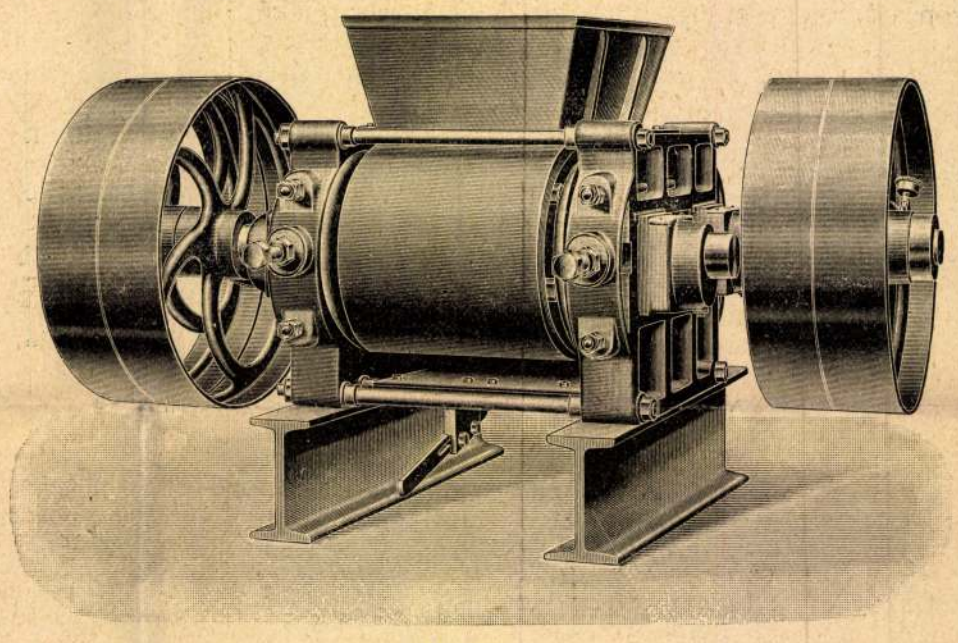

15. ábra.

A francia hornyolt tetőcserepek készítésére az úgynevezett revolver-sajtókat használjuk. E revolver-sajtóval való préseléskor az agyagot az ismertetett módon előkészítve egy csigapréssel lepényekké alakítjuk, mely lepényeket az ötoldalú forgó dobon lévő negatívokra helyezik s a felső bélyegzővel kipréselik. Egy ilyen munkagéppel 10 óra alatt 4500—5000 hornyolt cserepet vagyunk képesek előállítani. Eddig a hornyolt cserepek utólagos tisztítására 4—5 személy kellett, miután a préselés a fölösleges agyagot a szélek felé szorítja s ennek körülmetszése, a cserépnek odaerősítéséhez szükséges lyukasztása, mosása elég költséges; ezt az utólagos metszést, tisztítást a 17. ábrán látható (Rieter-Koller) tisztítógéppel teljes precisitással automatice végezhetni el, ami a francia hornyolt cserép gyártása terén szintén tetemes munkabérmegtakarítás, annál inkább, mert tudtommal e gép ára nem nagy.

Térjünk át az *égetésre*.

Ha a készített s már teljesen kiszáradt agyagárút égetjük, akkor annak kémiailag kötött vize eltávozik s a hő behatása következtében megszilárdul és többé vízben nem oldható.

Eredetileg a téglát boglyakemencében, úgynevezett tábori kemecékben égették, mely égetés egyátalán nem nevezhető gazdaságosnak.

A téglagyártásnak mondhatnám épp oly lendületet adott a Hoffmann Frigyes által 1857-ben feltalált körkemence,

Orsai templom

MAGYAR MŰVÉSZET

1936. 375. l.

377. l.

Ócsa

Gerevich: M. román-kori eml. 94. tábla

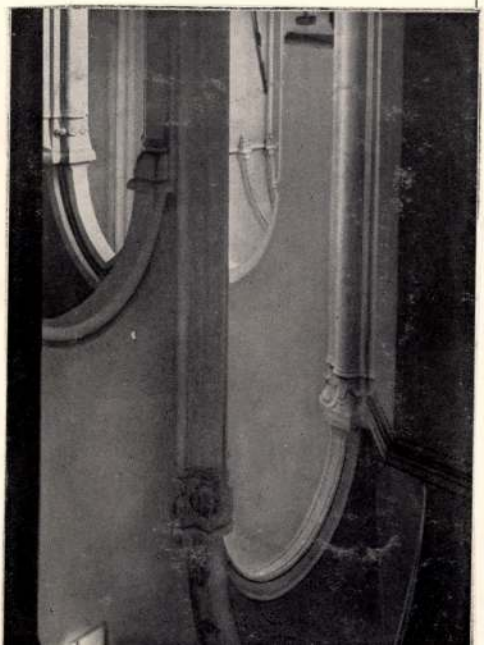

Építészhallgatóink középkori építészeti felvételei: A m. kir. József Nádor Műegyetem középkori Építészeti tanszékének közleményei: ÓCSA, REFORMÁTUS TEMPLOM

Kny. Technika
4°, 18 K, 16 L, Budapest, 1939.

Ócsa ref. templom

Ócsai ref. templom
(Pest vm)
Romankori, az
oltsai F prépostság templo-
ma volt.

Chobotvác

277, 278 l.

F (ócsai premontrei)

BUDAPEST
1 MAR 1917

Ócsai templom

képe

Orsz II. 159. l.

KÉSZPÉ
ZEL
BÉRME
TESITV

Nagy.

Dr. Szentír

IX. Ih

(Pest vm.)

Ócsai ~~[illegible]~~ templom. ‡ Az asmeneti stil egyik legérdekesebb hazai emléke, a ~~XVI~~ XIII. században faragott kövekből ~~[illegible]~~ épült. Három hajós, keresztháyóval is bíró bazilika; kézalacsony tornyal. 1921. restaurállak.

‡ Keletkezésekor valószínűleg premontrei prepostsági, jelenleg ref. templom.

① Univ. lexikon 567 l
Szabó: Arpadkori épitom. 221 l.

Ócsai ref. templom

ÓCSA

Ref. templom

Jandor Ottó: Az ócsai templom restaurálása.
MMÉ ÉE, XXIX – 1895, 1–9 l.

Ócsai ref. templom

l.

Kormpay

6, 7, 8, 9,
képekkel

Különlenyomat
a Magyar ref.
templomok
c. műből (1942)

Bercsényi László Ignác

Mellig látható s
czát tart, melyet
rend nagykereszt dis
Szürke parókája két
sza s szakálla lebere
ingének mellfodra
Kertyűjének szára ho

Olajfestmény
Festette:
Másolta: L
Gf. Széchényi
Átvétetett
alapján.

Ócsai ref. templom

falképei

l.

Korompay

61. l.

819. Ismeretlen festő.
A XVIII. századból.

~~819.~~ Kurucz lovasok.

~~vannak~~ ábrázolvá

Az előtérben harczoló lova
a balra menekülő két kurucznak egyik
három kurucz~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ kezeledik és szét kivont kard
vértesnek ~~[illegible]~~ sai hátul tünnek föl. E
sett vértes fekszik, ki jobbjában kard
hever. A háttérben hegy ~~[illegible]~~ várr
bontakozik ki

pajtá
pedig

Vászon, méretei 76.5: 108
Vétetett 1896: IX. 19-én
Elszámoltatátott 1897: III
Az elszámolást tudomásul v
rat (269/97.).

904: V. 2.

ÓCSA

A TEMPLOM DÉLI KAPUJA

Gerevich: M. romániai eml.

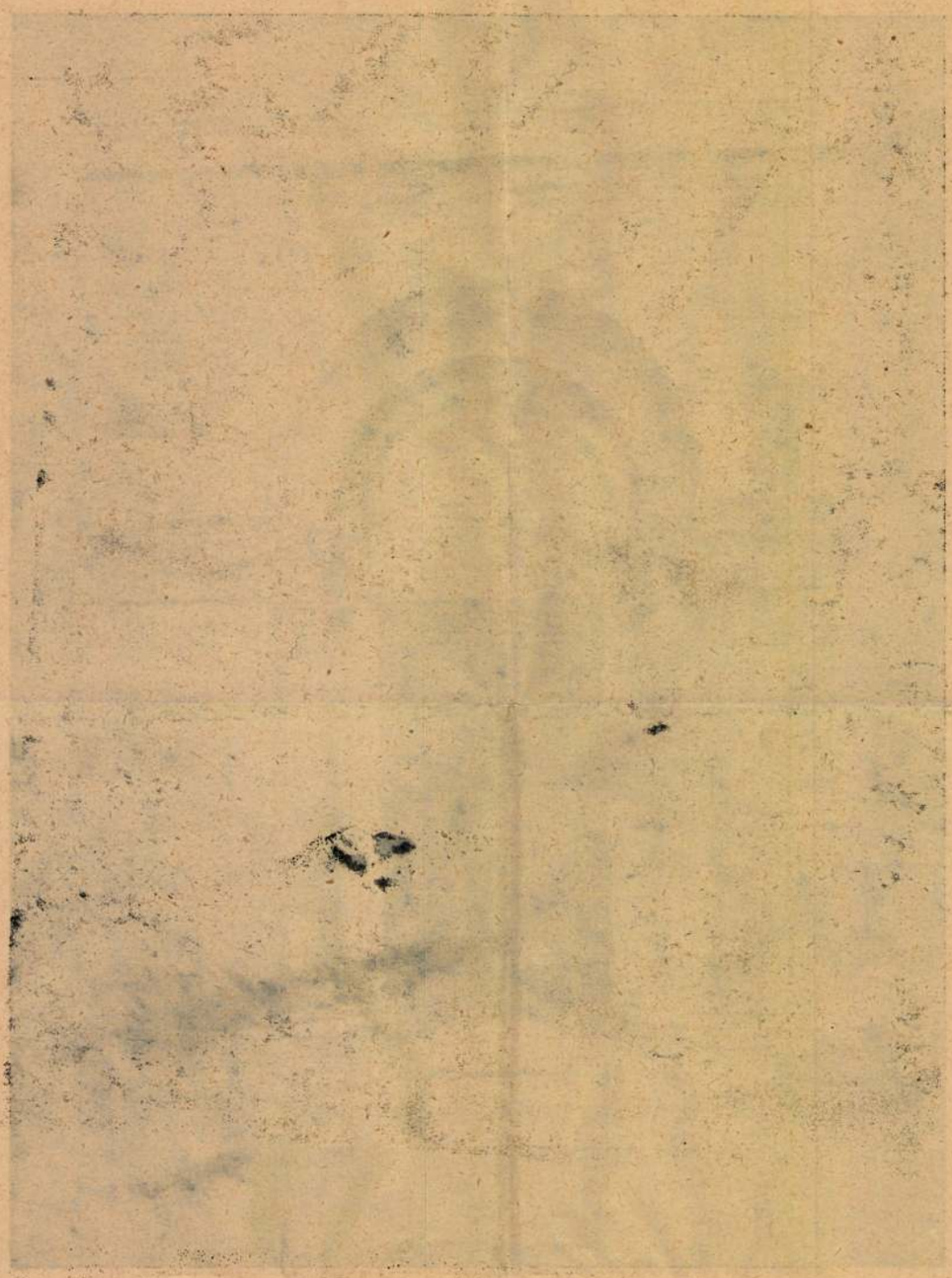

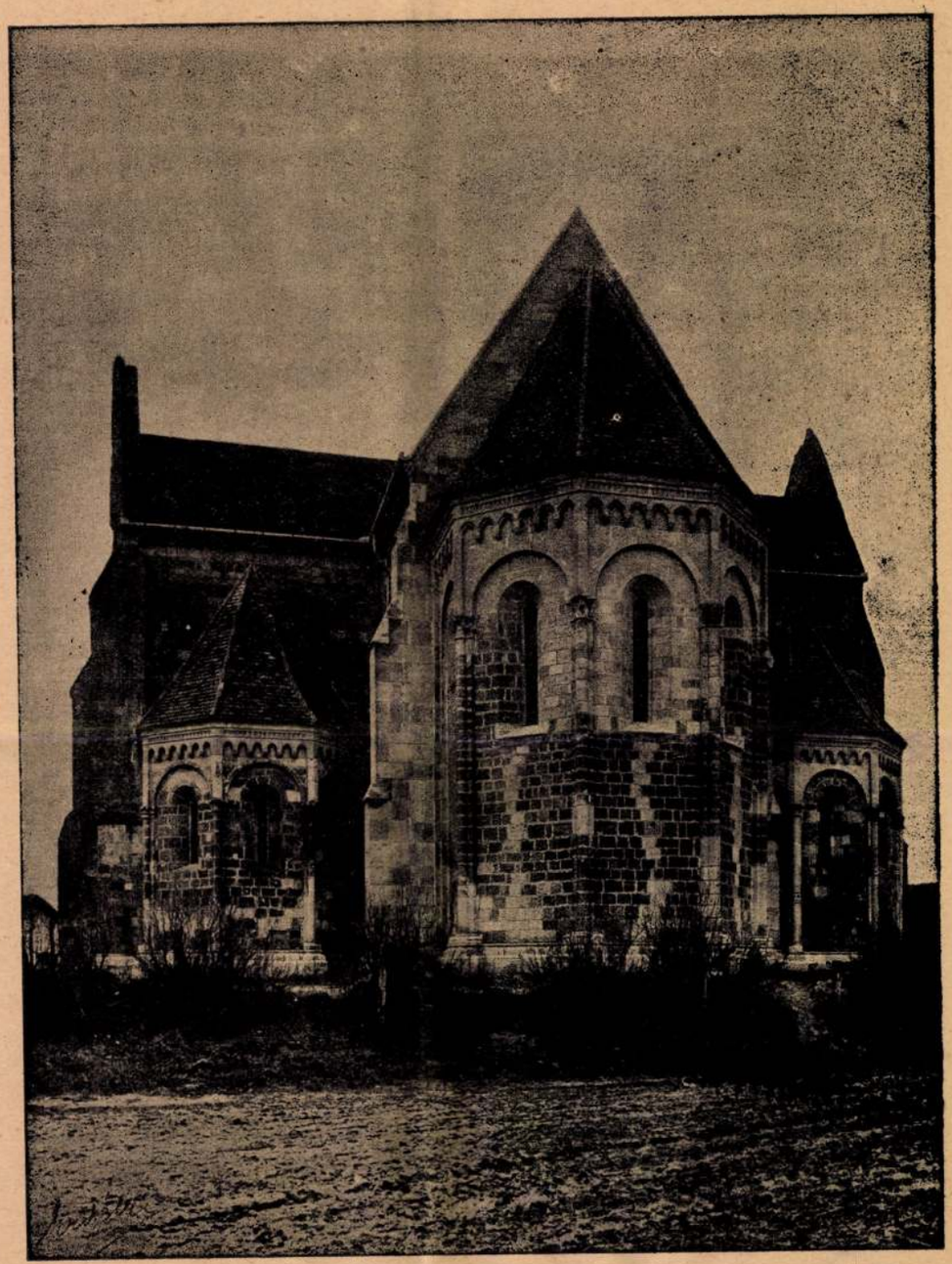

ÓCSA

A TEMPLOM KELETRŐL

Ósa

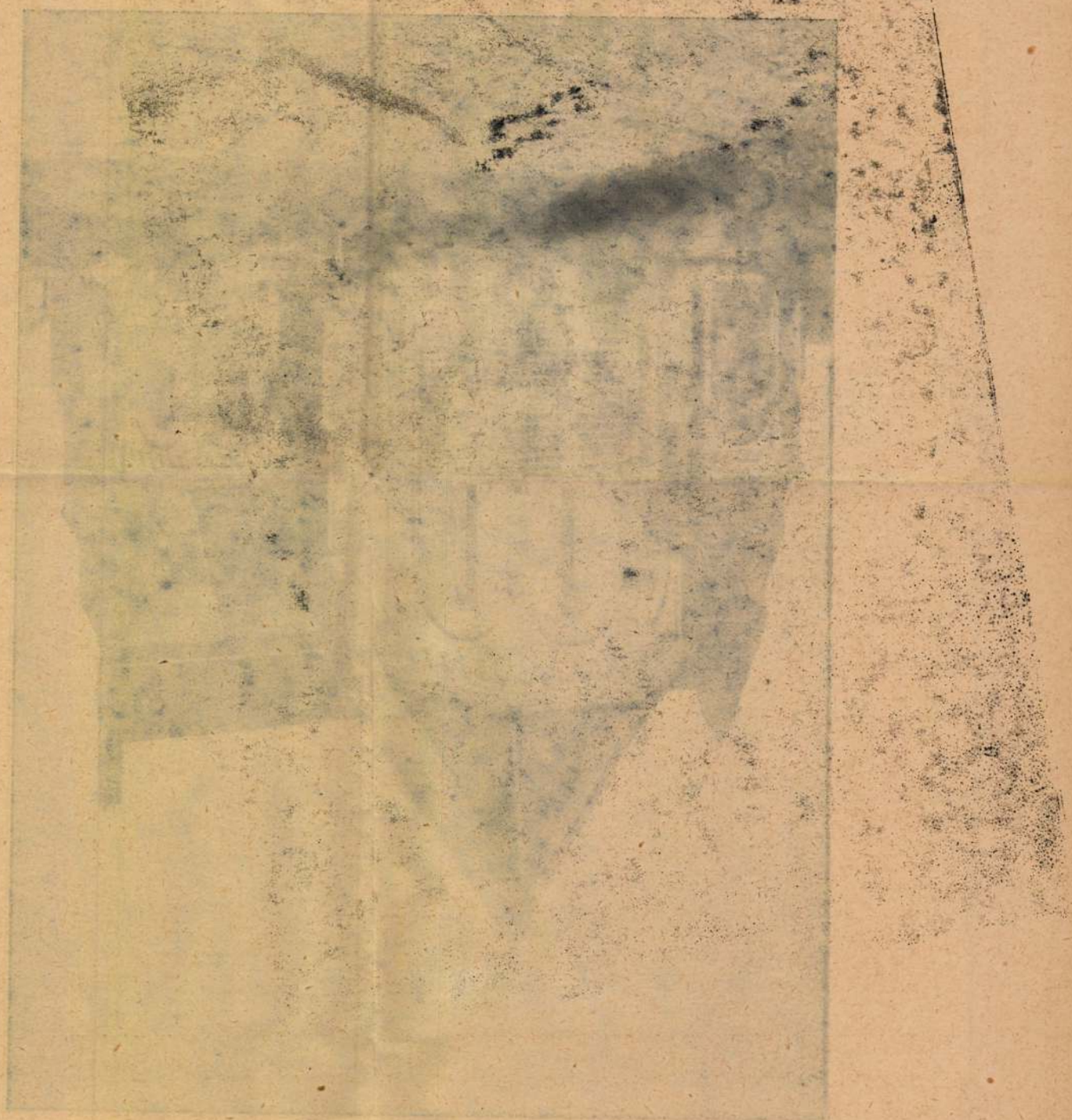

ÓCSA község Pest megyében, ref. temploma egykor valószínűleg premontrei prépostság temploma volt. Háromhajós bazilikális elrendezésű, kereszthajós átmeneti stílű épület, nyugati két toronnyal s a kereszthajóból külön-külön kiugró sokszögű három apszissal. Köteges pilléreinek gumós és lombos ékítményű fejezetein, déli kapubéleletén s külseje koszorúparkányának csücsíves frízén kívül kevés a faragott díszе. Hatalmas arányai s faragott kövekből épült falainak remek technikája azonban kiválóbb műemlékeink közé sorozzák. A XIII. század első felében épült. 1921. restaurálták.

É. Gy. II. 21 e

Porcellain, Rinzai VII. 226.

A DUCE FIA

VITTORIO MUSSOLINI

A Duce fiát köszöntjük Magyarország földjén, Vittorio *Mussolinit*, a bátor katonát, a fasiszta olasz ifjúság egyik vezetőjét, a nagyszerű sportférfiút, Itália fiatal nemzedékének példaképét. Hálatelt szívvel gondolunk *az apára*, aki ebben a háborúban másik fiát elvesztette, a fasiszta Olaszország megteremtőjére, Magyarország nagy barátjára. Első gondolatunk, mikor a fiú hozzánk érkezik, az övé, az apáé, aki Európa felelős államférfiai között elsőként nyújtotta kezét felénk, a háború után porig alázott, megcsonkított, jogaiból kisemmizett és tönkretett nemzet felé. És azóta mellettünk volt jogainkért vívott kemény harcunkban és bármilyen események elé állított bennünket az élő történelem, mindig éreztük biztos barátságát, nagy szellemét, melyből a szeretet és a megbecsülés árad felénk. Mussolini fiában köszöntjük *az apa szellemét és a fasiszta olasz birodalom népét:* azt a barátságot, mely a két nemzetet elszakíthatatlanul egymáshoz fűzte és egymás mellé állította abban a gigászi küzdelemben, ahol immár esztendők óta a fegyvereké a döntő szó.

Őszinte öröm számunkra, hogy a Duce fiát Magyarország fővárosában üdvözölhetjük s ez újabb alkalmat nyujt arra, hogy emlékezetünkben felidézzük a magyar jóvátétel állomásaiért vívott harcunban a Duce Olaszországának hűséges baráti támogatását, ami oly nagy mértékben segített hozzá bennünket ahhoz, hogy a békeszerződés igazságtalanságait egymás után letöröljük történelmünk lapjairól. Magunkrahagyott kis ország voltunk és szinte lélegzeni sem mertünk, amikor barátok után keresve, Olaszország állott először mellénk. Attól fogva ez a barátság volt és maradt egyik *szilárd pontja* európai kibontakozásunknak. Mindezt újból el kell most mondanunk, amikor Vittoria Mussolini érkezett hozzánk s amikor szívünk minden szeretetével fogadjuk és köszöntjük őt s benne az apát és a nagy olasz nemzetet.

Búvárnaszád-támadások portugál halászhajók ellen

Lisszabon, szeptember 22. *(NST)* A hétfőesti portugál lapok jelentése szerint egy ismeretlen nemzetiségű búvárhajó a portugál partok közelében elsüllyesztette a Delaes nevű portugál halászhajót. A hajótörötteket a Labrador portugál halászhajó mentette ki.

Ugyancsak támadás érte a Dinis nevű portugál halászhajót, amikor rakományával visszatérőben volt hazai kikötő felé. Egy ismeretlen nmzetiségű búvárhajó megnyitotta az ágyútüzet a halászhajóra, találatokat azonban nem ért el és így a halászhajó sértetlenül futott be a portói kikötőbe.

— **Gyászrovat.** Id. *Gally* János e hó 21.-én 68 éves korában elhúnyt. Temetése e hó 23.-án ½5 órakor lesz a farkasréti temetőben.

ŐRJÁRAT A NÉVÚJITÁS FRONTJÁN

Moziplakát.

A darab címe és a mozi neve ölesen rámkiabál. Okos dolog, hogy góliátbetűkkel nyomták, így már a villamosról tájékozódhatom. Aki közelebb megy és a kisebb betűket is elolvassa, az vidéki. Azt nézi, hogy hol is az a mozi.

Én már tudom.

Illetve: csak tudtam. Négy és fél év alatt, mióta ideszakadtam a Tisza-partról lassonként belémszivódtak a hajdan neonfényes, nemzetközi mozinevek, mint a pesti zsargon vadidegen egyéb fogalmai. Most azonban az üdvös erjedés idejét éljük. Forr a bor, tisztul, kiveti magából a felesleges, kártékony hordalékot és filmszínházaink homlokzatáról leperegnek az idegen szavak betűi. *Budapest sokszor megkapta a vádat, hogy külső megnyilvánulásaiban nem elég magyar* (örök vád ez minden világváros ellen), ezért *most lázas igyekezettel magyarosodik.* Legalább is — mozinevekben.

Még nem tanultuk meg jól ezeket az új neveket. Át kell böngésznünk mostanában nekünk is a moziplakátot, akár a *Szent Istvánra* felruccant csanyteleki nagynénikénknek. Fel kell fedeznünk a puskaport, mert eddig esetleg polvere da schioppo-nak hívtuk, hogy érdekesebb legyen. Nem baj: szívesen vállaljuk az egész pesti egyszeregy újrakezdését, csak *magyar egyszeregy legyen végre.*

Mozisaink kezdeményezése — ha belügyminiszteri rendelet indította is el — mindenesetre tiszteletreméltó. A gyors névcserélések buzgalmában rettenetesen megfeledkeztek valamiről. *Arról, hogy nagyjaink nevét törvény védi. Hogy vannak nevek, amelyek ennek a nemzetnek szent nevek. És nem mozinevek.*

Petőfi, Rákóczi, Deák

emlékével nem fér össze, hogy velük fedezze magát, nevükkel kenjen magára patinát a szórakoztatóipar egyik-másik műintézete. A pikáns szerelmi bonyodalmak, a dirr-durr történetek élelmes üzletesei *hagyják ki a játékból Bethlen, Andrássy, Toldi, Tinódy, Zrinyi, Attila és Csaba királyfi nevét.* Ha nem lehet *Szent István* malátakivonat és *Hunyadi János* keserűvíz, akkor a magyar észjárás egyszerű következtetése szerint *Deák-mozi sem lehet, sőt még — Madách Színház sem.* Nagyjaink, halhatatlanjaink kiérdemelték a hálás utókortól tetteikkel és alkotásaikkal az utcát, a szobrot, az örök megbecsülést, éppen ezért *kétségtelenül kikérik maguknak a túlvilágról, hogy róluk elnevezett helyiségekben Csikágó grófja géppisztolyozza a Preri banditáit és a Véres Nonyhakés ott nyiszálja el a Zöldszemű gangszter nyakát.*

Nagyjaink nevét nem veheti fel senki csak úgy, hazafias felbuzdulásból. Még az sem, akiről feltételezhető, hogy derék, példáséletű ember lesz mind a sírig és a felvett történelmi névre sohasem hozna szégyent. Nagyon helyes ez a tilalom. Elvégre elég gazdag a magyar nyelv, hogy magyaros neveket találjon benne bárki, aki lyet keres. De akkor miért vehetik fel a mindenkitől féltve védett neveket éppen a szórakozóhelyiségek? Hiszen elkerülhetetlen, hogy az egymást gyorsan követő filmek tengerébe ne kerüljön kifogásolható műsor. Egyiknek ez jó, másiknak amaz. Már most nagyon furcsa érzésekkel gondolok rá, hogy előbb-utóbb ilyesmiket fogok majd hallani:

— Tegnap láttam a *Bethlenben* egy vacakot...

Bethlen Gábor fejedelem és a többiek a síron túl elkeseredetten tiltakoznak ellene, hogy efféle megjegyzésekneg tegye ki nevüket a hálás utókor.

Igen, hát van egynéhány új mozinév, amelyet nem is tanulok meg. Takarékosságból. Nem végzek hiábavaló munkát, mert hittel hiszem, hogy ez a néhány mozinév nagyon hamar megváltozik. Ha szépszóra nem, hát rendeletre. *A rendeletre, amely már rég megvan, csak éppen alaklmazni kell ide is.* A legújabb veszélypontra.

Maradjon a régi?

Vannak mozik, amelyeknek nevét csak azért böngészem ki mostanában a hirdetési kockából, hogy megnézzem, keresett-e már új nevet. Némelyik mozi titokzatosan hallgat. Hetek óta törik a fejüket valami nagyszerű ötleten, vagy meg akarják tartani a régi nevet? *Egynémely név szerintem kegyelmet kaphat, hiszen valószínűleg nem cél a mindenáron magyarosítás.* A *Vakok Intézetének* mozija: *Homeros mozgó. Aligha találnánk neki ennyire alkalmas magyar nevet,* viselje hát a vak görög költőjét tovább. A *Corvin mozi* neve egy kicsit *Mátyás* királyt jelenti. De mégsem egészen. Az igazságos király nekünk mégis inkább *Hunyadi*, mint *Corvin*. Így a név kissé magyar, kissé latin. Elcsúszik.

Capitol? Forum? Scala? Uránia? Glória? Ezekről lehet lehet vitatkozni, mert mellettük is akad érv, ellenük is. Én magyarosítanék: végezzünk egész munkát. *Lássuk be, hogy ez itt mégis csak Magyarország, nem pedig egy nemzetközi panoptikum.*

Ilyen neveknek azonban, mint a ma is meglevő *Omnia, Atrium, Radius,* semmi joguk sincs a kegyelemre. Üres latin szavak, vékonypénzű fogalmak, gyökér, hagyomány és méltóság nélkül. *Jó magyar nevet mielőbb ennek a három idegen pogánynak!*

Milyen a jó név?

Adria, Duna, Ipoly... Ezek is új mozinevek, de mégis mind a három szónak van magyar multja, színe és tartalma. A *Pest* is jó név, amelyet most a *Palace* vett fel. (Az már a mi külön háziügyünk, hogy kissé furcsának tartuk a *Pest* lapfejével hajszálpontosan egyező címbetűket a mozi homlokzatán. Amikor először látta meg a közönség, sokan azt hitték, hogy oda helyeztük át a szerkesztőséget vagy a kiadóhivatalt. Nehéz lett volna vajjon más típusból készíttetni el ezt a négy betűt?)

Ötletes a Broadway új neve: Barlang. Ez a föld szintje alá épített mozi csakugyan barlangszerű. Találóbban nem is lehetett volna elkeresztelni.

De a pálmát mégsem neki adom. Egy kis mozi kapja.

Az Elit új neve: Mesevár.

A mese vára, ahol az embert a mese várja. Kedves, könnyű, szellemesen bájos magyar mozinév. Eddig ez a legjobb.

Tessék lepipálni, mozitulajdonos urak, ha tudják. Ahelyett, hogy a legközelebbi mozikeresztelőn most már *Kossuthot, Széchenyit* és esetleg *Eszc Tamást* idézzék elő.

Sima Ferenc

Árpádkorabeli freskók az ócsai református templomban

Ócsa, szeptember *(A Pest kiküldött tudósítójától.)* Itt van Budapest szájához közel ez a kis falu. Szinte a körutak szívdobogása is idehallik. Mégis úgy érzi az idegen, ha itt jár, mintha valahol messze mindentől és mindenkitől távol lenne. A szenzációkat kereső ember számára nem sokat jelent a kis erdők közé dugott falu s néhány ezer lakója is vajmi keveset tud arról, hogy faluja micsoda történelmi műkincset őriz. Legalább is — mint érdeklődésünk tükrében látszik — kevesen tudnak arról, hogy *az egykori alpári futóhomokon az ország egyik legnevezetesebb temploma áll.*

A remekbefaragott, háromhajós román stílű templom udvarán *Dalos Béla református lelkész* fogad és szakszerű előadásban tudósít mindenről, ami a középkorban épült templommal kapcsolatos.

Halálos mérgek rejteke a templomkövek alatt

A XIII. század első felében épült a hatalmas műremek, akkor még katolikus hívők részére. Úgy emelkedik ki az apró házak közül, mint valami óriás a törpék birodalmában. Az elmúlt évszázadok alatt sok háborús dúláson ment keresztül. Különféle földi és égi viharok tépdesték meg a rómaiak ősi művészetének drága hajtásait. *A bejáratok faragott részeit még lisztán látni.* Mint mondja a nagytiszteletes és mutatják a templomkörnyéki romok is, valamikor emeletes kolostor vette körül *a várnak is beillő erős épületet.* Jól tudjuk, hogy abban az időben a templomok is védőbástyaként szolgáltak, ide menekült be a lakosság és innét védekezett, ha hirtelen rátört az ellenség. *A lövedékek becsapódásai és a gyilkolószerszámok élesítéseinek helyei még jól látszanak az omlásnak induló kőfalakon.* Az ablakok magasan, emberfejnyi nyílással ékesked nek s a templom falait várszerűen, kőtámaszok védik. Olyan itt minden, mint valami régiségi múzeum.

Sokan azt tartják, hogy a *templomkövek alatt halálos mérgeket rejtettek el a tatárok,* erre írásos bizonyítékokkal is szolgálnak.

Az ország minden részéből jövő érdeklődőket az akkori szobrászművészet remekei gyönyörködtetik. *Szinte naponta van látogatója Ócsának. Olaszországból, Franciaországból,* Erdélyből is eljönnek, hogy tanulmányozzák a történelmi műkincset, melyből az egész országban mindössze kettő van csak: Gyulafehérváron és Ócsán. Az árpádházi királyok idejéből még van néhány templom, de a szakértők véleménye szerint azok nem kereszthajósak.

A különböző vélemények szerint *vagy a ciszterciták, vagy pedig a bencések hozták magukkal a román stílusú templom különleges építészeti ízlését.* Az építéshez szükséges köveket az akkor még Ócsához közelebb álló Dunán szállították. Néhány, falu szélén még most is fennálló kőházról arra következtetnek, hogy *abban az időben igen sok ember élhetett ezen a vidéken.* A mostani Ócsa község vályogházai már az új falutelepülés jeleit mutatják. Érdekes megjegyezni, hogy Ócsának a szőlészete is annyira magas fokon áll, hogy szinte évszázados szőlőkultúrára mutat. Akárhogy is van, Ócsa minden bizonnyal történelmi hely ritkaságba menő műkincseiről ítélve.

Katolikus templom, amit református építtetett

Hogy miként került a kálvinisták birtokába a templom, azt ma nem lehet már tudni, annyit azonban megtudunk, hogy a *váci püspökség több ízben fordult levelével az ócsai presbitériumhoz s olyan összegeket ígért a templomért, hogy az ócsaiak még nagyobb templomot is építhetnének.* Erről azonban a kálvinisták hallani sem akarnak egyelőre. Különös, hogy *a katolikusok templomát egy református származású gróf építtette Ócsán.* Ezért aztán vallási háborúskodás a falubeliek között nincsen.

A legnagyobb érdekességei a templomnak azok *az árpádkorabeli freskók, amelyeket nemrég fedeztek fel egy tatarozás alkalmával.* A vastag mészréteg alól nyolc darab bibliai tárgyú szentkép került elő. Ezek a szentképek az oltárt díszítették s *minden bizonnyal valamelyik középkori olasz festő műalkotásai.* A református istentiszteleteket még ezek a szentképek sem zavarják.

A *Műemlékek Országos Bizottságának* felügyelete alatt lévő hatszázéves templom egyes részei már a kőműves csákányáért kiáltanak, de bent a templom zord csarnokából vasárnaponként még mindig száll a zsolozsmák Istent dicsérő, kedves hangja, mely akár a kálvinisták szájából hangzik el, akár a katolikusokéból, az égben összetalálkoznak.

M. F.

KIRÁLY KAIRÓ
ezelőtt
kávéház és étterem-ben
KAZAL LÁSZLÓ
énekel. Telefon: 224-678

A gyöngyhöz hasonló fog
a természet ajándéka. Ápolja gondosan az értékes ajándékot és használjon ehhez Chlorodont-fogpasztát, amely fogalmat jelent a célszerű fogápolásban.
Felkelés után és lefekvés előtt
Chlorodont
fogpaszta

Braziliában letartóztatják a kormány külpolitikájának ellenzőit

Buenos Aires, szeptember 22. *(Német Távirati Iroda.)* A brazil kormány nagyszámú »zöldingest« tartóztatott le. Mint Rio de Janeiróból jelentik, különösen a brazil főiskolások körében növekszik állandóan az ellenszegülés Aranha külpolitikájával szemben. *(MTI)*

Elfogtak egy francia terroristát

Cambrai, szeptember 22. *(OFI)* A rendőrség letartóztatott egy embert, aki rövidesen kénytelen volt bevallani, hogy azonos Emile *Petit* 32 esztendős bandavezérrel, aki *Montigny* polgármesteri hivatalában betört, több más polgármesteri hivatalban is betöréseket követett el, illetve kísérelt meg és üldöztetése közben egy embert halálosan megsebesített. A rendőrség letartóztatta Petit több bűntársát is, közöttük olyanokat, akiknek lelkiismeretét gyilkosság terheli. *(MTI)*

— **Két új országzászlót avattak vasárnap.** Az Ereklyés Országzászló Nagybizottság vasárnap a Szabadságtéren beiktatta Kőszeg város országzászlaját, amelyhez csatlakozott a Barátos községnek felajánlott lobogó is. Az elnökség nevében dr. *Daniel* Áron, a Sajtókamara főügyésze beiktató beszédében hangoztatta, hogy amíg a Don mellett harcolt a magyar honvéd, addig *itthon, az országban a belső arcvonallal védjük a jövő békéjét.* A Barátos községnek felajánlott országzászlót *Molnár* József kispesti polgármester adta át és *Pálházy* Endre vármegyei főjegyző iktatta be.

— **A Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Részvénytársaság** 1942 szeptember 21-én tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az eddigi 108.800 darab 50 pengős n. é. részvényből álló 5,440.000 pengőt kitevő alaptőkéjét 1942. évre osztalékjogosult 54.400 darab új részvény kibocsátásával 8,160.000 pengőre emeli olymódon, hogy a részvényesek 2:1 arányban darabonként 110 pengő kibocsátási árfolyamon vehetik át az új részvényeket, belföldi részvényesek legkésőbb 1942 szeptember 29-ig, külföldi részvényesek 1942 október 21-ig az alaptőkeemelés lebonyolításával megbízott Magyar Általános Hitelbanknál.

AZ ATHENAEUM ÚJ REGÉNYEI

NORMAN COLLINS

JOHN MARCO BŰNE

Egy bűnből született kénytelen házasság megrázó regénye

Kötve 12 Pengő

MEDVECZKY BELLA

ÚTKÖZBEN

A test és a lélek sebesültjeinek regénye egy vidéki kastélyban, a háboru viharában

Kötve 9 Pengő

KAPHATÓK MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBEN

A PEST OSZTÁLYSORSJÁTÉK GYORSLISTÁJA

A XLVIII. osztálysorsjáték V. osztályának húzása. 19. nap.

400.000 + 1000 pengőt nyert: 87654
100.000 pengőt nyert: 57378
20.000 pengőt nyert: 40664
1000 pengőt nyert: 5756
800 pengőt nyert: 10119 21676 84813
600 pengőt nyert: 89091
500 pengőt nyert: 7170 9148 29984 75031 81995
300 pengőt nyert: 215 11449 30512 34032 41905 44089 59767 71532 84338
175 pengőt nyert:
0136 402 473 743 776 936 1146 151 257 343 391 729 767 967 2203 328 337 585 704 778 3220 252 265 334 368 509 610 780 909 916 4239 323 417 502 957 967 5069 108 228 234 376 679 692 710 6275 601 602 680 7216 355 375 716 781 8048 093 198 431 594 809 9094 358 599 664 967
10214 292 309 515 819 912 982 11024 162 797 953 12094 273 569 906 929 935 13066 265 294 381 581 14235 453 516 670 718 921 15017 115 184 246 302 362 533 985 16126 306 382 523 724 740 17007 123 298 344 630 737 922 18226 250 491 769 19136 232 537 685 727 895
20150 288 369 517 566 848 873 21032 301 583 630 22447 479 952 23125 879 24225 509 930 985 25167 231 261 287 501 589 937 26097 120 184 550 690 699 27139 240 685 859 896 985 991 28157 300 342 543 832 29493
30205 235 460 472 717 752 999 31360 413 642 727 797 844 32417 562 644 907 33069 332 374 414 981 34191 308 649 35282 36432 37286 433 468 537 638 38026 111 39134 387 468 805 827 877 982
40061 255 327 347 647 41041 182 226 231 281 879 42205 241 43078 146 148 193 437 463 490 905 44101 160 331 414 734 995 45213 255 345 708 46775 975 987 47005 086 652 48092 145 149 453 472 602 655 953 993 49433 564 836 877 50002 062 342 522 691 894 902 51116 169 349 509 52113 219 238 53033 087 179 313 539 738 54327 343 466 509 719 189 907 55206 396 479 675 796 808 56548 57016 220 485 717 946 58140 145 276 292 576 712 716 925 949 59095 559 569 730 813 999 60006 150 381 506 837 839 61329 462 617 770 962 62373 526 615 757 63084 141 250 332 631 706 908 64733 65266 553 577 834 974 66077 139 197 239 589 745 811 67084 692 68077 121 318 405 785 69533 676 950
70175 192 714 763 787 71265 72173 320 391 446 765 73130 231 386 853 970 74147 340 721 75233 383 434 523 766 970 76616 77435 701 985 78161 641 998 79028 231 484 686 739 862
80045 361 658 82188 263 813 83110 225 262 591 642 84055 110 147 212 390 462 713 85040 098 151 196 467 575 889 890 86124 205 638 856 957 87483 88144 558 857 89139 735
90189 340 720 865 91677 990 92247 254 329 657 798 93348 379 601 618 94449 523 559 688 95372 812 96048 097 251 361 757 828 915 97210 341 389 446 663 679 827 98351 542 567 613 828 918 921 99522 860

*

Minden felelősség nélkül.

*

A *Pest* gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza, a húzásteremben összeállította a Glória ker. rt. osztálysorsjáték főárusító, Andrássy-út 18. Telefon: 11-89-99.

A katolikus leányok harcot hirdetnek a szebb magyar életért

Szemünk az égre bízva néz,
testvérkezet szorít a kéz,
a mult sugall szent öserőt —
építünk rajta szebb jövőt!

Meghivót kaptam egy vitaestre, amelyet a Katolikus Leányok Országos Szövetsége rendezett a Szent István-társulat dísztermében.

Mintha virágoskert elevenedett volna meg és kelt volna lábra, úgy hatott a virágos emprimékbe öltözött és mosolyogva érkező fiatal leányok csoportja. Finom és kedves tartózkodással köszöntötték egymást ezek a »klublányok«, akik — mint később megtudtam — hetenként egyszer összegyülekeznek itt, hogy észrevételeikkel, ötleteikkel és esetleg tapasztalataikkal segítségére legyenek egymásnak a felmerült problémák megoldásában. Ezen a vitaesten — különös tekintettel azokra, akik középiskolai tanulmányaikat most végezték el — pályaválasztási kérdéseket tárgyalnak. Vitavezető: Stadler Frida, a KLOSz igazgatónője; hozzászólások időtartama legfeljebb 3—3 perc.

A hivatali pálya nem női életcél

Hamarosan kiderül, hogy a felvetett téma: a pályaválasztás kérdése még azoknak is problémát okoz, akik ezidőszerint már állásban vannak, mivel elfoglaltságát legtöbbjük munkalehetőségnek érzi csak, de nem hivatásnak. Megállapítják, hogy a hivatali pálya nem tekinthető célnak. A jelenlegi óriási munkaerőkereslet átmeneti jellegű és a férfi munkaerők visszatértével — miként ez már a multban is megtörtént — leépítés, állásvesztés, B-lista fenyeget az egész vonalon.

Dr. Áfra Nagy János, a Székesfővárosi Pályaválasztási tanácsadó és Képességvizsgáló Intézet igazgatója igazat ad nekik ebben. Hozzáteszi, hogy a hivatali pálya legfeljebb a »nem kiváló« szellemi képességgel bíróknak javasolt. Annál korlátlanabb lehetőségeket nyujtanak az ipari és kereskedelmi pályák, melyeken az intelligens munkaerőhiány ugyancak hatalmas. Beszél azután még az egyéni hajlamok felismeréséről és a hajlamok szerinti, már hivatászámba menő női foglalkozásokról. Közülük a szociális jellegű és betegápolói emelkedik ki leginkább. Mindkettő nyugdijjal járó és biztosítja a jövőt.

Valaki felveti a családanyák kereseti lehetőségeit. Egyöntetűen arra a következtetésre jutnak, hogy a családanya is keresethet, ámde csakis olyan foglalkozások által, amelyek otthon üzhetők. Ilyenek a különböző háziiparok. Az állást vállaló családanya nehezen megszerzett keresete semmivé válik, szétforgácsolódik az állásával járó tulkiadásokkal.

— Én, ha férjhezmegyek, nem követem el ezt a hibát! — mondja nagy határozottsággal a mellettem ülő leányka.

Csupa jóakarat, életrekészülődés és üde világszemlélet valamennyi. Már nem is annyira a vitát, mint inkább a vitatkozókat figyelem. Csodálatosan jó és valamiképpen elbúsító érzés köztük lenni. Mintha egy felhőszakadás tépte földrészről néznék boldogabb partok felé... Az ő generációjuknak talán már sikerülni fog valóra váltani mindazt, ami nekünk, elsővilágháborús nemzedéknek csak szivünk szándékaiban és reményeinkben élhetett. Ők már edzettebbek, tárgyilagosabbak és igen szükségesen földönjáróbbak, mint voltunk mi, akiket a boldog békeévek gyanutalanságából ragadott ki az orkán. A mi tépettségünk, ijedt kapkodásunk talán elővigyázatosságra serkentette őket és kitermelte a fölényt, ami uralkodhat a körülményeken.

Új leánytípus nevelődik

A KLOSz is körülbelül ilyen célkitűzéseket ápol. Új közszellemet, új középosztályt, új leánytípust akar, amely lelkületében hivő katolikus, életalakításában aktív, eszközeiben modern, megnyilvánulásaiban nőies. Az ország területén alakult összesen 135 klubjában mind azon fáradozik, hogy a táborába tömörült, középiskolát végzett középosztálybeli katolikus leányokat elindítsa egy szebb, boldogabb és különb élet útján.

Jövő évi munkatervének tárgya az Actio Catholica programjának megfelelően, a családmentés és nemzetmentés gondolata. Az előadások sorrendjének ismertetésében ilyen cimüeket látok: »Magyarország sorsdöntő kérdése a házasság«. »A házasság testi-lelki erőpróba«. »Jó idegrendszer, nyugodt családi élet«, »Az önmegtagadás az önfegyelem szolgálatában«. »Anyai hivatás és kenyérkereset«. »Szépségápolás, mint kötelesség, mint bűnalkalom és mint egészségi ártalom«.

Szivélyes előzékenység a hangadó közöttük és mintha egy boldogabb korszak himnusza zengene ki a befejezésül elmondott mottójukból:

Szemünk az égre bízva néz...

u. R. E.

Gyilkossággal vádolt és börtönbe juttatott négy embert egy elmebeteg

Dés, szeptember 22. *(A Pest tudósítójától.)* 1940 októberében a szolnokdobokai Almásmalom községben éjszaka ismeretlenek házából kihívták és

agyonverték Veres Péter gazdálkodót.

A csendőrség a helyszínen talált fejsze nyomán elfogta *Costin* Péter, *Máthé* Ferenc, *Gusztáv* Sándor és *Gellért* János nevü falusiakat. A tárgyaláson a törvényszék felmentette a vádlottakat, a kolozsvári tábla azonban bűnösséget állapított meg, míg a kúria négy évre ítélte Costint. *Costin most ügyvédje útján perujitást kért.*

Uj tanukat jelentett be, akik igazolják, hogy ő a gyilkosság éjszakáján Csabaújfaluban esküvőn vett részt. *A védőügyvéd kitér arra, hogy ő Máthé Ferenc vádlottat gyanús viselkedésűnek találta, ha azt kérdik igen, igent bólint, ha nemet mondanak, ő is nemet mond.* Ennek alapján elrendelték az orvosi vizsgálatot, amely megállapította, hogy

Máthé Ferenc beszámithatatlan!

A törvényszék az orvosi vizsgálat alapján, a koronatanu beszámithatatlansága miatt elrendelte a gyilkosságért elitélt *Costin* szabadlábrahelyezését. A nem mindennapi ügyben az uj főtárgyalást rövidesen kitüzik.

A véres tüntetések tovább tartanak Indiában

Istanbul, szeptember 22. Az indiai parlament tárgyalásai nem enyhitették a feszültséget. A szabadságharcos mozgalom az egész birodalom területén tovább terjed. Különös hevességgel éppen a Gangesz vidékén, a burmai határon felvonult szövetséges erők hátában. Igy Bihar tartományban a legutolsó napokban megint több véres összeütközés történt a karhatalom és a tüntetők között. A tüntetőknek veszteségeik dacára sikerült több letartóztatott indust kiszabaditani.

Uj-Delhiben, Kalkuttában és Madraszban szintén véres tüntetések voltak, melyek mindkét részről áldozatokat követeltek.

Temesvár és Arad teljes elsötétítése

Temesvár, szeptember 22. Temesvár és Arad városok légvédelmi hivatala közlése szerint mindkét város területén a további intézkedésig naponta *este hét órától kezdve virradatig* a teljes elsötétítés állapota áll be. Ez idő alatt *a közvilágitás teljesen szünetel és az épületekből sem szürődhet ki semmi világitás.* A városok óvóhelyei 48 órán belül használati állapotba hozandók és el kell látni őket az előirt légoltalmi felszerelésekkel. A kihágások két évig terjedhető fogházzal és 50.000 lej terjedelmű pénzbüntetéssel sujthatók. *(Bud. Tud.)*

Madagaszkár kormányzója elhagyta a fővárost

Bern, szeptember 22. Brit hirforrás jelenti Diego-Suarezből, hogy Madagaszkár kormányzója vezérkarával és több kormányzati hatóság vezetőjével szombaton elhagyta a fővárost, Tananarivót és egy meg nem nevezett helységbe ment a sziget déli részébe. *(Bud. Tud.)*

Nyilttér

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Ócsai templom

Vas. Up. 1872

262 l

** (*Az ócsai régi templom*) kijavitására, melybe közelébb a villám csapott, Madas Károly 400 ftot adott.

ornamentális festésü, az 1789-ben készült
éknek ügyes, magyar, vidéki asztalosmes-
ezére való diszes hangvetője van. A kó-
ellvédjét, melynek festése valószinüleg
ló volt a mennyezetéhez, ujabban csunyán
olták. A templom előtt fa-harangtorony
melynek erős gerendákból ácsolt állvá-
VIII. századbeli, minden más része azon-
j. Beregsurány földesura a ludányi Bay -
d volt, melynek XVIII. századbeli kasté-
a is a család tulajdona. A ref. templom
tileg gótikus volt, a toronynak és a
élynek támpilléréi megvannak, egyébként
ban csaknem teljesen átalakitották. A
om belsejébe szép és jó állapotban lévő
us kapu-veret, a diadaliv és a szen-
boltozata eredeti állapotban maradt

Vasárnapi. 1854.

ha megbizásukat meg nem lelték benne. A nap lejárt, a nélkül, hogy eszökbe jutott volna, miért ittak tulajdonkép, s az álom olly parancsolólag jelentkezék, hogy mégcsak föl sem tehették magokban, arról álmodni, a mit ébren elvesztettek.

— Egész éjjel semmi sem jutott eszembe, panaszlá reggel az egyik.

— S pedig a bor olly derék, hogy bizony megtettük a mit lehetett, válaszolt társa.

— Hogy jó, azt kénytelen vagyok bevallani, s még kedvem-szeréntibb volna, csak azt tudnám, mit kell a püspöknek mondanunk.

— Ez a baj! Nem tudni mit mondjunk a püspöknek, s a bortól megválni. Hát ha ma még egyszer megkisérlenök?

De már erre nem akart a másik állani. — Induljunk, ugymond, utközben talán majd eszünkbe jut. Meg teszi tán a szomjuság, mit a bor nem bira, s véges végül mégis mindent megpróbáltunk, s megtevők tartozásunkat.

Valódi érzékenységgel vönek bucsút a csapszéktől, s utra keltek. Sok holmi jutott eszökbe, miről rég nem gondolkoztak; de az a mit kutattak, sohasem akart megjönni.

Igy értek estve Arezzóba. Hiába koptaták az ócska kérdést: mit mondjunk a püspöknek? „Bizzuk magunkat istenre és szenteire; talán az egyik vagy a másik kisegit e karó közül!“ mondá az egyik.

És ájtatos bizalommal léptek a püspök elé. Nyájasan fogadá ez, megrázta kezöket s kérdezé, mi jót hoznak.

— Mondd te el, szólt az egyik.

— Rád bizom, válaszolá amaz.

— Kegyelmes uram, kezdé az első, Casentinói szolgái követekül küldenek bennünket Nagyságodhoz. Egyikünk sem ollyan tudákos ember, s nem képes azt, a mi szivén fekszik, ugy kiadni, a mint való. Éjjel lefekvéskor kaptuk a megbizást, s vagy nem ugy mondák el a mint kellett volna, vagy mi nem értettük. De annyit magunk is tudunk, hogy Nagyságod védelmébe kell alázatosan ajánlkoznunk.

A püspök mosolygott s válaszola: Menjetek csak haza, barátaim, s mondjátok meg polgártársaitoknak, hogy valamennyi dolguk rendén van nálam, s arra kéretem öket, jövöre takaritsák meg a költséget különös követek küldésére, s dolguk- és akaratukról irásban értesitsenek.

A két követ, igen megelégedve, hogy illy okosan kihuzták magokat a sárból, bucsút vön, s tüstént visszaindult.

— Minden jól ment, mond az egyik, csak most ügyeljünk, hogy azt is el ne feledjük, mit a püspök mondott.

— Ezt megtartom én fejemben, felele a másik, mert az illy tudós ember is ugy beszél, hogy a magunk forma ember megérti.

— Csak a jó bort ott kapjuk még!

Valóban, az ismert csapszékhez érve, a legkielégitőbb választ is nyerék kérdésökre. Addig maradtak ott, mig az akó elfogyott, s élesb emlékezettel jutottak haza, mint a millyet magokkal vittenek. Mert Casentinói tanács elé jövén, nagysallangosan adák elő, mint fogadá a püspök, milly beszédet tartottak elötte, azon különös pártfogást a mit igére, s mint mondá nekik kegyelmes érzéseinek bebizonyitására, hogy jövöre takaritsák meg a különös követ-küldés költségeit, s levélben forduljanak hozzá mindig.

Természetes, hogy elárasztattak dicsérettel, helyesléssel, s a dolgok mentek mint — különben is mentek volna.

Ekként regéli ezt Manni (Veglie piacevoli, VI. köt. 75 l.) ki a legmélyebb történeti kritikát forditá az efféle anekdoták, hagyományok' eredetének kinyomozására, s többnyire sükerrel. A minthogy e püspök, kiről itt szó van, szerénte, Gvido Tarlati di Pietramala, ugyan az, ki Lajos bajor királyt megkoronázta, s végre áldozata lön irántai ragaszkodásának.

De nekünk tanulságosabb azon megjegyzés, melylyel e történetecskét Sacchetti, szintén emlitve azt, befejezi:

„Hányszor alkalmaznak, ugymond, hasonló bölcseket, hasonló ügyekben, kik aztán csoda dolgokat jelentgetnek, milly rettenetesen fáradoznak, s mennyi hatásuk volt arra nézve, a mi megtörtént! És pedig nem történt semmi más, mint a mi nélkülök is meglett volna.“ *K. G.*

Isten dicsérése esténként az Alpokon.

Piemont és Savoja némelly alpvidékein, hol a lakosok elszórtan pásztori életet élnek, igen szép és ájtatos szokás uralkodik, melly e pásztoroknak a társas élet némi pótléka gyanánt szolgál magánosságukban. Ha a nap szük völgyeiket elhagyja s végsugarai már csak alig-alig aranyozzák még be a hegyek örök hólepte tetőit; az a pásztor, kinek kunyhója legmagasabb ponton van, előveszi havasi kürtjét s mint beszélőcsövön át, kiáltozza: *„Dicsérjétek az Urat!“* Minden ott körülbe lakó pásztor, ajtója előtt állva, a mint sorjába következik, ismétli a szózatot, ugy a mint hallja. Igy szállong e szózat negyedóráig is szikláról sziklára, mélységről mélységre, a távulabb-távulabb messzeségben fokonkint inkább meg inkább elhalóan a viszhang: *„Dicsérjétek az Urat!“* Ünnepélyes csend áll be a megnémult kürtök utóhangja után, midőn is minden pásztor fedetlen fővel s kegyes áhitattal, térdre omol. S ha végre az éj teljesen elboritja a hegyek völgyeit: akkor ujból megszólal a kürt s vallásos megnyugvással *„jó éjszakát“* mond, mire csendesen magányos lakaikba vonulnak a jó pásztorok, kipihenendők magokat a nap fáradalmaitól.

Felséges egy szokás dicsérni az Urat! Dicsérni, imádni Téged, oh legfőbb valóság, mennyei édes atyánk,

Kinek hatalmától függ egészen
A mi van, volt s a mi lészen!

Kelet, nyugot, észak és dél:
Téged áld, Te rólad beszél! (XXIV. zs.)

Szállj szivünkbe és éltess minket,
Hogy mi is hőn áldjunk Téged.

Sartorius után *Erdélyi I. Péter.*

Előitéletek a nevelés körében.

Nehéz meghatározni, vajjon a szerencsés hajlamok, mellyekkel születünk, több befolyással vannak-e az élet nyugalmára, vagy a jó nevelés szabályai?

De bizonyos, hogy ifjui előitéleteink, e tekintetben, nehézségeket görditenek elő.

Minden előitéletek közöl, az ifju koréi legerősebbek; ollyanok, mellyekről lemondani, legkevesbé látszik szükségesnek. Olly korban szivtuk be azokat, hol lelkünkben minden, csak benyomás után történik. Nem is gyanitjuk, hogy azok hamisak, s olly bizton követjük, mintha nem volna jobb vezér, melly után helyesen gondolkodni és cselekedni lehessen.

Az ifju, szüléi és tanitói szerint gondolkozik. Beszívja azoknak izlését, fitymáit, nagyravágyását; elsajátitja minden ferde és csoda egyéniségeit.

Minden család, egy kis köztársaság. Megvan saját törvénye, politikája, intézkedése, s hiszi, miként azok a világon a legjobbak. A gyermek, ezekre is ugy rászokik, mint az evésre. Családkörének helyei kedvesek; sőt kellemetlenségei is kellemesek lesznek. S e benyomással hasonlitja össze az élet minden szokásit és viszonyait. „Ezt nálunk igy szokták; az én hazámban ez igy van“ s bár mi van is jól másutt, az összehasonlitást ki nem állja.

De az élet nyugalmának nagy titka, mindenütt és mindenben otthon lenni, mindenhez szokni, s a sors változásainak könnyüen elviselésére, nincs biztosabb mód, mint, mindenféle emberekkel, mindenféle körülményekben élni tudni. Mert az emberek, tartományi, népfaji tekintetben, erkölcs, életmód és szokásra nézve, sokkal eltérőbbek egymástól, mintsem öket egy szabályra, vagy minmértékünkre vonhatnók, mellyek tán épen előitéletek. Nem is lehetünk az apai háznál, mind halálig; szükségeink, foglalkozásink, tanulmányaink miatt kényszerülünk külviszonyokkal érintkezni. Az idő eljő, mikor a madarak fészkükből kirepülnek. A család szétoszlik s ha mindenik tagja, önhajlamainál marad: hamis fogalmaival a sokszerü külviszonyok között csak tévedez s önmagával jö ellenkezésbe.

A gyermekek, kedvezésben áradnak el: ök trónörökösök, urfiak; legszebb, legokosabb, legegyetlenebb kincsek. A szülék

vakszerelme, egy kis ügyesség, gyermeteg szó vagy tett által rajongóbb leszen.

A medve is nyalogatja kicsinyét s esetlen alakjában gyönyörködik.

S az illy gyermekek, házi körükön túl sem kevesebbek, mint honn, legalább az önhit ezt bizonyitja. De a világ közönyösen tekinti őket s nekik e közönyösség goromba megvetés. Mindenhol megütköznek. Önhitük uj meg uj sérelmet szenved.

Innen amaz ifjui *világfájdalom!*

A közélet rendes folyamában, közügyletekben, alapszabályok merülnek fel, mellyek titeket ifjak! fellázitanak, mellyek nézeteitektől messze elütnek. Minő küzdésbe kerül máshoz közelednetek, hogy közvéleményre vergődhessetek! Ti ellentmondotok; ti sziklát gördíttek az utba; ti egyenesen kimondjátok, miként egyedül nálatok van a csalhatlan itélet; ti különálltok. Elvetitek a legméltányosabb föltételeket. Ha engedni kénytelenek vagytok, azt hiszitek, hogy minden igazságot feláldoztok; holott épen az igazságnak engedtek s azt mondjátok, hogy „ezekkel nem lehet boldogulni.“

O menjetek vissza édes mamátok ölébe! . . . .

A nagyok és gazdagok neveltetésének legovatosabbnak kellene lenni. Náluk szükségesb mint másoknál, ment maradni az előitéletektől, mellyeknek dudvája, életüknek különben minden kellemmel ékes kertét annyira fölveri. Ovatosaknak kell lenniök a nevelők választásában.

De erre talán vagy tehetlenek, vagy nem eléggé szeretik gyermekeiket, hogy az ezzel párult bajt szivesen elvállalnák?

Valóban, mit is tesznek a szülék gyermekeikért?

Lássuk körülményesen.

Miként fogadtatnak például a nevelőnök? Csak a mint jön. — Gyakran a nevelés nemes és fontos helyzetével, egy vén társalgó nőt biznak meg. Régi szogálatuk méltánylata ezzel koronáztatik. . . Csaknem minden illy nők, kiváló figyelmöket oda forditják, hogy önző czélból, a növendék előtt kedvesek legyenek. S ha ez elsül, a gyermek apró fejeskedését elnézik; sőt hízelegnek annak; nem gondolva reá, miként táplálják mind azon erkölcsi kinövéseket, mellyek különben is gazdagon hajtanak. Vagy ha a nevelőnök kellő szigorúak: akkor a szülék oda működnek, hogy a növendék őket gyülölje s akarva, nem akarva, minden szerencsés eredmény elé legyőzhetlen akadályokat gördítenek. Leggonoszabb bennök, hogy lágyan fejezzem ki magamat, a döreség, miszerint legfőbb tudományuk az ifju szivekbe kevélységet ültetni, hogy születésök és rangjok botor érzetével jó idején beteljenek.

Bevezettetnek a mümesterek is, hogy müvészetökből leczkéket adjanak. A legügyesebbek nem mindig a legbecsületesebbek. Az ifju, ki semmit sem hallgat olly gyöngyörrel, mint a mi ferde hajlamainak hízeleg: e tekintetben, tanitóinál gyakran okos tanácsnokra vagy bizalmi férfiúra talál. — — Nem leggonoszabbak azok, kik, csak hogy dijukat megnyerhessék, nem sokat törik fejöket, ha a növendék okul-e valamit vagy sem.

Az ugy nevezett instructorok, rendesen diákocskákból kerülnek, kik első ifjuságukban neveletlenek, vagy nincsenek olly szerencsés helyzetben, hogy önmagukat képezhessék. Minden ügyességük belől van a pedanteria körén. Emelkedett lélek gyéren mutatkozik; de igen olly alacsony hajlam, melly porba görbül ahoz, kit felemelni lön hivatása.

Tekintélyesebb nevelőség?!

Az ide tartozó bajnokok hivatása, a faragás után, megadni a mesterkéz simitását a durva kölöncznek. De tudják-e a miként tet? Van-e izlésök és tapasztalatuk? Van-e tanulmányuk jellemképzésben, még a hamis hajlamot is jól fölhasználni?

Méltánylat a keveseknek, kiknél nem csak tehetség, de buzgalom is van. De nem adatik nekiek elég hatalom, jó és szabad sikerrel munkálni. Nézeteiknek a szülék ellenállnak, vagy gondjaikban háborgatják; mig végre undorral telnek el a nevelés nemes pályája iránt s felmondanak.

O mennyire örvendenek az ifju urak, hogy az eleven korlát eltágult!

Nagy világba velök! mondják a szülék. Csak kár olly hamar. Ott tetszik meg az elhibázott nevelés. . . .

De saját kedvetlenségeik érzete vezesse őket vissza azon előitéletek birálatára, mellyekben neveltettek. És ezen őszinte előterjesztés is segitse őket tiszta eszméletre és vallják be önlelkök előtt, miként sok olly hibákkal teljesek, mellyek az élet édes poharába korán ürmöt vegyítenek.

Kissé eltértem az ifjui önhit és előitéletektől.

Ti, fiai sem gazdag, sem magas születésü embernek, ki mégis a nagyok és gazdagok uszályát hordva, azoknak minden hibáit elsajátitja — ne sértsen őszinteségem, ha szülétek nyomdokától visszaintelek. — „A szurok, mondja a böles, ragad annak kezéhez, ki hozzá nyúl s az ember, nagyravágyók között, nagyravágyó leszen.“ A nagyoknak vannak majmaik, mellyek hasonlitanak az emberhez, s vannak embereik, kik a majmokhoz hasonlók; emberek, kik az ő utánzásaikban megromlanak. A béka ökörré, a patkány elefánttá akar lenni. . . .

S vannak rosz másolatok, rosz eredeti után. A sziv, mind attól, mi a képzelt nagyságban, hiúság és gonosz vagyon, elfogúl. Hiszi, miként azzá lett a mit csodál; nem gondol, nem cselekszik másként, csak rosz példánya után.

Vannak dolgok, mellyekről nagyban nem itélhetünk: kicsinyre kell levonnunk, hogy bennök, mindent mi nevetséges, fölfedezhessünk. Gondoljunk fénypalotát kis kunyhóban. A kunyhó ura fénypalotában képzeli magát; magas hangon beszél, kevélyen parancsol; ok nélkül gáncsoskodik; környezetét megvetéssel nézi le. Ez ama rosz másolat rosz eredeti után s gyermekei is illyenek lesznek. Mit szóljunk az illyenekhez? Ti keserüek vagytok, ha a fénypalotát a kis kunyhóban sehogy sem tudjuk fölfedezni; ha bizonyos tulajdonaitokban, a világ semmi nagyszerüt nem lát. Mert ollyanok azok, mint a vadnépek arczmáz-czifrái, mellyekre ők büszkék; más nép kineveti. . .

Mi szerencsétlen volna az idegen, ha honán kivül, hona szokásait s előitéleteit venné szabályozóul! Szükség, hogy a szokások jó vagy rosz volta, a józan ész birálata alá vétessék.

Az ifjuság se irtózzék ennek használatától. Soha ne higyjen első nézeteinek. Ezen eszély hiányában tengernyi fájdalom rejlik azoknak számára, kik életök végperczéig, csak rosz neveltetésöket vádolhatják, ha annak hibáira, mellyeket kijavítani könnyü vala, korán nem gondolnak.

Komoly és önzéstelen elméletünkben annyira mehetnénk, miként elismernénk, hogy némelly tökélynek hit tulajdonaink valóságos hibák.

Az önmegtagadás, valamint legszebb győzelem, ugy az, a nagy lelkek nemes győzelme. De mi kerül nagyobb áldozatba, mint énünk képzelt magas becsét leszállitani?

De az élet nyugalmára nincs üdvösebb, mint az elő- és balitéletek utáról viszatérni s magunkat egészen fölismerni. Szükség megnyugodnunk abban, hogy nem jogtalan a világ, midőn csak annyira becsül, a mennyit érünk. . . . .

Miskolczi Pál.

Helynevek magyarázója.

I. A két **Mesteri**, *meg más helységnév szószármaztatása, mellékjegyzetekkel.*

Vas megye keleti szélén, az u. n. *kemenesi* dombláncz *aljának* rónaságán, emelkedik a *Ság* hegye, mint valami széles karimáju rövid púpu kalap. A karima körös-körül be van ültetve szőlőtőkkel; még alább szántóföldek és gyümölcsfák szegélyezik a gyepü belső mellékeit. A hegynek tulajdonos urasága nagyobb részint gróf Erdődi Kajetán, ki huzza a bordézmát évenként; a hegység déli része pedig, a *nemes hegy*, szabad birtoka a tulajdonosoknak. A bor, mellyet e hegy terem, fehér szinü, sajátságos izü és zamatu, egyébiránt egészséges italt adó. A hegy dereka merőn felnyulva, gránitkövekből van alkotva, mint azokat a déli oldal felől csupasz kő sziklákban láthatni is. E sziklák üregében van egy barlang, melly egy itt hajdan rejtezett remetének nevéről *Vas Pál lyukja* czimet visel. A tetőről, ide, mint nyaktörő mélységre vakmerőn lebocsátkozni, és a látogatóknak bent irt neveiket ujakkal szaporitani: az e hegyre felhágó ifjak el nem mulasztják.

Tetője egészen lap, egyenes rónaság és alig észrevehetően bevölgyelt hajlásu tér, melly réti füvet terem és kaszáltatik, — egy kis szőlőtábla csak amugy árván és ridegen állván a déli szélen. Gyalog több felől is visznek fel ösvények a tetőre, de kocsi ut csak egy van, melly csiga-modoru tekervényes. E hegynek tetőjére felfáradót meszsze kilátások jutalmazzák kellemesen, mellyek legkivált alá felé nyiladoznak a szemek előtt, Zalába, a Balaton felé; s a *Himfi*-től megénekelt regényes

helyek és várromok (Sümeg, Somlyó, Tátika, Rezi), édesdeden emlékeztetnek a táblabirós modoru szép regékre.

Eredetére nézve, e hegy-dudort későbbi tűzhányás képezhette inkább, mint a deucalioni vizözön. Láva nyomai ugyan, — minők szénalakban a Somlyó hegyén szerte találtatnak, — ezen sehol nem tünnek fel, de más több körülmények ez állitást igen valószinüvé teszik. A hegynek körzete jó távolságra, határokon, utczákon, utakon kiszórt kövekkel van elboritva, mellyek vas-szinü feketék, — épen a minőkből áll a hegy tömegének oldalrésze. E kövek használtatnak vidékünkön minden nevezetesb épületekhez, de télen kinedvesülnek, — és egészségtelen lakást adnak. Aztán : a hegytetőn járdalónak lábai alatt valami ollyan kongást lehet hallani, melly a hegy gyomrában valami nagy ürt gyanittat, vagy csak a beomlott krátert. Néha pedig, szintén a hegytetőből, vastag füstgomoly láttatik felszállani, melly után hamar, bizonyos eső szokott bekövetkezni, — a minthogy az e vidéken lakó népnek a Ság hegye füstölgése mindenkor csalhatlan időjárási előjel.

A mi e hegy tetején járdalónak legszembeötlőbben feltünik : az egy korhadt, fal-rom, melly a hegy ormán körben vonul, téglából épült és emberi kézmü. Erről immár a nép szájában az a monda van elterjedve, hogy oda *Vak Béla* (uralk. 1131—1141.) akart régenten mulatókastélyt épittetni; melly nagyszerü munkához egész Magyarhonban, ügyes kőmiveseket nem találván, német külföldről hivott be egy hires épitő mestert és legényeket, fényes jutalomnak és itt megtelepülésnek igérete mellett. A király azonban, a münek elkezdetése után hamar, Fehérvárról ide személyes látogatást tevén, és a feljárást szerfölött bajosnak találván, szándékát megváltoztatta és a tovább épitést betiltotta. De a meszsze földről ide fárasztott kőmivesek, most a királytól mind azt a jutalmat követelték, mellyet a várnak teljes bevégzésekor nyerendők lettek volna. Kérésök királyi bőkezüséggel megadatott; a Ság hegy aljának nyugati térsége egy mérföldnyi távolságra örök birásul nekik ajándékoztatván, erről kiadott nemesi donationalis oklevél mellett. A kőmivesek voltak : egy főnök, csak *Meister* néven, és három legény, *Lüke*, *Michel* és *Gaun*, — mind a kik a nyert birtokon ugy osztoztak, hogy az azon épitendő uj falu neveztessék a főnökről *Meisterdorf*-nak; a legények pedig aránylagos birtokot kapjanak mind külső mind belső telekből. E falu ős-alapitóinak maradéki elmagyarosodván, a neveket is magyarra idomitották. A helységnek és a főbirtokosnak neve lett *Mesteri*, — más analog falu-nevek szerint, minők például Simonyi, Marczali, Páli, stb. A legények neveiből alakultak : *Löke*, *Mihe* és *Kun* nevek s nemes családok, — maig élők és virágzók; az első kettő helyben Mesteriben, a másikak szomszéd falukra elszakadva. Ők, e kalandos származásukkal igen nagyra vannak; de donationális levelök (mint állitják), a leány ágra elszaporodás utján kezökből kicsempésztetett, és ma már nem tudják, hol tartatik az elrejtve. Későbbi időkben, e faluhoz csak egy dülő-földnyi közeleten épült még egy helység, melly hasonlag *Mesteri* nevet visel, — amattól megkülönböztetés végett *Felső Mesteri*, most már amaz *Alsó-Mesteri* czimet nyervén.

Ság hegye tövében keletre egy hasonnevü nagy pórhelység, — vásárai levén, tehát *mező-város* — is fekszik, magyar lakosokkal, de a kiknek őseleik németek voltak, ma már egészen megmagyarosodva levén. Család-neveik, mellyek ma már magyarul vannak szokásba véve : Udvardi, Király, Molnár, stb. — A régi matriculákban németül találtatnak beirva, igy : Hofer, Kőnig stb. Sok család-név viszont maiglan régi német, noha e nyelv az egész lakosság között már most végképen kihalt. Ollyanok például Bider, Herman, Svendor, Hanzsiér, Salliér stb. Ugyan *Ság* néven van helység Sopron, Veszprém és Honth megyékben, sőt Honth-ban, egy folyócska is visel Ság czimet, melly az Ipolyba ömlik. A *Ság* névszó tehát német vagy magyar nyelven ollyasmit jelenthet, a mi hegyre, folyamra és helységre egyaránt alkalmazható. De hogy mit jelent talajdonképen, azt nem tudja sem népem, sem lelki-atyjok

Edvi- Illés Pál.

II. (Folytatás.)

J. Igtár ugy hasonlón *Iktár* Magyarországban és Bánátban faluk nevei. Nyelvtudósok, szónyomozók szerint, az ige, és tár szócskáktól kölcsönözték neveiket. Első határozatot tesz, utóbbi, vagyis tár szó, élésházat jelent. Iktár és Igtár bizonyos éléstárnak rendelt meghatározott helyek voltak eleinte. A nevezésnél, hogy nem Tár-ignek, hanem Igtár-nak mondatik, attól van, mert „ig"-szó mással érthető, s elől kiván helyet. Igy származnak Igló, Iklod, Igmánd helynevek is (Nyelvtudományi eredeztetés).

K. Kandiko. A tunya Szalaviz partján hegyfok. Kóbor vandalok idejéből Kandiko vezértől kapta nevét. Kandiko zalai vidék réme s pusztitójáról mondják, hogy Csatár magyar vitéz arájáért hevült, egyszer, hogy elejtse vetélytársát, vadászatra hivja, Csatár megigéri, s megjelent egy kijelölt csucsfokon, vagy hegyormon, de itt Kandiko helyett, emberei várták, azok pedig gaz parancsára uroknak, kegyetlenül mélységbe tasziták Csatárt. Kandiko örült az eseten, de meg akart vetélytársa haláláról győződni, elment hát maga is megnézni a nyilást, hová Csatár esett. De jaj neki! A torkolat ép ekkor füstöt s tüzet hányt, s megfojtván Kandikot, hulláját mélyibe ragadá. Kandiko tető mai napig is ha tiszta, derült napot, ha gőzölög rosz időt jósol (Uti naplómból).

Innét Tubolyi Viktor zalamegyei fiatal költő szerint :

A hegyneve ekkorig
Kandiko maradott,
Mert okul hogy tüzet hányt
Ama bűn mondatott.

Később ki ugy fürkészett
Mint a vandal király
Tájszó gyanánt emlékül
Mondták — az — kandikál.

L. Laczháza. Magyar város a Kiskunságban, közel a Dunához, Pesthez 4 mfd, Csép falunak irányában. Monda szerint nevét IV. László királytól, vagy mint inkább nevezték Kun Lászlótól kapta, lányokba szerelmes, buja királytól, ki az ezen város régi helyén tanyázó kunokat, igenis gyakran meglátogatta, ugyanott megöletvén, (szerintem tul a Tiszán Csanád megyében Keresztszeg mellett) később róla nevezték az épülő falut Laczkóházának, most rövideden Laczházának. Ezelőtt 100 évvel a Dunapartján feküdt, szemközt az angyali szigetecskével, mignem a gyakori árvizek, nevezetesen az 1744-diki miatt, beljebb költözni kényszerittettek, mint most a csepeliek. (Tudománytár 1843. több füzetei „Csepel" alatt).

M. Margit sziget azelőtt királyok szigete. Budapest között, ezer lépés hosszu, négyszáz lépés széles. Nevét IV. Béla király leányától Margittól kapta, ki ott a Dominikánus apáczák kolostorában, mint felavatott szerzetes szüz élt 1271. Atyja, Mária tiszteletére állittatta és épittette a kolostort, midőn elkészült feleségétől Máriától Trapezunti császár leányától született gyermekét Margitot, a veszprémi apáczák közül kivevén, azon királyok szigetébe Umbert nevü papi férfiu tanitása alá bizta, és apáczákat rendelt mellé, ezen időtől fogva az emlitett szigetet Mária szigetének, később pedig Margita szigetének nevezték. Az itt levő apáczák között neveltetett György cseh király leánya is, kinek látogatásakor György királynak szemébe tünvén a nevezett Margit, ezt megszerette, és IV. Béla királytól házastársul kérte, de Margita hallani se akarván a házasságról, apáczaságban töltötte idejét s megholt azon Mária kolostorban januarius hónap 18-án 1271-ik esztendőben 28 éves korában. Ugyanezen szigetben Mária kolostor mellett volt Sz.-Mihály nevü monostor, mellyben a predikátor szerzet lakott. IV. Béla király ezen szigetben halt meg, és Esztergomban temettetett el Mária-Szentegyházba; az ő fia István király is itt halt meg, és itten a királynéknak kriptájába temettetett el. Később állittattak ide barát szerzetek s más egyházak is, a franciskanusok, dominikanusok, cisterciták-nak sok derék épületjeik voltak itt, diszesitették ezen szigetet királyi, érseki és főnemességi paloták, s ekkoron a sziget kőfalakkal és sánczokkal volt körülvéve. Nyulak is tenyésztettek benne, ez utóbbiak szaporaságáról, sokan maig is Nyulak szigetének hivják. — (Idősb E. S. kiadatlan gyüjteménytárából kutfők nevezésével) *).

N. Nógrád vármegye, város és vár is e néven. Utóbbi kölcsönözte nevét, a városnak és megyének is. Nógrád vára Nógrád vármegyében a Jenei hegyek árnyékában, egy nagyobbszerü sziklahalmon fekszik, most omladékokban hever, csak ötszegü bástyáinak némelly maradványai állanak. Istvánffy szerint Nógrád várát Kálmán király alatt a russusok épitették. Nevét hajdan itt lakott szláv nevü nép adta neki „Novigrad"-nak vagy magyarul „Ujvár"-nak keresztelvén. Nógrád vára Felső-Magyarország kapuja volt eleinte, később a most magyar mezőváros Nógrád, és egész megye tőle kapta nevezetet (Régi történetirók).

O. Ócsa Pestpilis vármegyében magyar falu. Nevét azon görögszóból ójkia, vagyis góth ejtés szerint otsa, melly annyit jelent mint egyház, származik. Az őskorban gyönyörü, és bámulás tárgyául álló patriarchai kettős kereszt alaku templom épitetett ottan. Az egyház még most is megvan, ezen nevét a helységnek teljes joggal igényli. A templom 1733ik évben reformatusoké volt, benne négy oldalagos kápolna és sekrestye állott, azelőtt hajdan a római katholikusoké volt, vélemény felőle, hogy György szerviai vajda épitette. Ócsa régiségét a Tudóstársaság 1839-ki évkönyvében irja le. — Bullet franczia iró szerint ochie, ocsie, celta nyelvszármazat, s annyit tesz vizes környék, viz állás (Caverne ou il y a beaucoup d'eau). Legbiztosabb eddig ojkia görög szóból származtatása Ócsának. Magyarország, sajnos, több első királyaink alatt görög elem befolyásától volt nyomatva. Igy *Kalotsa* Solthoz közel, melly szó annyit tesz mint szép templom, görögből kapta nevét, mai időben második székes érseki város. *Madocsa* a Duna jobb partján Tolna megyében annyit tesz mint „tetőtlen templom". *Kamotsa* Zalában, közel Zalaegerszeghez, annyit tesz mint „magas egyház" (Nyelvtudományi eredeztetés).

Ő. Örs. E néven sok hely van Magyarországban. Zala megyében magában négy hely neveztetik igy. Ugymint Alsó-Örs, Felső-Örs, Kis-Örs, Kővágó-Örs. Hajdan Urs vezérnek örökjei lehettek ezek. Innen kaphatták nevöket is, Urs vagy Örs. A mi a mellék czimeket illeti,

*) IV. Béla királynak, történeti adatok szerint Anna leányától, Makovi herczegnétől is származott egy Margit leánya, ki szinte a Nyulak szigetében volt apácza, midőn ottan az ő testvérbátyját Bélát 1272. megölték, de nem ez a Margita az, kitől a sziget nevét kölcsönzi, hanem a fentebbi, kinek szentek közé való számláltatását Budai E. szerint : mind V. István, mind Mátyás király, III. Ferdinánd, s mások is sürgették a pápánál süker nélkül. Ifj. E. S.

Ócsa

ek megkülönböztetésül tétettek, s igen helyesen. Igy csak uti naplóm után Kővágó-Örsöt emlitem, ez ugy megszolgálja nevét, hogy nagyon. Ha tekintetbe vétetik földe, azt hinné az ember, hogy ott szántóföld, rét, hegy, kaszáló, mind kőmaggal van bevetve. A mi különben e név „Örs“ származtatását illeti, okoskodási alapon tüntetem fel, mások buzditására. Ifj. E. S.

(Vége következik.)

Irói segélypénztár.

Az alakuló félben levő magyar irói segélypénztár iránt növekedőben van a részvét. A gondolat érik, az ige testté válásának napja közelget. Örömmel mutatjuk be ennek egy szép bizonyságát a következő levélben, mellyet e napokban vettünk :

„Arad, octob. 9-kén 1854. Tisztelt szerkesztő ur! Egy magyar irói segélypénztár alakulásáról értesülve, örömmel sietek e szent czél előmozditására tehetségemhez képest én is járulni. E végből küldök t. szerkesztő urnak *két aranyat*, miszerint azokat az illető helyre átszolgáltatni sziveskednék. Illy nagy czélhoz képest igaz, hogy csekély, de tiszta szivből eredt áldozat. Tizenhat éves koromban mint tanuló nyertem ezeket. Egy napon ugyanis osztályunk egy lelkes férfiu által apró költemények irására felszólittatott. A munkák egy hó lefolyta után valának beadandók, s a legjobb költemény számára 2 arany pályadij tüzetett ki. E pályadijt egy némileg sükerült ballada által én valék olly szerencsés megnyerhetni. — De nemsokára nyomasztó anyagi körülményeim következtében iskoláimtól bucsut véve kézmüi pályára léptem. Gyakran olly helyzetben valék, midőn egész gazdagságom nehány garasból állott, de ezen deákkori ajándokhoz nem nyultam; nem hogy aranyok, hanem mert az elismert szellemi tehetség zálogai voltak. — Most azonban kétszeres örömmel ajánlom fel ezen ifjukori emléket, mert érzem, hogy szentebb czélra nem fordithatók. Csupán azt óhajtom : vajha magyar kézmüves társaim is, a kor igényei felől hozzájok illőleg gondolkoznának, s példát vennének irodalmukat olly hőn pártoló franczia, angol, s német társaiktól. — Az ember nemcsak dolgozó gép, hanem élvező lény is, már pedig van-e valami magasabb a szellemi élvezetnél? — De még egy más magasztos eszme is buzdit bennünket iróink pártolására. „Mert — igy ir többek közt egy derék hazafi — az irodalom hű müvelésében létezik nemzetünk Noé-bárkája, melly ezt a körülözönlő partra viheti.“ — De ez csak ugy fog megtörténni, ha a „müvelők“ illő részvéttel találkozandnak. Maradok t. szerkesztő urnak őszinte tisztelője. *Egy magyar kézmüves.*“

Nem kisérjük észrevételekkel e sorokat, mellyeknek szivből fakadó őszinte, egyszerü hangja kizár minden dicséretet, magasztalást. Annálinkább sajnáljuk, hogy *név szerint* nem mutathatjuk be derék hazánkfiát, ki bármelly osztály tagjának becsületére váló érett felfogással nyujtja áldozatát. Nemes tettét közmeltánylat követendi mindenütt.

A *két darab aranyat* ideiglenesen a takarékpénztárba teszszük le, hogy alapul szolgáljanak nagyobb összegeknek, mellyeket reményünk van, idő folytán uj meg uj adományok által az irói segélypénztár számára összegyüjteni. E szerint :

I-sö közlés :

Egy magyar kézmüves . . . 2 db cs. k. arany.

A „*Vasárnapi Ujság*“ szerkesztősége.

Egyveleg.

⁂ *Nagyszerü vagyonbiztositás.* A francziák császárja legközelebbi rendelete szerint a rendőrség egészen az angol szerint fog rendeztetni, s a vagyonbiztositás érdekében 750-ről 3546-ra emeltetik a rendőri személyzet, melly szaporodás az évi kiadást 4,000,000 frk-kal szaporitja. — Ebből az a tanulság, hogy nem csak a mi nomád pusztáinkon, hanem a civilizált világban is nagy bősége van a vagyonháboritó felekezetnek.

Hagyomány. Mai Angelo bibornok végrendeletében általános örökösül születés helye szegényeit nevezte, kikötvén bizonyos összeget egy öcscse és cselédei számára. Ö eminentiája egyéb ingóságaiból is szép összeg gyült, de legnagyobb kincse volt a tudós főpapnak ritka szorgalommal és sok áldozattal összeállitott jeles könyvtára — melly becsár szerint 400,000 frt ér. A végrendelet szerint felhatalmaztatik a kormány ezen könyvtárt *fele becsáron* megtartani, de, mint hirlik, lemondván ezen kedvezményről, a jeles tudományos gyüjtemény elárvereztetik. Antiquarius uraimék, nem tetszik Rómába kirándulni!? P.

— *Szónoki hatás.* Régen nem köszörülte ki jobban torkát, rég nem kefélte meg kaputja vállát, hová bizonyosnak tartá a megveregetést, széles e föld kerekségén hizelgő szónok, ugy, mint az a fiatal bojár, ki néhányad magával Gorcsakoff herczeghez járult Jászvárosban (Jassi), a herczeg elutazása perczében tőle szivélyes bucsut venni. — Türelmesen, hallgatá a gondokkal terhelt hadfi a czifra dictiót, mig nem az ifju Demosthenes panaszos hangon illyeténképen szóla : „Herczegséged Dobrudzsában is, Bukurestben is azzal vigasztalá a megszomorodott lakosokat, hogy nemsokára vissza fog térni : csak mi vagyunk olly elhagyatottak, kiktől e vigaszt megtagadja.“ Tovább nem folytathatá szónoklatát a moldován Demoszthenes, annyira meginditván a herczeget, hogy az egy haragos tekintettel végig nézve a bucsuztatót, felült kocsijára, s egy szó válasz nélkül tova hajtatott. ⁂

Tárogató.

x* *Bánffy-Hunyadon* m. hó 21-én vásár volt, s általában dicsérek kiválólag a baromvásárt. Az erdélyi vásárok azon meggyőződésre vezetnek, hogy a marhatenyésztés utóbbi években gyarapodik; de nem az a nemes lótenyésztés, mellyről Erdély hirneves volt s melly, a jó isten tudja, eljut-e még valaha előbbi virágzó állapotába, — jelenleg az erdélyi nép szarvas marhát tenyészt jó haszonnal.

00 A *pesti takarékpénztár* mult september havi bevétele 410,362 ft. 30 kr. kiadása 396,816 ft. 49 kr. pénztári maradék sept. 30-án 13545 ft. 41 kr.

x* Szaporodnak az ásványos vizek. A pesti lapok széltiben hirdetik, hogy a városligeti kertek egyikében annak tulajdonosa kutat ásatván, olly vasas vizet fedezett fel, melly vastartalmából tetemesen fölülmul minden eddigi *vasfürdőt*. Hogy rövid időn csinos fürdőintézetet látandunk az emlitett kertben, az annyival inkább hihető : mert a P. Ll. szerint a kert tulajdonosa *Heinrich* orv. dr. ur.

— *Birányi Ákos*, kinek „Séták a kristálypalótában“ czimü munkája első füzete már megjelent, uj erővel fogott a többi két füzet kiállitásához s az előfizetést 2 pftjával mindhárom füzetre tovább is nyitva tartja. Egyszersmind kéri ivtartóit, hogy a künnlevő iveket mielőbb beküldeni sziveskedjenek. Az előfizetések *Müller Emil* pesti könyvnyomdászhoz intézendők. Az uj előfizetők az 1-sö füzetet azonnal kézhez vehetik.

[illegible]00. Ismét tüzvész. F. h. 4-én Strázsán, nyitramegyei helységben 33 ház égett porrá, 8-án Komáromban volt nagy tüz, mellynek részleteit még nem birjuk, m. sept. 24-én Nógrádmegyei *Patak* helységben 104 ház égett el. Ez utóbbi helység lelkésze tiszt. *Kovács Pál* ur azonnal 1080 ftot osztatott ki szerencsétlen hivei között.

x* Az aradi szüretet befejezettnek mondhatni. Az uj bornak, nem annyira jóságát mint bőségét dicsérik. — Ritka eset az idén. — Magyaráton és Világoson felsőbb rendeletnél fogva a szüret f. h. 9-ről, 16-ra halasztatott, s ha az idő ugy szolgál mint kezdte e hó elején, nagy hasznára lesz az uj bornak ezen elhalasztás.

x* Egy épületes nevelési czikket közöl erdélyi collegánk, a borju felnevelésről és hizlalásáról, mellyet ajánlunk a hortobágyi tanárok és bojtárok méltó figyelmébe, mellyeknek hü alkalmazásával egy-egy tanoncz 10 hetes korában 290 fontra vergődhetik.

— A *Garay-irodalom* e napokban két uj munkával szaporodott, mellyek mindegyikében a hazai fiatalság rója le tisztelete s kegyelete adóját elhunyt költőnk iránt. Az egyik mü czime : „*Részvét hangjai.* A pesti felgymnasium és mások közremunkálásával szerkesztik *Szigmund* Vilmos és *Huszár* Imre.“ — A másiké : „*Garay album.* Az aradi nagy gymnasium nyolczadik osztályának közremunkálásával szerkesztve *Oláh* Gyula és *Rochel* Béla által.“ Mind két munka tiszta jövedelme a Garay árvák fölsegélésére fog fordittatni s mint az előfizetők névsorából gyanitjuk, illy jövedelemre mindkét munkánál csakugyan van kilátás.

— *Szolnokról* irják, hogy az ottani szüret, mindamellett hogy a tavali termésnek alig egy ötödével fizetett, igen vigan folyt le. Volt jó kedv, egyetértés, és ott volt a jászberényiek hires bandája. — Egy kettős csapásról is értesit levelezőnk, melly ma két hete a szolnoki közönséget érte. A nevezett napon ugyanis az ottani casinóba polgári bál volt hirdetve s midőn a báli közönség megérkezett, sem világitást nem találtak, mert a bál rendezője eltünt, sem zenét nem hallottak, mert a zenészek nem érkeztek meg. Ugyanazon estve a vasuti vendégfogadóban két zenemüvész hangversenyt akart adni, de a kik ide sereglettek, azok is szépen haza mehettek, mert a különben derék müvészpárnak megtiltatott a föllépés. Az ég óvja meg Szolnokot nagyobb csapásoktól! — Megfordult Szolnokon egy szinésztársaság is, mellyet Lángh Bódi igazgat, s melly jelesnek rajzoltatik, azonban hat darabot eljátszván, ez is igy kiálta fel : „Gyere innen fakó lovam!“ — Végül még azt is irják, hogy a nagy Szolnokon, hol annyi az intelligentia, a Vasárnapi Ujságnak csak három előfizetője van. De már ez nem illik! (ha igaz)

— Hir szerint müvészetpártoló köreinkben arról van most szó, hogy elhunyt jeles müvésznőnk, *Schodel Rozaliának* maradandó emlék állittassék. Nemzeti dalmüvészetünk teremtőjét megilleti e tisztelet s ha az eszme megpendül, mindenki sietni fog annak létesitéséhez járulni. Részünkről előlegesen birjuk egy tisztelt hazánkfia igéretét, ki örömmel áldozik e czélra 50 pftot.

— *Tüske szent Györgyről* egy különös esetről tudósit levelezőnk, melly azt mutatja, hogy álmában az ember olly lelki tehetségekkel is bir, mellyeket éber állapotában nem sejt. Egy muraközi érdemes ur ugyanis, a nap fáradalmai után éjeli nyugalomra hajtván fejét, azt álmodá többi között, hogy egy fejér abroszt teritnek eléje, mellyre egy nagy kereszt van rajzolva; a kereszt alá pedig bizonyos versek voltak irva, mellyeket az álmodozó nagy kiváncsisággal olvasott, ez után pedig a tünemény rögtön megszünt. Erre fölébredve, gondolkodni kezdett, vajjon eltudná-e mondani az olvasott verseket, s valóban sikerült is; de hogy virradtig el ne felejtse, tüstént fölkelt, gyergyát gyujtott és leirta. Olvastuk mi is e vallásos érzelemtől sugalt verseket s még jobban csodálkoztunk, midőn levelezőnk állitását olvastuk, hogy a tisztelt álmodozó azokat egy hét alatt sem tudta volna ugy összeférczelni“, a mint egyszerre felfogta álmában — a Muraközben.

OCSAI GABOR

Meghívó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA
és a kiállító művész
meghívja Önt, családját, barátait és ismerőseit

Ócsai Gábor

festőművész

Budapest, III. kerület, Dereglye u. 1. sz. alatt nyíló,
a művész alkotásait bemutató kiállítására,
1997. október 3-án (pénteken) 18 órára

A kiállítást megnyitja: GULYA ISTVÁN újságíró

A kiállítás megtekinthető: 1997. október 30-ig
hétköznap 10—17, illetve pénteken 10—13 óráig

Álombarlang

Ócsai Gábor saját bevallása szerint hamarabb rajzolt, mint beszélt. Gyermekkora legkedvesebb játéka katonáit is maga tervezte, és vágta ki. Iskolásként több szakkörben is megfordult, de már akkor sem tűrte, hogy belejavítsanak aktuális művébe, így inkább nem ment oda többé. Mindez még nem tántorította el attól, hogy arról álmodozzon, felnőttként csak a festészetnek él majd. Az sem ébresztett benne kétségeket, hogy nem vették fel a Képzőművészeti Egyetemre. Az Egri Tanárképző Főiskola földrajz-rajz szakán kötött ki.

– Itt végre hagytak szárnyalni, és nem akartak lenyesni rólam semmit – emlékszik vissza hálásan főiskolai éveire a fiatalember. A főiskola után újabb kudarc éri a pécsi művészeti mesterkurzuson, de itt sem tudták elkedvetleníteni. – Legalább tisztáztam magamban, hogy mit nem akarok – meséli Ócsai, aki leginkább az aktuális trendekhez nem akart igazodni, hiszen saját bevallása szerint is hiányzik belőle a szakmai elismerés utáni vágy, a megfelelni akarás.

Saját stílusát provokatívnak, már-már durvának tartja. Édesapját kiskamaszként elveszítve kezdte el foglalkoztatni a halál problematikája, mely eddigi életművének központi témájává vált. Az élet és a halál, a születés és a pusztulás kérdéskörét járja körül különböző tematikák mentén, melyekben minden téma figuratív jellegű, foglalja össze festészetének lényegét. A Mammut Bevásárlóközpontban mostanában bemutatott kiállításának anyaga a főiskolai években született. A 17 képből álló sorozatában az őskori ábrázolás szimbólumrendszerén keresztül járja körül a születés és a pusztulás kérdéskörét. Pályája hektikusan alakult, több kényszerszünettel. Dolgozott könyvillusztrátorként és díszletfestőként, sőt még utazási irodá-

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

Ócsai Gábor fest, mint egy ősember

ban is. Az utóbbi fél évben azonban ismét csak a festészetnek élhet. Vállalja az autodidakta, amatőr címkét, abszolút kívülállónak tartja magát. A festészet számára elsősorban az önkeresés eszköze. – Belülről csinálom, mint egy ősember – mondja. – Képeimet sokszor álmomban látom meg.

A szakma jelentős része nem érti, és nem értékeli festményeit, de ez már nem különösebben érdekli. Ahogy ő fogalmaz: mindenki a közönségem, aki nem szakmabeli. Számára az a legnagyobb elismerés, hogy az egyik barátja, aki szenvedélyesen gyűjti a képeit elmesélte neki: ha nagyobb társaság verbuválódik össze az otthonában, mindig éles vita bontakozik ki a műalkotásai kapcsán.

LOPES ELVIRA

lampolgár!

Ön, hogy
észe, 2 millió hektár erdészek által
tó módon művelt erdő, ami
onna légköri szenet köt meg,
oxigént szabadít fel és mindezen
s felmelegedés káros hatásait?

Ön, hogy
a közcélú feladataira:
üzemeltetésére,
zettudatos nevelésére,
és kultúra terjesztésére,
, pihenők, tornapályák,
k fenntartására,
ől való megtisztítására,
eket szolgáló magyar erdő
vi nemzeti költségvetés
nogatást sem ad?!

észek fellépnek a hazai erdők
nnyi magyar állampolgár
és biztonságát is védik?

udja megértéssel ez irányú
örekvéseinket!

Országos Erdészeti Egyesület
oee@mtesz.hu

Magyar Agrárkamara
www.agrarkamara.hu,
info@agrarkamara.hu

t gondozásra!

ÍVÁS

és mindenkihez,
ős és beteg emberek!

éret ellenére
ápolásának, gondozásának
ntézmény esetében
ökkenni fog
hez képest.

Az Alitalia nem válik meg a Malévtól

Legalább húszszázalékos infláció

A következő év lesz a gazdasági stabilizáció utolsó szakasza. Jövőre már nincs szükség a fogyasztás további korlátozására, és a kormányzat tervei szerint a lakosság személyi jövedelemadó-terhei is mérséklődnek, a jövedelemadózás lényegesen egyszerűsödik. A következő évben a kormányzat *18 százalékos inflációval* számol. Többek között ezt hangoztatta *Akar* László, a *Pénzügyminisztérium* politikai államtitkára azon a tanácskozáson, melyet a Magyar gazdaság időszerű kérdései címmel rendezett meg az *ÁPV Rt.* és a *Gazdálkodási Tudományos Társaság*.

Az idei évről szólva elmondta: a makrogazdasági mutatók többségében az előzetes tervek szerint alakulnak. Markáns eltérés várható az inflációnál, ami éves szinten meghaladja a húsz százalékot – írta az *MTI* –, csupán az év utolsó hónapjában alakul ki a fogyasztói árak emelkedésének húszszázalékos üteme.

A nyugdíjreform esetében konszenzus van arról, hogy többpillérű lesz az új rendszer. Tőkefedezeti részében létrehozott nyugdíjalapok várhatóan élénkítik befektetéseikkel a tőkepiacot. A társadalombiztosítási alapok költségvetését jövőre egyensúlyba kell hozni – húzta alá az államtitkár. Ennek fontos feltétele, hogy a járulékalapot kiszélesítsék. *Dudits* Ádám, az *ÁPV Rt.* szóvivője a stratégiai cégek privatizációjának ismertetése során megjegyezte: a *Malév Rt.* magánkézbe adása során 25 százalék plusz egy részvény marad az állam kezében. A kisebbségi tulajdonos *Alitalia* részéről nem érkezett jelzés arra, hogy eladná a Malévben lévő tulajdoni hányadát.

Pitti Zoltán, az APEH elnöke a tanácskozáson kifejtette: az APEH részéről vállalható az az elvárás, hogy jövőre mintegy 30-35 milliárd forint többletadót szed be. Ez azonban nem a most is becsületesen adózókat érinti, hanem azokat, akik eddig nem kellő mértékben járultak hozzá a közteherviseléshez.

A kormány tárgyal a tűzelhalásról

Veszélyben az alma- és körtekivitel

(Folytatás az 1. oldalról)

A megyei agrárkamara azonnal hozzálát a károk felméréséhez – tájékoztatta lapunkat *Gábel* István főosztályvezető. A gazdajegyzők nemcsak az egészségesen, hanem a betegen kivágott növények kárértékét is feljegyzik. Gábel István a károk előzetes becslésére nem vállalkozott, mivel a betegség szórványosan, nagy területen szétszórtan jelentkezett. Békés megyében egyébként mindössze 1363 hektáron terem alma, ebből háromszázon végeznek komolyabb árutermelő tevékenységet.

Ha a fa hajtásaitól a törzs felé megindul a száradás, a gazda már gyanakodhat arra, hogy tűzelhalással fertőzött a növény. Ilyenkor mélyen a beteg rész alatt vágja el az ágat, és azonnal küldje be a megyei állomásra. A megbetegedett birsen vöröses, körtén fekete szín is megjelenik. Külföldi antibiotikumok behozatalát egyelőre nem tervezik, ám Nyárlőrincen hozzálátottak egy megelőző, kétszázalékos réztartalmú permetszer kikísérletezéséhez – jelentette ki az FM növény-egészségügyi főosztályának vezetője. *Eke* István szerint a legnagyobb veszélyben a borsodi körtetermés van, mivel ez a növény a gyümölcsben is képes hordozni a baktériumot. A főosztályvezető úgy véli, a hatóságok erőfeszítésével nyár közepére tünetmentessé tehető az ország.

A tárca új jogszabályon dolgozik, amelyben kötelezővé teszik *a megelőző védekezést*. A tűzelhalás kérdése hamarosan a kormány elé kerül, mivel az FM egyedül nem képes állni a betegség megállításának és a termelők kártalanításának költségeit.

(nánási)

ÁSZ-elnökök talonban

(Folytatás az 1. oldalról)

Információink szerint a parlament még a nyári szünet előtt meg kívánja választani az új elnököt. Egyelőre számos jelölt és önjelölt neve forog közszájon. Nagy Sándorról, akit kezdetben esélyesnek tartottak a posztra, kiderült, nem pályázik. Szóba került *Kulcsár* Kálmán akadémikus, volt igazságügy-miniszter, *Suchman* Tamás privatizációs miniszter is, a legújabb sajtóértesülések pedig *Naszvadi* Györgyöt, a PM volt helyettes államtitkárát, jelenleg a *Pest megyei Takisz* vezetőjét, valamint két belső jelöltet, *Nyikos* László alelnököt és *Kovács* Árpád igazgatót tartják esélyesnek. Lapunk megbízható forrásból úgy tudja, hogy legalább ilyen esélye van *Rubicsek* Sándornak, a *Kormányzati Ellenőrzési Iroda* elnökének is, hogy jelöljék az ÁSZ élére.

O. S.

Címkézett támogatás az önkormányzatoknak

Turizmus - biztató jelek

Az idei év első negyedében biztatóak a turizmus adatai – állapította meg tegnap szűk körű sajtóbeszélgetésen *Dunai* Imre ipari és kereskedelemi miniszter. Az év első három hónapjában a turizmus dollárbevételei *31 százalékkal* haladták meg a tavaly ilyenkorit, amikor is az idegenforgalom 160 millió dollár passzívumot mutatott, az idén pedig egyharmadra csökkentek a kiadások, így 120 millió dollár az aktívum. Ez főként a turistakeret megszüntetésének, a forint konvertibilissá tételének tudható be, de eredményesebb az országpropaganda is.

Katona Béla, az *Országos Idegenforgalmi Bizottság* elnöke bejelentette: ezentúl a turisztikai célelőirányzat (volt idegenforgalmi alap) felhasználása teljes *nyilvánosságot* kap, a pályázatokon elnyert támogatásokat mindig közzéteszik. Hamarosan elkészül a magyar turisztikai kínálat *számítógépes információs rendszere*, amely lehetővé teszi, hogy a *Tourinform* irodái teljes körű tájékoztatást nyújtsanak az ország szállásheleyeiről, programkínálatáról. Kifejtette: elengedhetetlen, hogy az önkormányzatok „címkézve" kapják meg a *központi támogatást*. Az idegenforgalmi adó címen beszedett helyi adót és az ahhoz járó támogatást ugyanis most arra költik, amire akarják. Az OIB azt szorgalmazza: az önkormányzatok akkor kapják meg a központi támogatást, ha azt a beszedett adóval együtt a turizmus céljaira fordítják.

(osváth)

Kárpótlási jegy:
(záróár)
370 Ft (0 Ft) BÉT

Budapesti tőzsdeindex (BUX):
3136,78 pont (+35,58)

Az MNB valutaárfolyamai

Pénznem	Árfolyam 1 egységre, forintban vételi	közép	eladási
GBP*	232,79	235,01	237,23
AUD	120,20	121,30	122,40
BEF** (100)	480,55	485,34	490,13
DKK	25,64	25,90	26,16
FIM	32,39	32,71	33,03
FRF	29,15	29,44	29,73
GRD (100)	62,54	63,14	63,74
NLG	88,33	89,21	90,09
IRP	238,93	241,21	243,49
JPY (100)	139,10	140,48	141,86
CAD	110,91	111,96	113,01
KWD	505,66	510,50	515,34
DEM	98,90	99,88	100,86
NOK	23,14	23,37	23,60
ITL (1000)	97,92	98,85	99,78
ATS	14,05	14,19	14,33
PTE (100)	95,91	96,86	97,81
ESP(100)	117,06	118,23	119,40
CHF	120,13	121,34	122,55
SK	22,62	22,84	23,06
USD	151,65	153,10	154,55
ECU	187,15	188,97	190,79

* Ideértve a skót és északír kibocsátású angol font bankjegyeket.
** Ideértve a luxemburgi frankot is.

Tőzsdei részvényárfolyamok

1996. június 13.

Értékpapír neve	Üzlet-szám	Árf.-érték M Ft	Érték-papír (db)	Nyitó-ár Ft	Záró-ár Ft	Átlag-ár Ft	Trend (+,0,–)
Forgalmazotti kategória							
Agrimpex b.	2	2,0350	110	18500	18500	18500	0
Agrimpex n.	–	–	–	–	–	–	
Aranypók	1	0,0387	9	4300	4300	4300	+
Balaton Füszért	1	0,0216	6	3600	3600	3600	0
Bonbon Hemingway	–	–	–	–	–	–	
Csemege J. Meinl	–	–	–	–	–	–	
Csopak	2	0,1117	100	1115	1120	1118	-
Domus Keresk.	–	–	–	–	–	–	
Eravis	2	0,0645	15	4300	4300	4300	0
Főnix	–	–	–	–	–	–	
Garagent	–	–	–	–	–	–	
Global Th Rt.	2	0,0900	60	1500	1500	1500	+
Globus Konzerv.	–	–	–	–	–	–	
Goldsun	28	2,4770	9890	270	250	250	-
Hajdútej	–	–	–	–	–	–	
Humán Rt.	35	9,4292	5059	1860	1880	1864	-
Hungagent n.	–	–	–	–	–	–	
Inter-Európa	16	6,0335	172	35000	34500	35079	+
Martfűi Sörgyár	–	–	–	–	–	–	
Nitroil	–	–	–	–	–	–	
Novotrade	–	–	–	–	–	–	
Pannonflax	–	–	–	–	–	–	
Pannon-Váltó	5	0,5670	900	630	630	630	0
Skála-Coop „S"	–	–	–	–	–	–	
Skála-Coop „T"	9	13,9400	6000	2350	2310	2323	+
Skála-Coop „1"	–	–	–	–	–	–	
ÖSSZESEN:	**103**	**34,8083**	**22321**				
BorsodChem	95	100,3241	35141	2900	2855	2855	-
Danubius	35	15,7427	6221	2600	2515	2531	-
Dunaholding	–	–	–	–	–	–	
Egis Gyógyszer	21	69,4489	9059	7630	7655	7666	-
Fotex	29	7,0129	44737	158	157	157	-
Graboplast	5	0,5328	153	3450	3500	3483	+
IBUSZ	–	–	–	–	–	–	
IBUSZ 1.	–	–	–	–	–	–	
Konzum Ker.	–	–	–	–	–	–	
Mol	38	13,3476	7925	1695	1690	1684	-
OTP	99	73,7916	35969	2030	2055	2052	+
Pannonplast	4	0,8404	209	4000	4050	4021	+
Pick Szeged	13	13,0893	2000	6500	6550	6545	+
Prímagáz Hung.	–	–	–	–	–	–	
Richter Gedeon	76	91,9139	12173	7200	7550	7551	+
Soproni Sörgyár	10	0,7359	258	2850	2850	2852	-
Styl Ruhagyár	–	–	–	–	–	–	
Zalakerámia	–	–	–	–	–	–	
Zwack Unicum	11	2,4850	679	3650	3690	3660	-
ÖSSZESEN:	**416**	**389,2656**	**154524**				

k...

m növekszik

látások is jobbak. A mezőgazdaságban, az építőiparban és a kereskedelemben viszont csökkent a nagyobb rendelésállományt váró cégek aránya.

A sajtótájékoztatón *Halmos* Csaba főigazgató cáfolta azt a napokban megjelent hírt, hogy a Munkaügyi Minisztérium keretein belül működik majd az OMK, de nem tartotta elképzelhetetlennek, hogy *közhasznú társaság* formájában működnének tovább.

(v. zs.)

gre forintban)

rank Eladás	Svéd korona Vétel	Svéd korona Eladás	USA-dollár Vétel	USA-dollár Eladás
122,43	21,69	23,03	145,39	154,39
122,29	21,34	23,24	145,29	154,27
122,48	21,69	23,04	145,69	154,71
122,46	21,57	23,21	145,78	154,18
119,09	20,94	22,41	140,72	150,58

MAGYAR NEMZET
PÉNTEK, 1996. június 14.

'56-os emlékmű a Tabánban

Ócsai Károly szobrát október 23-án leplezik le

Az 1994-ben létrehozott '56-os *Emlékmű és Kegyeleti Alapítvány* kezdeményezésére történelmi emlékművet avatnak a forradalom és szabadságharc negyvenedik évfordulóján, 1996. október 23-án Budapest I. kerületében, a Tabánban, a Krisztina körút, Naphegy utca és Kereszt utca által határolt parkban. Az emlékmű elkészítésére kiírt pályázatot, amelyet a *Budapest Galéria* zsűrije bírált el, *Ócsai* Károly szobrászművész nyerte meg. A költségek jelentős részét az amerikai magyarság vállalta.

A 16,5 méter magas, süttői mészkőből készülő emlékműegyüttest a Tabán Dunára néző lejtőjének felső harmadába ékelve állítják majd fel – tudtuk meg Ócsai Károlytól. – A megemelt alapról szabálytalan trapézok által határolt hasáb szökik az égbe, a csúcson fészkére ereszkedő turulmadárt képzelt el a művész. A szobor homlokzatára kerül az 1956 felirat és a szaggatott körvonalú domborművet hordozó hasáb. A szobor négyzetes alakú talprészén süllyesztett lépcsősor látszik.

(f. m.)

Nyári műsorrend

Egész éjjel oli

A *Magyar Rádió* évek óta készít nyári műsorrendet, de a július elsején életbe lépő változásokat ezúttal az intézmény nehéz anyagi helyzete is indokolja. Negyven százalékkal csökkentették a műsorkészítésre fordítható keretet, és ez az elvonás érződik a nyári műsortervben. *Szirányi* János elnök a csütörtöki sajtótájékoztatón elmondta, hogy a közszolgálati rádió alapfeladatait az elmúlt két évhez hasonlóan ellátják, a változások nem okoznak megrendítő hiányokat a hallgatóknak.

Rékai Gábor, a Kossuth rádió főszerkesztője beszámolt arról, hogy nagyobb átalakításokat az adó viszonylag merev műsorszerkezete és számtalan közszolgálati feladata nem tett lehetővé. Terveik szerint csupán szünetel a hétfőtől péntekig jelentkező *Forró drót*, helyette *Hasznos tudnivalók* címmel terveznek műsort. Megszűnnek a szombati és vasárnapi jegyzetek, adásidejükkel bővülnek a környező műsorok. A vasárnap délutáni dokumentumműsorok helyett művészlemezeket hallgathatunk, illetve négy és hét óra között élő, nyári hangulatú magazinműsort. Szombat esténként fél tíz és tíz között *Fővonal* címmel a *16 óra* melléklete kerül adásba. Újdonság, hogy szombat délutánonként a hetente változó irodalmi összeállítások helyett *Irodalmi újság* címmel indul magazin.

Szayly József, a Petőfi adó főszerkesztő-helyettese elmondta, hogy a március elsején már életbe léptetett műsorszerkezet-váltás most nem igényel nagyobb korrekciót. Megmaradnak az adó gerincét képező műsorfolyamok, a legnagyobb változások az éjszakai adásokban lesznek. Átmenetileg szünetel a Petőfin a *Korkérdés*, a *Sabadabada*, az *Égig érő fa*, a *Perszóna*, a *Táskarádió*, *Az én rádióm*, a *Kulissza*, a *Sportszombat* és a *Színe-java*. Az éjszakai műsorok közül két hónapig nem lesz hallható a *No pia*, a *Drogéria*, az *Önazonos*, a *Szálkák*, a *Rockpanoráma*, *A hét embere*, *A törvény nevében* és a *Szombat éji láz*. A *Hoppá* és a *Húszas stúdió* ismétlésekkel folytatódik. Összefüggő gyermekmagazinná alakul a *Kölyökóra*, amely hétfőtől péntekig este hét és nyolc óra között hallható, szerdánként azonban továbbra is marad hely a gyerekhangjátékoknak. Este kilenc és tíz óra

Több pénz a határon túli színházaknak

Az anyaország kötelességei

Nagyobb támogatásra számíthatnak a jövőben a határon túli magyar színházak – jelentette ki *Magyar* Bálint művelődési és közoktatási miniszter nemrégiben Kisvárdán, ahol találkozott és megbeszélést folytatott a határon túli magyar színházak VIII. fesztiváljára érkezett teátrumok vezetőivel.

A miniszter megígérte, a tárca az államháztartási reform átalakításakor tekintettel lesz arra, hogy új finanszírozási rendszert dolgozzon ki a határon túli társulatok támogatására. A jelenlegi elképzelések szerint a mostani évi tizenhathúszmilliós összeggel szemben hetven-, nyolcvanmillió forintot szeretnének szétosztani. Ha ezt sikerül a központi költségvetéssel elfogadtatni, akkor más típusú felosztási módot is életbe léptethetnek. Finanszírozzák a színházak programjait, vendégszerepléseit, a művészek foglalkoztatását vendégként az anyaországban vagy másutt, és képzésüket, továbbképzésüket is.

Magyar Bálint hangsúlyozta: az anyaországnak kötelessége a nagyobb segítségadás, bár a színházak fenntartási felelősségét érthetően nem vállalhatják át – tudatja az *MTI*.

Művészet fénymásolóval

Megnyílt első elektrografikai múzeumunk

Semmi sem örök, csak a változás – ezt a gondolatot az egyszerű megfigyelések és ugyanakkor a tudomány több ága is alátámasztja. A változás a művészet minden területét, azon belül a technikát is érinti. Következményeképpen a technika olyan szintre fejlődött, hogy ma már értékes grafikát, sőt festői értéket képviselő művet lehet alkotni fénymásoló géppel, olyat, amely hagyományos eszközökkel vagy hagyományos eljárásokkal, mint például a sokszorosítás, nem hozható létre.

Az a művész, az az ember, aki átérzi korát, átérzi a korból adódó friss szellemiséget, akit kíváncsisága, kalandvágya a felfedezés irányába sodor, akinek ambíciója, hogy megelőzze kortársait, annak természetesnek tűnik, hogy élni kell a tudomány és a technika adta új lehetőségekkel.

Az elektronikus vezérlésű fénymásolók használata új típusú képi világot nyitott meg a felfedező szellemű művészek előtt. Három-négy évtized alatt a fénymásolóval létrehozott művek hihetetlenül sokat változtak, ami abból is levezethető, hogy más és más névvel illették őket, amint egy-egy technikai lehetőséget meghaladtak. A hatvanas években a „termékek" neve a fénymásoló gépet gyártó cégre visszautaló *xerox* volt. Nem sokkal később a művészek által készített kópiáknak, függetlenül attól, hogy miről készültek – fotóról, grafikáról, tárgyról, textíliáról stb. – a kritika a *copy art* elnevezést adta. A technikai eszközök fejlődése folytán bizonyos művészek egy idő után egyedi művek létrehozására törekedtek, a kópia (copy art) ez esetben már nem fedte tökéletesen a mű mibenlétét. A hetvenes évek végén az európai művészek bekapcsolódásával az alkotók szemlélete a grafikai igény felé fordult, a tónusról a vonalra helyeződött át a hangsúly. (Később a színes technikánál ez a visszájára fordult, ismét a tónus lett az érték központja.) Azokat a műveket, amelyeket már ez az új szellem hatott át, *art électrographique-nak* nevezték el (valószínűleg a francia Christian *Rigal* nyomán, akinek a cikkeiben először tűnt fel ez a fogalom).

A színes fénymásoló gépek megjelenésével és elterjedésével újra a festőiség felé fordul a figyelem; ezekkel a gépekkel már a papíron kívül műanyagra vagy vászonra is fölvihetők a művek, sőt, a gépek normális működésének az eltérítésével roncsolt, égetett-gyűrött felületek is létrehozhatók, s ezáltal – bizonyos művek fizikai felépítésében – megjelenik a harmadik dimenzió. Ezekre a képekre gyűjtőfogalomként már nem alkalmazható a grafika. Elképzelésem szerint az *art électroimages* fejezi ki a legjobban és a legteljesebben ezen művek mibenlétét. Art azért, mert művészi termékek, électro azért, mert az elektromos és az elektronikus technika segédletével jönnek létre, images pedig azért, mert a kép fogalma a festőit és a grafikust is magában foglalja. Az új elnevezést 1990 óta használom publikációimban és kiállításaimon, azóta sokan átvették, szinte észrevétlenül ment be mára a köztudatba.

Az art électroimages műfaját többek között a *Revue d'Art 90* című folyóirat publikációi népszerűsítették, és azok a kiállítások (nemzetközi biennálék) erősítették meg pozícióját, amelyeket a világ négy sarkán rendeztem egyedül vagy a folyóirat többi szerkesztőjével. A *Revue d'Art 90* gyűjteményéből és a sajátoméból került ki az az anyag, amely a 7. nemzetközi elektrografikai biennálé alkalmából 1996. március 28-án megnyílt szombathelyi (első magyar) *Elektrografikai Múzeum* alapjait megteremtette. A múzeum folyamatos gyarapítását az egymást követő nemzetközi biennálék képanyagából adományozandó művek biztosítják. Ebben a műfajban a szombathelyi Elektrografikai Múzeum a harmadik Európában; a legrégebbi *Mülheim an der Ruhrban* van (Németország), a legnagyobb pedig *Cuencában* (Spanyolország) fogadja a látogatókat. Terveim szerint Magyarországon a következő Szentendrén lesz.

Joseph Kadar

Ócsay János

könyvkötő

Kecskemét 1813.

wód

z

Trócskönyvk

76. l.

Ósai Károly

MEGHIVO

67-1342. FNYV 13.

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

48. sz. fiókja

IX., Börzsöny utca 9—11.

☆

1967. június hó 9-én, szombaton

délután fél 3 órakor

☆

A kiállítás nyitva: június 9—30-ig.

Hétfő, szerda, péntek 2—8

Kedd, csütörtök 10—4

Szombat, vasárnap 10—2

Megközelíthető
a 39-es és 81-es autóbusz végállomásától.

A IX. ker. Tanács Népművelési Osztálya

és a

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár

meghívja Önt

ÓCSAI KÁROLY

szobrászművész kiállítására

Megnyitó beszédet mond

MEZEI OTTÓ

művészettörténész

Közreműködnek:

Csengery Adrienne

Várbiró Judit

Zsadon Andrea

a Zeneművészeti Főiskola hallgatói — ének

Márai Enikő

Benkő Péter fh.

vers

Ocsai Károly

Szobrász m. munkáiból kiállítás nyílik a Szabó Ervin könyvtár 48-as fiókjában.

Magyar Nemzet, 1967. Jünius 8. 7. o. Napló

MDK

Csasi Károly, szobrai

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
48-as n. ker. könyvtárában rendezték
meg a fiatal szobrászművész első gyűjte-
ményes Kiállítását.

(K. P.): Szoborkiállítás könyvtárban 623,

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. október XVII/10.

Ócsai Károly
1021

LÁTOGATÓBAN KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMILNÉL (12. OLD.)

ÉLET ÉS IRODALOM

27

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Ócsai Károly: Támaszkodó

„Ízről ízre király"

(Folytatás az 1. oldalról.)

Már csak a csakugyan átkozottul izolált nyelvünk miatt is.

Nem írói hírünk növeléséről van már szó, nem is a nemzet hírnevéről és becsületéről. Az irodalom hozzáférhetősége: *szolgálat*, amelyyel az emberiségnek tartozunk. Olyan évtizedekben élünk, amikor egyetlen nemzet sem rejtheti véka alá a tapasztalatait.

S ebből a szempontból kell néznünk, hogy időszerű-e vagy sem a mai magyar irodalom.

●

Ne a líránkat erőltessük —, mondja Boldizsár ES-beli első cikkében: *„nem hiszek a líra frontáttörési lehetőségében azért sem, mert korunk nem a lírai költészet kora."* S így folytatja: *„Sok jó regénnyel, néhány jó szindarabbal megtehetjük azt, amit a magyar film az elmúlt hónapokban megcselekedett!"*

Szentigaz: a költészet fordításban sokkal lassabban hódít, mint hódíthat a regény vagy a dráma. A legtöbb olvasó becsületszóra hiszi el, hogy a fordításban olvasott költemény az eredetiben ellenállhatatlan. S tudja, hogy itt nagyon lehet csalni és csalódni. A hortobágyi hév levegő nem állítja úgy fejre a dolgokat, mint lírai verseket a fordítás. Egy vajtfülű francia kritikus a Hadnagy uramat tartotta a költészet csúcsának. Paul Valéry pedig, amikor felfedezte a magyar költészetet, vajon kit tisztelt meg figyelmével? Babitsot? Adyt? Nem. Mécs László előtt borult le.

Az ilyen félreértési lehetőségeken, azt hiszem, túl vagyunk. És talán a jelenlegi Paul Valéryk is túl vannak rajtuk. A korrigálás fő biztosítéka: a költők intenzív nemzetközi élete. (Nálunk sokat tesz ennek érdekében a Pen Club.) Ne felejtsük el soha, hogy a magyar költők poétai tehetsége nemcsak műveikbe van bezárva — sokszor csakugyan lefordíthatatlanul —, hanem személyükből is sugárzik, ellenállhatatlanul. Én

Színház nagyszerű előadása indította.

Boldizsár két magyar regényt említ, az Iszony-t, és az Iskola a határon-t. S említi a kritikai közönyt, fogadásukra, New Yorkban. Beszéltem egy kitűnő amerikaival, aki mindkét regényt olvasta, s nem vette egy kalap alá őket. Az egyiknek nagyon dicsérte a művészi korszerűségét, a másikban ezt kevésbé lelte föl. Én közben a két regény hazai sorsán tűnődtem. Vajon ha Németh Iszony-át akkor fordították volna amerikaira, közvetlenül a háború után, amikor itthon megjelent, és amikor itthon eltemették, ha az első Sartre-regényekkel egyidőben jelent volna meg a világban...?

A frontáttöréshez taktusérzék is kell.

És nem elég az, *ha csak az író* korszerű.

S persze hogy fáj, hogy nem foglalkozott velük több amerikai kritikus. Boldizsár elmondja, hogy mit kellett volna tenni: az íróknak a könyvpremierre odautazni stb. Mindenekelőtt, gondolom, a hazai kritika is több figyelemmel foglalkozhatott volna velük — itt elsősorban Ottlik regényére gondolok —, ha csupán annyival is, amennyi a hasonló jelentőségű amerikai regényeknek jár nálunk. Túl sokat kérek?

●

A magyar irodalom hazai közönsége mellett számolhatunk *egy virtuális közönséggel:* a más országbeli olvasókkal.

Ez ma éppoly természetes, mint hogy az emberek utaznak. Felesleges ámuldozni ezen, és főképp felesleges volna holmi klausztromániába esni.

Immár ezért is fokozottabban kéne törődni vele, hogy meglegyenek a feltételei a lelkiismeretes, egy műre koncentrált írói munkának. Hogy a műgond kifizetődőbb legyen. Azután, hogy a kiadás, a színház meg a kritika kellő kedvvel bocsássa a műveket pályájukra. A szűkkeblűség nemzetközi arányokban pláne megboszszulja magát. (Ott remény sincs

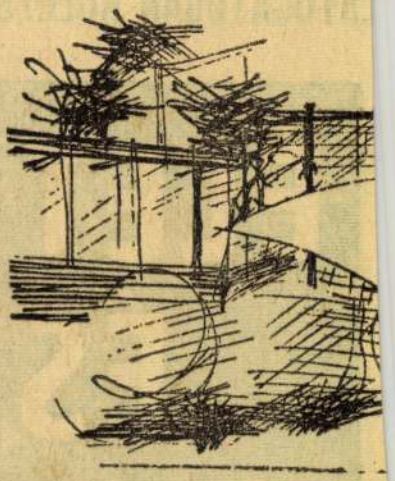

Szélesvállú, mozgékony alak ni igazában csak a legutóbbi kezdett —, elfeledtette korát. lenc évvel ezelőtt kezünkbe kötetét, fel sem figyeltünk rá, tal szerző" már jócskán túl j non. Most — halálakor —, l éves korára, tíz könyve sorak con: regény, életrajzi regény, kötet.

Legújabbkori történelmünk szítéseiből, a forradalmi küzde tikus kezdeti időszakából mer tárgyát. „Hisztor" volt a szó rodotosz-kori értelmében, amil toria" még látás révén szerze latot, a „hisztor" szemtanút jel írásai azokról az eseményekr amelyeknek szemtanúja s a l ben közvetlen részvevője volt.

Természetesen először ő is volt ifjú tollforgató. Mégpedi közbejött az első világháború hadifogság. Sokakkal együtt eszmék hive lett: egyike a eszme legkorábbi magyar Kolcsak szibériai terrorural tábor titkos kommunista sz tagjaként bátran küzdött szól ban — többek között az Embe zel írott lapban —, hogy a pártjára állítsa hadifogoly tár

A krasznojarszki tábor fiata ge élénk szellemi és irodalmi

M.D.Y.

Ocsai Károly
szobrász

„Tamaszkodó"

Élet és Irodalom, 1967 július 8-1 lap.

MDK

Ócsai Károly, szobrász

A Magy. Munkásmozg. Múzeum kiállításán látható kb 8 méteres térplasztikája, amely fémplasztikán ábrázolja egy üzállomás kilövését.

–: Dokumentumok, emléktárgyak, könyvek, bélyegek 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. nov. 3.

Ócsay Károly

Vízesés	terrakotta	36 cm
Mithoris	gipsz	40 "

Studió '20. Ernst Múzeum Bp. 1920. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Ócsay Károly
festmény

A „Mithoris" alkotója

Soós Klára: A "Studio 70....
Művészet, 1970.november - 36.lap

Ócsay Károly
nobán

Terrakotta nobor formájú
vizesése szerepel a tárlaton.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

Órsay Károly csobrász

Szerepel az alábbi táslatban az
Ernst Museumban

Rózsa Gyula: Studió 70

Népszabadság 1970 IV. 12

Ócsay Károly, szobrász

MDK

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Rózsa Gyula: Stúdió '70.

M.7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 12.

Ócsay Károly

Említve

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása
-1970.
Kortárs, 1970/7. 1172. l.

Ónsay Károly szobrász

Szerepel az alábbi tárlaton

Tasnádi Attila: Fiatalok kiállítása
1970

Kortárs 1970 VII. sz. 1172 old.

Ócsay Károly

Részt vett a Studió 1970, évi kiállitásán.

Kortárs 1970/7 1172. old.

Ócsai Károly, szobrász

A Csepel Galériában nyílik meg tárlata.

—:□ Ócsai Károly ... 2.

ESTI HIRLAP, Bn. 1971. nov. 19.

Ócsay Károly 1

szobrászművész 1957-ben végezte a képzőmű-
vészeti gimnáziumot, ahol Somogyi József
volt a tanára. Munkáit eddig a fiata-
lok Stúdiójának tárlatán és a pécsi kis-
plasztikai biennalén láthattuk. Gyűjtemé-
nyesen most elsőízben jelentkezik mintegy
olom-, beton-, fa- és köplasztikájával és tíz
grafikával.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/340 6 old.

Ócsay Károly 2

Eddig nagyobb plasztikai megbízást mint kiállítási dekoratőr kapott. Első ízben vett részt csak nemrég Melocco Miklossal és Mészáros Dezsővel együtt meghívottként pályázaton: a zúgligeti libegőkét állomásához tervezett egy nagyobb méretű plasztikát.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/340 6 old.

Ócsay Károly 3

Samogyi nevének említése Ócsayval kapcsolatban pusztán adatszerű, a mester hatása ugyanis egyáltalán nem tükröződik a fiatal szobrász munkásságán. Sokkal inkább hárt rokonságot Vigh Tamás ülobbi évekbeli művészeti szemléletével, azonban Vigh sem hathatott rá, mivel Ócsay munkai időben korábbiak.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/340 6old.

Ócsay Károly 4

Ezeken a plasztikákon hengerformák, kissé barokkos, erősen tektonikus, de mégis hullámzó-libegő formák hordozzák a szobrászi gondolatot. Ez a szobrászi gondolat – hartalom és nem téma! – a világ örökké változó, formálodó nyugtalansága, az épülés izgalma.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/340 6 old.

Óczay Károly 5

Még akkor is, ha egyik sorozatának a Mitózis elnevezést adta, amit értelemszerűen talán Hasadásokra magyarithatnánk. E sorozat egyik darabja a sejtek osztódására, bűrjánzására emlékeztet, a másik emberek egymáshoz való viszonyát, illetve elválását példázza, míg a harmadik már egész csoportok mozgásáról vall.

Bojár Iván: Kiállításról - kiállításra

Magyar Hírlap 1971/340 6 old.

Ócsay Károly 6

Mintha – mutatis mutandis – Jancsó Miklós-tételének: minden mozgás információ", szobrászi megfelelői lennének. Ez a mozgás nemcsak akkor tartalma Ócsay plasztikáinak, ha – mint a fentiekben – elere szándékában áll ennek az ábrázolása, tartalmi lényegének kibontása, hanem még akkor is, amikor egyébként olyan statikus elemet mintáz, mint egy oszlop.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/340 6old.

Ócsay Károly 7

Egyebként a mozgásnak és a statikának a szünteleu konfrontálása még érmein is megfigyelhető: ezek a körkompoziciók sokkal inkább részei egy képzeletbeli épületnek, semmint önérvényű plasztikai munkák..

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1971/340 6old.

KIÁLLÍTÁSRÓL KIÁLLÍTÁSRA

ÓCSAY KÁROLY szobrászművész 1957-ben végezte el a képzőművészeti gimnáziumot, ahol *Somogyi József* volt a tanára. Munkáit eddig a Fiatalok Stúdiójának tárlatán és a pécsi kisplasztikai biennálén láthattuk. Gyűjteményesen most első ízben jelentkezik mintegy tizenöt ólom-, beton-, fa- és kőplasztikájával és tíz grafikával. Eddig nagyobb plasztikai megbízást mint kiállítási dekoratőr kapott. Első ízben vett részt csak nemrég Melocco Miklóssal és Mészáros Dezsővel együtt meghívottként pályázaton: a zugligeti libegő két állomásához tervezett egy-egy nagyobb méretű plasztikát.

Somogyi nevének említése Ócsayval kapcsolatban pusztán adatszerű, a mester hatása ugyanis egyáltalán nem tükröződik a fiatal szobrász munkásságán. Sokkal inkább tart rokonságot Vigh Tamás utóbbi évekbeli művészeti szemléletével, azonban Vigh sem hathatott rá, mivel Ócsay munkái időben korábbiak. Ezeken a plasztikákon hengerformák, kissé barokkos, erősen tektonikus, de mégis hullámzó-libegő formák hordozzák a szobrászi gondolatot. Ez a szobrászi gondolat — tartalom, és nem téma! — a világ örökké változó, formálódó nyugtalansága, az épülés izgalma. Még akkor is, ha egyik sorozatának a Mitózis elnevezést adta, amit értelemszerűen talán Hasadásokra magyaríthatnánk. E sorozat egyik darabja a sejtek osztódására, burjánzására emlékeztet, a másik emberek egymáshoz való viszonyát, illetve elválását példázza, míg a harmadik már egész csoportok mozgásáról vall. Mintha — mutatis mutandis — Jancsó Miklós tételének: „minden mozgás információ", szobrászi megfelelői lennének. Ez a mozgás nemcsak akkor tartalma Ócsay plasztikáinak, ha — mint a fentiekben — eleve szándékában áll ennek az ábrázolása, tartalmi lényegének kibontása, hanem még akkor is, amikor egyébként olyan statikus elemet mintáz, mint egy oszlop. Egyébként a mozgásnak és a statikának a szüntelen konfrontálása még érmein is megfigyelhető: ezek a körkompozíciók sokkal inkább részei egy képzeletbeli épületnek, semmint önérvényű plasztikai munkák.

A MŰVÉSZ AZ IPARBAN kiállássorozat keretében ezúttal három fiatal iparművész, két keramikus és egy üvegtervező mutatkozott be az Iparművészeti Tanács patronálásában az Iparművészeti Múzeumban. Az iparban dolgozó művészek sorozatos bemutatása az öltözködés-, lakás-, környezetkultúra fellendítése érdekében rendkívül fontos: egyrészt az alkotók személyét, művészi profilját ismerteti meg a közönséggel, másrészt lehetőséget ad a kereskedelemnek is, hogy ezeken a kiállításokon ötleteket kapjon. A hangsúly az ösztönzésen van, hiszen jobbára azok az alkotások kerülnek kiállításra, amelyek a kereskedelemben még nem kaphatók, illetve azok, amelyek sorozatgyártása még nem indult meg. Jóllehet a helyi adottságok szerények, a korlátozott lehetőségek mellett mégis hézagpótló feladatot lát el e kisebb bemutatók rendezésével az Iparművészeti Tanács. Az pedig, hogy az Iparművészeti Múzeum is helyet ad a bemutatóknak, mintegy demonstrálja azt, hogy tegnap és ma, az utca és a múzeum csendje nem választhatóak el egymástól: történelmi folytonosság és szüntelen előrelépés kölcsönösen feltételezik egymást a művészeti élet gyakorlatában.

Ősz Szabó Antónia, aki 1966 óta a Fővárosi Művészi Kézműves Vállalat Aquincum Porcelángyárának a tervezője, s aki eddig — idehaza és külföldön is — csak csoportos kiállításokon vett részt, ezúttal első ízben jelentkezik gyűjteményes anyaggal. Szabad idejében bábjátszással, illetve tervezéssel is foglalkozik és ez porcelán figuráin meglátszik. Nem tudjuk, hogy a játékos stilizáltságú, szelíd polgári humorú figurákat csakugyan igényli, keresi-e a közönség. Biztos azonban, hogy ezek a „stilizált, oldott" nippek ma már ugyanolyan kispolgárivá kezdenek módosulni, mint naturális elődeik, és lassacskán — bizonyára a művészek invenciója ellenére és képességeiktől függetlenül — közelítenek a gipscsekhez. Ősz Szabó Antónia munkásságában is nagyobb rokonszenvvel nézzük a tisztán használati rendeltetésű, kellemes dekoratív porcelánokat; edényeket, virágtartókat, tükröket.

Rénes György másodszor jelentkezik gyűjteményes anyaggal, annak ellenére, hogy mindössze 27 éves. A Parádi Üveggyár tervezője. Munkásságát nemcsak kitűnő anyagismeret, hanem alapos plasztikai felkészültség is jellemzi. Tárgyait — asztalneműeket és dísztárgyakat egyaránt — úgy formálja meg, hogy azok nemcsak anyaguk szépségével, hanem akkor is hatnak, ha önálló tárgyként állnak esetleg a könyvespolcon. Rénes kedveli az egyszerű, világos felépítést, a funkció hangsúlyozását és az anyagszerűséget.

Szekeres Károly többször vett részt hazai és külföldi kiállításokon, s munkásságáért már eddig is szép elismerésben részesült. A Városlődi Majolikagyár művészeti vezetője, munkásságának java ideköti, s ennek megfelelően edények, asztalneműek tervezésével foglalkozik. De monumentális törekvései közül is már megvalósult az Elegancia Ktsz Petőfi Sándor utcai üzletének porcelán pillérburkolata. Szekeres az asztalneműek és konyhakészletek „ősi" mivoltát hangsúlyozza az edények vastag falával, a nehézkességükben is kecsesen célszerű formákkal, a pirogránit vagy a durva samott vaskos anyagszerűségével. Edényei úgy racionálisak, hogy gyönyörködtetik a szemet és úgy esztétikusak, hogy a szépség soha nem válik öncéllá, hanem a rendeltetést szolgálja.

MORICZ MARGIT (Fővárosi Művelődési Ház) képeket és grafikákat állított ki. A műfaji elkülönítés azonban csak a technikára áll, szemléletük szerint valamennyi munka inkább grafika, amelyben a vonal, a kontúr uralkodik. A művésznő számos lapon örökíti meg a pulikat, lovakat, teheneket — nem csupán formáikat, de „karakterüket" is kifejezve. Míg állatjellemképei maradéktalanul közelítik meg a „modelt", addig emberábrázolásai — különösen, mert ezeket festményben kívánja megörökíteni — amazoktól elmaradnak. Kivéve egyet, Kisfaludi E. Piroska arcmását; és talán éppen ezen tűnik ki legvilágosabban, hogy az ecset itt is átveszi a toll vagy a ceruza szerepét. A vonal a kifejező, a színek és a foltszerű megoldások csupán másodlagosak maradnak.

Bojár Iván

jegyezte: *az imperialistáknak és a militaristáknak kitűnő szórakozást nyújt* Huang Hua mutatványa. Az imperialistáknak immár nem kell fárasztaniuk magukat szovjetellenes rágalmakkal — megbízható szóvivőre találtak a KNK képviselőjében.

T. N. Kaul indiai külügyi államminiszter, hétfőre magához kérette *Kenneth Keating* amerikai nagykövetet, hogy *tiltakozzék* a Biztonsági Tanács vitájában tanúsított amerikai magatartás miatt. Indiában megdöbbenést és meglepetést keltett az Egyesült Államok hivatalos álláspontja, amely egyenlőségjelet tett Indiának és Pakisztánnak a háborúért való felelőssége közé.

A külügyi államminiszter ezzel egyidejűleg *örömmel üdvözölte a Szovjetunió magatartását*, azt a felhívását, hogy más országok tartsák magukat távol a konfliktustól.

Néhány órával azután, hogy az indiai kormány elismerte a független Bangla Desh kormányát, *Khandakar Muszak Ahmed*, a Bangla Desh-kormány külügyminisztere, sajtónyilatkozatot tett közzé, amelyben megköszönte az indiai kormány döntését, és *elismeréssel nyilatkozott a szovjet kormány álláspontjáról* is, amely a Biztonsági Tanács vasárnap éjszakai ülésén jutott kifejezésre. Ugyanakkor *elítélte* a Kínai Népköztársaság magatartását.

László Balázs, az MTI különtudósítója jelenti:

Koszigin szovjet miniszterelnököt k[ö]lemetlen *influenzás roham* lepte meg h[é]főn délelőtt, s így módosítani kellett norvégiai hivatalos látogatás programj[á]

A váratlanul jött zavaró tényező el[l]é még terv szerint került sor az államfé[r]fiak hagyományos tisztelgő gesztusára közös harcban elesett hősök emléke elő

A szovjet kormányfő a Vestre Gra[v]lund temetőbe hajtatott, ahol a másod[i]világháborúban elesett *331 szovjet kat[o]na sírja* van.

A szovjet miniszterelnök ezt követő[en] felkereste hivatalában *Bernt Ingvaldsen* a Storting (norvég parlament) elnöké[t] aki az alkotmány szerint az ország má[s]sodik közjogi funkcióját viseli.

Az udvariassági látogatás után *Bratte[li]* miniszterelnök hivatalában fogadta szov[j]et kollégáját, aki ...

MAGYAR HIRLAP

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-720

Abba Eban beszéde az ENSZ közgyűlésén

(MTI) Az indiai szubkontinensen kirobbant ellenségeskedésekről folyó biztonsági tanácsi vitától beárnyékolva, és a figyelem középpontjából háttérbe szorítva hétfőn délelőtt az ENSZ közgyűlésében *Abba Eban* izraeli külügyminiszter felszólalásával folytatódott a vita *a közel-keleti helyzetről*. Egyórás beszédének bevezetőjében Eban hangoztatta, hogy „fontosabb a jövőt megmenteni, mint a múltat vitatni", mindazonáltal beszédének túlnyomóan nagy részét a múltnak szentelte. A zsidó nép évszázados üldöztetésére és a fasizmus áldozatává vált milliók szenvedéseire hivatkozva próbálta igazolni Izrael 1967-es támadó háborújának „önvédelmi" jellegét, az arab országokat vádolva agresszióval, ami szerinte Izraelt arra kényszerítette, hogy „a csatatéren találkozzék Egyiptommal".

Egyiptomot hibáztatta azért, hogy „azóta sem jött létre a találkozó a tárgyalóasztalnál". Mint mondotta, „széles körben elterjedt nemzetközi legenda szerint Egyiptom pozitív választ adott *Jarring* nagykövet 1971. februári memorandumára, Izrael viszont nem adott pozitív választ, sőt, egyáltalán nem is válaszolt". Jóllehet az izraeli választ nemcsak *U Thant* ENSZ-főtitkár, hanem az Egyesült Államok is negatívnak és a Jarring-misszió megbénulására vezető tényezőnek minősítette, Eban mégis megpróbálta azt bizonyítani, hogy az egyiptomi válasz *„nem volt olyan pozitív"*, mint sokan hiszik".

Rendkívüli állapot Dél-Koreában

(AFP, Reuter) *Pak Csong Hi* dél-koreai elnök hétfőn *rendkívüli állapotot* hirdetett ki az országban. Az erről szóló rendeletet a kormány egyik szóvivője jelentette be azt követően, hogy Pak Csong Hi elnökletével *rendkívüli ülést* tartott a dél-koreai nemzetbiztonsági tanács. A köztársasági elnök azzal indokolta meg döntését, hogy „gyors változások mentek végbe a nemzetközi helyzetben". Pak Csong Hi *a Kínai Népköztársaság* közelmúltban történt *ENSZ-felvételét*, továbbá *„az Észak-Korea felől fenyegető veszélyt"* jelölte meg legfőbb okként a rendkívüli állapot bevezetésére.

(TASZSZ) A Koreai Központi Távirati Iroda hétfőn nyilatkozatot tett közzé, amelyben határozottan *elítéli Pak Csong Hi bábrendszerét és az amerikai imperialistákat.*

Pak Csong Hi bábrendszere — hangzik a nyilatkozat — az amerikai imperialisták támogatásával olyan *rémhireket* terjeszt, hogy „Délt támadás fenyegeti Északról" és emiatt a bábrezsim *háborús előkészületeket tesz.* Így 1971. november 27-től december 4-ig a katonai demarkációs vonal közelében, a déli oldalon *nagyarányú hadgyakorlatot* tartottak tüzérség, gépesített egységek, légidesszanthadosztályok és különleges rendeltetésű alegységek részvételével.

A nyilatkozat hangoztatja: a KNDK kormánya minden erőfeszítést megtesz az Észak és Dél közötti feszültség enyhítésére, *Korea békés egyesítése* érdekében. Be kell szüntetni a gátlástalan háborús hírreszteléseket, ki kell vonni Dél-Koreából a háborús fenyegetés forrásául szolgáló amerikai csapatokat, nem szabad akadályozni a koreai népnek az ország önálló, békés egyesítéséért vívott harcát.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Ócsai Károly

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 DEC 11.

1021

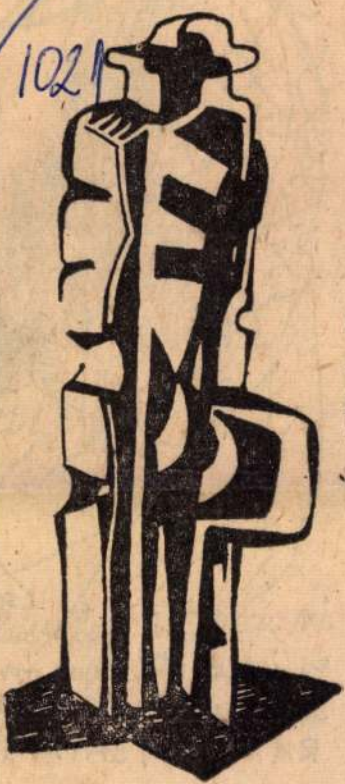

Ócsai Károly: Figura

m.

1971. DECEMBER 11.

Reich Károly : Fal

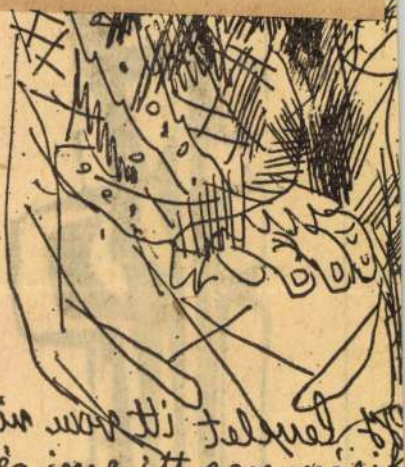

és ime itt egy más
RÁM TAGJAIMAT A

1971. DECEMBER 11.

Ócsai Károly

Újpesten született 1938. július 23-án.
Somogyi Józsefet tartja mesterének.
Önálló kiállítása volt Budapesten 1967-
ben és Szombathelyt 1968-ban.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai
biennálé, Pécs 1971.

Ocsai Károly

Bemutatott műve, fekete-fehér reprodukióval:

„Oszlop," 1971, beton, 33.5 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Ócsai Károly
Részt vett a pécsi kisplasztikai biennalén
Oszlop című kompozíciója nemcsak belső,
tartalmi monumentalitástól feszül, ha-
nem valóban kívánkozik nagy mére-
tek itán.

Bojár Iván: Kisplasztikai seregszemle
Pécsett.

Magyar Hírlap 1971/260 bold.

Ocsai Károly

Bemutatott művei:

„Processzió," cement, 36 cm;

„Utazó," ólom, 36 cm.

Rozványi Márta: Studió 71.

Budapest, 1971

Ósvai Károly

1. Processzió cement 36 cm
2. Utazó ólom 36 cm

Studio 71

Gesay Károly, festő

szerepel az Ernst Múzeumban.

P. Szűcs Julianna: Stúdió '71

7.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 15.

Ócsai Károly

Két ólomsobra peregrel a „Studió 71" kiállításon az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 december 10
4. old.

Ocsay Károly

a fiatal képzőművészek Stúdiójának kiállításán „Procesio" c. műve szerepel. (említve)

Sike Gabi: Stúdió, 71

Tükör, 1971. dec. 21.

Ócsai Károly

"Figura" cimmel készült müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 11.
XV. évf. 5o. sz. 14. lap

Ócsai Károly

"Szoborterv" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juli. 24.
XV. évf. 30. sz. 3. lap

1971 JUL 24

Ócsai Károly

1021

Ócsai Károly: Szoborterv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ÉLET ÉS TUDOMÁNY
Budapest
irodalom

MESTERHÁZI

A „*Vakáció*"-ban élt és élő személyek a valódi nevükön szerepelnek. Ámbár nem önéletrajznak szántam, vagy pláne önéletrajzi sorozat első kötetének, mint némely olvasóm hitte. Regény; azt hiszem, a maga minden szabálytalanságával is szabályos regény, egy szerepvállalásnak, divatos szóval: integrálódásnak a regénye; nem az egyetlené és véglegesé (ha van olyan), hanem az elsőé, a prototípusé. (A többi? Lényegében ugyanúgy megy, csak már valamivel könnyebben.) Tehát eleve is regénynek írtam, mégis, mondom, megtartottam a szereplők valódi nevét. Nem tehettem mást; mert a név a gyerek világában a megnevezett dolog vagy személy fogalmával azonos, idegen nevekkel a figuráimat — pontosabban a róluk bennem élő képet —, menthetetlenül meghamisítottam volna, „regényes" utakra tévedtem volna, holott a valóság volt — (izgalmasabb-e vagy sem) de — témám. Aztán meg a kör, amely azokat a neveket ismeri, szűk és egyre szűkülő; még ha törődöm is vele (mert törődöm), jobb ez így, mint hogyha kitalálós játékot, kulcsregényt adok a kezükbe. (Épp eleget bosszantott, amikor némelyek kulcsregényként olvasták merőben kitalált történeteimet; még meg is nevezték ezt, meg azt az orvosprofesszort és építészt, holott én épp a „darabosabban nyelt" figura- és motívumanyagomat véltem megvédeni azzal, hogy önkényesen orvosi vagy építészeti környezetbe transzponálom. Kulcsregényt pedig sosem írtam. (Azaz, bocsánat! „A kardnyelő és az emberek" félig-meddig kulcsnovella, de — különös — ezt, éppen ezt, alig-alig vették gyanúba.)

A gyerek éles szemű megfigyelő. És mert butának hiszik, akaratlanul is: alattomos megfigyelő. Öregedő ember módjára, nekem is nagyon sok, világos emlékem van gyermekéveimből. A képek tehát, amelyeket a szereplőimről festettem vagy vázoltam, azt hiszem, általában pontosak. Durva hibát legalábbis, aligha követtem el.

Azaz egyet mégis, és erre hadd térjek ki, mert ez lelkiismereti kérdés is.

⊙

Regényemben mellékesen, szó esik egy gyermekkori barátom szüleiről, a Friesz-családról. Csak mostanában figyelmeztettek rá, hogy a kép, amit róluk adok, hamis. Velük hozok kapcsolatba, érthetetlen módon, egy, a környezetükben megesett, de tőlük teljesen idegen háromszög-históriát. Számomra ez a tévedésem, ha nem is menthető, de érthető. Egyrészt a gyerek (és nem is csak a gyerek), ha egy bérházból, utcából, miliőből egyvalakit ismer, mindent, ami ott történik, ahhoz az egyvalakihez kapcsol. Másrészt az öt-hat-

zetében!) Sőt, igazában minden le
genda hamisítás, és ne is mond
junk rá ezért anathémát. Gondol
kodni sem tudnánk nélküle. A
hamisítás, a hamisítás csírája ot
van, hiszen már eszes emberi mi
voltunk alapkritériumában, az ele
mi elvonatkoztatásban, a fogalom
ban. Ott a beszédben, amely köz
s egyben takar. Törvény: valam
hamisítanunk kell, hogy az iga
ságot megközelíthessük. Mert
végtelen bonyolultságában csa
véges egyszerűsítésekkel tudu
eligazodni.)

⊙

Ámde itt most nem a regé
portréinak ezzel a — remélem
egyetlen „tárgyi tévedéséről" ak
rok írni. Hanem a találóakról. T
hát ahol az emlékeimben élő k
nem, vagy alig-alig (szinonima
ban; természetesen, eufémikus s
nonimákban) különbözik at
amelyet szereplőim a tükrük
láthattak, s az események, amel
ket velük kapcsolatban leírt
nagyjából ugyanúgy festenek a
emlékeikben is; a különb
amennyi mindig van, akár két k
vetlen szemtanú közt is; a sz
jektív „torzítás" semmiképp
rosszindulatú.

Reklamáltak. És nem az úgy
vezett negatív figuráim. A nek
kedves gyerekkori ismerőse
akikről, ha némi iróniával,
mindenképpen szeretettel írtam
mert valóban szeretettel ír
(hiszen nem a jót kell szeretni,
könnyű, hanem az embereket),
vábbá mert a legszigorúbban m
iscsak magamról s a hozzám
közelebb állókról írtam, a rel
mációk őszintén megleptek. Rel
máltak, olykor még egymás ne
ben is. „Hogy írhattál úgy X.
ról" (már a világért sem ír
nevet!)? „Miért? nem olyan vo
„De... Akkor is!" Vagy: „H
tehettél ilyet az iskolánkkal,
Alma Materral"! „Miért?
nem ilyen volt? A tanárok,
egész légkör, minden..." „I
De akkor is!" Vagy egyszerű
„Miért kellett a nevemet is k
nod?" De hát a név nem me
lenít, csak azonosít! Az em
minduntalan bemutatkozik, n
den hivatal először is a nevét l
di, főként pedig: az ember e
életében azonos önmagával, s e
élmény még maga számára i
nevében jelentkezik. Az nem l

Még ha rosszindulatúan ír
volna, megérteném. Vagy ha
rikatúrákat rajzoltam volna.

De hiszen a rajzos karikatú
nem szoktak megsértődni. (
Fotósok között divatos a kim
dottan rosszindulatú pillanatfe
tel. Meglesik politikusok, köz
szereplők fáradt, vagy önfeledt
lanatait. Amikor vakaróznak,
grimaszoznak, vagy uram b
az orrukat piszkálják. Mesters
sen is lehet alkalmas pillar

1021

ÓCSAI KÁROLY RAJZA

gát, műveltséget, körülményes udvari
ságának kissé régimódi díszeit. Kö
vei, cikkei, visszaemlékezése összek
csolták a múlttal — hajdani pálya
sairól írt bensőségesen, de nemcsa
csillogó nagyokról, hanem a szerény
csikről is harcostársi becsüléssel e
kezett meg. De kapcsolatot tartott
vővel is. Somló István egyike volt
nak a tekintélyes művészeknek,
szót értettek a fiatalokkal: tapas
tait, munkaerkölcsét, hivatásszere
esztétikáját színes történetek sü
nyében ajándékozta át. Ügyelt a
ségekre, szemmel kísérte bontak
kat, botlásaikat. Nem számított a
kori különbség: még egy sihede
egyenrangúként tudott eszmét c
És ez a bizalmas kapcsolat soha
sem ragadott bizalmaskodásra:
István mindig meg tudta őrizni
lyét, komolyságát. Úgy éreztü
felettünk áll — még akkor is,
már régen nem láttuk, csak tud
romlott állapotáról és tudtuk,
egykor szép és elegáns férfibó
nyéka maradt meg.

Az utolsó fél évszázad magyar szín-
padának legelegánsabb férfi színésze
volt. Nemes megjelenésben talán csak
Uray Tivadar és Rajnay Gábor volt
hozzá fogható. Ők képviselték azt a las-
san kipusztuló színpadi típust, amelyik-
l a választékos öltözködés szellemi és
elmi eleganciával párosult.

angol talán

NÉPSZABADSÁG

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLOI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 APR 1

vélemenye
színház etikájáról és meg
biztos választékos ízlése segítette is
munkájában. Színész volt, akitől elvet-
ték a színpadot és nem élvezte az igaz-
gatás játékait. „Alkalmazott igazgató
vagyok" — mondta panaszosan utolsó
találkozásunk alkalmával. Elégedetlen
volt munkatársaival és feletteseivel is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 AUG 2 0

1021

Ócsai Károly

ÓCSAI KÁROLY RAJZA

politikai céljaikat é
indokolhatták, bizo

A koronával kap
tek a kapitalizmus
sával szinte párhuz
bélyesedtek; támasz
dalizmus felhaszná
hagyatékára. E tan
magyar kapitalizmus sajátos vi-
szonyainak, jól tükrözte annak
feudális maradványokkal, fél-
megoldásokkal terhes jellegét.
Egyúttal olyan ideológiai fegy-
vert szolgáltatott az uralkodó
osztályok számára, amelynek se-
gítségével a társadalmi együtt-
működés és a fennálló rendszer
örökérvényűségének hirdetése, a
nemzetiségek feletti uralom jo-
gosságának deklarálása, történe-
nelmileg igazoltnak látszott.

A szentkoronatan hatékonysá-
gát és agitatív erejét történelmi
múltjának felmutatásával igye-

E nézetek legnagyobb hirdetője, legnagyobb hatást gyakorló képviselője *Timon Ákos* volt, aki hosszú egyetemi tanársága alatt szinte uralta-birtokolta a magyar jogtörténetírást és -oktatást.

Timon szerint a közjogi érzékkel és gondolkodásmóddal megáldott magyarság az egyik legerőteljesebb államalkotó nép, hiszen a szentkoronaeszme kifejlesztésével a valódi közhatalom tiszta fogalmához valamennyi európai államalkotó népnél korábban eljutott. Ez

MDK

Ócsai Károly, grafikus

Rajz:

Repr.

Ócsai Károly: rajza

M. 7.

Népszabadság, Bp. 1971 ápr. 11.

ÓCSAI KÁROLY RAJZA

1021

Ócsai Károly

NÉPSZABADSÁG

MAGYAR HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

ból csak a tartalmi
az utolsó versekben csak a sors tükrö-
zését látjuk, bármennyire tiszteljük
Radnótit — a magatartás egésze csorbul
ilyenkor. Mert például rendkívül fontos
Radnóti Miklós hazafiságának elemzé-
se, de Radnóti Miklós magyarsága köl-
tőiségében, tudatos irodalmi magatartá-
sában nyilatkozik meg, hiszen nem volt
politikus, még akkor sem, ha tudjuk,
hogy nem volt apolitikus, tehát nem
nélkülözhető az elemzés, a versek lel-
kébe való behatolás, a mesterség titkai-
nak felfejtése, a korral való művészi
kölcsönhatás megvilágítása.

Csaki Károly, grafikus

Rajz:

Repr.

Csaki Károly: rajza M. 6.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 25.

Óvári Károly, grafikus

Rajz:

Repr

Óvári Károly: Asszonyok

M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 23

Óczai Károly, grafikus

Rajz:

Repr.

Óczai Károly: Asszony

M. 6.

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 11.

Gosai Károly grafikus

Rajz: Rajz

Gosai Károly: rajza

15.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 JUL 1

1021

ÓCSAI KÁROLY: ASSZONY

Óvsai Károly

vá Madame Bovary szerelmi kalandra

HANGAD

Megfogadtam ugyan, e jegyzetek megírásához fogván, hogy nem kísérlem meg semmiféle „Amerika-kép" megrajzolását, ellent fogok állni elméletieskedő hajlamaimnak éppúgy, mint annak a csábításnak, amelyet az ország jelenéről és jövőjéről megjelenő amerikai könyvek jelentenek. Véghetetlen ugyanis az idézésre (illetve a polémiára) ösztökélő új elemzések száma. De egy öthetes, első ismerkedés után általánosításokat megkockáztatni (vagy másokét vitatni) egy olyan országról, mint az Egyesült Államok, nem kevés rizikóval járna. Mindössze egyetlenegy, nagyon is szerény általánosításra vállalkozom, nevezetesen annak a kimondására, hogy nem egyszerű világ ez, hanem rendkívül komplikált, rettenetesen összekuszált, és hogy borzasztó nehéz kiismerni. Az ember valósággal belezavarodik.

„Egyszerűbbnek hittem..."

Nyilvánvaló, hogy mint mindenkinek, nekem is volt egy elképzelésem Amerikáról, olvastam, hallottam róla, láttam filmeket, képeket. Hogy olyan volt-e, ahogy mindennek alapján elképzeltem? Jellegében, fő vonásaiban olyan volt. Már nem egészen fedték a személyes benyomások a méreteket, a jelenségek hevenységét, a kontrasztok mélységét: minden, amit óriásnak tudtam, még óriásibbnak bizonyult, minden, amiről tudtam, hogy idegen vagy iszonyatos,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Ócsai Károly
NÉPSZABADSÁG
1967 NOV – 3

Dokumentumok, emléktárgyak, könyvek, bélyegek

ÉRDEKESSÉGEK EGY KIÁLLÍTÁSRÓL

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum e héten megnyílt *Ötven év a Nagy Október útján* című kiállításából mutatunk itt be néhány részletet.

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum kétéves gyűjtőmunkájának eredményeként megragadó, művészi és technikai megoldásokban gazdag kiállítás jött létre a Műcsarnokban. A magyar múzeum anyagát a Szovjetunió Állami Forradalmi Múzeuma, a Lenin Múzeum, a Fegyveres Erők Múzeuma, valamint több szocialista ország történeti gyűjteményeinek darabjaival egészítették ki. A sokrétű anyag lehetővé tette, hogy számos olyan tárgy kerüljön közszemlére, amely a forradalom közvetlen eseményei mellett annak világszerte gyakorolt hatását, a Szovjetunió és a többi szocialista ország fejlődését is bemutatja. Óriási, színes fényhatásokkal kiemelt térkép tanúskodik erről a gigászi útról. E lelkesítő változások ábrázolásának szomszédságában *Ócsai Károly* közel nyolcméteres térplasztikája művészi fémkompozíción ábrázolja egy űrállomás kilövését.

A dokumentumanyagban nagy szerepet kaptak a Lenin-dokumentumok, közte elsősorban Lenin ruhája, amelyet 1918-ban az ellene elkövetett merénylet alkalmával viselt. A ruhán jól láthatók a behatoló golyók nyomai. A tárgyak között megtaláljuk a forradalmi Lenin-filmeken már sokszor látott tacsankát, a polgárháborúban használt, úri hintóból harci szekérré átalakított, vörös zászlós harci szekeret. Lenin beszédeit magyarra fordítva telefonon hallgathatják a kiállítás látogatói.

Tépett forradalmi zászló és az Aurora matrózának felszerelése.

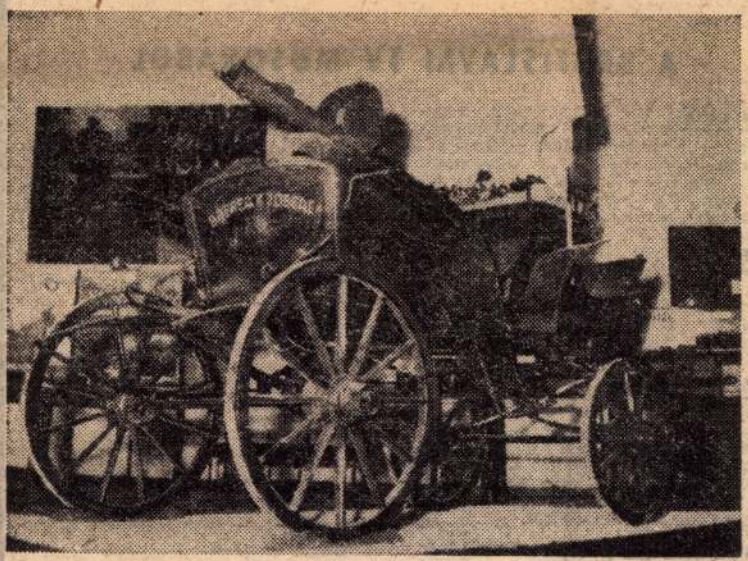

Harci szekérré átalakított úri hintó.
(Kéri Dániel felvételei.)

Sok öltözék, használati tárgy mutatja be a cári Oroszország népének nehéz életét. De sok eredeti használati tárgy, fegyver, kép szemlélteti a bolsevikok vezette 1905-ös és 1917-es fegyveres felkelésekben részt vett dolgozók harci elszántságát is. A kiállításon egy gombnyomásra 24 képben pereg le a néző előtt 1917 októberének eseménysorozata. Számos emléktárgy szemlélteti, hogyan követték öt világrészen az orosz példát. Néhány mozzanat szemlélteti a gyarmati sorból felszabadult országok mai életét és a kapitalista országok munkásmozgalmának eseményeit.

Ugyanebben a helyiségben állították ki a Moszkvában 1937 nyarán bemutatásra került, a szocialista könyv hazai útját ábrázoló anyagot, valamint az 1917—1967 című bélyeg-összeállítást, amely a forradalmi mozgalmak bélyegeken való megjelenítését ábrázolja.

és est öt tételben. — 20.45: Radnóti Miklós verse. — Válaszolunk hallgatóink. — 21.20: Operarészl. — 22.00: 11.22: Népdalaink A XX. század zenéjéből.

ZOMBAT — NOVEMBER 11.

UTH RÁDIÓ

yok, asszonyok... — 11.25: Gigli-hangverseny. — nekari muzsika. — 12.15: A szovjet kultúra hete enei Magazin. — (esztrádzene). — 13.18: Operazek közt válogat- áriák. — 13.45: Hét végi külpo- .41: E. Gilelsz zon- litikai figyelő. — 14.00—0.25: 11.07· Elbeszélés. — 139—660. Maratoni közönségszolgálat.

nyos híradó. — 14.30. M sek percről percre. — Gilelsz zongorázik. — Közv. a Ferencváros—Ú bajnoki labdarúgó-mé félidejéről. — 17.20: Okt ső tíz napja. Dok.-mű 18.14: Magnósok, figyel 19.20: Bécsi ünnepi hete — 21.00: A XX. század ról. Aragon. — 22.20: Nótacsokor. — 23.00: Századunk zenéjéből. — 0.10: Sanzonok.

... — 18.57: E. Gilelsz kamarazenei felvételei. — 19.57: Operarészl. — 20.50: Dzsesszzene. — 21.02: Zenekari muzsika.

yavivők. Dalok, hősök, emlékek. — 9.35: Esti mese. — 19.50: A Nagy Október ünnepén F. J. Tyitovnak, a Szovjetunió nagykövetének ünnepi beszéde. — 20.00: TV Híradó. — 20.20: Leszámolás (tv-játék). — 21.35: Prokofjev: VII. szimfónia. — 22.05: TV Híradó, 2. kiadás.

SZERDA

17.58: Hírek. — 18.10: Pályaválasztási tanácsadó. — 18.40: Egy hét Karéliában (útifilm). — 19.05: Falusi dolgokról. — 19.30: Esti mese. — 19.40: Nótaszó. — 20.00: TV Híradó. — 20.20: Ünnény Cirkusz Budapesten (részl.). — 21.20: Zenei figyelő. — 22.05: TV Híradó 2. kiadás.

CSÜTÖRTÖK

8.10: Iskola-tv: Földrajz. — 9.25: Mindenből a legjobbat (magyarul beszélő angol film). — 11.00: Lengyelország északi vidékén (ism.). — 13.40: Iskola-tv: Földrajz (ism.). — 17.58: Hírek. — 18.15: Tessék kérdezni, a nyelvész válaszol. — 18.45: Dzsessziskola. — 19.00: Kapcsoljuk az Obudai Házgyárat. — 19.30: Esti mese. — 19.40: Telesport. — 20.00: TV Híradó. — 20.20: A TV irodalmi klubja. A szovjet irodalom estje. — 21.50: TV Híradó, 2. kiadás. — 22.10: Pedagógusok fóruma.

PÉNTEK

Iskola-tv: 8.05: Matematika. — 8.35: Angol nyelv. — 9.05: Földrajz. — 9.55: Fizika. — 10.20: Hol a harmadik király? (lengyel bűnügyi film). — 11.35: Berthe és Blanche. A Mata Hari-akció (francia kisjátékfilm). — 12.00: Telesport (ism.). — Iskola-tv (ism.): 13.35: Matematika. — 14.35: Földrajz. — 15.25: Fizika.

SZOMBAT

15.53: Zseb-tv. Dal, bábjelenet. — 16.25: Ki minek mestere? Fiatal géplakatosok versenyének döntője. IV. — 17.05: Hírek. — 17.10: Szavak és jelek. II. — Személyes közlés „titkai". — 17.40: Ki minek mestere? (A verseny folytatása.) — 18.40: A TV jelenti... — 19.25: Cicavízió... — 19.35: Don Quijote. V. — 20.00: TV Híradó. — 20.20: Karinthy Frigyes: Négykezes. Két játék (a Madách Színház előadása). — Kb. 22.15: TV Híradó. 2. kiadás. — 22.35: Jó éjszakát, felnőttek! A Flinstone család. Ékszer-kétszer...

VASÁRNAP

Iskola-tv: 8.50: Felsőfokú matematika. — 9.10: Angol nyelvtanfolyam haladóknak. — 9.25: Úttörőhíradó. — 9.40: Tíz éves a „Dörmögő". — 10.00: Ki az ügyesebb? Ügyességi vetélkedő közv.-e a kőbányai úttörőházból. — 11.00: Belle és Sébastien. 5. Norbert táskája. — 14.58: A Flinstone család. Ékszer-kétszer (ismétlés). — 15.25: Az FTC—Ujpesti Dózsa bajnoki labdarúgó-mérkőzés közv.-e a Népstadionból. — 17.20: A tenger enciklopédiája. 3. A nagy halászat. — 18.15: Körkép... Kultúrpol. műsor. — 19.15: Monitor. Akik „félreértették" a világtörténelmet. — 19.45: Esti mese. — 20.00: TV Híradó. — 20.20: Emberi hang (angol tv-film). — 21.10: Látogatás az Állami Népi Együttes Színházában. — 21.45: Sporthírek. — 21.55: TV Híradó, 2. kiadás.

A BRATISLAVAI TV MŰSORÁBÓL

HÉTFŐ

17.45: Beszélgetés a zenéről. — 18.15: Filmriport. — 19.00: TV Híradó. — 19.45: Viharok, szenvedések és győzelmek évei (dokumentumok). — 20.40: M. Satrov: Július hatodika (tv-játék). — 22.00: Sosztakovics: Sztyenka Razin.

KEDD

7.45: Közv. a moszkvai díszszemléről és felvonulásról. — 17.50: Ifjúsági adás. — 19.00: TV Híradó. — 20.00: Vihar előtt. Epizódok Lenin életéből. — 21.35: Riport az Aurora cirkálóról.

SZERDA

13.55: Az Inter Bratislava—Tatabánya KK labdarúgó-mérk. közv.-e. — 16.00: Az ismeretlen Moszkva (dok.-film). — 18.20: Kelet-Szlovákia életéből. — 19.00: TV Híradó. — 19.45: Artistaműsor. — 21.15: Egy kispolgár tükre. VI. Előléptetés. — 21.50: Nyom a tengerben (szovjet kémfilm).

CSÜTÖRTÖK

16.40: Angol társalgás. — 17.15: Aranykamera. — 19.00: TV Híradó. — 19.35: Zenés est. — 21.40: TV Híradó.

PÉNTEK

18.15: Mágikus nap. — 19.00: TV Híradó. — 19.30: Az idegenforgalom. — 20.00: Ki mit tud? — 21.00: Kedvelt dallamok. — 22.15: Pierre Gamara a gyilkos, Goncourt-díjat kapott (tv-játék).

SZOMBAT

15.05: Új harcosok sorakozója. — 16.45: Sportiskola. — 17.30: Zikmund és Hanzelka szumátrai és ceyloni filmriportja. — 18.00: Úttörőműsor. — 19.00: TV Híradó. — 19.45: Artistaműsor. — 21.50: Nyom a tengerben (szovjet kémfilm).

VASÁRNAP

11.00: Hangverseny. — 14.45: Sportdélután. — 15.45: Férfi kosárlabdamérk. közv.-e. — 17.10: Szurkolók és bírók műsora. — 17.40: TV-játék gyerekeknek. — 19.00: TV Híradó. — 20.10: Lidércfény és tűz (NDK-film). — 21.40: Kulturális magazin.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ócsai Károly

NÉPSZABADSÁG

1971

ÓCSAI KÁROLY: ASSZONYOK

1021

szervezzen, hogy megkeresse a korszerű cseh magatartás összetevőit, hanem kérlelhetetlenül kritikus volt a cseh polgárság istenként bálványozott *T. G. Masaryk*jával szemben, s volt bátorsága — az elnök-filozófussal szemben — a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat a francia forradalom jelentőségéhez mérni, sőt hatvanadik életévén már túljárván, ennek összes gyakorlati konzekvenciáját is levonta.

Van hasonlóság Šalda vállalkozása és Németh László *Tanúja* között. Racionalizmusuk, szintézisteremtő igényük és erejük, a vállalkozás páratlansága valóban rokon. De ne feledkezzünk meg a különbségekről sem. Németh magányossága abból következett, hogy nem látta a nemzeti feladatok végrehajtásához is szükséges osztályt, a proletariátust, illetve nem tekintette „nemze-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest
1972 SEP

Ócsai Károly 1021

Ócsai Károly:
Ithaka asszonyai
Les femmes d'Ithaque
Женщины В Итаке

SOMOGYI JÓZSEF CEGLÉDI DÓZSA-SZOBRA

Nincs egyedül. Korona nélkül és higgadtan ott áll mögöttemellette egy kaszás. Lehetnének akár húszan is, csak így állnának, ilyen konokul. Ez az egy, a kalapos, felel mindnyájukért. Ők ketten a tömeg.

Miért mintázott Somogyi kétalakos Dózsát? Miért kellett megduplázni a beesett hasú, hosszú nyakú, hosszú kezű, hosszú lábú figurát? Miért mond itt mást a kettő, és miért lenne kevés az egy, A budai vár alatt is áll egy Dózsa-szobor. Kiss István főiskoláskorában tervezett nagy lélegzetű alkotása. Ott is marcona fegyelmezettségű a népvezér, és ott tömeg a tömeg. De mintha bizalmatlanul teret engednének valamennyien a buzogányos hősnek, mintha nem ugyanabból a kőből faragott „másféle raj" kísérné a

Ebben különbözik ez a mű az összes többi Dózsa-szobor mondanivalójától, és ebben hasonlít a grafikus és festői megoldásokhoz, leginkább a Derkovits fametszetsorozat balladai sűrítéséhez, és a Kádár–Konecsni vászon epikus nyugalmához. Amit a síkművészetekben magától értetődő természetességgel lehetett megoldani, azt ez a szobor, noha korántsem magától értetődően, de szintén megvalósítja: levegőt teremt, és felvillantja a historikus helyzetet, anélkül, hogy regényes bőbeszédűséggel ténferegne a történelem kulisszái között. Szűkszavú volt Kerényi idolformájú Dózsája is, légköre volt Szervátiusz Tibor hegesztett, gyötört anyagokból megformált parasztvezérének is, de ők *csak az egyén* kozmikussá növesztett tragédiáját szólaltatták meg. Általános,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MŰVÉSZET
Budapest

1972 SEP –
1021

Ócsai Károly

Ócsai Károly: Magány I. – Solitude – Одиночество

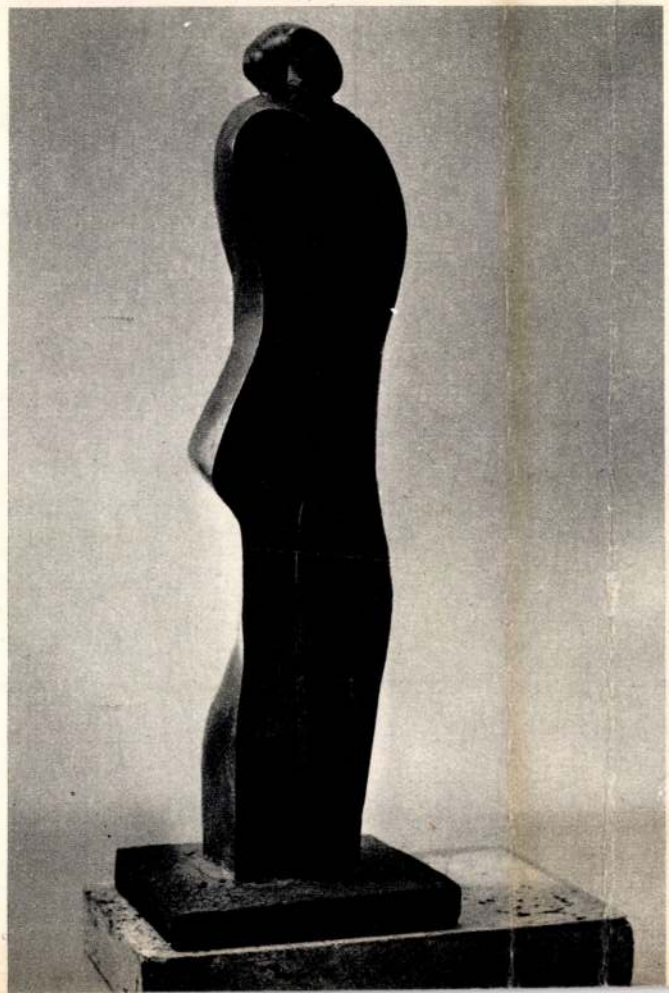

Ócsai Károly: Utazó – Voyageur – В пути

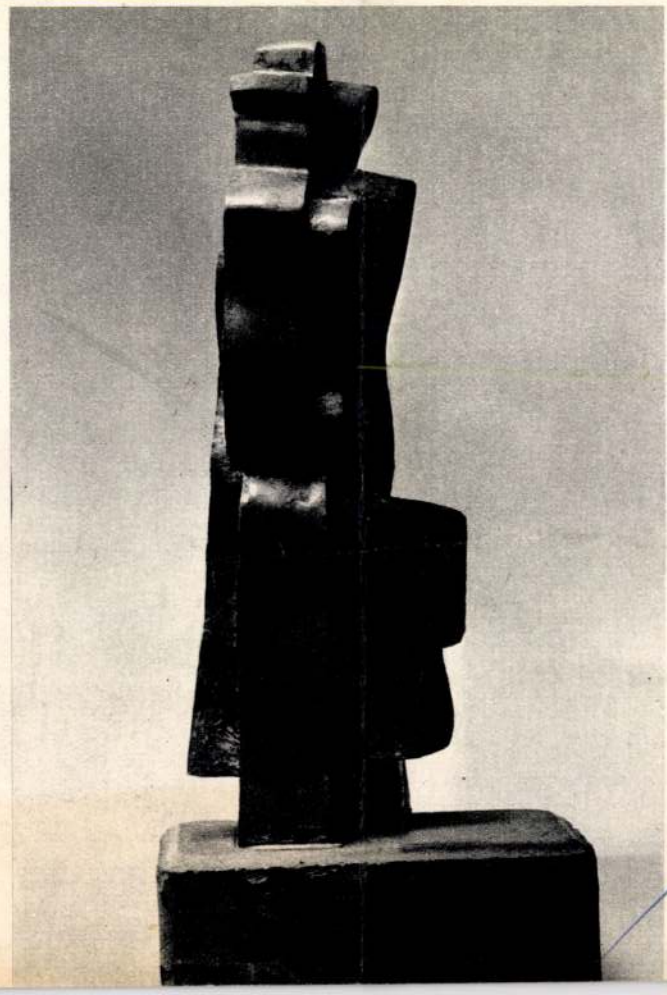

Szöllössy Enikő: Fal – Mur – Стена

Szöllössy Enikő: Kórus –

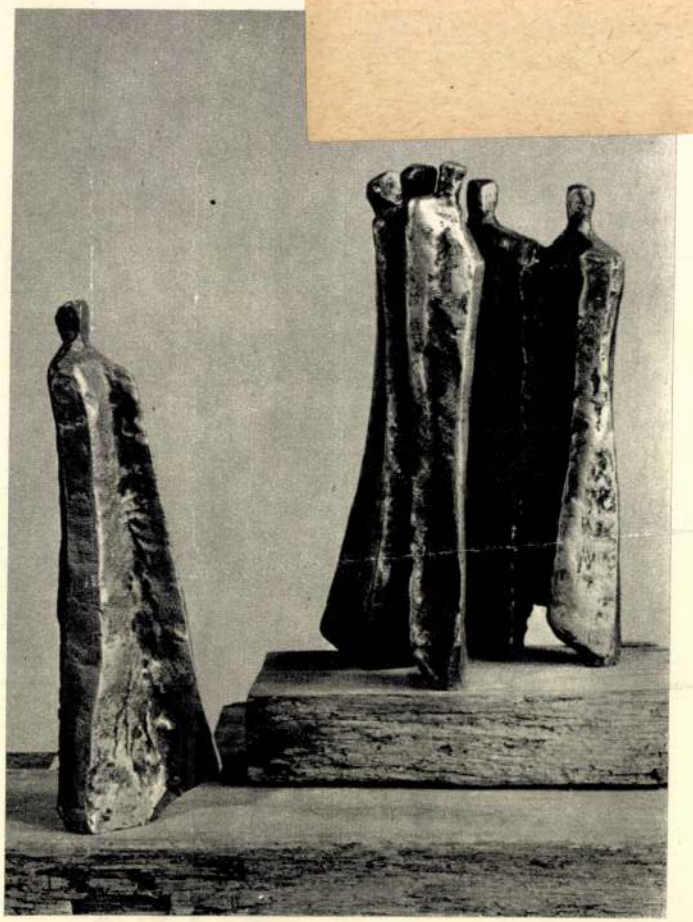

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai az alapvető, ősi plasztikai elvet keresi. Legpregnánsabb művei a „Magány I", az „Utazó" és a „Processzió".

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.

MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrai

Szobrai képes struktúrát mutatnak
erre jó példa az „Oszlop", Romantikus
jellegű műve a „Madonna", a „Falanx"
és a „Viktória" című szobrai.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly

szobrai

Ócsainak vannak szobrai, amelyek-
ben a függőleges irányú hullám-
mozgás, mint sajátos negatív forma-
képzés jelentkezik. Ilyen a Magány II.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.

MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai „Emberpár" szobrat a gótekus
székesegyházhoz hasonlítja. Az „Itha-
ha asszonyai"-ban több oldalú ha-
sonlításokra törekszik.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai a szobrászatot önállóan
1966-67 körül kezdte el művelni.
1967-ben volt kiállítása a Fészek
első szobra a Sybilla, ebben a mű-
ben a betonplasztika elemeit hódol.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai míg Vedres mellett dolgozott
scherei voltak, elvittek Somogyi hoz
ahinek két lovas figuráját mutatta
be, ezze Somogyi mester felvetette
a képzőművészeti gimnáziumba.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai szobraiban visszaveregnek
néhol azok a rejtett feszültségek (expresszív)
amelyek Bokros Bernan műveben
jelen vannak.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Vedres Márk mellett és dolgozott
Ócsai Károly, itt jól érezte magát.
Vedres mester gyakran volt Róma-
ban úgy kapcsolatuk nem volt fo-
lyamatos.

Soós Klára: Ocsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobász

Ócsai Károlyt felvette Bolros
Birman a műtermében és ott
szobászkodott. A mester a 15-16
éves fiúról több portrét készített.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobász

„Magány I."
„Utáró"
„Ythaha asszonyai"

} repro

Soós Klára: Ócsai Károly szobászatáról.
Művészet, 1972. szeptember - 22 oldal.

Ócsai Károly
szobrai

Ócsai Károly 1938-ban született Ujpesten. Édesapja még abban az évben meghalt, így ő édesanyjával nevelkedett.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai Károly gyermekkorától kezdve szobrász akart lenni. Alkalmi anyagokból korán kezdett el mintázni, első művei Széchenyi és Kossuth figúrája.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.

MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobász

Ócsai élete eléggé hányatott volt.
A képzőművészeti gimnáziumban
felvételizett mégis 2 évig a hőrgar-
dasági technikumba járt

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrán

Ócsai Károly hogy megélhetését
biztosítsa foglalkozott a keramikussággal, dísztárgyakkal
dolgozott múzeumi területen stb.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly
szobrász

Ócsai Károly kiállításokra már
13 éves kora óta eljárt. Ifjú korá
nak nagy eseménye volt az 1954-es
Bolros Birman kiállítás, mikor és nem
tetszését beírta a vendéglőnyobe.

Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 22.oldal

Ócsai Károly

Különös figyelmet érdemelnek az „In memoriam Bártók" kiállítás plakettjei Ócsai Károly a szimbolikus kifejezést a vonalak muzikalitásával teszi „bartokibbá".

Kádár Zoltán: A III Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 68old.

Ócsay K.
festő -

„Processzió" - ja szerepel
a tárlaton.

Ugrási Béla: Néhány észrevétel a Stúdió 71...
Művészet, 1972. május - 42 oldal

Ócsai Károly
portán

Ócsai Károly „Vizitációk"
című plasztikáit mutatta
be a tárlaton.

Vidos Zoltán: Studio Galéria 72/IV.kiállitása.
MÜVÉSZET,1972.október-november - 65.oldal

Ócsai Károly
Vizitációja az olomfigurák szimmetrikus tömegére, függőlegesen hagolt ritmusaira épült. Az elvont szobrászi fogalmazás szép példáját adja. Részt vett a Studió Galéria Negyedik kiállításán, melyen a szobrász szakosztály mutatkozik be.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1972/247 6 old.

Ócsay Károly

a Stúdió Galériában a fiatal képzőművészek stúdiójának szobrász szakosztálya rendezett kiállítást, melyen kettős álomfigurája, a „Vizitáció" szerepel. (említve).

Láttuk, hallottuk.
1972. IX. 1. 18.47 D. URH

Ócsai Károly szobrász

a Dürer-teremben rendezett Studió Galéria'72 kiállításon álomszobra szerepett.

Lasonci Miklós: Augusztusi körkép.
Pest m. Hírlap, 1972. aug. 31.

Ásay Károly

Szárszón megnyílt az állandó József Attila kiállítás, melyen fiindomborítása „A Dunánál" c. alkotása látható. (rendítve).

B. Sz.: Látogatása szárszói József Attila kiállításon. Magyar Nemzet, 1972. szept. 7.

Ócsay Károly

„A Dunánál" c. fémdombrítása

emlétve-szerepel a balatonszárszói

József Attila Kiállításon

Magyar Nemzet 1972 szeptember 7

4. old.

Ócsay Károly szobrászművész

„A Dunánál" (repr.) és (említve).

József Attila Emlékmúzeumában Szárszón, az egyik szoba főfalán van elhelyezve műve, melyet a „Dunánál" illusztrálására alkotott. Ólomrelief.

Erki Edit: József Attila-Szárszón.

Népművelés, 1972. szept, (?) 11 old. – 12 old.

Ócsay Károly alkotása.

a Dunánál

Népszmivelés 1972/9 11 old.

Ócsay Károly szabrászművész

Balatonszárszón a József Attila kibővített emlékmúzeumát ma nyitatták meg, melynek katodik termében fémdombor-borítása van elhelyezve.

Déli Krónika.
1942. júl. 15. 12.00/6/V.

Ócsay Károly

Állatásai a József Attila

Emlékmúzeum Tiállításán szerepel-

nek

Népszava 1972 július 12

Szold.

Ócsay Károly, [grafikus:]

Részt vesz a Kiállításon.

—: József Attila-emlékmúzeum
Balatonszárszón 8.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 12.

Óczai Károly, grafikus

Rajz:

Rgr.

Óczai Károly: Szobortervi

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 28.

Ócsai Károly, grafikus

Rajz:

Repr.

Ócsai Károly: Szobortervo

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 3.

Bosai Károly [szobrász, grafikus]

Rep: Repr

Bosai Károly: Szobortervek M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 19.

Óczai Károly, grafikus

Rajz: Repr.

Óczai Károly: Szobortero

M. 5.

Nérszabadság, Bp 1972. dec. 3.

Ócsai Károly
Részt vett az „In memoriam Bartók" kiállításon. Plakettjein a szimbolikus kifejezést a vonalak muzikalitásával teszi „bartókibbá".

Rádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 68 old.

Ócsai Károly
szobrán

Részt vett a VIT pályázaton.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
Művészet, 1973. november - 35.oldal

Ócsai Károly
szobász

Művének anyagánál a betont
jelölte meg.

Gábor Eszter: A VIT emlékmü
Müvészet; 1973.november - 35.oldal

Csaki Károly
szobrász

A benyújtott pályamunkán egy
175 x 73 x 375 cm.-es zsalurost
betonszobor lesz szerepel.

Gábor Eszter: A VIT emlékmű
Művészet, 1973. november - 35.oldal

Ócsai Károly
szobrász

VIT pályamű vének reprója

-----: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973.november - 46.oldal

Ócsai Károly

"A Dunánál" c. -három képből álló- rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 10.
XVII. évf. 6. sz. 10. lap.

Ócsai Károly

Szobormü cimnélkül, hengeralaku részekből összeállitva.
Repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. 17.
XVII. évf. 7. sz. 15. lap.

Ócsai Károly

Két egymással szembenálló alakot ábrázoló rajz
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. nov. 10.
XVII. évf. 45. sz. 4. lap.

Ócsai Károly
grafikái

A Stúdió Galériában mutatja be
Ócsai Károly grafikáit I. hó 24-étől.

-.- Kiállítási naptár.
MŰVÉSZET, 1973.január - 46.oldal

Ócsai Károly, szobrász

A Stúdió Galériában nyílik meg tárlata

— : Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 23.

Ócsai Károly szobrászmüvész

Január 24.-én nyitják meg ~~am~~ a müvész kiállitását a Studió Galériában, -adja hirül "A hét kulturális eseményeiből" c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 2o.
XVII. évf. 3. sz. 2. lap.

Ócsai Károly vobrány

Kiállítása nyitel jannár
24. én a Studió Galériában

Magyar Nemzet 1973 jannár 21
11. old.

Ösai Károly grafikusművész

a Studió Galériában

nyílt kiállítása

Magyar Nemzet 1973 február 3.

4. old.

Ócsai Károly

2

Bokros Bírman Dezső és

Somogyi József voltak a mesterei

Magyar Nemzet 1973 február 3

4. oldal

Ócsai Károly

3

„Vizitáció"
„Utazó"
„Mandrem"
„Processzió" a szobrai emlékve

Magyar Nemzet 1973 február 3
4. old.

Ócsai Károly

4

„Mitózis" vzobra
emlitve

Magyar Nemzet 1973 február 3
4. old.

Jósai Károly

a Stúdió Galériában
nyílt kiállítása

Nőtincs 1973 január 26
2. old.

2

Óczai Károly

Mesterének Bokros

Birmann Dersőt és Somogyi

József tartja

Népszava 1973 január 26

2. old.

Ócsai Károly

3

„Mitózis I-II."
„Oszlop"
„Tondó" c. művei emlétve

Nápszava 1973 január 26
r. old

Ócsai Károly

4

„Csodálatos mandarin"
„Mannehen" c. művei emlitve

Nápszava 1973 január 26
2. old.

Ódai Károly

5.

„Utazó"
„Magány"
„Vizitáció"

Nógrád 1973 január 26
Zoltán

Ocsay Károly
szobrait a Fiatalok Galériája mutatta be.
Javarészt már máshol is szerepelt alkotásai
vonultak fel. Ocsayt a szerkezetben rejlő
mozgáslehetőségek érdeklik. Az emberi szer-
vezetből figyelmét elsősorban az izületek
gömbcsuklószerű részei kötik le: ezekből
épít hol architektonikus jellegű, hol meg
organikus formákat. Emberi anatómiai
részletekből indul ki, mégis a teljes emberi áll
érdeklődése középpontjában: részei által az
egészet idézi fel.
Bojár Iván: Kiállításról kiállításra
Magyar Hírlap 1973/44 6old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 3

Népszabadság

Ócsai Károly

ÓCSAI KÁROLY:
SZOBORTERV

1021

KLET

csak annyit kérek, hogy adjatok [illegible]
kisszerszámos engedélyt, mert ha nem
adtok, én akkor rabsitzkodni fogok. Ha-
zazavart, hogy aludjak rá egyet. Nem
akartam neki mondani, hogy aludtam
sedik. Másnap megint bementem, akkor
elengedett. De mikor kezet fogtunk, ő
is oldalt fordult meg én is, aztán csak
potyogtak a könnyeink. De én azt hi-
szem, jól tettem, hogy átmentem az er-
désztethez. Biztos pénz, és abból a kere-
setből nem vonnak le a szövetkezeti
alapra, nem kell fonalat venni hálónak,
deszkát ladiknak. Az megvan.

Jóska bácsi is, én is egyetértünk vele.
Mind a ketten úgy látjuk, hogy a ter-
mészetes vízi halászatnak bealkonyodott.
A halászok valamikor a falu szegényei
voltak, aztán a szövetkezetek megala-
kulása után jó helyeken, amilyen Ás-
ványráró is volt, a legjobb keresők kö-
zé léptek elő. Megvolt egy évben a har-
mincezer-negyvenezer forint, néha még
több is. S hol volt akkor az egyéni pa-
raszt meg a tsz-tag jövedelme ettől? Ma
[illegible] jól működik, az árak felmen-

KLET

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 FEB 10

ÉLET ÉS IRODALOM

Ócsai Károly

1921

Ócsai Károly: A Dunánál

a fiú gyöngéden a kosár felé. — Egyelőre ne is gyere elő, nem érdemes megnézni — folytatta továbbra is franciául. — Mindjárt jön a nagyfőnök, felvidámítjuk egy százassal, kiveszi a nyakadból a dudort, és már itt se vagyunk. De próbálj te is egy kicsit kedves lenni...

Az ápoló mondott valamit a tengerimalacokról, és kiment a kertbe.

— Na, végre — sóhajtott föl a fiú megkönnyebbülten magyarul. — Szóval, legyél egy kicsit kedvesebb. Honnan tudod, hogy undorító? Még nem is láttad. Nem azt mondtam, hogy menj hozzá feleségül, csak ne borzold föl a szőröd, ha hozzád ér, és főleg nagyon kérlek, ne prüszkölj. Ezen sok múlhat. Mit csinálunk például, ha feldühödik, és azt mondja, hogy itt kell maradnod két-három napig? Na, ne félj, csak hülyéskedtem, van még százhúsz forint az ösztöndíjamból, taxin járunk majd kötözésre. De: l'art pour l'art. Vagy mondjuk: az én kedvemért. Könnyű neked jellemeskedned, amikor itt vagyok én, aki jellemtelen helyetted. Először a sofőr talpát nyaltam, hogy kerüljön ki minden fölfagyást, aztán az ápolóét, most az orvos következik. Eszem ágában sincs fölhánytorgatni a százast, nag
tudod, hogy tízszer annyit
tek, ha kell. Ez persze kép
értendő, mert mint voltar
az előbb közölni, százhús
tunk marad csak. Kíván
gyok, mit csinálnál, ha ne
ne az egyetemre járnod. A
nék, kitört a hongkongi in
Ez nem jelenti azt, hogy
tem őket. Elvileg igazad
a gyakorlatban te se tudnád meg
csinálni, ha én nem volnék. És mit teszel te, hogy megkönnyítsd az életemet? Növesztesz egy dudort a nyakadra. Megérdemelnéd, hogy átvigyelek a B pavilonba. Már reggel megvettem a marhahúst, de ha megműtenek, lehet, hogy ma nem szabad enned. Tejet sem. Na jó, tejet igen.

Megcsörrent az üvegajtó.

— Jön. Könyörgök, ne prüszkölj! Tiszteletem, doktor úr, én telefonáltam reggel, talán tetszik emlékezni...

— Igen, igen. Na, lássuk azt a cicát.

A fiú udvarias arccal megemelte a kosarat, majd óvatosan az asztalra helyezte, felhajtotta a sálat, és az állat hasa alá csúsztatta a kezét. A macska megnyekkent a fájdalomtól.

— Szabad? Majd én — mondta az orvos. — Megragadta a cica még most is dorombol szegény.

A fiú bárgyún elmosolyodott:

— Az nem lehet...

— Tegye ide a kezét!

A macska félig lehunyt szemmel feküdt, és gégéje remegett az erőfeszítéstől.

— Hány éves ez az állat?

— Tíz — mondta a fiú, és hirtelen eszébe jutott a pénz. A zsebéhez kapott, és előhúzta a borítékot. Az orvos megcsóválta a fejét, és kezével elutasító mozdulatot tett. A fiú elsápadt. Érezte, hogy ezúttal nem a megszokott etikettjátékról van szó.

— Sajnos, nem tudok segíteni.

— Miért? Vágja ki a daganatot. Megfizetem.

— Nem egy daganat van, hanem három. A hasában is van kettő.

— Hát akkor vágja ki mind a hármat!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1973 FEB 17

Ócsai Károly
1021

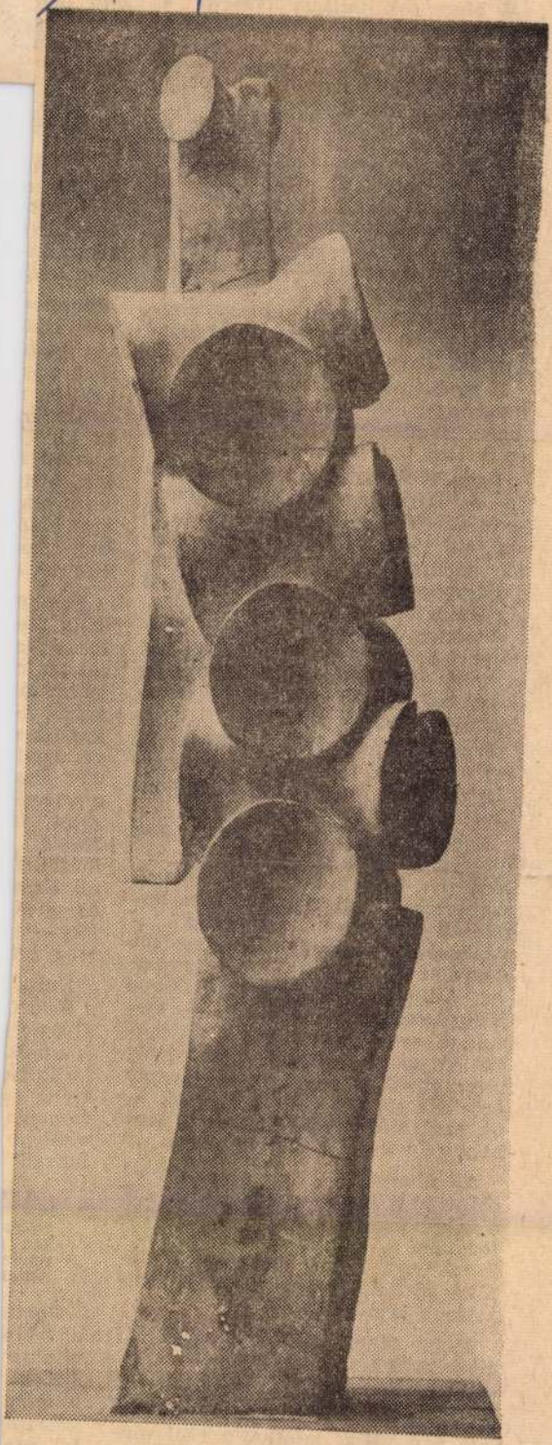

Ócsai Károly szobra

vaslatok kimunkálása; de hogy melyik miként lesz jó a lakosságnak — azt csak választott népképviseleteik dönthetik el. Csakis e politikus, laikus testületek — amelyekben szakemberek is vannak — érzékelhetik igazán egy-egy település népének problémáit, igényeit. Vagyis az eleven élet sokrétűségét — a gyakran egyoldalú „szakszerűséggel" szemben. Ezt, mint közgazdász is vallom...

E problémákról három olyan tanácstaggal is beszélgettem, akik hat népképviseleti mandátum és értékes tapasztalatok gazdái:

Pappert Ádámmal, a Magyar Hajó- és Darugyár angyalföldi gyáregységének öntődei üzemvezetőjével, aki 1950 óta Solymár nagyközség tanácstagja és a Pest megyei tanácsban Solymár, Pilisborosjenő és Üröm választott küldötte;

Pomucz Jánossal, a siófoki Építőipari Szövetkezet vezetőjével, aki a helyi népfrontbizottság elnöke és a városi tanács, illetve a végrehajtó bizottság régi tagja;

Buza Barna szobrászművésszel, aki a VIII. kerületi népfrontbizottság alelnöke, józsefvárosi tanácstag, illetve országgyűlési képviselő.

Bogozni kezdtük az „apparátusi diktátum" és a „fejbólogatás" jelenségeit. Nem kellett éleslátás összefüggéseik felismeréséhez. A dunántúli városatya gondolatát továbbszőve, demokráciánk talán legnagyobb kulcskérdéséhez jutottunk el. Ahhoz, hogy nálunk általában hiányoznak a szocialista építés terveinek országos és helyi változatai. Vagyis a feladatok olyan nyílt alternatívái, amelyekről a lakosság érdekelt rétegei is értesülnének — ha ezek eldöntése valamelyik népképviselet hatáskörébe tartozna.

Az alternatív szisztéma fokozott előnyökkel járna a tanácsoknál. Így a választókat is könnyebb lenne informálni a helyi közügyek és „testközeli" problémáik realitásairól. Ezáltal közéleti érdeklődésük és aktivitásuk is növekedne.

Miért nincsenek hát tanácsi alternatívák?

Okát és hátterét bizonyos „újszerű" nézetekben látják. De ezekről úgy vélik, mintha a régi monolit „vonalak" és módszerek folytatását kívánnák — csak éppen új köntösben. A hat mandátumos há-

Lehet,
kormány
nöke is
dolt, am
bírálta
még ne
vény le
mazzák
demokra

Pappe
ron, edd
kis ügyb
fővárosi
kekhez
ennek k
te ki. C
döntési
tük, hog
va a ma
rint hat
ban visz
tuk ezt

Pomuc
rült mé
ternatíva
jesztés c
udvarun
tervét k
kaptuk
vel egyi
ciót aka
a városl
zatot i
Mégis
másikat
ni. Erre
és vb-ti
tött — t
meg fut

Buza
a fővárc
alternati
is emlék
fordult
volna a
rére is,
vitában
inkról.

A te
ben v
vákra
ság
rende
Antal

Pomu
na? Ha
teinkre
ezeket
csupán
változat
lyi ren
tuk má
vazások

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1973 NOV 10

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ócsai Károly

kis lemtabla — akkor is be...

1021

ócsai Károly rajza

móka csíp néhány szemet a szőlőből. Postás megy el az ajtó előtt. Valahonnan vad rádióhang szűrődik át. Viki néni meg se rezzen. Jó csöndben élhet. Ha mindenképp közölni akar vele valamint a világ, akkor némi türelemre van szüksége, hogy elszivárogtassa mondandóját a matróna tudatáig.

●

(Idézet Wolfgang Kurznak Egy bécsi építész keleten, című 1914-ben kelt tanulmányából: „... A szakma budapesti kihívásról beszélt, mivelhogy az osztrák építésznek mind kevesebb tere nyílt a magyar fővárosban. Végzetünk beteljesedett: e városépítés tempója amerikai. Fél emberöltő alatt kórházak, hidak, dunai rakpartok, hatalmas lakónegyedek épültek a folyó mindkét oldalán terjeszkedő vá-

Ócsai Károly szobrászművész

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 23

Esti Hírlap

ÓCSAI KÁROLY szobrászművész alkotásaiból rendez kiállítást a Stúdió Galéria. A tárlatot január 24-én délután fél 6 órakor nyitja meg Nagy Ildikó művészettörténész.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1972 NOV 19

Népszabadság

Ócsai Károly
1021

ÓCSAI KÁROLY:
SZOBORTERV

5

6

URBÁN ERNŐ:

Húsz é

4.

A városi pártbizottság első titkárát, *Pukánszky Ferencet*, nem sokkal a felszabadulás után a Viharsarokból vezényelték, mint pártmunkást, Zala megyébe. Azóta úgy legyökerezett és úgy áthasonult, hogy nincs az a törzsökös zalai, aki versenyre kelhetne vele a szeretetet okos szigorral vegyítő lokálpatriótaságban. Utam nemcsak udvariasságból vezetett hozzá. A Kozmetikai és Háztartásvegyipari Vállalat vezetői szerint a városi pártbizottság nemcsak a vállalat letelepedését tartotta szívügyének. Nincs olyan hét, hogy legalább kétszer-háromszor ne érdeklődne az első titkár, hogy mi újság, minek örülhetünk, hol szorít a cipő, mit segíthetünk?

Az elismerést Pukánszky elvtárs azzal hárítja el, hogy az lenne még csak a szép, ha a pártbizottság egy két-három év alatt ezres létszámúvá fejlődő új üzemen nem tartaná rajta a szemét. Mint a nagy egész egy részén, hiszen az utóbbi tíz-tizenöt esztendőben oly rohamosan iparosodott Zalaegerszeg, hogy üzemei ma már 14 ezer munkást foglalkoztatnak. Annyit tehát, amennyi a századforduló óta évtizedeken át a vá-

1972 SEP - 3

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Népszabadság

Ócsai Károly

1021

ÓCSAI KÁROLY: SZOBORTERV

...ni bácsi nem nézett hátra. Kicsit né-

naban szaporodnak az ...
kezdeményezések — legin...
keretében. Jelez ez valan...
hogy az írók, igazabban: ...
sze, jó néhány év görcsös...
sa után újra kinyújtaná a...
lóság erősebb ingerei fel...

A mai nap az írótáb...
utolsó napja. Látogatás ...
ban, majd délután Móric...
gyi emlékházának a me...

Baráti találkozó lenne ...
lat eléggé feszes. Csak a kedves háziasszonyok szíves kínálása enyhíti.

Először a népfrontbizottság elnöke beszél. Arról, ami ennek a mai látogatásnak is megemlékező alkalma: a parasztok és írók találkozójáról, 1940-ben. Ami azóta hagyománnyá vált a falu életében. Meg egy kicsit legendássá is nőtt. Az elnök fiatal ember. Megélt emlékei aligha lehetnek a 32 évvel ezelőtti találkozóról — inkább a szájhagyományt közvetíti.

A VALÓSÁGBAN ez történt: 1940 pünkösdjén Móricz Zsigmond vezetésével néhány író ellátogatott ide, ebbe a kis Tisza menti faluba. *Veres Péter, Szabó Pál, Somogyi Imre, Sinka István, Kovács Imre* s jómagam. Somogyi Imre, ez az abonyi kubikosból lett írogató szobrász, ez a különös megragadó életű „népi apostol" ...

viszont újjáéledt, kivirult. Naphossza...
házról házra; kérdezett, jegyzett, le...
dett. S ma is emlékszem: azon az ...
olvasó találkozón" milyen derűsen. ...
jellemző kedves kis selypítést talán ...
el is túlozva, olvasta fel egyik vidá...
hangvételű novelláját. A *Hét krajcárt* ...
ta előbb — aztán ezt választotta ... a...
mári furfangos emberekről ...

Megértettem a lelkesedését, a kiv...
sát; — még a novellaválasztását is. ...
más — szemérmes vallomás — volt ...

ABBAN AZ IDŐBEN mi legfelj...
parasztságról, a parasztságért írha...
írtunk. De nekik? Hányan olvasták ...
rasztok közül a mi róluk, értük íro...
veinket? Nagyon-nagyon kevesen. ...
szont, ebben a faluban, ismerőské...

Ócsai Károly
szobrász

A művész 1974-ben válik meg
a Stúdiótól.

Bán András: Bálsúrok ürügyén.
Művészet, 1974. augusztus – 3 lap.

Ocsai Károly

Hídmérnök, 1974. cement,
60 cm, repr.

IV. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs, 1974.

Ócsai Károly

Processió

cement, 36 cm repr.

Angyalföldi képző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Ócsai Károly

Itmaka asszonyai

ólomdombornyi, 24 + 40 cm

Processió, cement, 36 cm

Angyalföldi kipző- és iparművészek

kiáll. Műcsarnok, 1974

Očsai Károly

Utazó, ólom, 30 cm

Angyalföldi kipző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok. 1974

Ocsai Károly

12 négyzetméteres, Elégia c. fémdomboritáda a Petőfi Irodalmi Muzeumban jól egésziti ki a József Attila kiállitást.

Magyar Hirlap 1974/lol Byp:Lirai geomertia 6.old.

Ócsai Károly

A Petőfi Irodalmi Múzeum új József Attila kiállításon látható 12 négyzetméteres „Elégia" c. fémdomborítása.
(említve)

~~Hyp:~~ Magyar Hírlap, 1974. ápr. 13,
Hyp: Lírai geometria.

Óczai Károly, [nobrán]

Az Irodalmi-Múzeumban látható egy egész falat betöltő aluminium-alkotása. Címe: Elégia.

Morvay István: József Attila kiállítás 2,

ESTI HIRLAP Bp. 1974. ápr. 11.

Ócsai Károly

A Petőfi Irodalmi Múzeum József Attila-kiállításán szerepel monumentális feindomborítása. (emlitve).

Vadaszsuzsa: Megnyílt a József Attila-kiállítás.

Petőfi Népe, 1974. ápr. 12.

Ócsai Károly

a költészet napjára a Petőfi Irodalmi Múzeum állandó József Attila kiállítást rendezett. E kiállítás képzőművészeti kiséreteként látható műve: „Elégiát" kísérő fémdobrátása. (emlétve)

Losonci Miklós: Küzdelmek, kísérletek. Pest m. Hírlap, 1974. ápr. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 APR — 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ócsai Károly

INDEX: 25 244

1021

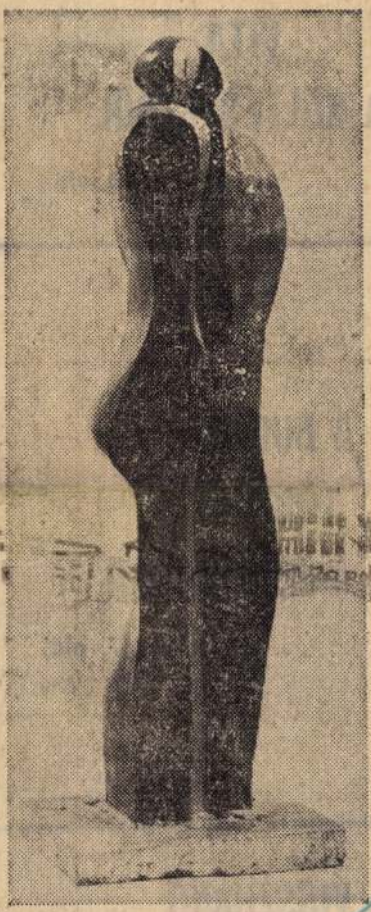

Ócsai Károly: Magány

(5. old.)

A BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUMBAN

(7. old)

VISSZHANG

(8. old.)

Ócsai Károly

"Magány" cimmel a lap hozza a müvész szobormintáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 6.
XVIII. évf. 14. sz. 2. lap.

Ócsai Károly

"Oszlop" cimmel hozza a lap a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 2o.
XVIII. évf. 16. sz. 46 lap.

Ócsai Károly

"Csodálatos mandarin" c. szoborkép.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. ápr. 27.
XVIII. évf. 17. sz. lo. lap.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 JUN 29
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ócsai Károly
1021

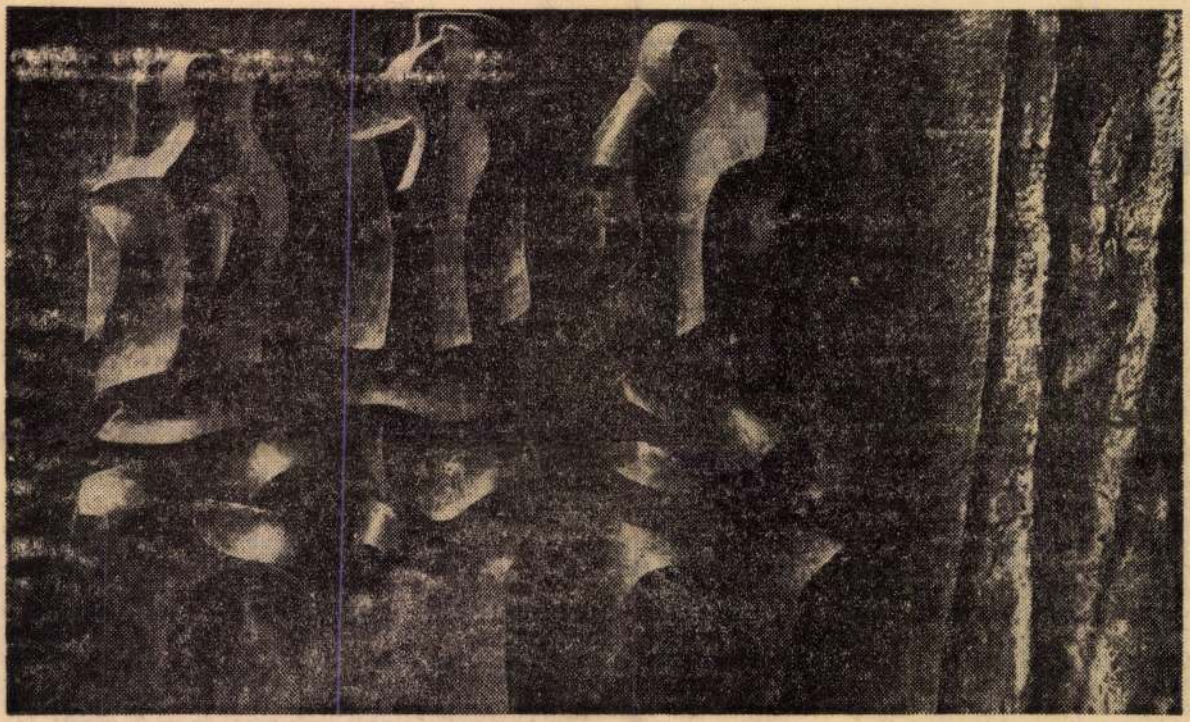

Ócsai Károly: Dombormű

TJA:

MAGASSÁG

tó, erős szelek olyan hullámokat a gátak között hömpölygő széles vízen, amik ellen már se rőzsepokróc, se fólia nem véd kellő módon.

A védekezés eszközei egyre fejlettebbek. Fóliázás, vibrációs szádfalverés, dömperek, dózerek, lánctalpas traktorok, homokzsáktöltő gépek, fényszórók, „nagy fényű lámpák", rádió adó-vevők, aszfaltozott vagy kavicsozott — minden időben géppel is járható — gátkoronák stb. könnyítik az emberi helytállást. Mégse tehetünk fel mindent egy kártyára, már csak a növekvő legnagyobb vízmagasságok miatt se. *Vésztárolókra* is szükség van: gátakkal körülfogott, kevésbé értékes területekre, amelyek végveszélyben áldozatul dobhatók a víznek, ha ezzel százszoros kárt kerülhetünk el. De szükség van a netán kitörő vizet alkalmas helyen feltartóztató lokalizációs töltésekre — *lokvonalakra* — is, s *körgá-*

úgy átszivattyúzzák a gátakon, ahogy mi tesszük, átlökik a *mentett* oldalról a *mentetlenre.*

1971-ben Arad felől jövet megcsodáltam, hogyan ugrik egy nagyot a román—magyar határon a Maros gátja. A mi oldalunkon, mindjárt a határtól, jóval magasabbra emelkedett a töltéskorona. — Mit ér ez? — gondoltam. Ha följebb kiönt a víz, éppúgy úszunk, mint a múlt nyáron a Szamosszögben, vagy néhány évvel előbb a Körös-tájon.

Az idén mást láttam. A kiáradt Szamos vizén vitt fel egy motorcsónak egészen a határig. S itt épp fordítva: a határon túli töltés volt jóval maagsabb, mint a miénk.

Néhány vezető vízügyi szakemberünknek alkalma nyílt az árvíz idején, hogy helikopteres terepszemlét tartson a szomszédos határon túli területeken. — Igen nagy erővel építkeznek — mondta egyi-

nagyon, nem úgy, mint hetvenben. Akkor senki se félt, az is volt a baj."

Volt persze sok egyéb is. Ott hajt el nem messze tőlünk egy zöldkalapos, zöldkabátos ember motorral, hátán keresztben átvetett puska: községi mezőőr.

— Látja azt az embert? Ő a falu esze. Volt ő itt már minden, rendőrtől tanácselnökig, de mindenünnen kicseppent a nagy szája, meg az erőszakos természete miatt. Hát az hetvenben úgy osztogatta itt a parancsokat, hogy mindenkinek elment a kedve a munkától.

Ma szemmel láthatólag minden szervezettebb. A központi irányítás is, a védelmi osztagok közötti összeköttetés is. Bár a Túron volt egy kis baj, éppen a legszorongatóbb időszakban: kimosta az egyik telefonoszlopot a víz, s órákra elhallgattak a vezetékre rákapcsolt készülékek. A rádiós kapcsolat maradt csak meg, de az is zúgott, recsegett eleget: az egymást keresők nem mindig értették a másik szavát.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 APR 20
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ócsai Károly
1021

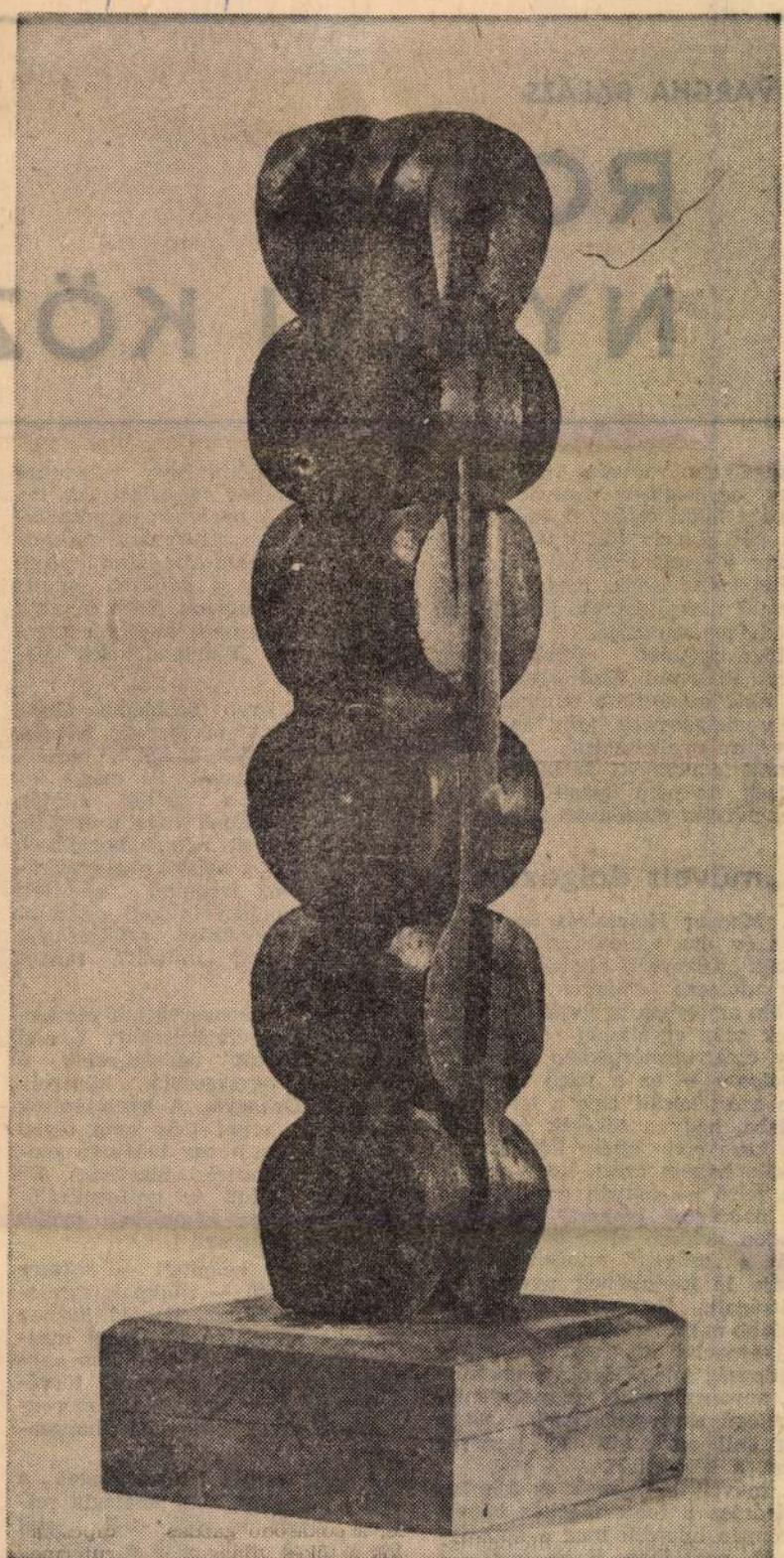

Ócsai Károly: Oszlop

VARGHA BALÁZS

ROSSZ NYELVI KÖZ

Aggályaim vannak. Attól tartok, hogy egyik-másik nyelvhelyességi szabály fölött eljárt az idő. Talán egy pár alapelv fölött is. S ezért olykor visszájára fordul az anyanyelvi oktatásnak, meg a nyelvművelő mozgalomnak jószándékú, fáradságos munkája.

Megnyugtatást, fölvilágosítást szeretnék kapni. Elsősorban azoktól, akik avatottabb munkásai a nyelvtudománynak, mint én, a cigányfülre nyelvészkedő.

Amit elmondok, kérdésnek tekintsék, ha nem teszek is kérdőjelet minden mondatom végére.

A „művelt dolgozó"

A Magyar Helyesírás Szabályai húsz év óta változatlanul deklarálják: „Köznyelvi kiejtésen a művelt dolgozó emberek kiejtését értjük, amelyben nyelvjárási sajátságok már egyáltalán nincsenek, vagy csak kismértékben vannak."

Dolgozó — ez a jelző nyilván nem azért került bele a meghatározásba, hogy a tőkések és kulákok köznyelvi ejtése kétségbevonassék, hanem azért, hogy a *művelt* jelző ne csupán értelmiségit, ne „nadrágos embert" jelentsen. Minden dolgozó előtt nyitva áll tehát a „művelt" minősítés, csak küzdje le kiejtésének nyelvjárási sajátságait. Ha nem is teljesen, legalább nagymértékben.

A tájnyelvi ejtés eszerint a műveletlenség jele. Először megtanuljuk anyanyelvünket műveletlenül, tájjellegű szennyeződéssel, aztán meg kell szoknunk egy másik ejtést, a köznyelvit.

A művelt kiejtésnek ez a meghatározása a fontosságához képest szerényen húzódik meg a szabályzat 22. pontjában. S ha csak ott volna, nem kellene aggódnunk. De ugyanezt vallja az általános iskolai tanterv is. Utasítja a tanítókat, hogy már a harmadikban szoktassák le a gyerekeket a köz-

Az a gyanúm, hogy valamikor valamit nagyon félreértettünk mi, magyarok. A nyelvben és politikában széttöredezett egykori Németország irodalmi-birodalmi programját, hogy a bajorok, plattdeutschok, poroszok, szászok, akik egymást már nem értették, eggyé legyenek a „Bühnendeutsch" jegyében.

Nálunk ilyen probléma nincs, nem volt. A magyarok, bármelyik nyelvjárást beszélik, megértik egymás szavát. És mégis lekoppintottuk a német mintát. Csakhogy nálunk más a hatása. Mert a művelt német beszélheti, beszéli mind a kettőt, a nyelvjárását, meg az irodalmi németet. Nálunk azonban le kell csiszolni minden nyelvjárási sajátosságot, hogy valaki a „művelt" rangot megkaphassa.

Akkor hát konzerváljuk mesterségesen a nyelvjárásokat? Nyelvi rezervátumokat dédelgessünk a mégiscsak egységesülő köznyelv helyett? Dehogyis. A nyelvjárások el fognak kopni (bár nem olyan gyorsan, mint ahogy 1954-ben gondolta a helyesírási bizottság). De ne erőszakoljuk az uniformizálódást, mert ez félelmeket, nyelvi gátlásokat támaszt.

A fejekbe beépített — sokszor régebbi keletű — tilalmak agresszív természetűek. Beszéd közben ugyanis nincs idő nyelvtani meggondolásokra, ezért a tilalom analógiásan átterjed azokra a törvényes formákra is, amelyek szerencsétlenségükre hasonlóan hangzanak.

A -stil, -stül határozóragot a -tul, -tül, -bul, -bül analógia rettenti vissza a régi -stól, -stől formára. A -suk, -sük a felszólító módban is -tjuk, -tjükké változik vissza, ha a beszélőre hirtelen rájön a riadalom: nem vétkezem-e itt a szabály ellen.

Olvat is hallottam, hogy *mé*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 ÁPR 27

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Ócsai Gábor

a szerzőnek [illegible] ír, vagy önmaga, változó keretekben. A prózaíró Sütő András, és ne feledjük a közös huszadik századi lírikusról.

Iszlai Zoltán

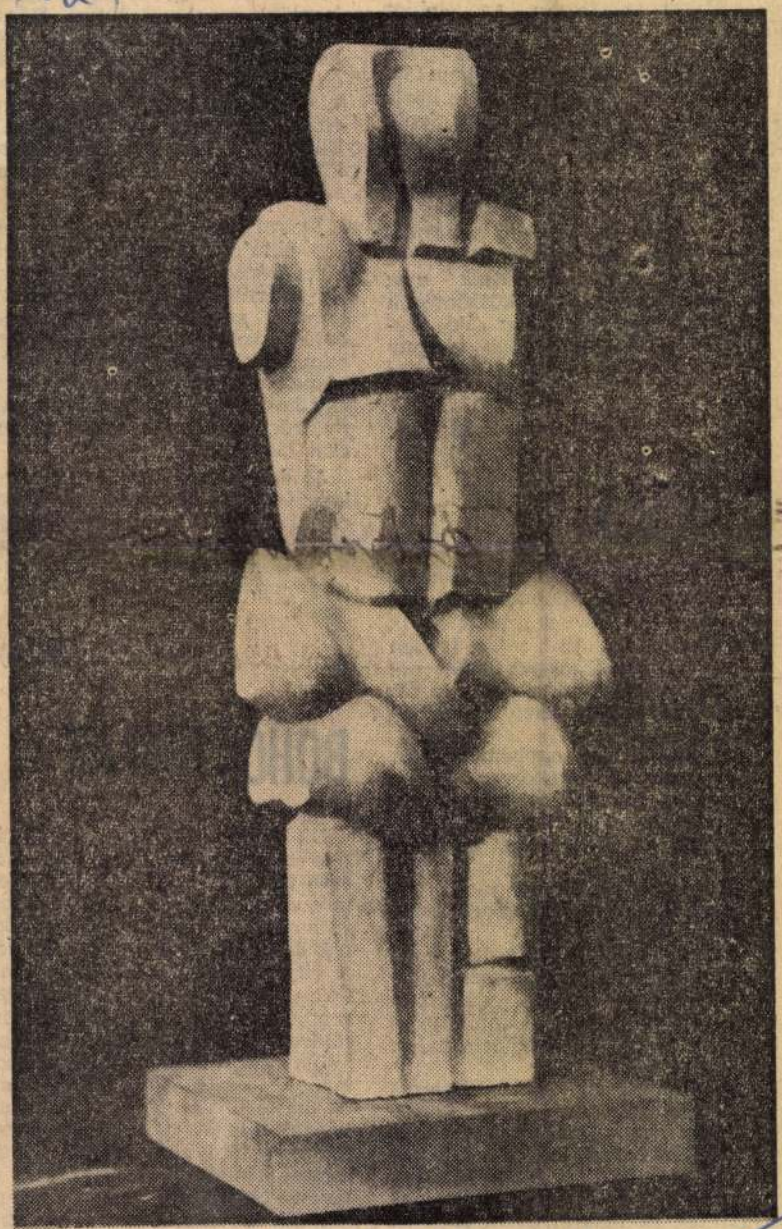

Ócsai Károly: Csodálatos mandarin

veszik a műanyagtálcát és meg
várják, amíg a lépcső aljáb
fölérnek az elosztópultig.

Mikor megkapják az ebéde
leülnek. Második meglepetés
üres marad az elkerített rész
mindenki a nagy étkezdében fog
lal helyet. Az egyik diák közli
ez mindig így van, s így volt
mióta az étterem megépült. Még
sose ültek külön a tanárok! En-
nél már csak az meglepőbb, hogy
a következő percekben három-
négy tanár is ráköszön a beszél-
gető fiúra. A diákra! Előre kö-
szönnek, mert ők látták meg
előbb a másikat. A köszöntésük
a hagyományos, szép: „Jó sze-
rencsét". A tanár—diák viszony
is szerencsés. És ez is szép ha-
gyomány.

M. P. I.

PAKTEJ

Be szép is a /tőgyek zenéje,/ sajtárban a /tej dobverése — írta vagy húsz évvel ezelőtt egyik versében Zelk. Az a tej, a frissen fejt, a langyos, melyet izmos női ujjak préseltek ki a duzzadó tőgyek csapjaiból: jelző nélkül — a *tej.*

Aztán jött az egybemismásolt, már gyárilag összekevert tej: a *kannatej.* És mellette a megfelelő hőfokig melegített, csírátlanított tej, az úgynevezett *pasztőrtej.*

Hosszú ideig literes meg félliteres üvegben vásároltuk a tejet: az *üveges tejet.*

Majd föltalálták a korszerű csomagolást; ez egyik-másik országban négy oldalú, gúla alakú papírburkolat, nálunk műanyag zacskó. Azóta így hívják a tejet: *zacskóstej.*

De úgy látszik, ez a kifejezés nem vált általánossá. A minap a tévében egy tejipari riportban az egyik szakember többször így nevezte a zacskóstejet: *polipaktej.* Furcsa szó; ízlelgessük csak: polipaktej, polipaktej. Nem is rossz, csak egy kicsit hosszú. Elég volna a szó második fele, amely a csomagolásra — pack — utal.

De mi lesz az ásóval? Amely úgy elhajolt, mint Salvatore Dali híres képén a zsebórák. Egy-két jól sikerült rúgással visszahajítom a szürrealista szerszámot, és útra kelek. Kovácsműhely már nem működik a falunkban. A téesznek van egy kis műhelye és egy kovácsa, aki liternyi borért megedzi az ásóm, ezzel a tanáccsal látnak el.

Jó dolog a barkácsolás. De a kereskedelem félreérti e társadalmi méretű mozgalom lényegét. Úgy értelmezi, hogy barkácsoljunk szerszámot. Mi meg a *szerszámmal* szeretnénk barkácsolni.

(siklós)

BOHÓCTRÉFÁK

Bírósági tudósítás: „A Fővárosi Nagycirkusz két művésze 1966-tól 1972-ig rendszeresen műsorára tűzte a *Tell Vilmos,* valamint a *Kacsa* című bohóctréfákat. Mindkét jelenet ismert. A cirkuszi Tell Vilmos kétbalkezes emberke: célba vesz egy repülő madarat, s a háta mögött földre hull a zsákmány, egy nyíllal átlőtt, *nylonzacskóba csomagolt mirelit liba, árcédulával.* A mesterlövész Tell Vilmosnak képzeli magát, almát tesz társa fejére, s lőni akar. Ám a gyümölcs *minduntalan elgurul.* A lövész beleharap, társa fejére helyezi, a mutatvány mégsem sikerül: a két bohóc *ugyanis megeszi az almát."* Következik a másik tréfa, a *Kacsa* leírása.

Ócsai Károly

"Dombormü" cimmel a lap bemutatja a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 29.
XVIII. évf. 15. lap. 26. sz.

Óczai Károly, [ ]

Grafika:

Repr

Óczai Károly: szobortero

M. 6.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 27.

Csorai Károly. [ ]

Rajz: Repr.

Csorai Károly: Kolostertó M. 6.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 6.

ÓCSAI KÁROLY szobrász és éremmüvész
Ujpest, 1938

Szobrászi tanulmányait Bokros Birmann Dezső mütermében kezdte, majd a Müvészeti Gimnáziumban folytatta, ahol Somogyi József volt a mestere. Csoportos bemutatók mellett 1968-ban a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, 1969-ben Szombathelyt, 1971-ben a Csepel Galériában, 1973-ban a Studió Galériában jelentkezett önálló kollekcióval. - Intellektuális igazodásu, a szobrászi kifejezés uj lehetőségeivel kisérletező alkotó: konstruktiv felépitésü térplasztikáiban és figurális kompozicióiban nem a tárgy konkrét ábrázolására, hanem a megformálás ritmusából adódó vizuális hasonlatkeltésre törekszik. Hasonló szellemben készült érmei mitológiai történetek parafrázisai.

Müvész életrajzok 1975

Ocsai Károly

„Utasító" olaj 45 cm

„Keltős magány" olaj 38 cm

Promontor Kulturális Napok

XXII. Jer. Képzőművészeti Találkozó Bp. 1976.

Ódray Károly: Robinzon

L: Vén Emil

Sz.J.I.:Siker -rózsa nélkül 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. jún. 10.

Ócsai Károly

Vajda Lajos
Kassák Lajos
Braque
Vörösmarty

a. ermei yengelnek
az Éremmúzeket 1977. Ziállításan

Gontvány tanem 1977 yeptemben

Ócsai Károly, [ ]

L: Vén Emil

Sz. J. I.: Alapkőletétel től szoborkiállításig 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 20.

Ócsay Károly

Megbízták Ócsay Károlyt, hogy a
vásárosnaményi gimnázium
részére II. Rákóczy Ferenc mellszobrát
készítse el.

— : Köztéri munkák.
Művészet, 1978. július – 45. lap.

Ócsai Károly, szobrászművész

A váckevei járásban növekszik a képzőművészeti alkotások száma, vásárlás, adományozás útján. Szigetszentmiklóson Mattioni Eszter mozaikja, Dunaharasztin Ócsai Károly Baktay portréja fejleszti a közvzlést.

(emlitve)

Losonci Miklós: Dömsödi képek, váci szobrok.
Pest Megyei Hírlap, 1978. szept. 20.

Ócsay Károly, szobrászművész.

Balatonszárszón található a József Attila-emlékház. — Ócsay Károly fém-domborítása, amely a költő „A Dunánál" c. versé, ébresztett a szobrászművészben, itt látható az emlékházban. (emlétve)

Autó-Motor, 1948. máj. 15. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 — 9
Társadalmi Szemle
Ócsai Károly

1021

Ócsai Károly: Picasso

12,– forint

ÓCSAI KÁROLY

1938. június 23-án Újpesten született. Művészeti tanulmányait a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumban 1954—1957. között Somogyi József növendékeként végezte. Kiállítását Budapesten rendezték meg (1967: Szabó Ervin Könyvtár, 1971: Csepel Galéria, 1973: Stúdió Galéria). Művét felállították Jugoszáviában (Manneken) és Ausztriában (Oszlop).

Lakcíme: Budapest XIII., Katona József u. 2/d.

Braque (érem), 1977, bronz, 9 cm ∅
Picasso (érem), 1977, bronz, 8 cm ∅
Giacometti (érem), 1977, bronz, 8 cm ∅

Magyar gobányali kiállítás Bp. 1978. V. 5–28. Műcsarnok

Ócsai Károly, [ ]

L: Vén Emil

Sz. J. I.: Kulturális napok Dél-Budán 4

Esti Hírlap, Bp. 1979 ápr. 5.

Ocsai Károly, szobrászművész

Megnyílt Sopronban a II. országos érembiennálé. Az első biennálét 1977-ben rendezték. – Szerepelnek a művész munkái. „Nagy László" c. [említve].

Salamon Nándor: II. országos érembiennálé Sopronban. Népújság [Tolna], 1979. okt. 7.

Ócsai Károly, szobrán

MÓRA FERENC SZOBRÁT, Ócsai Károly szobrászművész alkotását a Csongrád megyei Ruzsa községben keddén felavatták; az író mészkőbe vésett mellszobrát a nevét viselő helyi művelődési ház kertjében állították fel.

-: Hír

~~7~~ 8.

Nepszabadság, Bp. 1980 máj. ~~8~~ 7

Ócsai Károly szobrász

A pusztaszabolcsi általános iskola *József Attila* nevét vette fel, s ez alkalomból az iskola udvarán felavatták a költő bronz mellszobrát. *Ócsai Károly* szobrászművész alkotását.

–: Új létesítményekkel gyarapodott az ország 1. Népszabadság, Bp. 1981 nov. 6.

Ócsay Károly

Móra Ferenc-mellszobor
/Ruzsa, Müvelődési ház/

--------:Köztéri munkák.
MŰVÉSZET, 1981. március - 59.lap.

Ocsay Károly nobrász

Wehner Tibor: Köz-tér

Művészet, 1982. február

Ócsai Károly

- Nagy hajosról hímített portréja megmelítve a 4. ormágos portrébiennálén

Lásd: Szabó István szobrámnál

Kisalföld, 1983. dec. 6.

Ócsay Károly, szobrászművész

Negyedszer találkoznak új művekkel magyar festők, szobrászok a hatvani portrébiennálén, mely nem egyszerűen seregszemle, hanem fontos tapasztalatcsere. —

Ócsay Károly szoborportrét mintázott Nagy Lajosról. (emlitve).

Losonczi Miklós: Arcok és sorsok.
Nógrád, 1983. dec. 3.

Ócsai Károly, szobrászművész

a Pécsi Galériában aug. 14-ig látható a 8. Országos Kisplasztikai Biennálé. – Tanulságos áttekinteni a kubizmus sokagú utóéletét az időseb nemzedektől a legfiatalabbig, Matzon Frigyes, Marosán László, Ócsai Károly, Kalmár János szobrainak rendezői találattal összehozott csoportjánál.

Csenkey Éva: Kisplasztikai Biennálé.
Dunántúli Napló, 1983. júl. 23. 8-old.

Ócsay Károly, szobrászművész

A Hatvani Galériában rendezték meg az országos portrébiennálet „Arcok és sorsok" címmel. – A művészportrék között látjuk Ócsai Károly tragikus hangvételű Nagy Lajos-portréját. (említve).

Mucsi András: Arcok és sorsok.

Hevesi Szemle, 1984. márc. 2-5-old.

ÓCSAI Károly szobr.

Tasnádi Attila: Egy szilenes kísérletező: Ócsai Károly.
= Népszava, 112. 109. 1984. május 11. 6. p.

Bp. XXII. Ker. művelődési: Központ. Kiall.

i, Zenetudományi, Néprajzi/ való

előség tudományos osztályával
a két intézmény régebbi, együttműködési
ntetben a Kutatócsoportra konkrét
a pécsi középkori kőtár rendezésének
a zsámbéki és jáki műemlék-
szitésében és helyszini munkáiban
udományos osztálya ez időszakban
akmai jelentőségének, kutatóhelyi
is hárult. Fentieken kivül a
s feladatiban való részvétel,,
edményeiben igen pozitiv volt.
soportnak hagyományos kutatói és
ntik. Részvételük a Kutatócsoport
ban /igy A magyarországi művészet.
megbizottakként/ folyamatos volt,
kutatók nélkülözhetetlen
a közgyüjtemények eltérő feladatainak
jának hatásai. Az együttműködés
legerőteljesebben igénybe vett
Nemzeti Muzeum, különösen:

Ocsay Károly szobrai

▲ *Az Egry József Művelődési Házban Ocsay Károly szobrászművész kiállítását 6-án, szombaton Vujicsics D. Sztoján nyitja meg.*

Népszabadság, 1985. VII. 2

Ősay Károly

Kiállítás Badacsonyban

Veszprém 1985. V. 7.

Ócsai Károly

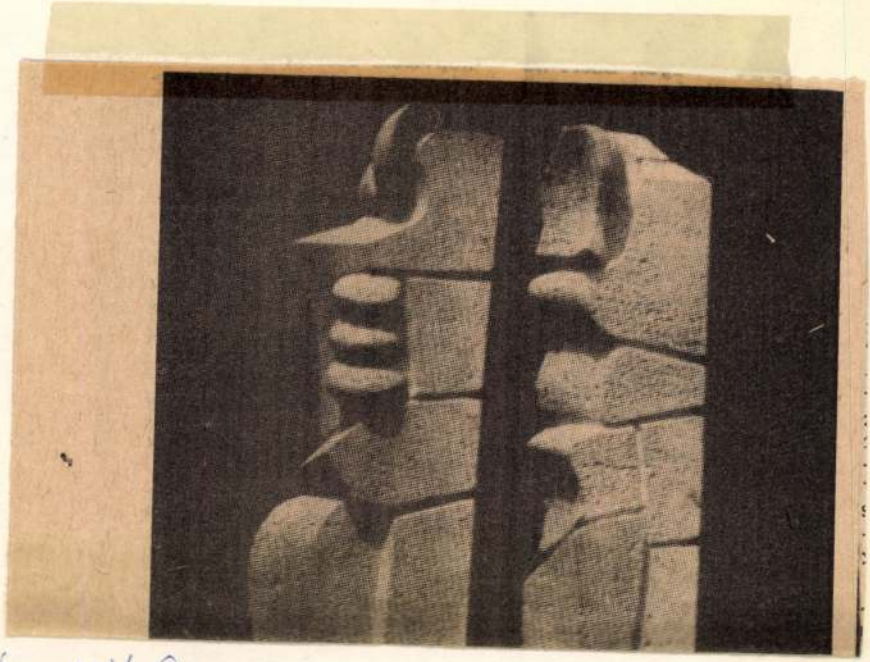

Nagyvarsány
1986. XII. 9.

ÓCSAI Károly (ötvös)

Felismerhető volt a művészek,művek egy csoportja, amelyik megprobálkozik formai modositásokkal,netán ujitásokkal,de nem mond le a közlő funkcióról,nem adja fel az érem tradicióit. Csupán néhány példára marad terünk. Hadik Magda,Huber András, Kalmár János,Ócsai Károly, Weber Károly sorolható egyértelműen ide."

SALAMON Nándor: Mérlegen az V. Országos Érembiennálé. = Uj Forrás, 1986/1. 56.p.

Valóság 87/9

Ócsai Károly

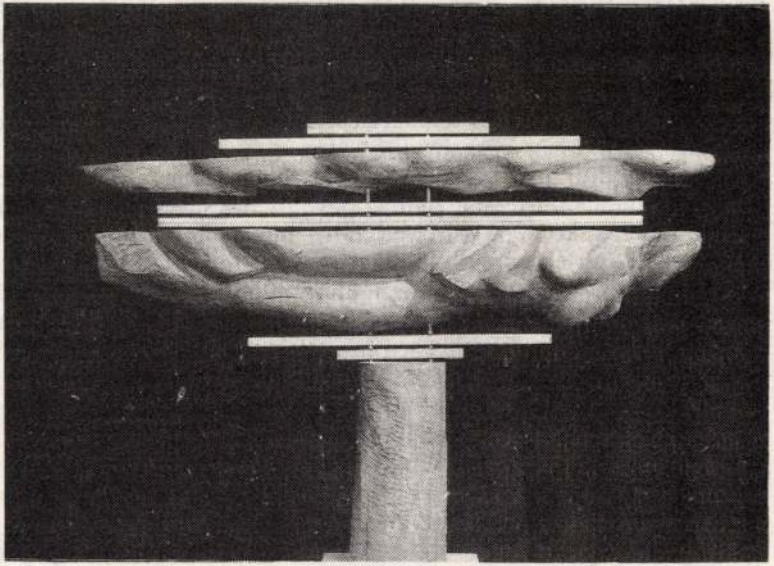

Ócsai Károly:
Vízszintes végzet

Az eur[illegible] [illegible]vilizáció mindkét nagy régiójában a különböző alapokról induló, de m[illegible] [illegible]ltartóztathatatlanul egymáshoz közelítő társadalmi-gazdasági-szellemi folyamatok – a fogyasztás, illetve az elosztás demokratizálódása, párosulva a vallásos hit totális térvesztésével – oda vezettek, hogy döntően megváltozzon a kultúra, a „nyomot hagyás" struktúrája. A magasművészetek, az irodalom, a népművészet társadalomformáló ereje és hatása, ábrázoló érvénye megrendült. Jó fél évezrede kiépített pozíciói jelentős részét néhány felgyorsult évtized alatt egy más minőségű – talán alacsonyabb rendűnek is titulálható – kultúrahordozó elhódította tőle. A kényszerű fogyasztás, a felpörgetett és irányított igények interkontinentális „népművészete". Ez az értékek, mértékek drasztikus arányeltolódásának, fölhígulásának kora. S persze az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a megrendítő változás olyan tömegeket vont be – kibocsátói és befogadói oldalról egyaránt –, amelyeket a történelem a helóták óta kirekesztett mindenfajta művelődésből. Most viszont az ő életük, ízlésük, igényeik, vásárlóerejük, azaz az ő létezésük türemkedik be veszélyeztetőn a mindeddig védett, *magas* sáncokkal körülvett *kultúrába*. (S e történelminek mondható belépést vajon kinek lenne joga meg- és elítélni?) Tehát a tömegkultúra finnyás, arisztokratikus elutasítása: hátat fordítás a mai világnak. Ez akár heroikus is lehetne. Nem az. Mert lemond a cselekvésről, a befolyásolásról; az elkerülhetetlen, és a történelemben mindig is hasonlóképpen működött „megszüntetve megőrzés" folyamatban a „megőrzés"-aktualizálás érvényesítéséről.

A magyar ifjúsági szub- és tömegkultúra színevesztését, leépülése évtizedes folyamatát megkíséreltem leírni. (Lásd: Beat-ünnep után. Gondolat, 1986.) Írás közben még benne éltem a bomlás történetében, közvetlenül lélegeztem be a folyamat során keletkező fullasztó levegőt, megsirattam az utóvédharcok minden elesettjét. A szemtanú hitelével lajstromoztam, rögzítettem a megmaradt romokat.

Bevégezvén az archiválás szomorú feladatát, melegebb égtájakon pihentem ki, gyógyítgattam a fájdalmas szembesülés pokoljárása közben szerzett sebeket. Magamat

ÓCSAI Károly

A feltámadás nehézségei II [rajz] - 9o.1.55

Új Művészet

Új Művészet

Ócsai Károly

zsokrámművény

Kiállítását Balogvári M. Ágnes nyitotta meg a boglári vörös lápolnákban.

Új Tátra
1989 aug. 27.

fogtuk át. Innen indul a társadalomtudományok egész hatalmas világát átfogó még nagyobb ív: az emberré válás ún. kulturális evolúciójának kezdetétől a régészeten, az írott vagy orálisan közvetített történelmen, művészi alkotáson, nyelv- és irodalmon, a modern társadalmak berendezkedésein és intézményein keresztül a jövő társadalmak létfeltételeit előkészíteni hivatott tudományokig (politika, szociológia, közgazdaságtudomány). Ezek jelentős része tele van reális és az emberiség létét súlyosan befolyásoló, sőt a valós atomháborús veszély révén az önelpusztítás lehetőségét is magában rejtő, ma még megoldatlan, de a tudomány számára mind megközelíthetőbb alapvető problémákkal.

Elnézést kell kérnem az olvasótól, ha e problémák tudatában tehetetlen és kétségtelenül állati múltunkból magunkkal hurcolt idegi mechanizmusokon alapuló kontrollálhatatlan düh érzése fog el annak láttán, hogy ennyi, az emberiség léte szempontjából fontos kérdés – ha akarják, akár misztikum – ismeretében a sekélyes ízlésű, szenzációéhes publikum által szétkapkodott olyan könyvek jelennek meg, mint Nemere István *Új titkok könyve* (Magyar Eszperantó Szövetség kiadása [szegény jó Zamenhof!]), az Ufók minden mennyiségben, a Rudolf-legenda, más „csodálatos" eltűnések (miért nem dr. Mengele nem is olyan csodálatos eltűnését választja ki a szerző?), a „parapszichológusok és bűvészek" összecsapása körül a valóságban történtektől célzatosan eltérő, tendenciózus ábrázolással. (Az e kérdéssel speciálisan foglalkozó *Skeptical Inquirer* című nemzetközi folyóiratot a szerző csak hírből ismeri; Magyarországon tudtommal nekem jár az egyetlen példány. A szerzőt semmiképpen sem zavarja, hogy a magyar televízió előtt tette nevetségessé és leplezte le az extraszenzoriális percepciót „bemutató" csalását a nemrég elhalt kitűnő illuzionista „Rodolfo". Az sem véletlen, hogy nem az illuzionisták, tehát a természetfeletti látszatát bevallottan bár, de profi módon keltők zárkóznak el a közösen ellenőrzött kísérletektől, hanem az „áltudományokkal kísérletezők".)

Nem ellenzem, sőt magam is élvezettel olvasom a jól kitalált detektív- és politikai mistery-storykat, nem értek egyet a freudizmus túlzásai által annyira leminősített Grimm-mesék (a bennük meglevő kétségtelenül szadista és ki tudja, milyen más őskomplexusok miatti) sommás elítélésével (ilyen őskomplexusok vannak bennünk, és ha vannak, akkor a nagy Freud Zsigmond értelmében ezeket szociálisan szublimált formában ki is kell élni – mindenesetre ártalmatlanabbak, mint a mai tv-detektívfilmek „autósszadizmusa"). A „science fiction"-t is lehet ízlésesen és nagyon jó morális tanulsággal kitöltve művelni, amire kiváló példa volt a valóban tündéri ET-film (sajnos, e kategóriában az „alkotások" nagyobb része már sekélyes ízlésű, és alantasabb ösztöneinkre apellál).

Szükségszerű-e, hogy a tv szórakoztató műsorait a számos furcsaságról és belföldi egzotikumról készített – de nemegyszer sekélyes kispolgári ízlést is közvetítő – olyan műsorok uralják, mint a *Leg-leg..., Ön-jelölt* stb. című népszerű sorozatok? Isten neki: valamit nyújtani kell a tömegízlésnek is, bár ennek hatásáról és következményeiről az *Élet és Irodalom* utóbbi számai ijesztő példákban számolnak be. Ha azonban ez elvonja a pénzt és az adásidőt a komoly tudományos tájékoztatástól, ami azért még a hetvenes évek végéig a tv jelentős szektorát képviselte, és ha ma – felteszem, takarékossági indokból – lassan fehér hollóvá kezd válni, az már öreg hiba.

Aczél György egy, a közelmúltban kiadott előadásgyűjteményében (*Szocializmus, nemzet, kultúra*. Kossuth, 1985.) kivétel nélkül remekbe készült előadásai közt egy helyen – szerintem erősen túlzó szerénységgel – „humorizálónak" mondott csodás aforizmája a mai valóság mércéjéül *„az egy főre jutó értelmes élet"* mennyiségét javasolta alkalmazni. Ha e valóban kiváló mércét a mai valóságra alkalmazzuk, sajnos az összkép gyors romlását kell tapasztalnunk. Természetemből adódóan optimista lennék, de minden optimizmus ellentétbe kell átcsapjon, ha a mai Magyarországon lehetséges az itt részletesen említett rákcsodaszerrel kapcsolatban egy, az országos listán megválasztott szak-

ember képviselő parlamenti felszólalását – amelyben e szöveg is szerepel: „Tisztelt Képviselőtársaim! Magyarországon meggondolatlan és felelőtlen propaganda és nyilvánosság folytán érthető módon keltett tömeghisztéria miatt emberek halnak meg és fognak a közeljövőben meghalni" – a tömegkommunikáció ártalmatlan és a távolabbi jövőre utaló kérdéssé „szelídíthette" (lásd a budapesti napilapok 1987. március 21-i számaiban megjelent azonos szövegeket), akkor valóban semmi sem lehetetlen. Az itt vázolt szomorú kép ismeretében lehet persze továbbra is azt mondani: *„ez nem a közvélemény manipulálása"!* De ha nem az, akkor ugyan micsoda? Talán a *glasznoszty* speciális, magyar változata?

Lehet természetesen azt is mondani, hogy mai gazdasági és szociális problémáinkhoz mérve mindez jelentéktelen. De köztudott, nem én fogalmaztam meg a szocialista társadalomátalakulás filozófiai alapjait; azt a szemléletet, hogy az emberi társadalmak létezésében minden összefügg, és minden kapcsolat és viszonyulás tudományosan vizsgálandó és feltárható. Csak éppen hiszem, és itt alkalmazom ennek néhány tételét.

Az Országos Béketanács XI. kongresszusához csatlakozó, a Tudományos és Kulturális Bizottság ülése elnöki felszólalása nyomán.

Ócsai Károly: Fenyegetés

Ócsai Károly, szobrász-éremművész
Bakonyiné H. Ágnes: A világegyetem kimetszett részei.

A világegyetem kimetszett részei

Ócsai Károly szobrai

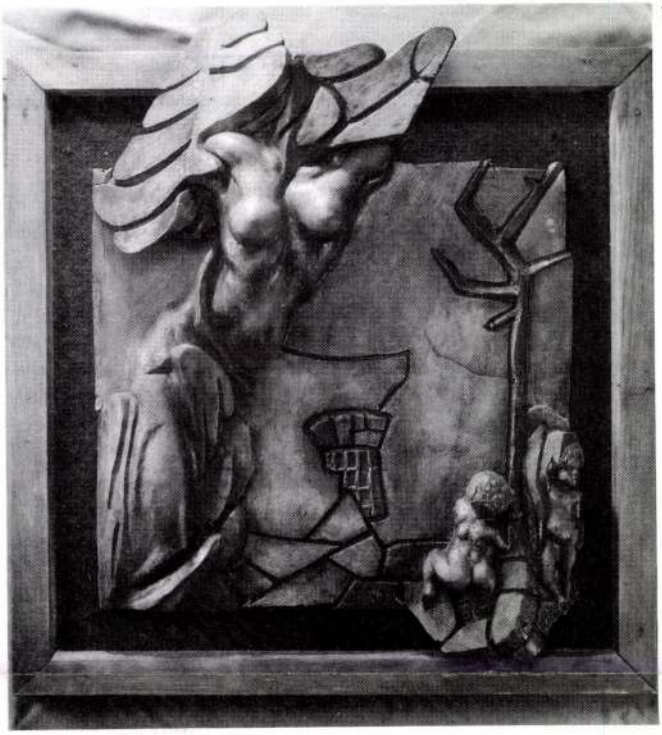

1

Ócsai Károly a boglárlellei vörös kápolnában mutatta be plasztikáit, érmeit, amelyeket egy-egy mitológiai alak, neves személyiség vagy irodalmi alkotás ürügyén készített. Az irodalmiság azonban csak másodlagos jellemzője a műveknek, hiszen azok elsősorban plasztikai értékeikkel hatnak. Az alkotásokat a plasztikai helyzetek határozzák meg, amelyekben az anyag és a tér összefüggései, a fény–árnyék viszonyok, a színek és a tónusok kapcsolata által elemez a szobrász intellektuális problémákat, a valóság fizikai és szellemi szférájának egymásba alakíthatóságát.

Ócsai nem a műfaj klaszszikus lehetőségeit értelmezte újjá, sokkal inkább tudatosította annak törvényszerűségeit. Érmei ezért egyszerre léteznek képként és tárgyként. Az alkotó nem egy fogalmi indíttatású képet alakít anyaggá, hanem az anyagot – annak önmagából adódó tulajdonságait figyelembe véve – változtatja képpé. Az érmek olyan térből bontakoznak ki, amely benne van a tárgyban, a tér vége egybeesik az érem határaival. Ezáltal a mű a valóság egy kiemelt részeként értelmezhető. Az érem

1 Ócsai Károly: Eszmélet I, terrakotta, 36×36 cm

2 Ócsai Károly: Kozmikus torzó, porcelán, 32 cm

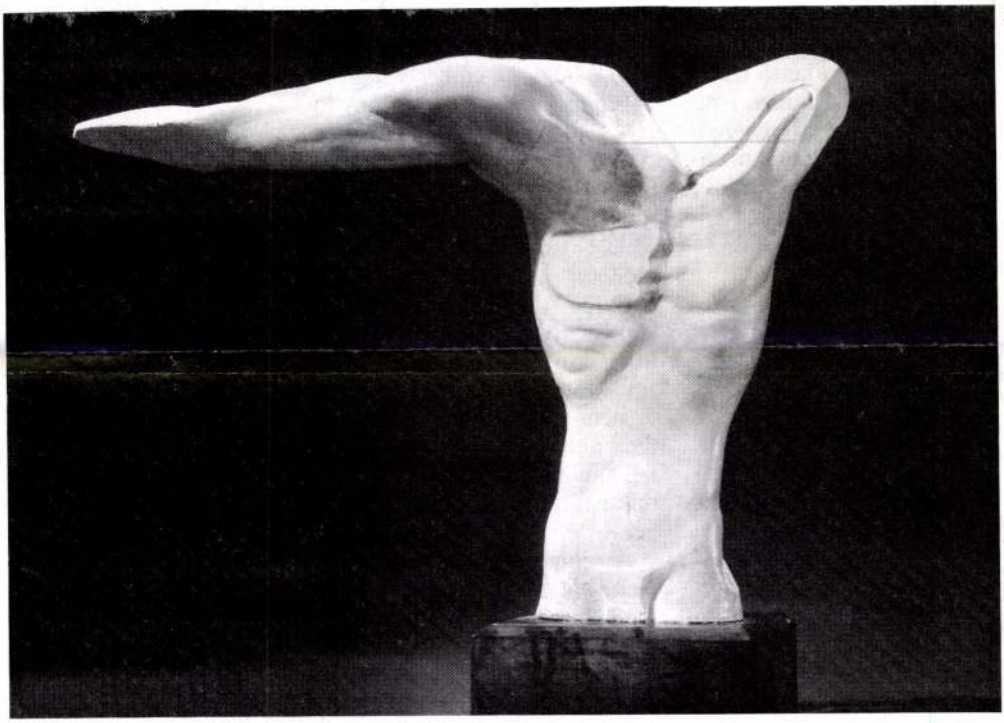

2

3

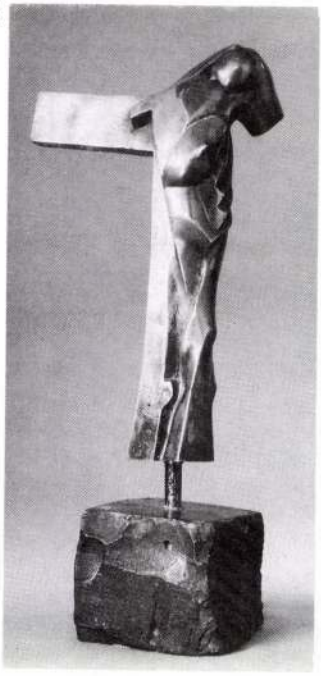

3 Ócsai Károly: A bal lator, bronz, 46 cm (fotók Ács József)

két dimenziója térhatásával a háromdimenziós megnyilatkozás érzetét kelti.

A két- és háromdimenzió ilyen típusú találkozása ugyanazt a feszültséget sugározza, mint a körplasztikák síklapjainak és tömegeinek viszonya. Ócsai szobrai ugyanis a három dimenziónak a két dimenzió felé való mozgásaként értelmezhetők. Az érem és a körplasztika esetében felcserélte tehát a műfaj anyaghasználatából adódó lehetőségeket: megéreztette a síkban a teret, a térben a síkot, a kettő szerepét egymás létében. Az anyag törvényszerű megnyilatkozásának plasztikai szituációval történő helyettesítése jelképes jelentést ad ennek a szobrászi megoldásnak.

A síklapokkal határolt felületű plasztikák éreztetik, hogy az anyagok tömbjei, a tömegek olyan belső síkokkal vannak tele, amelyek sugárként hatják át a formát. Ez a sugárzás a függőleges irányú növekedés képzettársításával együtt feloldja a szobrok tömbjeinek súlyosságát és szinte anyagtalanként tünteti fel őket. A végtelen felé való növekedés képzetét kelti a szobrok kristályszerkezetre való építése is. Ócsai a kristály geometriai szerkezetét alkalmasnak találta arra, hogy önmagában is megálló formaként jelenjen meg, de ugyanakkor figurális képzetet keltsen. A kristály elemeinek folytonos egymáshoz illeszthetősége föltételezi a végtelen növekedés képességét, ami kozmikus hatású teret ad a szobroknak. Ez a megoldás ugyanúgy a világegyetem kimetszett részeként értelmezi a művet, mint az érmeket azok térszerkezete.

A plasztikák kozmikus tere önmagában idegen és ijesztő mindaddig, amíg nem humanizálható. A szigorú kristályszerkezet humanizálásával, emberformájúvá faragásával érezteti az alkotó, hogy elembertelenedett világunk, a kozmosz méretbeli riasztósága megszelídíthető – akár a művészet erejével.

Az ember küldetésének kozmikus léptékű értelmezése azt is feltételezi, hogy létünk határai nem azonosak az anyagvilág ember által ismert és befolyásolható kereteivel, hogy az ember világegyetemben betölthető helyét szellemi tartalmak határozzák meg. E felfogás jut szóhoz a plasztikák anyagtalanságában is, amelyet – a fölfelé növekedés képzete mellett – sugallnak a szobrok fény–árnyék viszonyai is. Ezek nyomán bontakozik ki a művek figurativitása. Így a tényleges formák szinte nem az anyag, hanem a fény által létezőként tűnnek fel, ami erősíti a művek kozmikus, transzcendens jellegét.

A geometrikus és íves elemek, valamint a plasztikát határoló síkok és élek ritmusa érzékelteti a szobrok mélységét. Ezáltal nem az anyag kiterjedése, hanem festői elemek jelzik a harmadik dimenziót. Ez a megoldás a fény plasztikát teremtő hatásának alkalmazásával együtt a valóság egy-egy fizikai jelenségének átértelmezésével a fizikai és szellemi érzékelőképességünk közötti kapcsolat felülvizsgálatára késztet.

Ócsai Károly emberértelmezése ezért sem engedhette meg, hogy elbeszélő elemekből építse fel plasztikai helyzeteit. Figurái sem szerves és természeti formák analógiája nyomán öltöttek testet, hiszen alkotásain az ember a valóság fizikai és szellemi közegének egyenrangú részeként jelenik meg.

(Boglárlelle, Vörös Kápolna, 1989. VIII–IX.)

Bakonyvári M. Ágnes

A katarzis mégiscsak megszületett

Zalai művészek kiállítása a baki Faluházban

Az álmok és a valóság határán – ebben a felfogásban leledzett Zala egyik ékszeres dobozában, Göcsejben élő művészek kivagyisága. Zala – ez a köztudatban elmaradott, alkotó nevezetességeiben szegény megye egyre inkább meghatározóvá válik a „vidék" művészetét, kultúráját képviselők sorában. Sok kiemelkedő művésznek ringott itt bölcsője: *Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Egry József, Vajda Lajos* e táj szülötte – nevük ide kötődik egyéniségük minden szálával –, még akkor is, ha művészi pályafutásuk nem itt teljesedett be.

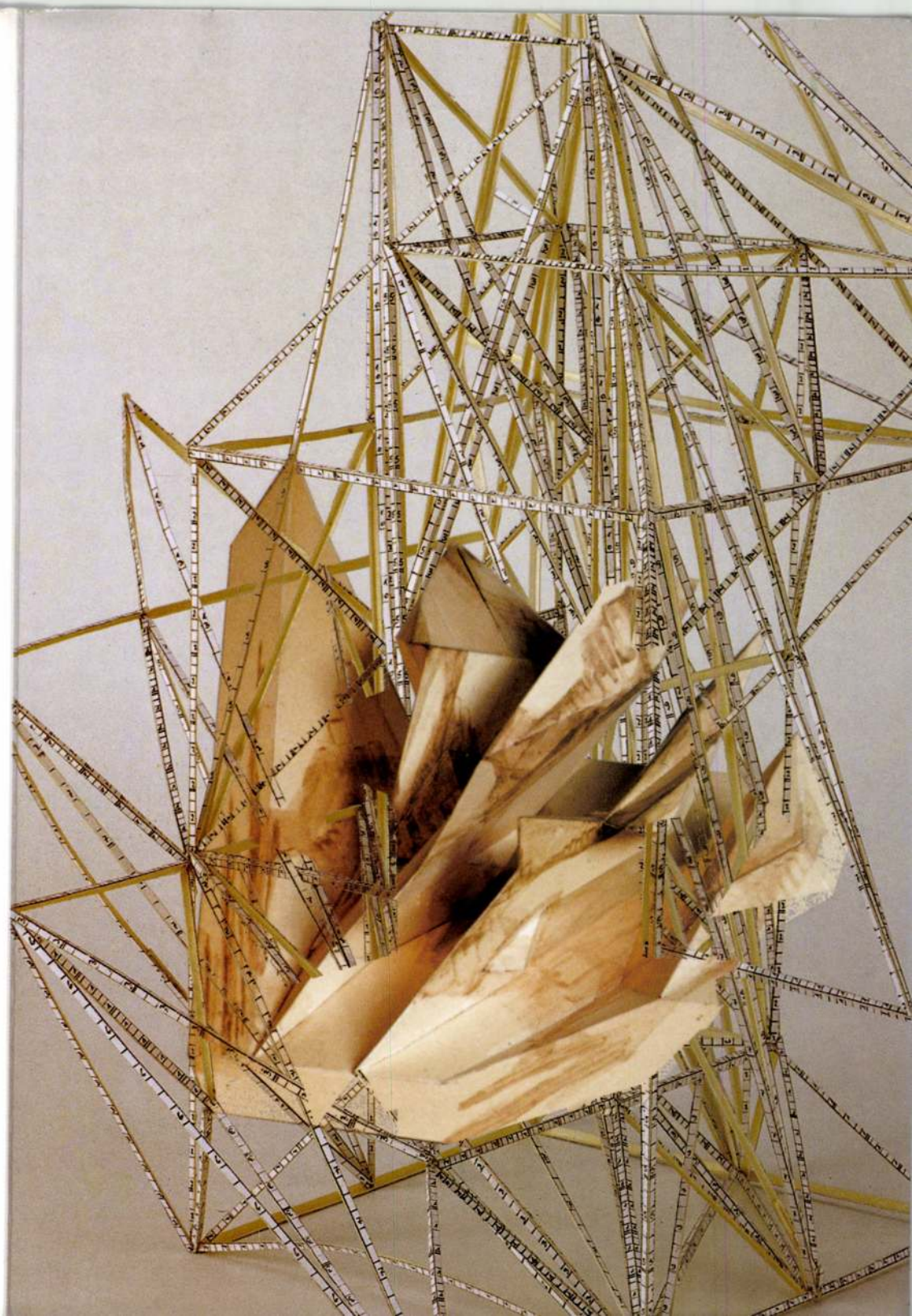

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Budafok-Tétény, Budapest XXII. ker. Önkormányzata

Carpe Diem borszerviz

A siralmak könyve (Jeremiáda)
1998, papírkarton, 44x57x8 cm

A Vigadó Galéria

(Budapest, V., Vigadó tér 2.)

tisztelettel meghívja Önt és családját

Ócsai Károly
szobrászművész

VISSZAMETSZÉS

című kiállítására

Megnyitja:
Dr. Mezei Ottó
művészettörténész

1999. október 28-án 17 órakor

Ócsai Károly

Megtekinthető:
1999. november 14-ig hétfő kivételével 10-18 óráig

Ocsenás Béla

Észak-Magyarország

1996. X. 18

Naiv tárlat

Miskole (ÉM) – Ocsenás Béla naiv festő alkotásaiból nyílik kiállítás ma, pénteken délután 4 órakor Miskolcon a Signal Galériában (Miskolc, Széchenyi utca 70. III. emelet 304/3.). A kiállítást Simkó Csaba, az Erzsébet Hospice Alapítvány orvosa ajánlja az érdeklődők figyelmébe.

Ocsenás Béla Miskolcon született 1950-ben. Érettségi után gépjármű technikusi végzettséget szerzett. Három gyermek apja. 1990-től tagja a Borsodi Alkotók Képzőművészeti Egyesületének. Húsz éve autóbuszvezetőként dolgozik. A naiv festészettel 1988-óta foglalkozik. Mint rövid önéletrajzában írja, dolgos és rohanó érdekes embereket látott, vagy a természet születeséit és haldoklását; szépséges virágokat, mezőket, erdőket és hegyeket. Ezeket tartja tanítóinak.

Képeit önálló és közös kiállításokon mutatta be Mezőcsáton, Tiszalúcon, Izsófalván, Kecskeméten és Szolnokon. A mostani tárlata november 8-ig hétfő kivételével munkanapokon reggel 8 és délután 4 óra között látogatható.

OCSENÁS Béla ferté

A Gazdasági Kamara és a szakképzés

Budapest (MTI) – Minél hamarabb programot és ütemtervet kell kiépíteni arra, hogy a kamarai törvény megszületése után a közjogi funkciókat ellátó gazdasági kamarák miképpen vegyék át az államtól a szakképzési feladatokat – jelentette ki Gyarmatiné Rácz Ágnes, a Magyar Gazdasági Kamara főtitkára.A főtitkár utalt arra, hogy a Magyar Gazdasági Kamara már 1991-ben vállalta, hogy a munkaadói oldal képviseletében közreműködik a szakképzés megreformálásában, hiszen a jövőben a munkaerőpiaci elvárásoknak jobban megfelelő oktatásra van szükség. Ekkor hozták létre az Oktatási Tanácsadó Testületet, amelynek tagjai az elmúlt évben több alkalommal vettek részt az oktatási törvénytervezetek véleményezésében, illetve az új szakmastruktúrát meghatározó Országos Képzési Jegyzék kialakításában. A kamara vezetője azonban sajnálattal állapította meg, hogy a szakképzésről alkotott törvényben kevéssé jelentek meg észrevételeik. A törvény nagyrészt a szakminisztériumokhoz telepítette az egyeztetési és döntési jogot, míg az érdekképviseleteknek a korábbi egyetértési joggal szemben csak a véleményezés maradt meg. Változást ezen a téren a gazdasági kamarákról szóló törvény hozhat. Az érintett szakmai és területi szövetségeknek addigra ki kell dolgozniuk azt a programot, amelynek keretében – a források tisztázása mellett – a kamarák a minisztériumoktól átvesznek bizonyos szakképzési feladatokat.

Tanúsítványt adnak az exporthoz

Budapest (ÉM) – Január 1-jétől a budapesti Mertcontrol Minőségellenőrző Rt. jogosult az Oroszországba irányuló termékek vámkezeléséhez szükséges Goszt R tanúsítványok kiadására. Az igazolószelvényeket azonban csak akkor állítják ki, ha a terméket előzetesen a magyar cég, vagy a TÜV Rheiland megbízott laboratóriumai megvizsgálták. Sándor János, a Mertcontrol munkatársa elmondta: Oroszország 1992 februárjában fogadta el a fogyasztóvédelmi törvényét, mely többek között megköveteli, hogy a beérkező import feleljen meg az orosz szabványoknak. Az ezt tanúsító Goszt R okmányt a Magyarországon előállított termékek esetében már az elmúlt ősz óta a Mertcontrol Rt. adja ki. (Ezt a jogot az Orosz Szabványügyi Hivataltól kapta meg a magyar minőségellenőrző cég.) Néhány napja azonban már nemcsak a magyar készítményekre adhatják meg a vámkezeléshez szükséges okmányt, hanem a világ bármely tájáról származó termékre – természetesen csak azután, hogy az adott országban működő TÜV Rheiland laboratórium azt bevizsgálta, és megfelelőnek találta. A vámkezeléshez szükséges Goszt R tanúsítvány maximum két évig érvényes.

Élénkülő építőipar

Budapest (MTI) – Az elmúlt évben megállt a visszaesés, megkezdődött az élénkülés és ez a tendencia várhatóan az idén is folytatódik az építőanyagok belföldi piacán – mondotta Szabó Miklós, a Magyar Építőanyagipari Szövetség elnöke. Az elmúlt év első kilenc hónapjában az építőanyagipari ágazat bruttó termelési értéke meghaladta az 58 milliárd forintot, amelyből csaknem 46 milliárd forint értékű árut belföldön, 12 milliárdnyit pedig külföldön értékesítettek. A termelési érték 13,7 százalékkal, összes értékesítése pedig 11,6 százalékkal volt magasabb, mint 1992 hasonló időszakában. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az első háromnegyed évben a feldolgozóipar ágazatai közül az építőanyagipar növelte a legnagyobb mértékben – 15 százalékkal – a termelését. Ezen belül az építkezési főszezonnak számító május–augusztusi periódusban a termelésbővülés a 20 százalékot is meghaladta. A szeptemberi termelés 19 százalékkal, az októberi 5 százalékkal volt több a múlt évinél. Az építőanyagok piacának élénkülését döntően az infrastrukturális beruházások megkezdése, autópálya, illetve elkerülő utak építése, a közművek – az út-, csatorna-, gáz- és telefonhálózat – fejlesztés eredményezte.

A reménynél azért több van

Az elmúlt évben „pénz volt az ablakban" a Tiszavidék Kft.-nél

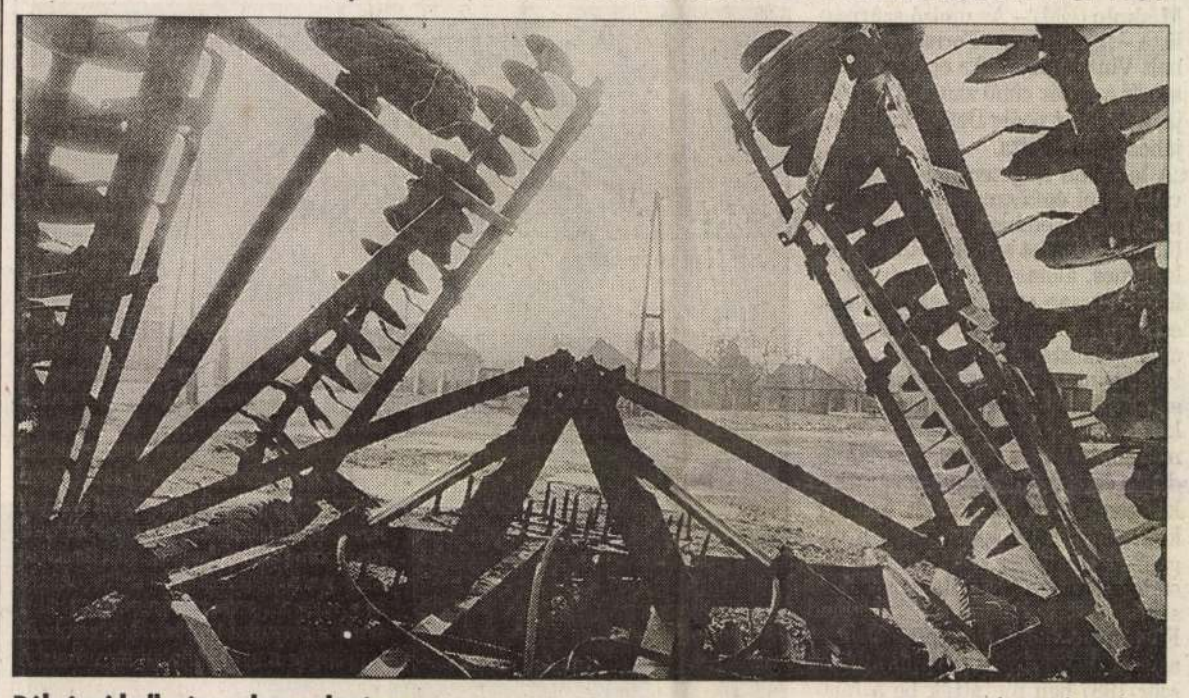

Pályázni kell gépre, berendezésre — Fotók: Priska Tibor

Csobaj, Taktabáj (ÉM – B.Sz.L.) – Akár térképről is leolvasható a Taktaköz mindennapi élete. A Tisza és a Takta ölelése az itt élők számára nem mindig jelent féltő-gondviselő anyai ölelést. Így volt ez évszázadokon át, s a nemrég-múltban is Darvas József, Móricz Zsigmond világában is, hogy a közelmúltról már ne is beszéljünk. A taktaközi embert hol olyan bő vízzel látogatta meg falvaiban a közeli Tisza, hogy az ár elvitt minden termést, hol pedig a politika tépázta meg testüket-lelkük.

Nem csoda, hogy itt aztán túlnépesedésről nem lehet beszélni, ámbár van másféle szaporodás. Ha a Taktaköz legjobban sújtott két községét – Csobajt és Taktabájt – nézzük, akkor a – szinte egyetlen megélhetési lehetőségből – a szövetkezetből mára már négy szervezet is lett, amiből három a ma divatos kft., és egy – a szövetkezeti „mag" a vagyonkezelő társaság. Ez utóbbi napjai meg vannak számlálva, hiszen a jelenlegi „Taktaközi" termelőszövetkezetben a felszámolási eljárás is a végét járja, mivel ezt március közepére be kell fejezni.

A három kft. egyike a szövetkezetből kivált varroda, a másik kettő pedig mezőgazdasággal foglalkozik: a Tiszavidék és a Takta Kft. Az előbbi ügyvezető igazgatója, Tóth János szerint a gondok azzal itt nem oldódnak meg, hogy új „felállásban" új szervezeti formában gazdálkodnak.

– Itt, ami föld van, elvileg mindnek van már gazdája is – mondja az igazgató és hozzáteszi, hogy az újabb kárpótlás sem találna gazdátlan földet. – Tavaly 613 hektár szántón termeltünk búzát, árpát, napraforgót és mákot. Mi ezt a vállalkozást 1,8 millió forint törzstőkével hoztuk létre még 1991-ben. Tavalyelőtt ezt a tőkét 5,7 millió forintra emeltük, ezzel tudtuk kompletté tenni eszközállományunkat. Természetes, hogy csak a mezőgazdasági termelésből továbbra sem tudunk megélni, így egy csavar üzemet is működtetünk, amelyben a MÁV, a Csavar- és Húzottáru Rt., valamint a bányászat részére készítünk alkatrészeket. Az ipari tevékenység tavaly kilencmilliós árbevétellel dolgozott, a 613 hektár szántón pedig 16 millió volt az árbevétel. De a kettő együtt sem elég itt ahhoz, hogy nyereséges gazdálkodásról beszélhetnénk hosszú távon. Az 1993-as évet talán úgy jellemezhetnénk, hogy „pénz az ablakban", vagyis se veszteség, se nyereség. Már ez is óriási siker a mi viszonyaink között.

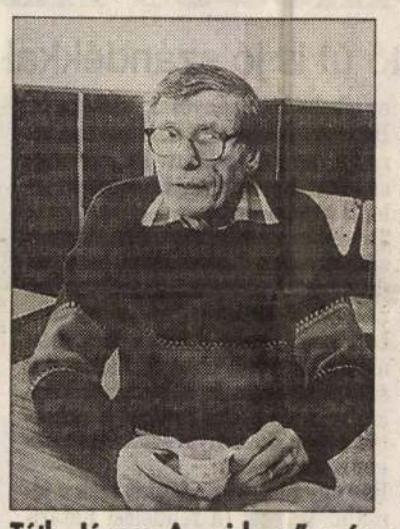

Tóth János: A „cirkusz" még csak ezután jön...

– De hát mi az, ami – az időjáráson kívül – veszélyezteti a taktaköziek termelését?

– Ez a felemás, átmeneti állapot. A megalakulás után persze hogy nem tudtunk fizetni a Társadalombiztosításnak. Akkor semmi türelmi idő, semmi bizalom, hanem a fizetőképtelenséget még büntetőkamattal súlyosbították. Ezt is nyögjük most. A másik gond a föld. Mi, tulajdonképpen az összes földet béreljük. Aranykoronánként 85 forintért, a téesztől, s 4300 Aranykoronát felajánlottak a tulajdonosok is. Ehhez újabb eszközök kellenek. Erre hitelt nem kapok, hisz' nem a mi tulajdonunk. A Mezőgazdasági Fejlesztési Alap pályázatát sem tudjuk elnyerni, hisz' a tulajdonlás kérdése az első. Erre épül az üzleti terv, de a „cirkusz" még csak ezután kezdődik. Mert végigjártuk mi, megkérdeztük, ki mit akar a földjével, ezután pedig kértük, hogy a bérletre ajánlott földeket mérje ki a Földkiadó Bizottság.

Sem a részarány, sem a tagi tulajdonú földek ügyében nincs előrelépés. És még akkor nem beszéltem az ideiglenes birtokba adásokról, amelyek itt – véleményünk szerint – több szempontból is törvénysértőek.

Szeretnénk bizonyos épületeket is megvásárolni a volt szövetkezettől, a bank adna is hitelt. De most nekünk kellene lépni, hogy valahonnan hárommillió forintos saját erőt biztosítani tudjunk a vásárlásra. Készpénz persze ilyen összegben nincs e pillanatban. Szeretnénk a munkahelyteremtő pályázaton is részt venni. Én azért abban bízom, hogy ez a 28 taggal létrehozott kft. a területi tulajdonlási gondok megoldása után, a pályázatokkal, támogatásokkal életképes lesz.

Hasonlóan vélekedett saját kft.-jéről a Takta Kft.-ről Burján András ügyvezető igazgató is, bár az ő 733 hektáros gazdaságát egyéb helyi gondok is sújtják, hisz' nekik nincs ipari üzemáguk, nekik csakis ebből a vakszikes, jó-rossz földből kell megélni.

A termelőszövetkezet felszámoló szervezetének helyi képviselője Kiss János pedig egyetlen mondatban fogalmazta meg az önfelszámolást végrehajtó Taktaközi Mgtsz sorsát illetően: március 15-ig itt minden eladó!

Az ember csodálkozik, hogy mégis-mégis mennyi hit van az itt élő emberekben. Mindkét faluban van vállalkozó szellemű ember szinte mindenre. Zöldséges, butikos, vásározó, szállítmányozó, de még éjszakai bár üzemeltetésére is van jelentkező, szóval a leglehetetlenebb szolgáltatásokra is vállalkoznak. Akkor pedig van remény a túlélésre itt, a Taktaközben is.

Centenáriumra készül az ÉMÁSZ

Száz évvel ezelőtt: villanylámpák az egri utcákon

Miskolc (ÉM) – A Borsod, Heves, Nógrád, valamint Szolnok és Pest megyék településeinek egy részét is ellátó Északmagyarországi Áramszolgáltató Részvénytársaság, amely csaknem hétszázezer fogyasztó számára biztosítja a folyamatos villamosenergia-ellátást, az idén méltó módon kíván megemlékezni arról, hogy 100 esztendővel ezelőtt megindult a közcélú villamosenergia-szolgáltatás. Az évforduló jeles dátumai: 1894 – Eger; 1895 – Salgótarján, Sátoraljaújhely; 1900 – Miskolc. A régióban elsőként tehát Eger városában gyulladtak ki 1894. november 1-jén az utcai közvilágítási lámpák, illetve vette kezdetét a lakosság részére a villamosenergia-szolgáltatás. A technika és az ipar fejlődése azonban már korábban megkövetelte a villamos energiát. Elsőként a diósgyőri m.kir. Vas- és Acélárugyárban helyezték üzembe 1882-ben egy 3.3 kW teljesítményű egyenáramú dinamót, amely világítási energiát szolgáltatott a gyár egy részében, Miskolcon pedig – megelőzve a lakosság részére történő energiaszolgáltatást – 1897, VI. 1-jén megindult a közúti villamosvasút, míg a várost a helyi légszeszgyárosok erős ellenállása mit csak 1900. március 15-én tudták bekapcsolni a közcélú vezetékhálózatba. Az évforduló kapcsán az ÉMÁSZ munkatársai összegyűjtik és rendszerezik azokat az írásos és tárgyi emlékeket, amelyek a közcélú villamosenergia-szolgáltatás 100 éves fejlődését mutatják napjainkig. A korhű dokumentumokat is magába foglaló centenáriumi évkönyv megjelentetése mellett az áramszolgáltató tevékenységét, a fogyasztókkal való kapcsolatát bemutató filmet készítenek, a tárgyi emlékekből különböző kiállításokat rendeznek. A fogyasztói kapcsolatok javítása érdekében a meglévők mellé az idén újabb ügyfélszolgálati, tanácsadó irodák nyitását tervezik. A cég propaganda irodája már elkészítette, illetve folyamatosan elkészíti az ÉMÁSZ Rt. mai arculatát, tevékenységét bemutató szórólapokat, kiadványokat. A gazdag kulturális és sportprogramok mellett tudományos üléseken, vándorgyűléseken emlékeznek meg az energetikai szakemberek az elektrotechnika, a villamosságtörténet és a villamosenergia-szolgáltatás jelesebb eseményeiről, illetve cserélnek gondolatokat a jövőbeni feladatokról. Az ünnepi eseménysorozat a nyár derekától veszi kezdetét, mind az öt üzletigazgatóság helyi programokat készít, a központi ünnepségre – előreláthatólag novemberben – Miskolcon kerül sor. Az ÉMÁSZ Rt. mai közcélú villamosenergia-szolgáltatására (a mintegy hétszázezer fogyasztó folyamatos ellátása mellett) még egy jellemző adat: 169 ezer 893 közvilágítási lámpa gyullad ki esténként 32 városban, 602 községben...

JEGYZET

Gázautók

MARCZIN ESZTER

Ma hazánkban hozzávetőlegesen 100–150 ezer gázüzemű autó fut az utakon. Na lám, mondhatnánk elégedetten, már ezen a területen is kezdünk felzárkózni a fejlett Nyugathoz. Igaz ugyan, hogy a mi mutatóink még messze elmaradnak Belgium, Hollandia – de hozhatnánk példának az olaszokat is – 80 százalékos arányai mögött, a lényeg azonban az: valami elkezdődött.

A helyzet azonban mégsem ennyire biztató, ha egy kicsit a dolgok mögé nézünk. Ezeket a gépkocsikat ugyanis szinte egytől egyig házilag, feketén alakították át. Nagy valószínűséggel figyelmen kívül hagyva olyan elengedhetetlen biztonsági szabályokat, amelyek megsértése veszélyessé teszi a közlekedést.

És akkor még nem beszéltünk az ugyancsak ön- és közveszélyes otthoni „töltőállomásokról." A garázsokban, kamrákban, esetleg pincékben tárolt PB-gázpalackokról. Persze, mentegetőzhetnek a tulajdonosok; mit tehettek volna, ha az átalakításra nem volt megfelelő engedélyekkel ellátott műhely, a tankoláshoz pedig hivatalos töltőállomás.

Az elmúlt héten Miskolcon átadott szerelőműhely és töltőállomás szűkebb pátriánkban úgy tűnik, megoldja ezt a gondot, és biztató, hogy a Borsodi Autójavító Kft. további töltőállomások telepítését tervezi ebben az évben.

A környezetkímélő rendszer beszerelése azonban meglehetősen költséges az autós számára. A megtérülési idő például egy Lada esetében 20 ezer kilométer. Ezért főleg azoknak éri meg az átalakítás, akiknek a munkájához nélkülözhetetlen a kocsi, így idejük nagyrészét a volán mögött töltik. Az effajta takarékossággal pedig mindenki nyerhet, hiszen kevesebb füst, korom, szennyeződés jut a levegőbe.

Talán a környezetvédelemmel hivatalból foglalkozó szerveknek is érdemes lenne megfontolni: az átalakítás anyagi támogatása – ha nem is mindenkinek, de például a szállítással foglalkozók, s ezáltal a városaink levegőjét legintenzívebben szennyezők számára – sokkal hatékonyabb lenne elcsépelt frázisok hangoztatásánál.

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) — A kárpótlási jegyben január 21-én 22 kötés volt. Nyitó ára 705, átlagára 727, záró ára 730 forint. A 180 napos diszkont kincstárjegy VIII. sorozatára három kötést realizáltak. Nyitó ára 97,93, átlagos árfolyama 97,93, záró árfolyama 98,21 százalék.

Kárpótlási jegy

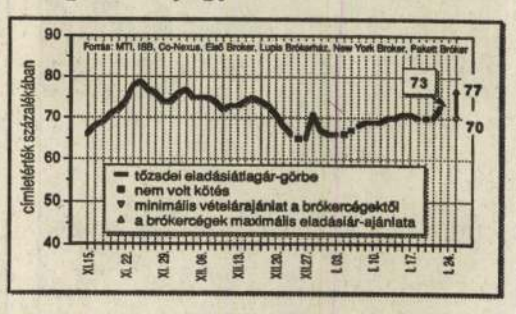

Tőzsde

Index (ideiglenes) jan. 21. 1552,12 +54.18

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1994. január 24.

Pénznem	Valuta Vétel	Valuta Eladás	Deviza Középárf.
Angol font	150,98	153,98	152,60
Ausztrál dollár	70,95	72,29	71,92
Belga frank*	277,43	282,93	280,16
Dán korona	14,87	15,17	15,02
Finn márka	17,82	18,16	18,00
Francia frank	17,01	17,35	17,18
Holland forint	51,52	52,56	52,05
Ír font	144,30	147,10	145,98
Japán yen*	90,36	92,22	91,24
Kanadai dollár	77,20	78,72	78,01
Kuvaiti dinár	339,45	346,11	342,69
Német márka	57,74	58,94	58,33
Norvég korona	13,43	13,71	13,57
Olasz líra**	59,38	60,60	59,91
Osztrák schill.*	821,60	838,30	830,10
Portugál escudo*	57,31	58,45	57,90
Spanyol peseta*	70,60	72,06	71,39
Svájci frank	68,90	70,22	69,62
Svéd korona	12,55	12,79	12,67
USA-dollár	101,25	103,25	102,26
ECU (KP)	112,18	114,42	113,28

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban

*: 100 egység, **: 1000 egység

APROPÓ

Xavér

DOBOS KLÁRA

Ezt a nevet nem lehet elfelejteni. Pláne olyan „változatban", hogy Varnus Xavér (vagy fordítva). Több okból sem. Egyrészt mert a név annyira különleges, másrészt pedig mert „viselője" is különleges. Attól, hogy ő annak tartja magát. Egyébként fiatal orgonaművész, mondják róla, tehetséges, ő meg azt mondja, hiper-szuper tehetséges. Valamiféle csodavárás előzte meg miskolci hangversenyét is, amely tényleg jó volt, ám egyáltalán nem különleges...

Legközelebb a Bartók rádió Muzsikáló reggel című műsorának vezetőjeként állítá, milyen szerencsénk van, hogy ma reggel őt hallgathatjuk, aztán meg hogy „kilenc óra van és örülhetnek, mert megszabadulnak tőlünk". Szóval végig jópofizta a műsort, s ezzel tovább fokozta bennem az ellenérzést. Nevére legutóbb A remete lemezei című rádióadásban figyeltem fel. Azaz csak a műsor végén, mikor már jól kiszórakoztam magam. Merthogy tetszett. Művészeket, politikusokat szólaltatott meg benne, egyáltalán nem művészkedve és nem politizálva. A politikusokat a művészetről kérdezte, a művészeket pedig mindenféle különlegességekről. Például hogy eszik-e még Lehotka szappant a fáradtság ellen, hogy Fodor Gábor mikor szokott zongorázni, s kérte Torgyán Józsefet, aki három évet végzett a Zeneakadémián, hogy hegedüljön már valamit a hallgatóknak. A kérés nem teljesült, viszont Torgyán – akiről egyébként senki nem vitatja, hogy jókat tud mondani – elmesélte, hogy neki a leginkább a zenehallgatás jelenti a pihenést, hogy egy tízperces Chopin-noktürn erejétől eltörpül mindenféle rágalom-ária, s a zene kész csoda. És Xavér nem gonoszkodott, nem kavart bele senkit semmibe, kulturáltan és szórakoztatóan tudott érdekes dolgokról csevegni.

Lehet, hogy „öregszik" a fiú?

Angolul beszélőknek

Miskolc (ÉM) – Az Angolul Beszélők Egyesülete (ESU) miskolci Angol klubja ismerkedő összejövetelt szervez január 28-án, pénteken délután 5 órától. Az érdeklődőket a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár idegennyelvi részlegébe várják.

TÁRLAT

Naiv festő kiállítása

Miskolc (ÉM) – Január 26-án, szerdán délután öt órakor nyílik meg a Mini Galériában (Miskolc, Kossuth u. 11. sz.) Ocsenás Béla naiv festő kiállítása. A művész többek között így vall önmagáról:

„Miskolcon születtem 1950-ben. Munkáscsaládból származom, szüleim és testvéreim a vasas szakmában dolgoznak. Életemből tizenkét évet töltöttem Bükkszentlászlón, ebben a csodálatos kis szlovák nemzetiségű hegyi faluban. 1988-tól foglalkozom a naiv festészettel. Munkám során gyönyörű tájakat, napfelkeltét és naplementét láttam az év minden órájában. Dolgos és rohanó érdekes embereket, a természet születését és haldoklását. Szépséges virágokat, mezőket, erdőket és hegyeket. Festészetemben tanítóm nem volt, csak az élet és a természet. Emlékképeim tárgyában ezt szeretném visszaadni sajátos művészetemben. 1990-től vagyok a BAK képzőművészeti egyesület tagja. 1993-ban Alkotói díjat kaptam munkásságom elismeréseként."

A kiállítás, amelyet Kishonthy Zsolt művészettörténész nyit meg, február 26-ig látogatható.

A kétszemélyes robinzonád

Az építész és az asszír császár újra Miskolcon

Miskolc (ÉM) – Az utolsó szürrealista – így jellemezt Fernando Arrabalt Vinkó József, Az építész és az asszír császár című színmű fordítója, a darabot pedig Defoe Robinsonjához hasonlította.

„A lakatlan szigeten (önmagát felváltva hol építésznek, hol császárnak nevező) ember az élet örök ciklikus körforgást szemlélteti: egy delériumos, álomszerű ceremóniában folyamatosan cserélődnek szerepek és figurák, örök bizonytalanságunk, örök választási kényszerünk, örök kétségeink tárháza ez a darab, egyszerre szent és szentségtörő, erotikus és misztikus, élet-igenlő és lemondó, bátor és gyáva, kegyetlen-durva és lány, mint egy simogatás – kétszemélyes robinzonád: a világ kezdetén – vagy éppenséggel a végén? – álló ember kétségbeesett kísérlete önmaga (és a világ) megértésére."

Fernando Arrabal Az építész és az asszír császár című színművét először 1987-ben mutatták be a Miskolci Nemzeti Színházban. A két szereplő Mihályi Győző és Bregyán Péter volt. S most – ma, holnap és holnapután – ismét láthatjuk a színházi „Csarnokban" a kétszemélyes drámát.

A szereplők nem változtak, mindössze közben eltelt néhány év, és immáron vendégművészként mutatkozik be a Miskolci Nemzeti Színházban Mihályi Győző és Bregyán Péter.

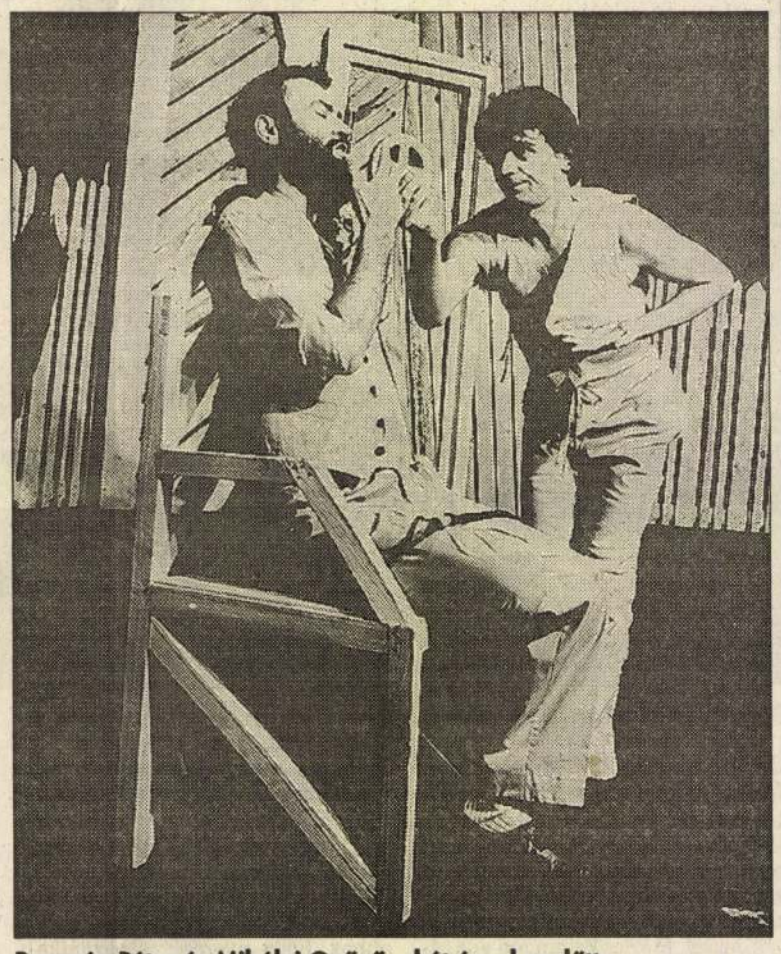

Bregyán Péter és Mihályi Győző – hét évvel ezelőtt

Fotó: Jármay György

Az áremelkedés már biztos

A tankönyvhöz vezető út is jó szándékkal van kikövezve...

Miskolc (ÉM) – Hogy mostanában sok szó esik a tankönyvekről, az egyáltalán nem véletlen: az iskoláknak január 31-ig meg kell rendelniük az 1994/95-ös tanév könyveit. A rendelés körülményei, a bizományosi rendszer, a tankönyvárak körül azonban még jócskán találhatunk bizonytalanságot, ezért is tartott tegnap tájékoztatót az Észak-Piért Rt. elnöke, Aranyosi József és kereskedelmi igazgatója, Tőzsér István.

Az Észak-Piért Rt. a Nemzeti Tankönyvkiadó és a Műszaki Könyvkiadó kiadványait terjeszti, a többi 66, tankönyvekkel is foglalkozó cég egyelőre elzárkózott az együttműködés elől. Ezen a területen tehát nincs jelentős előrelépés.

Annál nagyobb változás várható az ártámogatásban. Az új rendszer bevezetéséről már évek óta hallani, de hogy miként is néz majd ki pontosan, az még mindig bizonytalan. Ami biztos: ezentúl nem építik be a könyvárba a támogatást, az iskoláknak is az egyetlen, piaci áron számlázzák a megrendelt példányokat. A támogatást diákonként (a jelenlegi, még nem végleges állapot szerint 700–800 forint körüli az összeg) a fenntartókhoz juttatják majd el. Ám ennek pontos útját és elosztását még most dolgozzák ki.

A Nemzeti Tankönyvkiadó árai a támogatás kiemelésén túl is emelkednek, a tavalyi piaci árhoz képest mintegy 35 százalékkal. Növekszik az iskolai bizományosok jutaléka is. Bár százalékban kevesebbet tud kínálni az Észak-Piért Rt., összegszerűen ez mégis majd a dupláját jelenti a tavalyi díjnak.

Tehát: ha az iskolával kötnek szerződést, akkor 5 százalékot, ha a pedagógussal, akkor 3,5 százalékot kínálnak. Ugyanakkor az „előszezonban", tehát még ebben a tanévben átvett könyvek után 6, illetve 4,2 százalékot adnak, a Nemzeti Tankönyvkiadó pedig további 5 százalék árengedménnyel számlázza ekkor a könyveket.

Bár úgy tűnik, mindenkit csak a jószándék vezet (a rendelési határidőt azért hozták ennyire előre, hogy augusztusra biztosan elkészüljenek a könyvek), a helyzet mégsem rózsás.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium most pontosítja az iskolák címjegyzékét – ezek szerint a megrendelőlapokat a tavalyi szerint postáztatták, nem lehet csodálkozni, hogy egyes iskolák máig nem kapták meg. Ám a nagyon is szigorúan veendő rendelési határidő már a nyakukon.

Ugyanakkor hibás a jegyzék, egyes könyveket csak a rendelési szám szerint lehet beazonosítani. Az Észak-Piért Rt. vezetői megpróbálták ugyan kapcsolatot teremteni a megrendelőlapok terjesztőivel, a szegedi Mozaik Stúdióval (tavaly még a pedagógiai intézetek látták el ezt a feladatot – zökkenőmentesen), ám nem sikerült eredményt elérni.

Külön vihart kavart a lapokon található kitétel, miszerint a rendelés csak a fenntartó bélyegzőjével együtt érvényes. Kétéves terjesztői munkájuk során – mondta Tőzsér István – soha semmilyen pénzügyi problémájuk nem volt a pedagógusokkal.

Ám ennél sokkal súlyosabb érv a kitétel ellen, hogy az önkormányzatokat erről nem értesítették. Azontúl a rendelet, mely szerint ez rákerült a lapra, még csak tervezet, nem lépett életbe. De ha már érvényes is lenne: csak az iskolákra terjedne ki hatásköre, a fenntartókra nem. A helyzet tehát meglehetősen kusza. Megnyugtatásul csak annyit közölhetünk: a miskolci önkormányzat nem kívánja felülbélyegezni a rendeléseket.

Végül azért két jó hírrel is szolgálhatunk: minden tankönyvlerakatban megtalálhatók az új tankönyvek bemutató-kazettái, de az Észak-Piért Rt. a pedagógiai intézeteknek díjmentesen küld 2–2 példányt raktári készletéből, hogy megteremthessék az állandó bemutató-termet, megismertethessék az új könyveket. A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet pedig legújabb tervei szerint vándoroltatni kívánja a megyében a Miskolcon már állandó jelleggel működő tankönyv-kiállítását.

„Rocknagypapák" a búvóhelyen

Miskolc (ÉM – BG) – Meglehetősen sok éve már annak, hogy a P. Mobil Schuster Lóri vezényletével bebútorozta magát a miskolci Vörösmarty Művházba, mert a megyében hovatovább már csak ez volt az a hely, ahová az akkori hatalom keze nem ért el (talán el sem hitték, hogy ilyen kis helyen lehet játszani).

Azóta jó néhány év eltelt, és elérkezett az ideje annak, hogy az országos turné előtt a jogelőd zenekar, a Gesarol eljöjjön felmérni a terepet a Vörösmarty Művház Livin' blues klubjába.

A törzsgárda arra készült, hogy majd beballag, leadja a kabátját a ruhatárba, elcsoszog a büféig, megveszi a kis söröcskéjét, kólácskáját, majd leül valamelyik asztalhoz és diskurál, vagy csak bámészkodik. Törzsgárda aztán tapasztalta, hogy beballagás helyett áttüremkedik, ruhatárba adásról szó sem volt az ott lévő teltház miatt, a büféhez szinte lehetetlen elérni, ülőhelyről meg álmodni sem nagyon érdemes. Egymás hegyén-hátán nyüzsögtek a gyűrött fejű harmincasok meg a rózsás képű ifjoncok. Itt még azzal is találkozni lehetett, akinek már rég halálhírét költötték.

A nagy nyakbaborulások után pár reménytelen kísérlet következett a terembe hatolásra, ahol hat teljesen ismeretlen kopaszodó, pocakos, csuparánc homlokú fazon nyomult kegyetlenül.

Néhány hang követelésére felcsendült a Miskolc című nóta, majd ugyanúgy folytatódott, ahogy elkezdődött, peregtek a klasszikusok. Volt itt minden a Black Sabbath-tól kezdve az Animals-ön, Rolling Stones-on át a Deep Purple-ig. A tiniréteg azonban nem nyugodott bele abba, hogy koruknál fogva ők élőben még soha nem hallottak igazi Mobil slágereket. Az énekes próbálta győzködni az ifjúságot, hogy „Kérem tisztelettel, itten arról van szó, hogy ez a Gesarol nevű zenekar, amit most domborítunk, az nem a Mobil, mi jóformán csak a klasszikusokat hoztuk el annak idején a magyar fiatalságnak. A Mobil az már egy más alakulat, ami ebből a zenekarból és ebből a zenéből nőtt ki".

Fiatalság hitte is, nem is, mindenesetre a szünetekben kárpótolták magukat, és olyan sírva vigadós nekikeseredéssel énekelték a régi P. Mobil nótákat, mintha minden bulin ott lettek volna, nem pedig a Csön, csön gyűrűt énekelték volna az oviban.

A srácok ott a színpadon meg is éreztek ebből valamit, mert a program zárórészében elnyomták azt a négy ősrégi dalt vagy háromszor egymás után, amit még sikerült Vikidálnak is kislemezre énekelni, majd kijelentették, hogy kár volt olyan hamar kiszállni ebből a buliból és elmenni Ausztráliába, mert a sidneyi operaház csak egy koszvadt kis ólacska a Vörösmartyhoz képest. Éppen ezért márciusban vagy akármikor máskor visszajönnek.

Iskolai hanglemez

Székesfehérvár (MTI) – Hanglemez kiadására vállalkozott a székesfehérvári Hermann László Zeneiskola. A korongon az intézmény vonószenekarának tolmácsolásában Geminiani, Bach, Mozart, Georg Arányi-Aschner, Elgar és Mascagni művei szólalnak meg. A 30 tagú együttest Major István művészeti vezető, karnagy vezényelte. A borító Ecsedi Mária grafikusművész tervei alapján készült. A hanglemez 1500 példányban jelent meg. A hanglemezeket követően – amint azok eladásából összegyűlik a szükséges pénz – CD lemezt és a vonószenekart ismertető kiadványt is megjelentetnek.

Versmondó verseny

Miskolc (ÉM) – Befejeződtek a Magyar Szocialista Párt, a József Attila Művészeti Centrum, a Szabadsajtó Alapítvány, az Eurocontour Alapítvány, a Nyomdász Szakszervezet és az Ifjú szocialisták által meghirdetett József Attila vers- és prózamondó verseny városi selejtezői. Négy helyszínen (Miskolc, Kazincbarcika, Sárospatak, Mezőkövesd) 89 fiatal vett részt a versenyeken. A zsűri döntése alapján a megyei elődöntőre a következők jutottak tovább (névsorrendben).

I. korcsoport (14–18 évesek): Boros Éva, Szerencs; Derbák Zsuzsa, Sajószöged; Erkli Ágnes, Kazincbarcika; Hajnal Gábor, Miskolc; Horváth Kálmán, Sátoraljaújhely; Hutkai Zsuzsa, Sárospatak; Ignácz Melinda, Halmaj; Kaló Zsuzsanna, Kazincbarcika; Kapitány Mária, Kazincbarcika; Koczák Mariann, Sárospatak; Laskay Anna, Tiszaújváros; Lénárt Zsuzsanna, Kazincbarcika; Molnár Gábor, Mezőkövesd; Molnár Mária, Vatta; Nagy Júlia, Emőd; Nagy Zsuzsanna, Mezőkövesd; Olajos Gergő, Sárospatak; Reich Dóra, Mezőkövesd; Tóth Bernadett, Kazincbarcika.

II. korcsoport (19–25 évesek): Kecskés Ákos, Sárospatak; Koscsóné Tokaji Edit, Kesznyéten; Kovács Tamás, Sárospatak; Magda Gabriella, Miskolc; Rajna Andrea, Gesztely; Szabó Tünde, Miskolc; Szendi Melinda, Miskolc.

A megyei elődöntő helyéről, idejéről a versenyzők levélben, az érdeklődők sajtó útján értesülhetnek.

Udmurt művészet

Székesfehérvár (MTI) – Az udmurtok népművészetéből ad ízelítőt az a kiállítás, amely a közelmúltban nyílt meg a székesfehérvári Barátság Házában. A február 28-ig látható tárlat látogatói megismerkedhetnek a Káma és a Vjatka folyó között elterülő síkságon, a magyarok egykori őshazájában élő, a finn–permiághoz tartozó nyelvrokonaink jellegzetes népviseletével, a magyarhoz sokban hasonlító hímzésmotívum-világával, különleges fejdíszeivel, faragványaival.

A kiállítást a székesfehérvári művelődési intézmény és az Orosz Kulturális Központ rendezte. A Barátság Házában egyébként hagyomány, hogy évente több tárlaton mutatják be más népek kulturális értékeit.

Szerb festők

Kecskemét (MTI) – Két szerb művész – Zdravko Mandic és Grujica Lazarevic – festményeiből nyílt kiállítás pénteken Kecskeméten, a Kamaraszínházban. A február 12-ig megtekinthető képek két évvel ezelőtt születtek, a Bács-Kiskun megyei önkormányzat nemzetközi alkotótáborában, a Duna menti Veránka szigeten.

RÖVIDEN

A Nyitott Színház a Szerelem... Oh! című darabot mutatja be a kazincbarcikai Egressy Béni Művelődési Központban január 26-án, szerdán este hét órakor.

Molière: A tudós nők című darabját játssza a kassai Thália Színház társulata január 25-én, este hét órakor Sárospatakon, a Művelődés Házában.

A tiszaújvárosi művelődési központban január 25-én, kedden este hét órakor Vikidál Gyula és Varga Miklós ad közös koncertet, amelyen saját dalaik mellett részleteket adnak elő az Atilla és az István a király című rockoperákból.

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Ócsay Károly
szobrászművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1984 NOV 18

Fölfedezték (a kerámia helyett) ismét a plasztikát

1024

Ócsay Károly egy különleges kerámia térplasztikán dolgozik

Szobrászok a siklósi alkotóházban

Az igazi művész általában akkor is önmagát adja, ha átlépve saját műfaja kereteit, más területen alkot. Ezt állapíthattuk meg Siklóson, a baranyai művésztelepek ottani alkotóházában egy tenap véget ért, kéthetes, különös kísérlet legfőbb tanulságaként. Ezúttal ugyanis nem keramikusok, hanem szobrászok dolgoztak a kerámia alkotótelep műhelyeiben azzal a szándékkal, hogy kipróbálják az ottani lehetőségeket, úgymond: kiránduljanak egy kicsit a kerámiába. A keramikusi képességek – többkevesebb sikerrel kecsegtető érvényesülése azonban rendre elmaradt, a szobrászok nem a kerámiát fedezték fel és ismerték meg, hanem azokat az újabb, óriási plasztikai lehetőségeket, amelyeket a művésztelep adottságai – eddig ismeretlenül – kínáltak. Csak – senki sem élt velük. Öttjártunkkor tapasztalhattuk, hogy az elmúlt két hétre a Művészeti Alap által beutalt szobrászok nagy munkakedvvel és példátlan termékenységgel dolgoztak, kipróbálva a művésztelepi anyagokat, technológiákat. A kilenc szobrász – köztük nem egy neves művész, mint például Ligeti Erika, Ócsay Károly, Szöllősy Enikő és Szabó Iván – a kísérletek mellett érvényes műveket is alkotott.

Dr. Havasi János igazgató szerint igazi szimpozionszellem uralkodott az elmúlt két hétben az alkotóházban. A művészekkel beszélgetve megállapíthattuk, hogy messzemenően elégedettek a művésztelep legkülönfélébb adottságaival, felszereltségével, anyagi ellátottságával, kisegítő személyzetével. Többen elhatározták, hogy januárig külön terveket készítenek egy Siklóson kikísérletezett és szobrászati szempontból igen sokat ígérő, pirogránitszerű anyagra építve. Ezeket a terveket – a mostanihoz hasonló – januári munkaciklus alatt kivitelezik, majd Budapesten önálló kiállításon mutatják be a nagyközönségnek és nem utolsósorban művésztársaiknak.

Több neves szobrász annak a véleményének adott hangot, hogy Siklóson érdemes volna némiképpen föloldani a jelenlegi merev műfaji zártságot, és más művészeti ágak képviselőit (elsősorban természetesen szobrászokat) is be kellene vonni a művésztelep munkájába. Talán még az sem volna szentségtörés – mondotta az egyik szobrászvendég –, ha olykor egy-egy festő is felbukkanna itt, ezen a – valamennyiük szerint – minden igényt kielégítő művésztelepen.

B. K.

pagodák

szobor más arckifejezésű — a hívők kikeresik a kedves halottaikra emlékeztetőt, s azt díszítik virágaikkal. Középen a hatalmas ülő Buddha, az ezeregyedik, gyertyák fényében, pénzcsörgés zajában. A keresztrácsos ládába bedobok én is egy érmét, a legkisebb értékűt. Nem takarékosságból! Itt így szokás. A pénz, nem érték, hanem jelképes adomány.

Narában, Japán 8. századbeli fővárosában a Todaiji templom őrzi a világ legnagyobb bronzszobrát. Hatalmas lótuszvirágon ül a 22 méter magas, 551 tonna súlyú alak. Arca titokzatos, jobb kezét felemeli — „megtestesíti a világ bölcsességét és kegyelmét". Fenséges, ünnepélyes pillanat, több mint ezer éve zarándokolnak ide az emberek.

A legnagyobb élményem egy másik óriás Buddha, a kamakurai volt. Szabadban, fák között ül a becsukott szemű szo-

A kamakurai óriás Buddha

A shinto kapukat, templomokat pirosra festették. Kőlámpások sora jelzi az utat a szentélyhez. A bejárat előtt kút, ivóedényekkel — csak szájöblítés, kézmosás után illik az istenek elé járulni. Sokan keresik fel az Ise-Shima Nemzeti Parkban Amaterasu Omi Kami, a Nap istennőjének komor, fehér fa templomát. A templomhoz kilométer hosszan piros, kecses ívű kapuk vezetnek. A lépcső előtt egy sereg cipő — a bent imádkozók lábbelije. Hosszú, fehér kimonós férfi állja utamat — erre tilos a bemenet. Oldalt kerülök, és máris ott vagyok a szentély előtt, ahol a piros félhomályban a földön, kispárnán ülnek, térdelnek a hívők. Énekszó hangzik — különös zengésű, magas fekvésű dallam.

Elöl fehér ruhás nők celebrálnak, az első sorban ülők előtt megállnak, kezükkel intenek. Áldást osztanak? Még néhány táncmozdulat — és eltűnnek a kijáraton. A hívők föllállnak, s alig néhány perc alatt kiürül a terem.

Most nézek csak körül ebben a puritán egyszerűségű teremben, ahol a természeti elemeket és az ősöket imádják, és shinto meggyőződés szerint azt tartják, az istenség a természet minden formájában jelen van. De azok a hívők, akik most shintoista szertartáson vettek részt, holnap buddhista pagodában imádkoznak, elmélkednek.

Kádár Márta

. november

obzódásától adulásáig

szalaggal! A helyi szervezet 26-án kihirdette, hogy minden 16 éven felüli férfit fegyveres nemzetszolgálatra szólítanak föl „... a belső rend és köz-

Görögországi

Szent he

Zacharónál meglátjuk a Jón-tenger rögország nyugati partvidéke eg más, mint a keleti. Csaknem egyen nalú, alig tagolt, kevéssé alkalmas józásra, a kikötésre. Ha tegnap irányban a kisázsiai, török partokat tük, akkor ma nyugat felé Itáliána olasz „csizma" talpának integethetür

Késő délután, fáradtan érkezünk Olümpiába. Heléna, a vezetőnk tudja milyen látnivalók várnak még ránk engedi az autóbuszt a szálloda előtt kolni, a múzeum elé tereli.

— Ma a leleteket, az ásatások sorá került műkincseket nézzük meg. Ho a rommező, a terep bejárása marad

„Szentély", „ősi kultuszhely", „olá láng", „szent ünnep" — csengenek ben a múzeumi magyarázat visszat fejezései akkor is, amikor este kisétá szálloda ajtaján. De még nem látta rost, amely vásáribb, települést, pénzszagúbb, szent helyet, amely sebb lett volna.

Ma sem tudom, hogy valóban sz ban, külföldi turisták fogadására al helyen, vagy egy garniszálló és egy rosi nyilvánosház kereszteződéséből tett intézményben töltöttük az éjsz poros, lekopott szobából, a foltos műk közül az utcára menekültünk. sem volt jobb.

Olümpiának egyetlen rangosabb van. A várost ezer ember lakja, és prospektus sem titkolja, hogy a lako idegenekből, a külföldi turistákból telekben, kempingekben, penziókb termekben, üzletekben dolgozik.

Láttam a hosszúcombú, szép gör az utcasarkon, nem állt, hanem ült nélküli széken, átvetett lábát ló félre nem érthető mozdulattal tart zében az égő cigarettát, és rajzo rázzsal jeleket a levegőben. Mög nyitott boltajtó és a boltból nyíló, nyözött raktár az „árura" várt.

És láttam a csinos, jól öltözött g talembert, a járda szélén sétálgo állt a modern sportkocsija, ajt nyitva, ujján a csillogó kariká slusszkulcsot pörgette, és ha egy magános hölgy elhaladt mellette jolt, és az autó felé intett: — Ma

Az ékszerüzletek kirakatai csill aranytól és az ezüsttől. De sehol szágban nem láttam annyi hamis tárgyat, mint itt: műanyagból ön szobrot, műkincsutánzatot, az ók kat megörökítő értéktelen festmé idegen vásárlás nélkül akart távo adó az utcára is utána ment, k visszahúzta a boltba, és másik á a pultra.

Szentély, szent hely Olümpia?

Oh, szegény istenasszony! Mive jainkban a nevedet viselő városk

— Figyelmet kérek ... Most eg adás következik — mondja Helé fenekével ráül egy faragott kő olümpiai szentély kialakulását, fogom ismertetni ... Közben kérd het ... Utána együtt bejárjuk zőt ... Délben találkozunk a busz

Peregnek a számok, az évszáz nevek. Zeusz, Hesztia, Héra ... Oinomaosz, Mürtilosz ... Ha val dítja a fejét, vagy a szomszédjáv get, Heléna orra nyergére tolja a üveget, ránk néz, és fölemeli a ho

Tegnap láttam a múzeumban makettjét és az ásatási területen anyagot: szobortöredékeket, hasz gyakat, fegyvereket. A Zeusz-ten oromcsoportja, a hatalmas szol hökkentettek a természetellenes

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Ocsay Károly, szobrász
művész
NARODNE NOVINE
1984 APR 19
1021

Budimpešta, 19. IV 1984.

Iz likovnog života

Skulpture Károlya Ócsaija

Portret našeg poznatog kompozitora i etnomuzikologa Tihomira Vujičića (na gornjoj slici) sreli smo na jednoj nedavno otvorenoj budimpeštanskoj izložbi koja reprezentuje stvaralaštvo vajara Károlya Ócsaija. Iako pripadnik srednje generacije, Károly Ócsai se ubraja u red „mladih" mađarskih vajara, čije je stvaralaštvo dobilo puni zamah sedamdesetih godina. Već desetak godina njegova dela — skulpture, mala plastika i plakete — prisutna su na svim značajnim zemaljskim izložbama, a postavljena su takođe u mnogo mesta. Ócsaijeva ostvarenja govore savremenim likovnim jezikom, prenoseći duboke i humane poruke koje neposredno dopiru do čoveka današnjice. Njegova dela nalaze se i u susednim zemljama: Austriji i Jugoslaviji.

— Na moju umetničku afirmaciju u velikoj je meri uticao boravak na međunarodnom likovnom simpozijumu priređenom 1973. godine u Makedoniji, u Prilepu — kaže Károly Ócsai. — U tom osobenom ambijentu i društvu kolega iz celog sveta imao sam prilike da ostvarim nekoliko svojih snova u kamenu. Tu sam takođe stekao mnogo divnih prijatelja među jugoslovenskim vajarima . . .

Što se tiče Tihomirovog portreta, on se na Ócsaijevoj izložbi nalazi u „društvu" velikana mađarske književnosti, kao što su Lajos Nagy i Mihály Babits.

— Za Tihomira me vezivalo dugogodišnje prijateljstvo — saznajemo od Károlya Ócsaija. — Proveli smo mnoge nezaboravne časove u klubu umetnika „Fészek", vodeći uzbudljive razgovore o svemu što nas je toga časa zaokupljalo. Cenio sam ga kao čoveka i kao umetnika. Voleo bih kad bi njegov portret što skorije mogao biti postavljen u nekom od mesta za koje se on vezivao: recimo u Sentandreji, gde gradska muzička škola nosi njegovo ime, ili u njegovom rodnom Pomazu . . .

J. Vidović

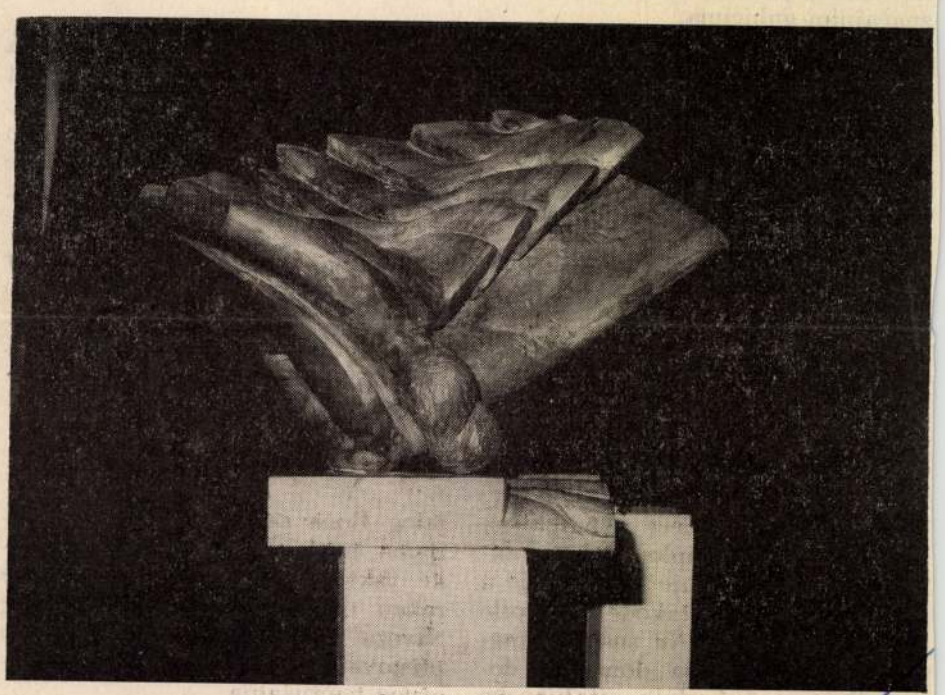

Károly Ócsai: Jastrepska ljubav

Vörösmaryjev trg u užem centru Budimpešte predstavlja jedan od najelegantnijih dijelova glavnoga grada. Trg sa svjeverne strane zatvara tzv. Gerbeaud-ova kuća, građena u romantično-eklektičnom stilu kojoj je obnovom provedenom prošle godine, ponovno vraćena stara ljepota i sjaj. U prizemlju kuće nalazi se slastičarnica „Vörösmarty" — ugostiteljski objekt velikih tradicija. Na slici: pogled na obnovljenu Gerbeaud-ovu palaču. **(Foto: MTI)**

SEDAM DANA

— U Moskvi je na zasedanju Vrhovnog sovjeta Sovjetskog Saveza na predlog CK KPSS za predsednika Prezidijuma izabran generalni sekretar KPSS Konstantin Černjenko. Njegov prvi zamenik je ponovo postao Vasilij Kuznjecov, predsednik vlade Nikolaj Tihonov, ministar spoljnih poslova Gromiko, a ministar odbrane maršal Ustinov. Tihonov je na zasedanju podneo program nove vlade i u svome govoru se detaljno osvrnuo na pitanje strateške ravnoteže, pri čemu je ponovio: ako sa američke strane ponovo uspostave situaciju što je prethodila instaliranju raketa u Zapadnoj Evropi, onda će se pružiti mogućnost za obnavljanje pregovora.

János Kádár i Pál Losonczi su uputili telegram Černjenku povodom njegovog izbora i zaželeli mu istaknute uspehe u radu.

— Na poziv predsednika mađarske vlade Györgya Lázára u Budimpešti je boravio predsednik italijanske vlade Betino Kraksi i ministar spoljnih poslova Andreoti. Razgovore je karakterisalo prijateljstvo i uzajamno poverenje. Pregovaračke strane su se sporazumele u tome da je u odnosima Istok Zapad potreban dijalog koji će odvesti do suštinskih pregovora. Italijanski listovi pozitivno ocenjuju posetu. Prema organu Komunističke partije Italije L' Uniti, „nastala je pukotina na zidu nesigurnosti i nerazumevanja karakterističnog za dijalog Istok-Zapad". List je u vezi posete takođe najavio da italijanska vlada ni ubuduće neće stvarati prepreke isporukama sovjetskog gasa.

Po završetku posete Kraksi je u budimpeštanskom Hiltonu održao konferenciju za štampu, gde je, odgovarajući na pitanja novinara, izjavio da su namere obe vlade miroljubive. „Smatramo da mir isto tako mora čuvati NATO kao i Varšavski ugovor. Svako na svom području treba da doprinese ubrzavanju procesa pregovora."

— Širom sveta osuđuje se stav Sjedinjenih Država prema Nikaragvi. Više zapadnih i latinskoameričkih zemalja, među njima britanski, francuski, zapadnonemački poslanici i političari prosledili su generalnom sekretaru OUN deklaraciju u kojoj žigošu SAD jer Regan pomaže kontrarevolucionare. Protekle nedelje je, naime, uz američku pomoć više od 8 hiljada do zubi naoružanih kontrarevoluconara izvršilo napad na vladine jedinice i od tada se vode žestoke borbe. Izveštaji već govore o značajnim gubicima.

— Četiri naoružana Palestinca zarobila su jedan autobus koji saobraća između Tel Aviva i luke Askelon. Hteli su da zarobe kao taoce četrdeset putnika koji su izraelski kolonisti. Gerilci su u oružanom obračunu ubijeni, dva putnika i dva vojnika su ranjena. Nakon toga jedan libanski kamion natovaren eksplozivom izvršio je samoubilački napad na utvrđene izraelske položaje u blizini grada Tir. Ova akcija ima petnaest mrtvih. U području Gaze su zbog toga izvršene mere odmazde.

— Novija sovjetska inicijativa za smanjenje naoružanja: ministar spoljnih poslova, član Politbiroa KPSS Gromiko je uputio pismo generalnom sekretaru OUN u kojem je detaljno izneo zamisli i predloge Sovjetskog Saveza u vezi sa delatnošću vojne mornarice Sovjetskog Saveza.

Evropska razmena mišljenja

Ovogodišnje proleće je stiglo sa neobično živom diplomatskom aktivnošću, što upućuje na to da je u političkom životu takođe nastupilo odmrzavanje. Da ove susrete, razgovore počnemo sa domaćim događajima: predsednik italijanske vlade Kraksi je boravio u Budimpešjalog Bona sa socijalističkim zemljama, mada se i dalje drži zajedničke taktike NATO-a, pri čemu je rekao da „od odluke Sovjetskog Saveza" zavisi kada će se ponovo pregovarati o ograničavanju nuklearnog naoružanja.

Zapadnonemački ministar je u

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Károly Ócsai

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1983 AUG 15

1027

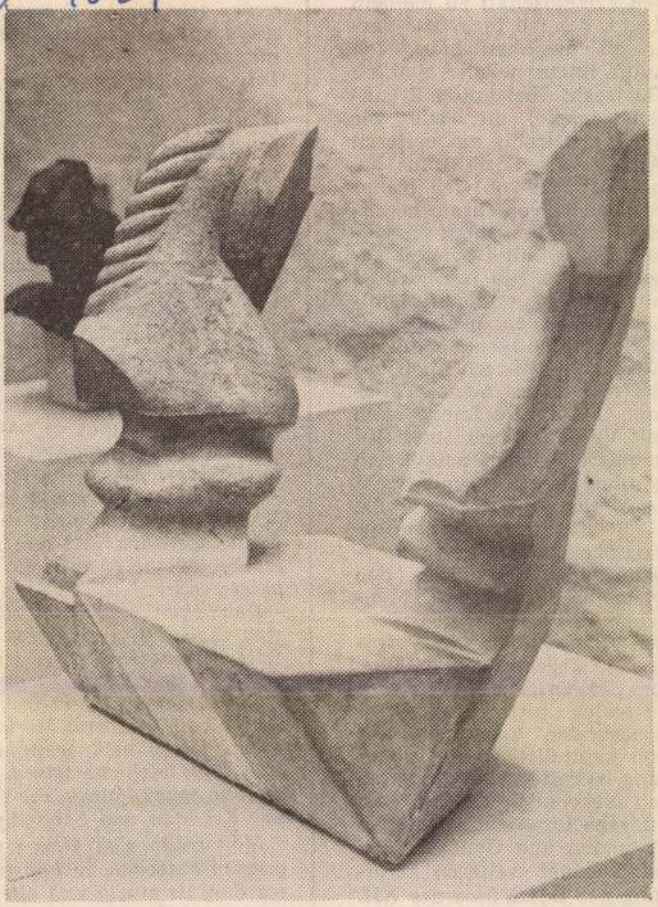

Károly Ócsai: H 7, 1983

Kleinplastik-Biennale

spräche un
mitteln mir
großen Herz
fen Freunds
Land, das ic
treten die
spüre immer
Gastrecht
den genieße,
auch, zielstr
Aufbau des
beiten. Ob
erst wenig v
chen Land und Ihrer reizvollen Hauptstadt Budapest gesehen habe, so beeindruckt mich aber besonders das pulsierende Leben in dieser geschichtsträchtigen Kapitale. Natürlich habe ich mich vor der Aufnahme meiner Tätigkeit in Ihrem Lande auch mit Vergangenheit und Gegenwart Ungarns befaßt. Ich glaube, mit Fug und Recht feststellen zu dürfen, daß die UVR unter Führung der Ungarischen Sozialistischen Arbeiterpartei und durch den Fleiß ihrer arbeitsamen Menschen in den zurückliegenden Jahrzehnten hervorragende Ergebnisse erzielte. Das ist ein erneuter Beweis, zu welch historisch beeindruckenden Leistungen ein von kapitalistischer Ausbeutung befreites Volk fähig ist. Ich freue mich darüber und wünsche unseren ungarischen Freunden und Genossen Erfolg bei der weiteren Erfüllung der Beschlüsse des XII. Parteitages der USAP.

Genosse Botschafter, wir danken Ihnen für das Gespräch.

...zen der Ressentiments, und
beiderseitig, indem man die
sowohl in dem einen wie in
greift und verstärkt.

Andererseits sind die Folg
nicht vollkommen Eingeweih
sehbar. Wie bei allen Einmis
diesem Falle vielleicht noch
kung manchmal auch gegen
stimmigkeiten gibt es natürl
gionen, das zu leugnen, wäre
mit Pulverfässern — wie lan
— hat sich noch nie ausgeze
schlagen oft gerade auf die A
Mittelosteuropa und den Bal
erschreckliche historische Be
gessen sollte.

Deutschen Publizisten steht
sich in Konflikte einzumisch
Entscheidungen Hitlers zusar
leicht in den Verdacht gerat
leben dieser divide-et-impera
zu wollen. Was, mit Verlaub
nicht eben günstig wäre. Ja,
sich doch leicht beweisen, es
setzung jener Politik, die ihre
nur Schaden und Schande ge

Man sollte sich eher freue
gungen entzogen zu haben. N
werden, ist einzig und allein
leichter. Da weitere Schwieri
nicht eben von politischer W

MDK

Ócskai család

egyik leghiresebb szegedi hajóépitő volt a XIX. sz.-ban.

Kovács János: Szegedi emlékek. Szeged, 1895. 167 l.
lásd: okv a 168 lapot. MOB kvt. 2629.sz.

Ocskai Imre, kv.
Önarckép, grafika
Cseréptányér, grafika
Bögre, grafika

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállítás. Bp. 1956. december, 11 l.

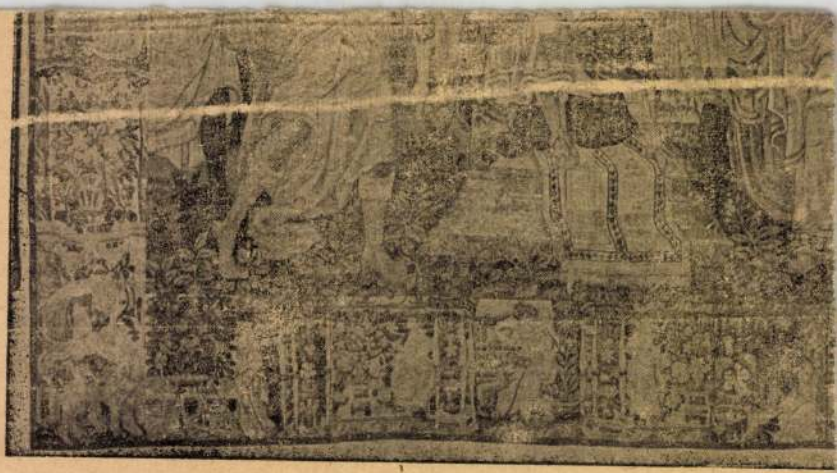

210. kép. *Dávid-sorozat: Dávid Sámuel előtt. Német, XVI. sz*

MDK

Ocskay István

Sérénité, márv.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 7 l.

Ocskay István

* Serenity c. női
mellszobra, kiállítva
a Nemzeti halon-
ban, repr.-
HoMHu 4 i.l.

rendkívül gyatra

* magyarra
fordítandó.
angol 70

Gróf Gyulay Ignácz.

Csaknem derékig, balr
lonban van ábrázolva. Nyakra
vetett mentéjén érdemjeleket
is hordja. Felirata négy sor

IGNAZ GRAF
BANUS VON C
Commandirender Gener
k.k. General-Feld

Kny., mér. a

Szn. 6
650-9

Ocskay István

Szobormüve, a Nemzeti Szalon tav.tárlatán.

N.U.934.VI.10.

Ocskay István

"Női mellszobor" c. műve a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Ujság, 934.VI.10.

MDK

Ocskay István

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

Felelős kiadó: Romhányi András igazgató

A **BMK GALÉRIA**
(XI. ker. Etele út 55.)
tisztelettel meghívja Önt

OCSKAY LÁSZLÓ

festőművész
VASKOR A RÓZSA JEGYÉBEN
című kiállítására.

1998. február 11-én 17 órakor

Megnyitja: JORY JUDIT *művészettörténész.*

A kiállítás megtekinthető március 9-ig
hétfőtől péntekig 9-19 óra között,
szombat és vasárnap a rendezvényekhez igazodóan.

Couleur Locale

Couleur Locale

Ocskay László kiállítása
a MAMŰ galériában

Megnyitja: Jóry Judit művészettörténész
2000. május 26-án, 19 órakor

Nyitva: 2000. június 10-ig,
szerdán, pénteken, szombaton, 15-19 óra között

NYOMTATVÁNY

KÉZBESÍTŐ BÉRMENTESÍTVE 2000 05 23 HATVAN 1

Új Művészet
Budapest
Nagymező u. 4.
1065

SOCIETY MAMŰ TÁRSASÁG
1071 Budapest, Damjanich u. 39. / Lejárat a Murányi utcából
Információ: 06-37-341-012, 306-1587, Fax: 343-4909, 342-5839
e-mail: ma-mu@freemail.hu

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alapprogram,
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, Erzsébetváros Önkormányzata

Ocskói vár

és egyházi
l. emlékek

Jedlicska II.

445.

Vasárnap 7 Jubilate		**Protestáns** Napol. **Görög** Sz. k. m. **Izraelita** Ijar 11
Hétfő 8 Mih. főa. megj.		**Protestáns** Gizella **Görög** N. Arzén **Izraelita** Ijar 12
Kedd 9 Naz. sz. Gergely	Holdtölte 23 óra 4 pk.	**Protestáns** Gergely **Görög** Izaiás pr. **Izraelita** Ijar 13
Szerda 10		**Protestáns** Ármin

Ocskói vár

l.

Jedlicska II.

445. l.

mazoli. Mint pápa, minden erejével a török veszedelem elhárításán fáradozott. Támogatta Hunyadi Jánost és Capistrani sz. Jánost a nándorfehérvári győzelem kivívásában, de a tervezett nagy keresztes hadjáratból létrehozni nem sikerült.

Callao, *P. h.* 1825 óta Mexikó közl. elnöke, erőszakos eszközökkel hajtja végre a kath. egyház elleni alkotói törvényeket.

Callot (Callo), *Jacques* (1592—1635), Francia rézkarcoló. Ő az első francia művész, ki ezt a technikai, mint önálló művészi tökéletességre emelé.

Calomel, l. *Kalomel*.

Calpurnia, l. *Calpurnius Piso*.

Calpurnius, Római plebejus nemzetség. Egyik ága a Pisonok. Nem a Pisonokhoz tartoznak *Lucius*) *C. Bestia*, kr. e. 111-ben mint konzul Jugurtha ellen harcolt, de általa megvesztegetteté magát. — *M*(*arcus*) *C. Bibulus*, kr. e. 59-ben Caesar konzultársa. Összeveszett Caio Iulius Caesarral. — *L*(*ucius*) *C. Piso*, Caio Iulius lelkes híve, Thracia, később Brittus, felesége.

Calpurnius Piso, Római plebejusi család. Egy *C*(*aius*) *C. P.* Nero ellen összeesküvést szőtt, amelybe Seneca is bele van keverve. Fivérével ezzel. — *Cn*(*aeus*) *C. Piso*, Germanicus ellenére Syriába ment, és lefegyverzi azzal vádolva, hogy lázadást mesterkedett. Összeállással vád alá. — *L*(*ucius*) *C. P. Caesoninus*, Pedanius Caesar, Caesar felesége. — *L*(*ucius*) *C. P. Frugi*, kr. e. 149-ben praetorium, kik hun lázadást szítottak a lusitaniaiak ellen. — *L*(*ucius*) *C. P. Frugi Licinianus*. Galba

te mmel, melyet a XIII. sz.-ban alapítottak 35,000 l.

Cambrinus (Kambrinus), *Pierre Jaque Étienne, gróf* (1770—1824), Francia tábornok. Texasban neki tulajdonítják a szalmaégetés, vagy a zárlat módját, de mégis nem adja a kijelentést, amelyet a waterloo-i csatában hangoztatott volna. Ő maga mindig tiltakozott ellene.

Camelot (fr. kamló), utcai árus, rikkancs.

Camisard (fr. kamisárd), Polgács formája, szines lacz saját. Ezek ezek Franciaországban készítik. A 26° C.-nél hevített, sajtanyagok különösen kidolgozás nélkül formákra helyezik. 25 napig tartatnak, és azzak s. 30 napig érlelik. 100 liter tejből 12—15 kg. sajt készíthető. 3 és ½ kg.-os darabokban kerül forgalomba.

Camorrák. A gör. mitrasiaknak megfelelő, latin istenség, kinek ereje a dalban és a jóslásban van.

Campa, Alakos díszű domborúan metszett kő, l. *Gemma*.

Campagna di Roma (olasz kampanya). Elnézt. tér, amelyben a tengerpartok csak egy szűk mezőt hagynak (v. szükségesek), ott lakatlanok és a nyilvánosan szemlélhető helyek alatt vannak, amelyeken keresztül a [illegible]

Campagne, *Bernhard Johann* (1663—1721), Német polihistorikus, a művészek arcképeiről szóló [illegible]

Campanari. A Szentlélek anyaszt. tervét intézte. Apostolok [illegible] (Campana Apostolica) [illegible] kiknek a pápai kúrián hivatal bíborosiéje, akinek a pápai

Ohman Bálint

Szerepelt a varsói magyar kiállításon.

W U · 1939. V. 2.

Ocsovay Dániel

éremvéső

lásd

Arch Ért

1902. 318. l.

319. l.

Celestinus, l. *Czelesztin.*

Ocsovay Daniel

vésnök

l. a munkácsi
pénzverdében

Lehoczky Tivadar

Munkács város új
monografiája.
Munkács 1907.
291. l.
290. l.

MOB könyvtár

a szinezés tanitványána tl

Ocsovay Dániel

Thieme Becker
XXV. 558. l.
(Lexikon)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Orosray Dániel

154. **ING,** fehér vászon, varratainál szálkihúzás és vert csipkebetét.Nyak- és ujjszegélyezésénél aranyhímzéses virágtövek, az ujjak szélén vert arany csipke. A hagyomány szerint II. Rákóczi Ferencé volt. Chernel Antal, Tömörd.

155. **II. RÁKÓCZI FERENC ABC-KÖNYVE,** nyomtatták Kassán, a Jezsuitáknál, 1674-ben. A fejedelem gyermekkori sajátkezű bejegyzéseivel. Budapest Kegyesrendiek Rendháza.

156. **GYÖMRŐI TÁBOR,** 1705 július 3. II. Rákóczi Ferencnek a kuruchadakhoz intézett beszéde. Eredeti, sajátkezű fogalmazvány. Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont levéltár.

157. **NEUKÖLN,** 1709 június 4. Frigyes porosz király levele II. Rákóczi Ferenchez.
Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont-levéltár.

158. **KRAKÓ,** é. n. márc. 5. II. Ágost lengyel király sajátkezű levele II. Rákóczi Ferenchez.
Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont-levéltár.

159. **VERSAILLES,** 1704 ápr. 1. XIV. Lajos levele Rákóczi Ferenchez. Biztosítja őt rokonszenvéről s ennek jeléül és ügyének támogatására elküldi hozzá Des Alleurs gróf altábornagyot.
Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont-levéltár.

160. **LUBLIN,** 1707 jún. 22. Nagy Péter orosz cár levele II. Rákóczi Ferenchez.
Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont-levéltár.

161. **KELET NÉLKÜL,** 1705—1707. évekből, valószínőleg 1706-ból Gázi-giráj kán, Hadzsi Szelim krimi kán fia II. Rákóczi Ferenchez. Sürgető kérésére sajnálattal feleli, hogy a szultán parancsának vétele nélkül nem küldhet neki segítséget.
Országos Levéltár. Rákóczi—Aspremont-levéltár.

162. **NÁSFA,** aranyozott ezüst, zománcozással, smaragd és igazgyöngyökkel díszítve. XVII. század m. f.
Történeti Osztály.

163. **DÍSZTŰ,** arany, heliotropból és jadeból készült vitéz alakjában; gyémántokkal és rubinokkal díszítve. Később javítva és átalakítva. Felsőmagyarország. XVIII. sz. első fele. Gróf Andrássy Géza.

145. **II. RÁKÓCZI FERENC NAGY PECSÉTNYOMÓJA,** vésett lapja ezüst, rajta díszes barok keretelésben Erdélyország, szívpajzsában a Rákóczi-család címerével, fölötte hercegi korona, kétsoros latin szöveg, babérkoszorúval övezve. Készítette vagy Warou Dániel, nálunk élt svéd vésnök, vagy Ocsovay Dániel nagybányai „példametsző". Történeti Osztály.

146. **II. RÁKÓCZI FERENC PECSÉTNYOMÓJA,** vésett lapja ezüst, rajta barok keretelésben a Rákóczi-család címere, címerpaláston, hercegi korona alatt, kétsoros latin körirattal és babérkoszorúval övezve. Készítette vagy Warou Dániel, nálunk élt svéd vésnök, vagy Ocsovay Dániel nagybányai „példametsző". Történeti Osztály.

147. **II. RÁKÓCZI FERENC PECSÉTNYOMÓJA,** réz, rajta barok keretelésben a Rákóczi-család címere hercegi korona alatt, latin körirattal és babérkoszorúval övezve. Győr, Szent Benedekrend.

148. **GRÓF FORGÁCH SIMON PECSÉTNYOMÓJA** császári tábornok korából, vésett ezüstlapján a Forgách-család címere, egysoros rövidített latinnyelvű körirattal és babérkoszorúval övezve. Történeti Osztály.

149. **GRÓF FORGÁCH SIMON PECSÉTNYOMÓJA,** kuruc tábornok korából, vésett ovális ezüstlapján a Forgách-család címere, egysoros latinnyelvű körirattal és babérkoszorúval övezve. Történeti Osztály.

150. **RÁKÓCZI FERENC PÉNZEI,** aranyforintja, elő- és hátlap, — ezüstforintja, elő- és hátlap, — ezüst poltúrája, elő- és hátlap, — rézhúszpoltúrása, elő- és hátlap, — réztízpoltúrása, elő- és hátlap, — rézpoltúrája, elő- és hátlap, — ellenjegyes húszpoltúrása, előlap, — ellenjegyes tízpoltúrása, előlap, — eperjesi szükségpénz, — lipótvári szükségpénz, — nagyváradi szükségpénz. Éremosztály.

151. **II. RÁKÓCZI FERENC EMLÉKÉRME** a szabadságharc megkezdésére ; ezüst, elő- és hátlap. Éremosztály.

152. **II. RÁKÓCZI FERENC EMLÉKÉRME** a vallásügyek rendezésére ; előlap ezüst, hátlap bronz. Éremosztály.

153. **II. RÁKÓCZI FERENC EMLÉKÉRME** az ónodi országgyűlésre. Ezüst, elő- és hátlap. Éremosztály.

Ocsovai Dániel

vaspéldametszője a
nagybányai pénz-
verőházban
1692–1728

Lásd okv

Numizmat. Közlöny
1943. 27–29. l.

Ocsovai Dániel
vaspéldametsző

lásd okv

Észe Tamás:

A nagybánya – munkácsi pénzverőház
II. Rákóczi Ferenc
korában. 1706–1711.
Numizm. Közl.
1944. 32. l. 36. l.
37. l. – 41. l. 44. l.

Mikor megszökött a Kuruczokról, Lengyelországon át Bécsbe menekült. A szatmári béke után 1714-ben visszatért. Magyarországba és a munkácsi pénz

= verdében a nemetek szolgálatába állott.

A vallás- és közoktatásügyi minisztertől
Budapest 5. Postafiók 118.

96032 96033 - 103168 - 103167
szám.

BUDAPEST 7 VII 26 7 5

Műemlékek Országos Bizottság
Elnökségének

Budapest
IX. Höggyes E. ut 10

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Ocsovay Dániel

éremvéső

lásd

a

Huszár Lajos

A kuruchor érmé-
nete.

Rákóczi emlék könyv

I. K. Bp. é. n.

402-l.

~~Zsolna II. 174.~~

Ocsovai Dániel

vaspéldametsző

lásd

életrajz

Esze Tamás:

A nagybányai pénzverőház II. Rákóczi Ferenc korában. 1703–1705.

Numizmatikai Közlöny

1939–40.

50. l.

51. l.

53. l.

Római lovagok V. 257.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Ocsovay Daniel

laid

Ráth I, 208,
209

Ocsovay I. Dániel Lipót, éremvéső és

szül. 1660. k., megh. 1728 (pecsét-metsző)

Nagybányán. Atyja luteránus pre-

dikátor volt. 1688. áttért a katolikus

vallásra s azután Bécsben tanulta

az éremvéső. 1692-1703-tól ~~haláláig~~

II. Rákóczi szolgálatban ~~Nagybányán~~ 1706-

10 Munkácson, mikódott. Onnan Lengyelor

~~nagybányán~~ Bécsbe ~~dugat~~ 1721 ismét

nagybányán van.

2. Ferenc Péter, éremvéső, O 1.

fia. [1725-től 1743 v. 1. bekövethe-

zett haláláig a nagybányai pénz-

verdében mukódott.

[Atyjától és Bécsben Gennaro-

tól tanult.

MÁJUS

13

Ocsovay, Ferenc Péter

Münzeisenschneider zu Nagybánya, Sohn des Daniel Leopold Ocsovay.

1725. bei allalmarlár Nagybánya.

1728. wird Franz Peter Ocsovay zum provisorischen Münzeisenschneider in Nagybánya mit 300 fl Gehalt ernannt.

1728. O. der am 26. März 1727 nach Wien kam, erhielt bei Gennaro Unterricht. 6 hónapig tanult.

1728. wird zum definitiven Münzeisenschneider in Nagybánya ernannt.

1743. máj 1. meghalt Nagybánya

Kalmünzen IV. 1308. f.

Emrich Gusztáv T.V. 87.

Ocsovay Dániel

Iród ha nincs dég a dat
lásd

Lehoczky 318

1706-1710 ig mikrodott
munkácsom a pénzverdébe.

Ocsovay, Daniel Lipót

Stempelschneider zu Nagybánya, gestorben 1728. Ocsovay war der Sohn eines ungarischen lutherischen Prädicanten, trat anno 1688 zu Maria-Zell zum Katholicismus über, übersiedelte hierauf nach Wien, wo er die Siegelschneiderei betrieb. Im Jahre 1692 kam er als Münzeisenschneider nach Nagybánya, wo er bis zum Ausbruch der Rakoczischen Unruhen (1703) verblieb, dann nach Polen flüchtete, von wo er 1709 nach Wien kam.
1721. O. erscheint als Münzeisenschneider zu Nagybánya

Katmünzen IV. 1308. l.

Egyetemi nyomda, budapesti m. kir.

[illegible] TV. 59

Ocsovay Daniel

Totenregister der Stadt Wien.

1691 dec. 21. – Das Kind des Daniel Ozowey, bürgerl. Siegelschneiders in Paternostergässl.

Starzer VI. B. No 11274.

Öskori edeny töredék V. 177, 178.

Ocsovay Daniel

irod

Thaly 48

Octovay Daniel

ired

Lehoczky T. Bregvarm.
m. III. 533 l.

Ocsovay Dániel

írod Mr 309. l. 469. l.

Megvan a Tört. Tár 1881.
371. l. és Arch. Ért. 1902
320. lapján levő adat?

Ocsovay Dániel

A munkácsi pénzverde számára
már 1707. január közepén
vésé Ocsovay Dániel a poltu-
rások matrice-ait.

Thaly Kálmán. Érmészet, ötvös-
ség és pecsétmetszés a Rákó-
ori korban 1707. Arch. Ért
1879. 94. l.

Ocsovay Dániel

otöv

wodalmhoz.

Thaly Kálmán. Érem és pecsét-
tani adatok a Rákóci korból.
Arch. Ért. 1877. XI. 321. l.

Ocsovay Dániel

ötvös

A XVIII. század elején Nagy-bányán működött.

Dr. Illésy János: Magyarországi ötvösök 1732-ben. Arch. Ért. 1904 évf. 387. l.

Ocsovay Dániel

vésnök.

(1706. Munkácson) lehették az első M. jegyű rézmoneták 1706-ban béleggel. Mert ...nzverde személyzetéhez tartozott a jeles ...ök Ocsovay Dániel, ki Nagy Bányá-...tjtagyval állalkoltózvén (Munkácsva) ...r verőhár felállítása ideje alatt kétség-...il átdolgozta a matrice-okat is, az ...eretési hely nevbetűinek megfelelő-...vagy gesten uj verő mintákat vésett ...ocsi Ignac II.)

...lykálmán. A munkácsi pénzver-...ól. (1705–1711.) Arch. Ért. 1876. X. 304 l.

OCSOVAY 1. *Dániel Lipót*, bélyegmetsző, * 1660 kör., † Nagybánya 1728. Luteránus prédikátor fia 1688. Bécsben áttért a katolikus vallásra s azután az ottani pénzverdében tanulta a bélyegmetszést. 1692—1703 Nagybányán működött majd II. Rákóczi Ferenc szolgálatában, 1706—10. a munkácsi pénzverdében dolgozott. Innen Lengyelországon át Bécsbe ment, majd 1721-től haláláig ismét Nagybányán működött.

E. G. II. 211 l

Palazzo Comunale, Bologna

VIII. 223.

Ocsovay Dániel

ötvös

1732 előtt Nagybánya

Czipra Ferenc nála tanult.

Kapmagyarorszötvösök 25 l.

Cervus tarandus X. 46.

Ocsovay Dániel

izod- példametrő

Esze Tamás: Adatok a nagybányai pénzverőház személyzetéről. Numizmatikai Közlöny. 1947–48. 23–25. l.

1708 nyarán búcsú nélkül hagyta el a Rákóczi-felkelés szolgálatában álló nagybányai pénzverőházat és csak 1715 nyarán tért oda vissza.

1722. Károlyi Sándor gróf F Szatmár vármegye nagy aranypecsétjének elkészítésével bízta meg Ocsovayt, melyet az 3 hét alatt elkészített.

F a nagybányai jezsuita rendház gvardiánjának közvetítésével

8.

420.-

zottsá-

éve 2524.33

2524.33 2524.33

tus 31.

müépitész.

OCSOVAI FERENC, vasmetsző

Emlitve:-34.-1726.VII.Tiltakozik a városi tanácsnál testvére Ocsovay Zsófia Anna részéről támasztott követeléssel szemben, melyben azbatyjukról, néhai Ocsovay Dánielről még megmaradt állitólag őt illető javakat követeli.-1730.Adókivetés.-1731-1739.A piacon adóval szerepel.-1740."Iurati cives seu senatores:... 2-da classis.Franciscus Ocsovay cath.novitius." 66.old

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó,Bpest. 1962

OCSOVAI FERENC, vasmetsző

Emlitve még:-34.-1743.Ocsovay Dániel és felesége Koll ler Ursula haláka után utódaik a hátramaradt javak felett osztozkodnak...A periratokból:"Elhalálozván Ocsovai Péter Ferenc hasonlóképen királyi Nagybányai pénzverő háznál vasmetsző mester és semmi gyermeki nem maradván..." 66.old. 1745.Adókivetés."Circulus Fori...Ibidem Ocsvay Ferencné".

SZASZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLONY,LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó,Bpest. 1962

A vallás és közoktatási miniszter úr Ő excellentiája f. é. julius 27-én 17.684. sz. alatti meghagyásával Weber József a kassai székesegyház munka-vezetője beható vizsgálat és legszükségesebb intézkedések eszközlésére, valamint egy ennek alapján szerkesztendő költségvetés összeállítására Bártfára kirendeltetett.

Ezen magas meghagyást Weber úr eddigelé a város költségén teljesítette.

A miniszter úr Ő excellentiája f. é. szeptember 26-án 24.676. sz. alatti magas rendeletével alúlirottat a helyreállításra vonatkozó általános és részletes tervek készítésével, továbbá az ezek alapján kidolgozandó költségvetés felterjesztésével megbizta, megjegyezvén, hogy a költségeknek 32·400 frt 62 krnyi összeget meghaladnia nem szabad.

Alúlirott, Weber építés-vezető által a városhoz, mint a templom kegyurához intézett felszólítást, hogy kő- és faanyag, fuvar és kézimunkával segítené elő az építést.

Ezzel a bártfai sz. Egyed templom helyreállítása ügyében tett jelentésemet befejezve, vagyok a tekintetes bizottság kész szolgája

Kelt Budapesten, 1878. deczember 29-én.

Steindl.

Érmészet, ötvösség és pecsétmetszés a Rákóczi-korban 1707.

Érmészet.

E becses folyóiratnak 1876. deczember, 1877. deczember, s 1878. május és szeptember havi füzeteiben világot látott éremtani és ötvösművészeti közleményeimhez szándékozom az alábbiakban újabb adalékokkal járúlni, és pedig ezúttal kizárólag a jelentőségteljes 1707-ik évből a kir. kamarai levéltár eredeti okirataiból merített történelmi jegyzeteim nyomán.

Elébb lássuk az érmészetre, s azután az ötvösművészet és az ezzel kapcsolatos pecsétvésetre vonatkozó adalékainkat.

Arch. Ért. 1879.

A selmeczi kamara 1707. szept. 20-kán terjesztette be a fejedelemhez az 1704. és 1705-ik években az urbariusoktól beváltott aranyból és ezüstből nyert jövedelmekről való kimutatást. E szerint beadtak az urbariusok a kamarára saját termelésű színaranyat 1704-ben 155, s 1705-ben 137 márkát. Minden egy-egy márkából 70 darab aranyat vertek Körmöczön, vagyis összesen 13,440 drbot. Ezüstöt beadtak 1704-ben 5863, s 1705-ben 5405 márkát. Minden márkából előbb levonatott az ország részére öt százalék mint bányaadó; továbbá szintén minden márkából $17^1/_5$ frt mint pénzverési költség, a többi érték aztán az urbáriusoknak pénzzé vert aranyúl és ezüstül fizettetett ki. E kétféle levonásokból nyert az ország kincstára a mondott két évben mindössze 73,873 frt 55 dénárt tiszta haszon gyanánt, — a mi mintegy a mai tizszeres értéknek felel meg.

Tudjuk, hogy a háború szükségeire vert „*Libertas*" másként *kongó* nevü rézpénz, idővel szerfölött megsokasodván s kivált lengyelországi hamispénzverők által is nagy mérvben utánoztatván, már 1706-ban, annálinkább 1707 első felében igen lecsökkent kelendőségében, úgy hogy majdnem teljesen elértéktelenedett. Rákóczi tehát addig is, míg ezen pénz ügyében az egybehívandott országgyülés végérvényesen intézkedhetnék: már 1706 végén elhatározá, hogy Libertas helyett inkább csak poltura-pénzt veret. A munkácsi pénzverde számára már 1707. január közepén vésé Ocsovay Dániel a polturások matrice-ait. *Ajtay Mihály* munkácsi és nagy-bányai pénzverde-igazgató, 1707. január 16-kán Munkácsról értesíti a fejedelmet: «Az polturához való eszközöket most csináltatom.» Azonban, a Nagy-Bányáról ideköltöztetett mívesekkel ezer baja volt; most is panaszkodik: «Minden mívesek itt akarnak hagyni; az kik ide nem akarának jönni: az várból assistentiát kérvén, kötve hozatom ide.» A munkások ugyanis, azonfelül, hogy nem örömest költöztek át Munkácsra, vonakodnak vala rézpénzért dolgozni.

Körmöczön is 1707 január havában tétettek meg az

intézkedések a polturaverésre. *B. Hellenbach* János Godofréd bányagróf, Selmeczen 1707. január 23-kán kelt fölterjesztésében menti magát, hogy a fejedelemnek 1706. decz. 21-iki rendeletét megfoghatlan módon csak jan. 20-kán kapta; mire rögtön megkérdezé a pénzveréshez értőket s válaszukat mellékli. E válasz Körmöczön, 1707. jan. 23-kán kelt. aláirvák Johannes Georgius *Freysseysen* és Martinus Josephus *Sauerwein* ottani pénzverdei tisztek; kik is jelentik, hogy 1. a körmöczi monetariában *poltura-veréshez való stampigliák nincsenek*, mert mind átalakíttattak *öt garasosokká;* most tehát ujból át kell őket alakítani polturákra, a mi ha megtörténend; akkor is Körmöczön hetenként legföljebb 25,000 frtnyi polturapénz leend verhető, föltéve, hogy egyéb akadály közbe nem lép. 2. Az eddigi rézpénzverésre fölment hetenként 12 tonnácska, vagyis 84 mázsa rézanyag («vulgo Zähn»,) a mit átszámítván, úgy találják, hogy ennyi rézből 27 legföljebb 28,000 frt ára poltura fog kikerülhetni. 3. E pont a pénzveréshez szükséges mennyiségü hengerek, aczél, jó vas, «Tartarum tacco» (borkő?) és faszén beszerzéséről szól. Ha mindezek beszereztetnek: csak akkor vehetend kellő folyamatot a polturaverés. És, ha jó vasunk lesz: akkor a mi pénzverőinknek a kamarai kovácsok is segítségökre lehetnek munkájokban az eszközök átalakításánál.

Berthóthy Ferencz kassai altábornok 1707. márczius 18-kán Lőcséről tudósítja Rákóczit, hogy «az rézpénznek naponkint nagyobbodik böcstelensége; *Krakkóban tekenőkben árulják az piaczon;* legközeljebb Lublón is két polturán adtak egy kongót.» (Libertast.) Nem szerezhetünk rajta semmi árút. * Hellenbach pedig márcz. 22-iki levelében arról panaszkodik, hogy a selmeczi bányászok, mivel a rézpénz teljes értéktelensége miatt roppant drágaság állott be,

---

* *Dombrády Mihály* nagy-károlyi harminczados is arról panaszkodik Ecsedről 1707. april 10-kén, hogy verespénzen már a buzának köblét 20 frton s egy ökröt 100 frton adják, sőt a kongót «semminek aestimálják, talán egy polturában számítnak egy Libertast,» (10 poltura). *T. K.*

„*megboklottak*“ (strike-olnak) s még karhatalommal sem lehet őket munkára az aknákba hajtatni. Már 7000 mérő gabonát vetetett is éhségök csillapítására, — de viszont katonaságért is elküldött, mert tekintélye elvész; lázonganak, csúfos, mocskos szókkal illették.

Rákóczi 1707. április 2-kán mező-bándi táborából értesíti, illetőleg utasítja Ajtayt: «Esett értésünkre, hogy az lengyelországi hejtmannak (hg. Sieniawsky) embere érkezett volna ki (Munkácsra?), ki is bizonyosszámú *muszkvaországi pénznek az mi ligánkra való felveretéséről* tétevén nálunk instantiát, — kívántunk azzal kedveskedni azon hejtman úrnak s meg is engedtük.» Kglmed tehát, a mikor fel fog szólíttatni, «azon muszkaországi pénzt verettesse fel késedelem nélkül *az idevaló ligára*, ollyan formára, a minőre fogja kívánni; úgy mindazonáltal, hogy szokás szerint annak felveretésétül és munkájától mind az munkásoknak s mind az monetáriának obveniálandó részt vegye ki Kglmed.»

Látható ebből, hogy míg a magyar hadi rézpénz kelendősége hovatovább csökkent: addig a Rákóczi-féle *arany- és ezüstérmek* európaszerte oly jó hírnévnek örvendének, hogy a lengyelek még a *muszka pénzeket* is átverették *magyar pénzértékre*.

Ajtay Mihály ezen Sieniawsky-féle pénzek ügyében 1707. apr. 23-kán válaszol a fejedelemnek *Nagy-Bányáról*, írván, hogy itt eddig háromféle formájú ezüstpénzt verettünk, ú. m. *egésztallért*, *féltallért* és *polturát*; «ha azért a lengyelországi hetman muszka pénzét, a mint ő kívánja, *kétpolturás* formára kell veretnem: előbb még *metszetni kell Kassán azon formát*“, mert itt nincs. — Rákóczi erre Somlyóról május 1-jéről azt válaszolja, hogy ha a «hetman a Kglmed (Ajtay) keze alatt levő formákra akarja azon muszkaországi pénzt veretni, nem ellenezzük: de azon kevés pénz kedvéért új formákat Kglmed ne vésessen».

1707. április 21-kén Ajtay jelenti Nagy-Bányáról a fejedelemnek, hogy «az rézpénznek való rezünk elfogyott, (tehát *már vertük a rézpolturákat*); ha mi találtatik a várban

(Munkács), hogy ne heverjenek a mívesek, parancsoljon Fölséged: adják ki, mert *mind Munkácson, mind itt vacál az officina* (pénzverde). Az bányák szép istenáldását mutatják, — de rézpénzért senki nem dolgozik. A míveseket reducáljam-é? Bizony, mind tömlöczre hányatom.» — Mire a fejedelem Somlyóról május 1. felel, hogy meghagyta már a közjövedelmi tanácsnak: szállíttasson Ajtay kezéhez polturaveretésre 20 mázsa rezet.* A mívesek makacskodására nézve pedig Székelyhidáról május 3-ikáról válaszolja, hogy, ha a pénzverők tovább is refractáriuskodnának: Kglmed *vitesse őket Munkács várába, — ott fogságban is folytathatják munkájokat, „de csak praecise polturákat veressen Kglmed Munkácson;* 10 polturás penig kevesebb kívántatván: annak veretését *Nagy-Bányán lehet continuáltatni.*» Rézben nem lesz fogyatkozás, — hova hamarabb küld 20 mázsát Keczer Sándor Kassáról, szenet pedig Krucsay Márton praefectusunk az ecsedi uradalmi erdőkből.** Azért a polturák veretésében csak serénkedjék Hűséged.

1707. május 16-kán Szerencsen kelt parancsával a fejedelem a húszon fölül még nyolcz mázsa rezet rendel szállíttatni a *„munkácsi pénzverőház* szükségére», ottani várparancsnok Bay László kezéhez.

Ezalatt Körmöczön is nagyban folyt már a rézpolturapénz verése. B. Hellenbach jelenti Selmeczről 1707. május 11-kén gr. Bercsényinek: «tegnap 40 ezer frtot küldtem polturákban Nyitrára» (a hadak részére) 6000 frt híjján, a mely keddre lészen kész, — azt is utánaküldöm. S két hét alatt megint vernek 20 ezer frtnyi polturát, — *5 garasosokat már többé nem veretek.* De, *a monetáriából hetenként kikerülő*

---

* Ebbeli parancsa Somlyón 1707. april 30-kán költ: «Minthogy *az nagybányai és munkácsi monetária-házak* réz dolgából fogyatkozással vannak»: Kgltek keze alatti bányák termeléséből minden időhalasztás nélkül küldjön oda 20 m. rezet, nehogy a polturapénz veretése dolgában hátramaradás legyen. *T. K.*

** Az ecsedi uradalom a fejedelemnek *családi birtoka* vala; látható tehát e rendeletből, hogy a mindenben önzéstelen Rákóczi saját jószágaiból is segíté a kincstári bányákat. *T. K.*

25,000 frt polturapénz alig elégséges a kamara kiadásai födözésére: ezért tudok a poltura küldéssel ily lassan szolgálni a hadsereg számára.»

A közjövedelmi tanács elnöke b. Klobusiczky Ferencz, Eperjesről 1707. julius 2-kán költ előterjesztésében, — tehát már *az ónodi gyülésnek a kongópénzt illető végzeménye után* — ezt javasolja a fejedelemnek: «Nem tetszik énnekem, hogy ujabban *veres polturapénz* 20,000 frtig *Kassán* verettessék: 1-mo, már publicáltatott az ország előtt, *hogy több verespénz nem fog veretni;* 2-do, a szomolnoki bányákra nézve Felséged úgy parancsolt, hogy egyvelesleg fizessük az munkásokat fejér- és veres-pénzzel, ha tehát ujabban is a rezet pénzverésre fordítjuk, (a minthogy ismét 60 mázsát kíván Keczer Sándor uram e czélra Kassára szállíttatni) mivel fogjuk kielégíteni azon kereskedőket, a kikkel a rézre megalkudtunk? De, 3-tio, Felséges uram, *csak annyi becse vagyon már az polturának is, mint az kongónak*, — miért kell hát szaporítanunk? Ha ugyan mégis veretni akarna Keczer uram polturát: *jobb volna kongóból veretni*, sem mint (termés) rezet arra fordítani.»

Ezen utóbbi eszmét a fejedelem elfogadá, úgy t. i., hogy az ónodi végzemény értelmében a forgalomból teljesen kivonandó két millió frtnyi Libertast Keczer Sándor tartozzék összeolvasztatni, s az abból nyerendő rézből 100 mázsát a közjövedelmi tanácsnak elárúsítás végett rendelkezésére bocsátani. Minthogy azonban annyi Libertas Kassára még be nem adatott: tehát a szomolnoki rézbányák *előlegezzék* a 100 mázsa rezet (mely a kassai vármunkások és ugyan a szomolnoki bányászok fizetésére fordítandó új rézpolturapénz veretésére kívántatik) 20 mázsányi részletekben Keczernek, a kassai pénzverőház szükségére; vagyis a már adottt 20 mázsához szolgáltassanak még 80-at. Viszont Keczer is mihamarabb 6000 frt polturapénzt tartozik küldeni Berthóthy László szomolnoki inspector kezéhez. *

---

* A közjövedelmi tanács rendelete Eperjesről 1707. jul. 13-káról Berthóty Lászlóhoz. *T. K.*

Szintén jul. 13-kán a fejedelem meghagyja Ajtay Mihálynak, hogy a mostanában kezéhez küldetett 20 m. rézből „*erdélyi szükségekre polturapénzt veressen*". A pénzverdei és bányai munkásoknak Szathmárból (Ecsedről) gabonát fog administráltatni. Az itt *(Munkácson)* maradott «pénzverőmesterembereket» most Nagy-Bányán alkalmazhatja Kglmed, miután a pénzverés *itt most nem continuáltatván*, reájok itt ez idő szerint szükség nincs.

Julius 14-kén Prileszky Pál a közjövedelmi tanács consiliáriusa Körmöczről jelenti b. Klobusiczkynak, hogy ott és Selmeczen van már együtt 85,736 Rh. frt. 62 dr. „*a kit pecsételni kell*". (T. i. oly Libertas-pénz, mely a Máriaképes bélyeggel megjegyeztetvén, az ónodi végzés szerint leszállított értékben forgalomban marad). Kérdi tehát: Kassára, vagy Eperjesre küldje-e e pénzt? pecsételés végett. — A válasz ismeretlen.

Julius 26-án b. Hellenbach tudósítja Selmeczről a fejedelmet, hogy a 4 polturára reducált 5 garasosoknak majdnem teljes értéktelenségét nem említve, a rézpolturapénz becse is annyira alászállt, hogy egy kis szekér széna ára 10 tallér, a zab méreje 6 Rh. frt ily pénznemben. Igy egy pár ló tartása a bányagépeknél hetenként 50 frtba kerül. Vagy fejérpénzül kell tehát fizetnünk, vagy zabot, szénát a vármegyékkel természetben szállíttatnunk a bányákra, — különben minden munka szünetelni fog.

Még érdekesb ennél b. Hellenbachnak Selmeczről 1707. aug. 9-kéről a fejedelemhez, úgy látszik Ajtay kérdése alkalmával tett fölterjesztése, melyben hangsúlyozza, hogy a pénzverésre használt nemes érczek vegyítési arányát illetőleg, az egész ország pénzverdéire nézve a *körmöczi liga* az irányadó. E szerint pedig egy márka tiszta aranyhoz 23 karat és 11 szemer színarany vétetik és «non unum pisetum cupri, sed solum duo gran, seu tertia pars unius piseti adminisceatur, et hinc observavi in rationibus Dni Inspectoris Ajtay, quod ibidem ad unam marcam auri liga addatur cupri unum piset, quod non est adaequatum cum

capite monetariae officinae nostrae, quae semper correspondere debebit cum imperialibus officinis monetarys; et sic omnes similes res ad officinam Cremnicienscm dirigi pro bona correspondentia et aequalitate debent, ne propter unius monetae discrepantiam, totius Regni monetae in contemptum deveniant. Prouti et nunc magna confusio facta est, quod *Dnus Keczer Cassoviae aliter signari curaverit duos grossarios, quam hi in Cremnicziensi officina*, — quae tamen secundum mandatum Vestrae Serenitatis suo ordine porrexit.»

Látjuk a dőlt betűkkel szedett sorokból, hogy az Ónodon elrendelt bélyegek, a forgalomban meghagyott Libertasokra, legalább eleinte, másként verettek Kassán, s másként Körmöczön; nem tudjuk, ha feltűnt-e eddig e körülmény érmészeinknek? Rákóczi, — Terebesről 1707. aug. 24-kéről — e pontra nézve azt válaszolja Hellenbachnak, hogy kérdés, valjon a kétféle bélyegezést illetőleg a Keczer, vagy a Kglmed által követett eljárásban rejlik-e a hiba? Mivel Ónodon rendeltetvén el a dolog: *ott kellett volna Kglmeteknek mindgyárt a használandó bélyegjegyek tökéletes egyformaságára nézve megegyezniök*, s így kerültetett volna ki a zavar. Minthogy pedig úgy értesülünk, hogy a pénzhamisítóknak legtöbb nehézséggel jár a *politura utánzása*, mivel eszközeiket nem képesek olylyá alakítani, hogy hamisítványaik az igaz pénzekhez mindenben hasonlók legyenek: «tam ex hoc igitur capite, tam vero, quod parvo illo sigillo, monetae signari coeptae sunt, facile per aeruginem vel corroso, vel indistingvibili reddito eadem iterum falsarys supporteret occasio nova signata seu sigilla illa, de quorum sculptura jam informationem acceperit, tam polite et exacte perfici procuret, *ut ob polituram nec imitari possunt, nec per aeruginem consumi;* quibus tandem sigillis signatorum monetarum typum, *quoque in thypographys excudi ex imprimi procurabimus*, ut vel exinde apud omnes constet, quomodo queat legitima a falsa distingvi moneta.»

B. Hellenbach Selmeczről 1707. aug. 10-kéről jelenti

a fejedelemnek, hogy aug. 3-ki rendelkezéseit vette, s reméli, hogy ha a szomszéd vármegyék a szerint alkalmazzák magokat, — segítve lesz a szegény bányászok nyomorán. A polturapénz veretését, igenis, abba fogja hagyatni, noha a hadi pénztár számára folyvást ilyet kívánnak, és ő is azt hiszi, hogy lehetetlen lesz e nélkül meglenni, minthogy a két garasos pecsételt kongóknak még most legalább nincs semmi keletök. Azt ajánlja tehát, hogy hetenként veressék legalább csak 4000 frtnyi polturapénz, a mi által az ország végzeménye szerint forgalomban hagyandó két millió frtnyi rézpénz sem fog szaporodni: mert hetenként 4000 frtnyi polturapénzt ki lehet veretni a beadott 2 és bélyegzett 7 garasosokból, Mire nézve elvárja a fejedelmi parancsot.

Rákóczi Homonnán 1707. aug. 21-kén elrendeli, hogy a bélyegzett rézpénz forgalmát előmozdítsa, miszerint a kincstári javadalmak, nevezetesen a sóvári só «vagy fejérpénzen, vagy *pecsételt* (bélyegzett) *rézpénzen*" árultassék, egyforma áron. Azonban hiába; az értékvesztett kongót, akár pecsételt volt, akár nem, csak nagy bajjal és erőszakkal lehetett még mintegy éven át valahogyan fenntartani. A panaszok ellene egymást érték. Igy *Nyitra vármegye* 1707. szept. 12-ki gyűléséből felir a fejedelemhez, hogy ők mindent elkövetnek ugyan ő Fölségének aug. 28-iki rendelete érvényesítésére: mindazáltal «nagy szívünk fájdalmával s fölöttébb való kárunkkal a rézpénznek nem folyamatját, de naponként nagyobb csökkenését tapasztaljuk. Mert noha a vevőknek s eladóknak káros büntetésével és siralmat s átkot szerző birsággal annak előbbeni böcsét helyrehozni, igyekezünk, — *úgy annyira, hogy öldökléseket, veréseket, vérontásokat, sőt már halált is a miatt* botránkozó szívvel némely helyeken tapasztalni kénteleníttettünk» — mégis mindezekkel is czélunk elérése nem sikerül, stb.

Hasonló fölterjesztéseket tettek a többi törvényhatóságok; hogy t. i. hiába a kiadott hivatalos árszabályzatok (limitatiók), hiába a „*kongó-birák*" (a pénz forgalmát és árszabályzat megtartását ellenőrizö biztosok) teljes szigora,

— mert az árusok inkább bezárják boltjaikat, a falusi nép pedig inkább nem visz be semmi élelmi szereket stb. a városokra, semhogy termesztményeit a becsét vesztett kongón adja el, a melyen ő is semmit nem vehet. Ezek szerint jelenti b. Hellenbach is aug. 30-iki és szept. 23-iki fölterjesztéseiben, hogy a hevérek a két garasos Libertasokon, «etsi signatis», épen semmi élelmi szert nem vásárolhatnak; polturapénzen, azonban, noha drágábban mint az ezüstön, mégis minden belföldi árúczikk kapható, azért a munkások, hogy ő a polturapénz veretésétől 3 hétig elállott volt; házára rohantak, és lázongva követelték a polturaveretés folytatását. Kéri azért a fejedelmet: csak a kényszerü szükségnek tulajdonítsa, hogy ismét vereti a polturákat. A két garasos kongó bélyegjegyének jobbítása, élesebbé s nagyobbá alakítása tárgyában eleget tanácskozott szakemberekkel: de a mellékelt formánál (ma már nincs meg) subtilisebbet ki nem találhatott; mert, ha nagyobb alakút veretnénk; a hamis pénzverők annál könnyebben bírnák utánozni, míg ezt aligha fogják hamisítani tudni, minthogy igen finom vésetü.

Oct. első napjaiban a dolog már annyira ment, hogy a rézpénz kelletlensége miatt a selmeczi hevérek fölzendültek, tovább mívelni sehogysem akarván, Hellenbach bányagrófot kövekkel dobálni kezdették, — a ki aztán a gr. Eszterházy Antal tbk által küldött katonasággal (oct. 3-kán) lövetni volt reájok kénytelen, és szuronyokkal üzette be őket a tárnákba,* — de egyszersmind meleg szívvel felir nyomoruk enyhítése érdekében (oct. 5-kén) a fejedelemhez. E hó 30-kán a beszterczei fegyver és hadszergyár igazgatója Sréter János tüzérparancsnok is jelenti, hogy úgy a gyármunkások és mesteremberek, valamint «az artilleriabéliek

---

* Ide czéloz gr. Bercsényi is, midőn 1707. oct. 18-iki levelében keserü humorával írja: «Az bányákon nem az *érczet*, hanem az *embereket* vagdalják. Sem istennek sem embernek nem kell a *kongó*, — *pengőt* pedig sem isten, sem ember nem ád.» (*Thaly* Rákóczi Tár. II. köt. 216. l.)

is *se pecsétes pénzt* (kongót,) *se polturát* elvenni nem akarják, s füzetéseket fejérpénzül kívánják.»

De immár elég erről; tudjuk, hogy a pecsételt kongónak végleges bukására az 1708. aug. 3-iki szerencsétlen trencsényi harcz adta meg a döntő csapást. Ezután már a katonaság is, „*mint a polyvát*" szórta széjjel az utczákon a szegény megvetett Libertast; s ágyúkat öntöttek belőle, cum inscriptione:

Numus eram Patriae, nervus belli atque moneta, Nunc Libertatis vindico jura boans. *Thaly Kálmán.*

Pilini lelet.

(Kőnyomatú rajztáblával.)

A nógrád-vármegyei Pilin környéke érdekes leleteiről tudományunkban régóta híres. B. Nyáry Jenő gazdag gyűjteményei, melyeket a n. muz. őriz, majd többnyire e vidékről valók; e gyűjtemények őskori kő-, csont-, agyag- és bronzemlékekben egyaránt bővelkednek és a bennök foglalt vaskori meg magyar pogánykori leletek is a báró úr pilini gyűjteményeinek nem csekély érdeket adnak.

Legújabban a kincsekben ily gazdag pilini határ ismét becses bronzkori leletnek volt szinhelye.

Csekély mélységben a föld alatt, állitólag tölgyfa törzse mellett találta egy odavaló gazda a mellékelt táblán ábrázolt tárgyakat, melyek Krausz J. helybeli kereskedő tulajdonát képezik.

Az ő előzékenységének köszönöm, hogy mielőtt külföldre küldi, a tárgyakat lerajzoltathattam, leírhattam és az országos régészeti társulat februáriusi ülésén bemutathattam.

A lelet hat darabból áll. A világos zöld patina, mely egyformán lepi el a fölületet, tanuságot tesz együvé tartozóságukról.

Nem tudjuk, vajjon puszta földben vagy edényben találtattak-e a tárgyak; csak annyi látszik valószinűnek, hogy e hat darab képezi az egész leletet.

Van a tárgyak közt három tőr, két csákány és a csákányhoz sorakozó kétkarú fegyver.

A török elseje, (melléklet 1. szám) liliomlevél idomú pengével és markolatnyújtványnyal bír. Pengéje egészben laposhátú; hiányzik rajta a kiemelkedő gerincz. A penge tövén kétoldalt lyuk van, melyek a markolat lemezek odaerősítésére szolgáltak s ugyan e czélra szolgáltak a nyújtvány hosszában látható lyukak is.

A nyújtvány széle mindkét felől fölhajtott s e karima közé szorították a csont vagy fából készített lemezeket.

A nyújtvány alúl csonka; e részen valószínűleg hasonlókép kiszélesbült mint a 2. számú tőrnél és számos egyéb, markolatnyujtványnyal ellátott tőrökön.

A török mellett táblánkon szemlélhető contourrajz mindig e karima oldalnézetét adja.

A tőr méretei ezek: egész hossza 0.32, a penge legnagyobb szélességi átmérője 0.035, tövén szélessége 0.035, a markolatnyujtvány hossza 0.095, legnagyobb szélessége 0.02, a karima szélessége 0.004.

A második tőr (melléklet 2. szám) egészben hasonlít az előbbihez, csakhogy pengéje aránylag keskenyebb és van közepén végig vonuló tompaélű gerincze.

A markolatlemezek erősítésére három szög elégséges volt, s azért mindössze a nyujtványon két lyukat s a végén egy harmadiknak nyomát látjuk; elsejében még megvan az eredeti szög.

Méretei következők: egész hossza 0.217, a penge legnagyobb szélességi átmérője 0.025, tövén szélessége 0.02, a markolatnyujtvány hossza 0.07, legnagyobb szélessége 0.016.

A harmadik tőr (melléklet 3. szám) pengéjének alakja az előbbiekétől eltér. Míg azoknál a szélek legerősebb kihajlása a csúcsfelőli részen van, addig itt a közepe táján hajlanak ki legerősebben és ezután a markolatfelé lassan keskenyül a penge. Gerincze is más mint az előbbi tőré, t. i. nem egyszerű tompa kiemelkedést képez, de zsinortag idoma van.

MDK

Daniel Ocsovay, Eisenschneider
1692-1703

und 1715-26, seit 1709 in Wien.

Huszár Lajos dr. közlése: G.Gündisch:Geschichte der Münzsta tte Na gyb ánya ... 1530-1828. Numism. Zeitschrift. Wien 1932. 89 -90 old.

OCSOVAY DÁNIEL, vasmetsző

Emlitve még:.-24.-1696,-1696.IV.15."Consules...Daniel OCSOVAY cat."-1697.Összeiras."OCSOVAI DANIEL uramnak e eö Fölseghe vasmetszöjének vagyon..."-1698-1702.Adóval szerepel.-1702."Senatores...D.DANIEL OCSOVAY sculptor Monetarius..."-1703.VII.23."...a pénzverő házból többek között Vasmeczö OCSOVAY DANIEL-is "ide a tanacs házra felhivattattanak."- 64.old.

SZASZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLONY,LX-LXI.évf. 1961-1962.
Akad.Kiadó,Bpest. 1962

OCSOVAY DÁNIEL, vasmetsző

Emlitve még.-24.-1723.XI.19.Fröhlich Zakariás münzmeis terés Farkas Simon "rationum magister" véleményezést és igazolast ,"attestatist" adnak ki "Nemes Nemzetes OCSOVAY DANIEL, ide valo ausászar és koronas királyunknak pénznek valo Példametszőjér"-ről..." -1724.és 1726. években a piacon adóval szerepel. 65.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KOZLÖNY, LX-LXI, évf. 1961-1962. Akad.Kiadó, Bpest, 1962

OCSOVAY DÁNIEL, vasmetsző

Említve:.-24.-1692."Census extraord.Processus Primus. Circulus Fori.F.B.Sz.András haza,ibidemOLCZVAI DANIEL Vasmeczö."-1694."Census annualis.Circulus Fori.D.D. Kökenyesdianae,ibidem OCSVAY DANIEL f.1§20."-1694.IV. 24.Reformatio Magistratus...Senatores...Petrus OCSOVAY /a név valószinüleg elirás/ 64.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KOZLÖNY,LX-LXI,évf. 1961-1962. Akad.Kiadó,Epest,1962

OCSOVAY DÁNIEL, vasmetsző

Említve még:.-24-1703.XII.8."Nem kevés difficultással jelentetik, hogy Vasmeczö OCSOVAY DÁNIEL uram..."-1705,1706-1708,1711.-1715."Consules...Daniel OCSOVAY sculptor".-1716-1818.Consul.-1719-1720. 64.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.kadó,Budapest. 1962

OCSVAY DANIEL, vasmetsző

Lásd: Ocsovay Dániel cimszó alatt. 64.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1660-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLEMÉNYEK, L.-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó, Bpest. 1962

MDK

Franz Peter Ocsovay,
Eisenschneider, Daniel Ocsovay fia .

k726-43, GennaroNál/Bécs/ tanult.

Gustav Gündisch: Geschichte der Münzstätte Nagybánya
in habsb.Zeit /1530-1828/. -Huszár Lajos dr.
közlése.

Ocsovai Ferenc Péter

vaspéldametrső a nagybányai pénzverő-házban

O. Dániel fia

működott 1728–1743.

lásd okv

Numizmat. Közlöny

1943. 29. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Feladó VITÉZ CSENKI PÁL
HIRLAPBIZOMÁNYOS
MINDSZENT

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ocsovay

O. 2. *Ferenc Péter*, éremvéső, O. 1. fia. Atyjától és Bécsben Gennarótól tanult. 1725-től 1743 máj. 1. bekövetkezett haláláig a nagybányai pénzverdében dolgozott.

E. G. II 211 l

Palazzo del Podestà, Bologna

VIII. 223.

Ocsovay Ferenc

László Péter

Kapossy János

Ocsovay Ferenc és az 1735. évi nagybányai dukátok. Különlenyomat a Numizmatikai Közlöny 1947–48. évi évfolyamából.

László a művészet rajzok között

Karl Heinrichnél

Fa: L. E. Bánfalva (Sopron m.)
Poste Restante.

Ocsovay Ferenc

cikk

Kapossy János: Ocsovay Ferenc és az 1735. évi nagybányai dukátok.

Numizmatikai Közlöny

1947-48. 33 – 37. l.

...s igenyeiket a szabályszerű időben

...atkozó határozmanyok figyelembe

...tsék be.

...augusztus hó 25.

...er rendeletéből:

...jovszky Pál

...zteri tanácsos.

...ságának,

Budapest.

Ocsvai Ferenc

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

272 l.

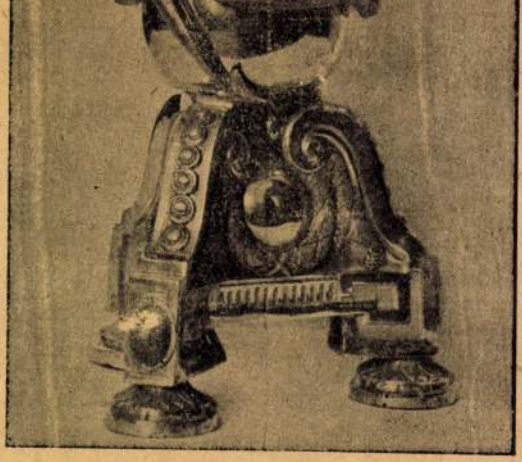

273. kép. *Sz. Mária-szobor. Nagyszombat, 1781.*

PÁSZTORBOT,
ezüst, empire ízlésű.
Mag. 193 cm.
Bécsi munka, 1820 körül.

RUDNAY PRÍMÁS ZSEBÓRÁJA
arany.
Átm. 6 cm.
Francia munka 1820 körül.

MDK

Ocsvay Ferenc
nyomdaj

1848 as időkben került birtokába a Petőfi által alapított kolozsvári nyomda. Nagy tevékenységet fejtett ki a szabadságharc idején sajtója.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdászai
Grafikai Szemle 1893. 7. füz. 121 l.

Csütörtökön ismét: Heti Dél Sportja!

A HDS-t, Szeged és Csongrád megye immáron rendszeresen jelentkező sporthetilapját holnapután keresse a standokon, az élelmiszerboltokban és a rikkancsoknál!

„A foci többet ér, mint a csajok"

● *Balogh Tamás Szeged főszurkolójával randevúzott*

● *Thékes István*

Mészöly Kálmánnal szaunázott

„Nem kaptam nevetőgörcsöt..."

● *Pigniczki József egy Ördög(h)gel találkozott*

„A buták buknak meg"

„Bármelyik klubba befférnék"

● *Csonka László egy biliárdművésszel beszélgetett*

● *Megyejárás után*

Mese egy kisteleki motorosról és egy szentesi pólósról

Bodicsek, közeliben

● *Tandi Lajos jegyzete az agresszivitásról*

● *Cs. Gát László a „szétszórt" Bartók Csabát faggatta*

„Még mindig nulláról kell indulnom"

● *Réthi J. Attilának a félig vásárhelyi, félig szegedi Szécsényi elárulta*

„A bábukat az elnök mozgatta"

● *Sándor József totótanácsai kezdőknek és haladóknak*

Még a horoszkópra is figyelni kell!

sportvilág

Szentesről – Izraelbe

Diákokból álló megyei atlétaválogatott indul ma Izraelbe, több napos versenyre, illetve látogatásra. A megyei csapatban kapott helyet három szentesi diák is: Balázs Edit (Boros S. Közg. Eü. Szakközép.), Vidovics Ákos és Vidovics Attila (mindketten HMG tanulói). A fiúk országos helyezéseket értek már el 800 és 1500 méteres síkfutásban, Balázs Edit pedig rangelső 400 méteren. A tizenkét tagú megyei diákválogatott izraeli szereplése után várható, hogy az ottaniak az elkövetkező hónapokban viszontlátogatást tesznek Csongrád megyében.

● *Holnap*

● *Labdarúgó MK-forduló*

HLC–Makó-rangadó

Szerdán délután rendezik a labdarúgó Magyar Kupa megyei selejtezőit. Az NB II-es Szeged SC Árpádhalmon, az NB III-as Dózsa Algyőn, a Makó Hódmezővásárhelyen(!), az SZVSE Földeákon, a Dorozsma pedig Szikáncson lép pályára. A párosítás a következő (az elöl álló csapatok játszanak otthon):

Algyő–Sz. Dózsa 17.00, Tóth II. S., Árpádhalom–Szeged SC 17.00, Bába, Baktó Metál–Eperjes 17.00, Dudog, Csengele–Csanytelek, 17.00, Farkas, Állateü. Főisk.–Ópusztaszer 17.00, Horváth L., Földeák–SZVSE 17.00, Szekeres, HLC–Makó 17.00, Veres, IKV–Mórahalom 17.00, Szilágyi D., Kövegy–Szentes SC 17.00, Sipos, Kübekháza–Mindszent 17.00, Kubatovics, Maroslele–Szentesi DECO 17.00, Bodó M., Mihálytelek–Kiszombor 17.00, Forgó, Petőfitelep–UTC (Kertész u.) 17.00, Chmilofski, Pitvaros–Mórahalom 17.00, Bánóczki, Pusztamérges–Tápé 17.00, Madácsi, Röszke–Ferencszállás 17.00, Gábor, Sándorfalva–Tisza-Új 17.00, Köböl, Szikáncs–Kiskundorozsma 17.00, Kérdő, Tanárképző–Nagymágocs, 17.00 Bali, Tömörkény–Csongrád 17.00, Serfőző.

●

Az NB II-es ifjúsági és serdülő bajnokságban holnap 12 órakor a Szeged SC-sek a III. Ker TVE csapatait látják vendégül a Felső Tisza-parti stadion edzőpályáin.

● *Csavar orrcsonttörést szenvedett*

● *Borsodi influenzás*

Háromezer nézőt várnak a kupameccsre

Szerdán 17 órakor: Pick Szeged–Rába ETO

Ugyan vasárnap este nemzetközi barátságos mérkőzést játszott a Pick Szeged férfi kézilabdacsapata, azonban ez nem azt jelentette Kővári Árpád vezetőedző számára, hogy a tegnap reggeli edzést elengedje a játékosoknak. Tréninget vezényelt már reggel kilenc órától.

Az újszegedi Sportcsarnok bejáratán belépve nagy csodálkozásomra Csavar Zoli és Borsodi Peti a büfénél ácsorgott. Talán még sincs edzés? – gondoltam magamban. Vagy esetleg néhány játékos a pultnál készülhet a szerdai kupavisszavágóra? Jobb elejét venni azonban a pletykának, ezért a legilletékesebbeket kérdeztem a civilruha rejtélyeiről.

– Darabokra hullott a görögök elleni meccsen az orrom, s mint láthatod szépen feldúcolták – fordult felém Csavar Zoltán.

● *Talán szerdán sem fogsz játszani? – kérdeztem az egyre jobban játékba lendülő fiatalembertől.*

– Miért ne. Egy kis orrcsonttörés még nem a világ. Ha az edzőm számít rám, akkor ott leszek a pályán.

Miért ne számítana, hiszen mostanában Csavar nemcsak védekezésben használható, hanem támadásoknál is egyre inkább hasznára van csapatának. S nem utolsósorban gólokat is lő. Míg Csavarral beszélgetünk Borsodi is elintézi rendelését, akire mintha ráírták volna: „Influenzás vagyok!" A szemei vérben úsznak, az orra is piros, mint a paprika:

– Már a hétvégén is éreztem, hogy nincs minden rendben, de vállaltam a játékot a görögök ellen. Remélem szerdáig javulni fog az állapotom, s ott lehetek a győriek elleni partin – mondta az irányító játékos.

Fent a csarnokban gyors létszám ellenőrzés után kiderül még valaki hiányzik a futballozó kézilabdások közül. Bartók Csabát nem látom a brillírozó Dobos unokatestvérek között. Mint hamarosan megtudom Kővári Árpád vezetőedzőtől, Csaba főiskolai elfoglaltsága miatt nincs a délelőtti edzésen.

– Csabának rengeteg elmaradása van a válogatottság miatt, ezért néha ezeket pótolnia kell – világosított fel az edző. Aztán beszélgetünk, míg a fiúk letusolnak és lemennek a videós szobába, ahol elemzik majd a Rába ETO elleni első mérkőzést, amikor öt góllal kikaptak.

Fekete: „A legfontosabb meccsem..."

Igaz Fekete Róbert vasárnap csak egy félidőt kapott edzőjétől, de nem azért, mert gyengén védett. Nagyon is elemében volt a válogatott kapus, s olyan védéseket produkált, ami élményszámba ment. A mérkőzés után a következőket nyilatkozta:

– Tipikus vasárnap délutáni találkozó volt. Megmondom őszintén többet vártam a csapattól. Közrejátszott ebben az is, hogy pénteken és szombaton nagyon megvertük a görögöket, s vasárnap nagy mellénnyel léptünk pályára ellenük. De remélem, hogy mindenki kellőképpen felpörög a szerdai meccsre.

– A kupameccs előtt ez intő példa lehet.

– A győriek elleni mérkőzés egészen más. Erre mindenki nagyon készül, személy szerint én is. Amióta itt vagyok Szegeden még ilyen fontos meccs előtt nem álltam. S, ha kint lesz háromezer néző, akkor – szerintem – bejutunk a döntőbe.

– A közönségen eddig sem múlott, hiszen fantasztikus hangulatot varázsol mérkőzésről mérkőzésre az újszegedi Sportcsarnokba.

– Ebben egyetértünk...

● *Vasárnap, a második félidő vége felé úgy láttam nagyon dühös volt Sándor Pistára.*

– Igen, így volt. Nem hajtotta végre ugyanis az utasításomat. Mindig azután próbált passzolni, miután már más lehetősége nem volt. Én pedig arra kértem, hogy labda nélkül fusson sokat és így teremtsen helyzetet.

● *Megnyugodtak már a kedélyek?*

– Persze. Természetesen megbeszéltük higgadtan is a problémákat. Egyébként Pista egészen jól játszott szombaton és azt hiszem, vasárnap kicsit többet figyelt a jobb kezére, ami sérült.

● *A többiek is könnyedébben vették a görögök elleni partit. Nem a legjobb előjel a szerdai meccs előtt.*

– Tudtam, hogy a szombati görögök elleni partit nehéz lesz felülmúlni. Ha alulmotivált egy játékos, az nagyon meglátszik. Sajnos ez történt, s így visszazuhant a teljesítmény is húsz- harminc százalékkal. No, persze a profijátékos ilyenkor is magasszinten teljesít.

● *Ezek után mit vár csapatától szerdán? Ön szerint felnőnek a játékosok a feladathoz?*

– Szerencsére értelmes társasággal van dolgom, s átérzik a feladat súlyát. Tudom, nagyon szeretnének döntőbe jutni, de az sem lenne jó, ha túlpörögve lépnének pályára.

● *Katasztrófának tekintené, ha nem jutnának a döntőbe?*

– Nem. És meggyőződésem, hogy a kitaposott úton kell tovább haladni.

●

A Pick Szeged–Rába ETO Magyar Kupa mérkőzés szerdán délután 17 órakor kezdődik az újszegedi Sportcsarnokban. A torlódás érdekében az egyesület kéri a szurkolókat, hogy ne az utolsó pillanatban váltsák meg jegyeiket.

CS. GÁT LÁSZLÓ

● *Ocsovszky László kiállítása*

Jegyben több múzsával

A múlt hét végén nyitották meg Szegeden, az Országos Műemléki Hivatal Oroszlán utcai galériájában Ocsovszky László táblaképeinek kiállítását. A festőt olvasóink írásaiból is jól ismerhetik, hiszen ő lapunk vásárhelyi szerkesztőségének vezetője.

Tárlatvezető helyett és kedvcsinálóul hadd idézzünk most Lehmann Istvánnak, a megyei közgyűlés elnökének megnyitójából, aki többek között a következőket mondta: „Ocsovszky László barátom kiállítása kapcsán elgondolkodtam azon, hogy manapság oly sokakról derül ki, hogy kacérkodnak valamelyik múzsával, olykor egyszerre többnek is csapják a szelet. Nemrég például a makói polgármesterről derült ki, hogy tehetségesen fest, ír, és a város kormányrúdjánál serénykedve sem teszi rosszul a dolgát. Laci barátomnál is most a festőről tisztem szólni, kiállítása nyitása alkalmából. Pedig inkább tollforgatóként ismerjük. Íróemberként tisztelik olvasói, és hivatása is a redakcióhoz köti, kenyérkereső foglalatossága pedig a napi sajtó. Igaz bohémként ő aztán valóban több múzsával is jegyben jár. Évekkel ezelőtt tehetségesen művelte a kerámiakészítést, majd fát faragott (nem is akárhogyan). Újabb szenvedéllyel a bőrművességet választotta tehetségétől hajtva. Mindeközben amit nem formálhatott maradandó anyagba, azt megírta novelláiban, verseiben. Innen már természetesen következett, hogy Vásárhelyen lakozva fessen is. Hogy milyen eredménnyel, azt megszemlélhetjük ezen a kiállításon."

A tárlat április 26-ig lesz nyitva.

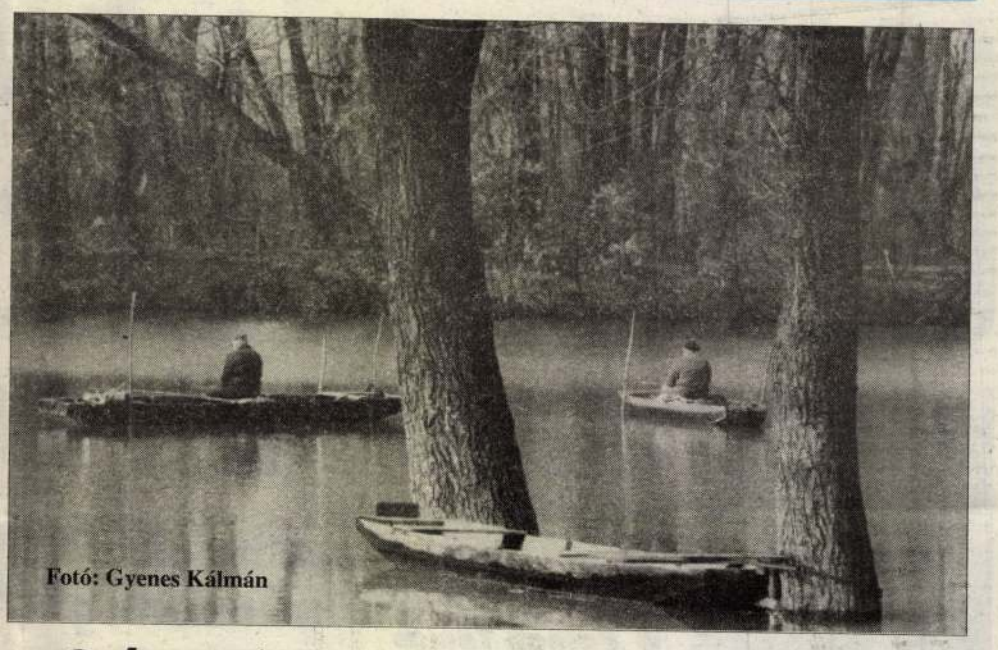

Fotó: Gyenes Kálmán

● *Sok a rászorult Mártélyon is*

Szükség lenne a szociális törvény módosítására

A lakosság fokozatos elszegényedése, a munkanélküliség növekedése egyre több embert kényszerít arra, hogy segélyért folyamodjon az önkormányzati hivatalhoz. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza ennek módját, lehetőségét. Ezek alapján születtek meg az önkormányzatok erre vonatkozó helyi rendeletei is. A gyakorlat azonban azt bizonyítja, hogy a törvény nem okozott osztatlan sikert, sőt, annak módosítása úgy tűnik, elkerülhetetlen. A helyi gondokon túl erről is szó esett a Mártély jegyzőjével, Horváth Istvánnéval folytatott beszélgetés alkalmával.

– A Parlament lényegében kerettörvényt fogadott el, amelyen belül a helyi igényeknek, körülményeknek megfelelően kell kialakítani a támogatás feltételeit. Rendeletünk első paragrafusa a hatásköri rendelkezéseket tartalmazza. E szerint a testület egyes hatáskörök gyakorlását átruházza a polgármesterre. Ennek oka az, hogy az olyan sürgős ügyekben – mint az elemi károkat szenvedettek segélyezése, a köztemetés elrendelése, illetve a szociális otthonba történő beutalás – gyorsabban lehessen intézkedni.

● ***A testület által elfogadott helyi rendelet mennyiben más, mint a korábban érvényben lévő?***

– A munkanélküliek jövedelempótló támogatása mellett a temetési segély is újdonság. A társadalombiztosítás keretén belül megszűnt e segélyezési forma, ezt is az önkormányzatok hatáskörébe rendelték. Ugyancsak az új törvény életbe lépése óta kaphatnak lakásfenntartási támogatást a rászorultak. Az átmeneti segélyezés körébe a jövőben a kiskorúak rendkívüli segélyezése, az iskolai, óvodai napközis térítési díjakhoz nyújtott támogatás, valamint a felnőtt korúak eseti segélyezései tartoznak. Ezenkívül a pénzbeli juttatások között meg kell még említenünk az ápolási díjat is.

● ***Mit kell még feltétlenül tudniuk az érintetteknek ezekről a rendeletekről?***

– A munkanélküli ellátásból kiesők jövedelempótló támogatását a szociális törvény lényegében meghatározza. A testület hatásköre csak a jogosság megállapítására terjed ki. A támogatás folyósításának időpontjáról nálunk olyan döntés született, hogy azt a kérelem napjától folyósítjuk. A másik, sokakat érintő támogatás a lakásfenntartási, amelynél figyelembe kell venni a lakbért vagy albérleti díjat, itt főként a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztőrészletét, valamint a fűtés díját, a szemétszállítás költségeit, továbbá 50 százalék erejéig a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás kiadásait. Ápolási díjra pedig az jogosult, aki 18. életévét betöltött, tartósan beteg személy gondozását végzi. Községünkben jelenleg ilyen támogatásban egy személy részesül. Az átmeneti segély említett feltételein túl tudni kell azt, hogy ez kölcsön formájában is adható, amely korábban nem volt így.

■ ***Az elmúlt hetek tapasztalati szerint remélhető-e az igények zömének kielégítése?***

– Tömegével érkeznek a kérelmek a polgármesteri hivatalba. Sajnos, néhányat már el kellett utasítanunk. Kétségtelen tény, hogy – a törvényesség keretein belül – a támogatások odaítélését kissé szigorú feltételekhez kötötte a testület. Erre azonban rákényszerültünk! Bármennyire is nehéz, de tudomásul kell venni, hogy igen szűkre szabott költségvetésből kell gazdálkodnunk. A meglévő pénzt ezért csak nagy körültekintéssel lehet felhasználni. Talán így a legrászorultabbakon tudunk majd segíteni. Azt azonban végtelenül sajnálatosnak tartjuk, hogy a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, az ápolási díj, valamint a lakásfenntartás megkönnyítését szolgáló segítség adóköteles. Ez még a nagyvárosok esetében is gondot okoz, nemhogy az ilyen kistelepüléseken, mint amilyen Mártély. Mi nem tudunk ugyanis tízezer forintos nagyságrendű támogatásokat adni, csak ennél jóval kevesebbet. És jelenleg még annak egy részét is elviszi az adó! Reméljük, a Parlament tagjai – meghallgatva az erre vonatkozó interpellációkat – mielőbb rájönnek ennek tarthatatlanságára, és sürgősen módosítják a törvényt.

N. RÁCZ JUDIT

● *Akiknek készült, azok nem járnak*

Füstbe szállt tervek

A vásárhelyi Kenéz Sándornéval, a székkutasi Sörpince vezetőjével telefonon ismerkedtem össze. A múltkoriban, amikoris lenn ücsörögtem az üzletében és majszolgattam a melegszendvicset, jött az isteni szikra, s megírtam a Helyzetjelentés a Sörpinecéből című opuszomat. A megjelenés után néhány nappal hívott Kenézné, hogy nem ért bizonyos dolgokat az írásomban, s kért egy találkát. A találkozó létrejött. Íme a mi kis beszélgetésünk, ami a száz négyzetméteres üzlethelyiség kellős közepén készült.

● ***Mióta dolgozik Kutason?***

– Tíz éve. Annak idején a Vendéglőben kezdtünk a férjemmel, akitől időközben elváltam. Aztán adódott egy lehetőség a művelődési házban, s belevágtam. Először Klubpresszó, majd később Szabadidő Központ néven futottunk, mert abban az időben csak így lehetett megoldani a szeszmérést. Egy évvel ezelőtt – amikor felújítottuk a pincét – kapta a mostani nevét.

● ***Mi az eredeti foglalkozása?***

– Eredeti szakmám kozmetika-vegyicikk eladó. Tizenkilenc évet illatszer boltokban dolgoztam. A férjem kedvéért lovagoltam át a vendéglátóipari szakmába. Én, megmondom őszintén, inkább kereskedő alkat vagyok.

● ***Mennyire érdemes Kutason olyan reprezentatív helyet nyitni, mint a Sörpince?***

– Hát, hogy mennyire érdemes, ahhoz először is engem kell ismerni. Csak annyit: szeretem a szépet és a különlegeset. Nekem nagyon fontos, hogy hol dolgozom, hol töltöm el életem nagy részét. Ebből presztízst csinálok. S örülök, ha másnak is tetszik az, ami nekem. Sokszor meg akartak győzni arról, hogy ilyen helyet nem szabad építeni, mert falun csak a topogó kell, meg az igénytelen kocsma. Egyébként lehet, hogy van benne valami! Én is azt tapasztalom, hogy ma Magyarországon kétfajta vendéglátás megy: az egyik, a negyed osztályú topogó, a másik pedig a nagyon extra. Én rendkívül optimista ember voltam, de ez a pár évvel ezelőtti optimizmusom már kezd elszállingózni. Nincs jövőképem és aggaszt a gazdasági helyzet, hiszen akikből éltem és élek, azoknak is egyre kevesebb a pénzük. Akik néhány évvel ezelőtt még megengedhették maguknak, hogy háromnégy üveg sört igyanak vagy netalántán egy héten többször lejárjanak, azok mostanság egy üveggel isznak, illetve egyszer járnak le a héten. Amikor felújítottam a pincét, tisztában voltam azzal, hogy egy réteget sem tudok megcélozni a faluból. Bár, az igazat megvallva, erre a helyre a falusi középréteget vártam. Sajnos, éppen azok nem járnak le, akiknek készült ez az egész.

● ***– Akkor, mégis mi indította el, hogy egy ilyen helyet építsen?***

– Hát, akkoriban egymás után nyíltak a konkurrens üzletek, és nekem is lépnem kellett. Nem azért csináltam ilyen helyet, mert olyan sok pénzem van. Szó sincs erről! Kérem szépen, én tizenhárom éves Ladán járok és panellakásban lakom. Ezt a pénzt, amit ebbe az üzletbe fektettem, ha hiszi, ha nem, máshová is el tudtam volna helyezni. Megmondom őszintén, neheztelek az irígy emberekre, mert azt hiszik, hogy nekem olyan sok pénzem van, hogy azt csak kirázom a kisújjamból.

● ***Apropó, sok az irígye a faluban?***

– Nem tudom...nem hiszem. Úgy érzem, nem haragszanak rám az emberek. De erre nem is adok okot. Én mindenkit megértek, még az alkoholistát is. Minden vendéggel úgy foglalkozom, hogy az ő szemszögéből gondolkodom. Senkire nem haragszom addig, amíg nem bánt.

● ***Ön, mennyire tartja magát jó vendéglátósnak?***

– Szerintem, én nem vagyok jó szakember, inkább csak lelkiismeretes. Egyébként a kereskedőséget még a maszek Havasi drogériában tanultam, ahol még a raktárnak is olyan tisztának és rendezettnek kellett lennie, mint az üzletnek. Ott tanultam meg, hogy az impulzushatás kiváltása érdekében rengeteg árut kell kirakni a polcokra. Ez teljesen belém ivódott. Még ma is, ha vétek valami hibát, eszembe jut, hogy „na, most az öreg Havasi ráütne a kezemre". Szerintem a jó kereskedőnek, egyrészt áruismerettel kell rendelkeznie, másrészt végtelen lelkiismeretesnek kell lennie.

● ***Milyen programokat rendeznek?***

– A művelődési házzal közösen rendezünk programokat, például bálokat. Sajnos, a diszkó vegetál, szinte nincs is.

● ***Van-e az üzletnek külön vendégköre?***

– Ehhez előljáróban annyit szeretnék csak elmondani, hogy a pince olyan üzlethelyiség, amire rá kell szánnia magát az embernek, mármint arra, hogy oda lemenjen. Nálunk este vannak inkább többen, mert mi tartunk legtovább nyitva a faluban. Külön vendégkörünk nincs. Kutason egyébként is az a divat, hogy az emberek minden kocsmát végigjárnak. Ez, szerintem azért van, mert a falusi ember itt is, ott is híreket hall és információt szed össze.

● ***Milyen módon tudná növelni a bevételét? Vannak-e tervei, elképzelései erre nézve?***

– Ahhoz, hogy növeljük a bevételünket, még több embert kellene „beszívni" a negyvenhetes útról. Egyébként nyár végén meghirdettem a Szuperinfóban, hogy egy üveg orosz pezsgőt adok annak a buszsofőrnek, aki a Sörpincébe hozza az utasait. Nekünk nagyon fontosak a buszok, ugyanis egy busznyi utas akár ezer- két ezer forintot is hozhat a konyhára.

SZ. C. SZ.

Vecsovszky Vilmosné, ip.müv.

Hódmezővásárhely.

Szönyegeivel uj lendületet akart adni a magyar szönyegkészités mintájának. A magyar szönyegtervezés korlátait bövíti ki.

Muskátli. 1941.

• INNEN-ONNAN •

SZÚRT MINTAMELLÉKLETÜNK a következő természetes nagyságú rajzokat tartalmazza:

1. Eredeti hövelyi terítő mintája. Alapanyagnak organdi vagy vékony batisztot használjunk. A virágok hímzése 40-es MEZ Cameza fonállal készüljön. Minden nagy kerekformába pókozást tegyünk. Varrásához 200-as azsúrcérnát használjunk. — Kész munkánkban sok örömet találhatunk, mert szép vitrinterítőnek, vagy terítésnél is felhasználható.

2. Rátét zseb- és gallérdísz. Tervezte Fries Erzsébet tanár. — Ruháinkat újjáalakíthatjuk egy-egy ötletes és egyszerű díszítéssel. File helyett használhatunk preparált bársonyt is, ami művirágkészítésnél szükséges, t. i. így a bársony nem foszlik és munkánk sokáig szép marad. Levarrása ugyanúgy történik mint a filének.

3. Eredeti mezőségi terítődísz. Fehér len, vászon, vagy crêpe de chine (krepdesin) alapon készülhet. Szélét ugyanolyan színnel díszíthetjük, mint amilyen színnel hímzésünk készül. Vágunk 4 — 5·5 cm széles csíkot. Hossza, amilyen nagy a terítő. A színes csíkot hozzágépeljük a terítő széléhez, majd a színére visszahajtva leférceljük. Rányomtatjuk a szélmintát és kb. a vonaltól 2—3 mm-re apró öltésekkel leférceljük, ahogy tüllaplikációnál szoktuk, majd a vonal mentén behajtva, láthatatlan öltésekkel levarrjuk. — Mezőségi minta kivarrásához 8-as vagy 16-os MEZ Meridiánt használjunk.

OCSOVSZKY VILMOSNÉ HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI szőnyegeit örömmel közöljük. A hódmezővásárhelyi hímzésről vett elemek, csoportok igen alkalmasak csomózott szőnyeg mintának. Az a kisérlet, amit eddig már mint hódmezővásárhelyi szőnyeget leközöltünk a hódmezővásárhelyi hímzést teljes hűségében, folt- és vonalelrendezésben adta. Ezzel kettős célt szolgált. A hímzések minden szépségét áhitatos lélekkel igyekezett áttenni a csomózott szőnyeg technikájára; és ezzel új lendületet akart adni a magyar szőnyegkészítés mintájának, amely a hímzés szépségeit megmásítatlanul adva, magának a magyar szőnyegtervezésnek a korlátait bővíti ki. Ezek inkább a hímzés-elemeket (és nem az egészét) ültetik át. Mindkét elgondolás helyes. Reméljük, rövidesen nagyon keresett cikke lesz a magyar népművészetből táplálkozó iparművészetünknek.

A „DIVATKÖZPONT“ által hirdetett, s a mult számunkban már említett divattervpályázat január első napjaiban lejár, s rövidesen kiállításra s elbírálásra kerül a beküldött anyag. A Nemzetközi Vásár keretében működő Divatközpontnak a pályázat kiírásával az a célja, hogy ruhatervező iparművész gárdánkat megerősítve, biztassa, termékeny munkára serkentse. A budapesti hölgyközönség érdeklődését a kitűnő budapesti női szabó ipartestület tagjainak pompás s immár a magunk ízlését tolmácsoló alkotásai felé terelje ez a pályázat. Szinte az az érzésünk, hogy minden jól öltözködő, szellemes és elegáns pesti úrinő hozzájárul ízlésével a divat budapesti ízének kialakításához. Így jut az ízléses pesti hölgyközönség egyéni elgondolásához közelebb és közelebb. A nagyon szép pályadíjak minden iparművészt, szalontulajdonost és ízléssel rendelkező laikust ösztönözhetnek ötleteinek közreadására.

ZSINÓRDÍSZES TÉLI HOLMI! Vastag, meleg ruhánkon a magyaros jelleget a sujtás- és zsinórdíszítéssel szoktuk legjobban kidomborítani. Hímzést és akkor is főleg szűrrátétet inkább a színesebb téli sportholmiknál alkalmazhatunk. Míg ellenben a gyakran viselt télikabát- és kosztümformáknál csak ront és túlzottnak tűnik fel. Azért, ha magyaros utcai ruhát, kabátot készítünk, különös gonddal kell ügyelni annak finom és úri megjelenésére és kerülni kell a kirívó és túldíszítés által könnyen előállható túlzásokat.

A túlzások elkerülésére pédául szolgálnak a mellékelt modellek. Így pld. az 1. Divatos, bő, ráncolt szabású háromnegyedes kosztüm, puha, meleg, pasztell színű anyagból (biber)-bárány vagy szil prémmel. Saját anyagából csavart sujtásdísszel.

A 2. fekete vagy barna, bársony délutáni kabát, zsinórdísszel és divatosan elhelyezett perzsa, karakül vagy nyírott göndör bárányprémmel díszítve.

3. Kis magyar ünneplő, fekete selyem vagy vékony szövetből, zsinórszegéssel és gombolodással.

4. Délutáni kabát bársonyból, díszes zsinorozással, fehér hermelin kézelő- és gallérdísszel.

5. Minden alkalomra alkalmas „kis magyar“, fehér pikégallérral, zsinórdísszel.

TÉLI SPORTRUHÁK. Mint minden sportnak megvan a maga divatja, úgy a sí- és korcsolyaruhák is évad szerint mindig hoznak valami szebbet, újabbat. A mai női síruháknál jellegzetes a remekszabású, hosszú, vasalt nadrág, az ú. n. „keilhose“, mely az eddigi ráncolt, igen bő cipőre hajló, vagy térdnadrággal ellentétben, minden sportoló nő által előnyösen viselhető. A sportruhák díszítésénél elsősorban rátétet vagy sujtást, sőt hímzést is alkalmazhatunk. A díszítéssel azonban ügyelni kell, hogy azt ne túlozzuk el, mert a túl hangsúlyozott díszítéssel az egész ruha hatását leronthatjuk. A sportoló nőnek ügyelni kell arra is, nehogy túlöltözzék. Mert a túlöltözött nő, a sportpályán könnyen gyanússá válik abból a szempontból, hogy a sportolás terén való fogyatékosságait, feltűnő ruhával igyekszik ellensúlyozni. Alig van komikusabb látvány, mint mikor valaki térdigterjedő, harangszabású, bajnoki ruhában jelenik meg a jégpályán, a korcsolyázást tanító mesterrel, hogy tőle az első korcsolyaleckét megtanulja. A sportruha mindenekfelett praktikus legyen és megjelenésében ne álljon ellentétben a sport terén való tudásunkkal.

Az 1. síruha, világos színű posztóból, sötét, vasalásos dísszel, turbánnal. A 2. sötét (kék, zöld vagy barna) cord bársony, fehér bárányból ködmönkével, kapucnival. A 3. korcsolyaruha, világos puha szövetből, egyszínű, tömör, szűrhímzéssel. Szőrmenyak és kézelővel. A 4. egyszerű, mellényes kabát, sujtásos díszítéssel, sötét posztó- (keilhose) nadrággal. Hálóval fejre erősített angora-sapkával.

FARNADI ILONA

39·174 — A szerkesztésért és kiadásért felelős: vitéz Spolarich László. Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. (F.: Thiering R.)

Muskátli

1941

Magyaros téli sport-ruhák. Farnadi Ilona tervei. — Winterkleider in ungarischem Styl. Entwürfe von Ilona Farnadi. — Dresses in Hungarian style. Designed by Mrs Ilona Farnadi.

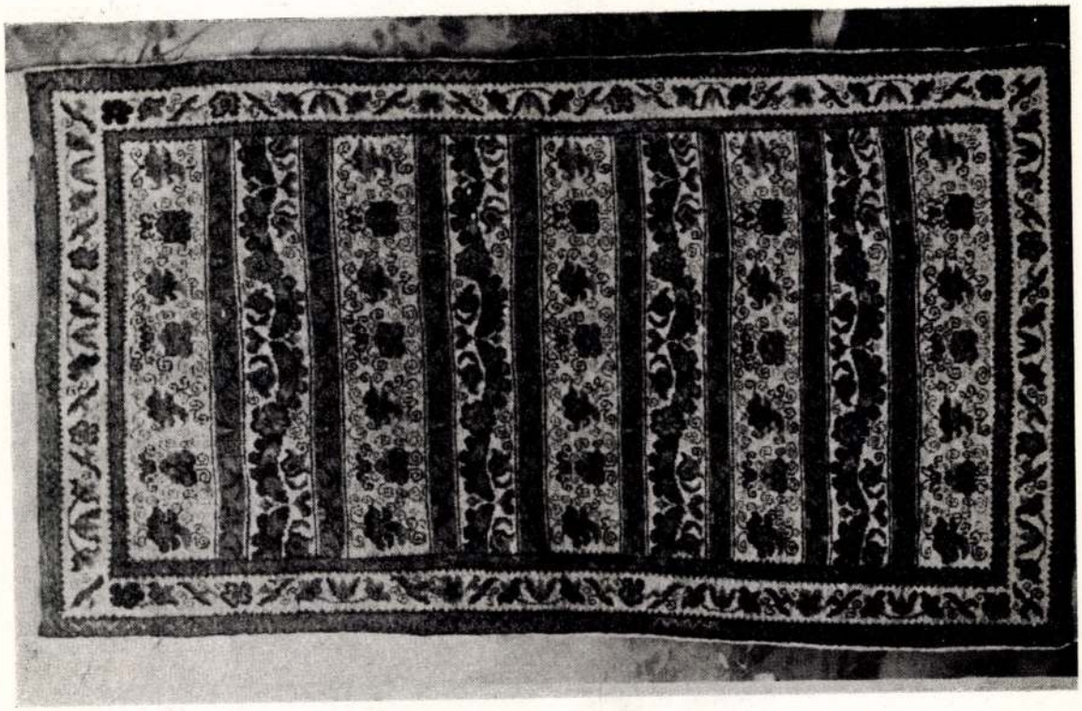

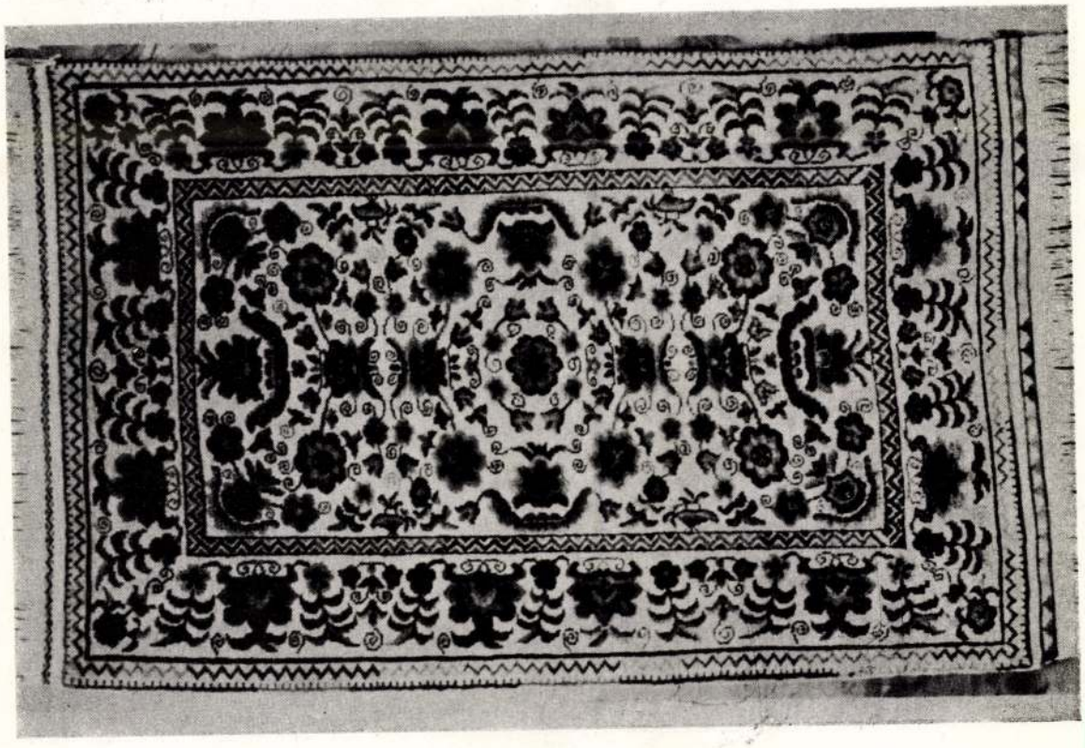

Dr. Ocsovszky Vilmosné hódmezővásárhelyi szőnyegei. — Teppiche aus Hódmezővásárhely von Frau Dr. Wilhelm Ocsovszky. — Carpets of Mrs. Dr. William Ocsovszky from Hódmezővásárhely.

Miskátli
1941. 12 sz

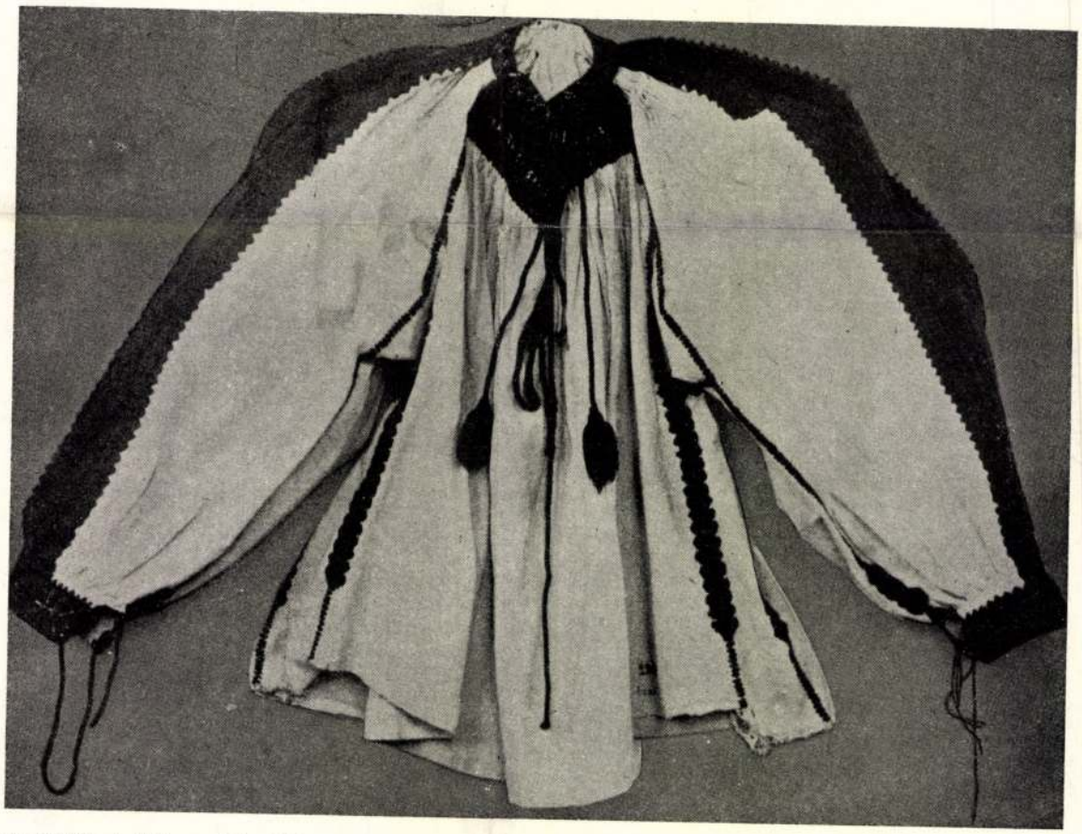

Fent: Vállfüs kalotaszegi ing írásos hímzéssel, a gallér „Sujtá"-val hímezve. Lent: Kötéses ing, a kötés cérnán varrott. Dr. Gönyey Sándor mult számban megjelent cikkéhez. — Oben: Kalotaszeger Hemd mit „geschrieben" gestickter Schulterverzierung, der Kragen mit „Sujta" gestickt. Unten: Hemd mit auf Zwirn genähter Stickerei. — Above: Shirt from Kalotaszeg with „written" embroidered shoulder-ornaments, the collar with „Sontache" embroidery. Below: Shirt with thread-worked embroidery.

Ócsvár Dezső

Műcsarnok festő

Pesterzsébet

Rákóczi út 63

1926. tele Kall. 490, 494.

Komlóssy Ferencz dr.: Széchenyi István

~~gr. élete~~ VIII. 124.

MDK

Ocsvár

a meghivott müvészek müvei közt örömmel látjuk i

Baranski E.László? ?
Képzömüvészet. 1929. 24. sz. 214.l.

Ocsvár.

A pesterzsébeti művészek kollektív kiállításán tájképeit és históriai kompozíciót láttuk. (anlítve)

Ujság, 1928. dec. 15.

Ócsvár.

festőművész.

A pesterzsébeti képzőművészek kiállításan festményei szerepeltek.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Ocsvár.

festőművész,

A 16.-án megnyíló pesterzsébeti művészek kollektív kiállításán művei szerepelni fognak.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 11.

MDK

Ocsvár

a kiállításon részt vevő művész.

Meghívó a pesterzsébeti képzőművészek reprezentativ kiállítására.
Pesterzsébeti Városháza. 1928. dec 16-án nyilik.

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

HÍREK

A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága hírei

A Világörökség Egyezmény aláírásának 30. évfordulója alkalmából 2002. december 18-án rendezett fogadást a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, a házigazda szerepét Varga Kálmán, a KÖH elnöke, a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága ügyvezető elnöke töltötte be. A rendezvény védnökei Szili Katalin, a Magyar Országgyűlés elnöke és Görgey Gábor, a Nemzeti Kulturális Örökség minisztere voltak. Az ünnepségen került sor a világörökség magyarországi helyszíneit – magyar és angol nyelven – ismertető könyv bemutatására.

* * *

A Magyar Kultúra Napja alkalmából Bécsben, a Collegium Hungaricumban rendezett kiállítást a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága. Az ünnepi megnyitót – január 22-én – dr. Csúri Károly igazgató tartotta, Magyarország nyolc világörökségi helyszínét Pintér Tamás titkárságvezető mutatta be.

Kós Károly-díj

Dr. Lamperth Mónika, a Magyar Köztársaság belügyminisztere a településvédelem és településszépítés területén végzett kimagasló színvonalú tevékenysége elismeréséül Kós Károly-díjat adományozott, egyben dicséretben és jutalomban részesítette egyéni díj kategóriában:

– Vértes Árpádot, Hévíz polgármesterét;
– Kiss Józsefet, az Állami Műemlék-helyreállítási és Restaurálási Központ kerttervezőjét;
– Mezei Attilát, Kárász polgármesterét;
– Zalay Budát, Pécs Város Önkormányzata kertészmérnökét.

Közösségi díj kategóriában:

– Géderlak hagyományainak, közterület-fejlesztési politikájának következetes megvalósításáért Géderlak Község Önkormányzatát, a díjat átvette Sill László polgármester;
– a magyar építészeti kultúra ápolásáért, a magyar műemlékállomány veszélyeztetett darabjainak megmentéséért a Hungária Nostra Alapítványt, a díjat átvette dr. Vécsey Eszter.

Felhívás

A korábbi évekhez hasonlóan a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal idén is átadja a Dercsényi Dezső sajtódíjat az arra legméltóbb publikációk szerzőinek.

Fotó: Galacanu Efstácia

Varga Kálmán a KÖH elnöke, Szili Katalin az Országgyűlés elnöke, Kocsi László a NKÖM politikai államtitkára

Fotó: Zágoni Péter

Dr. Csúri Károly igazgató, Pintér Tamás titkárságvezető

Fotó: Csattos Pál

Dr. Vécsey Eszter átveszi a Kós Károly-díjat

Az alapító okirat értelmében a díjat az az újságíró, riporter, publicista, közíró vagy egyéb szerző kaphatja meg, aki az előző naptári év műemlékvédelmi szempontból legjobb, leghasznosabb, leghatásosabb publikációját jelentette meg a nem szakirányú magyar sajtóban. Tekintettel azonban arra, hogy az írott és elektronikus sajtó lehetőségei meglehetősen eltérőek, a zsűri külön díjazza a kétféle médiumot.

Javaslatot bárki tetszőleges számban tehet, de saját írását nem javasolhatja senki. A javaslattevőket kérjük, rövid szokásos indoklással kiegészítve juttassák el a javasolt publikáció eredetijét, illetve másolatát (melyből derüljön ki, hogy az mikor és hol látott napvilágot) Ghyczy Gabriellának legkésőbb március 14-ig. (Postán: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, 1250 Budapest, Pf. 6, vagy személyesen: Budapest I., Szentháromság tér 6.)

A díj átadására – a hagyományokhoz híven – a Műemléki Világnap központi ünnepségén (2003. április 15-én) kerül sor.

Kinevezések

Dr. Varga Kálmán, a hivatal elnöke 2003. február 1-jei hatállyal Halmi Nándort az Igazgatási és Hatósági Igazgatóság megüresedett igazgatói posztjára nevezte ki, felmentette a Pécsi Regionális Iroda vezetőjét, dr. Radochay Csongort, és kinevezte az Iroda élére Czeglédyné Levárdy Henriettét, Bálint Ibolya közigazgatási referens aszszonyt az Igazgatási és Hatósági Igazgatóság központi állományából a Fővárosi Irodához helyezte, február 10-ei hatállyal visszavonta dr. Fekete Sándortól a Debreceni Regionális Iroda vezetését, és kinevezte irodavezetőnek Szathmári Istvánt.

Sajtófigyelő

2003 elejétől a Hivatal tevékenységi körére vonatkozó sajtófigyelő naprakészen megtekinthető minden internetkapcsolattal rendelkező számítógépen.
Cím: www.observer.hu/KOH

Pályázat

A Wienerberger Rt. idén – negyedszerre – ismét meghirdeti Jövőház pályázatát, amelyre magyarországi gyermekintézmények és műemléképületek kezelői jelentkezhetnek. Gyermekintézményi kategória mellett a műemlékfelújításra szánt támogatásra azok a szervezetek és önkormányzatok pályázhatnak, amelyek tulajdonában, felügyeletében vagy kezelésében olyan műemléképület van, s ezen idén kezdenek felújítási munkálatokat.

A pályázat benyújtási határideje 2003. május 2., a zsűrizésre május végén kerül sor, a pályázók június 13-ig értesítést kapnak.

További információk: Wienerberger Téglaipari Rt. Marketingosztály, Szabó Diána, Incze Diána, Takács Eszter, Katona Noémi. Cím: 1119 Budapest, Bártfai u. 34., telefon: 464-7049, fax: 464-7046 honlap: www.wienerberger.hu, e-mail: info@wienerberger.hu

Humor és műemlék Ócsvár Géza (1908–1987) rajztanár művészetében, avagy az egri vár 1552. évi viadalának emlékei

VÍZY LÁSZLÓ

Az egri vár ostromának és Dobó István diadalának 400. évfordulóján anyai nagybátyám, Ócsvár Géza rajztanár látogatott meg bennünket, a 8-10 éves kisdiákokat. Nagybátyám látván a rajzfüzetemben sorakozó kis rajzokat, tanításként bemutatta az egri vár 1552. évi távlati képét és a vár életét szemléltette egy másik rajzon. Nyomatékként, gyermekkorunk emlékezetes figuráját, a „szakállát tépő" török császárt színes œruzarajzban örökítette meg.

Azokban az években, a rajztanári állást elvesztő Ócsvár Géza, az egri ciszterci gimnázium egykori tanára, ilyen rajzokkal mulattatta saját magát és közvetlen környezetét. Ő maga pályamódosításra kényszerülve új diplomát szerzett magának, s a biológiát oktatta éppoly lelkesedéssel, rajzokkal illusztrálva, mintha rajzóra volna.

Rajztanári pályája a kezdeti állástalanság után az 1930-as években – utólag értékelve a múltat – nagyszerű jövővel kecsegtetett. A cisztercieknél történt gimnáziumi tanári kinevezésekor folytak az egri vár feltárási munkái dr. Pataki Vidor irányítása mellett. Ehhez a munkához kapcsolódtak fiatal éveinek legszebb emlékei. Izgalmas kérdést kellett és tudtak tisztázni: Gárdonyi Géza *Egri csillagok* című regényének hiteles történeti színhelyét rajzolhatták meg a történész és a művész szemével.

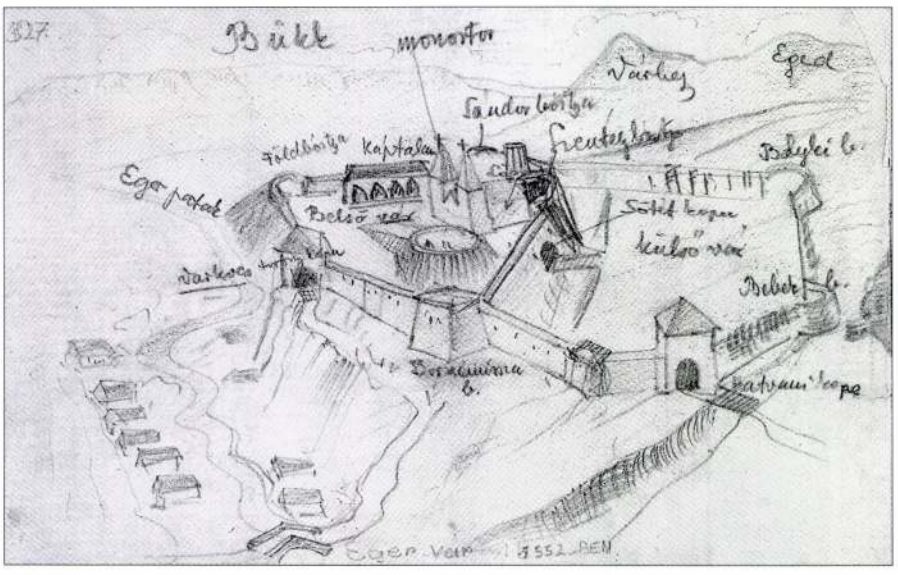

Az egyik „szemléltető" rajz

1933–34-ben a Ciszterci rend Egri Szent Bernát Gimnáziumának évkönyvében látott napvilágot dr. Pataki Vidor történelmi tanulmánya *Az egri vár élete* címmel. Ennek előszavában megemlékezik a rajzok készítőjéről, Ócsvár Gézáról is.

Valóban, azóta a számtalanszor idézett és publikált tanulmány illusztrációin mindenütt ott díszlik a két alkotó, a történész és a rajztanár monogramja:

ÓPVG

Pataki Vidor – Ócsvár Géza

Több száz diákjának szép emlékein túl, talán e néhány sor és a megelevenedő rajzok láttán méltán felidézhetjük egy nehéz sorsú, mégis mindig optimista rajztanár, Ócsvár Géza művészetét és ezen keresztül tanítását: az egriek helytállásáról és vitézségéről…

M.D.K.

Ócsvár Géza, térkép rajzoló

108.-1933.-Eger mai térképe.-Nyomtatott, térkép-illusztráció.-Belterület utcai és térnevekkel.-20+31 cm.
Egri ciszterci rend Szt.Bernát gimnáziumának Értesítője az 1932-33.iskolai évről.Eger.1933.-156.o.

Sugár István: Eger város térképei / XVIII.sz.-1950 / 125.o.

Az Egri Múz.Évkönyve. Heves Megyei Múzeumok Közleményei. 1967.Eger, 1967

Óvári Géza

rajztanár.

l.

Erődi-Bodnár

164. l.

06 : Keresztvitel.

Ocsvár Géza

rajztanár.

Eger

Rajzoktatás

1941. II. évf. F. n.

23. l.

A ZIRCZI APÁTTÓL.

19.

R ó b e r t urnak,

iszteri biztosának.

hozzám intézett felhivására

szolni:

teljes lajstromát a BÉKEFI

ldányát május hóban, midőn Bu-

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

felölelő műveimet - A PILISI

TÖRTÉNETE, CIKÁDORI APÁTSÁG TÖR-

NYV - annak idején mind megkül-

Ócsvár Géza

1926/27 – 1929/30

Ferképzomfoiskévk

118. l.

feje, anya alvó gyermekével feltűnést keltettek. 1904-ben a Salon d'automneban rendezett gyüjteményes kiállításán a francia impresszionista festők, Degas, Pissarro lelkesedtek, 1905-ben Bécsben is kiállított egy kisebb gyüjteményt. Legjellemzőbb munkái: Beteg gyermek (viaszfej, Drezda Múz.), Beteg a kórházban (1889); Szerető nő (feje); Fátyolos nő; A bookmaker; Impresszió Michelangelo Medici-Madonnája után. — Irodalom: *Claris Edmond:* De l'impressionisme en sculpture. Auguste Rodin et M. R. (Paris, 1902).

ROSTAGNI I. *Alajos*, olasz származású festő, * 1818, † Budapest 1886

Ócsvár Géza

Készítette dr. Pataki Vidor
Az egri vár élete c. történelmi tanulmányának
vázrajzai. Mérnöki jellegű
váralaprajzok, ill. rekonstrukciók.

Eger, 1934.

án a Műemlékek Orsz.Bizottsá-
yben f.évi febr.24-én kelt és
rválására szolgáló 3000 Pengő-
ának jóváhagyását kéri, van

Bizottsága f.é.junius hó 28-án
Pengőt engedélyezett a visegrá-
állitási munkáltaira, hogy az
ő munkaprogrammját és részle-
szteni sziveskedjék. Mivel mind
rogramm, sem a részletes költség-
érkezett be, ismételten kérem,
előbbi jóváhagyás végett beter-

ÓCSVÁR REZSŐ:

199. Szomolnok látképe, vízfestmény .... 100.— P
200. Szomolnoki torony, vízfestmény .... 150.— P

Nemzeti Szalon 1937 márc
Szepesi művészek.

Ócsvár Rezső

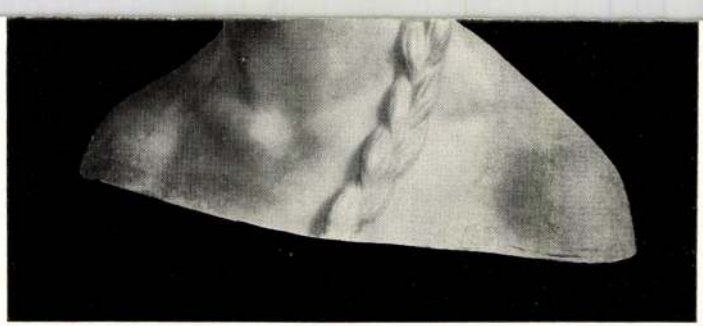

LUX ELEK

Leányfej.

KIÁLLÍTÁSI TÁRGYMUTATÓ

Ocsvai Rezső

rajztanár
Szatmár, Ki. kat.
Főgimn.
1904-ben tagja a
Rajztanárok Egye-
sületének

122.

244. kép. *Suky Benedek kelyhe, 1440 körül.*

Ócsvár Rezső

koll. kiáll. 1937. dec

a Pestszenterzsébeti Szépmíves Céh kiállítása Ebrétében: Olaj- és vízfestmények.

Rajzoktatás

1937. 9-10. n.

160. l.

Erwartung Ihrer freundlichen umgehenden

mit vorzüglicher Hochachtung

HERDER & Co.

Ocsvár Rezső

rajztanár

Ker. kat. főgimn.

Szatmárnémeti

1905.

rottság!

Gyula zólyomi vállalkozónak, a zólyomi
tás aira vonatkozó III n. kereseti ki-
vele kötendő szerződés két példányát
tisztelettel benyujtani. –
ig a tekintetes bizottságot Jakobovits
utalása iránti tudomás úl vételét
r. t. gal közölni méltóztassék.

é

Letehlo Ottó

Ócovár Rezső

gimn. rajztanár
festő

Pestnonterzsébeten lakik

Lad Perzsébet

137 l.

Ocsvár Rezső

Pesterzsébet, Rákóczi
út 63

Műtárnok

1929. őszi kiáll. 310, 313

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ocsvár Rezső

Thieme Becker

XXV. 558. l.

(Lyka)

Ocsvár Rezső

289	A hegycsucs	1800
290	Tavaszi szántás	1800
291	A vőrös hegy	1500
292	Érmentén	1500
293	Bronz-ezüst	1500

Nemzeti Szalon

1926 - maj

MAPE 12. kiáll

Orsvár Kerstó

festő Pesterzsébet

Műcsarnok

1931. őszi tárl. XII. 236,

III. 325

1932. őszi tárl. IV. 66, 67, 71.

ÓCSVÁR REZSŐ

185. A Normafánál, vízf.
186. Részlet a Bálványról, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov.-dec

MAPE 25. kiáll.

Ocsvári Kelső

rajztanár

lásd

Művészet

1908, 64 l

Palazzo di Re Enzo, bolognai

VIII. 223

OCSVÁR *Rezső*, festő, * Szolnok 1877 febr. 19. A bpesti mintarajziskolában tanult. Akvarell tájképekkel szerepelt a fővárosi tárlatokon.

Eng. II. 211 l

zolja az esztergomi
Varju szerint ke-
2-ben készült! (B) A pe-
Chanád - teljes fő-
helyezni a szent
rmány pálcával,
állaira boruló ho-
ent István kori
am akarja ~~ábrázol~~-jelképezni
tergomi bazilika
csét felirata:
balról a főpap
N/SIS/ vagyis
a tartotta elég-
tet a két szereplő
megrendelő ének
tarta az esztergomi

Ócsvár Rezső

v. tanár, mértan
és rajz szakos

a művészeti rajzot is
tanította 12 éve
az alábbi gimnázium-
ban. A szatmár-
németi képző és iparmű-
vészeti tanfolyamon az alak-
rajz tanára. ♀

Értesítője, A szat-
márnémeti kir. kath.
főgimnázium — 1912-
13. évi —. Szatmár-
német, 1913. 40. l - 44. l

♀ Tanított a szatmárnémeti
m. kir. állam. faipari szak-
iskolában is

Ócsvai Rezső

A Jánoshegyről
c. képe 1939.

Művészet
1939. 28. l.

Ócsvár Rezső

1895/96 - 1898/99

Ferkèpzomfoiskèvk

118.0

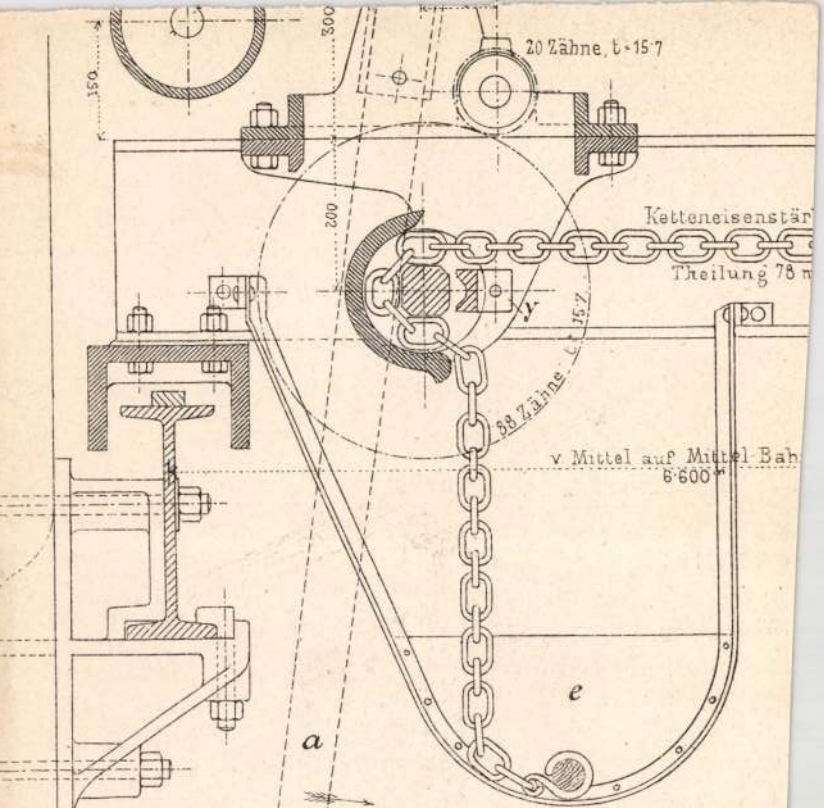

Fig. 7. Frictionstriebscheibe mit

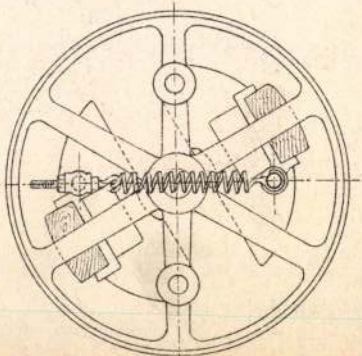

Ócsvár Rezső

A zomolnoki torony c-
keje repr.

Művészet 1937. 7 sz. 65 l.

Esztergom 1595-iki ostromának Képe

III. 119

Ócsvár Rezső

1925 febr. – M Akv Pf, Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Esti hangulat, vcf.
Hernád partján vcf.
Ujpesti rakpart, vcf.
Ondavai füzes, vcf.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nen

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Ócsvár Rezső

Jestő

vül. 1877.

lásd életrajzát

B. Sz. Neineti 133. l.

HALÁSZBÁSTYA

HANKOVSZKY IVÁN akadémikus felvétele

Ocsvár Rezső

festő

Műcs. kiáll, 1926 tól
Pipics 118-l.

Mécsek fémből, római V. 246.

Ocsvár Rezső febr. 19

szül. Szomolnok 1877 Rk.

1896/97 II é. rajztjel

1897/98. I. III. é " "

1897/98 II " " "

1898/99 I–II 4. é. rajztjel

Óvári Rezső

A Zugligetből, virf-

Nemzeti Szalon

MAPE 20-ik jub. kiáll.
Kat. 1935. dec. 20 -
1936. jan. 6.

Makovicky József, áll. isk. igazgató

V. 305.

Ócsvár Rezső

Hul. Szomolnok 1877

Rk. 8 gim

1895/96. I. osztály rjel

549

Dietrich Ch. W. E.

Romokra épitett lázak (~~Die an Ruinen gebau-ten Häuschen.~~) Rk. II. él et.

80 m. 133 n.

K. 7. —

Ocsvár Rezső

MAPFE 1928. Ert diák.

4 nivel

−	− Eredmény +	
eher	Veszteség	Nyereség
f	P f	P f
5040 79		
241020		
454513		
	60	
0 000		

Ocsváry Rezső

Művészet 1908-64.

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:
gróf Andrássy Gyula v. b. t. t.

MŰVÉSZETI ALELNÖK:
Horvai János
szobrászművész

IGAZGATÓ:
Déry Béla
festőművész

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Művészek:
Edvi Illés Aladár
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
Rubovics Márk
Vajda Zsigmond

Műpártolók:
Bauman Márton
Gellért Jenő
alelnöki teendőkkel megbízva
Dr. Ilosvay Lajos

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

TITKÁR:
Bende János

ÜGYÉSZ:
Dr. Képessy József

PÉNZTÁROS
Weiser Kálmán

SOCIETAIRE TAGOK:

Baditz Ottó
Déry Béla
Edvi Illés Aladár
Gellért Jenő
Horvai János
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
† *Körösfői Kriesch Aladár*
László Fülöp Elek
† *br. Mednyánszky László*
Mendlik Oszkár
Rubovics Márk
† *Székely Bertalan*
† *Szikszay Ferencz*
Vajda Zsigmond

< Ócsvár Rezső >

cikke

Utmutatás a körépiskolai tanítási eszközök beszerzéséhez. Szerkesztette az Orsz. Közoktatási Tanács. Bp. 1930.

Ism. fenti

Rajzoktatás

1930. 94, 95. l.

ZKY VIKTOR R.-T.

BUDAPEST, 192 7. december 5.

S BIZOTTSÁGA T. TITKÁRI HIVATALÁNAK,

Budapest.

es felhivásukra van szerencsénk az alábbi

ttal szolgálni:

cm. nagyságu FALRAGASZ, fekete és vörös

már szállitott minőségü papiron .. 95.--

ny 11.--

< Ócsai Rezső >

cikke

< > A művészi nevelésről a szülőknek.

Rajzoktatás

1937-4-6-7.

Cékbélyek 1925

kiállítása

és Gánky Dénes

kolt. kiáll.

Nemzeti Szalon

1925. nov.

Fő. kép.

nekem nincs

meg

nincs fd.

Ócsvár Rezső

festő

Szent Imre herceg, olaj.

A pesterzsébeti Kossuth Lajos reálgimnázium kápolnájának oltárzeje

Repr.

Rajzoktatás

1930. 7–8. sz.

Pulszky—Radisich: Az ötvösség remekei. II. kötet. Bp. 1885., 129—130. l. (Képe táblán.) — Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 184. l. — Tört. Főcsoport 1467. szám. — Czobor—Szalay II. kötet. 244. l. (Képe 244. l.) — Czobor: Egyházi Emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 64—68. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 286. és 288. l. — Gerevich PA, 196—198. l. — Lepold: Adatok 27—28. l. — Divald: A magyar iparművészet története. Bp. 1929., 113. l. — Kohlhausen, Heinrich: Niederländisch Schmelzwerk. Jahrbuch der preuss. Kunstsammlungen, LII., 1931., 165. l. (Képe 163. l.) — Koch Sándor: A hegyi kristály. Búvár, IV., 1938., 30. l. — Genthon: AZEFK, 10—11. l. (9. kép.) — Lepold—Lippay 39—40. l. — Braun, Joseph: Die Reliquiare des christlichen Kultes und ihre Entwicklung. Freiburg, 1940., 108., 255., 256. l. (14. kép.) — Lepold Katalógus 39. sz.

KEHELY,
aranyozott réz, talpa hatkarélyos, egyik karélyon IHS gót minuszkulákkal. Nodusán három fialé (három elveszett), kosarán liliomos párta.
Mag. 21 cm.
Magyar munka 1480 körül.

FILIGRÁNOS KEHELY,
aranyozott ezüst, újabb harangalakú csészével. Gótstílű.

Ócsvár Rezső

gyűt. kiall. Pestszent-
erzsébeten.

l.

Rajzoktatás

1939. 32. l.

A hivatalos másolat hiteléül:

Fetzmann Károly

miniszteri s.hiv.igazgató.

Ócsvári Rezső

pesterzsébeti reálgimn. rajztanár előadása: Az illusztratív rajz a középiskolában. A Rajztanárok Egyesülete 1937. febr. 3. választmányi ülésén.

Rajzoktatás

1937. 30, 31. l.

32. l.

Ocsvár Rezső

"Kassai dóm"-ja a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Ocsvár Rezső

MDK

A Hernád mentén, vizf.

Miskolci részlet, vizf.

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Ócsvár Rezső MDK

Kártyázók
Dunapart

Magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc-ápr.

ÓCSVÁR REZSŐ

389 Csepeli Dunaág.

K.M.Társ.1929/30 téli kiáll.kat.

MDK

Ocsvár Rezső

Kilátás a Dunára, vf.

Tátra részlet, "

Malom a kis Dunán; "

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 12. 1.

Ocsvár Rezső

„Kassai Dóm" – ja szerepel a MAPE ki-
állitásán.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi fárlata.
P. H. 931. X. 18.

MDK

Ócsvár Rezső, festő.

egy még clarabbal mezepelt az 1931-es tárlaton.

(egy.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete Képzőművészet. 1931 43-44 sz. 186. l.

Dear Sir,

I am writing to you in connection with the matter of the
[illegible] which you have been kind enough to
[illegible]

Yours faithfully,

Ocsvár Rezső

MDK

A Göllnicz völgye

Szepességi részlet

Ködös reggel

A kassai dóm

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt. 14.-15. l.

MDK

Óvári Rezső festő
jeles munkával szerepelt az 1931-
ben rendezett tárlaton.

(97.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők kiállítása.
Képző művészet. 1931. 43-44. sz. 186. l.

MDK

MDK

Ócsvár Rezső

Esti hangulat, vf.

Hernád partján, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 14 l.

MDK

Ócsvár Rezső

Ujpesti rakpart, vf.

Ondavai füzes, "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.

1925. febr. 14 l.

MDK

Ocsvár Rezsö, festö.

Templomrészlet Tállyán.	Akv.
A Zugligetböl.	Akv.
Zsupfedelü ház.	Akv.
Vizesés.	Akv.

Az Uj Szalon Szent István-i Kiállitáson. 1934. aug.
Katal.

Ócsvár Rezső

MDK

Kassai dóm, vizf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Művészi díj: Műbarátok Köre magyar tárgyú képeslap pályázata Ocsvári Rezső

Művészet VII. évf. 1908. 64. l.

Ócsvár Rezső

Vasdiplomás rajztanár.1968. márciusában halt meg 91 éves korában-Tamárai voltak Székely Bertalan és Schulek Frigyes.Az Országod Magyar Kir. Mintarajziskola és Rajztanárképző Főiskola növendéke volt. Abban az időben még Keleti Gusztáv volt az igazgató.

Paál Ákos:Ócsvár Rezső
Rajztanitás 1968/3 27.old.

MDK

Olcsvár Rezsö, festöm.

"Szerelmek" c. akvarellképét a bizottság 100 K. jutalomban részesitette.

Képeslevelezölapok pályázata. -Mübarátok Köre.
Dalmübarátok. 1907. okt. 185.l.

MDK

Ócsvár Rezső

Falu vége, vizf.
Homokos szekér, vizf.

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

Ócsvár Rezső

A Normafánál, vizf.

Részlet a Bálványról, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítás. Nemzeti Szalon, 1940. november 14 l.

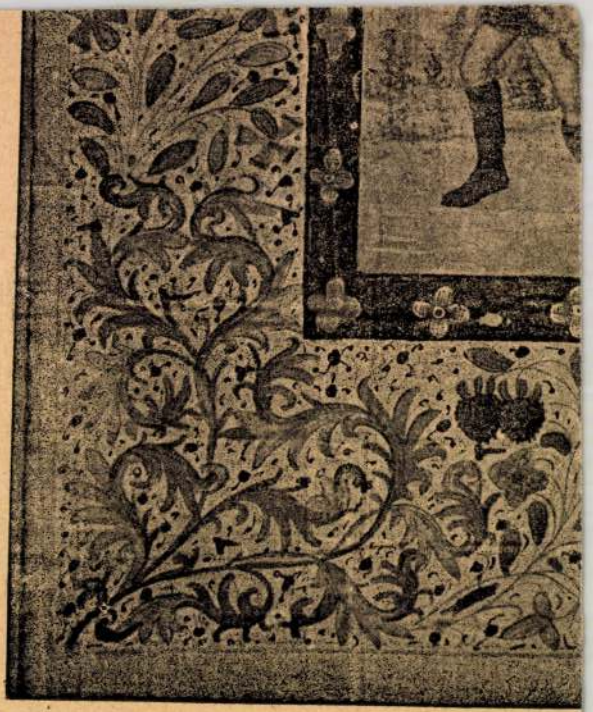

330. kép. *21. Horae Beatae Mari*

Ócsvár Rezső festőművész

Balatoni halászat
Álom
Pesterzsébeti vásár
Fekvő akt
Eső után

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása. 1930. december

RUDNAY PRÍMÁS KÖRMENETI KERESZTJE,

ezüst, részben aranyozva, szárvégeken evang
ták, öntött aranyozott ezüst Krisztus-test.
Mag. 229 cm.
Bécsi munka, 1830-ból.
Rudnay prímás (1819—1831) ajándéka.

Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katal
213. sz.

RUDNAY PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,

ezüst, részben aranyozva. Kampójában fe
ülő, sugaras dicsfényű Madonna, hátán Ru
címere. Bécsi hitelesítő bélyeggel és Joseph
in Wien mesterjeggyel.
Mag. 195 cm.
Joseph Kern bécsi ötvös műve, 1830.
Rudnay prímás (1819—1831) tulajdonából.

Gerevich PA, 198. l. — Lepold Ad
36. l. — Lepold Katalógus 204. sz.

CIBORIUM,

fedeles, aranyozott ezüst, biedermeier stílű.
pán alul: Capellae Bakacsianae Strigonii,
Mellette beütve: MELICHAR.
Mag. 30·5 cm.
Magyar munka, 1830-ból.

NEPOMUKI SZENT JÁNOS CSONTJÁNAK EREKLYETARTÓJA,

aranyozott ezüst, talppal és dicsfény-s
koszorúval. Pozsonyi hitelesítő bélyeggel é
mesterjeggyel.
Mag. 33·5 cm.

Ócsvár Rezső

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnok-ban "Kassai dóm" c. műve szerepelt.

PH. 929. X. 6.

MDK

Ocsvár Rezső

Az Új Szalón karácsonyi kiállításán szerepelt művével.

Képzőművészet, 1935. 80.sz. 20.lap

MDK

Ocsvár Rezső

A Normafánál, vizf.
Részlet a Bálványyról, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalogusa.1940.Nov.24.-Dec.8.
14.lap

MDK

Ócsvai Rezső, festő

a (?) kiáll. bő anyagának egyik pu-
litésre méltó darabja az ő munkája

Dr. Jajczay J. - Képzőm. 1934. - 87. l.

Ócsvár Rezső

A városligetből

Sajó részlet

Miccarnok 1932. őszi tárlat

Ócsvár Rezső

Bánréve vidéke

Mecsarnok 1932 őszi tárlat

Ocsvár Rezső

MDK

Kártyázók

Dunapart

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Ocsvár Rezső

116 Kec skék, akv

117 Ülő akt, akv

118 Álló akt, akv

119 Tavasz, akv

Uj Szalon Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

MDK

Ocsvár Rezső, II. tájképdij

A mintarajzok. kitüntetettjei.

Műcsarnok, 1899. 7.sz. 87 l.

Ócsvár Rezső MDK

Májusi hangulat, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Ócsvár Rezső MDK

Csepeli Dunaág, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

MDK

Ócsvár Rezső MDK

Erdei tanya, vizf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Ocsvár Rezső

Képzőművészet 1934. 78. sz. 233.l.

MDK

Ócsvár Rezsö, festö

A Hernád mentén. Vizf.
Miskolci részlet. "

KMTárs.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 27.l.

Ocsvár Rezső MDK

A hármashatárhegyről, vizf.

A Hernád völgye, vizf.

Műcsarnok 1926 téli kiállítás

MDK

Ócsvár Rezsö, festöm.

A XI. teremben jó képe felhivja a figyelmet.

Chroniqueur:
Mücsarnok.- Téli tárlat.
Képzömüvészet. IV.évf. 26.sz. 28.1.

MDK

Ocsvár Rezső

Érmentén

Bronz-ezüst

MAPE 12.kiáll. N.Szml.kat. 1926. máj.

16 l.

MDK

Ocsvár Rezső

A hegycsucs

Tavaszi szántás

A vőrös hegy

MAPE 12.kiáll. N.Szal.kat. 1926. máj.

16 l.

MDK

Ocsvár Rezső

A Kelén, vf.

Reggeli hangulat, "

Fonyód, "

Balatoni halászat,"

Balatoni Társ. 6. kiáll. Uj Szal. 1934. okt.

9 l.

Ocsvár Rezső

MDK

Fekvő akt, vizf.

Álom, vizf.

Ülő akt, vizf.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 5 l.

ŐCSVÁR Rezső *51, 52*
Szomolnok, 1877. január 19.–Budapest, 1968. március 26.
Mintarajziskola, festő és grafikus

Banner Erdély

Ocsvár Rezső MDK

A szomolnoki tó, vizf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan kiáll.

Ócsvár Rezső.

festőművész

* **A pesterzsébeti művészek kiállitása.** A kiállitásról irott beszámolónkban a kiállitó művészek közül véletlenségből kimaradt *Ócsvár* Rezső elismert és neves festőművész, aki nagyobb akvarellkollekciójával most is méltó feltünést keltett. Magyar táju képei és tanulmányai különösen szépek.

Magyarság, 1924. dec. 21.

Ocsvár Rezső MDK

Interieur, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Ocsvár Rezső

Hüvösvölgy, vizf.

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

Ócsvár Rezső MDK

Lágymányos

Miccsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Ocsvár Rezső festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928, 14.sz. 229.l.

MDK

Ocsvár Rezső

Zugligeti részlet, vf.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 15. 1.

MDK

Ócsvár Rezső

Kilátás a Rózsadombra, vf.

Mária Makkos, vf.

Csepeli kubikosok, of.

Uj Szalon...karácsonyi kiáll. 1934. dec.

7. l.

MDK

Ócsvár Rezső

A szomolnoki tó, vf.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
28.1.

MDK

Ocsvár Rezsö, fwstő

A Pesterzsébeti Képzőművészek kiállitásán
müveivel szerepelt, akvarellekkel .
dr. Rostagni orvos arcképe. Olf.
stb.

Vidéki Centrumok. Pesterzsébet. A Pesterzsébeti Képzőművészek Kiállitása.
Képzőművészet. 1929. 10. sz. 32.l.

MDK.

Ócsvár Rezső festőművész,
"A szolnoki torony"/kép/.
A Nemzeti Szalon Szepesi kiállitásáról.

Művészet,1937.7.sz.65.l.

Ócsvár Rezső festőművész

Kártyázók

Dunapart

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás
tárgymutatója. Műcsarnok.

MDK

Ocsvár Rezsö, festö

Hüvösvölgy. Vizf.

Nemz.Szalon.-MAFE XXIII.kiáll. 1938 nov.20.- dec. 4.
Kat.

Ocsvár Rezső,
rajztanár

Karácsonyi kép-és szobarkiállítás nyílt meg Váci út 35 n. alatt, melyen műre szerepel.

Magyarság, 1927. dec. 22.

MDK

Ocsvár Rezső

Virágcsendélet, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 12. 1.

Ocsvár Rezső

Erdei fenyő, vf.

Győri Dunaág, "

A Hárshegyről,"

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 12. 1.

Ócsvár Rezső

Vasdiplomás rajztanár. 91 éves korában elhunyt 1968 márciusában.
Az "Országos M.Kir. Mintarajziskola és Rajztanárképző Főiakolán tanult - Keleti Gusztáv, Székely Bertalan Schulek Frigyes tanitották.

Paál Ákos: In memoriam Ócsvár Rezső
Rajzatnitás 1968. 4. sz. 27.l.

Ocsvár Rezső

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt

EK-930-XII. 14.

Ócsvár Rezső

Akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt. (217.).

Újság 930. XII. 14.

Ócsvári Rezső

MDK

A Jánoshegyről

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Ócsvár Rezső MDK

Lágymányos

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Ócsvár Rezső MDK

Falu vége, vizf.
Homokos szekér, vizf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

Ócsvár Rezső

Szerepel a Nemzeti szalonban
a szepességi művészek
kiállításán

Magyarság 1937 III. 13

Ócsvár Rezső

Művével szerepel a Pesterzsébeli Képzőművészek Csoportkiállításán.

M. 929. XII. 24.

P. H. 929. XII.

Ocsván

Mücsarnok téli kiállításán
tájképe szerepelt.

8 ó u. 929. XII. 22.

Ócsvár Rezső

Műcsarnok téli tárlatain csepeli részletével szerepelt.

M.929. XII.22.

174. Ódávidháza, g. k. fatemplom.

1733. „Ligneum secundum ritum. Ipsorum commode provisum." (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.)

1747. az összeírás magát a községet sem említi.

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Michaëlem Archangelum." (Schem. Munk. p. 43.)

1864 és 1870 között fölépül az új kőtemplom. (Schem. Munk. 1864. p. 37. és 1870. p. 37.)

Lásd még: Akad. Arch. Biz. rajza Lehoczkytól (1870.); Gerecze p. 191.

(Bereg m.)

Dömfaép

Ocsvár R.

MDK

mérnök

A II. Világháboru alatt lerombolt hidak ujjáépitésén dolgozott mint alépitményi dolgozó.

78.o.

Dr. Mihailich Győző:A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Ocsvár Rezső

Balatoni halászat.

Az Uj Szalon Balatoni Tárlatáról

Képzőművészet, 1934.78.sz.

MDK

Ócsvár Rezsö, festö

A Zugligetből. Vizf.

Nemzeti szalon.-MAFK XX.Jub.K.áll. 1935.dec.20.- 1936. jan.6. Nat.

Ocsvár Rezső MDK

Zugligeti részlet, vizf.

Mücsarnok 1939 dec.-194o január

Csváry Rezső
rajztanár

Levelező lap pályázat.
A műbarátok köre által kirdetett pályázaton
díjat nyert: Csváry Rezső r. tanár.

Végjesek: A műbarátok köre lev-lap pályázata.
Grafikai Szemle 1908. 1 z. 14 o.

MDK

Ócsváry Rezső
rajztanár

1 díjat nyert

÷ A Műbarátok Köre levelezőlap-
pályázata
Grafikai Szemle 1908 évf 1 sz 14 l

MDK

Ócsváry R.

Női akt, paszt.

Lágymányos, "

Kézimunka, akv.

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug. 3 1.

1. **Szoknyanadrág,** kockás sportszövetből **18.50**
Sportbluz eolinból . . . **6.80**
2. **Sportöltöny,** gyapjuszövetből (1 kabát, 1 hosszu vagy 1 sportnadrággal, mellény nélkül) **39.—**
3. **Sport-szoknyanadrág,** villámzárral **16.50**
Hozzávaló sportblúz . . **6.80**

4. **Sportöltöny** gyapjuszövetből (1 kabát, 1 golfnadrággal, mellény nélkül) **48.—**
5. **Sportkosztüm,** barna, szürke és zöld szinben **49.—, 36.—**
6. **Divatöltöny,** (1 kabát 1 hosszu nadrággal, mellény nélkül) gyapjuból **48.—**

7. **Orig. Thermos,** ½ lit. . . **2.70**
8. **Hátizsák,** különféle nagyságban **6.30, 5.—, 3.—**
9. **Turistabot,** szöges **1.50, —.98**
10. **Összecsukható sportszék** . **3.80**

STUDIO VÁRKONYI

MAGYAR DIVATCSARNOK

VII. RÁKÓCZI-ÚT 72-74

A napokban elhunyt Botfimer gróf, volt hadseregparancsnok lovasportraitja. Rajzolta 1917-ben a hadseregparancsnoksághoz beosztott Ócsvár Rezső népf. szds.

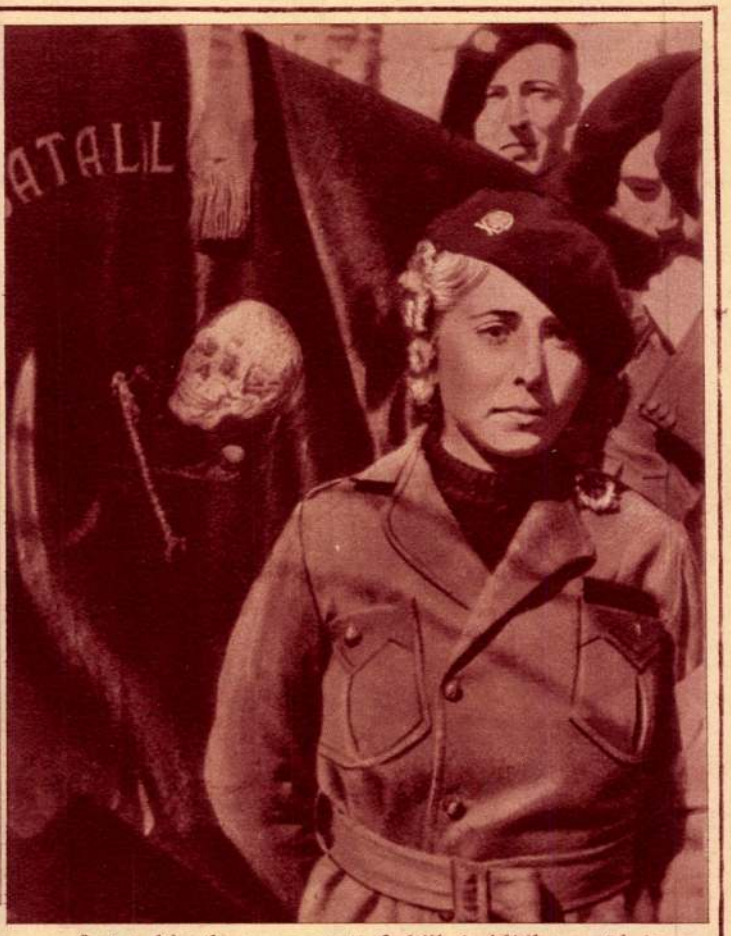

A katalánok úgynevezett halálbrigádjában nők is harcolnak

Madrid pusztulása

zog: vagy sekélyes mérőónnal dolgozik, vagy, és ez a rosszabb, az elhallgatás „nemes“ művészetét gyakorolja. Ez egyik sem, de különösen az utóbbi, nem elv: igenis függetlenítse magát az

Halmi Hartman Ferenc: Fürdőzők az örsi parton
Az Új Szalón Balatoni Tárlatáról
Fotó Röckel

Tobisch Ilona: Balatonpart
Az Új Szalon Balatoni Tárlatáról
Fotó Röckel

közben. S ha bátor és tehetségének gyökeréig művészlelkületű, nem éppen esztéta-tipusú kritikusi generáció kelne életre, varázsütésre megváltozna a helyzet és a kritikusi lelkiismeret (de csak az!) csalhatatlansága megteremtené gyümölcseit a művészetben, úgyhogy a „műalkotások szolgálója“ az alkotó mellett foglalhatná el megérdemelt helyét. *Kozocsa Sándor.*

Szerkesztésért és kiadásért felel:
Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR
Kiadóhivatali igazgató:
KASSAI ARNOLD.

fölvetésben is rejlik igazság s ha nem is sikerült neki megnyugtatóan oldani meg vállalt föladatát, az nem Haraszthy hibája, hanem annak az oka, hogy egyre jobban összekuszálják a kritika és a kritikus problémáját és ahelyett, hogy tiszmegállapítjuk, hogy „baj van a kritikával", de nem mutatjuk meg a kivezető utat, mely a gyógyulás felé vezetne. A mai, és egyáltalán a kritika létkérdése mindenkor azon fordult meg, hogy vannak-e olyan kritikusok, akik nemcsak

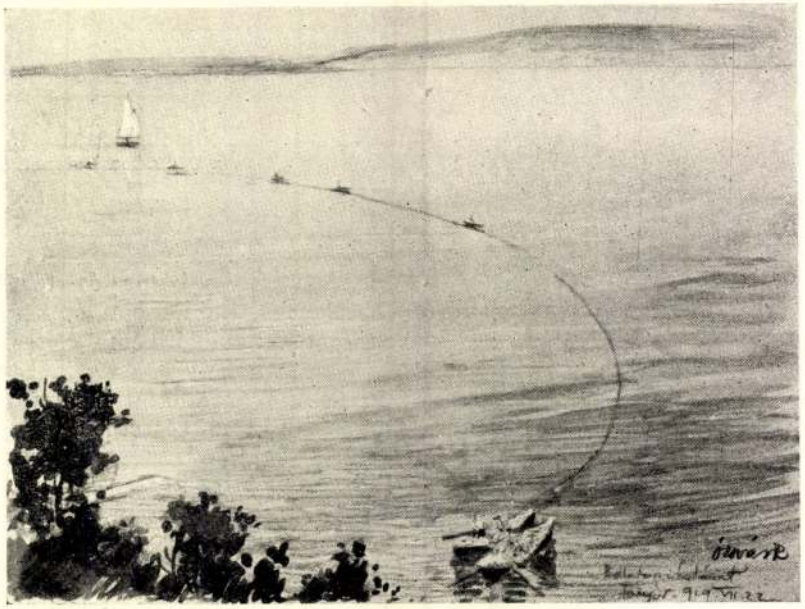

Ocsvár Rezső: Balatoni halászat

Az Új Szalón Balatoni Tárlatáról

Müvészet. 1937, II. évf. 6. sz. 65. l.

Ocsvári Rezső : A Szomolnoki torony.

(nem Olcsváry ?)

MDK

Ocsvári Rezső rajztanár

A Műbarátok Körének képeslevelezőlapokra hirdetett pályázatán egy dijat nyert.

Művészet 1908. 64.l.

Ócsvári Rezső

MDK

A Jánoshegyről

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Ocsváry.

A pesterzsébeti művészek első csoportkiállításán akvarell-művei szerepeltek.

Pesti Hírlap. 1928. dec. 14.

Ócsvár Rezső

A Szomolnok utca névadója

Könyv állít emléket Ócsvár Rezső festőművésznek

Fölteszek önöknek egy találós kérdést: kinek köszönhetjük a III. kerületi Szomolnok utca nevét?

Ugye, nem tudják?

Mostanáig nem tudtam én sem. Sőt az igazat megvallva el sem gondolkodtam azon, vajon miért kapta a Bécsi útba belefutó utácska a felvidéki kisváros nevét. Vízy László építésznek és lokálpatriótának köszönhetően azonban most már minden világos: az utcanevet a honvágy szülte.

Történt ugyanis, hogy Vízy László nagyapja, Ócsvár Rezső rajztanár és festőművész Trianon után Budapesten telepedett le. Akkor már jócskán elmúlt negyvenéves, tekintélyes életút állt mögötte. Rozsnyón volt diák, az ottani gimnáziumban tanult meg rajzolni, ott kereste az első forintokat jól sikerült képeivel, és a környékbeli templomokban ismerkedett meg a középkori mesterek művészetével. Aztán a pesti főiskolára került, tanult Székely Bertalannál, végül rajztanári állást kapott Szatmárnémetiben. Tanított az iskolában, népszerű rajzszakkört szervezett, megrendelésre festett portrékat, a maga örömére pedig tájképeket. Megörökítette kirándulásait, szokásává vált, hogy barátait és szeretteit maga készítette levelezőlapokkal örvendeztesse meg. Végigrajzolta a világháborút is.

1923-ban mit tehetett mást, kapva kapott az ajánlaton: Pesterzsébetre költözött, tanított tovább, a hétvégéket pedig a budai hegyekben töltötte. Az évtized végén aztán az ő javaslatára kapott utcát – ha csak az óbudai téglagyárak peremén is – szülővárosa, a messzi Szomolnok. A sors iróniája, hogy aki ma jár a szeles, poros, nem is túl barátságos Bécsi úton, aligha sejti, hogy miért pont ennek a kisvárosnak állítottak itt emléket.

Hosszú élet adatott neki, kilencvenegy éves korában, 1968-ban halt meg. Idős korára azonban megtörtént vele talán a legrosszabb, ami történhetett: megvakult, többé nem dolgozhatott.

Vízy László néhány hónappal ezelőtt megjelent könyvecskéje, A Czinka Panna festője igazán méltó emléket állít Ócsvár Rezsőnek. Egy sikeres tanár és egy lelkes művész élete ismerhető meg belőle, a rajzok és akvarellek pedig messzi tájakra, sőt a sok évtizeddel ezelőtti Budapestre is elkalauzolnak.

N. K. J.

A fogaskerekű végállomása Ócsvár Rezső képén

ıem pazarlás

mégis jönnek a megszorító intézkedések

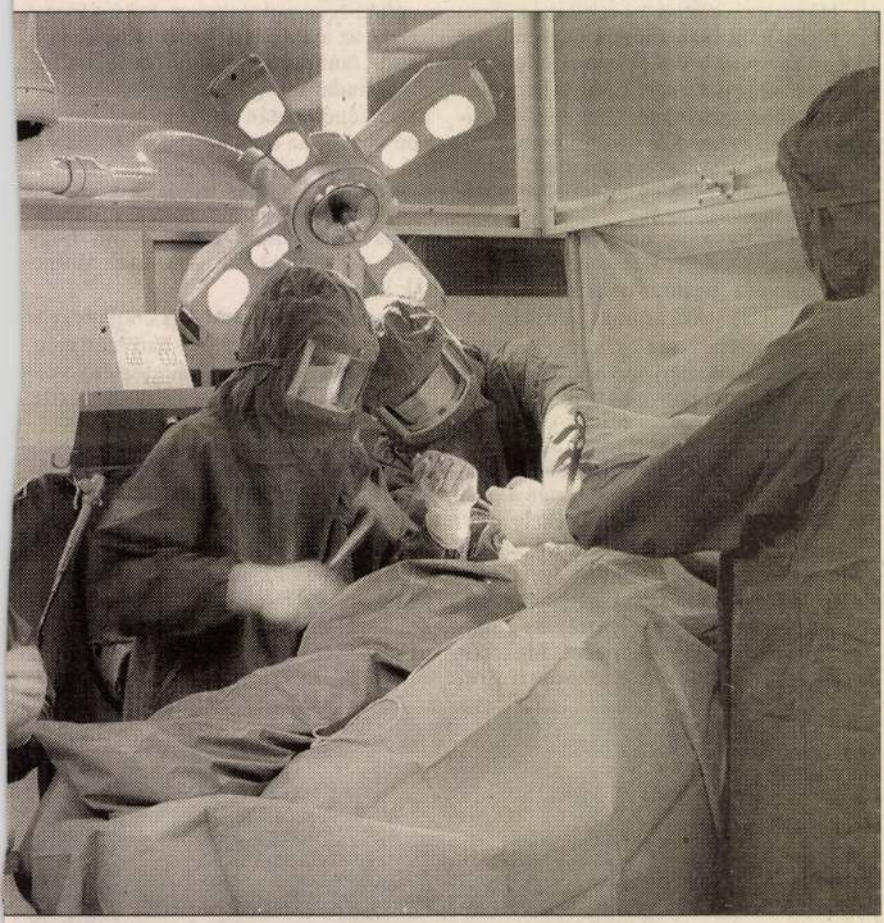

FOTÓ: SOPRONYI GYULA

látják el
dapesti
ti régió és
zá tartozó
meráció
ott, szúrt,
lgázolt
ltjeit.

gebbi eszköz ugyanis kicsúszott és fájdalmat okozott. És az asszonynak lőn szerencséje: éppen találtak rövidebb csavart a készletben, Lendvai doktor és az asszisztencia nem kis örömére.

Látunk még hasi műtétet, valamint elhalt bőr eltávolítását, a részletekkel nem untatnánk az olvasót. Mindenesetre ahogy ez már újságíró jelenlétében megszokott: nem

– Kétféle beteg van – foglalja össze Kecskeméti Ákos –: egyik jön, bár nem hívtuk: egy átlagos ügyeleti napon mintegy negyven sérültet kezelünk. A másik csoport az időpontra rendelt páciensekből áll, az ő számukat lehetne talán emelni. Természetesen jobb lenne több beteget meggyógyítani, csak hát a hiányzó feltételek... (A nemzetközi standard szerint a baleseti intézetek kihasználtsága nem emelkedhet nyolcvanöt százalék fölé.) Az egyik legfontosabb feladatunk – mondhatni specialitásunk – a bonyolult, súlyos sérüléseket szenvedettek ellátása. Jó lenne azonban, ha ezt a tevékenységet

A Szomolnok utca névadója

Könyv állít emléket Ócsvár Rezső festőművésznek

Fölteszek önöknek egy találós kérdést: kinek köszönhetjük a III. kerületi Szomolnok utca nevét?

Ugye, nem tudják?

Mostanáig nem tudtam én sem. Sőt az igazat megvallva el sem gondolkodtam azon, vajon miért kapta a Bécsi útba belefutó utcácska a felvidéki kisváros nevét. Vízy László építésznek és lokálpatriótának köszönhetően azonban most már minden világos: az utcanevet a honvágy szülte.

Történt ugyanis, hogy Vízy László nagyapja, Ócsvár Rezső rajztanár és festőművész Trianon után Budapesten telepedett le. Akkor már jócskán elmúlt negyvenéves, tekintélyes életút állt mögötte. Rozsnyón volt diák, az ottani gimnáziumban tanult meg rajzolni, ott kereste az első forintokat jól sikerült képeivel, és a környékbeli templomokban ismerkedett meg a középkori mesterek művészetével. Aztán a pesti főiskolára került, tanult Székely Bertalannál, végül rajztanári állást kapott Szatmárnémetiben. Tanított az iskolában, népszerű rajzszakkört szervezett, megrendelésre festett portrékat, a maga örömére pedig tájképeket. Megörökítette kirándulásait, szokásává vált, hogy barátait és szeretteit maga készítette levelezőlapokkal örvendeztesse meg. Végigrajzolta a világháborút is.

1923-ban mit tehetett mást, kapva kapott az ajánlaton: Pesterzsébetre költözött, tanított tovább, a hétvégéket pedig a budai hegyekben töltötte. Az évtized végén aztán az ő javaslatára kapott utcát – ha csak az óbudai téglagyárak peremén is – szülővárosa, a messzi Szomolnok. A sors iróniája, hogy aki ma jár a szeles, poros, nem is túl barátságos Bécsi úton, aligha sejti, hogy miért pont ennek a kisvárosnak állítottak itt emléket.

Hosszú élet adatott neki, kilencvenegy éves korában, 1968-ban halt meg. Idős korára azonban megtörtént vele talán a legrosszabb, ami történhetett: megvakult, többé nem dolgozhatott.

Vízy László néhány hónappal ezelőtt megjelent könyvecskéje, A Czinka Panna festője igazán méltó emléket állít Ócsvár Rezsőnek. Egy sikeres tanár és egy lelkes művész élete ismerhető meg belőle, a rajzok és akvarellek pedig messzi tájakra, sőt a sok évtizeddel ezelőtti Budapestre is elkalauzolnak.

N. K. J.

A fogaskerekű végállomása Ócsvár Rezső képén

em pazarlás

mégis jönnek a megszorító intézkedések

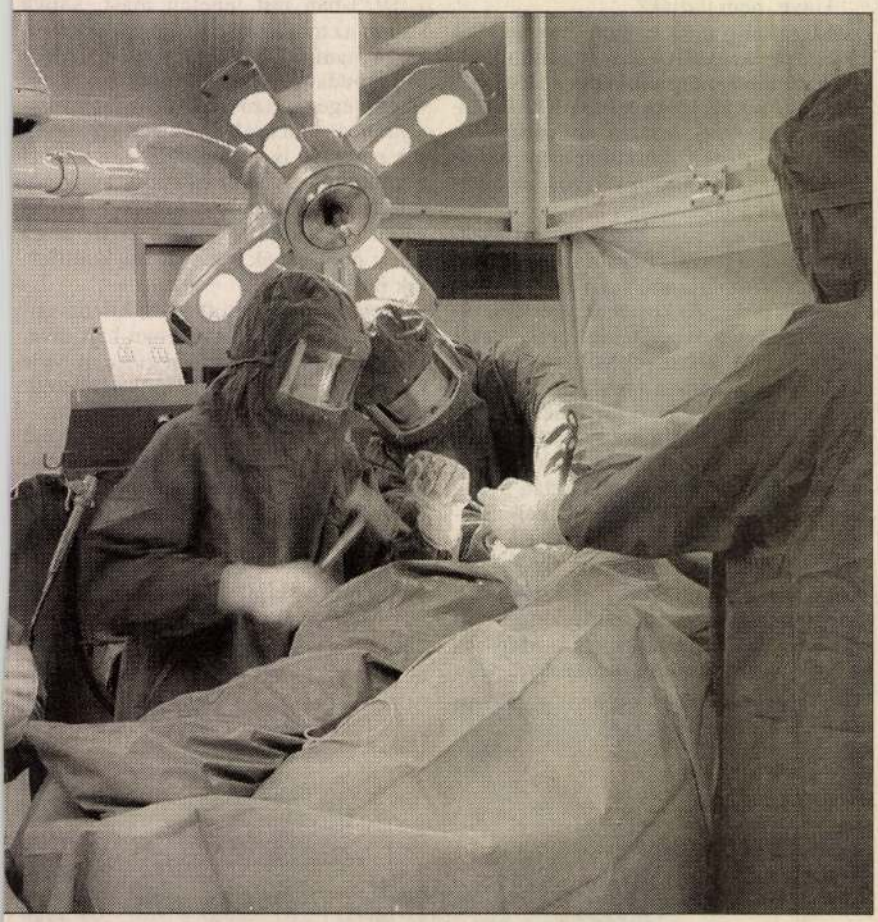

FOTÓ: SOPRONYI GYULA

látják el
udapesti
eti régió és
zá tartozó
omeráció
zott, szúrt,
elgázolt
ültjeit.

gebbi eszköz ugyanis kicsúszott és fájdalmat okozott. És az asszonynak lőn szerencséje: éppen találtak rövidebb csavart a készletben, Lendvai doktor és az asszisztencia nem kis örömére.

Látunk még hasi műtétet, valamint elhalt bőr eltávolítását, a részletekkel nem untatnánk az olvasót. Mindenesetre ahogy ez már újságíró jelenlétében megszokott: nem

– Kétféle beteg van – foglalja össze Kecskeméti Ákos –: egyik jön, bár nem hívtuk: egy átlagos ügyeleti napon mintegy negyven sérültet kezelünk. A másik csoport az időpontra rendelt páciensekből áll, az ő számukat lehetne talán emelni. Természetesen jobb lenne több beteget meggyógyítani, csak hát a hiányzó feltételek... (A nemzetközi standard szerint a baleseti intézetek kihasználtsága nem emelkedhet nyolcvanöt százalék fölé.) Az egyik legfontosabb feladatunk – mondhatni specialitásunk – a bonyolult, súlyos sérüléseket szenvedettek ellátása. Jó lenne azonban, ha ezt a tevékenységet

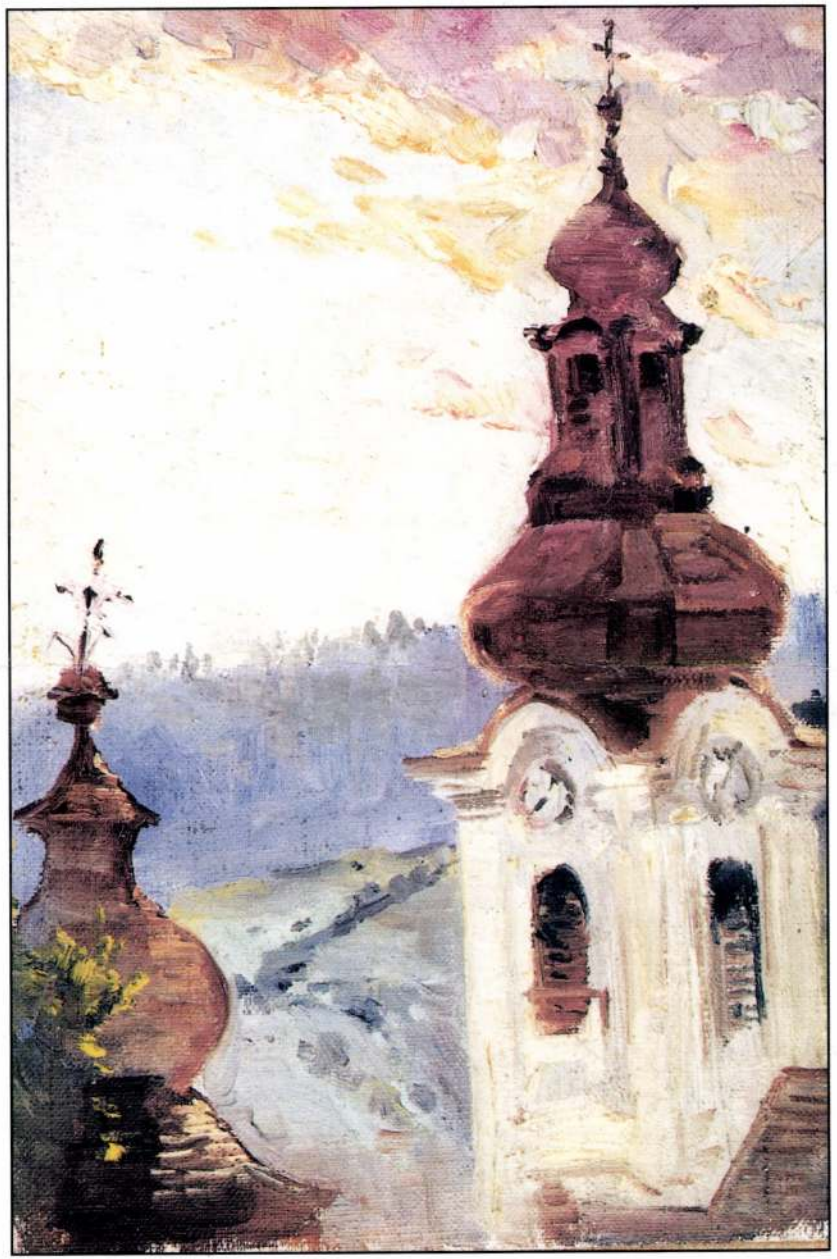

Szomolnok város tornyai, *1905 után*
olaj - vászon, 340 x 260 mm

Fotók: OMvH Galacanu Efstatia

A Czinka Panna festője

ÓCSVÁR REZSŐ
(1877-1968)

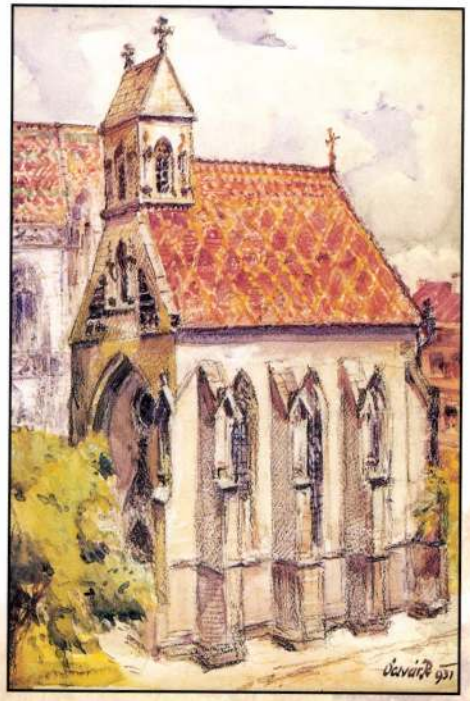

Kassa, Szent Mihály kápolna, *1931*
akvarell - papír, 490 x 350 mm

Ócsvár Rezső

(1877 Szomolnok - 1968 Budapest)
festőművész és gimnáziumi rajztanár

Két évszázados királyi vésnök, rézmetsző családból származott. Rozsnyói gimnáziumi évei után püspöki ösztöndíjjal elvégezte a Mintarajz Iskolát, ahol 1899-ben kapott diplomát.
Szatmárnémeti és pesterzsébeti gimnáziumi tanárként 45 évet szolgált.
Történelmi tárgyú munkái és tájképei jelentősek, melyek között műemlékek gyakran láthatók.

A Cimbora című gyerekújság illusztrátora volt, melyet Erdélyben Benedek Elek szerkesztett.
1912-ben diákjaival aranyérmet szerzett a drezdai világkiállításon. Élete utolsó évtizedében munkásságát „Vas diplomá"-val ismerték el, noha már kiállításra lehetősége nem nyílott.
A méltatlanul elfeledett „kismesterre" és tanárra emlékezik az OMvH kiállítása, a diploma centenáriumán.

Vízy László
építész, festő unoka

János hegy, Erzsébet kilátó, *1932*
akvarell - papír, 240 x 170 mm

Mária Makk - romok, *1934*
akvarell - papír, 350 x 490 mm

Fogaskerekű vasút állomása
akvarell - papír, 215 x 280 mm

Meghívó

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal
ELNÖKE
tisztelettel meghívja önt

ÓCSVÁR REZSŐ
/ 1877-1968 /
rajztanár, festőművész

EGY SZÁZÉVES DIPLOMA című
emlékkiállításának megnyitójára
1999. június 24-én (csütörtök) du. 16 órakor.

Megnyitja: Dr. Banner Zoltán
művészettörténész
Közreműködik: Vízy Bálint gitár
A kiállítást rendezte: VÍZY LÁSZLÓ

Megtekinthető:
Budapest I. ker. Táncsics Mihály utca 1.

PINCE GALÉRIA

1999. július 4-ig naponta 9-18 óráig

BALETT-TANFOLYAM iskolásoknak, 1800,-/hó. Vezeti: Bogárné Kiss Stefánia.

Minden kedden és pénteken 20 órától koncertvideók,

21 órától **Ladánybene 27 koncert**. Belépő: 400,-

Bridzstanfolyam

A Hegyvidék SE bridzsszakosztálya kezdő bridzstanfolyamot indít a Csörsz utcai Művelődési Központban. Az oktatást a magyar válogatott tagjai tartják. Összesen 10 alkalommal, 2 óra elmélettel, utána játékkal várják a 14 éven felüli jelentkezőket, általában hétfőnként. Szeptember 20-án 18.30-kor tartják az első órát. A részvétel a kerületben lakó vagy kerületi iskolába járó diákoknak ingyenes, másoknak 10 ezer forint. Jelentkezni szeptember 10-től lehet a Művelődési Központban vagy Nádasi Tibornál napközben a 459-2280-as telefonon.

OCSU/4/P 1202/4

nacsadas: gyermekgyógyászati, ortopédiai, bőrgyógyászati, pszichiátriai. Angol nyelvű társasági klub (csak nyugdíjasoknak, szept. 8.) „CSILLAGSZEMŰ" Gyermek Néptáncegyüttes. Natúr Kozmetikai Stúdió. „A talp az egészség tükre" (talpmasszázs). Használtruha vásár (minden héten szombaton)

Virányosi Mini Galéria (a Közösségi Házban) Nagy Frigyes tájképfestő az IDŐ-K-ÚTJA c. kiállítása (szept. 18.).

A Virányosi Közösségi Ház megközelíthető a Moszkva térről a 156-os autóbusszal, annak végállomásáig.

Akvarellek a 30-as évekből

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatalban nemrégiben kiállították Ócsvár Rezső festőművésznek a 30-as években készült akvarelljeit, melyek egy része XII. kerületi motívumokat ábrázol. A művész a Benedek Elek által szerkesztett „Cimbora" című gyermekújság illusztrátora volt. 1912-ben, mint gimnáziumi rajztanár, diákjaival aranyérmet szerzett a drezdai világkiállításon.

K. Gy.

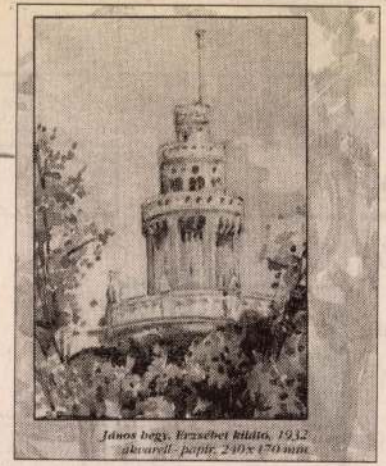

János hegy. Erzsébet kilátó, 1932 akvarell-papír, 240x170 mm

lezett. Kedvenc kutyájuk hosszat ugathat, a lépcsőházat is nyugodtan beszennyezheti. A lakásban kopoghatnak, zörőghetnek, s ezt trappolással is kiegészíthetik. Ám, ha véletlenül egy tulajdonostárs feljelenti őket, azonnal válogatott sértésekkel reagálnak rá. Aztán összefognak, és meggyőzik a hatóságot az ellenkezőjéről. Mindeközben makacsul hiszik, hogy szánalmas kis csoportjuk az idők végezetéig képes működni.

Tévednek. Idejük réges-rég lejárt.

S. M.

Hegyvidék
A XII. kerületi polgárok lapja
1999 augusztus 25

Főszerkesztő: MÜLLNER JENŐ ✧ Szerkesztő: STOFF CSABA ✧ Olvasószerkesztő: KOVÁCS IMRE ✧ Tervezőszerkesztő: SAS GÁBOR ✧ Szerkesztőségi titkár: JÓNÁS ÉVA ✧ Fotó: JANZSÓ TAMÁS ✧ Korrektor: SOMOGYI MÁRIA ✧ **Szerkesztőség címe: 1126 Budapest, Beethoven utca 2/A fszt. Telefon/fax/üzenetrögzítő: 356-3446, 355-2494.** ✧ **Kiadja: A XII. kerületi Önkormányzat** ✧ **Felelős kiadó: dr. Mitnyan György polgármester** 1126 Budapest, Böszörményi út 23–25. Telefon: 355-1244 Telefax: 356-5846 ✧ Eng. szám: 84-5965 ✧ **Nyomdai előkészítés: COMP-Press Nyomdaipari és Számítástechnikai Kft.** 1126 Budapest, Kléh I. u. 3/C ✧ Felelős vezető: IBOS FERENC ügyvezető igazgató ✧ **Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt., Bp.** ✧ Felelős vezető: LENDVAI LÁSZLÓNÉ vezérigazgató ✧ **Kéziratokat, rajzokat, fotókat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!** ✧ Hirdetésfelvétel: H-Sz-Cs 8.00–16.00 P 8.00–12.00 **Kedd: szünnap**

www.mart-vilaga.com
Ajánlatunk:
A magyar Audrey Hepburn
Mi újság a Familiás ikreknél?
Egy Dali-kiállítás képei
A NAGY KATTINTÁS!

Keresünk eladó, kiadó budai zöldövezeti
öröklakásokat, családi házakat, villákat, telkeket!
Vevőknek ingyenes!
Mart Tanácsadó Kft
Tel.: 210-5770

BECENÉV
TESZI
NÉHÁNYAN
KINAI NÉV
KÖTŐSZÓ
FÉRFINÉV
É.N.A.
FELMENŐJE
ALJÁHOZ TAPAD
FRANCIA FESTŐ
POSZT
VENDÉGFOGADÓ SZOBA (FR)
IDEGEN TAMÁS
VALAMENNYI
HAL PETÉZNE
EURÓPAI NÉP
ALUL
TOVÁBBÁ
FOLYÓSPANYOLUL
MONDOTT VALAMIT
MÉRTANI TEST
RÓMAI 450
..... DEREK
T.I.O.
PÁRATLAN VONAL!
EGYSZERŰ GÉP (ékhib.)
TALÁLTAM
E TÁRGYHOZ
ZENEISKOLA RÉGEN
MONDÁS 2
FRANCIA ESTE
FEKETE-FRANCIÁUL
KÁRTYALAP
NÉVELŐ
PÁROS SZÁMÚ DAL (KÉT SZÓ)
NŐI BECENÉV
ÉRTÉKES KÁRTYA
NÉMET NÉVMÁS
ÁLLATI LAKHELY
ZÜMMÖGNI KEZD
HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM
KÉRDŐSZÓCSKA
KEVERT VIZIÁLLAT
TE-FRANCIÁUL
MONDÁS 3
FOLYADÉKBÓL ELKÜLÖNÍT
KIEJTETT BETŰ
KÉN
MÉTER
VIZI SPORTOLÓ

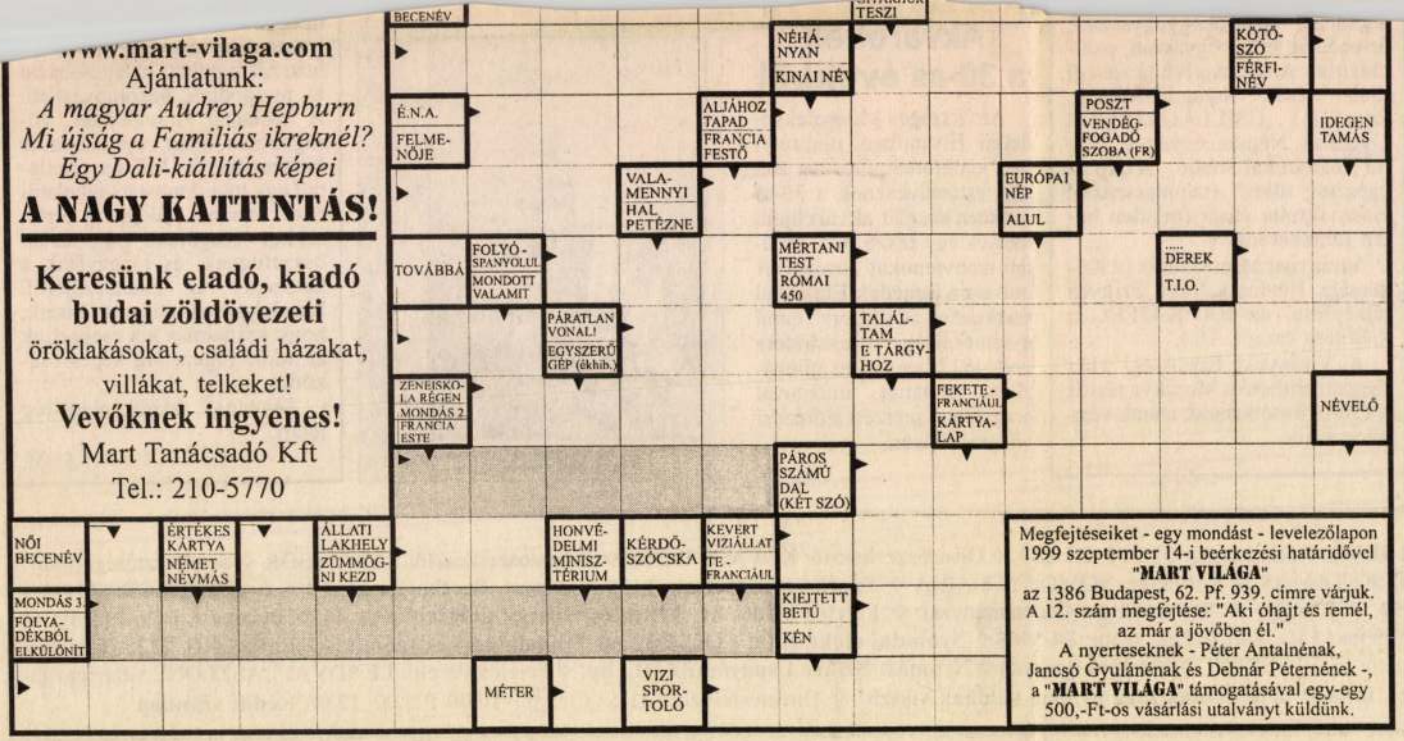

Megfejtéseiket - egy mondást - levelezőlapon 1999 szeptember 14-i beérkezési határidővel **"MART VILÁGA"** az 1386 Budapest, 62. Pf. 939. címre várjuk. A 12. szám megfejtése: "Aki óhajt és remél, az már a jövőben él."
A nyerteseknek - Péter Antalnénak, Jancsó Gyulánénak és Debnár Péternének -, a **"MART VILÁGA"** támogatásával egy-egy 500,-Ft-os vásárlási utalványt küldünk.

toklász látható, akkor csipesszel távolítsuk el; ha mélyebben ül a hallójáratban, akkor eltávolítását bízzuk szakemberre. Minél hamarabb vigyük kedvencünket orvoshoz, hiszen a toklász az állandó irritáción kívül gennyes külső hallójárat gyulladást is okozhat, sőt az elhúzódó esetekben a gyulladás a dobhártya átszakadása révén a belső fülre is átterjedhet.

Nagyon gyakori eset, hogy a toklász a szőrzetről a bőrbe fúródik, ez szinte bárhol előfordulhat a testen, de különösen az ujjak, illetve a talppárnák között. Kezdetben az állat az adott területet csak nyalogatja, rágja, később sántikál, súlyosabb esetben az érintett a lábát nem terheli.

A láb vizsgálatakor kiderül, hogy az adott terület kipirult, duzzadt, érintésre fájdalmas. Szerencsés esetben sipolynyílás jelzi a toklász bemeneti helyét. Ilyenkor helyi érzéstelenítésben, illetve bódításban lehet megkísérelni az idegen test eltávolítását; ha a bemeneti kapu nem látható, akkor két-három napig tartó dunsztkötés felhelyezése, vagy naponta többszöri, melegvizes áztatás segíthet fellobbantani a gyulladást, meglelni a sipolynyílást. Sajnos, még így sem sikerül mindig megtalálni a toklászt, és

uregbe kerül és ... yen. (... lász a bélsárral távozik.) Ha a tünetek nem szűnnek (20 percnél tovább ne várjunk) forduljunk állatorvoshoz, aki bódításban megkísérli eltávolítani az idegen testet. Sajnos ez nem minden esetben sikeres, így néha szükség van az orrjáratok sebészi megnyitására.

A fent leírtakból is jól látszik, milyen komoly problémát tud okozni a toklász. Ezért fontos, hogy a séták után minden esetben átvizsgáljuk kedvencünk bundáját, különös tekintettel a lábvégekre és a fülekre. Ilyenkor a szőrzetben található toklász minden különösebb gond nélkül eltávolítható. Ajánlható a hosszú szőrű ebeknél a szőrzet rövidebbre nyírása, az ujjak és a talppárnák közötti szőr kivágása és a fülek belső felületén lévő szőrzet lenyírása. Lógó fülű ebeknél érdemes harisnyából vagy valamilyen szövetből „fülvédő zsákot" készíteni. Kutyusunk néhány nap alatt hozzászokik ehhez a különös viselethez, amely számos gondtól kímélheti meg.

Kérdéseikkel forduljanak hozzánk bizalommal.

Dr. Kozma Attila
– Dr. Jakabos Gergely
állatorvosok / Tel.: 395-6646

2001 III 13

A Szomolnok utca névadója

Könyv állít emléket Ócsvár Rezső festőművésznek

Fölteszek önöknek egy találós kérdést: kinek köszönhetjük a III. kerületi Szomolnok utca nevét?

Ugye, nem tudják?

Mostanáig nem tudtam én sem. Sőt az igazat megvallva el sem gondolkodtam azon, vajon miért kapta a Bécsi útba belefutó utcácska a felvidéki kisváros nevét. Vízy László építésznek és lokálpatriótának köszönhetően azonban most már minden világos: az utcanevet a honvágy szülte.

Történt ugyanis, hogy Vízy László nagyapja, Ócsvár Rezső rajztanár és festőművész Trianon után Budapesten telepedett le. Akkor már jócskán elmúlt negyvenéves, tekintélyes életút állt mögötte. Rozsnyón volt diák, az ottani gimnáziumban tanult meg rajzolni, ott kereste az első forintokat jól sikerült képeivel, és a környékbeli templomokban ismerkedett meg a középkori mesterek művészetével. Aztán a pesti főiskolára került, tanult Székely Bertalannál, végül rajztanári állást kapott Szatmárnémetiben. Tanított az iskolában, népszerű rajzszakkört szervezett, megrendelésre festett portrékat, a maga örömére pedig tájképeket. Megörökítette kirándulásait, szokásává vált, hogy barátait és szeretteit maga készítette levelezőlapokkal örvendeztesse meg. Végigrajzolta a világháborút is.

1923-ban mit tehetett mást, kapva kapott az ajánlaton: Pesterzsébetre költözött, tanított tovább, a hétvégéket pedig a budai hegyekben töltötte. Az évtized végén aztán az ő javaslatára kapott utcát – ha csak az óbudai téglagyárak peremén is – szülővárosa, a messzi Szomolnok. A sors iróniája, hogy aki ma jár a szeles, poros, nem is túl barátságos Bécsi úton, aligha sejti, hogy miért pont ennek a kisvárosnak állítottak itt emléket.

Hosszú élet adatott neki, kilencvenegy éves korában, 1968-ban halt meg. Idős korára azonban megtörtént vele talán a legrosszabb, ami történhetett: megvakult, többé nem dolgozhatott.

Vízy László néhány hónappal ezelőtt megjelent könyvecskéje, A Czinka Panna festője igazán méltó emléket állít Ócsvár Rezsőnek. Egy sikeres tanár és egy lelkes művész élete ismerhető meg belőle, a rajzok és akvarellek pedig messzi tájakra, sőt a sok évtizeddel ezelőtti Budapestre is elkalauzolnak.

N. K. J.

A fogaskerekű végállomása Ócsvár Rezső képén

Vár

Utolsó otthonában, a villájában gyűjtötte öss antik tárgyait Ráth G vészeti Múzeum első i kiemelkedő műgyűjtő, vegye eladta az állan nyílt meg a Ráth Gyö később az Emlékszob fasor 12.)

Ráth György a jogi diplomát, mégsem jog vét a magyar kultúrtör szeti élet irányítója, m kiállítások szervezője, Iparművészeti Múzeum volt.

Műgyűjtőként kezd di, itáliai rézmetszet festményeket, antik t kat vásárolt. Az 1873- lításon feltűnést kelte nyével, őskori bronz gyar Nemzeti Múzeu Gyűjteményének két sze képtára és hungari életében gondoskodot ról: 1895. december 1 dományos Akadémiár dékozási szerződést az Akadémia akkori e

Kezd

És Rómeó és Júlia cí Szentendrei Tavaszi N nyeként Shakespeare változatát *Rudolf Pét Eszter.* Az előadásra, *lós* ötletéből született rosi IBS-ben telt ház endrei városi színház 15-én este hét órakor

Nagy jelentősége elé biggyesztett „és" dolf Péter. Nem akart közönséget azzal, hog *Horgas Ádám* rer Shakespeare eredeti egy alternatív Róme ges variációja a mű s

ítét nem pazarlás

tapasztaltak, mégis jönnek a megszorító intézkedések

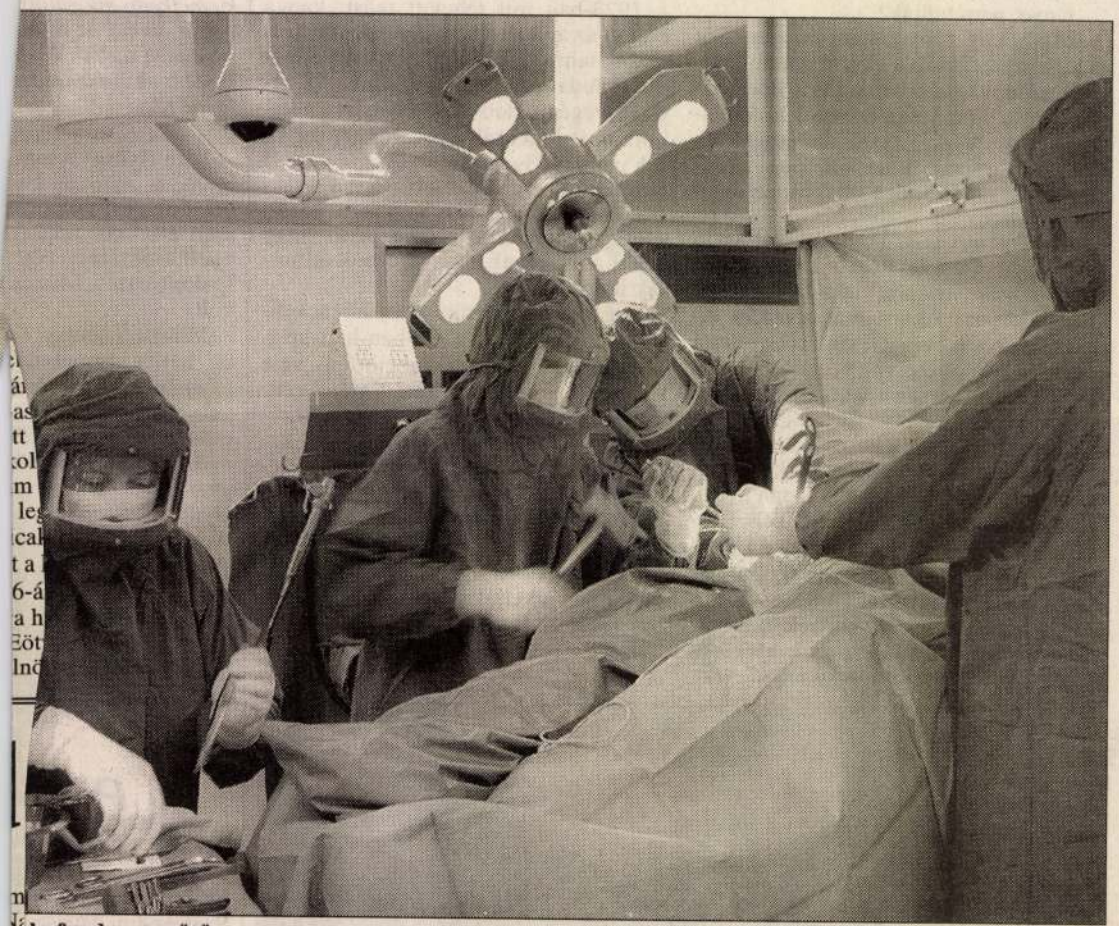

zkafanderes műtő

FOTÓ: SOPRONYI GYULA

gensze-
eszkö-
rra ma-
amozott
komoly
részben
részben
miatt.
gos hét-
nyolc –
ogramo-
s folyik
ár csak
n hoztak
nem

Ők látják el a budapesti délkeleti régió és a hozzá tartozó agglomeráció tört-zúzott, szúrt, lőtt, elgázolt sérültjeit.

gebbi eszköz ugyanis kicsúszott és fájdalmat okozott. És az asszonynak lőn szerencséje: éppen találtak rövidebb csavart a készletben, Lendvai doktor és az asszisztencia nem kis örömére.

Látunk még hasi műtétet, valamint elhalt bőr eltávolítását, a részletekkel nem untatnánk az olvasót. Mindenesetre ahogy ez már újságíró jelenlétében megszokott: nem

– Kétféle beteg van – foglalja össze Kecskeméti Ákos –: egyik jön, bár nem hívtuk: egy átlagos ügyeleti napon mintegy negyven sérültet kezelünk. A másik csoport az időpontra rendelt páciensekből áll, az ő számukat lehetne talán emelni. Természetesen jobb lenne több beteget meggyógyítani, csak hát a hiányzó feltételek... (A nemzetközi standard szerint a baleseti intézetek kihasználtsága nem emelkedhet nyolcvanöt százalék fölé.) Az egyik legfontosabb feladatunk – mondhatni specialitásunk – a bonyolult, súlyos sérüléseket szenvedettek ellátása. Jó lenne azonban, ha ezt a tevékenységet

A Czinka Panna festője

ÓCSVÁR REZSŐ
(1877-1968)

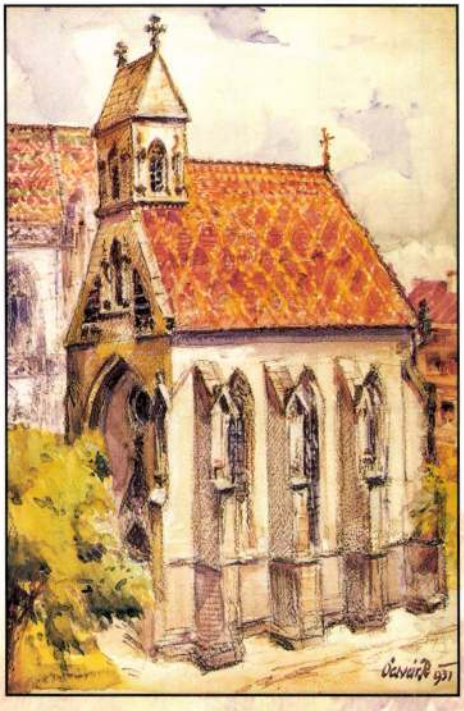

Kassa, Szent Mihály kápolna, *1931*
akvarell - papír, 490x350 mm

Ócsvár Rezső

(1877 Szomolnok - 1968 Budapest)
festőművész és gimnáziumi rajztanár

Két évszázados királyi vésnök, rézmetsző családból származott. Rozsnyói gimnáziumi évei után püspöki ösztöndíjjal elvégezte a Mintarajz Iskolát, ahol 1899-ben kapott diplomát.

Szatmárnémeti és pesterzsébeti gimnáziumi tanárként 45 évet szolgált.

Történelmi tárgyú munkái és tájképei jelentősek, melyek között műemlékek gyakran láthatók.

Mária Makk - romok, *1934*
akvarell - papír, 350x490 mm

Vízy László

A Czinka Panna festője

ÓCSVÁR REZSŐ
1877–1968
rajztanár és festőművész életműve

Budapest, 2000

Vízy László

A Czinka Panna festője

ÓCSVÁR REZSŐ
1877–1968
rajztanár és festőművész életműve

A kiadványt támogatta:
A Belváros-Lipótváros polgármestere Karsai Károly
és az Önkormányzat Kulturális Bizottsága

Budapest, 2000.

Megjelent
a szerző kiadásában, az Adria-Duna Trade Kft. gondozásában,
Szabó Ferenc szerkesztésében
Nyomdai előkészítés: Starkiss Stúdió
Nyomda: Nyomdacoop – felelős vezető: Szabó József
ISBN: 963-00-5416-7

Kísérőnk a művészet világába

Még meg sem születtem, amikor édesapám szeretett rajztanára és barátja *Ócsvár Rezső* már visszaköltözött a Romániához csatolt, gyönyörűszép szülővárosomból, Szatmárnémetiből – Magyarországra. Minden erdélyi magyar gyermek Elek apója, nagyapója, Benedek Elek hajdani országgyűlési képviselő, az első erdélyi gyermekújság: a *Cimbora* alapító főszerkesztője szomorú szívvel válik meg legkedvesebb rajzolójától:

Kedves öcsém, fájdalmas érzéssel veszem tudomásul, hogy repatriálnod kell, viszont őszintén örvendek, hogy a magyar állam visszavett a szolgálatába s így biztosítva van a mindennapi kenyered. Én, természetesen, ezután is hozzád fogom elküldeni az illusztrálni valókat, s remélem ezután is rajzolsz címképeket...

Isten áldjon minden jóval!

1923. december 5.

Ócsvár Rezső 1927-ben

és 90 évesen 1967-ben

Nekem azonban örökös útitársam maradt a művészet világába vezető úton. Hiszen első eszméléseim közé tartozott az édesanyámról festett, csodálatosan lélekhű arckép kissé szecessziós titokzatossága s egy impresszionista avasi akvarell (nem a miskolci, hanem a Szatmárt Máramarossal összekötő tájegység Avasáról), 1921-es dátummal, s ma, az életből kifelé araszolva is naponta rájuk pillantok a dolgozószobám falán függő ereklyékre.

Szerény kispolgári-köztisztviselői móddal és ízléssel berendezett, jó képekkel díszített lakásunk tárgyai között, ennek a két festménynek bizonnyal része volt abban, hogy ifjúkori szépirodalmi próbálkozásaimat évtizedekre háttérbe szorítva, éppen a művészeti írásnak majd a művészettörténetnek szenteltem életemet. Ezek a képek voltak kísérőim művészeti olvasmányaim megértésében, majd a művészet iránti szeretetem szenvedéllyé fokozódásában. Ismeretlenül is (pedig még találkozhattam volna Vele a második világháború után, de egészen 1969-ig nem kaptam útlevelet, akkor viszont már egy éve nem élt) része volt benne, hogy mindig rátaláljak az igazi értékre s ne vállaljak mást csakis az igazi értékek felmutatását.

De ma már azt is tudom, hogy: Ócsvár Rezső nemcsak az én és családom kísérője volt a művészet világába, hanem ezer és ezer tanítványa, barátja, családtagja, ismerős és ismeretlen kiállítás-látogatója, vásárlója és megrendelője mondhatta, mondhatja el, hogy az ő rajzóráiból, művészettörténeti előadásaiból, festményeiből, rajzaiból, műemléki felméréseiből vagy egyszerűen csak a Vele együtt töltött órák élményeiből merítette a bátorságot, a biztonságot, a kíváncsiságot és az örömöt, amely a művészet birodalmában tett lépéseiket kísérte.

Mindig tiszteltem a rajztanárokat, akik óráik megtartása után nem merültek el, nem merülnek el a magán- és családi élet vagy a szórakozás élvezetében, hanem műtermükbe vonulva, növendékeik esztétikai pallérozását követően saját alkotói személyiségük megtalálására, kiteljesítésére is áldoznak időt és energiát. Ócsvár Rezső azonban ahhoz az egészen ritka művész-pedagógus vagy pedagógus-művész fajtához tartozott, aki az esztétikai és állampolgári nevelés teljes összetettségét, egyetemességét felvállalta: szóban, írásban, rajzban, festményben, tehát egész alkotóemberi tehetségével és tudásával nyitogatni, ébren tartani embertársai szemét, figyelmét a szépre, jóra és igazra, s így szolgálni a magyar nemzeti közművelődést a huszadik század legnehezebb évtizedeiben.

Aki ekkora népnevelői felelősséggel, nyúlt a művészet és a nevelés eszközeihez, nem engedhette meg magának a kísérletezést, nem csatlakozhatott újító festészeti

irányzatokhoz, csoportokhoz, mégis egyetlen száraz, akadémikus, elkínzott munkát sem találunk életművében, s még az építészeti és történeti hitelesség szándékával, kötelességével készített műemléki rajzaiból és akvarelljeiből is egyszerre csap meg a hajdan és a jelenkor fuvallata.

Jóérzéssel tölt el, hogy gazdag művészi-emberi életművéből legalább ízelítőt nyújtó eme kis kiadvány ajánlója én lehetek s én köszönhetem meg mindannyiunk nevében Ócsvár Rezsőnek, hogy oly hűséges és körültekintő kalauzunk, Vergiliusunk volt a mi kis egyszemélyes „emberi színjátékunkban".

Banner Zoltán
művészettörténész

Kelt Békéscsabán 2000. szeptember 9-én

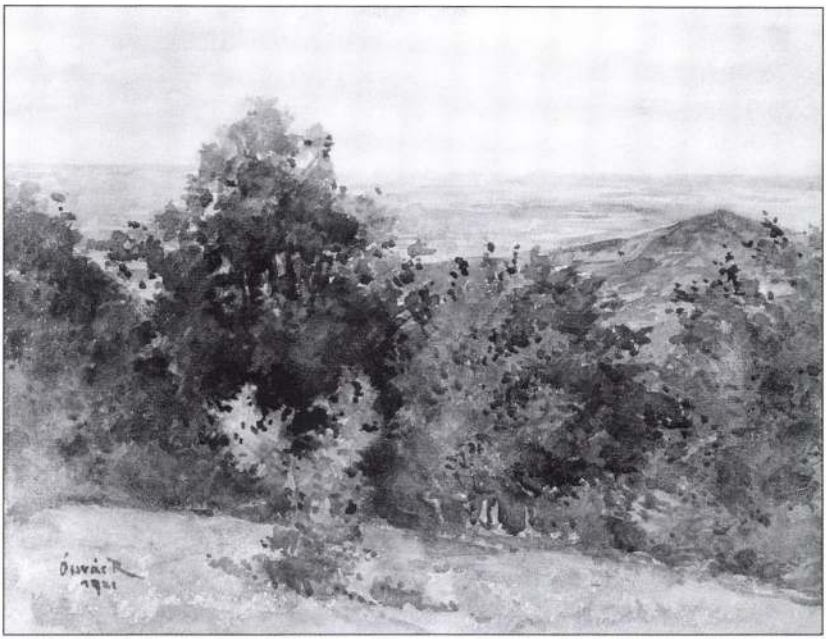

Avasi táj 1921. augusztus 18. Ilona nap emlékére, az akvarell ugyanis Banner Antalné és Ócsvár Rezsőné közös névnapján készült a Banner Zoltán szobájának falán függő kép –
papír, akvarell, 240 x 300 mm

Az ÓCSVÁR családnév eredete

Szomolnok a szülőváros

Az Ócsvár névre vonatkozó művészettörténeti és családtörténeti adatokat nagyapám visszaemlékezései alapján gyűjtöttem csokorba:

A Művészettörténeti Lexikon *(Szerk: ÉberLászló Bp. 1935. Budapest II. kötet adatai)* szerint a családtörténet művészeti vonatkozásaival együtt 1660-ig nyúlik vissza. Ocsovay Dániel Lipót bélyegmetsző, Nagybányán született egy luteránus prédikátor fia volt. Bécsben tanult ahol 1688-ban áttért a katolikus hitre. 1692–1703 között Nagybányán tevékenykedett. II. Rákóczi Ferenc szolgálatában 1706–1711 között a munkácsi pénzverdében dolgozott és a családi hagyomány szerint elkísérte a fejedelmet Lengyelországba. Majd Bécsen keresztül ismét Nagybányára ment ahol egészen 1721-ben bekövetkezett haláláig működött.

Ocsovay Ferenc Péter éremvésző Ocsovay Dániel Lipót fia Bécsben tanult. 1725–1743-ig haláláig a nagybányai pénzverdében dolgozott. Numizmatikai jelentőségű az általa készített 49 mm átmérőjű arany dénár, melyen Mária Terézia királynő arcmása látható, a hátlapon pedig Patrona Hungariae.

A családra vonatkozó további adatok 1772-től Szomolnokra vezetnek. Az itteni anyakönyvi bejegyzések szerint a családnév számos változaton ment keresztül, mint például Ocsovay, Olcsvár, Olcsovár, Otschvár stb. A szomolnoki megtelepedés valószínűleg összefügg azzal a ténnyel, hogy Mária Terézia a lengyeleknek elzálogosított bányavárosokat visszaszerezte a koronának és ekkor a bányavárosok központja Szomolnok lett.

Az ÓCSVÁR név legkorábbi hiteles előfordulása az 1864-ben keltezett fotográfián olvasható, mely Ócsvár Ferencet ábrázolja, Ócsvár Rezső édesapját.

Ócsvár Rezső neve mellett az Éber László szerkesztette Művészeti Lexikonban (1935) és a későbbi kiadványokban is születési helyként tévesen Szolnok szerepel, és az időpont is február, holott helyesen Ócsvár Rezső festőművész és rajztanár 1877. január 19-én született az egykori Szepes vármegyében Szomolnok (Schmölnitz, Smolnik) városban, katolikus családból.

Édesapja Ócsvár Ferenc a szomolnoki bányaiskolát végezte, majd a bánya bezárása után a dohánygyár tisztviselője volt, vadászember, aki szerette a természe-

tet, kitűnően rajzolt és szép írása volt. Édesanyja Kernács Hermina (1849–1917) aki a szomolnoki tímármester Kernács Károly az árvaszék elnökének leánya volt. Pesten tanult kézimunkát, női kalap divatot, sőt még a bécsi világkiállításra is készített néhány darabot.

A szülők szép iránti szeretetét gyermekkorában már magába szívta és pályájának megindításában testvére Géza is segítette. Bátyja szintén kitűnően rajzolt, aki a nála

Szomolnoki otthonunk (az Ócsvár-ház) 1906. IV. 29. – papír, levlap, akvarell, 140 x 90 mm

A szomolnoki tó, 1906. III. 20. – papír, levlap, akvarell, 95 x 145 mm

Szomolnok, római katolikus templom belső, 1905.
Szent Katarina oltárképpel
(alexandriai szent Katalin a bölcsekkel) –
papír, akvarell, 480 x 320 mm

7 évvel fiatalabb öccsének minden lépését figyelemmel kísérte a rajzban és az előmenetelben egyaránt. Szomolnoki rajztanára Szobisek Dénes volt, aki rajztehetségét felismerte és egy mintasorozatból álló füzetét, melyet ötöd osztályos korában készített, az iskola irattárában helyezett el.

Ócsvár Rezső Szomolnokról, szülővárosáról rajzokkal illusztrált várostörténetet írt 1935-ben. Ebben a kéziratban a bányaváros hét legjelentősebb nevezetességét, mint Szomolnok hét csodálni való emlékét felsorolja: a barokk Nepomuki szent János szobrot 1726-ból, az egykori bányatárna bejáratát és az előtte lévő sziklacsoportot, a bánya gépeinek működtetésére létrehozott völgyzáró tavat, a katolikus templom híres barokk tornyát, valamint a templom és a bányászok védő szentjének Szent Katarinának oltárképét 1804-ből a bécsi akadémikus festő Fügertől és végül hetedikként említi a Szentháromság emlékművet 1744-ből.

Nem véletlen, hogy az 1905. június 27. tűzvészben elpusztult barokk torony képét Ócsvár Rezső örökítette meg, és az erről készített olajfestményt a városházán őrzik. A kép bekereteztetéséről és méltó elhelyezéséről a szomolnoki kaszinó egylet 1905. december 28-án kelt jegyzőkönyve és egy köszönő levél tanúskodik.

Szülővárosáról, Szomolnokról az Ő javaslatára 1929-ben Budapesten a III. kerületben utcát neveztek el.

Rozsnyói diákévek és az „öreg diák”

A szomolnoki gyermekévek után 1877-től a Rozsnyói premontrei gimnázium következett. Tanulóévei egész életútjára meghatározó élmények forrása lett. Első rajzos sikerei végleg a rajztanári ás a művészi pályára vezették. Évtizedekkel később a rozsnyói öreg diákoknak erről így vall:

„Hogyan lettem Rajztanár?
(Írtam a rozsnyói öreg diákoknak, 1935-ben)

Deresedő fejjel, mikor a hó ellep – szívesen emlékezik vissza az ember az ifjú kor felejthetetlen napjaira. Kedves szülőföldemnek gyönyörű fenyvesekkel borított hegyeit sohasem fogom elfelejteni.

Viszont az életpályámra való impulzust a kies fekvésű Sajó menti Rozsnyó adta!

Már gyermek koromban szerettem firkálgatni, rajzolgatni. Mint édesanyám mesélte 4 éves sem voltam, már lerajzoltam a disznóölést és a csizmadiát a vásáron. Anyám is mindent lerajzolt nekem amit csak kívántam. Színes ceruzával meg papírossal bőven ellátott édes apám. Az elemiben meg rengeteg minta állt rendelkezésre, hát másoltunk rendületlenül mindenféle témát ceruza technikával füzetbe.

Így kerültem Rozsnyóra a premontreiekhez az első osztályba. November táján új rajztanárt kaptunk Szerémi Alajos személyében. Megtanított mér-

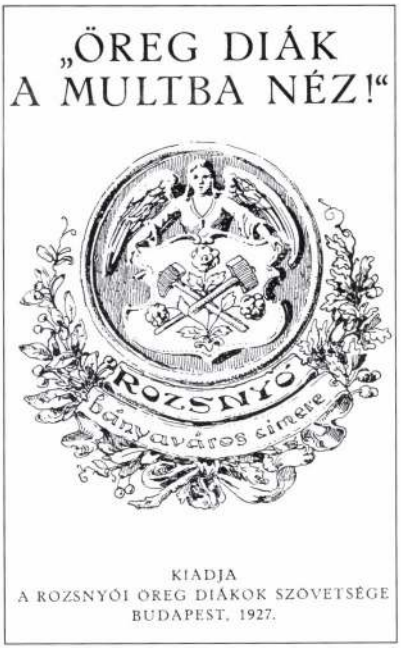

Öreg diák a múltba néz – Címlap, Rozsnyó város címerével
A Rozsnyói Öreg Diákok Szövetségének kiadványa, Budapest 1927.

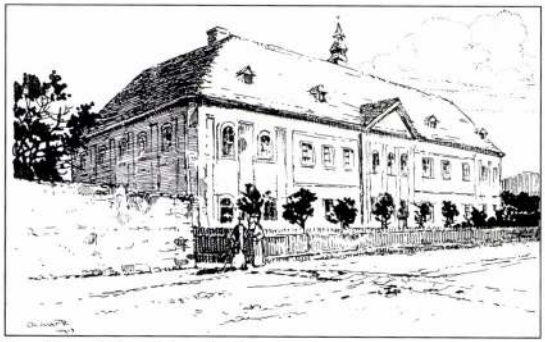

Katolikus főgimnázium épülete (1778–1906), 1927 –
papír, tusrajz (nyomat), 90 x 140 mm

tani eszközökkel bánni és kevertük a tust és gyártottuk a keretes mértani rajzlapokat.

Otthon szabad időmben festtettem társaimnak vízfestékkel török és magyar csatákat, 48-as honvéd harcokat, ahogy azt az öreg Bogácsi bácsi mesélte, aki 48-ban kisdobos volt a vörös sipkásoknál. Ez volt a forduló pont, mert óra alatt ezek a lapocskák kézről-kézre jártak. Vavrek Rihárd osztályfőnök egy pár ilyen rajzot elkonfiskált és maga elé rendelte bátyámat, aki akkor nyolcadikba járt – és fülön fogtak – mit firkálok annyit? Így kerültem Szerémi rajztanár úr elé! Nem hogy összeszidott volna, hanem bátorított: fiam a jövő évben szabadkézi rajzra fogsz járni.

Apámnak is említette Szerémi az ügyet – így kerültem be másodikos koromban a szabadkézi külön órára. Év végére kitűnő eredményt mutattam fel.

Tulajdonképpen II. osztályos koromban már előttem lebegett a rajztanári pálya. Ez a mai világban szinte hihetetlen? Pedig nálam igazán így volt.

Jellemző az akkori gipsz után rajzolt másolataimra, hogy később kollegáim azt hitték, hogy azokat én főiskolás koromban rajzoltam – annyira precíz volt a másolat. Az osztálytársaim már akkor bosszantottak, hogy belőlem „rajztanár" lesz.

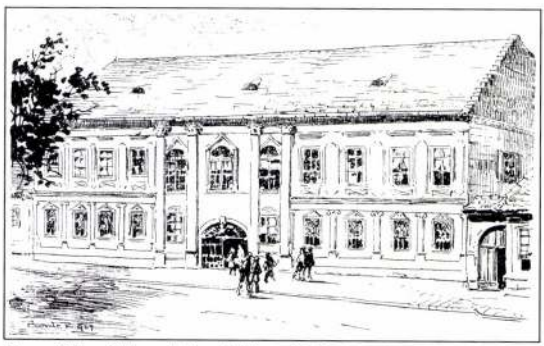

Evangélikus főgimnázium épülete (1862–1901), 1927 –
papír, tusrajz (nyomat), 90 x 140 mm

III. osztályos koromban nyertem először II. díjat a kiállításon. Akkor az volt a divat, hogy Taubinger lapminták után rajzoltunk. az én két

Barokk díszítmény, Rozsnyó, 1892. Szerémi Alajos láttamozásával – papír, ceruzarajz, 300 x 200 mm

A vizitáció, 1895. Gecelfalva, az evangélikus templom középkori freskójáról készített rajz. Tanár: Gróh István – pausz, tusrajz 1:1 méretarányban, fotó OMvH Tervtár

legszebb rajzom Máriát és Krisztust ábrázolta. Mindkét rajzomat édesanyám berámáztatta és ezek ott függtek éveken át az ágya fölött.

Már IV. osztályos voltam, mikor kiállításunkat a gimnáziumban Schopper püspök úr is megtekintette. Elismerés volt bőven! De legnagyobb élményem mégis az volt, amikor Tóth Lőrinc igazgató úr jelenlétében a püspök udvarmestere az egyik rajzomat megvette. Kaptam érte 3 forintot. Ez volt az első keresetem. Az igazgató és Szerémi tanár úr kedvesen gratulált a fehérre meszelt folyosó boltívei alatt. Micsoda öröm volt az akkor?!

Ha felkerültem a tanár úr dolgozó szobájába bámultam az általa másolt Ligeti és Wagner képet, Mátyás király vadászatát Vajda-Hunyadban. Szabad volt látogatnunk a püspöki képtárt és lapozgatni a rézkarc és rézmetszet gyűjteményt. A képtár két legbecsesebbje Guido Reni Krisztus feje és Madarász Viktor Zách Klára című képe volt

VI. osztályos koromban a rajzkiállításon megjelent Markó Béla festőművész ki akkor Münchenben végezte festő tanulmányait. Caritas című, 1893-ban készült rajzomat nagyon megdicsérte. Erre a rajzra kaptam aztán egy valóságos 20 frankos aranyat, amit Marsó kanonok adott e célra.

Jött a VII. osztályos új korszak: Szerémi át lett helyezve Budapestre a Mária Terézia leánygimnáziumhoz. Helyét átvette Gróh István. Volt itt felfordulás. A sok másolást sutba kellett dobni – mindent természet után! volt a jelszó. Még az antik szobrok kezeit is természet utáni beállításról rajzoltuk le. A kréta helyét elfoglalta a szén. A természetet egyenesen künn a szabadban kellett tanulmányozni, kis vázlatokat, rajzokat az élet után. Megijedtünk – megborzadtunk! Ha Kapndorfer Gyula a jó osztályfőnök és a direktor nem áll mellém úgy húsvétkor – mint a gimnázium legjobb rajzolója – megbukom. A többiek úgysem kerülhették el ezt a sorsot. Így tartott ez év végéig, amíg lassan ráeszméltünk és megértettük Gróh tanár úr fiatalos hevét, új modern irányt képviselő tanítását.

A VIII. osztály elvégzése után Koós Lajos barátommal ketten segédkeztünk a gömöri régi középkori freskók lemásolásában Gróh István tanár úrnak. A történelmi társulat megbízásából másolta a nevezetes művészi-történeti képeket. Kapartuk az évszázados mészréteget és kopíroztuk a kontúrokat magas állványokon."

Ezek közül mutatunk be egy rajzot az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Tervtárának gyűjteményéből, ahol erre 1995-ben rátaláltam. Megelevenedett az elmesélt történet, hogy milyenek is voltak ezek a középkori képek, mint például Mária és Erzsébet találkozásakor mindkét asszony méhében a kisded is látható, imára kulcsolt kézzel.

„Hét templomnál segédkeztünk az akkor már híres tanárunknak. A legfelejthetetlenebb élmény mégis az volt, amikor Székely Bertalan a híres freskófestő megjött, hogy a már elkészített másolatokat hitelesítse. Ily nagy embert szemtőlszembe látni és hallani ifjúi lélekkel csüggeni a beszédén ritka szerencsének számított. Arra a kérdésre, hogy is festették ezeket a freskókat a régiek, Székely Bertalan két órát magyarázott egyfolytában és még másnap délelőtt is vissza-vissza tért a témára. Nem győztük bámulni a nagy ember óriási tudását.

Reggel mikor Csetnekre elkísértük, még mindig a középkori festőkről beszélt. Csudáltuk óriási tudását, úgy állt előttünk, mint egy utolérhetetlen nagyság – és ez természetesen nem változott akkor sem amikor III-IV. éves korunkban tanárunk volt !"

Székely Bertalanról külön egy 3–4 oldalas visszaemlékezést is készült , fia ifj Ócsvár Rezső okl. mérnök feljegyzésében. Ebben az írásban találjuk az ember és a ló valamint a mozgás-tanulmányokra vonatkozó jegyzeteket. A híres történelmi

kép Zrínyi kirohanásának kudarcát, amint a fal felé fordított évtizedeken át porosodó képet csak néhány tanítványának, igen ritkán mutatta meg. A paradicsommal leöntött kép valójában a modern idők felé mutat, a mester géniuszából fakadt, melyet a kortárs kritika nem méltányolt. Erről bővebben a Műemléklapban írtam a Székely Bertalan kiállítás kapcsán. No de folytassuk a visszaemlékezést:

„Mikor főiskolára kerültem nagyon jól voltam felkészülve, kivéve talán a perspektívát II. éves koromban. A művészet történetet már első éves koromban háromszor vettem át és sokszor tanultam együtt a IV. évesekkel. Minden évben húsvétkor volt a tanárjelöltek rajzkiállítása. Löschinger Hugó, Juszkó Béla, Komáromi Kacz Endre, Székely Andor, Kümmerle Pál, Olafson Gusztáv voltak ideáljaink."

Az Országos Mintarajziskola évei alatt tájkép és kompozíciós tanulmányaival aratott sikert. Harmadéves korában Keleti Gusztávtól tájkép díjat nyert, míg negyedéves korában Székely Bertalan dicséretét nyerte el.

A főiskolai évek alatt láthatta a millenniumi kiállítást és azt a pezsgő kulturális életet, mely a korabeli fővárost jellemezte.

1899. június 27-én kapta kézhez a diplomát, melynek centenáriumán rendeztük meg az Országos Műemlékvédelmi Hivatal pince galériájában az emlékkiállítást: Egy százéves művészdiploma címen. A kiállítást e könyv ajánlója, dr. Banner Zoltán művészettörténész nyitotta meg.

Krasznahorka 1906. VI. 17. – papír, levlap, akvarell 90 x 140 mm

A Czinka Panna festője

„A méltánytalanul elfelejtett kismester"

Így jellemezte nagyapámat, Ócsvár Rezső festőművészt Banner Zoltán az Erdélyi magyar festészet a XX. században című munkájában.

Én, aki gyermekkoromtól nagyapámmal éltem együtt és láttam tanártársait, kollegáit, hűséges tanítványainak több nemzedékét, amint az idős vaksággal, küzdő embert hálás szeretettel látogatták és beszéltek régmúlt idők közös emlékeiről, küzdelmeikről, csalódásaikról és magukra találásáról. Amint hirdette: mindenki megtanulhat rajzolni és gyönyörűséget találhat a szépben, szeretheti a művészetet. És ez nem csupán üres szó volt azokban az időkben, mikor sokan a hatalom útjában állva újra meg újra munkát kerestek és találtak maguknak a tanár úr jóvoltából, mert mesterséget adott a kezükbe a rajzolni tudással. Ő maga életének utolsó fél évszázadában már nyilvánosan nem szerepelt, kiállítást rendezni nem volt módjában. A legnagyobb elismerés talán a vasdiploma volt, melyet az egykori Alma Máter, a Képzőművészeti Főiskola 1964-ben adományozott élete végén.

„Rákóczy és Cinka Panna", 1914. Galícia – papír, levlap, ceruza, 140 x 90 mm

Műveinek szelleme mindig velem volt, gyermekkorom óta ágyam fölött függ a híres Czinka Panna-kép, a Rákóczi fejedelem muzsikusáról készült festmény. Más képzőművészeti alkotás ismerteink szerint nem készült róla. Budapesten a Herminamezőn 1929 óta utca és egyesület viseli Czinka Panna nevét. A helyi hagyományokon túl az irodalom és a zene birodalmába vezet a híres hegedűs cigányprímás

emlékezete. Jókai Mór regényben, Hercegh Ferenc (1906) drámában, Kodály Zoltán (1948) dalműben Balázs Béla szövegkönyve megzenésítésével örökítette meg emlékét. A lexikonok adatai szerint Czinka Panna édesapja volt a fejedelem hegedűse, akinek a leánya 1711-ben született.

Budapest Belváros-Lipótváros önkormányzatának testvérvárosába kísérőként vittem el a kép másolatait Rozsnyóba, ahol nagyapám, Ócsvár Rezső diákéveit töltötte. Magam a Belváros-Lipótváros bemutatkozását tartalmazó kétnyelvű, szlovák-magyar ismertetőt írtam a baráti találkozó tiszteletére. Nem sokkal később találkoztam a Rozsnyói premontrei gimnázium öreg diákjainak baráti körével. Itt is találtam korábbi emléket, az öreg diákok egykori emblémáját, Rozsnyó bányaváros címerét az ő rajza díszítette, melynek 1926-ban alapító tagja volt. Az alakuló ülést a pesti Evangélikus Gimnázium dísztermében tartották meg. Itt nekem is volt, igaz jóval később szerepem: a műemléki helyreállítás során visszavarázsoltuk a „márványtermet" eredeti szépségében. Hasonló feladatra vállalkoztunk, mint a gömöri falképek esetében, hogy a többszörös mészréteg alól az eredeti festést, a márványozást újra bemutathassuk.

Néhány évvel ezelőtt bukkantam rá, amikor az Országos Műemlékvédelmi Hivatalba jutottam, hogy a tervtár őrzi azokat a rajzokat, melyeket Nagyapám elmondása szerint a Történelmi Társulat megbízása alapján készítettek a gömör megyei középkori templomok freskóiról, tanárának Gróh Istvánnak irányítása mellett 1895-ben.

Emlékeimben kutatva nagyapámtól Rozsnyóról sokat hallottam, a Petőfi által is megcsodált „garas a koldus kalapjában" vagy a „Sajó-parti Athénről". Az emlékek között a remek humorral megírt diáktörténetek még fiam számára is emlékezetesek. Olyan forrás, mely szinte kiapadhatatlan. Mint például Kossuth Lajos halálának híre volt 1894-ben, Nagy Pénteken, amikor a rozsnyói diákok megkongatták „a Rómába ment harangokat" az öreg toronyban És a diáktörténet itt nem ért véget, mert a harangozásért megbüntetett diákok a püspöki rezidencia falához tintás üveget dobtak. Ennek nyomát kerestük ott...

A Kossuth-kultusz éppen Rozsnyón volt a legjelentősebb, mert a Róna József alkotta szobrot itt állították fel elsők között az országban. (Az első a Miskolcon felállított szobor volt 1898-ban!) Talán nem véletlen, hogy Nagyapám öregkorában írt visszaemlékezéseit, tanári pályájáról, életének fő céljairól és küzdelmeiről szintén Kossuth Lajosnak e gondolatával zárta:

„a munka gyümölcse a nemzeté !"

Szatmár-Németiben 1901–1923

Rajztanár és festőművész

Tűzoltó torony, kilátás a műterem ablakából, 1900-as évek –
vászon, olajvázlat, 245 x 110 mm

Tanári pályájának megkezdéséről így emlékezett vissza:

„1901. január 19-én, születés napomon kaptam Szatmár-Németibe a kir. kath. Főgimnáziumhoz való kinevezésemet. Másnap vasárnap reggel 2 órakor keltem, szánon le az állomásra és délben 12 órakor ért be a vonat Kassára – Sátoraljaújhelyen – Bátyon – Károlyházán átszállva este 10 órára értem be Szatmárra. Szánon be – szállás – a »Magyar király« szállóba."

A korabeli liberális politikai élet sem kerülhette el a polgárt, a tanárt. Az 1905. évi választások alkalmával is meggyőződéséből nem engedett, amint életében máskor sem , most sem hagyta magát eltéríteni:

„Választás volt Szatmáron – a direktor megállított a folyosón és figyelmeztetett, hogy

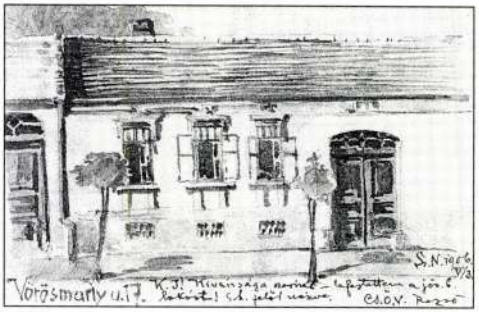

Vörösmarty utca 17. sz. az első lakás Szatmár-Németiben, 1906. –
papír, levlap, akvarell 90 x 140 mm

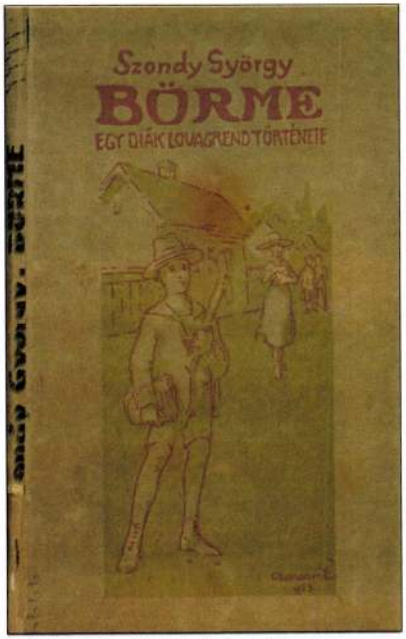

BÖRME könyvborító címlap 1923
Illusztráció – Szatmár-Németi,
színes nyomat, 210 x 110 mm

A festő műterme: munka közben 1905. X. 23.
– papír, levlap, akvarell, 90 x 140 mm

a kormánypártra szavazzak, mert különben elmaradhat az előléptetésem?? Nagyon bántott ez az erőszakoskodás – azért is Kelemen Samura a függetlenségire szavaztam. Nem lett semmi bajom – hiába ijesztett úgy rám a direktor. Azt hiszem akkor verték be a Pannónia összes ablakait – Kovács ny. honvédezredes vezetése alatt Hieronymi ellenesei – nyakig jártunk az üveg cserépben!"

A Szondy György író művéhez készült Börme-illusztráció kapcsán megjegyzendő, hogy nevezett író volt később Szabó Magda írónő magyar tanára.

Ócsvár Rezső illusztrációs munkásságának legjava mégis Benedek Elek *Cimbora* című gyermeklapjához fűződik, melynek 1919–1923 között rendszeres rajzolója volt. Ebből a körből származó ifjúsági könyvek közül ismerjük még Kertész Mihály: *Kalandok a Tiszán* és Benedek Elek *Öcsike nadselű gondolatai* című műveket. Utóbbi főszereplője volt a legkedvesebb unoka: Benedek István a későbbi író, kulturtörténész professzor.

A szatmári táj varázsát érzékeltető akvarellek közül mutatunk be kettőt, melyek egy-egy hónapot jellemeznek. Nemcsak a Banner Zoltán által említett Avasról ké-

Március 1906 Szatmár-Németi –
papír, levlap, akvarell 90 x 140 mm

szített akvarell, de a *Jákó lankája* mellett, vagy *Szatmár-Németi a Dara felől* című levlapok is dokumentálják a művész lakóhely iránti szeretetét.

Erre a vidékre hozta Kassáról feleségül Nyulászi Ilonát (1885–1952), akivel 46 évet volt együtt jóban-rosszban. Házasságkötésük emlékére készített az *Ugye emlékszel* című rajzsorozatot. Ez és még sok annyi más a görög tanyán azonban elpusztult a II. világháború alatt...

A tanár hivatása a művészt állítja nehéz feladat elé. Meggyőződése, hogy minden tanulni vágyó fiatal megtanítható rajzolni és festeni, továbbá elsajátíthatja a szép iránti szeretetet. Miképpen Rozsnyón diákévei alatt külön rajzórákra járhatott, itt Szatmáron is megszervezte a külön rajztanfolyamot. Kezdetben négy-öt tanítványa volt, majd később százon felül, akikkel több turnusban foglakozott. Érdekes eset volt, amikor egyik tanártársa is csatlakozott a tanfolyam hallgatóihoz. Évtizedekkel később magam is meggyőződhettem erről a Szalajka-völgyi Erdészeti Múzeumban, amikor Schőber Emil természettudós, biológus naplóját láthattam és benne a szomolnoki rajzokban Ócsvár Rezső szellemére ismertem. A szatmári tanfolyamhoz csatlakoztak művésztársai is Papp Aurél, Hatvany Béla, Zolnay Géza, és Kiszely Árpád. Utóbbi volt az aki a *Rajzoktatás* című értesítőben 1909-ben a tanfolyamról szóló beszámolót megírta. Kiszely Árpád szintén Székely Bertalan tanítványa volt. Nemcsak szoros művészi kapcsolat de barátság is összefűzte őket és családjukat amikor Szatmáron a Nyíl utcában szomszédok lettek. Ez a barátság végig kísérte a családokat életútjukon, több generáción át is. Kiszely Györgyről mint egyik tehetséges tanítványáról emlékezett vissza, aki medikusként biológiai rajzaival tűnt ki. A későbbi professzor tanítványai előtt ezzel a képességével, magyarázó rajzaival tette szemléletessé tantárgyát.

Ócsvár Rezső a rajzoktatásban elért eredményeit nemzetközi mércével is megmérhette amikor a Vallás és Közoktatási miniszter felhívta, hogy a nemzetközi rajzoktatásügyi drezdai bemutatón a magyar középiskolák képviseletében megjelenjék 1912. augusztus 12–17-én. Az eredmény sem maradt el hiszen a nemzetközi me-

zőnyben, minden más hazai iskolát is megelőzve a tekintélyes II. helyezést érte el diákjainak produktumaival.

Mindezek fényesen bizonyítják a századelő magyar városainak kulturális életét, melynek pezsgése és társadalmi háttere által egy magas színvonalú és maradandó emlékekben gazdag kor dokumentumait teremtette meg és komoly művészeti eredmények forrásává válhatott. Tanítványai közül számos ismert és elismert művész – és tanár került ki, néha a mestert is túlszárnyaló tehetség és tudás révén.

A szatmári évek festői megbízásai is komoly sikerek voltak. 1911-ben például a nagykárolyi Károlyi-család megbízására, kuruc kori gyűjtemény részére megfestette a *Majtényi síkon* című olajfestményét. A Kende-család Czigándon lévő kúriájában a Kölcsey-szoba klasszicista díszítőfestését restaurálta. Emlékezetes történelmi eseményt

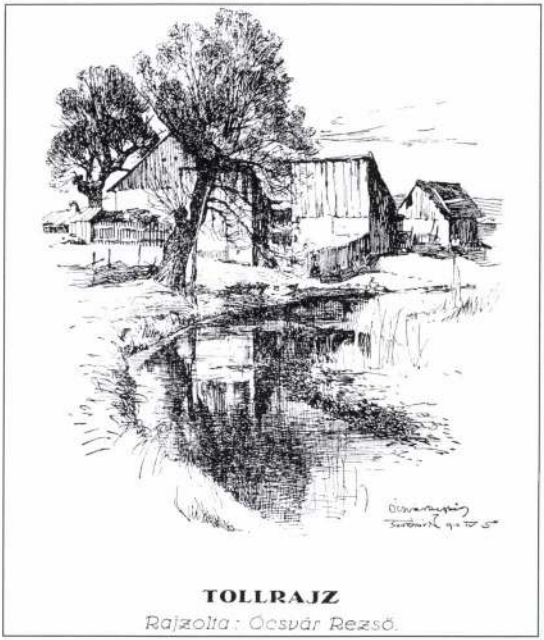

Tollrajz, Szatmár-Németi 1910. IV. 15. (részlet) – Képes levelezőlap, tusrajz nyomán, 140 x 90 mm

Reklám, újsághirdetés, 1920. körül Szatmár-Németi – Újságpapír, 50 x 80 mm

Kenyeret keresek 1919, Szatmár-Németi – plakát, papír, akvarell, 400 x 300 mm

Kelt.	F.k.	A kép címe	Kor.	fill.
1919		Áthozat	16388	
19. XI.	60.	Kácz (rajz.)	200.	–
19. XI.	61.	Demkó Sándorné (0)	200.	–
19. XI.	62	Bokrosné (0)	200	–
19. XI.	63.	Antal Sándorné (0)	200.	–
19. XII.	64.	Banner antalné (0)	200.	–
19. XII.	65.	Körösmenyi Margit (0)	200.	–
19. XII	66.	Antal Pelika (0).	200.	–

Az eladott képek jegyzéke 1919-1940 (részlet)
4. lap 1919. XI. hó 64. sz. Banner Antalné

dolgozott fel a *Forgách Simon bevonulása Szatmárra 1705. jan. 3-án* című képén, amikor Glöcksberg generális hada feladja a várat a kurucoknak, szabad elvonulás biztosítéka mellett. Érdekes összefüggésre találtam a *Belváros történetét* lapozva, amikor az vert had pesti megérkezéséről ad számot.

A festészet azonban nemcsak a múlt felidézése, hanem a jelen tükre is. Ezért látható a képen a „Jézus Pali" a szatmári koldus (édesanyám mesélte egyszer, hogy a koldus alakját irodalmi műben Páskándi Géza elbeszélésben viszontláthatta, hallhatta) és az előtérben a kis Valdi vadászkutya.

Szintén a hely szelleme a „genius loci" vezérelte, amikor megfestette a *Rákóczi Tiszabecsnél* című képet, melynek lovas alakjai Rákóczi, Károlyi Sándor és Esze Tamás.

A képeiről és a megbízásokról egy 1919. május 21-én megkezdett

és 401 kép sorsáról tudósító jegyzék maradt fenn, benne a Banner Zoltán által említett egyik kép is, mely édesanyját Banner Antalnét ábrázolja.

De ez már egy másik felvonás, az I. világháború utáni idők kényszere, amikor is tanári pályáján nehéz választóhoz érkezett. Először a magyar gimnázium szűnt meg, majd a református iskolában sem taníthatott sokáig, próbált a festészetből és grafikákból, illusztrációkból megélni – amíg lehetett, ahogy lehetett. Ő amint mondta csak két esküt tett: egyet a hazának egyet a feleségének és ezt megtartotta mindhalálig!

Cimbora – Plakátterv 1923, Szatmár-Németi – papír, akvarell, 480 x 320 mm

A hazaköltözés kínját-keservét így örökítette meg *Tarka-barka* című visszaemlékezései között:

„1923-ban december hó folyamán keserves órákat éltünk át míg a házat eladtuk – és a vevő éjszaka a sötétben behurcolkodott. A három gyerek is beteg volt és ott állott a vagon leblombázatlanul az állomáson. Elmentem Grozához, és ő írt az állomáson lévő román finánc főnök helyettesnek – így avval is rendbe jöttünk volna. Hátra volt még a az írások lebonyolítása, egy fiatal ember csinálta – aki németül is tudott. A munka után leteszek mellé 200 Leit – hisz baksis nélkül egy lépést sem lehetett tenni. Ő rám néz, zsebre tesz 100 Leit és a másik százast visszaadja:

„Das ist mir zufiel!!"

Ilyet aztán nem láttam többet román részről soha, sem azután, sem előtte!!!"

Szent László és a kun 1923 – papír, akvarell, 480 x 320 mm

Az I. világháborúban 1914–1918

Az első behívó paranccsal katonai szolgálatra osztották be a tartalékos főhadnagyot 1914 augusztus végén. A család éppen a rokonságnál nyaralt! A katonaságnál és a háborúban töltött négy esztendő levelezése családjával szeretteivel megdöbbentő és hiteles emberi történet. A családfő a fronton, a három gyermek: Rezső, Géza és Ilona (Lucy) édesanyjukkal otthon, Szatmáron. A tanár és művész ekkor és ebben is megnyilatkozott.

Hetente ment a tábori posta a család és a front között. Sokszor csak egy-egy aláírás, de a tanár mindig tanított a rajz által és üzeneteivel, a művész mindig alkotott akár a háborús eseményeket, akár a művészi élményeit jutatta haza egy-egy kis tábori lappal.

Az egykori ős, a rézmetsző Ocsovay nyomában a galíciai Brezany Potoczky-féle várkastélyát rajzolta meg, ahonnan II. Rákóczi Ferenc híres kiáltványát küldte a magyar nemzethez, és ahová visszatért a fejedelem bujdosását megkezdve, hűséges embereitől kísérve. Álljon itt mementóként a várkastély rajza:

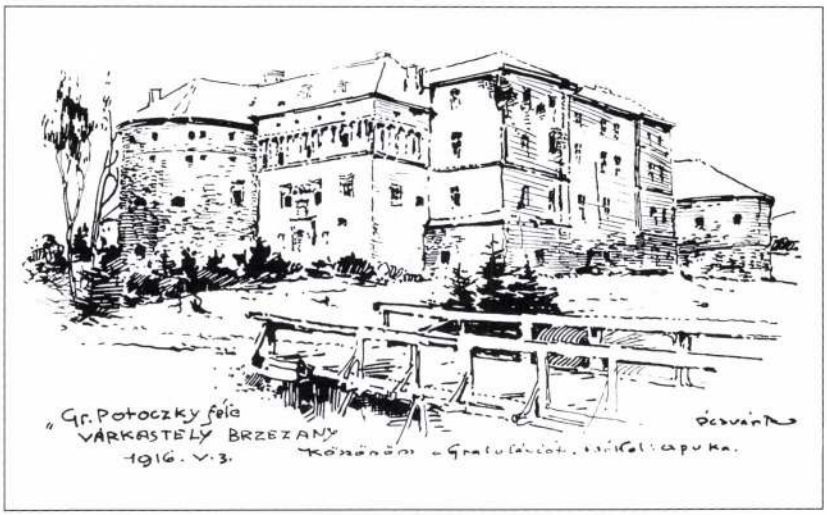

Brezany, Potoczky – várkastély Galícia 1916.V.3. –
papír, levlap, tusrajz, 90 x 140 mm

Egy rajz és az arról készült fénykép ábrázolja lóháton gróf Bothmer német generálist, mely dokumentálja azt is, hogy a Monarchia hadseregének összevonása a német hadvezetés szolgálatában a magyar önálló hadsereget is megszűntette. Egy másik rajzsorozat, melynek lapjait gyermekeinek laponként küldött, megtörtént hadbírósági tárgyaláson készült: a német katona aki a galiciai libáját eltulajdonította, a magyar honvéd, „a magyar baka" aki a bűnöst előállította és végül a károsult.

gróf Bothmer generális 1917 – a rajzról készített fénykép után

Ábrándképek

A háború viszontagságai között sem hagyta el optimista életszemlélete. Családszerető apaként rendszeresen küldte haza a tábori postát. A legnehezebb időszak talán az Erdélyt fenyegető betörés hírei voltak. Erről árulkodnak a hazaküldött sorok és az aggodalom kérdései... A háború értelmetlensége és kilátástalansága...

Ekkor születtek az „ábrándképek". Mi van odahaza? mit csinálnak a gyerekek? Rezső hogyan fúr-farag, Géza merre száguldozik és játszik a lovas kocsival, és a kislány Ilona miként sétál kis babakocsiját tolva, valamint a Kiszely és Ócsvár feleségek a kerítésen át hogyan beszélgetnek? Végül önmagát is megrajzolja amint a patak mentén ülve akvarellezik?

Ábrándképek 1917. Galíciából –
papír, levlap, akvarell, 140 x 90 mm

A híres svéd festő Zorn életéből vett hangulat, „Die Sonne im Hause", amikor harmadik gyermekként megszületett a kislány a két fiú után. 1910. május 21-re készülve, olvasható a levelezőlap hátoldalán. És valóban nemcsak a kis családot ragyogta be a leány gyermek születése, hanem egész életén végig kísérte édesapját, a legnyugodtabb portré alany volt, akiről számos akvarellt és olajképet festett, kirándulásain elkísérte és élete utolsó szakaszát bearanyozta leánya gondoskodása.

Ábrándképek 1917. IV. 22. Galiciából
„Die Sonne im Hause" – papír, levlap, akvarell, 140 x 90 mm

Erzsébetfalvától Pestszenterzsébetig 1923–1952

A Budai hegyek szerelmese

Az újrakezdés nehézségein rokonai, barátai és nem utolsó sorban tanítványai segítik át. A főváros közelségében fekvő Erzsébetfalva az 1920-as években gyors fejlődésnek indult. Számos jelentős intézmény épült. Többek között az új Kossuth Lajosról elnevezett reálgimnázium, melynek építész tervezésében a kialakítandó rajzteremhez hasznos tanácsokkal szolgált. A gimnáziumról és az iskola kápolnájának oltárképéről, Szent Imre hercegről képes levelező lapot adtak ki.

A fővárosi kiállításokon rendszeresen szerepel akvarell képeivel. A Nemzeti Szalon kiállításain például 1926-ban 5 képpel, 1927-ben 7 képpel és a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének XX. jubiláris kiállításán 1936/36 telén l képpel szerepel. A *Zugligetből* című képét a *Művészet* című folyóirat is közölte, hasonlóképpen a *Balatoni halászat* és a *Szomolnoki torony* című alkotásokhoz. Utóbbi munkája a Szepesi művészek 1937. évi márciusi tárlatán volt látható a *Szomolnok látképe* című akvarellel együtt.

Külön jelentőséggel bír a helyi, pesterzsébeti kiállítások megszervezése. 1930-ban Muszély Ágost festő barátjával együtt gyűjteményes kiállításon mutatták be műveiket, a szecessziósan díszes városháza termeiben.

Egész tanári pályáját végig kísérte az állandó szabad szombat. Tanítványainak egy része ugyanis a szombati napon nem vett kezébe ceruzát, és ennek okán ábrázolót és rajzot nem lehetett tanítani. A szabad időt rendszeresen kirándulásokkal töltötte, melyek célpontjai voltak a Hűvösvölgy és Mária remete, a Hármas Határ hegy, a Hárshegy és a János hegy az Anna réttel együtt. A táj és környezet visszaidézte gyermekkorát és szülőföldjének hegy-völgyes tájaihoz méltó művészi akvarelleket és rajzokat alkotott. Ebben a törekvésében a műemlékeket bemutató képek sorát alkotta, mint a Makkos Mária templomát, az Erzsébet kilátót a János hegyen vagy a Fogaskerekű állomásait és mérnök fiát követve számos hídépítést örökített meg (Pl.: Vásárosnamény). Mindig természet után, sohasem műteremben.

Figurális kompozíciókat is festett az egykori élmények és emlékek felelevenítésére. Ilyen például a *Szomolnoki favontatás* vagy a *Sárga csikós* kép.

Mint a *Rajztanár Egyesület* tagja szakmai cikkeket írt és rendszeresen látogatta az alakrajzi studiumokat. Számos aktképe közül alig maradt valami, mert azok a háború alatt elpusztultak. Figurális tudását érzékelteti azonban egy Lux Elek kisplasztikáról festett akvarell, melyen a bronz barnás színét a sárga drapéria festői eggyé fokozza. A szobrot munkássága elismeréseként kapta kartársaitól, de ez is eltűnt.

Szent Imre oltárkép 1930. –
Az olajfestményről készült levelezőlap, 145 x 95 mm

A Mátyás templom tornyai 1930 körül – papír, színes ceruza, 290 x 420 mm

ifj. Vastagh György Csikós szobra, háttérben a János hegy 1936 – papír, akvarell, 290 x 420 mm

Favontatás Szomolnokon 1933 –
Az olajfestményről készített levlap, 95 x 145 mm

Szomolnoki kápolna 1928, Ilona nap –
papír, levlap, akvarell, 95 x 145 mm

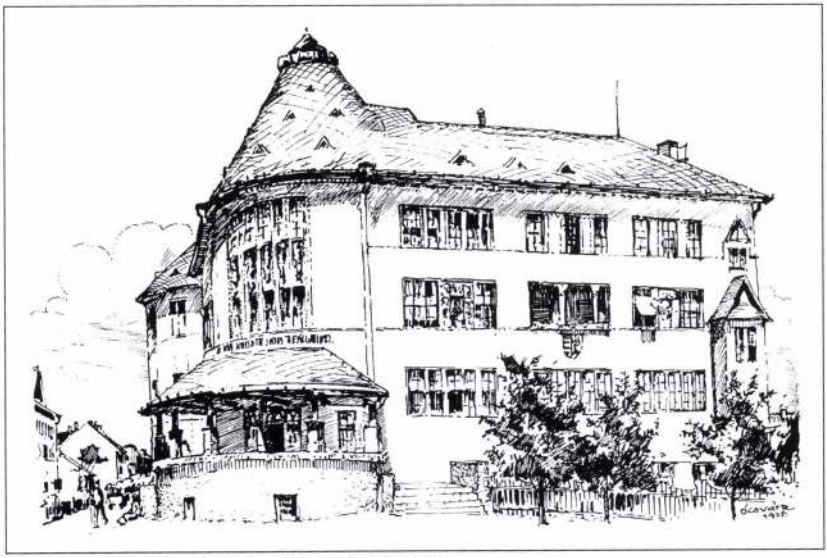

Pestszenterzsébet Kossuth Lajos reálgimnázium 1931. –
Levlap, tusrajzról, 95 x 145 mm

A sárga csikós 1934 –
Az olajfestményről készített fotómásolat, 62 x 106 mm

1945 után és Pesthidegkúton 1952–1968

A kiállítások és a nyilvános szereplés csupán a második világháborúig tartott. Jött a változás és a hallgatás az elhallgattatás évtizede. Erről tanúskodnak vázlatfüzetei. Még 1945. május 9-én megrajzolhatta, amint egy bajor kisváros tornyán a fehér lobogót lengeti a szél. Ott élte meg a háború végét, remélve hogy lesz még egyszer ünnep a világon!

Demokratikus gondolkodása nem tűrte sosem a hatalom beleszólását tanári és művészi függetlenségébe. Identitását mindenkor megtartotta, a tanári döntésével ellentétes, erkölcsi meggyőződését, hitelét apró pénzre váltó meghunyászkodást nem ismert és sohasem tűrt meg. Amíg más tanár nyugdíjba menetelekor a címzetes igazgatói juttatást megkapta, őt ez nem érintette. Jött azonban 1950. és a kitelepítések, nyugdíjmegvonások kora. Ebből ő „szerencsésen" kimaradt, bár nyugdíja forintban éppen annyi lett, mint pengőben volt!

Szobor a Gellérten 1945 – vázlatkönyv, papír, krétarajz, 193 x 287 mm

Szomolnoki hegyek 1946. XII. 25. – vázlatkönyv, papír, színes kréta, 193 x 287 mm

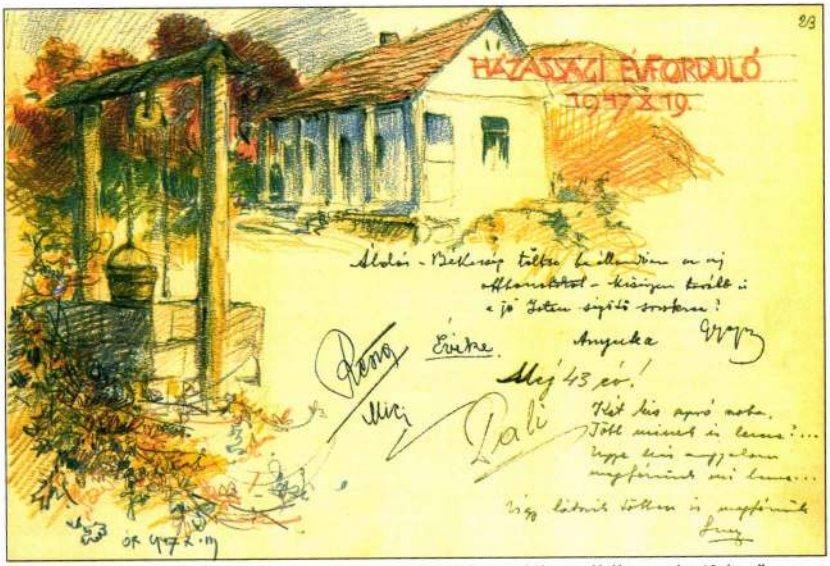

Szüleim házassági évfordulója 1947. X. 19. Pesthidegkúton, akik megélték a „még 43 évet"

1945-ben készült rajza a *Gellérthegyi Szabadság szobor* láttán még vigasz nélküli... Megnyugvást az emlékekben a múltban és a családban talál. A szülőföld képe rajzolódik ki 1946-ban egy versidézet kapcsán és családi találkozó színhelye Pesthidegkút 1947-ben. Egyre romló látása miatt ezek utolsó vázlatfüzetének rajzai. Őt is mint sok más plain air festőt, a szabadban való festéskor ért napsugarak éppen a széptől, és annak látásától fosztották meg élete alkonyán.

Családi és baráti kapcsolatok révén számos munkája, festménye, akvarellje és rajza szerez örömet és megnyugvást a környezetében élőknek, amint az optimista ember életszeretete kisugárzik, még évtizedek múltán is. Nemcsak kortársaira és azokra akik ismerték és szerették, becsülték, de az utódokra is, mindannyiunkra, akik művei közelébe juthattunk.

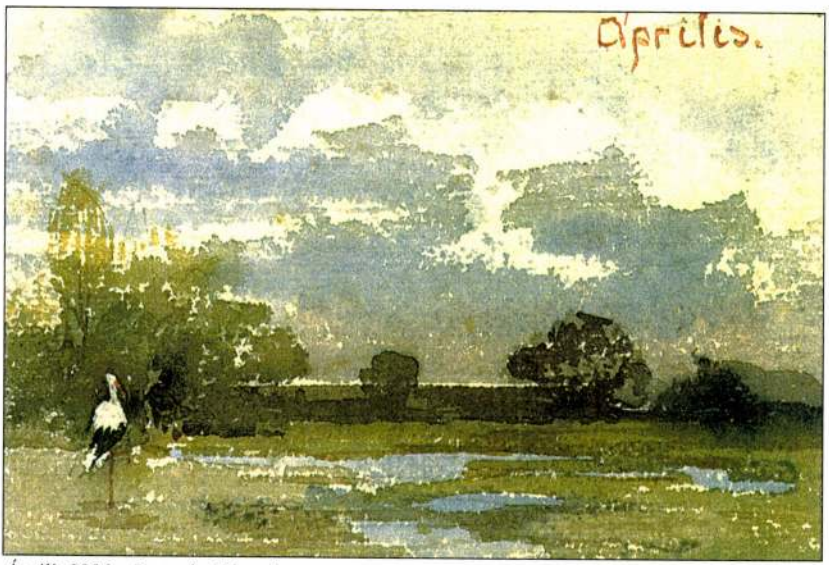

Április 1906 – Szatmár-Németi –
papír, levlap, akvarell 90 x 140 mm

Források és jegyzetek

Ócsvár Rezső rajztanár és festőművész életét az unoka szemén át láthattam, aki több mint másfél évtizedig együtt élt Vele. Személyes élmények és elbeszélések sora amely ma is munkál bennem és példát ad és irányt mutat gondolkodásomban és tetteimben egyaránt.

A művészettörténet lexikonjait és forrásmunkáit gyűjtöttem köré, hogy életét művein keresztül bemutathassam.

Így jutottam el az Éber László szerkesztette Művészeti Lexikontól a Banner Zoltán Erdélyi magyar művészek életútját kutató gondolatokig. A műemlékvédelmi dokumentumok között rátaláltam Gróh István beszámolójára a Gömör megyei középkori freskók feltárásáról 1895-ben, és az akkor készített rajzokra az OMvH Tervtárában. Részben ez adott indítékot arra, hogy 1999-ben a műemléki munkásságát bemutató kiállítást megszervezzük.

A kiállítási katalógusok között számos adatot találtam főképpen a Nemzeti Szalon rendszeres őszi-téli tárlatának anyagában. Sajnos a Nemzeti Szalon elpusztításával együtt a korabeli művészet is félévszázados feledésbe merült. Én még szerencsés látogatója és a művészeti gimnázium révén 1958-ban még vendége is lehettem ennek az intézménynek. Vajon ki fogja feltámasztani, vagy csak egyáltalán bemutatását megkísérelni? Talán egy indító gondolat az egyik kiállító művész munkásságának ismertetéséből nem marad visszhang nélkül.

A legfontosabb adatokat és információkat azonban Ócsvár Rezső visszaemlékezéseiből meríthettem, aki 1937-ben, nyugdíjba vonulásakor rendezte könyvtárát, az eladott képek jegyzékét összegyűjtvén (mintegy 400 kép vásárlásáról 1919-től 1940-ig) Életútjáról is számot adott. Kis füzetek szólnak a múlt Tarkabarka történéseiről, a Tanítványokról és a szülőváros történetéről Szomolnokról. Művészettörténeti tanulmányai és előadásainak tartalma nagy vonalakban felöleli az általános és a magyar művészetet. Erdély művészetével külön kis tanulmány foglalkozik. Mindezekhez számos rajz, nyomat és reprodukció párosult magyarázó képek gyanánt.

Művészeti tanulmányai közül említésre méltó a Székely Bertalan féle anatómia rajzsorozat. De nem hagyható ki a rajztanmenet és a tanítási módszerre utaló táblázatok sora sem. Utóbbiakat – tudomásom szerint – a Pedagógiai Múzeum őrzi. Helytörténeti lapok és szakmai megemlékezések egyaránt őrzik emlékét. Ezek közül talán legfontosabb az 1930-as pestszenterzsébeti kiállításra vonatkozó helytörténeti cikkek gyűjteménye.

Tartalomjegyzék

Kísérőnk a művészet világába
dr. Banner Zoltán művészettörténész ajánlása 3

Az Ócsvár családnév eredete
Szomolnok a szülőváros 6

A rozsnyói diákévek és az „öreg diák" 9

A Czinka Panna festője
„A méltánytalanul elfelejtett kismester" 14

Szatmár-Németi 1901–1923
Rajztanár és festőművész 16

Az I. Világháborúban 1914–1918 23

Ábrándképek 25

Erzsébetfalvától Pestszenterzsébetig 1923–1952
A Budai hegyek szerelmese 27

1945 után és Pesthidegkúton 1952–1968 32

Források és jegyzetek 35

A Cimbora című gyerekújság illusztrátora volt, melyet Erdélyben Benedek Elek szerkesztett.

1912-ben diákjaival aranyérmet szerzett a drezdai világkiállításon. Élete utolsó évtizedében munkásságát „Vas diplomá"-val ismerték el, noha már kiállításra lehetősége nem nyílott.

A méltatlanul elfeledett „kismesterre" és tanárra emlékezik az OMvH kiállítása, a diploma centenáriumán.

Vízy László
építész, festő unoka

János hegy, Erzsébet kilátó, *1932*
akvarell - papír, 240x170 mm

Fogaskerekű vasút állomása
akvarell - papír, 215x280 mm

Szomolnok város tornyai, *1905 után*
olaj - vászon, 340x260 mm

Fotók: OMvH Galaccanu Efstatia

művészet dermedtségét lopják be a városba. A hajnali derengés az ő idejük, mikor már elcsendesült a város éjszakai zaja, kihunytak az éjjeli fények, és a pirkadás épp csak megcirógatja a tárgyakat, felsejtődnek, kirajzolódnak részeik, és hirtelen saját életüket élik. Egy pillanatra felélednek még töredék létükben is. Ez a pillanat az övék, ekkor ők uralkodnak a városon, őrzik a falakat, halott szemükkel vigyázzák a kihalt utcákat. Van egy francia mondás a szürkületre: a kutya és a farkas között. E tárgytöredékek ekkor élednek – és ezt a pillanatnyi ébrenlétet, mikor az akadémikus-eklektikus-szecessziós sablonok, a vakolat hullatta falak birtokba veszik a várost, ezt festi meg Wellisch Judit vagy ezt keresi stilizált-objektív rajzaiban és monotípiáiban." Ehhez csak azt tehetem hozzá, hogy az újabb képeken a töredékek titokzatos épületekké szilárdultak, de a titok érvényes, és nagy művész kellett ahhoz, hogy e titkokat ne csupán irodalmilag élje át, hanem plasztikai valósággá szilárdítsa, értékreveláló és értékőrző festményt alkosson belőlük. Wellisch Judit birtokában van e képességnek. Örülök, hogy épp Szombathely, e számomra olyannyira kedves, egyéni mitológiám részévé vált város adott otthont e remek kiállításnak, és talán bizonyítva azt is, amelyet oly sokszor elmondtam már, hogy itt, Szombathelyen van rá lehetőség és kötelezettség nyitnyi Nyugatra, és magától értetődővé tenni azt az oly sokszor manipulative kétségbe vont tényt, hogy Európához tartozunk. Köszönet az alkotónak és e kiállítás létrehozóinak. (Elhangzott Szombathelyen, a kiállítás megnyitóján.)

Németh Lajos

Szobrászrajzok

A kiállítás katalógusát forgató érdeklődőben óhatatlanul is megfogalmazódik a kérdés, hogy a miskolci grafikai és a salgótarjáni egyedi rajzbiennálék mellett az ismét visszatért hét szűk esztendő egyikében szükséges-e még egy szobrászrajz biennálét is rendezni. De mivel okosabbat nem tud tenni, kételyeit elhessegeti a látogató, és a bemutatott anyagot nézi, hiszen ennek minősége érvel legjobban a rendezvény léte vagy nemléte mellett.

A másik kérdés, amin elmerenghetünk a művek között sétálva, szigorúan elméleti, mégpedig az, hogy egyáltalán mi is a szobrászrajz. Vázlat, disegno talán; műhelyforgács, amit a hanyag művész eldob vagy elajándékoz. Az aggályosan precíz pedig dátummal ellátva elrak olyan, talán be sem vallott hátsó gondolattal, hogy még művészettörténeti dokumentum is lehet belőle, amit majd gondos kezek összegyűjtenek, és segítséget nyújt a bronzba öntött vagy márványba faragott plasztika értelmezésénél.

Nos, a tárlaton kétféle típusba sorolható rajzok fogadták a látogatót. Egyrészt olyan autonóm munkák, amelyek eleve rajznak, nem pedig vázlatnak készültek. Ilyenek többek között *Farkas Ádám* nonfiguratív, tektonikus formákat megjelenítő, valamint *Szabó Tamás* klasszicizáló alkotásai. A másik csoportba – és talán ezek fedik jobban a szobrászrajz fogalmát – az igazi vázlatok tartoztak, mint például *Samu Géza* installációs tervei.

Engem viszont nem is elsősorban a műfaj (ha van ilyen), hanem az anyag hullámzó színvonala, s ha már biennálé, a túl kevés résztvevő zavart. Ezeken a hiányosságokon kell változtatniuk a rendezőknek, ha folytatni akarják a szobrászrajz biennálék sorát. Reméljük, az elkövetkezendő, a szobrász szakma reprezentánsait felvonultató kiállítások olyan színvonalasak lesznek, hogy a látogatók, a távolságot legyőzve, fáradságot nem kímélve özönlenek majd a város peremén található *Budatétényi Galériá*ba. (I. Országos Szobrászrajz Biennálé, Budatétényi Galéria, 1990. V. 18.–VI. 30.)

L. L.

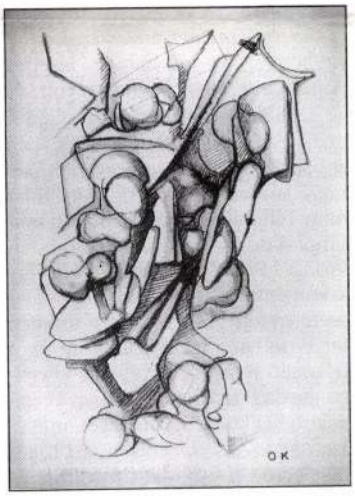

Ócsai Károly: A feltámadás nehézségei II

Berhidi Mária: Emlékmű-terv

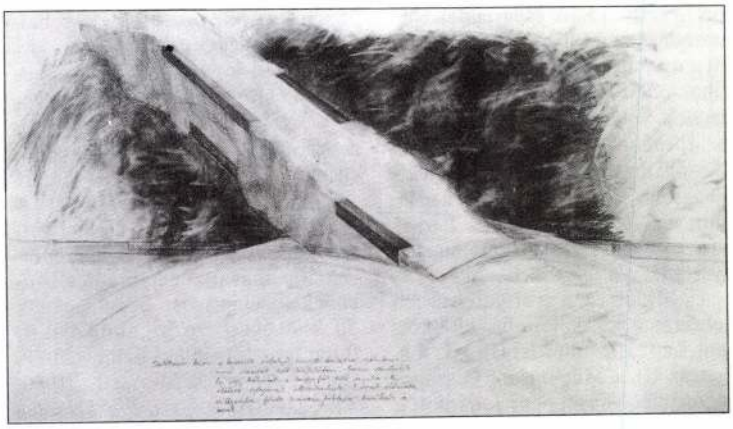

◁ Wellisch Tehel Judit: Töredékek-vázlatok Budapest V, 1988, fotosztatekusz kellék, papír, vegyes technika, 70×50 cm

Egy század eleji fotográfus

A műemléki és műszaki fényképészek egyik előfutára az 1870-ben született *Hollenzer László*, aki *Veress Ferenc*, *Divald Károly* és *Klösz György* hagyományait követve, számos nagy-magyarországi műemlékről készített forrásértékű felvételt. Hollenzer a múlt század utolsó éveiben a székesfehérvári Iparostanoncisk ola legtehetségesebb növendéke ként került a fővárosba, gr. Károlyi Gábor képviselő támogatásával. A fényképész szakmát *Ellinger Ede* cs. kir. udvari fényképész műtermében tanulta ki, melynek 1892-ben már a levelezője és üzletvezetője lett. Az önállósodás feltételeinek megteremtését nagyobb állami megbízatások megszerzésével kívánta elérni, de az 1896. évi millenniumi kiállításra vonatkozó tervei – melyben 100 ezer fotó elkészítését javasolta az ország 71 vármegyéjéről – nem valósultak meg. Az 1900. évi Párizsi Világkiállítás idejére már ígéretet kapott mezőgazdasági kultúránk lefényképezésére, „...De fájdalom, Lukács Béla kegyelmes Úr távollétében a Párizsban működő kormánybiztosság a munkát másnak juttatta..." E szerencsétlen közjáték előtt, 1899-ben – bízva a biztos állami munka ígéretében – *Okos László*val társulva megalapította a Hollenzer és Okos céget, egy önálló műteremmel felszerelve. A megrendelés elmaradása és a kínzó pénzhiány miatt a műterem és a gépek nagy része kihasználatlan maradt, ezért kénytelenek voltak portrékat készíteni és a műhelyt ennek megfelelően „festői" drapériákkal és kellékekkel felszerelni. A nehézségek ellenére mint kiállítót elismerés érte Párizsban, Grand-Prix-díjjal jutalmazták gyertyafényű felvételeit.

„...Midőn ezen gyertyafényű felvételeimet kirakataimba kiállítottam, azokat Möller István kir. tan. építész Úr a Műemlékek Országos Bizottsága figyelmébe ajánlotta, melyre 1902-től fogva a bizottság legteljesebb megelégedésére mint hivatásos fényképész dolgozom..." – írja ő maga, egy 1913. évi hitelkérelmében. Hollenzer László, több mint 30 esztendeig, technikai lehetőségeit és szakmai törekvéseit a Bizottság és a műemléki fényképezés szolgálatába állította. Felvételeinek többsége I. világháború előtti, mert a trianoni döntés után, a tényleges munkaterületeinek nagy részét elveszítő és anyagiakban is szűkölködő Műemléki Bizottságnak újabb megbízatásokra sokáig nem nyílt lehetősége. Addig azonban számos művészetileg és történetileg értékes műemléket állítottak helyre, restauráltak és dokumentáltak.

Hollenzer ez utóbbi fényképészeti feladatait oldotta meg – mint képei is bizonyítják – magas szakmai színvonalon. Az elsődleges cél egy-egy épület részletének vagy egészének megörökítése és legkorrektebb felvétele volt. Mindemellett a műemlékek, mint egy-egy művészeti ág hordozói is megnyilvánulnak a fényképeken, elsősorban a felvétel kompozíciójával és a kidolgozás esztétikai szépségével. Hollenzer legutolsó jelentős útját 1916-ban tette meg a Délvidéken, amikor a Bizottság és a Műegyetem építészei mellett dolgozott, akik nem törődve a háború realitásával és várható kimenetelével, hozzáfogtak a balkáni műemlékek felvételéhez.

A MOB jogutódja, az Országos Műemléki Felügyelőség Fényképtára őrzi többek között a Hollenzer László által készített 30 × 40 centiméteres üveglemezeket és archív pozitív képeket. Ezek válogatott kiállítása egyrészt az elkötelezett fényképész pályafutását is reprezentálja, másrészt bemutatja a Műemlékek Országos Bizottságának 50 és 90 évvel ezelőtti munkáját is. (Országos Műemléki Felügyelőség, Bp. I., Táncsics M. u. 1., 1990. VI. 22.–VIII. 20.) *Cs. Plank Ibolya*

Veszélyes fogások

Nemzetközi műkereskedelem

Felfelé és lefelé irányuló ármozgások egyaránt megfigyelhetők a nemzetközi műkereskedelemben. *Van Gogh* halálának századik évében megdöntötte saját rekordját: túlszárnyalva az *Iriszek* című festmény egy évvel ezelőtti 53,9 milliió dolláros árát, *Dr. Gachet portréja* című műve szemben a „csak" 40–50 milliós várakozással 82,5 millió dollárért kelt el a Christie's tavaszi árverésén. (A leütött összeg egészen pontosan 75 millió volt, a különbség a vevő által fizetendő árverési illetékből adódik.) A vélhetően boldog és büszke új tulajdonos *Ryoei Saito*, 74 éves japán papírgyáros, aki – tán bizonyítani kívánva, hogy más aukciós házakat is szívesen kitüntet érdeklődésével – két nappal később Sotheby's-nál egy *Renoir*-festményt is megvett. E mű címe A *Galette-i malom*, amely szakértők egybehangzó véleménye szerint Amerika legjobb Renoirja volt, és 78,1 milliós áron került új tulajdonosához. Ritka, ha nem éppen egyedülálló eset, hogy egyetlen személy két nap leforgása alatt több mint 160 millió dollárt költsön műtárgyakra. A tisztelteljes csodálkozást Saito azonban csak így kommentálta: Nem nagy ügy. Kétségtelen tény, hogy a japán tőzsdén tapasztalható bizonytalanság és a fellazuló hazai műtárgypiac ellenére gazdag japánok tucatjai keresnek befektetési lehetőséget művészeti árveréseken. Több ipari tőkés már eddig is milliókat fordított az úgymond „vállalati képtárak" megalapozására, amelyek a cég megítélésében üzletileg is igencsak jól kamatoznak, hiszen a művészetpártolás elismerést érdemlő, nemes cselekedetnek számít. Ilyen akció keretében került ugyancsak Japánba tavaly Picasso egyik jelentős műve, a *Pierrette esküvője* is, amelyért Tomonori Tsurumaki, a Nippon Autopolis elnöke szurkolta le az 51 millió dolláros vételárat. A fest-

ÓCSAI Károly szobrász

BAKONYVÁRI M. Ágnes: Ócsai Károly
tárgyalépei. = Somogyi. XVIII. évf. 1/2. sz. 1990
25-26. p.

szobrász

ttya: Építkezés a 18. századi Magyar-
Kiadó, 1983. [ism.] = Müemlékvédelem,

der Stadt Graz. Die Profanbauten des
1, 1984. [ism.] = Müemlékvédelem,
p.

tat - Francois Avril - Danielle
. München : Beck, 1983-1984. Bd.
. évf. 2. sz. 1986 157. p.

ÓCSAI Károly szobrász

BAKONYVÁRI M. Ágnes: Ócsai Károly tárgyképei. = Somogy, XVIII. évf. 1. sz. 1990 25 - 26. p.

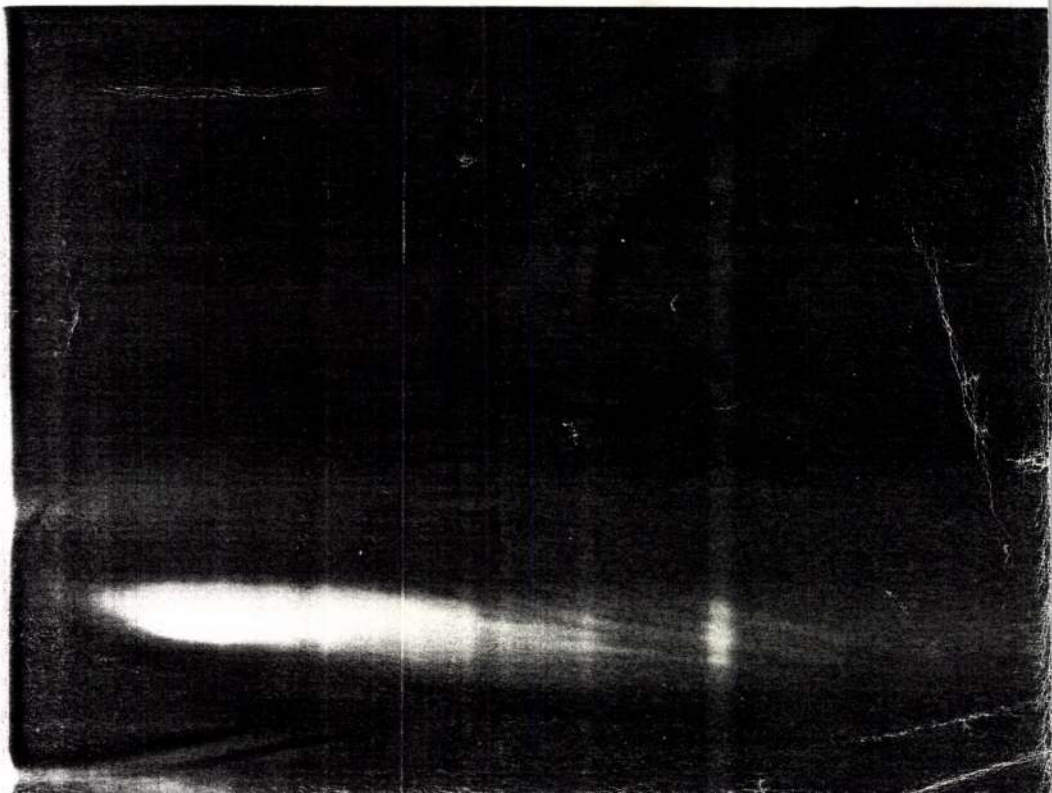

ÓCSAI KÁROLY

ÓCSAI Károly

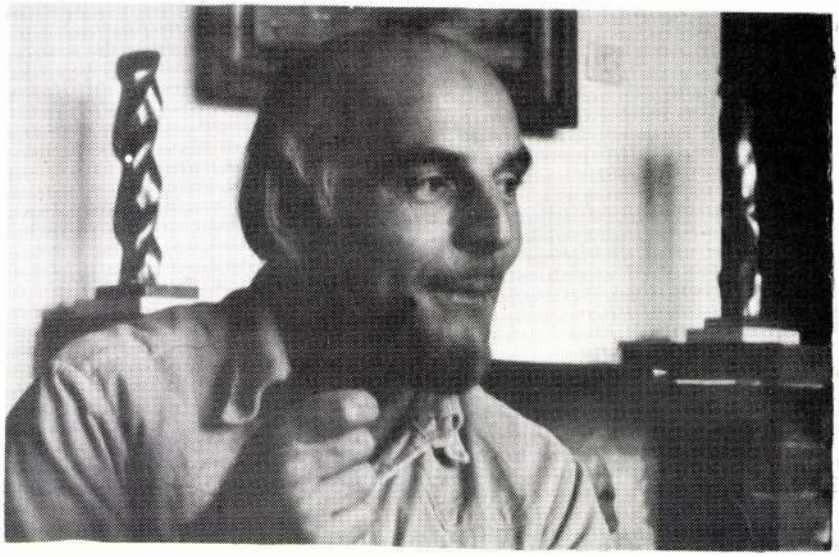

Ócsai Károly

Ó C S A I K Á R O L Y SZORÁSZMÜVÉSZ
1221 Budapest, Arany János ut 118. Telefon: 226-2079

Született 1938-ban Ujpesten.
A Magyar Képző- és Iparmüvészek Szövettsége délbudai területi szervezetének müvészeti titkára.
A Nádasdy Kálmán Müvészeti Iskola szobrász tanára.
Rendszeresen szerepel minden jelentős hazai /Kisplasztikai Biannálé Pécs, Országos Érembiennálé, Sopron stb/ és nemzetközi kiállításon /Colorado Springs, Helsinki, Moszkva, Ravenna, Róma stb./

EGYÉNI KIÁLLITÁSOK
1967 Budapest, Szabó Ervin Könyvtár
1968 Szombathely, Ifjuság Háza
1971 Budapest, Csepel Galéria
1973 Budapest, Studió Galéria
1975 Budapest, MALÉV Ferihegyi Repülőtér
1984 Budatétény, Müvelődési Központ
1985 Badacsonytomaj, Egry József Müvelődési Ház
1986 Érd
1987 Törökszentmiklós
1989 Baja, Kirakat Galéria
1989 Boglárlelle, Vörös Kápolna
1990 Budapest, VI;ker. Városháza

DIJAK

1985 Kosztolányi pályázat, Müvelődési Minisztérium dija
1987 Éljenek a fák. Környezetvédelmi pályázat II.dij
1990 I.Országos Szobrászrajz Biennálé. Képző- és Iparmüvészeti Lektorátus dija
Többször dijat nyert a Tétény-Promontor Kulturális Napok kollektiv kiállitásain.

K A R O L Y Ó C S A I SCULPTOR
118.Arany János str. Budapest, 1221 Telephone : 226-2079

Born in 1938 at Ujpest.
He is the art-secreter of the Délbuda local organization of Assosiation of Fine and Decorativ Artists. Also a teacher of sculptura at the Nádasdy Kálmán Art School.
He regularly takes part of every important national /Small Plastic Biennale, Pécs, Medal Biennale, Sopron etc./ and international exhibitions / Colorado Springs, Helsinki /FIDEM/ Moscow, Ravenna, Rome etc.

ONE MAN SHOWS
1967 Budapest, Szabó Ervin Library.
1968 Szombathely, Youth Palace.
1971 Budapest, Csepel Gallery.
1973 Budapest, Studio Gallery.
1975 Budapest, MALÉV Ferihegy Airport .
1984 Budatétény, Culture Centre.
1985 Badacsonytomaj, House of Culture " Egry József"
1986 Érd.
1987 Törökszentmiklós .
1989 Baja, Show window Gallery.
1989 Boglárlelle, Red Chapel.
1990 Budapest, Town Hall.

PRIZES

1985 Competition of Kosztolányi. Price of Ministery of Culture
1987 "Be the trees alive" competition. Second prize.
1990 National Sculptor-drowing Biennale. Second prize.
He also won prises at the group shows of Tétény-Promontor Culturel Days in several times.

"H U M A N I Z Á L N I A T E R E T"

Ó C S A I K Á R O L Y SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLITÁSA A JÓZSEFVÁROSI KIÁLLITÓTEREMBEN

Ócsai Károly a kritikák tükrében

"Most, hogy az embernek a természet helyett a makrokozmosz lett az ellenfele, és mivel borzasztóan hideggé és rideggé vált a természet helyébe lépett mesterséges környezet most, hogy az ember által alkotott világ egyre embertelenebbnek érződik, ezt a rendkivül szigoru környezetet kell megkisérelni humanizálni."
Bebesi Károly : Humanizálni a teret. Ócsai Károly szobrai. Dunántuli Napló, 1982. aug. 1.

"A szigoru kristályszerkezet humanizálásával emberformájuvá faragásával érezteti az alkotó, hogy nem a valóság térbeli meghóditását tekinti küldetésünknek. Azáltal, hogy a civilizált környezetben elemi szerkezeti egységek ismétléséből bontakozik ki az emberi figura, érezteti Ócsai Károly, hogy elembertelenedett világunk, a kozmosz méretbeli riasztósága humanizálható, megszelidithető - akár a müvészet erejével. Létünk szellemi meghatározottsága által a világegyetem öntudatát jelentjük. "
Bakonyvári M. Ágnes : Ócsai Károly tárgyképei. Somogy, 1990. l.sz. 25-26.p.

" Ócsai már kezdetben kitünt kisérletező hajlamával. A szakma fogásait Somogyi Józseftől tanulta, de korán szembefordult mestere expresszív-romantikus felfogásával, s egy intellektuálisabb, a tárgy konkrét ábrázolását mellőző irányba, a plasztikai formák önelvüségéből adódó vizuális hasonlatkeltés felé kezdett tájékozódni. "
Tasnádi Attila : Egy sikeres kisérletező : Ócsai Károly . Népszava, 1984. máj.11.

" Az alkotásokat a plasztikai helyzetek határozzák meg, amelyekben az anyag és a tér összefüggései, a fény-árnyék viszonyok, szinek és tónusok kapcsolata által elemez a szobrász intellektuális problémákat, a valóság fizikai és szellemi szférájának egymásba alakithatóságát. "
Bakonyvári M. Ágnes : A világegyetem kimetszett részei. Ócsai Károly szobrai. Müvészet/Art/, 1989.11-12.
/ Boglárlelle, Vörös Kápolna /

" A közvetlenül letapintható természeti formáktól hamar elszakad, s a kezdetben még ösztönös tapogatózást tudatos alakitó tevékenység váltja fel. A zárt forma egyszerü tagozódásával, mozgékony felületeivel s hajlékony vonalaival a továbblépés gazdag forrása. "
Mezei Ottó : Ócsai Károly szobrai a Szabó Ervin Könyvtárban. 1967. jun.10.

" Ócsai Károly a részletek helyett az egészre figyel, a naturális finomságok ellenében a plasztikai egységet keresi : a formák dinamikáját, a pozitiv és negativ alakzatok ritmusát, a jól konturozott ábra egészének jelentőségére figyel. A Vizitáció kétalakos kompoziciója és a két Magányos figura jelzi, hogy alkotójuk rátalált a korszerü formaképzés eszközére. Ezt bizonyitják egyébként Ócsai Károly kiállitott rajzai is: erőteljes, plasztikus, jó szobrászi látásról tanuskodó lapjai. "
Ambrus Tibor: Ócsai Károly szobrászmüvész kiállitása.Magyar Rádió. 1973. febr. /Studió Galéria,1973/

" Egyéni karakterü, intellektuális beállitottságu müvész. Képzeletét a konstruktiv felépités, a monumentális térplasztika és egy uj formanyelv megteremtése foglalkoztatja, mely utóbbiban a ritmus játssza a főszerepet."
Tasnádi Attila : Kiállitási Kalauz. Népszava,1973,jan. 26.

" Ócsait a szerkezetben rejlő mozgás lehetőségek érdeklik. Ámbár anatómiai részletekből indul ki, mégis a teljes ember áll érdeklődése középpontjában : Rész által az egészet idézi fel. "
Bojár Iván : Kiállitásról kiállitásra. Magyar Hirlap, 19 3.febr.14.

"Plasztikáin hengerformák, kissé barokkos, erősen tektonikus, de mégis hullámzó-libegő formák hordozzák a szobrászi gondolatot. Ez a szobrászi gondolat - tartalom, és nem forma ! - a világ örökké változó, a formálódó nyugtalansága, az épülés izgalma. Mintha - mutatis mutandis - Jancsó Miklós tételének " minden mozgás információ " szobrászi megfelelői lennének. "
Bojár Iván : Kiállitásról kiállitásra. Magyar Hirlap, 1971. dec.7.

" Ócsai Károly lemond a kifejező mozdulatokról, a felületi érzékenységről, hogy minden figyelmét a szobor felépitésére összpontosithassa. Ez az épitkező szellem azonban mégsem hat kiszámitottnak vagy hidegnek : az elvont tömegek rendjével fejez ki érzelmeket, lelkiállapotokat, jellemeket. Zárt tömegekből épiti szobrait, melyek, formálása tömbs erü, lehatárolt, mégis dinamikus. Nyugtalanitó gondolati és plasztikai ellentétek feszülnek bennük, arra késztetvén a nézőt, hogy ujra meg ujra szemügyre véve a müvet, végiggondolja az összes lehetséges értelmezést."
Nagy Ildikó : Ócsai Károly szobrászmüvész kiállitása elé. / Studió Galéria 1973. jan. 24./

" A szobrászat lényegében illuzión alapszik, a mozgás illuzióján, amelyet éppen annyira vissza akar fogni, le akar szoritani, és hogy aszobor ne legyen üres - benne a mozgási energiát helyzeti energiává akarja visszasüriteni.
... szobrászi munkája céljának az alábbiakat tekinti : célom az, hogy a saját magam által kialakitott elemekből, formai eszközökkel, a belőlük immanensen fakadó tartalmakat kibontsam - ezért kell alaposan kifaggatnom a formákat, amikből azután jön a tartalom is, mert bennük van a tartalom. "
Soós Klára : Ócsai Károly szobrászatáról. Müvészet, 1972. 9.sz. 22-23.p.

" T O H U M A N I Z E P L A C E S "

K Á R O L Y Ó C S A I SCULPTOR' EXHIBITION IN JÓZSEFVÁROSI GALLERY, BUDAPEST

Károly Ócsai in critical articles

" Now as the human's enemy is macrocosm instead of nature and this artificial environment got terribly cold and severe, as the world created by man feels more and more inhuman, you must try to humanise this extremely severe human environment."
To Humanize Places. Károly Ócsai's Statues by Károly Bebesi in Dunántuli Napló, Aug 1.1982.

" The sculptor makes us feel by the humanization of the severe crystal structure, carving it human that ... he does not consider the spatial conquest of reality our mission. Ócsai makes us feel by way of creating human figures through repeating elementary structural units that our inhuman world, the fearfulness of the cosmos can be humanised, tamed even by the force of art. We are the consciousness of the cosmos ...row through the spiritual determination of our existence. "
Károly Ócsai's Object Pictures by Ágnes M. Bakonyvári in Somogy, No.1.1990,pp.25-26.

"Ócsai's experimental inclination marked him at the start already.Jozsef Somogyi Taught him the craft but Ócsai rejected his master's expressive-romantic conception and looked for a more intellectual sty-

ÓCSAI Károly szobrai

91 3. 62

Új Művészet

ÓCSAI Károly

A JÓZSEFVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ
SZERETETTEL VÁRJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT
A JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREMBE (BUDAPEST VIII., NAP UTCA 1.)
1991. FEBRUÁR 22-ÉN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA

Ócsai Károly

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK VITAESTTEL EGYBEKÖTÖTT MEGNYITÓJÁRA

BEVEZETŐT MOND ÉS A KÉRDÉSEKRE VÁLASZOL
A KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ MÁRCIUS 10-IG HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
MINDEN NAP 10—18 ÓRÁIG

Ócsai Károly

Komárom-Esztergom megyei 24 óra

1996 IX. 24

Ötvenhatos emlékmű. Tizenhárom méter magas, márvánnyal borított impozáns obeliszk állít majd emléket Budapesten, a Tabánban az '56–os forradalom hőseinek. Az emlékmű – Ócsai Károly alkotása – előreláthatólag a közelgő 40. évforduló előtt, október közepén kerül a helyére.

OCSAI KÁROLY

V. Országos Szobrászrajz Biennálé
a Magyar Szobrász Társaság,
a Symposion Társaság és Alapítvány
szeretettel meghívja Önt a Pest-Center Galériába
1998. november 28-án 13 órára
a LÉLEK KAPUI című szimpóziumra.

Elnök:
Cserny József – tervezőművész

Előadók:
Bakonyvári M. Ágnes – művészettörténész
A végtelen tér modellezése szobrászi és rajzi jelekkel.

Farkas Ádám – szobrász
Azonosságok és különbségek a szobrász és az építész rajzi gondolkodásában.

Feledy Balázs – művészeti író
A Lélek Kapui – A Művészet Kapui.

Ócsai Károly – szobrász
A barlangtól a katedrálisig – és vissza.

Thurzó István – építész
Az interdiszciplináris építész-grafika aktuális kérdései.

Vizy László – építész
A klasszicizmus géniusza Pest–Budán.

Bojár Iván András – művészettörténész
Tendenciák a kortárs magyar építészetben

N. Mészáros Júlia – művészettörténész
A szobrász Borsos Miklós rajzai.

Boros Géza – művészettörténész
A szabadság kapujában – kommentár egy Szentjóby-műhöz.

A rendezvények kurátora dr. Neduca Náda

BOROS GÉZA:

„Igazi” emlékművek

Tíz évvel az ‘56-os mártírok újratemetése, a rendszerváltás szimbolikus pillanatát jelentő végtisztességadás után újra és újra kénytelenek vagyunk szembesülni 1956 utóéletének megoldatlan kérdéseivel. Az ‘56-os veteránszervezetek szerint az egyik ilyen probléma, hogy a forradalomnak máig nincs méltó központi emlékműve. Jovánovics György Rákoskeresztúri köztemetőben álló művét vagy Lugossy Mária Kossuth téri munkáját, a Forradalom lángját – amelyek nemcsak az ‘56-os mementók sorában, de a magyar emlékműszobrászat történetében is kiemelkedő alkotások – a veteránok egy része nem érzi sajátjának.

Egy új emlékmű-tipológia lehetőségét körvonalazta nemrégiben Fónay Jenő, a Magyar Politikai Fogyok Szövetsége (Pofosz) elnöke, aki a szervezet legutóbbi közgyűlésén bejelentette, hogy mivel még nincs igazi emlékműve az ‘56-osoknak, jövőre nagyszabású emlékművet kívánnak állítani.

Vannak tehát az ‘56-os emlékművek, és vannak az ‘56-osok emlékművei. A kettő nem feltétlenül azonos. Az igazi ‘56-os emlékmű az, amelyet maguk az ‘56-osok emeltek. Nem mintha nem lennének ilyenek. A dilettáns, expresszív-naturalista vonulat jellegzetes részét képezi az emlékanyagnak. Elhíresült darabja található például a Tabánban, ahol a veteránok – miután nem érezték eléggé kifejezőnek az amerikai magyarok közadakozásából épült emlékművet – a köztéri emlékiállítás szabályait és az alkotó szerzői jogait semmibe véve 1997-ben egyszerűen rászereltek egy saját ízlésük szerinti műanyag „domborművet” az Ócsai Károly tervezte ‘56-os obeliszkre, megakadályozva, hogy a művész befejezhesse a munkáját. A jogerős bontási határozat ellenére a naiv mű (vagy ahogy a Fővárosi Bíróságon az egyik ‘56-os vezető a napokban kénytelen volt elismerni: a „bóvli”) ma is az emlékművet csúfítja, Pongrátz Gergely és bajtársai ugyanis bejelentették, hogy saját testükkel védik meg a felszentelt alkotást, úgy merjen bárki is hozzá nyúlni.

Az effajta konfliktusokat elkerülendő a legcélszerűbb, ha maguk a vezetőségek, a különböző ‘56-os veteránszervezetek vezetői tervezik meg az emlékművet. Mint most a Pofosz elnöke, akinek az „igazi” emlékműről konkrét esztétikai elképzelése is van. Fónay emlékműve egy hegy tetején emelt hatalmas betonkeresztből állna, amely – mintegy Jovánovics György 1956 milliméter magas, a nyitott sírba süllyesztett oszlopának a parafrázisaként – 1956 centiméter magas. A keresztre a szabadságharc lyukas zászlaját feszítenék ki. A műtárgy autentikus voltát további forradalmi kellékek erősítenék: a kereszt tövében egy valódi T-34-es tank rozsdásodna, alatta feltört utcakövek, mellette pedig óriási számokból kirakva az 1956-os évszám magasodna. Az emlékmű előtti félkörívben pihenőpadok sorakoznának. Fónay Jenő millenniumra tervezett kompozíciója valahol Budaörs fölött, egy hegy tetején állna, hogy a balatoni autósztrádáról is jól lehessen látni.

Egy másik „igazi” emlékműtervre az Igazunk ‘56 című lap májusi számában bukkanhatunk. Az önmagát „a szabadságharcosok független lapjaként” hirdető kiadvány úgy tűnik, a tényektől is igyekszik függetleníteni magát, amikor a „Magyar Nemzethez” intézett felhívásában a szovjet emlékművek eltávolítását követeli, és helyettük ‘56-os emlékművek állítását szorgalmazza. „A szabadságharcunkat vérbe fojtó vörös gyilkosok szobrai a mai napig is állnak, míg az ‘56-os szabadságharcosoknak nem emeltek megfelelő emlékműveket saját hazájukban” – írják, mintha az elmúlt tíz évben legalábbis nem Magyarországon éltek volna. A lapban közölt, Orbán Viktor miniszterelnökhöz intézett, az ‘56-os Világszövetség fejlécét viselő levél szerint „megfelelő” emlékmű lehetne például a Gellért-hegyen. Az ott álló Felszabadulási emlékművet „Horthy István emlékműveként” (sic!) Kenderesre szeretnék szállítani. A helyére a kormánynak ‘56-os szabadságharcos emlékművet javasolnak építeni, amely a Parlamentből is jól látható.

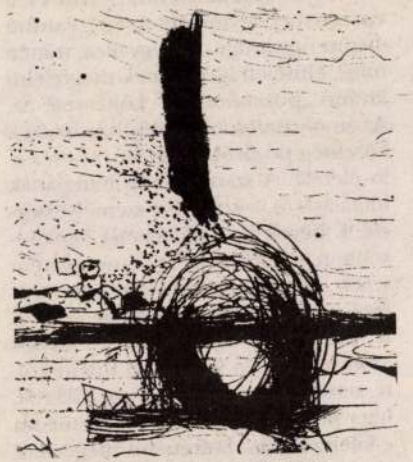

Mészáros István rajza

E két elképzelésből a hiányzó „igazi” ‘56-os emlékműnek a következő ismérvei derülnek ki:

1.) Hegy tetején álljon.

2.) Monumentális és közérthető legyen.

3.) Messziről is lehessen látni.

Művészi érték, pénz, értelem nem számít.

ajzott irón vet /hűvös papírra, / legyen ezúttal, csak most, nem akta, / de hivatalnok-líra/, s legyen a lírai alany egy könyvelő…" Bár nem állítom, hogy csak a politikusok hivatalnokok, azt meg merem kockáztatni, hogy a jó politikusokban szükségszerűen benne rejlenek a hivatalnoki erények. S hogy mit olvasok ki ennek tudatában a hivatalnok lírai alannyá ütéséből? Annak az erdélyi kulturális helyzetnek a paródiáját, amely még mostanában is a legjobb költőket késztette pályaelhagyásra, hogy a politika színterére léphessenek.

Ugyanez az ironikus hangütés jellemzi Sántha *Az ír úr* című kötetének első szövegét is. E (feltehetőleg) fiktív levél címzettjei Kálmán C. György (a hivatásos irodalomtudós), Pomogáts Béla (a magyar irodalom jelenlegi elsőszámú hivatalnoka), valamint Göncz Árpád (a Magyar Köztársaság elsőszámú hivatalos polgára). Az ars poetica-szerű szövegben Székely Árti Határőr és Polihisztor (valamint szabadidőben őstermelő és D. J.) fejti ki (meglehetősen „árt-atlan") esztétikai nézetrendszerét. Az irodalom jelenlegi helyzetét Árti (tehát nem Árpi!) így diagnosztizálja: „a szerzők ma már nagyon (tres) unzsenír, mit érdekli őket az olvasó." Ezután a „kedves" Edward W. Said-et idézi, már-már mal." (nem mindennapi négy szótagos tiszta rím ez, talán még Várady Szabolcs lelkének is kedves).

Szóval üdítően friss hangot hallunk. Látszólag nincs benne semmi elméleti, semmi túlfinomult, semmi filozofikus, semmi katedra-költészet. (Persze csak látszólag. Mint azt a kedves Edward W. Said neve jelzi, a heves ifjak egyáltalán nem tekinthetők hőzöngőknek. Elolvasták már a maguk kötelező irodalmi listáját. Talán épp a kötelező olvasmányok kötelező olvasására emlékeztet Orbán *Ó én marha ki nem hittem Kosztolányit* című versének jól sikerült címe.) Ám ez a visszanyert természetesség gyanúm szerint ugyanúgy csak egy álca, mint a túlírt, elméleti igényeknek megfelelni kívánó „posztmodern" költészeté az. Az én olvasatomban valójában az életközeliség pózáról van itt szó, s kevésbé az életről. A személyesség hangjának imitálásáról, s kevéssé a személyességről. E hevek ifjak költészetét legszívesebben stíl-költészetnek nevezném (mely mindig egy stílre hajt), vagy szereplírának (melynek szerzője énjével is, csak mint egy szereppel képes azonosulni", de leginkább manír-költészetnek. Legyen azonban világos, nem puszta értékelésként használom e kifejezéseket. Szeretném megérteni az e költészetet létrehívó szándékot,

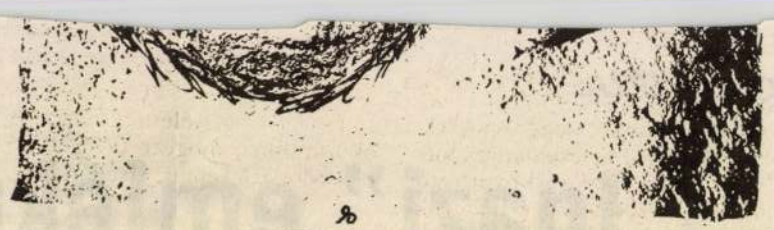

Mészáros István rajza

mely szintén a *Hivatalnok-líra* címet viseli, rövidebb szövegekből áll. E versek címében sokszor szerepelnek lánynevek (Jolán, Anna, Brigett). Nem véletlenül. Leginkább a szerelmes versek hagyományos műfajához kapcsolható szövegek ezek, csak persze a kapcsolódás van idézőjelbe téve. A férfi-nő kapcsolat kiábrándítóan hétköznapi és vulgáris változatával szembesít bennünket e ciklus: „Ki tiltja meg, hogy jövet-menet / elmondjam mi bánt? / Nagyon szeretném agyba-főbe gyakni / Jolánt. / szeretném, ha velőig szopna, és…" (*Jolán*), s ez a szembesülés, olvasói szempontból, nem mindig kényelmes. Mondhatnám azt, polgárpukkasztó szövegek ezek, lázadó-lázítóak. De persze nem lenne igazam. Tudjuk, hogy a magyar irodalomban az erotikus verseknek milyen hagyománya van. Másrészt meg, hát azt is tudjuk, hogy a lírai alany most egy könyvelő. Amivel költészet, amely tehát az első ciklust jellemzi, a második ciklusban megtorpan, olykor idézőjelek közé kerül, értelmeződik, pszichológiai jelentést nyer, elbizonytalanodik. A névértéket persze már az első ciklusban is megkérdőjelezte a forma: egy olyan daltípus feleleventése, ami mintha a századközép slágerszövegeinek stílusvilágát hozná vissza, s amit a magyar film oly jellegzetesen örökített meg számunkra: „…Félszínes, néma film, / melankólia-divat egy bestiára, / kit én is, más is, sorban, egy pesti bárba', / s a sor végén a férje lőn a rím." A vers és tartalma mintha egymás ellen kelnének: s ugyanígy a szerző is mintha birokra kelne szövegével: „Míg ez a vers levetkezett, / úgy remegtem, hittem halálom." S ahol megbicsaklik a magabiztos brutalitás, a zseniális hencegés, ott olyan hangon tud megszólalni e költészet, amely kiábrándultságában is szánalomra, s talán, igen „kiszerelmi ciklus egyik versében: „Oránból jöttél, nem virággal, / feleseltél a jóanyáddal, / szegényt bumm propánnal, / Orántot eladtad Bhutánnak, / s most megint mint egy bolondbomba, / hűpp a siralomházban, / csak Kemálnak van rád gondja, / a bhutának." A szerepversek mögül kiüresedett én azonban ugyanúgy tematizálódik itt is a maga önkeresésével együtt, mint Orbán *Párbaj a Grand Hotelben* című versében (lásd a *Sehonnan verset*, melynek Kukorellytől való mottója ennyi: „Talán az van, hogy nem vagyok".) Ugyanúgy megjelenik itt is a verstől való félelem, mint a másik kötetben (lásd *Az éj angyala* című verset). S a *Térszűkület* című ciklusban ugyanúgy jön a másnapos nagy kiábrándulás, „a kései József A.". Itt szerelmes versek olvashatók: „Talán ez az, vártam hosszan mire, / halkan lebegni helyben./ Ha szeretsz, teher ne legyek, / könnyű vagyok, mint a pille." (*Ha szeretlek*), és tisztán látó számadások: „Mit elképzeltünk: család, gyerekek, / rájövünk, nem kell. / És sajnáljuk, hogy így esett." (*Esti mese felnőtteknek.*)

Nem olyan víg tehát ez a két víg testőr, ahogyan az első pillantásra látszik. Azt hiszem, inkább szomorúak a hencegők. Úgy látszik, még mindig ez a föltétele annak, hogy a vers költészeté váljon.

Ócsai Károly szobra

A János vitéz olaszul

Ruspanti fordítása Rogán Ágnes rajzaival

Giovanni il prode címen jelent meg olaszul Roberto *Ruspanti* fordításában *Petőfi* János vitéze a Rubbettino kiadásában. Jancsi és Iluska történetét a századelőn már lefordították olasz nyelvre, de ez a munka nyelvében és szemléletében is elavult. Irodalmunk lelkes híve és olaszországi népszerűsítője, a Petőfi-kutató Roberto Ruspanti, az udinei egyetem magyar tanszékének professzora vállalkozott arra, hogy újra megszólaltassa Petőfi elbeszélő költeményét. A professzor, akinek több könyve Magyarországon is ismert, legutóbb Szombathelyen, a Savaria Múzeumban tartott előadást, és mutatott be részleteket akkor még meg nem jelent fordításából. Az olasz kiadáshoz *Rogán* Ágnes készített színes illusztrációkat, amelynek eredeti lapjait az Országos Széchényi Könyvtárnak ajándékozzák. **(f. m.)**

A lélek kapui

Szobrászrajz-biennálé a millenniumra

A jövőre tízéves szobrászrajz-biennálé, amelynek szervezői nagy reprezentatív bemutatóval készülnek a millenniumra, nemrégiben véget ért idei kiállítása Brancusi egyik művéről kapta A lélek kapui címet. De adhatnák a rendezők ezt a címet akár a teljes sorozatnak is. A minden alkalommal tudományos szimpóziummal kísért biennálé „kitalálója", *Ócsai* Károly szobrászművész a szobrászrajzot úgy határozza meg, mint több műfaj közti állapotot, amely mindegyik műfaj felé képes nyitni, de önértéke is lehet. A kapura valami hasonló jellemző. „Jelképezi az átmenetet két állapot között, két világ között, az ismert és az ismeretlen, a fény és a sötét, a kincs és a nélkülözés között" – olvashatjuk az utolsó kiállítás katalógusában.

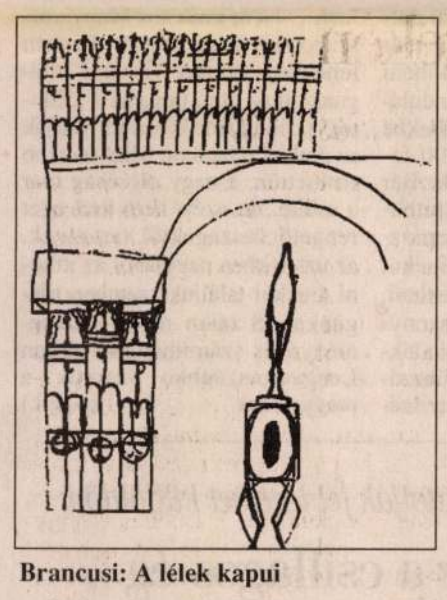

Brancusi: A lélek kapui

Ócsai Károly, aki 1986-tól 1996-ig a Nádasdy Kálmán Művészeti Iskola tanára is volt, mint az MDF kulturális munkacsoportjának vezetője vetette fel 1989-ben, hogy hozzák létre a szobrászrajz-biennálét más kiállítások, koncertek mellett. Ócsai 1990-ben, az első biennálén öt magyar szobrászművész: *Bokros Birman* Dezső, *Borsos* Miklós, *Ferenczy* Béni, *Medgyessy* Ferenc, *Vilt* Tibor három-három rajzának bemutatásával jelezte a műfaj klasszikus hátterét, amelyhez 2000-ben, a nagy millenniumi kiállításon is vissza akarnak térni. Az első tárlatot *Supka* Magdolna művészettörténész, a grafikusok mentora nyitotta meg a Budafok-Tétény Művelődési Házban. Kezdettől fogva támogatta a szobrászrajz-biennálé ötletét *Butak* András, a Magyar Grafikusművészek Szövetségének elnöke, *Cserny* József formatervező-művész, a Symposion Társaság elnöke. Az 1992-es kiállításra már külföldi művészeket is hívtak. Nemzetközi rangra 1994-ben emelkedett a biennálé, egész Európában meghirdették, és fölvette programjába a tavaszi fesztivál is. Ekkor *Lovag* Zsuzsa, az Iparművészeti Múzeum igazgatója a biennálé tiszteletére megnyitotta az évek óta zárva tartó nagytétényi kastélyt, és ott adott helyet a kiállításnak. A kritikusok szerint 1996-ban volt a csúcspont: négy helyszínen, a Vigadó Galériában, a Csontváry teremben, a Goethe Intézetben és a budafoki Jazz Galériában láthatta a közönség a szobrászrajzokat – 25 ország 133 alkotóművészének műveit. A tavalyi bemutatkozás szerényebbre sikerült, nem volt intézményes háttere. Ezen akarnak változtatni az ezredforduló tiszteletére a rendezők.

Farkas Ádám szobrászművész, a Képzőművészeti Főiskola tanára – a '98-as biennálé egyik díjazottja – javasolta: múlt-jelen-jövő együtt jelenjen meg a 2000-es szobrászrajz-biennálén. Legyen jelen a történeti hagyomány a múlt századok művészeinek munkáival, a kortárs szobrászrajz, és legyenek jelen a jövő szobrászai, a főiskolások, legjobb műveikkel. A szándék az, hogy a főiskolán pályázatot írnak ki a hallgatóknak, a pályamunka része lesz az is, hogy a jelentkezőknek alaposan utána kell nézniük, hogyan rajzoltak régen a szobrászok. A pályázat legjobbjai mutatkoznak majd be a biennálén. Farkas Ádám szeretné, ha a 2000-es tárlatot országos rangú, központban lévő kiállítóhelyen mutathatnák be: a főiskola Barcsay termében vagy a Nemzeti Galériában. **(ferch)**

A nagy érdeklődésre való tekintettel a **BME** keresztféléves

FELVÉTELT HIRDET

kétéves, önköltséges képzésre távoktatási formában

1999. februárjától közoktatási vezető szakirányú akkreditált szakra.

Jelentkezési feltétel: egyetemen vagy főiskolán szerzett pedagógusi oklevél.
Tandíj: félévenként **44 000 Ft**
A kozultációkat **szombaton** tartjuk!
Érdeklődni és jelentkezni: **1999. január 20-ig** a BME Műszaki Pedagógia Tanszékén.
Cím: 1111 Bp., Egry J. u. 1. E ép. IV/10. Tel.: 463-1699, 463-2655

Török kori térképek Németországból

Kisari Balla György kötete

A régi térképeknek sok hódolója van, de csak kevesen mondhatják el magukról, hogy a külcsín, a míves rajzok csodálatán túl értik is, amit látnak. A térképek történetének a kutatása komoly tudomány, pontosabban segédtudomány. Amint az *Kisari Balla* György térképtörténésznek, a török kori térképek szakértőjének legújabb könyvéből, a Száz várrajz Württembergben című műből kiderül, a kéziratos mappák eredetvizsgálatakor foglalkozni kell a papírral is. Sok rajzon ugyanis nem szerepel a készítő neve, a munka időpontja, esetleg címe. A papír vastagsága is jellemző például a térkép készítőjére. Ma már szakkönyvek sora szól arról, melyik korban, melyik malom milyen méretű, vastagságú és vízjelű papírt készített.

A középkorban a térképeket rendszerint egy példányban rajzolták, de ezekről gyakran készítettek másolatot. Ilyenkor a másoló átvette az eredeti rajz hibáit, sőt időnként szaporította is őket. Így volt ez mindaddig, míg *Gutenberg* fel nem találta a könyvnyomtatást.

Kisari Balla György 1972 óta foglalkozik a török kori magyar vonatkozású térképekkel. Kutatómunkáját nehezíti, hogy ezeknek többsége külföldi gyűjteményekben található, a legtöbb mappa Bécsbe, Karlsruhéba, Isztambulba és Stockholmba került. A svéd királyi hadilevéltárban őrzött várrajzokról 1996-ban már megjelentett egy kötetet Török kori várrajzok Stockholmban címmel, ebben 122 magyar, horvát, szerb és mediterraneumi vártérkép szerepelt. E becses munkának, amely szakmai körökben nagy figyelmet keltett, most a folytatását vehetik kezükbe az olvasók, akik az antikváriumokban a régi kötetek mellett felfedezhetik az új kiadványokat is. Az a száz mappa ugyanis, amelyet Kisari Balla György történeti és szakmai kiegészítésekkel most közread, németországi kutatásai során a württembergi tartományi főkönyvtárban található. Az anyag szinte teljesen megegyezik a svéd királyi hadileváltár 23. számú kötetével. Vajon hogyan került a magyar vonatkozású anyag Stockholmba? A magyarázatot az élénk svéd–német kapcsolatok adják. A XVII. században Károly-Gusztáv baden-durlachi őrgróf másoltatta a lapokat a család térképanyagát felhasználva. Ő ugyanis a sváb csapatok parancsnokaként vett részt a törökök Magyarországról való kiűzésében. A hadi eseményekről rendszeresen tájékoztatta rokonát, a svéd királyt, leveleihez többször mellékelt a helyszínen rajzolt várrajzot, térképet. A szebbeket lemásoltatta, és elküldte Stockholmba királyi rokonának, a másik Württembergben maradt. S most íme, ha csak kötetben is, visszakerült az érdekes és ritka anyag a magyar olvasókhoz.` **(hanthy)**

Meghalt Bisztray Ádám

Életének 64. évében elhunyt Bisztray Ádám író – tudatta a Magyar Írószövetség és az Írók Szakszervezete kedden az MTI-vel. A József Attila-díjas írót hosszan tartó súlyos betegség után december 26-án érte a halál. Bisztray Ádám temetése január 15-én, pénteken fél kettőkor lesz a Farkasréti temetőben.

Az agrármérnöki, valamint könyvtárosi végzettségű költő, író fő művei közé tartozik az Erdőntúli táj, az Elfelejtett tél farkasokkal, a Csillagpázsit, a Nikodémusz, a Más lett a béke, a Márciustól aranyvasárnapig, a Ragály és oltalom, valamint A Nap házában című kötet.

Eddig száz művet ajánlottak fel

Aukció a temesvári

Új Ezredév Református Központ javára

Tőkés László, a Király-hágó melléki református egyházkerület püspöke és *Jakobovits* Miklós, a Barabás Miklós Céh elnöke arra kérte az erdélyi képzőművészeket, ajánlják fel egy-egy munkájukat a Temesváron, *Makovecz* Imre tervei alapján épülő Új Ezredév Református Központ építésének javára. A beérkező műveket árverésen értékesítik. A felhívásra eddig százan küldtek be képzőművészeti alkotást. A műsorral egybekötött aukciót a kolozsvári magyar operában rendezik meg január 23-án, délután öt órától.

Az Új Ezredév Református Központ alapkövét, amint arról hírt adtunk, december 15-én helyezték el Temesváron (december 23-i számunkban közöltük *Csoóri* Sándor ekkor elhangzott beszédét). A 457 ember befogadására alkalmas templom mellett gyülekezeti terem, könyvtár, lelkészlakás és szálláshely, azaz kollégium kap helyet az épületben. Amint Tőkés László írta, „aki templomot épít, nem készül háborúra". A központ „hajléka, erős vára kíván lenni a kisebbségben és szórványban élő református lakosságnak, temploma a temesvári gyülekezetnek… kollégiuma a vidék tanulóifjúságának, központja az etnikumközi és ökumenikus kapcsolatoknak". **(f. m.)**

NAPLÓ

A MAGYAR NAPLÓ szerkesztősége ma délután hat órakor az írószövetség klubjában (Budapest, Bajza u. 18.) klubnapot tart Jónás Tamás, Nagy Gábor és Szénási Miklós részvételével. Az ifjú pályatársakat Oláh János mutatja be.

POKORNI ZOLTÁN oktatási miniszter is részt vesz ma délután három órától a tanítóképző főiskolák főigazgatói kollégiumán. A tanítóképző főiskolák integrációival kapcsolatos megbeszélés helyszíne a bajai Eötvös József Főiskola, amely egyes vélekedések szerint modellként szolgálhat az egyesülési folyamat megismerésében.

KÓSA JÁNOS kiállítása január 7-én, csütörtökön délután hat órakor nyílik meg az Illárium Művészeti Galériában (Budapest, Köztársaság tér 15.)

VERSKONCERTET rendeznek január 9-én, szombaton este hét órakor a Virányosi Közösségi Házban. (Budapest XII., Szarvas Gábor u. 8/C) XX. századi magyar költők megzenésített verseit szólaltatja meg az Alvó Szegek együttes. Az est házigazdája Stampai-Komesz András.

A BUDAPEST BAROQUE Bach-koncertje január tizedikén, vasárnap délután öt órakor kezdődik a Magyar Kultúra Alapítvány székházában. (Budapest I., Szentháromság tér 6.) A versenyen fellép Geofrey Thomas csembaló- és Kertész Ildikó fuvolaművész.

A KOMÉDIUM SZÍNHÁZ Samuel Beckett Végjáték című színművét, amelyet Darvas Iván fordított és alkalmazott a Komédium színpadára, január 15-én, pénteken este hét órakor mutatják be Jordán Tamás rendezésében. Az előadáson (melynek színhelye a Budapest V., Tüköry u. 5 sz. alatti Színházi és Kulturális Szolgáltató Kft.) fellép Darvas Iván mellett Mácsai Pál, Gönczöl János és Tanai Bella is.

A KÓTA, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége a magyar kultúra napja alkalmából január 24-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor ünnepi hangversenyt tart a Néprajzi Múzeumban. Műsorvezető Lukin László.

A TÉVÉ MŰSORÁRÓL

A parcellázásnak vége

Most folyik az ország parcellázása, ha nem veszel részt benne, anyád sírhelyén kívül semmi nem jut neked! – mondja a nagymenő vállalkozó a kispénzű egyetemi oktatónak a Körömszakadtáig című új magyar tévéjáték kulcsjelenetében, és a néző – mert nem vágtázó cselekményű történetről van szó – kedvére tűnődhet e kijelentés igazán.

Szabadság tér

És ha csak az *El Eini* Sonia által rendezett játék televíziós környezetétől kapott információkra hagyatkozik is (Aktuális, Kriminális, Publikum, Mélyvíz és társai) arra a következtetésre jut, világunk területi újrafelosztása már rég megtörtént. És nem is csak a gazdaságban, a kultúrában. A médiában is. „Plasztikai műtétek" és átkeresztelések révén igyekeznek tanúsítani a televíziós vezetők a változásokat, de a lényeget, azaz a műsorok hitelét és hangnemét tekintve szinte minden változatlan.

Itt van mindjárt a hosszú tanakodás és politikai sakkozás után végre átalakított reggeli információs blokk a Magyar Televízióban! Az új esztendő első adományaként megszüntették ugyan azt a képtelen helyzetet, hogy a közszolgálati adó napindító műsorát *magántársaság* szolgáltatta, de hogy merőben újat, függetlent, pártatlant, azaz közszolgálatinak nevezhető produkciót teremtettek volna helyette, az eddig látott adások alapján el nem mondható.

A Szabadság tér néven elindított reggeli műsornak szerintem már a címével is baj van. Az MTV múltját mindennél és mindenkinél jobban jelképező *színteret* tenni meg az új vállalkozás címéül, utalás arra, hogy a múltból jottányit sem engednek az érdekeltek. Sem ideológiailag, sem „lokálisan". És én még azt hittem, hogy legalább helyi kötődéseit képes fölszámolni az MTV jelenlegi – megbízott – vezetése, ha már eszmei megújulásra képtelen. A Szabadság téri központi épület ugyanis – a technikai-műszaki alapképzéseken túljutott *Horváth* Lóránt ne tudná ezt? Ő, aki már évekkel ezelőtt áttette működési területét a Szabadság térről az MTV minden tekintetben modern telepére, a Kunigunda utcába? – alkalmatlan a televíziózás megújítására.

Első adásának tanúsága szerint régi emberekkel és régi panelekkel dolgozik a vitatható című reggeli információs magazin. *Havas* Henrik a sztárja, műsorvezetője, riportere, aminthogy a száműzött elődnek, a Napkeltének is ő volt a mindenese. Havas Henrikhez hasonló adottságokkal rendelkező vezéregyéniséget bárhol találhatna a Magyar Televízió. A hiányos felkészültségéről, bőbeszédűségéről, rosszul artikulált mondatairól, interjúalanyai iránti udvariatlanságáról (vagy túlzott előzékenységéről) elhíresült „médiaguru" azonban egyetemi szinten oktatja az újságírást (nem mulasztotta el ezt január 4-i adásában többször is gyöngéd utalásokkal a néző tudomására hozni), mert megkapta a kilencvenes évek elején a maga „médiaparcelláját". Eszébe nem jut tehát senkinek a televíziós vezetők közül, hogy mai teljesítménye szerint vélekedjen róla, s alkalmasságának megfelelően bízza meg feladatokkal. Nem. Havas Henriknek jár a Nap-kelte is, meg a Nap-keltét megtagadó Szabadság tér című új produkció is, történjék bármi az országban, a televízióban az átfestett stúdiókban…

Körömszakadtáig

A *Gere* István írása alapján forgatott új tévéjáték, a Körömszakadtáig egyébként nem csak gondolatébresztő mondataival köti le a figyelmünket, hanem azért is, mert magyar, mert új, és mert a legjelenebb jelenünkről szól. Furcsa, abszurd valósághűséggel, fanyar realizmussal.

A forgatókönyv-írásban is segédkező rendező El Eini Sonia mintha Terry *Gilliamhez* járt volna képszerkesztést tanulni. Tévéjátékának szürrealisztikus rögh közkötöttsége leginkább a Brazil című filmet juttatja eszünkbe. Persze Gilliam ezzel az 1984-ben forgatott filmjével a jövőbe tett kiruccanást, a Körömszakadtáig viszont az első snittől (népviseletbe öltözött kislányt magyarul jól beszélő néger fiú hintáztat valamely jeles hazai idegenforgalmi zónában) az utolsóig (a fizetésképtelen vállalkozót családostul, házibarátostul kinyíró bérgyilkos újszülött fiacskája mellett könnyes tekintettel várja megbízójától a következő megrendelést) itthoni tájakon marad.

Esztendők óta szinte mást se kértem e hasábokon, mint mai magyar valóságról szóló televíziós műveket. Hát kaptam egyet. Nem remekmű (tempóján mindenképpen változtatni kellene), de a miénk. Országunkat mutatja be, könyörtelenül. Nem szabad szemet hunyni fölötte.

Lőcsei Gabriella

Havas reményeink

Talán meglepő, de a közhiedelem szerint hó nélküli és dimbes-dombos Magyarországon idényenként hatvan–kilencven havas napot tart nyilván a meteorológiai statisztika, s ha lejtőink nem is alpesi méretűek, országszerte összesen tizenkilenc, felvonóval ellátott működő sípálya van, lehet tehát itthon is lesiklani. A sífutás szerelmeseit pedig ugye nem érdekli a hegyvidék – ők bárhol hódolhatnak szenvedélyüknek. Ha van hó. A december közepi nagy havazás örömeit három héten át élvezhettük – a hirtelen jött enyhülés viszont gyorsan elolvasztotta a hazai terepeken csúszkálók reményeit. Összeállításunk ezért most a határainkon túli lehetőségeket mutatja be – ha pontosak az előrejelzések, a hét végén havazással fűszerezett lehűlés érkezik, s a Kárpátok, az Alpok síközpontjaiban lesz alkalom a sportolásra.

Románia most kezdi felfedezni lehetőségeit

Kispénzűek előnyben

Magyar turista leginkább akkor megy síelni Romániába, ha onnan származik, vagy rokoni, baráti kapcsolatok révén már ismeri a „terepet". Keleti szomszédunk híre és megítélése a magyar társadalomban ugyanis sokkal rosszabb a valóságosnál. Pedig a síelésre, főként a kispénzűeknek Románia is kínál lehetőségeket.

A téli üdülőtelepek helyzete és állapota pont olyan, mint az egész román idegenforgalomé. Abban az országban ugyanis, amely egyesek szerint megélhetne csupán a turizmusból is – a szállodák és a vendéglők szintje messze elmarad az Európa közép és nyugati felén megszokottaktól. A változás jelei azonban már itt is felfedezhetők; sok helyen találni olyan szállási és étkezési lehetőségeket is, amelyek minden igényt képesek kielégíteni. Az árak egyébként a helyi átlagfizetésekhez mérten meglehetősen magasak, a nem hivatalos forint–lej átváltási arány miatt (1 Ft=45 lej) azonban a magyar utazók számára megfizethetők.

Románia területének közel egyharmada hegyvidék, ahol azonban nem csak a síelők találnak pályákat, de bőven akad idegenforgalmi látnivaló is. Az ország talán legismertebb pályái *Brassó-Poianán*, a középkori várostól alig tizenhárom kilométerre találhatók. Az üdülőtelepet a kommunizmus idején építették, remélve, hogy az ide látogató nyugatiak konvertibilis valutát hoznak majd az államkincstárnak. Ennek megfelelően a szállodák, a 11 sílift, a 13 pálya és a szórakozási lehetőségek is itt a legjobbak. Ezzel együtt természetesen itt a legmagasabbak az árak is, ám a költségek még így is jóval alatta maradnak a nyugat-európaiaknak. Itt is lehet azonban válogatni, hiszen szállást tizenegy különböző kategóriájú szállodában lehet találni. A forintba átszámolt árak heti 25 és 50 ezer között mozognak. (Információ: Poiana Brasov, International Resort Complex „Alunis", Tel: 00-40-68-262-320, Fax: 00-40-68-150-472).

Nincs messze Brassótól egy másik felkapott síparadicsom, *Predeal* sem. Az 1033 méter magasan fekvő városka közelében hat lift és tizennégy pálya várja a sportolni vágyókat. Az elszállásolási körülmények itt sem nevezhetők rossznak, a szobát ajánlatos azonban jó előre lefoglalni. (Információ: Predeal S. A. telefon: 00-40-68-256-545).

Azoknak, akik történelmi helyeket is megnéznének, kiváló időtöltést biztosít Sinaia. Itt pihentek egykor Románia királyai, s itt található az a Károly király által építtetett kastély, amit azután Ceausescu használt. Ezt mára megnyitották a látogatók előtt, s világnyelveket beszélő idegenvezetők mutatják be az érdeklődőknek. Sinaián kilenc sílift viszi fel a sportolókat a 12 pályához, amelyek közül a leghosszabb kétezer méterről indul.

Ha azonban valaki nem akar Brassóig utazni, talál sípályákat Románia nyugati részén is, így például a Resicabánya közelében található *Semenicen* vagy a Besztercétől nem messze található *Borsán* (Információ: ONT-Carpati, Bukarest, telefonszám: 00-40-1-614-51-60). Akad persze sportolási lehetőség a Székelyföldön is. Ehhez a Marosvásárhely közelében található *Parajdon* tudnak segítséget nyújtani (Trans Tur Praid, telefon: 00-40-65-570-484).

Romániában egyébként most kezdik igazán felfedezni, mekkora vonzerőt jelentenek a síparadicsomok. Így nem meglepő, hogy – francia közreműködéssel – a Nyugati Kárpátokban javában építik Kelet-Európa legnagyobb sítelepét. Ez azonban előreláthatóan csak a következő évtized első felében készül el. **(nagy)**

Ausztria speciális télisport-ajánlatokkal várja a szomszédból érkezőket

Forintcsekk és síburger

Megbecsült vendég a magyar síelő Ausztriában, mindegyik tartomány különleges kedvezményeket kínál a hazánkból érkező sportturistáknak – tájékoztatta a Magyar Nemzetet *Szíjjártó* Györgyi, az Osztrák Nemzeti Idegenforgalmi Képviselet budapesti irodájának marketingvezetője.

A határaink mentén lévő körzetek közül Alsó-Ausztriában speciális *sícsekkrendszer* működik. A 21 üdülőhelyet magába foglaló területre a magyar síelő olyan napijegyeket vásárolhat itthon és forintban, amely az aktuális kinti áraknál húsz százalékkal olcsóbb (a felnőtteknek 190, a gyermekeknek 140 schilling). Karintiában Bad Kleinkirchheim *„Mindent együtt"* ajánlata érdemel említést: az ismert síparadicsom felvonóhasználatot, kiegészítésként pedig termálfürdőt, lovaglást, teniszt és squash-lehetőséget kínál, hét éjszakára, reggelivel együtt 2450 schillingért. Stájerországban, ahol az osztrák tartományok közül először jelent meg az alpesi sízés, idestova egy évszázada, ma már több mint 700 kilométer hosszú lesiklópálya várja a sportág szerelmeseit. A magyarok által kedvelt muraui körzetben a környék öt hegyét közös síbérlet kapcsolja egybe – lehetővé válik, hogy az összesen száz kilométer hosszú, 42 lifttel ellátott lesiklórendszert egyetlen bérlettel (hat napra 1750 schillingért) használja az utazó. Karácsony előtt, januárban és a tavaszi időszakban a muraui üdülőrégió húsz százalékig terjedő kedvezményt ad a síbérletből és a szállásból, így az ünnepek előtt vagy márciusban a szállás hatnapos bérlettel csak 2260 schillingbe kerül. Mariazell környékén a hétnapos, félpanzós ellátás síbérlettel, uszoda- és teniszpálya-használattal, a szabadidőközpont igénybevételével, valamint különböző kulturális szolgáltatásokkal együtt 3690 schillingbe kerül. A Dachstein Tauern speciális családi tarifákkal, gyermekeseknek készült különleges ajánlatokkal várja a turistákat. A kisbabával érkező szülőknek csupán egyetlen felnőttbérletet kell váltaniuk, a nagycsaládosok pedig csak az első két gyerek után fizetnek síbérletet, a harmadik gyermektől már ingyenes a lesiklás. Húsvét hetében – amennyiben legalább az egyik szülő bérletet vált – a gyerekek már 200 schillingért kapnak hetibérletet a kilenc pályát magába foglaló síterületre.

Az „egynapi járóföldre", pontosabban: hosszú autókázással elérhető Salzburg tartományban és Tirolban is gondolnak a magyar síelőkre. Salzburg meglepetése a *síburger*, amely számos árkedvezményt ad – elsősorban az utószezonban – a tartomány sok üdülőhelyén. A *síjoker* a tartomány minden kötélpályájára és felvonójára érvényes, több mint kétezer kilométer pályán, 27 nagy régióban lehet síelni – tíz- vagy tizennégy napos ciklusokban vagy tetszőleges napi kombinációkban. A tíznapos bérlet 3100 schillingért kapható, a tizennégy napos 4140 schilling értékben vásárolható meg, ám mindkét ajánlat csak elővételben, december 20-ig érvényes, utána tíz százalékkal drágább. **(árvay)**

(Információ: Österreich Werbung, Osztrák Nemzeti Idegenforgalmi Képviselet, telefon: 391-4310, fax: 391-4320)

Irány a csúcs!

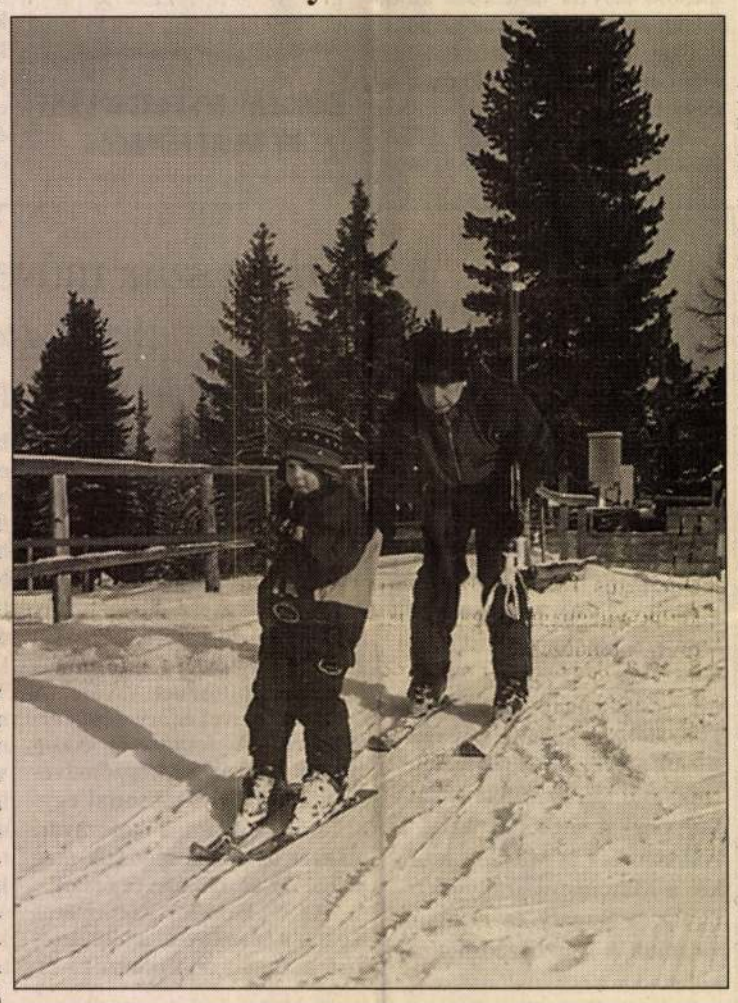

Tallózó

	Pálya (Km)	Lift	Bérlet (Miniumumár, 6 napra, személyenként)	Szállás
AUSZTRIA				
Bad Kleinkirchheim	85	32	1740 ATS	40 000 Ft
Dachstein	157	85	1930	45 000
Kaprun	130	45	1990	45 000
Kitzbühel	158	62	1980	40 000
Murau	22	37	1750	27 000
Semmering	24	12	1780	25 000
OLASZORSZÁG				
Bormio	120	60	30 000 Ft	26 000 Ft
Cortina	110	55	30 000	27 000
Val di Fiemme	110	55	30 000	27 000
SZLOVÁKIA				
Chopok	23	21	1700 SK	22 000 Ft
Donovaly	14	13	1480	22 000
Tátralomnic	25	10	1450	22 000

Zakopane a lengyelországi sláger

Lesiklás a belvárosban

Lengyelországban szeretik a magyarokat – legalábbis az utazási irodák munkatársai szerint. Holott mostanában kevesebben utaznak a polka hazájába. Tíztizenöt éve ugyanis rengetegen töltötték nyári, vagy téli szabadságukat Lengyelországban, azon egyszerű oknál fogva, hogy az ottani árak kifejezetten kedveztek a magyar pénztárcáknak. A helyzet azóta némiképp változott, az árak felmentek, míg az utazók száma csökkent.

Pedig Zakopane és Szczyk – mert e két várost ajánlották figyelmünkbe a szakértők – még most is várja a téli sportágak kedvelőit. S talán nem is kerül olyan sokba az egyhetes mulatság: Zakopanéban például már 37 000 forintért el lehet tölteni hét napot. A szczyki kirándulásért már mélyebben a zsebekbe kell nyúlni, ezért 50–60 000 forintot kérnek a szervezők. Bár vonattal és busszal is eljuthatunk a Magas Tátrába, a tapasztalatok alapján a helyszíneket célszerű autóval megközelíteni, hiszen a legtöbb pálya viszonylag messze fekszik a szállodáktól. Az illetékesek azt is hozzáteszik, hogy lehetőleg a nyilvános parkolókban hagyjuk a gépjárműveket, különben az önkéntes őrök szerepében tetszelgő pénzbeszedők áldozataivá válunk.

A síterepkre egyébként nem lehet panasz, folyamatos fejlesztés alatt állnak, ráadásul a kínálat is bőséges. Zakopane – ne felejtsük el, a város megpályázta a 2006-os téli olimpia rendezési jogát – például büszkélkedhet egy, a belvárosból induló pályával is. Azért jegyezzük meg, a felvonók magánkézben vannak, ez pedig azt jelenti, hogy minden egyes „utazás" alkalmával jegyet kell váltani.

S ha már váltásról beszélünk… Nem tanácsos Magyarországon kiváltani zlotyit, ellenben lehetőleg dollárt vigyünk magunkkal az útra, ugyanis a „Kantor" feliratú irodákban jól váltják az amerikai bankót. Mint fentebb említettük, a nagy olcsóság már a múlté, de azért nem kell eget rengető összegektől tartanunk, az üzletekben nagyjából az itthoni árakkal találjuk szemben magunkat. S talán némi kedvezményre is számíthatunk, hiszen Lengyelországban szeretik a magyarokat… **(p. t. l.)**

Egyre többen csatolják fel léceiket külföldön

A határ a csillagos ég

(Tudósítónktól) „Mindent a vendégért" – tartja ugye a mondás. Nos a jelek szerint a Vista utazási központban ennek megfelelően cselekszenek, hiszen mint azt a sportosztály munkatársaitól megtudtuk, az iroda bárhová megszervezi a síelni vágyók utazását. Az érintetteknek nincs más dolguk, minthogy közöljék, hol s mikor szeretnék űzni kedvenc téli sportjukat, a többit pedig az iroda alkalmazottai elintézik. Természetesen azért a hivatal ajánlatait tartalmazó prospektus is az érdeklődők rendelkezésére áll.

A „slágerlistát" Franciaországban Chamonix és Les Arcs, Szlovéniában Kranjska Gora, illetve Kravavec, míg Olaszországban Tarvisio vezeti. Les Arcs-ban például kétszáz kilométer hosszú pálya várja a lejtők szerelmeseit, kik apartmanokban vagy szállodákban pihenhetik ki magukat. A statisztikák alapján egyébként a legtöbben Olaszországot és Ausztriát választják úti célul. Franciaország is a népszerű helyek közé tartozik, ám sokakat megrémiszt a hosszú utazás, pedig a hírek szerint a gall sípályák rendelkeznek a legjobb tereppel. Szlovénia ugyanakkor a „kevésbé frekventált" kategóriába sorolandó. Azt azért aligha kell hozzátenni, hogy mindenhol gyönyörű tájakon csúszkálhatnak az érintettek.

Hogy mindezért mennyit kell fizetni? A legolcsóbban Szlovéniába lehet eljutni, 40–45 ezer forintot kell félretennie annak, aki egy hetet kíván ott tölteni (az árak a síbérletet, a szállást, valamint az utazási költségeket tartalmazzák). Az olaszországi és a franciaországi túra már valamivel drágább, az alsó vonalat ötvenezer forintnál lehet meghúzni, míg a felső határ „a csillagos ég". A szervezők úgy vélik, célszerű még itthon megvenni a bérletet, netán a kisgyerekkel utazó családok számára ajánlott napijegyeket. Ráadásul létezik úgynevezett kedvezményes bérlet is, amelyet azok vásárolhatnak meg, akik a szállást is egyazon helyen foglalják le.

Ha valaki netán csak most, január elején kapna kedvet a síeléshez, még nem maradt le semmiről, ugyanis az előjegyzések alapján bőven van hely az apartmanokban és a szállodákban – annak ellenére, hogy az utóbbi években egyre többen döntenek úgy, hogy külföldön csatolják fel a léceiket.

Szlovákia örül a magyar turisták visszatérésének

Nagyszerű sportolási feltételek

„Reméljük, nem ismétlődik meg a tavalyi év, amikor Donovalyn összesen 15 napig lehetett síelni, meg az sem, hogy a bősi vízlépcsővita miatt szinte eltűntek lejtőinkről a magyar turisták" – reménykedik Branislav *Velky* mérnök, a Donovaly SKI Centrum igazgatója, miközben örömmel nyugtázza, hogy az egyik legismertebb szlovákiai síközpontban, a Budapesttől alig háromórányi autózásra levő pályákon szinte *ideálisak a hóviszonyok,* mintegy hat kilométernyi szakaszon 40–60 centiméteres havon sízhetnek a téli sport szerelmesei, akiket 14 sífelvonó vár, 12 dolláros (2500 forintnak megfelelő) napijegyárakkal.

Hasonlóan vélekednek a Magas-Tátrában, a Chopok északi és déli lejtőin, de a Kis- és Nagy-Fátra síközpontjaiban is: a kiváló hóviszonyok mellett abban reménykednek, hogy visszatérnek a magyar turisták, akik évtizedeken keresztül – a kilencvenes évek közepe táját leszámítva – megbízható, állandó vendégei voltak a térség sportközpontjainak. Igaz – ismerik el az itteni vállalkozók, a sípályák üzemeltetői –, a *szolgáltatások* terén Szlovákia elmarad még a nyugati, főként a magyarok számára földrajzilag is könnyen elérhető osztrák téli üdülőhelyek színvonalától, de ezt igyekeznek ellensúlyozni a szélesebb rétegek számára elérhető árakkal.

A sífelvonók napi használati díja szinte mindenütt hasonlít a Donovalyban megszabottakéra, miközben a gyermekek számára ötvenszázalékos kedvezményt nyújtanak, s a szállodai árak is „megfizethető" szinten vannak. Egy négyszemélyes család esetében, reggelivel 180-200 dollár körüli szobaárak vannak a Magas-Tátrában, míg az Alacsony-Tátrában és a Fátrákban már 120–140 dollárért is helyet lehet kapni. A turistaszállók és a félpanziók nyilván még ennél is olcsóbbak, az árak azonban igen ingadozóak, tíz és negyven dollár között mozognak ágyanként.

A hóviszonyok valóban szenzációsak. A Magas-Tátrában 90–110 centiméter a hóréteg vastagsága, az Alacsony-Tátrában 45–75, a Fátrákban 35–50 centis fehér lepel fedi a lejtőket. Ráadásul az időjárás is igen kedvező, Szlovákiát egyelőre elkerülték a nagy hidegek, s az előrejelzések is azt mutatják, hogy januárban sem kell mínusz 10–15 foknál hűvösebbre számítani. Hóviharok sem voltak még Szlovákiában, az esetleges erősebb szél viszont már nem nagyon tud ártani a mostani hórétegnek, amelyet minden síközpontban a kiváló műszaki felszereléssel, jó időjárási feltételek mellett tudnak azonnal karbantartani.

Nem mellékes szempont az sem, hogy a kiváló feltételek ellenére és a sok turista jelenléte mellett sem emelkedtek jelentősen az étkezési árak. A nem luxus kategóriájú szállodákban, vendéglőkben egy négyszemélyes család 4500–5000 forintnak megfelelő összegért háromfogásos ebédet fogyaszthat. **(neszméri)**

Az oldalt szerkesztette: **Erdei Tamás**

Egy köztéri szobor viszontagságai

Tabáni panasz

FERCH

FOTÓ: BELICZAY LÁSZLÓ

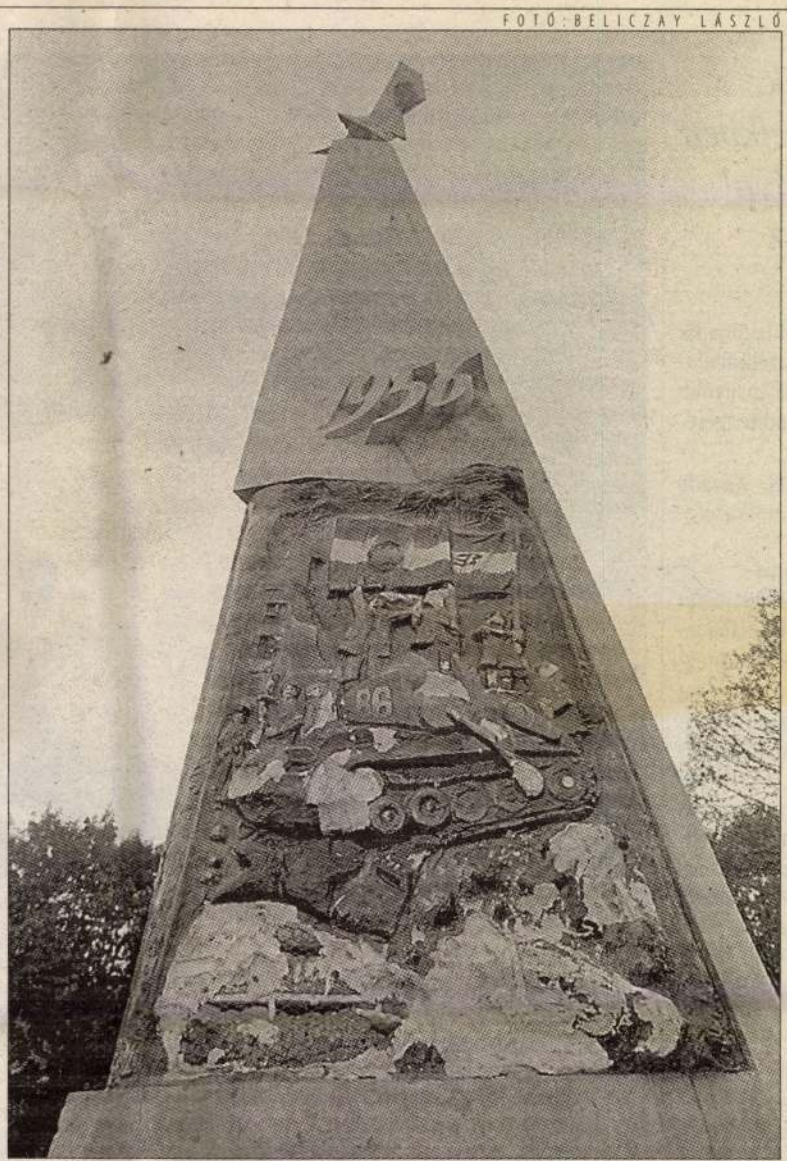

Ócsai Károly szobrát továbbra is csúfítja a műanyag dombormű

Fehér mészkőből faragott 1956-os emlékmű áll – befejezetlenül – a fővárosban, a Tabán egyik legszebb részén, a Kereszt utca felső szakaszától északra fekvő parkban: Ócsai Károly szobrászművész alkotása. Illetve csak részben az, mert a pénzhiány miatt befejezetlen karcsú obeliszkre avatatlan kezek „dilettáns, forma- és színvilágát illetően minden művészi kvalitást nélkülöző", hungarocellből és gipszből összeeszkábált, műanyag festékkel lemázolt, színes valamit tettek fel, amely „nemcsak alkotásként minősíthetetlen, hanem méltatlan 1956 emlékéhez, megcsúfolása a magyar kultúra emlékőrző hagyományainak".

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal Műemlék-felügyeleti Igazgatósága 1998-ban úgy nyilatkozott, hogy nem járul hozzá a műanyag „dombormű" fennmaradásához. Éppen két éve annak is, hogy az I. kerületi önkormányzat utasította az emlékmű megrendelőjét, a Magyarországon bejegyzett '56-os Emlékmű és Kegyeleti Alapítvány Egyesült Államokban élő alapító tagját, hogy 15 napon belül távolíttassa el a színes műanyagot a szoborról. De az azóta is ott van.

A szobor felállítására 1996-ban kapott engedélyt a fent említett alapítvány, amely amerikai magyarok, többségükben kisemberek dollárjaiból rendelte meg a szobrot. Akkor nem gyűlt össze elegendő pénz. A megrendelő abban állapodott meg a művésszel, hogy folytatja a gyűjtést, és a szobrász később faragja ki az obeliszkre helyezendő domborművet. De az árak egyre emelkedtek, Ócsai Károly ezért saját pénzén megvásárolta a domborműhöz szükséges követ – sok százezer forintért –, hogy elkezdhesse a munkát. És akkor egy szép napon az obeliszk mellé állított öttonnás kőtömbnek lába kelt. Persze senki nem látott, nem hallott semmit. E sorok írója sorra kérdezte a legkülönbözőbb embereket, hivatalokat, de hiába. Azután nemsokára – mily véletlen! – fölkerült a szoborra az inkriminált műanyag „alkotás". Akik föltették, még avatást is rendeztek a tiszteletére. A meghívottak nagy része azt hitte, Ócsai Károlynak a szobrot kiteljesítő domborművét avatják. Nem hittek a szemüknek, amikor meglátták, amit láttak.

A szobrászművész feljelentést tett, és pert indított. Végül mégiscsak kiderült, ki vitette el a valódi dombormű anyagát, a kőtömböt. Az is közismertté vált, hogy melyik telepre szállították. A bíróság a szobrásznak adott igazat, és meghozta döntését. Közben az alapítvány Magyarországon letétbe helyezett 5000 dollárt az eredeti tervnek megfelelő dombormű elkészítésére. Ez a költségeknek épphogy a felét fedezi (és persze ebből kellett kifizetni a kő árát, amit a szobrász előlegezett meg évekkel ezelőtt). A művész elszántan kilincselt, hogy a hiányzó összeget szponzoroktól előteremtse, hogy végre befejezhesse művét. Az I. kerületi önkormányzat is szorgalmazza, hogy az emlékmű végre elkészüljön, ezért nemrég kérte a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának segítségét (a szobrász köztéri szoborral nem pályázhat magánemberként, erre a kerületnek van lehetősége). A magyarországi '56-os Szövetség ugyancsak a minisztériumhoz fordult. Segítőkészségben ezúttal nincs hiány – elvben. A gyakorlatban mégsem történik semmi hónapok óta. A szoboravatás tehát október 23-án elmaradt. Reméljük, nem végleg.

ÓCSAI KÁROLY

szó, lelkem fehér papír

az isteni vihar

ok,
beikben
ával
k?

ol hajóhadat
kazetámadá-
legnagyobb
haditengeré-
tt.
két, *Kavano*
kamikazere-

hoz?
ditengerészet
kiskolába je-
kellett meg-
es volt, de a
geztünk. Ti-
ültem segéd-
, a 148 fős
étszemélyes
akkor a leg-
lis sebessége
ési távolsága
nek a gépnek
n 110 darab
Később meg-
t.

ől a hadsereg
lamennyiün-
kéntesek ára-
ltől is óvják,
k kamikazék.
. július 25-én
zénak nyilvá-
k napjától ná-

parancsot?
kban élhetett
ket vágóhídra

s hajóra való
több társam
n jártak". Az
hogy a zuha-
be kerültünk,
.

ennap a halá-
szítettük né-

A SZERZŐ FELVÉTELE

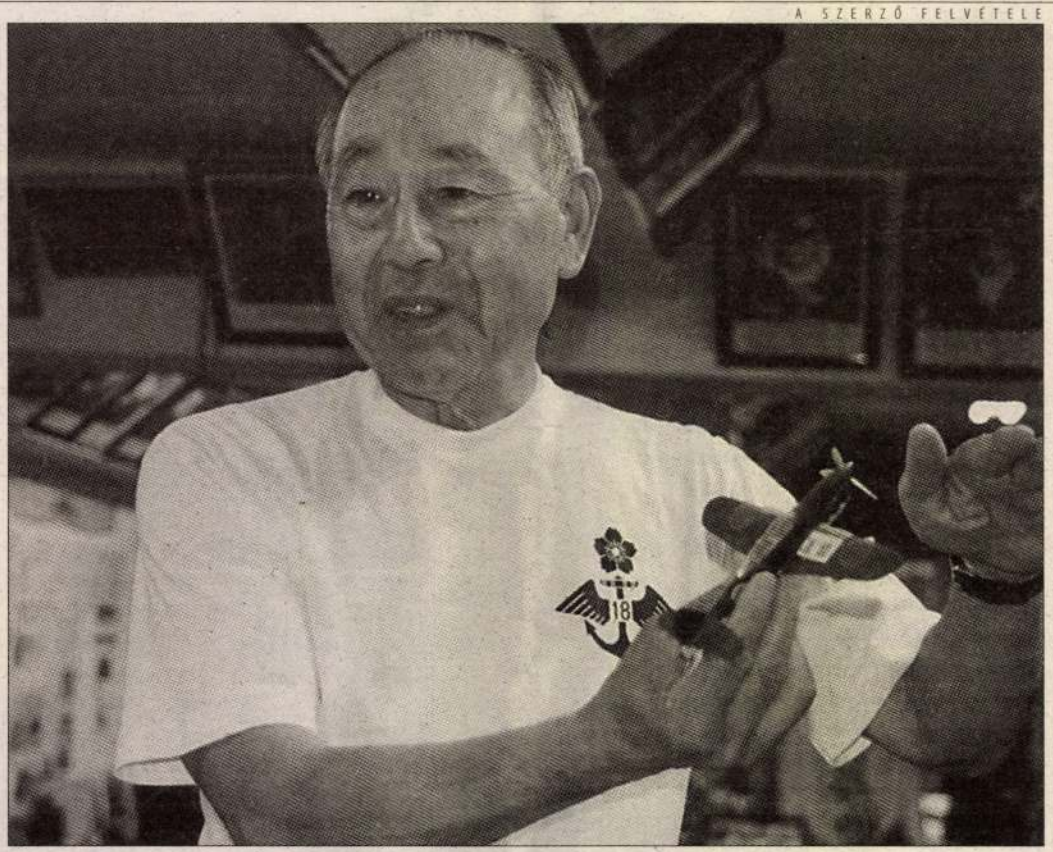

Kavano Kiicsi: Mi fejjel lefelé is tanultunk repülni

embert veszítünk. Nos, melyik a célszerűbb és humánusabb?

– *Mit éreztek azok, akik megkapták a parancsot?*

– Megkönnyebbülést, hogy végre! A parancsnokság reggelente kifüggesztette az egy-két nap múlva bevetésre kerülők nevét, de akadt, aki csak órákkal előbb értesült a bevetéséről. Sokan hónapokig várták, hogy nevüket olvashassák a listán. A várakozás, a bizonytalanság kikezdi az embert. Fohászkodik, hogy minél előbb rá kerüljön a sor, és megváltásnak érzi, ha végre beteljesedik óhaja.

– *Elbúcsúztak-e a családtól?*

– Más alakulatoknál megesett, nálunk nem volt szokás. Kevesen tehették meg, hogy a rövid idő alatt a családot felkeressék. Kínos találkozások voltak ezek, hiszen a küldetésről nem volt szabad beszélni. Általában csak levelet írtak. A halálra szánt ember átlép egy másik világba, és szinte mindegy neki, ami halála után a világban történik.

– *Mi a legmeghatóbb emléke?*

– 1945. augusztus 13-án, két nappal a háború vége előtt a Kisarazu légi támaszpontról egy öngyilkos egység indult bevetésre. Elöljáróm, *Nisimori Josiomi* őrmester így szólt hozzám: „Kavano, most meghalok. A te egyenruhád tisztább. Cseréld el velem, hogy méltó módon érjen a halál." Fájó szívvel adtam ő halála már békeidőben történt. Huszonegy éves volt. Az ötödik légi támaszpont parancsnoka, *Ugaki Matoi* altengernagy előre értesült a fegyverletételről, a háborúvesztésről, és nem akarta a szégyent megélni. Egyenruhájáról lefejtette a paszományt, hogy fogsága esetén ne okozzon örömet az amerikaiaknak, aztán beszállt *Nakacuró Tacuó* pilóta hadnagy kamikazegépébe. Kétszemélyes gép volt. A navigátor, *Endó* törzsőrmester megtudta, hogy ez az utolsó bevetés, és nem akarta átadni a helyét. Végül az altengernagy a térdére ült, úgy indultak el hármasban. Nem támadni, meghalni mentek. Indulásának hírére a többiek kérlelték a parancsnokot, hogy vele mehessenek. Azon a délelőttön 23 fő ment a halálba.

– *Mikor döbbent rá, hogy Japán elveszíti a háborút?*

– 1945. április elején elkezdődött Tokió bombázása. Csak kevés vadászgépünk szállt fel, mert nem volt üzemanyagunk. Bunkerunkból láttuk, hogy egy amerikai gép pilótája katapultál, és ejtőernyővel a tengerbe ereszkedik. Ekkor már munícióhiány miatt szigorú parancs írta elő a lőszerhasználatot. Egyetlen lövés nélkül kellett végignéznünk, hogy a többiek hidroplánnal kimentik. Nálunk nem ért ennyit egy ember.

– *Mit érzett, amikor a háború befejezéséről értesült?*

ÓCSAI KÁROLY

Nem azért emelik, hogy legyen hol koszorúzni

A szobor demokráciája

Ócsai Károly szobrász Köztér – közhely című kiállítása a minap nyílt meg az Újpest Galériában. A tárlaton a művész tizennégy szobortervét láthatják az érdeklődők. Vajon hogyan jöttek és jönnek létre köztéren felállított műalkotásaink, és milyen sors vár rájuk manapság?

A kecskeméti Kodály-emlékmű raktárba mentett darabjai, amelyeket a szobortolvaj otthagyott a talapzaton

FOTÓ: MTI – ÚJVÁRI SÁNDOR

FERCH MAGDA

A kiállítás címe provokatívnak hat. Az is. De *Ócsai Károly* vállalja. Számos művésztársával együtt meg van győződve arról: ha egy társadalomnak vannak érvényes eszményei, amelyek megformálása nemes anyagot és megfelelő méreteket kíván, hiteles képzőművészeti alkotások születhetnek megrendelésre is. De ha a „közjó" tartalma kiürül, ha a közből „tömeg" lesz, ha a múlt hamis értékrendre épül, s a jelennek még nincs erős szellemi összefogó ereje, minden korban egybecsúszhat köztér és közhely fogalma, vagyis közhelyesedhet a szobrászat is.

A XX. század második felében évtizedekig a napi politikával, az uralkodó ideológiával szorosan összefonódó szobor- és emlékműmonstrumok készültek, állami megrendelésre, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus hozzájárulásával, részben propagandacéllal. (Néhányuk a nagytétényi szoborparkban tanúskodik egy letűnt korról.) A hatalom persze saját kegyeltjeinek juttatta a busás jövedelmet jelentő munkát. Hogy megrendelés és tehetség nem mindig találkozott, az nyílt titok volt, ugyanakkor tehetséges művészek is alárendelték magukat az éppen soron lévő megrendelő óhajának, az anyagi haszon, a társadalmi presztízs elnyerése érdekében. Nemcsak törvény korlátozta a művészek szabadságát, hanem a szokásjog is – tudtuk meg *Wehner Tibortól,* akit kalauzul kértünk a téma körüljárásához. Nem volt szabad második világháborús emlékművet állítani, holott ezt rendelet nem tiltotta. Semmiféle politikai vonzatú emlékművet nem lehetett köztéren elhelyezni az MSZMP Központi Bizottságának engedélye nélkül.

és az örmény holokauszt

rököt fogtak

náciai háború kezd
rancia nemzetgyűlés
öt évvel ezelőtti
an.

dőrök akadályozták meg, hogy egy feldü-
atyafi a francia nagykövetségre hajítsa grá-

örök sajtó csak szítja ezt a hangulatot: a
iszlámista lap Az első pofon címmel számolt
téntekről és az Alcatel-fiaskóról, majd támo-
rök képviselők kezdeményezését, hogy az an-
agy Nemzetgyűlés fogadjon el törvénytervezе-
nely megbélyegzi Franciaország algériai
ását". A Hürriyet szerint Chirac eladta Török-
t, a Sabah francia „tőrdöfésről" beszélt. Biztо-
tünk benne – írta mindeközben a Le Monde
kétes annak az eljárásnak a legitimitása, ha
ament dönt a történészek által vitatott kérdé-
de tény, hogy 1915–16-ban a törökök másfél
lyan örményt deportáltak, majd öltek meg,
az ősei évszázadok óta az ottomán biroda-
éltek.

gyre terebélyesedő diplomáciai bonyodalom-
nészetesen a törökök hagyományos ellenfele,
ország sem maradhat ki: jó időzítéssel a napok-
ntette be, szobrot emelnek annak a mészár-
z emlékére, amelyet a törökök végeztek egy-
irnában a görög polgári lakosság soraiban.
szerte több kormányzat is – leginkább Nagy-
a – kényes helyzetben találta magát, amikor
szervezetek állásfoglalást sürgettek a 85 ével
vérengzés ügyében.

pesten egyébként már tavaly emlékművet ál-
annak az eseménynek, amelyet sokan egysze-
mény holokausztnak neveznek. Akkor sze-
elmaradt a diplomáciai bonyodalom.

KORRAJZ

LÉPHAFT PÁL

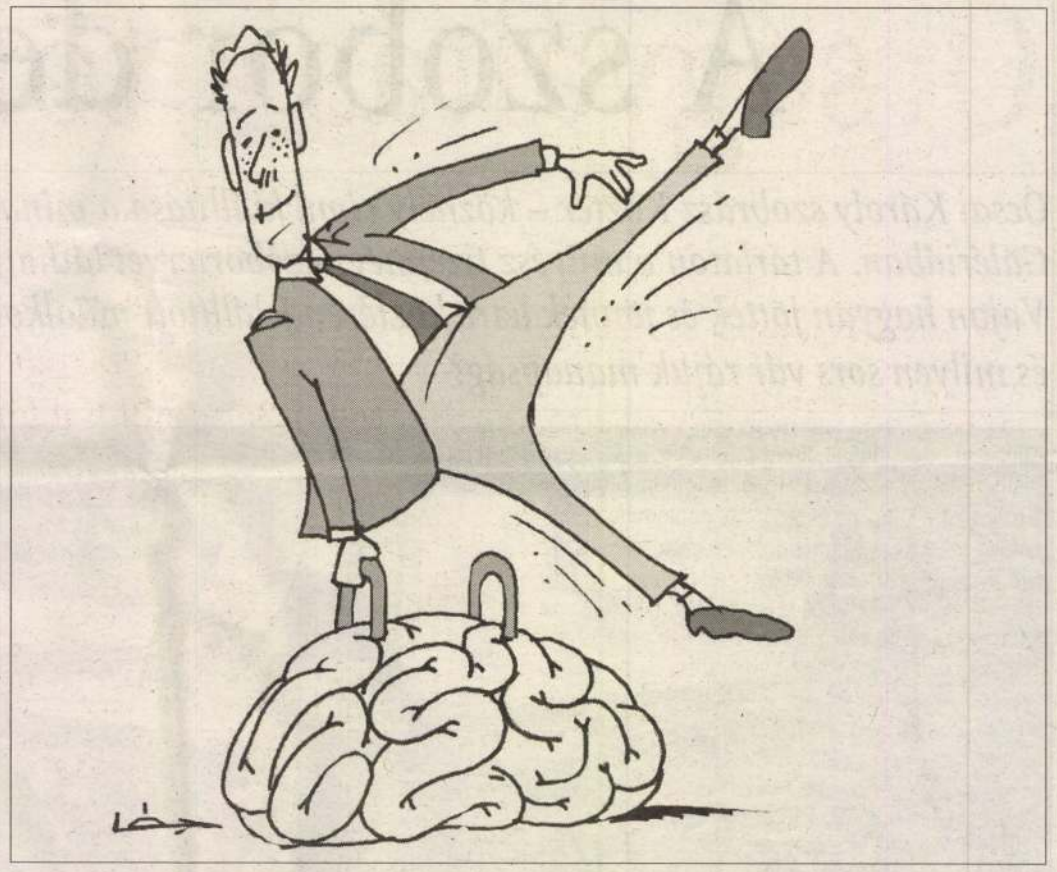

TALLÓZÓ

LOVAS ISTVÁN ÖSSZEÁLLÍTÁSA

die tageszeitung Az 1979-ben alternatív napilapként indult baloldali berlini újságban *Magdalena Marsovszky* hosszú cikket írt Magyarország útja a jobbszél felé címmel. Az eddig a témában megjelent cikkekhez képest azonban ez az írás egy dologban előrelépést jelent: egyetlen magyarországi forrásra sem hivatkozik. Ami azt mutatja, hogy az ismert forrásokat visszaidéző nemzetközi lapszemlézésnek több haszna is van. A már klisének számító gondolatmenet, az azonos példák, a szokott csúsztatások és a gondatlanul elhelyezett hazugságok ugyanakkor egyértelműen utalnak azokra, akiktől az információ származik. Minden eddigitől eltér ez a cikk: abban, ami a szakmai aljasság mélységét illeti. Ugyanis eddig még soha egyetlen külföldi cikkíró sem alacsonyodott le odáig – bármekkorákat hazudott is lapjában –, hogy egy magyar napilap nevét ne eredetiben közölte volna.

Marsovszky ezzel szemben nem csupán nem közölte a Magyar Nemzet nevét, hanem kizárólag német fordításban adta meg. Így: Ungarische Nation. Hogy egy kis nemzetiszocialista stichet kölcsönözzön neki. Ez olyan, mint konzervatív svájci lap a Népszabadság munkatársainak múltja feltérképezésénél (*Paul Lendvai* ? KB-tag, katonai hírszerző stb.) a lapot csupán amolyan NDK-san hangzó Volksfreiheitként írny soros, kövér betűkkel szedett összefoglalójából nem hiányzanak azok a hívószavak, amelyeken népszerűtlen, de nemzetközileg – a forráshivatkozások számából egyértelműen kikövetkezegizált párt kívánja kényszeresen párosítani Magyarországot a külföld szemében: „szélsőjobb", tiszemita".

is mutat az ország a helyszínről nézve? – teszi fel a kérdést Marsovszky. „Nincs értelme, hogy olyas-, amivel már rendelkezünk, mondta *Orbán Viktor* március 15-én egy interjúban, röviddel a reggeli öviddel a reggeli Krónika előtt. Ez az az újságírás, amely egy mondatot képtelen a tényeknek megha itt édeskevés politikai jelentősége van, hogy Orbán ténylegesen nem reggel öt óra előtt, hanem kor, a reggeli Krónikában jelentette ki azt, amit Marsovszky idéz. A kormányfő ezzel a mondatával tízezres" tömegre utalt, amely előző este azon a bizonyos belvárosi fáklyás tüntetésen vett részt. És r mi tesszük hozzá – az akkori lapok szerint (merthogy Marsovszky természetesen egy évvel ezelőtta habituális szónok *Tamás Gáspár Miklóson* kívül *Farkasházy Tivadar*, az MSZP és SZDSZ promiar médiát a „zsidó túlsúly miatt" keményen bíráló Thürmer-féle Munkáspárt vett részt.

vésbé visszafogottan" fejezte ki magát néhány nappal később a miniszterelnök egyik tanácsadónzervatív napilapban, az „Ungarische Nation" kormányorgánumban. A tüntetőket „európaiakopolitáknak", „elvtársaknak" nevezte, akik saját „Központi Bizottságuk" parancsára be akarják ar kormányt a külföld előtt. Eme „itthoni bolsevikok" ismét feladatuknak érzik, hogy nyugati k matériát kínáljanak fel, amely révén bírálhatják a „Haider-szomszéd" (a szerző idézőjele, akárnácsadónak tulajdonított előbbiek) Magyarországot. A programot „exportra" szánták, hogy a ek alkalmat találjanak a magyar kormány „megdorgálására". „Eme agresszivitással teli mondagy olyan ország esetében, amelyről nálunk csak pozitívumokat lehet hallani." Milyen kár! – sózőnővel együtt.

ásokban visszatükröződik a fordulat óta tartó kulturális és médiaharc és annak masszív antiszey e kódolt beszédben talál kifejezésre. Ha az ember figyelemmel kísérte a magyar sajtót az elmúlt n szövegek minden fáradság nélkül dekódolhatók. Ha az ember tudja, hogy az antiszemitizmus , a »kapitalisták« ellen, és balra is, a »bolsevikok« ellen, megérti az »interkozmopoliták« és a ság« közötti összefüggést, és tudja, hogy az »európai« fogalmat csak cinikusan lehet értelmezni. iakon« meg »nyugat-európaiakon« itt a »nyugat-európai globalizálás« szekértolóit értjük, és ez

ÓCSAI KÁROLY

ÚJ MŰVÉSZET

2000/NOV.

P - 9765

3.O.

5-600 P. [engő] költséggel megfelelő

a hívekre teherként nem róhatja ki,

en, hogy úgy maecenaskodhassam, mint

kárhogy is, [illegible] szert kell tennünk

sa lenne az egész gyülekezeti életre

k pedig igen fontos, mert a szomszéd

így nagy vidéknek Pécsváraddal már csak

tornyai.

mert a gyűlési szünet lejárván, beszélgetésünk

i hálás köszönetem az államtól nyert

ásáért, mely lehetővé tette harkányi

egindította. Nagyobb jótétemény nem

e munkakedvvel.

A legmélyebb tisztelettel

Fülep Lajos

TÁRLATOLGATÓ • HANGVERSENYEK • PÓDIUM • BULI VAN • SZÍNHÁZMŰSOR

TÁRLATOLGATÓ

ARTPHOTO GALÉRIA (http://www.artphoto.hu) Assay H. Péter, Forrásy Csaba, Gulyás Miklós, Kalló Iván, Kanyó Béla, Mayer András és Simon Attila fotóművészek tárlata.

AULART ISKOLA-GALÉRIA (XIII., Karikás F. u. 3.) Barabásné Cseh Judit rajztanár és tanítványai, valamint Rigó Katalin keramikus, rajztanár kiállítása.

ÁTRIUM GALÉRIA (XI., Petzvál József u. 31–33.) Meséből szőtt Művészet.

BARTÓK 32 GALÉRIA (XI., Bartók Béla út 32.) Tasi István grafikus kiállítása.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók levelei. Bartók a képzőművészetben. Bartók tárgyi gyűjtései.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) A Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület Rövid történetek című kollektív kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM, VÁRMÚZEUM (Budavári Palota, E épület) Buda középkori királyi várpalotája. Budapest a középkorban. Budapest az újkorban. Ősi népek, antik kultúrák – Budapest története az őskortól az avar kor végéig. Gótikus szobrok a budai királyi palotából. A másik Budapest. A XX. század ujjlenyomata.

BUDAPEST KIÁLLÍTÓTEREM (V., Szabadsajtó út 5.) Urbán György festőművész kiállítása.

BUDATÉTÉNYI GALÉRIA (XXII., Nagytétényi út 35.) Empsperger Ferenc gyökérszobrász és Takács László festő kiállítása.

CENTRÁLIS GALÉRIA (V., Nádor u. 11.) Kelet vörös című kiállítás.

CORVIN GALÉRIA (XVI., Thököly út 13.) A krakkói Minden Művészetek Zwierzynieci Baráti Körének Krakkó és környéke és A város templomai című kiállításai.

C3 GALÉRIA (I., Országház u. 9.) Szegedy-Maszák Zoltán–Langh Róbert–Fernezelyi Márton Smalltalk című interaktív installációja.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Szent Imre tér 3.) A VUdAK – Magyarországi Német Írók és Művészek Szövetsége Képzőművészeti Szekció kiállítása.

DOROTTYA GALÉRIA (V., Dorottya u. 8.) Bakos Ildikó Kígyótojás című kiállítása.

DOVIN GALÉRIA (V., Galamb u. 6.) Kovách Gergő Forgó(o)k című kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Pannónia u. 95.) Szilágyi János grafikusművész Okker című kiállítása.

FIÓKA ART GALÉRIA (VIII., József krt. 62.) Háborí György üvegművész és Dobos Éva grafikusművész Kísérletek repülésre című kiállítása.

GODOT GALÉRIA (VII., Madách Imre út 8.) Wechter Ákos és Wächter Dénes kiállítása.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) Katonák, várak, fegyverek. A Magyar Királyi

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Városliget, Széchenyi-sziget, Vajdahunyad vára) Az állatok háziasítása. A honfoglaló magyarok háziállatai. Sertéstenyésztés. Hagyományos szarvasmarhatartás. Kisállattenyésztés. Eke és szántás. Kertészet. Vadgazdálkodás és vadászat. Halászat. A növények országából. Erdészet. Természeti értékeink, természetvédelem. Szőlészet-borászat. Élet egy középkori faluban. A mezőgazdaság államiságunk 1000 éve alatt. A hagyományos orvoslás évszázadai.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (Budavári Palota, C épület) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Reneszánsz és barokk művészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. XIX. és XX. századi festészet és szobrászat. Habsburg nádori kripta.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM (VIII., Múzeum krt. 14–16.) Magyarország története István királytól 1990-ig. Római kori kőtár. Középkori és kora újkori kőtár. Fénnyel írott történelem. A magyar pipa története – a magyar történelem pipákon. Relikviák a Széchényiek hagyatékából.

MAGYARORSZÁGI ROMA PARLAMENT TÁRSALGÓ GALÉRIÁJA (VIII., Tavaszmező u. 6.) Bada Márta festőművész kiállítása.

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (VIII., Ludovika tér 6.) Ember és természet Magyarországon – történeti ökológiai kiállítás. Nem hervadó virágoskert – bemutató az ásványtár kincseiből. Természetbúvár-terem. Halász Iván vadászati kiállítás. Kiállítás a kiállítóról – tények és hangulatok a Magyar Természettudományi Múzeum történetéből. Aki a világot szereti – a Kárpát-medence természeti kincsei.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) Vas János fotókiállítása.

MTA ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.) A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. Bartók műhelyében.

MŰCSARNOK (XIV., Dózsa Gy. út 37.) A szobrászaton innen és túl.

NAGY BALOGH KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Templom tér) Mátyók Györgyi tűzzománc-kiállítása.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) A magyar nép hagyományos kultúrája. Időképek – Millenniumi kiállítás. Kisó kendői – Kendők és asszonyok a XX. század végén.

ORSZÁGOS MŰSZAKI MÚZEUM ÖNTÖDEI MÚZEUMA (II., Bem József u. 20.) Ganz Ábrahám-emlékkiállítás. A Kárpát-medence ezeréves vas-, acél- és fémöntészetének története. A XIX. századi magyar öntöttvasművesség. Vasöntészeti emlékek a múlt század végéről. 30 éves az Öntödei Múzeum. A Magyarországi Kovácsmíves Céh kiállítása.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNY

Szobrászgrafikák kartonból

Ócsai Károly kiállítása az Újpest Galériában

Történelmi események, nőalakok és magyar híresség jelennek meg alkotásain. Ócsai Károly szobrászművész köztéri szoborterveiből, kisplasztikáiból és kartonból hajtogatott szobrászgrafikáiból az Újpest Galéria (IV. kerület Árpád út 66.) rendezett Köztér - Közhely címmel kiállítást.

Az Újpest Galéria kiállításai gyakran kapcsolódnak a kerület művészeti életéhez és alkotóihoz. Ócsai Károly Újpesten született, és a kerületben élt 1964-ig. Mestere az expresszionista szobrászművész, Bokros Birman Dezső volt. Kiállításon 1967-ben mutatta be először munkáit, mészkő és márványszobrai elsősorban történelmi események és személyek emlékművei. Alkotásain visszatérő elemek a síklapokkal határolt, meghajló és hullámzó felületek. A tárlat történelmi témájú szobortervei közül a Tétényi csata című a szabadságharc honvédjeinek, a Tabáni mészkő szobor című az 1956-os események emlékműve. A művész szoborportrékon örökítette meg a magyar irodalom és történelem híresség-eit: Móra Ferencet, József Attilát, Kossuth Lajost és Rákóczi Ferencet. A történelmi események és személyek mellett Magyarországhoz kapcsolódó jelképek is megjelennek művein, a Makóhoz kötődő hagyma, a lyukas zászló és a székely kapu. Ócsai Károlynak eddig tíz alkotását helyezték el közte-reken – Magyarország mellett Ausztriában és Macedóniában –, számos emlékműtervet készített pályázati felhívásokra, amelyek még nem valósultak meg. Például Gracza Antal és Záhony István honvédtisztek Ruzsára tervezett szobra, amely az 1848-as szabadságharc bujdosóinak állít emléket.

A szobortervek mellett a kiállításon bronz kisplasztikák és kartonból hajtogatott szoborgrafikák kaptak helyet. A kisplasztikákon nőalakok, torzók és a magányos fa motívuma jelenik meg a természet erőinek kiszolgáltatott jelképként.

A papírkartonból készült szobrászrajzok egyesítik a kétdimenziós rajz és a háromdimenziós szobor tulajdonságait. A szobortervek szerkezetét a hagyományos krétavonalakon kívül a papírlapból kiemelkedő kartonformák is érzékeltetik. A Négy őselem és az Eszmélet című domborműtervek szintén kartonból készültek, az egyéni technikáért a múlt évben Ócsai Károly megkapta a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének millenniumi fődíját. A kiállítás március 3-ig látható.

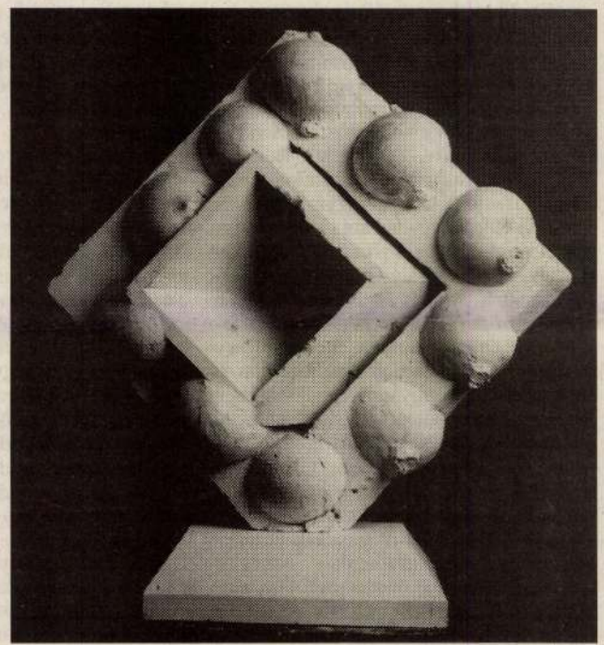

A művész Hagymakoszorú című szobortervе

R. Gy. Zs.

HANGVERSENYEK

ZENEAKADÉMIA (VI., Liszt Ferenc tér 8.) 27-én 19.30-tól Baranyay László zongoraestje. Műsoron Chopin: Polonézfantázia, op. 61; Három noktürn: H-dúr, op. 32; G-dúr, op. 37; e-moll, op. 72; b-moll szonáta, op. 35; Schumann: Karnevál, op. 9. 28-án 19.30-tól Nemzeti Filharmonikus Zenekar. Közreműködik: Lilya Zilberstein (zongora). Vezényel: Kocsis Zoltán. Műsoron Ravel: Couperin sírja – szvit; Prélude

V.A.M. – R.S. GALÉRIA (V., Váci u. 62–64.) 1-jén 18 órától Arcok című építészeti előadás-sorozat: Építészet és design – Vincze Miklós előadása.

WEKERLEI GYERMEKHÁZ (XIX., Petur u. 7.) 28-án 10.30-tól Mesemalac – zenés bábműsor.

BULI VAN

AFRIKA CENTRUM (XIV., Thököly út 164.) 28-án 18.30-tól Afrika táncház.

cert. 5-én 19 órától a Calcutta trió indiai zeneklubja.

OLD MAN'S MUSIC PUB (VII., Akácfa u. 13.) 27-én Deák Bill Blues Band. 28-án és 3-án Tátrai–Mohai–Szappanos–Winchester–Borlai: Boom Boom. 1-jén Takáts Tamás Dirty Blues Band. 2-án Hobo Blues Band. 4-én Cotton Club Singers. 5-én Tátrai Tibor, Szűcs A. Gábor.

PICASSO POINT ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ (VI., Hajós u. 31.) 28-án dj. Bandi – Krampusz. 1-jén dj. Krampusz. 2-án és 3-án dj. [illegible]

Cintányéros cudar világ...

Nyolcvanöt éve mutatták be a Király Színházban Szirmai Albert Mágnás Miska című operettjét

A Király Színházban nyolcvanöt évvel ezelőtt, 1916. február 12-én mutatták be Szirmai Albert Mágnás Miska című operettjét. Ez volt a színház harmincadik ősbemutatója – amelyet még hatvan magyar zeneszerző ősbemutatója követett. Szirmai muzsikája sem először csendült fel (A mozikirály, A mexikói leány, a Táncos huszárok), de az igazi sikert ez az operett aratta. A mesét, vagyis a librettót Bakonyi Károly, a verseket Gábor Andor írta. A szereposztás is parádés: Fedák Sári, Lábass Juci, Király Ernő, Rátkai Márton, Latabár Árpád. A történet: hogyan kerül be Miska lovászgyerek Eleméry Taszilóként, majd Marcsa mosogatólány Eleméry Märyként a grófok világába, s Baracs mérnök hogyan nyeri el végül az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony kezét. Csakugyan, mintha egy pesti meséskönyvből szólna. Gábor Andor szellemes dalszövegei legalább olyan tartósak, mint maga a muzsika. Ezek a melódiák a magyar zenésjáték-történelem arany lapjait gazdagítják. Nincs is ma sem olyan operettest, ahol föl ne hangozna „A nő szívét ki ismeri", „Úgy szeretnék boldog lenni", „Csiribiri kék dolmány", „Cintányéros cudar világ", „Hoppsza Sári" és a többi nóta. Mégis, maga az operett csak 1948-ban került értő kezekbe: Keleti Márton forgatott filmet belőle. Operatőre Eiben István, díszlettervezője Pán József volt, no és a szereplők: Mészáros Ági, Gábor Miklós, Sárdy János, Németh Marika, Latabár Kálmán és Árpád, Sulyok Mária, Gobbi Hilda, Pécsi Sándor, Pethes Sándor, Keleti László, Tompa Sándor, Fónay Márta és a többiek mind szinte lubickoltak a remek szerepekben. Igaz, itt a forgatókönyvbe belenyúlt Békeffy István tolla is.

Szirmai operettjei azután is színre kerültek a Király Színházban – a Gróf Rinaldo, a Mézeskalács (1923), az Alexandra (1925), az Éva grófnő (1928), A balerina (1931), de az 1941-es színházőszinteséggel s fölháborodottan mondja: mert csak egyszerű, tisztességes mérnökember vagyok?! Azzal, hogy Makai Péter nagyszerű díszlete az operett 1916-os ősbemutatójának légkörét idézi meg; hogy Kerényi Imre, a rendező egy jelenet hátterében két egymással szemben úszó hattyút vezényel be a háttér túlezüst tavára és a hattyúkat elúsztatja egymástól; két lény útja; íme, mintha elvált volna; azzal, hogy a nyitány élőképében a sírva fakadó primadonnának a színfalak mögül egy komorna zsebkendőt nyújt be, Rolla grófkisasszony könnyeit fölszárítandó – mint Pesten mondani szokás: a színház egy az egyben vállalja az operettet úgy, ahogyan és amikor megíratott, egy felnőtt mesevilágba utaltan a kort, helyzeteket, figurákat. Ha egy rendezés a mai színpadon így mondja ki és el az operettet azonos hangoltságú szereplőkkel, akkor már föl is oldja ellentmondásait. Ennek a megoldásnak állandóan jelen lévő szelíden ironikus-játékos-kedves-fanyar idézőjele adott esetben sokkal hatásosabb, mint egy átírás. Mert csakugyan az eredeti, az 1916-os darab hangzik el és fel most az Operettszínházban. Két egyenértékű szereposztásban mutatta be a színház a Mágnás Miskát. Bodrogi Gyula és Németh Sándor Miska szerepében, Lehoczky Zsuzsa és Kovács Zsuzsa Marcsa szerepében, Bujdosó Mária és Lipcsey Edit Rolla grófnője pontosan olyan, amilyennek ebben a közegben lenni illik; Harsányi Frigyes és Farkas Bálint sebezhető pontja viszont az éneklés Baracs szerepében..." *(Film Színház Muzsika, 1972. XI. 11.)*

Mint egy mese. Baracs mérnök végül elnyeri az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony kezét.

Húsz év megint eltelik, amíg színpadra kerül Szirmai operettje: 1992-ben Tarján Tamás már így ír a bemutatóról: „...az ősbemutatón a Mágnás Miska arról szólt – mert hisz Bakonyi Károly nem épp könnyed keze által összeeszkábált, he-

Fedák Sári és Rátkai Márton szolgaként és úri ruhában

Lábass Juci a színdarabban

A nagy sikerű film emlékezetes szereplői Mészáros Ági, Gábor Miklós, valamint a két Latabár

ÓCSAI KÁROLY

NÁPSZABADSÁG

ENYEK • PÓDIUM • BULI VAN • SZÍNHÁZMŰSOR

Szobrászgrafikák kartonból

Ócsai Károly kiállítása az Újpest Galériában

Történelmi események, nőalakok és magyar hírességek jelennek meg alkotásain. Ócsai Károly szobrászművész köztéri szoborterveiből, kisplasztikáiból és kartonból hajtogatott szobrászgrafikáiból az Újpest Galéria (IV. kerület Árpád út 66.) rendezett Köztér - Közhely címmel kiállítást.

Az Újpest Galéria kiállításai gyakran kapcsolódnak a kerület művészeti életéhez és alkotóihoz. Ócsai Károly Újpesten született, és a kerületben élt 1964-ig. Mestere az expresszionista szobrászművész, Bokros Birman Dezső volt. Kiállításon 1967-ben mutatta be először munkáit, mészkő és márványszobrai elsősorban történelmi események és személyek emlékművei. Alkotásain visszatérő elemek a síklapokkal határolt, meghajló és hullámzó felületek. A tárlat történelmi témájú szobortervei közül a Tétényi csata című a szabadságharc honvédjeinek, a Tabáni mészkő szobor című az 1956-os események emlékműve. A művész szoborportrékon örökítette meg a magyar irodalom és történelem hírességeit: Móra Ferencet, József Attilát, Kossuth Lajost és Rákóczi Ferencet. A történelmi események és személyek mellett Magyarországhoz kapcsolódó jelképek is megjelennek művein, a Makóhoz kötődő hagyma, a lyukas zászló és a székely kapu. Ócsai Károlynak eddig tíz alkotását helyezték el köztereken – Magyarország mellett Ausztriában és Macedóniában –, számos emlékműtervet készített pályázati felhívásokra, amelyek még nem valósultak meg. Például Gracza Antal és Záhony István honvédtisztek Ruzsára tervezett szobra, amely az 1848-as szabadságharc bujdosóinak állít emléket.

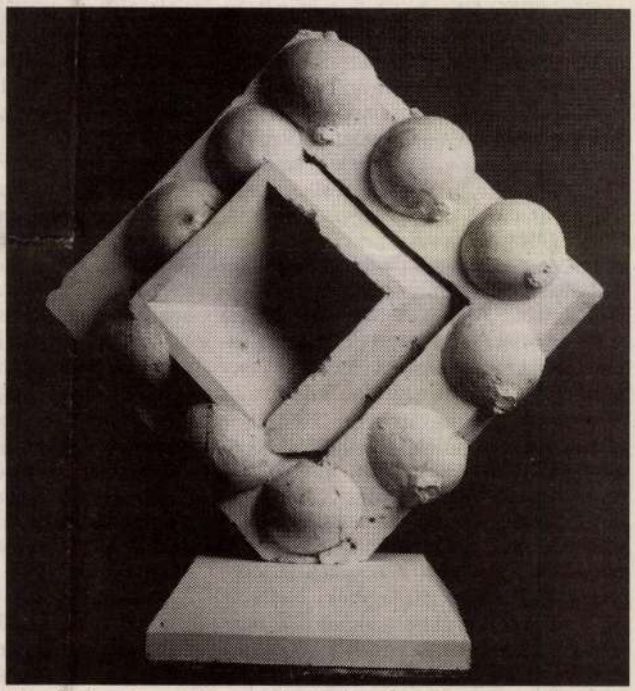

A művész Hagymakoszorú című szoborterve

A szobortervek mellett a kiállításon bronz kisplasztikák és kartonból hajtogatott szoborgrafikák kaptak helyet. A kisplasztikákon nőalakok, torzók és a magányos fa motívuma jelenik meg a természet erőinek kiszolgáltatott jelképként.

A papírkartonból készült szobrászrajzok egyesítik a kétdimenziós rajz és a háromdimenziós szobor tulajdonságait. A szobortervek szerkezetét a hagyományos krétavonalakon kívül a papírlapból kiemelkedő kartonformák is érzékeltetik. A Négy őselem és az Eszmélet című domborműtervek szintén kartonból készültek, az egyéni technikáért a múlt évben Ócsai Károly megkapta a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének millenniumi fődíját. A kiállítás március 3-ig látható.

R. Gy. Zs.

Cintányéros cuda

Nyolcvanöt éve mutatták be a Király Színházban Szirmai A

A Király Színházban nyolcvanöt évvel ezelőtt, 1916. február 12-én mutatták be Szirmai Albert Mágnás Miska című operettjét. Ez volt a színház harmincadik ősbemutatója – amelyet még hatvan magyar zeneszerző ősbemutatója követett. Szirmai muzsikája sem először csendült fel (A mozikirály, A mexikói leány, a Táncos huszárok), de az igazi sikert ez az operett aratta. A mesét, vagyis a librettót Bakonyi Károly, a verseket Gábor Andor írta. A szereposztás is parádés: Fedák Sári, Lábass Juci, Király Ernő, Rátkai Márton, Latabár Árpád. A történet: hogyan kerül be Miska lovászgyerek Eleméry Taszilóként, majd Marcsa mosogatólány Eleméry Märyként a grófok világába, s Baracs mérnök hogyan nyeri el végül az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony kezét. Csakugyan, mintha egy pesti meséskönyvből szólna. Gábor Andor szellemes dalszövegei legalább olyan tartósak, mint maga a muzsika. Ezek a melódiák a magyar zenésjáték-történelem arany lapjait gazdagítják. Nincs is ma sem olyan operettest, ahol föl ne hangozna „A nő szívét ki ismeri", „Úgy szeretnék boldog lenni", „Csiribiri kék dolmány", „Cintányéros cudar világ", „Hoppsza Sári" és a többi nóta. Mégis, maga az operett csak 1948-ban került értő kezekbe: Keleti Márton forgatott filmet belőle. Operatőre Eiben István, díszlettervezője Pán József volt, no és a szereplők

Mint egy mese. Baracs mérnök végül elnyeri az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony

őszinteséggel s fölháborodottan mondja: mert csak egyszerű, tisztességes mérnökember vagyok?! Azzal, hogy Makai Péter nagyszerű díszlete az operett 1916-os ősbemutatójának légkörét idézi meg; hogy Kerényi Imre, a rendező egy jelenet hátterében két egymással szemben úszó hattyút vezényel be a háttér túlezüst tavára és a hattyúkat elúsztatja egymástól; két lény útja; íme, mintha elvált volna; azzal, hogy a nyitány élőképében a sírva fakadó primadonnának a színfalak mögül egy komorna zsebkendőt nyújt be, Rolla grófkisasszony könnyeit fölszárítandó – mint Pesten mondani szokás: a színház egy az egyben vállalja az operettet úgy, ahogyan és amikor megíratott, egy felnőtt mesevilágba utaltan a kort, helyzeteket, figurákat. Ha egy rendezés a mai színpadon így mondja ki és el az operettet azonos hangoltságú szereplőkkel, akkor már föl is oldja ellentmondásait. Ennek a megoldásnak állandóan jelen lévő szelíden ironikus-játékos-kedves-fanyar idézőjele adott esetben sokkal hatásosabb, mint egy átírás. Mert csakugyan az eredeti, az 1916-os darab hangzik el és fel most az Operettszínházban. Két egyenértékű szereposztásban mutatta be a színház a Mágnás Miskát. Bodrogi Gyula és Németh Sándor Miska szerepében, Lehoczky Zsuzsa és Kovács Zsuzsa Marcsa szerepében, Bujdosó Má-

Fedák Sári és Rátkai Márton szolgaké

ÓCSAI KÁROLY

NÉPSZABADSÁG

Szobrászgrafikák kartonból

Ócsai Károly kiállítása az Újpest Galériában

Történelmi események, nőalakok és magyar híresség jelennek meg alkotásain. Ócsai Károly szobrászművész köztéri szoborterveiből, kisplasztikáiból és kartonból hajtogatott szobrászgrafikáiból az Újpest Galéria (IV. kerület Árpád út 66.) rendezett Köztér - Közhely címmel kiállítást.

Az Újpest Galéria kiállításai gyakran kapcsolódnak a kerület művészeti életéhez és alkotóihoz. Ócsai Károly Újpesten született, és a kerületben élt 1964-ig. Mestere az expresszionista szobrászművész, Bokros Birman Dezső volt. Kiállításon 1967-ben mutatta be először munkáit, mészkő és márványszobrai elsősorban történelmi események és személyek emlékművei. Alkotásain visszatérő elemek a síklapokkal határolt, meghajló és hullámzó felületek. A tárlat történelmi témájú szobortervei közül a Tétényi csata című a szabadságharc honvédjeinek, a Tabáni mészkő szobor című az 1956-os események emlékműve. A művész szoborportrékon örökítette meg a magyar irodalom és történelem híresség: Móra Ferencet, József Attilát, Kossuth Lajost és Rákóczi Ferencet. A történelmi események és személyek mellett Magyarországhoz kapcsolódó jelképek is megjelennek művein, a Makóhoz kötődő hagyma, a lyukas zászló és a székely kapu. Ócsai Károlynak eddig tíz alkotását helyezték el köztereken – Magyarország mellett Ausztriában és Macedóniában –, számos emlékműtervet készített pályázati felhívásokra, amelyek még nem valósultak meg. Például Gracza Antal és Záhony István honvédtisztek Ruzsára tervezett szobra, amely az 1848-as szabadságharc bujdosóinak állít emléket.

A szobortervek mellett a kiállításon bronz kisplasztikák és kartonból hajtogatott szoborgrafikák kaptak helyet. A kisplasztikákon nőalakok, torzók és a magányos fa motívuma jelenik meg a természet erőinek kiszolgáltatott jelképként.

A papírkartonból készült szobrászrajzok egyesítik a kétdimenziós rajz és a háromdimenziós szobor tulajdonságait. A szobortervek szerkezetét a hagyományos krétavonalakon kívül a papírlapból kiemelkedő kartonformák is érzékeltetik. A Négy őselem és az Eszmélet című dombormű tervek szintén kartonból készültek, az egyéni technikáért a múlt évben Ócsai Károly megkapta a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének millenniumi fődíját. A kiállítás március 3-ig látható.

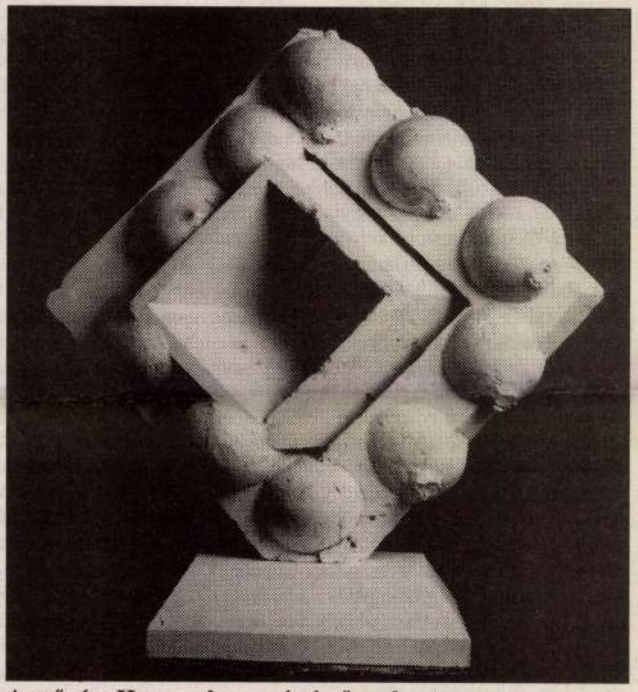

A művész Hagymakoszorú című szoborterve

R. Gy. Zs.

Cintányéros cuda

Nyolcvanöt éve mutatták be a Király Színházban Szirmai A

A Király Színházban nyolcvanöt évvel ezelőtt, 1916. február 12-én mutatták be Szirmai Albert Mágnás Miska című operettjét. Ez volt a színház harmincadik ősbemutatója – amelyet még hatvan magyar zeneszerző ősbemutatója követett. Szirmai muzsikája sem először csendült fel (A mozikirály, A mexikói leány, a Táncos huszárok), de az igazi sikert ez az operett aratta. A mesét, vagyis a librettót Bakonyi Károly, a verseket Gábor Andor írta. A szereposztás is parádés: Fedák Sári, Lábass Juci, Király Ernő, Rátkai Márton, Latabár Árpád. A történet: hogyan kerül be Miska lovászgyerek Eleméry Taszilóként, majd Marcsa mosogatólány Eleméry Märyként a grófok világába, s Baracs mérnök hogyan nyeri el végül az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony kezét. Csakugyan, mintha egy pesti meséskönyvből szólna. Gábor Andor szellemes dalszövegei legalább olyan tartósak, mint maga a muzsika. Ezek a melódiák a magyar zenésjáték-történelem arany lapjait gazdagítják. Nincs is ma sem olyan operettest, ahol föl ne hangozna „A nő szívét ki ismeri", „Úgy szeretnék boldog lenni", „Csiribiri kék dolmány", „Cintányéros cudar világ", „Hoppsza Sári" és a többi nóta. Mégis, maga az operett csak 1948-ban került értő kezekbe: Keleti Márton forgatott filmet belőle. Operatőre Eiben István, díszlettervezője Pán József volt, no és a szereplők: őszinteséggel s fölháborodottan mondja: mert csak egyszerű, tisztességes mérnökember vagyok?! Azzal, hogy Makai Péter nagyszerű díszlete az operett 1916-os ősbemutatójának légkörét idézi meg; hogy Kerényi Imre, a rendező egy jelenet hátterében két egymással szemben úszó hattyút vezényel be a háttér túlezüst tavára és a hattyúkat elúsztatja egymástól; két lény útja; íme, mintha elvált volna; azzal, hogy a nyitány élőképében a sírva fakadó primadonnának a színfalak mögül egy komorna zsebkendőt nyújt be, Rolla grófkisasszony könnyeit fölszárítandó – mint Pesten mondani szokás: a színház egy az egyben vállalja az operettet úgy, ahogyan és amikor megíratott, egy felnőtt mesevilágba utaltan a kort, helyzeteket, figurákat. Ha egy rendezés a mai színpadon így mondja ki és el az operettet azonos hangoltságú szereplőkkel, akkor már föl is oldja ellentmondásait. Ennek a megoldásnak állandóan jelen lévő szelíden ironikus-játékos-kedves-fanyar idézőjele adott esetben sokkal hatásosabb, mint egy átírás. Mert csakugyan az eredeti, az 1916-os darab hangzik el és fel most az Operettszínházban. Két egyenértékű szereposztásban mutatta be a színház a Mágnás Miskát. Bodrogi Gyula és Németh Sándor Miska szerepében, Lehoczky Zsuzsa és Kovács Zsuzsa Marcsa szerepében, Bujdosó Mária és Lipcsey Edit Rolla

Mint egy mese. Baracs mérnök végül elnyeri az osztálykorlátait átlépő Korláth grófkisasszony kezét

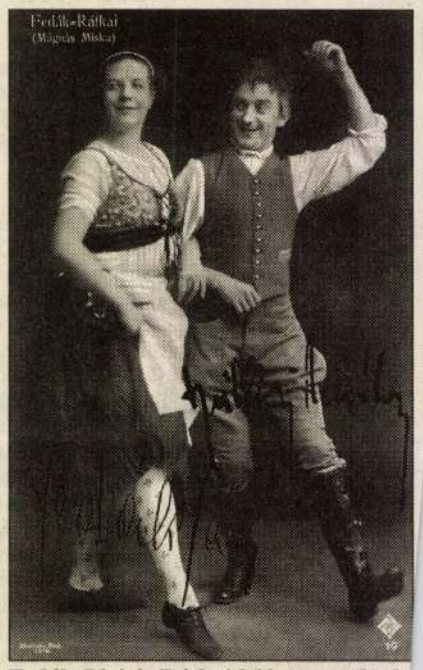

Fedák Sári és Rátkai Márton szolgak

Magyar Nemzet

Pest+Buda

2001. október 22., hétfő

Szerkeszti: Szabó Zsolt E-mail: pest-buda@magyarnemzet.hu

Kormányzati számítógépek

FŐVÁROS. A Főpolgármesteri Hivatal több mint 900 köztisztviselőjéből 105-en nyújtottak be pályázatot a Széchenyi-terv alapján elnyerhető kormányzati számítógépekre – közölte Tiba Zsolt főjegyző. Elmondta, hogy a főpolgármester és helyettesei kabinetjeiben dolgozó tanácsadókat kizárták a pályázati lehetőségből. Ezt Tiba Zsolt azzal indokolta, hogy a pályázaton nyertes hivatalnokoknak több évig az adott szervezetben kell tevékenykedniük. A választott tisztségviselők mellett dolgozó tanácsadók megbízatása azonban a következő önkormányzati választások napjával megszűnik. (MTI)

Aranykoszorús iparosok

JÓZSEFVÁROS. Hárman kapták meg a Józsefvárosi Aranykoszorú önkormányzati kitüntetést az idén. Csécsei Béla polgármester a napokban adta át a kerület legnevesebb iparosainak és kereskedőinek elismerésére szolgáló díjakat. Jobaházi András órásmester 1979 óta üzemelteti órásműhelyét. Katona Lajos asztalosmester 30 éve dolgozik szakmájában, Rosenstein Tibor több mint tíz éve üzemelteti vendéglőjét, amely kis étkezdéből neves közéleti személyiségek találkozóhelyévé lett. (S. A.)

Úttisztítás az ünnep idején

BUDAPEST. A Fővárosi Közterület-fenntartó Rt. holnap, a nemzeti ünnep alkalmából elő-, illetve utótakarítást végez Budapesten a megemlékezések kiemelt helyszínein. A cég megtisztítja ma a Műegyetem előtti útszakaszt, a budai felső rakpartot, a Bem, illetve a Kossuth teret. A Kossuth téren kívül a Vértanúk terén, a Petőfi-szobor környékén, a Széna téren és a Corvin közben végeznek útmosó munkálatokat. A lakossági szemétszállítás ütemében nem lesz változás. (MN)

Ócsai Károly 1956-os emlékműve

Kőbe faragott lendület · Már a múlté az obeliszket elcsúfító műanyag „dombormű" is

Nemrég emelték be a dombormű-vet arra az obeliszkre, amelyet az 1956-os forradalom 40. évfordulóján avattak fel a Tabánban – pénz híján befejezetlenül. Az emlékműről rég eltávolították a nagy botrányok közepette elhelyezett, színes műanyagból készült csúf „művet". A szobor, Ócsai Károly alkotása, hosszas viszontagságok után végre hiteles és teljes formájában áll a helyén.

FERCH MAGDA

Fehér süttői mészkőből összeállított, karcsú, tizenegy és fél méter magas obeliszk tör az ég felé a posztamensébe vágott lépcsősor mértani középpontjából a Tabán déli lejtőjén. A Krisztina körút, a Naphegy utca és a Kereszt utca által határolt parkban álló oszlopon 2,2-szer 2,8 méteres dombormű faragott sziklatömbje, fölötte egy szám: 1956. Az oszlop tetején kiterjesztett szárnyú madár.

Ócsai Károly, amint arról a Magyar Nemzetben már írtunk, templomnak képzelte az építményt, benne a dombormű-vet oltárnak, amelyen újra megjelenik mindaz, ami a fejében járt, amikor a terveket készítette, s újraélte 1956 októberének felemelő pillanatait.

Az óriási tömegekből, egymásba játszó szögekből, síkokból felépülő, mégis szinte felröppenő kompozíción nincs semmi epikusan leolvasható, de így is a forradalom történetét sugallja a boldog nekilendüléstől a szenvedéseken át a végkifejletig – s a feltámadásig a szobor csúcsán a poraiból újjáéledő főnixmadárral. A dombormű minden egyes figurája a valóságból emelkedik a mítoszba, s a mítoszból tér vissza a valóságba. Lebegő nőalak, talán angyal, lehanyatló test, talán halott forradalmár, talán Krisztus, utcakövekből emelt barikád, a szenvedés szimbóluma, a kereszt.

A szobrász, aki mindezt kőbe álmodta, 1956 októberében tizennyolc éves volt. A Képzőművészeti Gimnáziumba járt. Ő is ott vonult a lelkes, tüntető tömegben. Ő is ott állt a véradásra jelentkezők sorában a Karolina úti központban. Egy rozoga teherautón járta a várost, harcolt a Corvin közben, és az utolsókig kitartott a Móricz Zsigmond körtéri barikádon. Azokban az euforikus pillanatokban – emlékezik az akkori időkre – eltűnt minden gyűlölet, boszszúvágy, csak a boldog reménység volt, hogy másként is lehet majd élni. Azután elveszett a remény, s jött a megtorlás ideje. Ócsai sokáig bujkált, és megmenekült. Nem csukták börtönbe, de sorsát így is 1956 határozta meg. Soha nem jutott be a főiskolára. Mindenét elvették, amikor a szülei meghaltak. Megrendelést évtizedekig nem kapott, kiállításait csönd követte. Első köztéri szobrát, amelyet a tétényi csata emlékére készített, 1996. március 15-én avatták fel.

Az 1956-os emlékmű minden másnál közelebb áll a szívéhez. Azért is érintette fájdalmasan, hogy az 1996-ban felállított, nemes anyagból készült obeliszket avatatlan kezek színes műanyag „dombormű-vel" csúfították el hosszú időre. Mindaz, ami akkoriban történt, s amiről a Magyar Nemzetben többször is írtunk, abszurd drámába illik. De az az előadás, szerencsére, véget ért. A múlt héten beemelt dombormű-vel végső formát öltött a szobor.

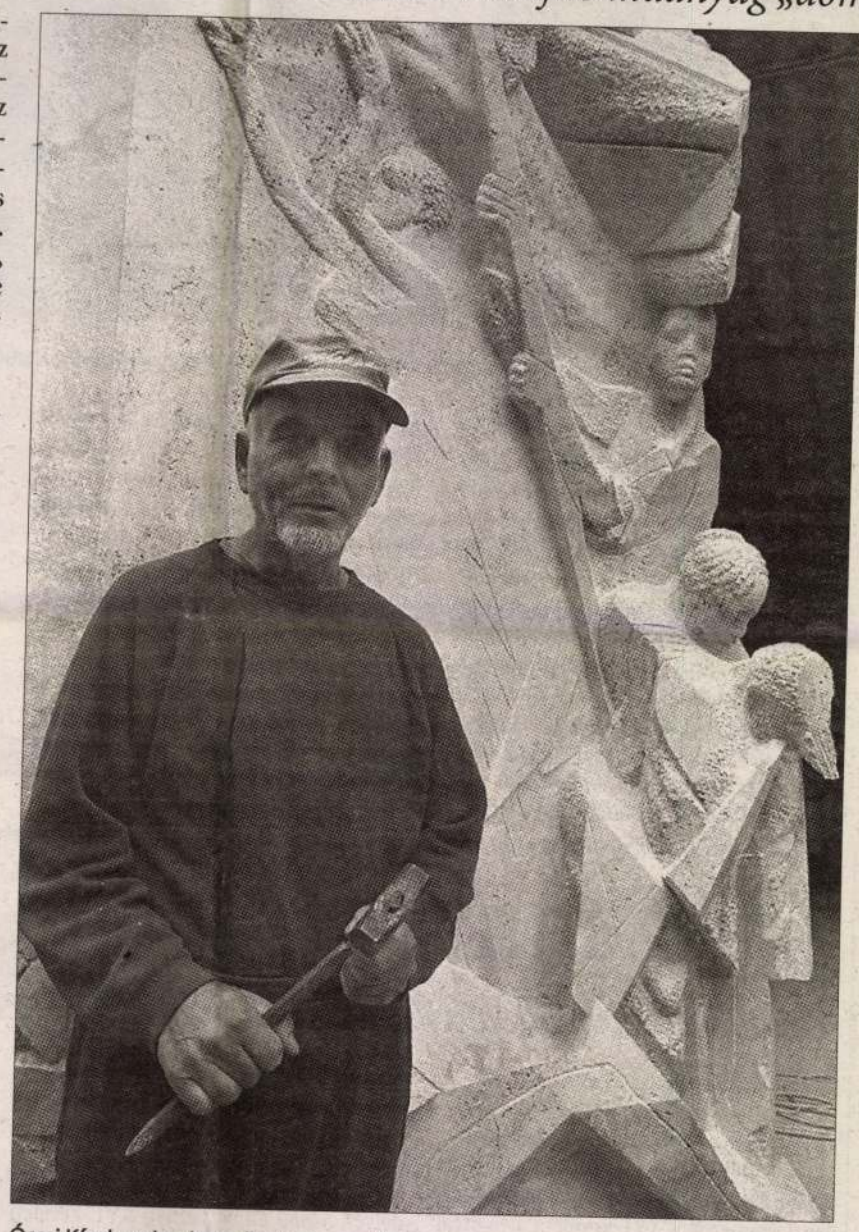

Ócsai Károly a dombormű-vel még a műteremben FOTÓ: NAGY ZOLTÁN

Veszélyes városi bevásárlóközpontok

Jogi szigorítást javasolnak a környezetvédelmi szakemberek · Jótékony lehet a skandináv modell

Budapesten és környékén az új bevásárlóközpontok többsége a külkerületekben helyezkedik el. Az utóbbi években azonban jó néhány kereskedelmi jellegű, úgynevezett többfunkciós hipermarket létesül a városközpontokban, vagy azok környékén is. Környezetvédelmi szakemberek jelentős hiányosságnak tartják, hogy Magyarországon jelenleg nincsen jogi szabályozás a plazák építésére.

PÁL GÁBOR

Hiába mutatták ki, hogy nagymértékben nőnek majd a határértéket meghaladó levegőminőség- és zajszintmutatók FOTÓ: TÓTH TIBOR

A legtöbb plazát eddig a magasabb jövedelmi viszonyokkal rendelkező budai térségbe telepítették. A legnagyobb csoport az M0-s körgyűrű és a nyugati kapuként is ismert M1-es és M7-es autópálya közös szakaszának csomópontja közelében helyezkedik el Budaörs térségében. Léptéktelenségüknél fogva még azok a bevásárlóközpontok is, melyek olyan jó tömegközlekedésű helyeken fekszenek, mint a Moszkva tér vagy a Nagykörút (Mammut, WestEnd City Center), „aláaknázzák" a város szerves fejlődését és az életminőséget. A kereskedelem ilyen koncentrációja ellehetetlenítheti a kisboltokat, arra szorítja a helyi lakosokat, hogy jóval messzebbre menjenek a napi bevásárlás érdekében is. A ritkábban lakott pesti peremkerületekben élőknek viszont továbbra sem javulnak bevásárlási lehetőségei – olvasható a Levegő Munkacsoport és több neves környezetvédelmi és közgazdasági szakember közelmúltban készült közös tanulmányában. A szakértők megállapítják: a fővárosi plazák a még fennmaradt kevés zöld-, illetve potenciális zöldterületen épültek, noha a belső kerületekben igen nagy a hiány sportlétesítményekből, játszóterekből és parkokból. A budai zöldövezetben és a főváros nyugati kapujának közelében aránytalanul sok a bevásárlóközpontok száma, s kaotikus közlekedési állapotokat idéznek elő. Budapesten a háztartások jelentős részét szerény jövedelmű nyugdíjasok, és egyéb gépkocsival nem rendelkező családok teszik ki. Az elamerikanizálódó, a hétvégi nagybevásárlást idillikus szórakozássá emelő életmód a 15–25 év közötti fiatalokra jellemző. A bevásárlóközpontok befektetői főként erre a korosztályra és a tehetősebb középkorú rétegre számít. Már napjainkban is megfigyelhető, hogy a kisebb városi boltok vásárlóköre csökkent az utóbbi években, nőtt viszont az autóra tervezett főváros környéki települések módosabb lakóinak a száma. A Budapestről való „menekülés", kiköltözés egyik jelentős oka a növekvő autóforgalomból származó életminőség-csökkenés. A nagy bevásárlóközpontok száma Nyugat-Európában is nőtt a 90-es években, ám például Dániában, illetve általában a skandináv államokban bevezetett településszerkezeti szabályozás sokat javított a helyzeten. Norvégiában 1999-ben ötéves moratóriumot rendeltek el a városközpontokon kívül épülő kereskedelmi létesítményekre, és ez idő alatt szigorú építési, közlekedési szabályokat dolgoztak ki.

Hazánkban a tízezer négyzetméternél nagyobb alapterületű bevásárlóközpont építése esetén ugyan kötelező a környezeti hatásvizsgálat készítése, a vizsgálat tartalmi elemei és környezetvédelmi követelményei azonban tisztázatlanok. A WestEnd City Centerről és a Mammutról készített elemzések például hiába mutatták ki, hogy a megépítésük esetén nagymértékben nőnek majd a határértéket már korábban is gyakran meghaladó levegőminőség- és zajszintmutatók, a tényeket a döntéshozók figyelmen kívül hagyhatták.

Területeik felhasználásáról az önkormányzatok ma szinte belátásuk szerint, szabadon határozhatnak, a döntés gyakran csupán néhány személy kezében van – húzza alá a tanulmány.

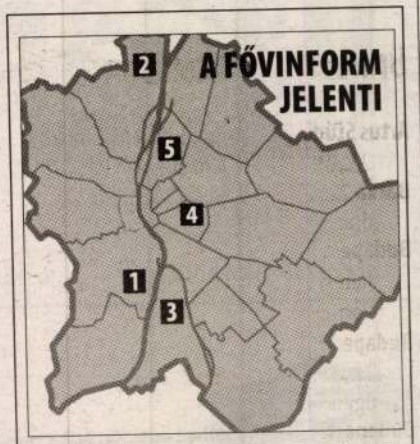

1. Az Etele téri Volán-pályaudvar forgalmának növekedése miatt 206-os jelzéssel mentesítő buszjárat közlekedik hétköznaponként reggel 6 és 8 óra között az Etele tér és a Móricz Zsigmond körtér között. A járat a 7-es gyors autóbuszok megállóiban, illetve a Móricz Zsigmond körtéren, a 6-os villamos megállójában állnak meg.

2. Békás-busz jelzéssel új helyi autóbuszjárat közlekedik a hét minden napján a III. kerületben a Békásmegyer, HÉV állomás és a Váradi utca között.

3. A Csepeli HÉV vonalán a Szent Imre tér és a Boráros tér között 23-án üzemzárásig pótló autóbuszok viszik az utasokat. A Szent Imre tértől a menetrendszerű autóbuszokkal utazhatnak.

4. Csak az Orczy térig járnak a 24-es és a 28-as villamosok a külső végállomásoktól. Az Orczy tértől a Baross, illetve a Blaha Lujza térig pótló autóbuszok viszik az utasokat.

5. A XIII. kerületben, a Göncöl utcában a Tahi és a Fiastyúk utca között a kifelé vezető útpályát lezárták, a másik oldalon irányonként egy sávban közlekedhetnek. A forgalomkorlátozás miatt a Göncöl utca és a Fiastyúk utca kereszteződésben sárgán villognak a jelzőlámpák.

FORRÁS: FŐVINFORM

Forgalomkorlátozások az ünnepek idején

Tilos megállni: ma 8.00 órától 2001. október 23-án 24.00 óráig a Budapest XI., Műegyetem rakparton a Gellért tér és a Bertalan Lajos utca között, 8.00 órától 2001. október 22-én 18.00 óráig a Budapest XI., Budafoki úton a Csiky utca és a Gellért tér között mindkét oldalon, 12.00 órától 2001. október 22-én 22.00 óráig a Budapest II., Bem téren körben (a Külügyminisztérium előtti parkolóban is), 12.00 órától 22.00 óráig a Budapest II., Fekete Sas utcában a Bem József tér és a Tölgyfa utca közötti szakaszon mindkét oldalon, 8.00 órától 24.00 óráig a Budapest VI., Andrássy úton a Bajcsy-Zsilinszky út és a Nagymező utca között mindkét oldalon, a Budapest VI., Hajós utcában az Andrássy út és a Lázár utca között mindkét oldalon, a Budapest VI., Lázár utcában a Hajós utca és a Bajcsy-Zsilinszky út között mindkét oldalon, a Budapest VI., Dalszínház utcában a Lázár utca

Új épületben a német iskola

HEGYVIDÉK. Elkészült a Budapesti Német Általános Iskola és Gimnázium új épülete a XII. kerületi Cinege úton. A háromszintes, mintegy 6000 négyzetméter alapterületű épület 21 millió márkás beruházási költségeit teljes egészében a német külügyminisztérium finanszírozta. Az iskolaépületben a tantermek, szaktantermek mellett színházterem és sportcsarnok várja a diákokat. A budapesti német iskolában 1990-ben indult a tanítás.

Zajszennyezés elleni próbaper

Tovább tiltakoznak a XVI. kerületben a Pálya utcai lakótelepiek

HARASZTI GYULA

Lakossági fórumon tiltakoztak szombat délután a XV. kerület területén épülő raktárbázis kamionterminálja ellen a szomszédos XVI. kerület Pálya utcai lakótelepének lakói.

Mint arról beszámoltunk, a Gondrand Invest Befekt[illegible] akik leszögezték, hogy a jelenlegi állapotokon nem változtathatnak. A kamionok a Határ út felől közelítik majd meg a logisztikai központot, a cég megkapta erre a főváros közlekedési ügyosztályának engedélyét. *Szabó Lajos Mátyás* XVI. kerületi polgármester megígérte, hogy a tizenkét tonnánál nagyobb összsúlyú kamionokat [illegible] pellálni kíván a Fővárosi Közgyűlésben a kerületiek érdekében. A politikus megígérte, hogy a forgalomtechnikai terv megváltoztatását kezdeményezi *Demszky Gábor* főpolgármesternél. A tiltakozók ügyvédje, *Felkai Péterné* szerint a használatbavételi engedély kiadásakor talán még elérhető, hogy a Késmárk utcát használják majd a [illegible] rendőrség segítségével pró-

ÓCSAI KÁROLY

Új művészet

2001. máj.

41.0.

M. D. L.

ODLER farkasmester

Habán mester, Dejte, XIX. század

Csánji 1954. 112. l. VII. t.

Odler, farekas család

Odler Kristóf (kátlói szarmarásu (Pozsony vm) 1689

körül Dejtén (Dechticiach)

Odler János, szül-

1692-ben Dejtén.

Odler Mihály

Modorban dolgozott

+ 1856.

Odler Márton

Odler Pál

Odler István

a XIX. században működtek Felsőmagyarországon -

Odler Rafael, Modorban működik.

K.

Kat Bratislavy 299. l.

Odler MDK
gelencsér

A dejthei Odler műhelyéből sok edény
került ki ~~ráké~~ rák- és kék inda- dekorációval.

V.Ö.:Krisztinkovich Béla: "Mobilis amphorarius magister" Müv.Ért. 1958. 2-3. sz. 134-135.

Gy.Krisztinkovich Mária: Az ujkeresztény keramika kezdetei és európai párhuzamai.
Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960.51-71.l.
58.l.

Odler Antal, „üvegmester" m.U.K.

1776 körül, Parádsasvárra költörik 7-8 üvegfúvóval az újonnan létesített parádi hutába. Ez a parádi üveggyár alapítását is jelenti, melyet a híres Odler habán nemzetség egyik tagja indított meg.

Heves megye müemlékei I. Irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

ODLER Antal „üvegmester". 1776 körül Parádsasvára költözik 7-8 üvegfuvóval az ujonnan létesitett parádi uj hutába.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Edler Antal, üveges mester

alapította Parádon a legrégibb magyar üveggyárat, több habán iparossal együtt, 1776-ban.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Bp.1568- Akadémiai Kiadó, 975. old.

M.D.K.

ODLER, Jan farekasmester

Habán mester, Boleraz, XIX. század

első fele

csányi 1954. 111. l. v.t.

H. D. K.

ODLER János fazekasmester

Slabás mester, Dejte XVIII. század

Csánzi 1954. III. l. V. t.

Odler

dejthei habán farekas

XIX. 27.

l.

Jedlicska E.

220. l.

sen kozá, mésd Kéobbi i-
) A tiszlet kiró ifjú szobrára
tit kulejd. nedi. Ez sat
Pictavio hy arájaiban s a-
enyire mégse rossak. Lekkiley
len. Egy rossz minvész fontai
Spja Ghirland. minkcjebe
aradt tile. Talán a tecfu.
de a minv. probl. mésd
Hetaiszoto gyenyiszéj ulk,
tot fi kozelebb ailt kozá
Tajabb ezt elemben ide
mit fotós. L. Sign. nagyra-
Az elso orosztot az orvidor
– kozgalmos ábr. mód
szimpadiszat. Firenzebe
nemégsen s ismerkedve.

Odler Kristóf

dejthei habán fare-
kas XVII. n.

l.

Jedlicska II.

220. l.

IRODALOM.

JEDLICSKA PÁL. KIS-KÁRPÁTI EMLEKEK ÉLESKŐTŐL VÁGÚJHELYIG. II. köt. 1891. 8-r. 590 lap. E «hely- és művelődéstörténeti tanulmány-ban», miként a szerző nevezi, számos becses adatot kapunk egészben 39 helyről, melyek a Kis-Kárpátok felső regiójába esnek. Nem föladatunk e folyóiratban a mű általános értékét megállapítani, de a magunk szempontjából is dicsérhetjük szerzőt szorgalmáért, melylyel az archæologiai tényekre is figyelemmel volt. Igaz, hogy szerző nem szakember e téren és azért adatai az utjában talált emlékekről nem elég kimerítők és nem is mindig megbizhatók, de bizonyos, hogy könyve minden archæologusnak, a ki azt a vidéket ezután be fogja járni, hasznos útmutatóul szolgálhat és kétségtelen haszna, hogy mindenütt, a hol szerző régi leltárakat talált és kivált a hol a plébániáknál régi följegyzések vannak, azokat szorgalmasan kiírta és így az archæologusok és műtörténészek érdekében is oly derék munkát végzett, mely őket a szerző itéletének fogyatkozásiért kárpótolja. Annak bizonyítékául, minő gazdag anyagot lehet ezen sokszor igen száraz és fárasztó gyűjteményes adattárból kiböngészni, álljon itt egy kis «kalászat». Nádason (Pozsony m.) van egy «ördög barázdája» nevű sáncz, ez lehet az őskorból származó erődítés. Más az őskorba vágó adatot nem találunk. Annál több a középkorra, még több a legutóbbi századokra szóló adat. Szó van a csejthei, jókeői és éleskői várakról; a nádasi, alsó-korompai s erdőházi kastélyokról, a Mednyánszky-féle rakoviczi és a gr. Révay-féle nagy-kosztolányi házról. Középkori templomok vagy ilyenekből egyes részletek vannak: Strázsán, Verbón, Nagy-Kosztolányban, Nádason, Csejthén, Vittenczen és Vágújhelyen. A XVII—XVIII. századokból állanak templomok Lopassón, Nizsnán, Vittenczen, Podolán és Nahácson. Figyelemre méltó oltárok vannak Csejthén, Verbón és Vágújhelyen. Podolán XV. századi, Nádason XVI. századi harang van. A vágújhelyi templom ötvösműveiről közöl szerző egy 1755. évi leltárt, csak az kár, hogy ennek alapján nem lehet tudni, hogy a felsorolt emlékek minő korbeliek. A vittenczi alsó templomban a legbecsesebb ötvösmű egy XVI. századi kehely csúcsíves motivumokkal és szerző szerint hazánk legszebb renaissance-kori emlékei közé tartozik a dejthei (Nyitra m.) templom úrmutatója. Szerző figyelme kiterjed a képekre is, sőt e képeken néha a donatorok öltözetét is, mint érdekes mozzanatokat emeli ki, csak az kár, hogy le nem írja, a mit leginkább az 1645-ik évi nizsnai kép leírásánál sajnálunk. A vittenczi kastélynak 1698-ik évi leírása szerint bőrkárpitos szobát említ és a sztrázsai templomban egy XVIII. századi bőrcasula vonta

Arch. Ért. 1892

magára a szemlélő figyelmét. A vittenczi templom leírásánál említi azt a XVI. századi domború himzésű casulát, melyet innen a boldogult Simor primás Esztergomba vitetett és a csejthei templomban kilencz czéh-zászlót látott, melynek legrégibbje a XVII. század elejéről való. Keszele községének XVI. századi pecsétlőjét közli és a vittenczi plébánia könyvtárából említ egy 1600-ik évi Békesi-féle miniatürokkal diszített könyvet. Végül, hogy az újabb időben annyira fölkapott, sőt talán művészi érdemeiken túl becsült «habánereket» is említsük, azon szaktársaink figyelmét, a kik ez anabaptista agyagművesek alkotásaival rokonszenveznek, ideiktatunk a szorgalmas Jedlicska művéből néhány reájuk vonatkozó adatot. Dejthén Adler Imre korsókészítő anabaptista 1689-ben telepedett meg s e mesterség századokon át e családnál maradt fönn, úgyannyira, hogy mai nap is e család egyik tagja készít habaner korsókat. Jókeön is több anabaptista család foglalkozott korsókészítéssel és talán legérdekesebb, hogy egy 1698-ik évi leltár szerint a vittenczi kastély ebédlőjének pohárszéke teli volt anabaptista művekkel, míg egy 1789. évi leltár szerint már a holicsi gyártmányok szorították ki azokat. *Száraz Antal.*

Dr. GERÉB JÓZSEF. A GÖRÖG VALLÁS ÉS MŰVÉSZET. Segédkönyv az irodalmi és mívelődés-történeti tanításhoz. Budapest 1891. Az Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadása. E kézi könyvből a második, mintegy 50 lapra terjedő rész érdekel bennünket közelebbről. Nehéz volt ily szűk téren, melyen még meglehetős sok képnek is el kell férnie, adni a görög művészet fejlődési menetét; még nehezebb azt VI. iskolás deákokkal megértetni. Azt hiszszük azonban, hogy szerző kisérlete lehetőségig sikerült. Baj, hogy itt-ott elavult könyvek után indult, így a «hősi korszak» jellemzésénél, a hol még mindig az «Atreidák kincstára»-ról van szó, de nincs szó a tirynsi palotáról és azt olvassuk, hogy «régi fejedelmek palotáiból semmi maradványunk». Az sem áll többé, hogy «hőskori» templomot nem ismerünk, a mint nem áll, hogy a görög művészet «legrégibb emlékei» mind elpusztultak, mert igen sok emlék maradt, mely messze túl megyen Peisistratos korán. A hetedik és hatodik századi szobrászat jellemzésében (86.) a fa- és ércz-szobrászat mellett a rendkívül fontos agyagplastikát sem szabad kifelejteni. A Parthenon domborműves zophorosának adott magyarázata nem helyes; az istenek nincsenek a «menetbe bele vonva» és a szakállas pap nem «hajtja össze» a köpenyét, de ellenkezőleg, a fiú hozta s a pap most széjjel veszi.

A Parthenont a törökök puskaporos raktárnak, nem pedig templomnak használták. A tudósok már húsz év óta nem hiszik, hogy a Zeus Otricoli Pheidias Zeusát utánozza. Ezeket s hasonló apróbb botlásokat könnyű lesz a második kiadásban helyrehozni. Az előadás egyszerű és világos. Csak néha zavarja a helyes egymásutánt az olyan eljárás, hogy valamely művész jellemzésébe belefog a szerző, abba hagyja s utóbb ismét fölveszi a fonalat, mint a hogy Polykleitossal teszi (89., 92. l.), másutt kezd a Parthenonról szólni s közben ott hagyja azt és szól az Erechtheionról (95. l.) vagy fölsorolja Skopas és Praxiteles egy néhány művét és utóbb mintha még nem szólt volna róluk, új bekezdésben bemutatja őket «három művész nevéhez fűződik e korszakban a szobrászat önálló fejlődése

Adler Imre

magyar Erasmus, az
habanok egyik ősé.
Mikodott Dejtheni a XVII.
Harad végén.

irod

Tolnai Világ Lex

I. 93. l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Odler

(Adler) Imre

habán farekas

wód

z

Thieme-Becker

I. 84. l. (Lyka)

Odler Imre

dejthei habán
farehas
1689

l.

Jedlicska II.

220. l.

MDK

A Odler Imre és Kristóf

1689.

/A cédulán "Adler" kijavitva "Odler" -re/.

lásd: Révai N.Lex. I. 91.l.

lásd: Jedlicska: Kis Kárpáti emlékek, II.1891.22o.l.

G h. 12o.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Odler Innes és Kristof

Adler Innes és nem Adler

1689

lásd

Révai N. Lex. I. 91 l

lásd

Jedlicska: Kiskárpáti emlékek. II. 1891. 220 l.

Gh. 120.

K.

M. D. K.

ODLER János fazekasmester

Szabó mester, XIX. sz.

Csánki 1954. III. k. # VI. t.

K. D. K.

ODLER János fazekasmester

Szabó mester XIX. 12.

Csánki 1954. III. k. IV. t.

MDK

Odler Imre és Kristóf

1689.

/A cédulán "Adler" kijavitva "Odler" -re/.

lásd: Révai N.Lex. I. 91.l.

lásd: Jedlicska: Kis Kárpáti emlékek. II.1891.22o.l.

G n. 12o.

K.D.K.

ODLER Márton fazekasmester

Szabó mester, XIX. sz.

Csánki 1954. 112. l. VI. t.

ból önkéntes zászlóalj és szabadcsapat alakult. Ez utóbbi nevéhez tű-
ződik a
szekerei
alatt Pe
délnyug
verletét
dásait k

A v
bánia-
jos kirá
XIV. sz
építtette
ban bel
Ilyen er
várának

Idő
berende
maradt
Festetics
értékű f
országos

Egy
választja

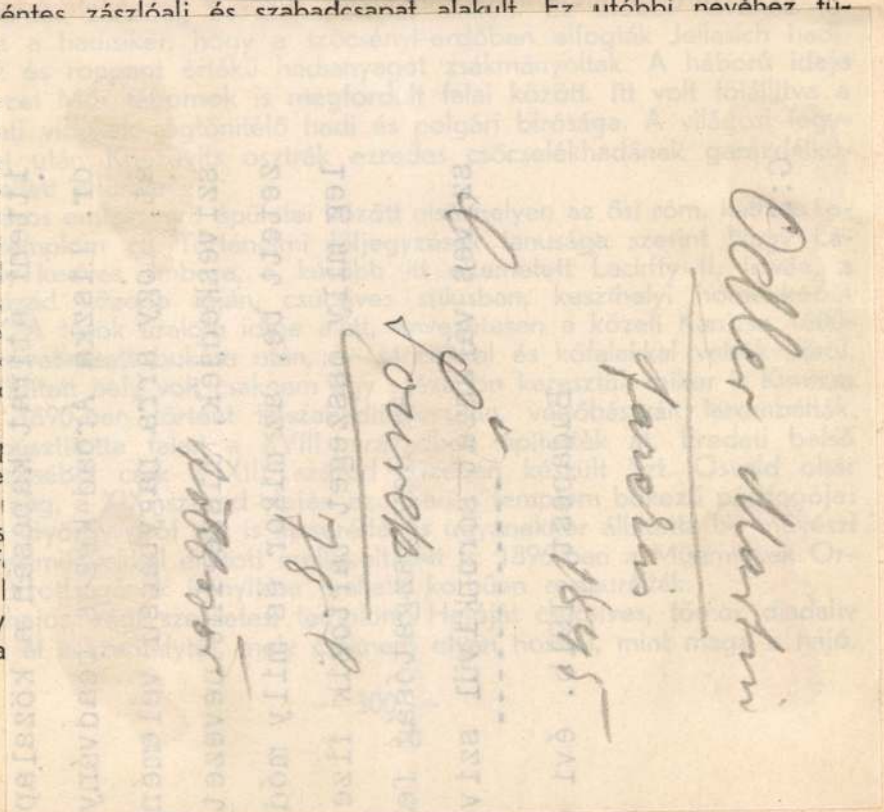

Ott kacérkodik benne az egész partszegély. Ott bámulják magukat benne az ultramarin égen egymást kergető, hófehéren tündöklő, aranyos szegélyű fellegek. És mintha ikertestvére volna a napnak, mely a nagy égtáblárol leszállt hűsölni a vízfelületre, vakító fénnyel szórja onnan aranyos tűzsziporkáit a bámuló szemébe.

Gyenesdiáson túl, alacsony dolomithátságok szegik a Balaton nyugati partvonalát. Ennek a csaknem pontosan észak-déli irányú partvonalnak északnyugati csücskében, egy pontusi agyagból, futó homokból és lőszből fölépített terrasz-nyelv nyúlik a tóba, melyre hosszan terülve, a Balaton-vidék déli felének metropolisa: Keszthely épült.

Már a történelemelőtti idők embere lakta. Apátdomb nevű határrészén, az ősi putrilakások százait ásták ki a pannonagyagból. A Csórégödörből kelta edények, sírmellékletek kerültek ki. De ugyanitt a Kr. u. III. századból származó római sírokat is találtak és abból, hogy a mai hercegi kastély előtt castrum alapfalaira, a város déli végében pedig nagykiterjedésű temetőre bukkantak, következtetjük, hogy a mai Keszthely környékén sűrűbben megült telepe volt a rómaiaknak. És ez természetes is, ha figyelembe vesszük, hogy itt, a Balaton északnyugati csücskénél, — az alább részletesebben említett Fenék pusztánál — valóságos gócpontja volt a Pannoniát különböző irányból átszelő útvonalaknak. A népvándorláskori soros sírok és mellékleteiknek tömeges előfordulása pedig azt igazolja, hogy ebben a zavaros, forrongó időben is előszeretettel fölke-

MDK

Odor Béla,
MÁVAG

festő

2o7. Pásztor.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll./VIT/
Föv. Képtár. 1949 aug. 16.-szept.lo. Kat.

Odor Ferenc, építész M.D.K.

volt a győri új vágóhid magasépítési tervezője, aki azonban az építkezés folyamán meghalt. Az új épületet a napokban nyitették meg.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

Jan. 13. sz. 7. old.

V. Odor Gábor asztalos

M.D.K.

Hermánszegei templom berendezése 1799.

Müemlékvédelem 1967/1. 50. 1.

Ódor György, cizellőr

Munkájával segít a szobrászmű-
vészeknek a cizellőrök. Ódor György
Varga Imre szobrászművész Káralyi-
szobrára emlékezik.

Házigazda Varga Imre szobrászművész.

1977. dec. 27. TV. 22.10 (Kiné)

Ódor Debrecenben,

Tilles Bélával az adásban Podráczki Zsuzsa beszélget. „Kinetika a művészetben" igen kevesen vannak Magyarországon, aki a művészetnek ~~e~~vel az ágával foglalkozik. Tilles Béla három kollégát említ: Debrecenben Ódor kolléga, Egerben Balogh László és Szatmári Béla, Salgótarjánban. Mint teljesen külön mobil műfajt Haraszti Istvánt, aki Tilles Béla szerint világszínvonalon dolgozik.

Kinetika a művészetben.

1981. V. 25. 3. műsor, 20.25 /-V. J.-/

B.Odor Ilona szobrászművész

Veres Péter
Várakozás
Klári
Matyó anya

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I.Képzőművészeti Kiállitása 1948.

B.Odor Ilona szábrászművész

Tanulmányfej
A pataknál
Palika
Pihenő

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata
I.Képzőművészeti Kiállitása 1948.

(Budai Képzőművészek Csoportja)

Magyar Művészeti Műhely kulturszolgálata

I. KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSÁNAK MÜVEI: 1948

B.ODOR ILONA szobrászmüvész.

1919-ben tanitónői diplomát nyert Budapesten. Müvészeti tanulmányait részben itthon, részben Párisban végezte. Tanárai voltak: Vlatróczy Manó, Zombori Moldován Béla és Fülöp Elemér.
1923-24-ben Hollandiában és Belgiumban tanulmányozza a nagy mestereket és rajzolja a holland paraszt életét. 1933-ban Görög- és Törökországban a keleti müvészetet, 1935 és 1937-ben Párisban, majd 1938-ban Londonban tanulmányozza a francia és angol mestereket. 1945-ben a Kelenhegyi-uti müvészházban, bombatalálat következtében minden munkája elpusztult.
Legutóbb 1947-ben a Pedagógusok Szakszervezete kiállitásán vett részt. Mintázásaihoz a magyar paraszti életből keresi témáit. Népmüvészeti gyüjtéssel is foglalkozik. A fővárosnál müködik, mint ált.iskolai tanitónő.

BAJOR ÁGOST festőmüvész.

Esztergomban született s a budapesti Képzőmüvészeti Főiskolát végezte. Tanárai voltak: Zemplényi Tivadar, Ferenczi Károly, Edvi Illés Aladár és Olgyai Viktor.
Sokat foglalkozott grafikával (rézkarc). Több izben volt hosszabb ideig tanulmányuton Itáliában, Angliában és Németországban.
Résztvett mindkét világháboruban.

CSEBI POGÁNY ISTVÁN festőmüvész.

Szombathelyen született. A képzőmüvészeti Főiskolán Vaszary János és Edvi Illés Aladár volt a mestere. Külföldi tanulmányutat tett: "Balló" dijjal Párisban és Nyugateurópában, - állami ösztöndijjal Olaszországban.
Két izben nyert balatoni, - egyszer székelyföldi ösztöndijat.
Fővárosi vizfestménydijak nyertese. Több képe van az állam és a főváros gyüjteményeiben. Az állami Zrinyi Miklós gimnázium rajztanára.

B.Odor Ilona szobrai:

1. Veres Péter	(a NPP tulajdona)	5. Tanulmányfej	(Magántul.)
2. Várakozás	(felajánlva)	6. A pataknál	Ft 300.-
3. Klári	(Magántulajdon)	7. Palika	(Magántul.)
4. Matyó anya	Ft 500.-	8. Pihenő	Ft 300.-

Bajor Ágost képei:

1. Bényi bucsu	Ft 300.-	11. Áradás	250.-	21. Falusi templom	200.-
2. Piac	250.-	12. Romant.utca	300.-	22. Esztergomi utca	150.-
3. Téli világ	300.-	13. Tavaszi szin	250.-	23. Esztergomból	150.-
4. Dorogi lepárló	250.-	14. Falusi házak	250.-	24. Hepehupás utca	150.-
5. Dorogi centrálé	250.-	15. Halászok	200.-	25. Visegrádnál	250.-
6. Dorogi osztályozó	250.-	16. Viharfelhők	250.-	26. Dunáról	200.-
7. Dorogi kp mühely	250.-	17. Gellérthegy	250.-	27. Faluszéle	200.-
8. Visegrádról	250.-	18. Halászat	200.-	28. Eső előtt	200.-
9. Korai napsütés	200.-	19. Estefelé	250.-		
10. Tavaszi napsütés	250.-	20. Alkonyat felé	200.-		

Csebi Pogány István képei:

29. Szegény parasztgyerekek	300.-	38. Székely fiu	300.-
30. Tulipánok		39. Lovasok a Balatonban	
31. Libatömés	400.-	40. Leány kakassal	
32. Jegenyék	280.-	41. Őszi szántás Tihanyban	
33. Gyergyószentmiklósi utca	300.-	42. Vincellér gyerekek	
34. Székely fiu	400.-	43. Fények a Balatonon	
35. Gyergyó télen	280.-	44. Balatonfüredi házak	200.-
36. Utolsó sugarak	200.-	45. Szőlő, körte	280.-
37. Szüret		46. Szeles időben,siófoki mólón	280.-
		47. Napraforgók	

A kiállitás nyitva junius 12-től 22-ig naponta 10-től 17 óráig.

B. Odor Ilona

Tovább

1948.

jun. 12-22

Budai Képzőmű-
vesek Csoportja
(Magyar Művészeti
Műtelz)

M.D.K.

Odor István, városi főmérnök

elhasítette a győri Waggon-
ci gépgyár rt. munkásai részé-
re emelendő 51 lakó épü-
letből álló telep tervét.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.

márc. 7. sz. 6. old.

M.D.K.

Gdor István, városi főmérnök

hidalgozta győr szabályozási tervét.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

okt. 13. sz. 2. old.

Ódor János festő

A Tolna megyei Tervező Vállalat dolgozója. Kiállításra nyílik a Vállalat Klubjában.

Mányoky 1970 III. 26

Odorico bècsi mozaik
művelftöb több diszitö munka van
a fothi templom kriptájában.

Az Orszag Tukre 1864 100 l.

Oeder, Georg német festő

Pesti Hilap. 1881. aug. 12. 3.

a Mücsarnokból

Oedtl Christian - Sándor építőmester,

XVIII. szd., Pozsonyban,
Budán, Temesvárban, Nagyváradon
dolgozott.

Archaeologiai Értesítő
XLIV, 1930, 260.

Fleischer Gyula ismertetése.

Oeconomo

l.

LykaMagyműI800-50

503. l.

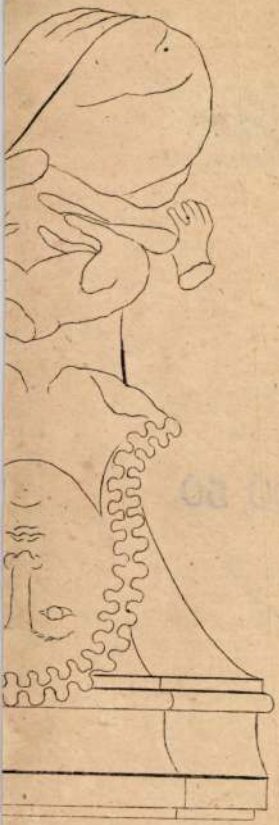

8

9

Oeconomo Aristides Bécs

1861. dec. – 1862. jan. kiáll. Müegylet.
Báró Josika Sámuel archeje, olajf.

Gabii Artemis III. 203.

Oedes adalmetnete

Rohbock Lajos rajza után 1856

A hent Görlitér Budán.

Rexa 101 kép a régi Pest-Budáról

Helikon 1959.

143.

Odri Lohel

1899/900 - 1901/2

Ferkèpzomfoiskèvk

118. P.

Odry Lehel

festo

U. 507

Ódry Lehel itj

fakarékpénztári
tisztviselő
8 hónap, jeles eredm.
plasztikai osztály,
tanár Prenoszil Sándor

Iparrajziskola
1897.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ódry Lehel ifj.

jeles eredm.

Iparrajziskola 1899

Odry Lehel ifj

Bul. Budapest 1871 febr.
Keresk. sells a harai tar
serpenther hivatalnokus
1899/900 II. vendéglát

Gyalogsági, római V. 250.

gy új teménye.

ul-

Ódry ~~[illegible]~~ Lehel ifj

Hivatalnok.

10 hónap jeles eredm.

Tanár Prenosil Sándor

Iparrajziskola 1898

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M.-D.K.

ODRY Lehel operaénekes dilettáns festő

Munkácsy barátja

1861-62-ben Szamossy tanítványa

22., 24., 26.,

Végvári 1958. 53., 281., 285., 291., 315., 316.

328. l.

ÓDRY Mária
Arad, 1953. február 16.
Tképző Főisk. Temesvár, grafikus

Banner Erdély

Odt

épitres

Gentmüeml

22.1.

15

ény

ízneggyen ezer koronáról
os levelekre szóló bélyeg
áraból felvettem
est 1925 VIII/12 én

Saláth Ferenc
k. altiszt

mdk

Odvardus Italicus

1447 ben budai kamaraispán

Hustár, Lajos: A Budai Peivzverés Története
A Középkorban 1958. 123. l

M. D. K.

Odwen

lásd: Michael

Horváth Tiborstutal: Ismeretlen leveltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 180. l.

Művért. 1953. 1–2. sz.

ÓE jelzetü joachimstali éremvésó

KÖZÉPKOR, 6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek, 1300.-1562.

216.-II.LAJOS,MÁRIA és I.FERDINÁND-ANNA.-Elöl:LVDWI.VS. REX.BOEMIE.ET.VNGA.RIE.MARIA.CONIVNX.EIVS:Kettős mellkép b.xxxxxx oldalt j.26.lent:ÓE.1.5.33.-HátulFERDYNA diszitmény D+G+BOEMIE+HVE+C+REX+diszitmény+diszitmény+ Kettős mellkép j.-1533.-35 mm.ezüst/14.11 gr./,vert. ÓE jelzetü joachimstali éremvésó müve. 57.old. Kép. fekete repr. FERDINANDVS

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csoport. Bp. 1972.

ÖE jelzetü joachimstali éremvéső

KÖZÉPKOR, 6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek, 1500.-1526.

215.-II.LAJOS,MÁRIA és I.FERDINÁND-ANNA.-Elöl:LVDOVI VS REX.BOEMIE.ET.VNGA.RIE.MARIA.CONIVNX.EIVS.-Kettös mell kép b.oldalt j.lo.lent: ÖE.1.5.33.-Hátul:FERDYNANDVS di szitmény+diszitmény,kettös mellkép.j.-1533.-35 mm,ezüs /14.11 gr./.verem.-ÖE jelzetü joachimstali éremvéső müve. 57.old. kép.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.Érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csoport. Bp. 1972.

ÖE jelzetű joachimstali éremvéső

KÖZÉPKOR, 6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek, 130 .-1526.

217.-II.LAJOS és MARIA.-Elől:LVDWI VS.REX.BOEMIE.ET.VNGA RIE.MARIA.CONIVNX.EIVS.Kettos melikép 6.oldalt j.26., lent.ÖE.1.5.33.-Hátul:MELANLIA+Ülő nő földgömböt tart egy város előtt.-1533.-32 mm.ezüst.Elolap egyező a 216 számmal ,kép 216.-verő.-ÖE joachimstali éremvéső műve. 57.old. Elolap 216 kép.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa,a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyűjtők kiadványsorozata 5.sz. 5.csoport.
Bp. 1972

OE jelzetü joachimstali éremvésnök

KÖZÉPKOR, 6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek, 1300.-1526.

221.-II.LAJOS és SCHLICK ISTVAN,:lól: LVDWICVS+REX+VNGARIE+ ET+BOEMIE+1.5.26.-Melikép j.széles kalap,Aranyg gyapjas rend.Oldalt OE.-Hatul:STEFAN.SLICK.COMES.DE. PASSAVN.ALTER.40.-Melikép j.széles kalap,köpeny.Oldal OE.-1526.-30 mm.ezüst/10.32 gr./.vert.-OE jelzetü joachimstali éremvésö müve. 58.old.

KUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógúsa,a leg régibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata 5.sz. 5.csoport. Bp. 1972

ÓE jelü joachimstali éremvésö

264.-I.FERDINAND és ANNA.--E/.FERDINANDVS.ROMA.HVNGA.BOH
HE.REX.Kor.mellkép j.Aranygy.r.---H/.ANNA+REGINA+CONIVNX
FERDINANDI+++K.r.mellkép j.oldalt.1.5-38.-1538.-28 mm.
ezüst,vert. ÓE jelü joachimstali éremvésö müve. 11.old.
kép 44.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré
gibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtök Egy.Kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

ÖE jelü joachimstali éremvésö

264.-I.FERDINÁND és ANNA.--E/.FERDINANDVS.ROMA.HVNGA.BOH
HE.REX.Kor.mellkép j.Aranygy.r.oladalt .1.5.-38.-balról
OE.--H/.ANNA.REGIA.CONIVNX.FERDINANDI.+++Kor.mellkép j.
oldalt .1.5.-38.--1538.28 mm.ezüst.vert.-ÖE jelü joachi
tali éremvésö müve. 11.old. fekete repr. 44.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legré.
giebb időktöl 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637-ig.

A Magy.éremgyüjtök Egy.Kiadása..5.csoport,10.sz.
Bp. 1973

M.D.K

OECHS, Joseph Dominik festő

szül. 1775, megh. 1836

arckép és miniatura festő

1799 Kray báró arcképe

Garas XVIII. 17 239. l.

hg. Odescalchi Viktor, graf.

Az utolsó ut./Gróf Sandor Móric temetese/.

Vas,Ujs, 1880. 116.1.

ODERLITZKY Antal tipógrafus

Apám betegeskedik. De rossz szememmel melyik országban
keressem városod? Minek annyit bolyongani ismeretlen országokban,
Havenben, segíteni anyámnak 69 vérkeringéssel
van baj lábaiban, amikor rögtön honvágy gyötör
a nemlétező országból. De mi ez a fájdalom
a zsidókéhoz, a palesztinokéhoz, vagy a kurdokéhoz képest,
itt március van és hozzászoktunk a megcsonkított emberek
látványához, a halottakhoz, és hogy sokan már nincsenek.
Te még még vagy?
Remélem Te jól vagy és írogatsz.
Egy-egy vers!
Ezen én is őszintén csodálkozom.
Szeretettel Emőkatalin.

Bárka
1993/2-3

Ashvidék, 1992. március

Nro. 5. Doppel Mittel Antiqua.
ABCDEFGHIKLMS
NOPQRTUV
WXYZÆJ.
Nro. 6. Text mouſirte Antiqua.
AUT MORES AUT
VITA HOMINI
DECORA.
Nro. 7. Mittel mouſirte Antiqua.
OVID PRODEST HOMINI, SI
MUNDUM UNIVERSUM
LUCRETUR.

Oderlitzky Antal pozsonyi nyomdász
mintakönyvének egy oldala

HELEN HUDSON

A lakó

A történtek után az összes szomszéd azt mondta, mindig tudták, hogy volt valami furcsa Mr Markhamben: ahogy lejött a lépcsőn, szinte a falhoz tapadva, mintha valakit el akarna engedni; magába forduló, alig-mosolya, amely fölfedte fogait, s elrejtette örömeit; ahogy állandóan orgonamuzsikát játszott az öreg gramofonon, templomot csinálva az egész rohadt házból egy héten hétszer, úgy, hogy Mr Dundee, aki cipőjét lerúgva az alattuk lévő konyhában sört ivott, azt érezte, állandó szentségtörést követ el. Mr Kimmelnek, aki egyedül élt, hirtelen eszébe jutott, hogy látta Mr Markhamöt egy padon üldögélni a parkban, valamelyik szerdán, délután kettőkor.

De akkoriban Mr Markham, aki feleségével a manzárdban lakott, csupán sápadt, sovány férfi volt; szürke öltönyt és keskeny nyakkendőt hordott. Jóképű, bár az arca olyan, mintha az eredetinek homályos, agyonnézett másolata lenne. És volt valami idegenszerű benne: megfontolt bólintásában, mereven tartózkodó járásában és a hatalmas távolságban, amely körülölelte, s amelyet nem tudott áthidalni sem udvarias „Jó napot!"-ja, sem kinyújtott karja. Sohasem tudták meg, honnan jött. Csak azt tudták: nem tartozik közéjük, nem odavaló. Olyan, lelket fagyasztó, választékos modora volt, mint aki állandóan vendégségben érzi magát.

Kiejtése nem árult el róla semmit. A neve sem.

– Markham? – mondta Mrs Dundee, a háziúr felesége. – Markham?

– Edwin Markham? – kérdezte Mr Kimmel. – Az, aki a „Kapás ember"-t írta?

Mr Kimmel tanult ember volt, angolt tanított a helyi gimnáziumban. Kollégáiban állandóan csalódott; szülővárosa utcáit ebben az örökös csalódottságban rótta, Cyrano, Andrej herceg és Lord Jim társaságát áhítozva.

– Nem, nem Edwin – szólt Mrs Dundee. – Azt hiszem, Peter. Ő már látta Markham kezét: vékony és sima volt, mintha a legnehezebb, amit emelt, egy kés lett volna, amivel mindent gyorsan elintézhetett. A feleség az, gondolta Mrs Dundee, aki húzza az igát.

Markhamék csendes pár voltak. Még azt sem látta senki, hogy beköltöztek. Egyszerűen csak megérkeztek egy este, mint régi lakók szokták, s letörölték cipőjüket alkonyatkor. Sem alacsonyak, sem magasak nem voltak, fiatalok sem és idősek sem, csöndes pár, akik őrizték saját világukat, tartózkodva minden szokatlantól. Ott ácsorogtak a küszöbön és törölték a cipőjüket.

Mrs Dundee, kinézve a konyhaablakból, látta, ahogy ott álldogáltak; látta Markham hosszú, sápadt arcát, amely olyan sima és vékony volt, mint egy elhasznált szappandarab.

– Szakállt kellene növesztenie – gondolta. De amint megpróbálta elképzelni szakállasan, hirtelen nagyon ismerősnek találta az arcot, bár nem tudta kire is hasonlít. Csak azt tudta, hogy az elképzelt arc fájdalommal tölti el. Leült, mivel nagy volt a terhe: gyereket várt. Gyereket, akit nem akart már. Elfordította a fejét: nem akarta látni a sima, gyámoltalan arcot, a feleség zömök lábát.

Odescalchi Victor hg

Hadjárat. T.5646.

Az előtérben középütt Zichy Frigyes grófot látjuk, ki hátrahanyatlik, a háttérben pedig Vicenza épületeiből a lakók nézik az ostromló osztrák csapatokat. Felirata:

HELDENTOD DES GRAFEN FRIEDRICH ZICHY von VASONKEÖ
k.k. Oberlieutenant bei E.H. Carl Uhlanen;
zu Vicenza, den 23. Mai 1848.

alól balra: Gez. v. Fürst Victor Odescalchi k.k. Cadet.
jobbra: Gedr. b.J. Höfelich in Wien.

Kny., alányomással, mér. a vk. 22.1: 34 cm.

Szn. 740-98-
343-98-17.

AZ UTOLSÓ UT. (GRÓF SÁNDOR MÓRICZ TEMETÉSE.) — HERCZEG ODESCALCHI VIKTOR RAJZA.

Vas. Ujs. 1880. 116. l.

dög és a Fehér Ördög onnan jött már alá hatvanadmagával rettenetes haragnak és gyilkos fegyvereknek hatalmával.

Patkós Dani jól látta a haramia-sereget, de azért meg nem ijedt. A gyámoltalan rablót, a ki kezében lógott, oda vágta lova lábához s ment szemközt, neki a két Ördögnek, neki a bizonyos halálnak.

A Fekete Ördög jött élén a seregnek. Egyetlen fegyvere volt a hosszunyelü iszonyu vas kalapács, melyet ugy forgatott félkezével, mint más a sima vesszőt. A sereg után lomhán lépkedett maga a Fehér Ördög dárdával és mordályokkal. Dárdáját mint valami nagy szálfát vonszolta maga után. A haramiák ujjongva, kiabálva, ugrándozva, botjaikat, dárdáikat, puskáikat emelgetve nagy zsivajjal követték a két marczona vezért. Látták, hogy nekik fölöstökömre is kevés lesz az az egy szál kurucz vitéz.

Patkós Dani halavány arczczal, összevont szemöldökkel s összeszoritott ajakkal közelgett lassan feléjök. Lovát egyenes sziklafal tövében vezeté, hogy hátulról védve legyen. Ádáz sasszemeit le nem vette a Fekete Ördögről. A Fekete Ördög rabolta el Susánnáját. Ennek az egy embernek meg kell ma halni. Egyéb nem volt elméjében.

A Fekete Ördög tiz lépéssel megelőzte seregét. Lőtávolba érve megállt, dörgő kaczagásra fakadt s kalapácsára támaszkodva gunyolódó hangon szólt Patkós Danihoz:

— Én vagyok Vaszili Negru héj! Én vagyok a Fekete Ördög héj! Hát te féreg, ki vagy te, a ki meg mersz állani én előttem?

Patkós Dani elővette mordályát s egy szót sem szólva rálőtt a Fekete Ördögre.

A lövés nem talált.

könnyü zsákot, ugy vágta a haramiák közé. Öten-hatan összeestek a holttest sulya alatt.

A Fehér Ördög három ugrással ott termett a haramiák élén. Dárdavégü szálfáját magasra emelé s ráorditott a rablókra:

— Előre bitangok, fogjátok le elevenen, mert különben összeráglak benneteket.

S szálfájával oda mutatott Patkós Danira.

De Patkós Dani most se ijedt meg. Hátát megveté a sziklafalhoz, s azt ugyan látta, hogy itt most már meg kell halni, de azért kardját balkezébe, taglóját jobbkezébe véve haragos szemekkel várta a haramiasereget. Még sürgeté is őket:

— Ide jertek, épen ti kelletek nekem!

E pillanatban a távolból ujra felhangzott a tülök bömbölése, s mikor az elnémult: messze, messze földről a túri határ felől trombitaszó harsogása hallszott, mintha csak katonák jöttek volna onnan felől.

(Folyt. követk.)

Csizmadia-műhely.

Biczó Géza rajza.

Csizmadia, még pedig törzsökös magyar csizmadia!

De van-e a kerek világon töltött káposzta és csizmadia szép Magyarországon kivül? — és ha netán volna is: madzaggal van annak — már t. i. a töltött káposztának, — mind a két vége bekötve. A mi pedig a más nemzetekből kikerült *lábtyüművészeket* illeti, azoknak a titulusa a magyar csizmadia mellett csak — csiszlik!

Ő kegyelme — a májsztrom, — a magyar mesteremberek közt a leghumorosabb alak, s ezért a legnépszerübb is. Nincs olyan ujondonnat uj kalendáriom, a melyben egy pár csiz-

tepertős turós csuszába, a mit gyöngyöm Tinikám az én nótámat danolgatva gyúrogat odakint a konyhán.»

Majszterné asszonyom is abban a hiszemben van, hogy a szeméből se néz jó ki ennek a nem tudom miféle szerzetnek; ugy találja, hogy jobb ennek odakünn, mint idebenn, s kitanogatja a Peti gyereket, hogy aztán kisérje ám ki az utczaajtóig, nehogy a Bojszi lehuzza róla, a mi ugy is csak mintha irgalomból fityegne a testén.

Biczó Géza rajza, melyet saját festménye után készitett lapunk számára, élénken tünteti föl e jelenetet, melyhez hasonló bizonynyal nem egy fordul elő nagy Magyarországon. Drámai momentum van e szerencsésen gondolt genreképben, mely magyarázó szöveg nélkül is egész kis történetet jelenit meg a néző szeme előtt. Nagy megfigyelő tehetségre és gondos tanulmányra mutat az a tisztesség, melylyel e képen a csizmadiaműhely minden aprócseprő szerszáma, butora össze van válogatva. Az embernek szinte eszébe jut az a régi vers, mely igy kezdődik:

«Ár, gyüszű, lapos tő,
Sámfa, kapta, karmentő» stb.

De az arczkifejezések is, kivált az öreg mesteré, igen jellemzők s teljesen megmagyarázzák azt a lelki állapotot, melyben az egyes alakoknak hasonló körülmenyek között lenni kell.

Az angol parlament megnyitása.

Viktoria angol királynő férje halála után meglehetősen visszavonult a nyilvánosságtól s még az állami ügyek elintézésénél megszokott szertartásokat is mellőzte. A londoni polgár évenként láthatja a lordmayor beigtatásánál szokásban levő szertartásokat, naponként gyönyörködhetik a törvénykezés ősdivatu eljárásában; de az állami szertartásokat ritkán láthatják, a parlamentet a királynő évtized óta alig kétszer nyitotta meg személyesen. Nem csoda

*

Hercey Odescalchi Viktor

rajzoli

1. Az utolsó út. (Gróf Sándor Móricz temetése). Fametszetben közölve a hercey rajza Vas. Ujs. 1880. 116. l.

Odescalchi Victor hg.

Heldentod des Grafen Friedrich Zichy von Vásonkeö / K. K. Oberlieutenant bei E. H. Carl Uhlanen, / zu Vicenza, den 23. Mai 1848. Közonat, sárga alapnyomás, folio.

Zeh. Gez. v. Fürst Victor Odescalchi, K. K. Cadet.

M.T.K.

ODORICO

A fóki templom építésénél közremű-
ködő művész

Ybl Ervin: Ybl Miklós 122.

ODORICO, Johann Bapt. mozaikkövező. XIX. szd. 2. f. MDK.

Ybl Ervin: A budai várpalota helyreállítása a XIX. szd. derekán
Tanulmányok Bp. multjából. 1956. XI. köt. ~~[illegible]~~ (317. l.)

Odrobics József munkásfestő.

Magyar Nemzet.
1949. VII. 23., 2. old.
(: Jelentés :)

MDK

Odrovics József festő

F.A.E: A csepeli dolgozók képzm. kiáll. Szabad Nép 1949. jan. 11.

Odrobina András, [ ]

L.: Szán Endre

Kovács György Attila: Hollóháza tegnap, ma, holnap 6.

Nincszabadság, Br. 1978. aug. 8.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JUL 27

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Odrobina Tamás

1021

Leányfej

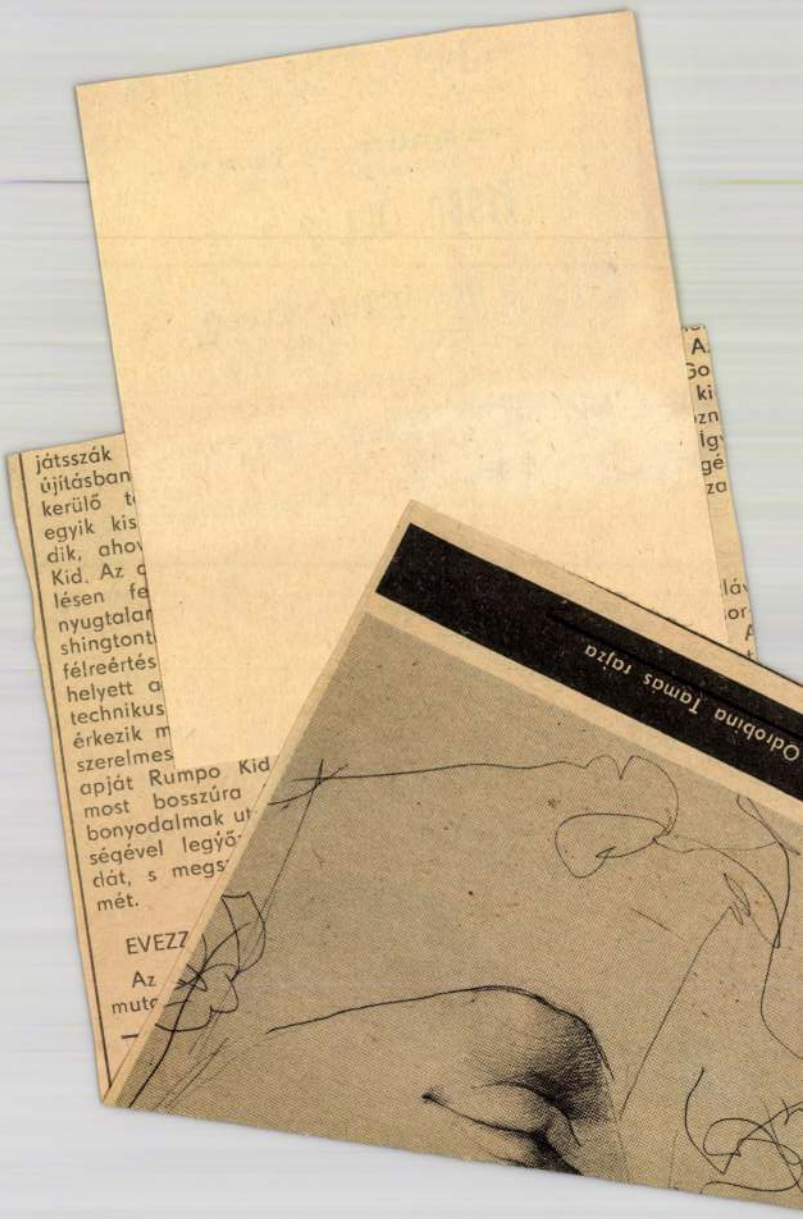
játsszák
újításban
kerülő
egyik kis
dik, ahov
Kid. Az
lésen fe
nyugtalan
shingtont
félreértés
helyett a
technikus
érkezik m
szerelmes
apját Rumpo Kid
most bosszúra
bonyodalmak u
ségével legyő
dát, s megs
mét.
EVEZZ
Az
muto
—
Odorbina Tamás rajza

Ódry 1918

jelzés a

Dicső Lapok

(a 30-as honvédek késhetenkint megjelenő tábori képes folyóiratának) fejlécén

1918 III. 15. I. évf.

2. 17.

Odry Béla

festő

1890.

Címmisk 1930.86.1.

Ódry Dániel mézeskalácsos + gyertyakészítő MDh

50 éve folytatja apjától tanult szakmáját a kihalóban levő szakma idős mestere. Műhelye 150 éves, berendezése érdekesség, ritkaság. Ódry Dániel nem nevel utódokat, de nagy gonddal végzi munkáját s gyakran jelenik meg a vásárokon gazdagon díszített, Tűkrös mézeskalács szivekkel és egyéb készítményekkel.

— : Az utolsó egyi mézeskalácsos 6

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. okt. 29. [Vidéki]

Odry Ida

Hakállas, kalapos férfi fejet ábrázoló Kvétavojza 1848. febr. 13. rót a Marastoni akadémia [rajzai között a Hekerfő-városi Múzeumban

[növendékének

csoportositott iparos és kereskedőinek névjegyzékét azon tiszteletteljes kéréssel, hogy ajánlattételre és pályázatokra méltóztassék felhivni, illetve megbizást adni a névjegyzékben felsorolt érdekelteknek.

Abban a reményben, hogy a mélyen tisztelt Cim minden alkalommal jóakaratulag fogja támogatni fenti kérésünket, előre is hálás köszönetünket fejezzük ki.

Hazafias tisztelettel

vitéz Békey Béla ny. Mk

ODRY József
Szabadka, 1907. december 30.
Képz. Főisk. Bpest, festő és grafikus

Banner Erdély

Odry József

1928/29

Ferképzomfoiskèvk

118. l.

Odry Lehel

operacüeches.

Itju korában festőnek készült, később műkedvelésből foglalkozott a festészettel. 1913 áprilisában Aradon kiállította Liszt Ferencet ábrázoló képet, melyet az alábbi forrás dicsér.

U. 507.

Arad és Vidéke 1913.

ápr. 13. (Odry Lehel Liszt-portréja.)

Viszont az alábbi forrás keggetlenül levágja.

Aradi Közlöny. 1913.

ápr. 13. („Művészet" a kirakatban.)

Odry Miklós

1919/20 II. – 1920/21 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

112. l.

Ódry Miklós

szül. 1898 dec. 15, Rk.
4 középisk, 2 iparműv-
1919/20 II. elsőéves művész-
nőv. Ballóéde
1920/21. I. másodéves
Ballóé-

Homeros III. 44

Odry Miklós

grafikus

1914–1919

Éimisk 1930. 86. l.

Odorini rk. templom

gótikus

alaprajz és ajtó

Tverk Szepesség

7. tábla

részletek

u. o. 8. tábla

Odorini rk. pléb

templum

Szepesvm.

Div Felsöm

317. l.

Tillandsia usneoides

Spanskt vitskägg

Oeder L

U. 4233. 64. l.

Varjú Elemér VIII. 110

L. Oedor

accélmatsző.

lásd

L. Rohbock

Oeder L

läsd

Lam 1887 32 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alái

8. sorsz. Műhelyi minta.

Oeder

acélmetszö

lásd

Kremrégi Bp 32. l.

Tőke számla

Pénztárszámla

Külföldi pénznemek számla

Váltószámla

Értékpapírszámla

Értékpapír selvénypszámla

Folyószámla

Kávészámla

Tea számla

Rumszámla

Cognac számla

Likőr számla

Pesth und Ofen láttképe. Acélmetszet

R. Alt pinx. Oeder sc. 26x15 cm.

Bedö R. tul.

Kr. (2.) 333.

Oeder

Oeder, L.

rezin-

l.

Schoen Pest-Buda

64. l.

Mücnlépek Orsz. Bizottsága

I. 106

Érkezett 1904. szeptember 9.

665/1904. sz. (Arad, 1904. szeptember 6-án 325. sz. a.)

Az aradi Kölcsey-egyesület elnöksége az 1902. évi régészeti államsegélyből elszámolatlanúl maradt 69·75 kor. leírását kéri (Leirat az elnökséghez, 1904. IX. 30.)

Oeder L.

acélmetsző

Roh Hunf. III.

Veszteglő a Veres-
toronyi szorosban.

Maros-Vásárhely,
főpiac.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Oeder L.

Rohbock rajzai után Él-
mült acélmetszeti az alábbi
műben

Roh Hunf I.

Hentzi emléke Budán
Gödöllői kastély

Roh Hunf II.

Temesvár.
Veszprém

Oeder Lajos
acélmetsző

l.

Izilágyi: Magy.
nemzet tört. X.

488. l.

Csak az lehet a magyarázata e t
sajátos látása. Nem csak az ízlés, a s
a látás is. Ezt legtalálóbban bizonyítj
képmást látva, az első pillanatra fölis
az sem kerüli el figyelmünket, hog
alapvonásuk van. Ennek folytán e k
typus véső dnek emlékünkbe. Ezt ne
ról. Az utóbbiak teljesen egyéni hat
festett képmásokban csak is egyének
világos. Van Dyck hű képmásokat f
azonban másként látunk. És e külö
vagy eljárásában rejlik az oka annak,
tipikus jellegüek.

De nem csak a képmásokról áll
különböző korban készült másolatait,
a 18-ik században rajzolt képét. Noha
az eredetit, még is nem számítva a raj
eltérő tipus lesz és e tipusok azt tü
a 18-ik században.

Oedtl Christian Alexander 30

Schoen Anno tempt:

oktatásügyi minisztertől.

934 DEC. 24

5

k Orsz. Birokbágá-

Budapest.

VII., Aréna-ut 41.

Oedtl, Christian Alexander

bécsi építőmester

Magyarországi munkái-
ról lásd

Arch. Ért. 1930. 260. l.

id. Fischer v. Erlach
Martinelli és más bécsi építőművészek
pályája volt.

idius Tilborch.

. † ugyanott 1654-ben.

lád, a mely előtt gyümölcs-
yér és egyéb nyalánkság van,
kart asztalnál foglalt helyet
ennyi hölgyből áll, a kiket
i lát el vörös borral a balról
ott asztalon innen látható réz
ből egy balról ül, jobb kezét
a tányért fogja; egy szemközt
léje néző hölgyet, kinél boros
l helyezkedett el és a sárga
ja, a ki mellett egy kék ruhát
lében tányérral. A szolgálók
pedig edénynyel közeledik.
és két játszó pincskutya köti
ján át a konyhába tekintünk,
háttérben, az ablak közelében,
s szemközt, a mintázott falon,
fekete hollandi keretben.

cm. — Lelt. sz. 4122. — Vétetett
z. engedély értelmében a Rudolf
yis 8918·91 K-án (502–912). —
14–912). — Elszámoltatott 1912
ámolásra nézve lásd a 31992–912

1/1
830 (4122).
983 (1637).

Oedtl, Ch. Alexander

9 1

MAGYAR MÜVESZET

1933.93

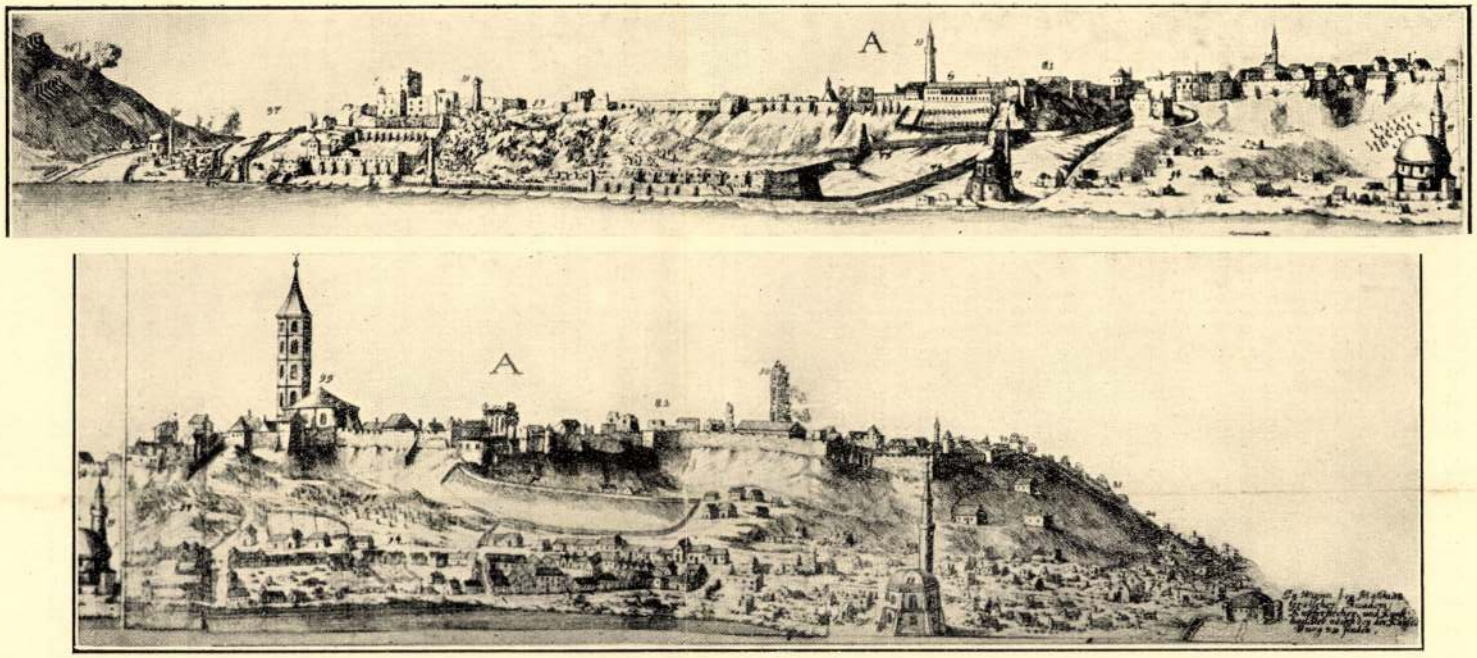

7. Buda az 1686-i ostrom után,
Juvigny—Greischer.

34. Némethy Lajos: A Budapest-vízivárosi Erzsébetiek (1885) című művének 38. oldalán leírja a csillárt mestere megnevezése nélkül, akinek a nevét a budai ferencesek levéltárában levő Protocollum Conventus S. Francisci Budae című kézirat I. kötetében találjuk.

35. Bedekovich Jos.: Natale solum ... Sancti Hieronymi in ruderibus Stridonis occultatum ... Neostadii Austriae: Ex Typographeo Mulleriano. MDCCLII. Pars I. 305. old.

36. Pesti városi tanács 1747 március 10-én hozott határozata az ülés jegyzőkönyvében: »Die bürgl. Bildthauer alhier bitten den *Pauliner bildthauer* nicht anzunehmen. Weillen der sogenante Pauliner bildthauer virtuos, fleissig in Arbeithen, und schon hier Possessionirt ist; als sehete man nicht, wie man ihme das Burgerrecht absprechen könne.«

37. V. ö. Roka Joh: Alt und Neu Waitzen ... Pressburg und Kaschau 1777. 70—71. old. — Schematismus venerabilis Cleri almae dioecessis Vaciensis pro anno ... 1835. Posonii: Belnay. XXVIII. old.

38. Velics László: Vázlatok a magyar jezsuiták multjából. III. köt. 1914. 98. oldal.

39. Pauer Joan: Historia Dioecesis Alba-Regalensis ab erecta sede episcopali 1777—1877. (Albae-Regiae, 1877.) című művének 192. oldalán azt írja: »Sacristia propter singularem sculptoriam artem omnino elegans et rara. Imagines e ligno sculptae nobilissimi artificis manum demonstrant. Opus est fratris e Societate Jesu.« A budapesti Egyetemi Könyvtárban. Ab. 82. jelzés alatt található Historia Missionis Alba-Regalensis Societatis Jesu Ab Anno Domini MDCCXXVII. című kézirat az 1764., 1767., 1768. évi feljegyzései között méltó magasztalással írja le a sekrestye számára készülő plasztikus díszű berendezést és célzást sem téve annak mesterére, utolsó feljegyzését ezzel végzi: »Id in Compendio citra fucum dici potest: opus esse, numeris omnibus absolutum.«

40. Hist. Colleg. Bud. 1762. évi feljegyzései közt: »Perillustris, ac Eruditus Dominus Adalbertus Barits, Nobilis, ac Eruditus Dominus Baucker Austriacus Viennensis, Eruditus Dominus Valentinus Viser Ungarus Quinque-Ecclesiensis tentamen publicum Mathematicum Mense Augusto, ex Arithmetica, Theorica, Geometria plana, et solida, Mechanica, Hydrostatica, Hydraulica, Aerometria, Architectura civili, ac Militari non vulgari sui commendatione subiverunt.« 1767. évi feljegyzés: » Curata a Professore Matheseos corpora Geometrica magno novellis Geometris adjumento futura.«

41. Molnár Jánosnak Jesus Társasága szerzetes papjának A' régi jeles épületekről kilentz könyvei. Nagy-Szombat ... MDCCLX.

42. V. ö. Szinnyei J: Magyar írók élete és munkái. XII. kötet 1908. 1329. oldal.

43. Materia tentaminis publici ex Architectura Civili quod in Regio Archi-Episcopali Nobilium Convictu ex praelectionibus domesticis P. Petri *Spaits* e Soc. Jesu Architecturae Civil. et Milit. Professoris. Subivit Illustriss. Dom. Paulus L. B. de Réva ... Mense Augusto die Anno MDCCLXVII. Tyrnaviae, Typis Colleg. Acad. Soc. Jesu Anno ut supr. Báró Vécsei József kiadványa teljesen egyöntetű, azonos ezzel. Sem Petrik, sem Szinnyei könyvészete nem ismeri. Szerző gyüjteményében.

44. Goethe: Italienische Reise. Goethes Autobiographische Schriften. Band. II. Leipzig, 1923. Insel. 13. old.

45. V. ö. Szinnyei J: Magyar írók élete és munkái. XI. köt. 1906. 616—617. old. Munkái közt említi: Elementa architecturae ... 1779; Geometria practica ... 1796. című műveit.

46. Braun, Joseph: Die Kirchenbauten der deutschen Jesuiten. Zweiter Teil. Freiburg im Breisgau, 1910. 363. old.

*

A jezsuiták budai építkezéseiben résztvett *Christian Alexander Oedtl* bécsi kőművesmester is, amint azt az 1726 júl. 26-áig készült műveinek sajátkezűleg írott Specificationjában olvassuk: »Zu Prespurg Graff Paluj (t. i. Pálfy) und Pallatinus ·1· Garten, ·2· Heüser. — *Zu Ofen die Jesuiter und ·2· andere Heuser.* — Zu Gross Wardein Jesuiter und Einen Pfarhoff. — Träntschin die Jesuiter. — Graf Erdödj all- seine Schlosser, sowohl in Hungarnals Croaten.« E munkák pontosabb részletezése még megoldásra váró feladat. Kézirat az Archiv der Stadt Wien tulajdonában Genossenschaft der Bau- und Steinmetzmeister uralte Haupthütte in Wien Fasc. C. C. alatt található.

Oedtl
bécsi építőmester

l. XVIII. sz.

Schoen Buda és Óbuda

4. l.

Budapest IV. 261

Oedtl Christian

Alexander

osztrák építőnester

magyarországi

l. tevékenysége

Magyar Művészet

1929. 387. l

Oedtl Christian
Alexander

l.

Schoenkörpvárosh

122. l -

Oedl, Christian Alexander

építőm.

l.

Biró Nagyvárad

82. l.

Fig. 20. Ostensorio della chiesa di San Leucio ad Atessa.
Opera di Nicolao di Andrea di Pasquale da Guardiagrele. 1418.

Oedtl , Christian Alexander MDK

Budavári Nagyboldogasszony-templom.
1687-1773 között a jezsuiták. Ebben az időben a bécsi Christian Alexander Oedtl és Hölbling János átépitették.
1873-1896 között Schulek Frigyes épitette ujjá.
1950-1960-ig helyreállitotta Borsos László.

Repr.: 75. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 45-46.l.

Oefner Fridrik

Lind

Mátrai Gábor 1997. k. M.
98, l

922

322.

Bleeck, Pieter van

Fiatal leány kép mása.

Mezzotinto

252 X 201 mm.

K. 15. —

Oegg, Georg

l.

Szm Egermür

83, 1.

Vasárnap **16** Kat. Pünk.	Izr. 6 Sabuoth 1. n.
Hétfő **17** Kat. Pünk. h	Első negyed 7 óra 49 p. Izr. 7 Sabuoth 2. n.
Kedd **18** Kat. Venanc	
Szerda **19** Kat. Cölesztin	
Csütörtök **20** Kat. Bernard.	
Péntek **21** Kat. B. And.	
Szombat **22** Kat. Julia sz.	Izr. 12 S. Nassza 1. P.

OEGG, Johann Georg würzburgi vasmüves, lakatos.
A würzburgi hercegérseki kastély hires kovácsoltvas kapuit készíti a XVIII. század első felében, az ő tanitványa --+ Hefele Menyhért és ebből a körből kerül Egerbe --+ Fazola Henrik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ocham, Paul

cinōntō

l.

Csat-Frey Ős Kunst

XXIV. k

148-l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Nagyprépositi lak, Homlokzata közep risalit erkélyrácsa zattal.

Oelbauer Ferenc

festő

1754 Kolber

Csányi 1954

27. l.

Oelbauer (Oelbrauner)

Franz

festo XVIII. n.

l.

Schirek Holitsch

109. l

1935 december 1–31

M.D.K.

Oeffner Ambrosius, lakatosm.

Budán dolgozott. Szül. Buda. Róm. k. házas. Budán polgárjogot nyert. 1791. V. 13. 250. o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237. o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M. D. K.

OELBAUER Ferenc

(1754), a holéesi gyár festője

Csányi 1954. 24 l.

OELBST, Peter, pozsonyi kőművesegéd

P.O., Maurergesell, 3 éves fia meghalt. (1812, 203 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

OELENHAINZ, FRIEDRICH (Endingen, 1745 – Pfalzburg, 1804)

Tübingában és Ludwigsburgban folytatott művészi tanulmányokat. 1766-tól 1788-ig Bécsben működött, majd vándoréletet élt. Ennek során megfordult Németországban, Svájcban, Olasz- és Franciaországban. Magyar megrendelők számára néhány arcképet és Somorjára oltárképet festett.

97 Gróf Festetich Imre képmása, 1802 64. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 71 x 55,5 cm
Jelezve hátul a vakrámán: Oelenhainz f.1802.
JMM, ltsz. 55.11

Festetich Imre (1764–1847) császári és királyi kamarás, a Keszthely fellendítéséről híres Festetich György testvére. A festmény a Chernel-család hagyatékából származik, akik a Festetich rokonsághoz tartoztak. A vándorfestő műve nyilván egy családi galéria számára készült. A mellképkivágat a nálunk megszokott típushoz kapcsolódik, de a beállítás közvetlensége és a divatos viselet rendkívül finom kidolgozása eléggé szokatlan magyar viszonylatban.
Publikálatlan.

98 Gróf Festetich Imréné Boronkai Katalin képmása, 1802 64. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 71 x 55,5 cm
Jelezve hátul a vakrámán: Oelenhainzfecit 1802.
JMM, ltsz. 55.10

Provenienciájára és értékelésére vonatkozólag lásd az előző számon bemutatott párdarab-
ját.
Publikálatlan.

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980

OELENHAINZ, F. festó

Somorjo, ev. tpl. oltárkép 1785

HKk. 51. 12-13.

rületek szakkifejezéseinek
is. Ezeket az egységesitési-
t eredményesen csakis olyan
rtok végezhetik el, amelyek
zterületeken müködnek. A
i szabványositásával egyidő-
tközi terminológiai háló-
prototipusát véleményem
ermodell képviseli.
hálózatban feldolgozott
ne épiteni a társadalom-
amint a tezaurusz paradig-
olgozásánál tekintetbe ve-
plicite megfogalmazott

Oelhahn Jano

festö. XVIII 7

lásd

Quellen zur Geschichte Kronstadts. Bd. IV. 71. l. 94. l. 148. l. 318. 322. ll

vod

Trausch J. Schriftsteller lexikon. Bd. III. 299.

~~[illegible]~~ Jos. G. v. Seulen in der Jenenser St. Michaelskirche ein schönes Denkmal errichtet (a fentitöl)

vod

E. Sigerus. Burzenländer Maler des XVIII. Jahrhunderts. Korrespondenzblatt. 1908. 59. l

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

 M. D. K.

OELHAN János festő

1744 említik házát Brassóban egy tűzeset kapcsán

1744 k. Seulen arcképe

1754 Tatárlakban egy keffejű újszülöttet rajsol le

1772 Nagyszebenben Tischler Márton festő leányát veszi feleségül

1772 Feketehalom az oltárokat és a szósszék fedelét újrafesti

/.

M.D.K.

OELHAN Jónás festő

1783 Feketehalom rk. t. oltárkép
karzat
és orgona festése

Jónás XVIII.sz. 151, 168, 239.l.

M. D. K.

OELENHAINZ, Friedrich

Vért rk. templom, oltárkép:
Szt. Háromság, 1780.

Garas XVIII. k. 204.

M.D.K.

OELENHAINZ, Friedrich arckép festő

szül. 1745 Endingen, megh. 1804 Pfalzberg
W. Beyer lanítványa Ludwigsburgban,
majd Bécsben, 1767-88 Bécs, majd Svájc,
Német o. 1795 ismét Bécs, Róma, Páris
1785 Somogyi ev. t. Feltámadás oltárképe (mint Allenheim Friges említik)
1790 Esterházy J. B. gr. arcképe
1798 Orczy László portréja

Gyarás XVIII. sz. 193, 204, 239,

OELLER, Johann, pozsonyi kőművesegéd

J. O., Maurergesell, 44 éves felesége meghalt. (1781, 94. szám, 4 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Pozsony. Oeller János, kőművessegéd,
1781.

Pressburger Zeitung
1781, 94. sz.

Oeller János, Kőmívesmester.

1781, Pozsony.

Pressburger Zeitung

1781, 94. sz.

OELLINGER, Ludwig, pozsonyi kőművesegéd

L. O., Maurergesell, † 84 éves korában, Pozsony, 1849 szeptember 3. (1849, 964 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Oelhan P János

brassói festő

1744 – 1783

lásd

Korrespondenzblatt

1908. 59, 60 l

P (Oelhahn,

Oehlhan)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Oelhaw Janos

München 1910. 182

EBBENE, VI RISPONDERO' ANCH'IO CON UN "DISTINGUO". FRA ME E QUEL CERTIFICATO DI BUONA CONDOTTA CHE MI CHIEDETE C'E' UNA MONTAGNA DI MEZZO MILIONE DI FRANCHI DI CAMBIALI CHE HO SOTTOSCRITTO IN FAVORE DELL'AMABILE CONTE POPUUS, MA CHE COSTUI HA GIRATO AD UN TAL MULHAUSE CHE NON E' AMABILE AFFATTO. VI SENTITE IN GRADO DI SPIANARLA?

E SIA!....SACRIFICHERO' L'EREDITA' PATERNA A QUESTO SCOPO, CONVINTA DI NON POTER MEGLIO ONORARNE LA MEMORIA.

QUAND'E' COSI', DOMANI NE PARLEREMO. ORA E' TARDI. BUONA NOTTE!

FALSA E SCIOCCA! E' PRONTA A DAR FONDO AI SUOI BENI PER IMPEDIRMI UN DUELLO IPOTETICO COL SUO IDOLO INFRANTO E DIMENTICA AFFATTO CHE DOMATTINA NE HO UN ALTRO NEL QUALE LA MIA PELLE NON E' MENO IN GIUOCO. BAH! OGNUNO RICORDA QUEL CHE GLI FA COMODO E ANCH'IO FARO' ALTRETTANTO.

CARO AMICO, L'UOMO PROPONE E DIO DISPONE.

SONO, FORSE, SORTE ALTRE DIFFICOLTA' PER IL DUELLO?

FATTA, NEL SUO INTIMO, TALE EGOISTICA RIFLESSIONE, VON PAULUS RITORNA NELLA SUA CAMERA PER CORICARSI. MA, APPENA VARCATA LA PORTA, SCORGE POPULIS SDRAIATO IN ATTESA.

AH, SIETE QUI', GREGORIO? NON MI ASPETTAVO DI RIVEDERVI PRIMA DELL'ALBA. MI PARE CHE COSI' FOSSE CONVENUTO.

E IL MOTIVO?

MAH!..... FORSE LA PREZIOSITA' DELLA VOSTRA PELLE....O L'INSIGNIFICANZA DELL'AVVERSARIO....O IL DUBBIO CHE SIATE MESSO IN CONDIZIONE DI NON POTER FAR FRONTE AI VOSTRI IMPEGNI..... INSOMMA, IL MOTIVO NON SAPREI DIRVELO CON PRECISIONE, MA **QUEL CHE E' PRECISO E' L'ORDINE.**

SI....IL BUON DIO CHE, PER L'OCCASIONE SI E' MESSO NEI PANNI DEL NOSTRO MULHAUSE MI HA MANDATO OR ORA I SUOI BRAVI PER AMMONIRMI CHE "QUESTO DUELLO NON S'HA DA FARE E NON SI FARA'". I SUOI BRAVI ERANO, SE VOLETE SAPERLO, HANS E TOEPLIN, CHE SON VENUTI APPOSTA DA MARSIGLIA.

NON LO RISPETTERO'. SAREBBE UNA FUGA E NESSUNO HA DIRITTO DI DISPORRE DEL MIO ONORE. NEPPURE IL CAPO DELLE S.S.

IL GUAIO E', MIO CARO, CHE EGLI HA DIRITTO DI DISPORRE DELLE VOSTRE CAMBIALI.

FACCIA PURE! LE PAGHERO', MA NON SARA' DETTO, DER TEUFEL! CHE L'ULTIMO DEI BARONI VON PAULUS HA MANDATO UNA SFIDA E SI E' POI SOTTRATTO AL COMBATTIMENTO. TUTTI I MIEI AVI SI RIVOLTEREBBERO NELLA FOSSA.

COME VOLETE! IO ME NE LAVO LE MANI. RESTA INTESO CHE DOMATTINA VERRO' A RILEVARVI ALLE SEI.

CI CONTO. ARRIVEDERCI!

L'ALBA DEL GIORNO SEGUENTE TROVA GLI AVVERSARI SUL CAMPO.

SALUTE, SIGNORI! ARRIVO IN BICICLETTA E SENZA PADRINI, MA SPERO CHE CIO' NON COSTITUISCA DIFFICOLTA'.

NESSUNA, SE VI AFFIDATE A NOI.

ALLORA SON PRONTO.

BENISSIMO! TOGLIETEVI LA GIACCA E RIMBOCCATEVI LE MANICHE INTANTO CHE MISURIAMO IL CAMPO. E' QUESTIONE DI UN MINUTO.

INFATTI, UN MOMENTO DOPO....

SIGNORI, A VOI!

ON-

CONTINUA

Rivista settimanale dell' UNIONE DONNE ITALIANE - Via Giustiniani 5, Roma - Tel. 564196 - Direttrice Respons. Dina Rinaldi • Stampatrice "Novissima" - Roma, via Romanello da Forlì, 9

NUMERO 1
ANNO IV
SPEDIZ. IN ABBON. POST. - GR. II

Noi donne

Lire 25
2 Gennaio 1949

Questo numero è dedicato al II Congresso Internazionale delle Donne per la Pace tenutosi a Budapest dal 1° al 6 dicembre 1948

Ungheria d'oggi

Budapest: il palazzo del Parlamento ungherese sulle sponde del Danubio, dove si è svolto il secondo Congresso Internaz. della FDIF

Fu ad Hegyeshalom, la prima stazione dopo il confine austriaco, tutta imbandierata a festa per l'occasione, che avvenne il nostro primo incontro con le donne ungheresi. Un gruppo di contadine era salito sul treno per offrirci dei fiori e per porgere il benvenuto della Repubblica popolare alle delegate italiane al II Congresso della *F.I.D.F.* Il linguaggio nel quale fu formulato il messaggio augurale era per noi del tutto incomprensibile, ma le festose espressioni dei volti, la vivacità del tono facevano chiaramente intendere l'orgoglio delle lavoratrici ungheresi per il fatto che il loro Paese, elemento attivo del fronte mondiale della pace, fosse stato scelto a sede del Congresso. Un eguale entusiasmo, un medesimo calore di simpatia fraterna ci accompagnarono durante tutto il nostro soggiorno in Ungheria; rivelandosi nella perfetta organizzazione del Congresso, nella grandiosità delle accoglienze, nelle innumerevoli attenzioni cui eravamo fatto segno (come il piccolo dono che ogni giorno trovavamo sul nostro tavolo da lavoro)

di ELENA CAPORASO

nelle imponenti manifestazioni di masse organizzate a Budapest e in altri centri minori.

Erano le lavoratrici che noi incontravamo, ben diverse dalla donna di tipo tradizionale: passiva, rassegnata, sfruttata da un sistema semifeudale, ma donne coscienti, attive, costruttrici della nuova società socialista. La segretaria generale dell'Unione donne democratiche *Magda Jóború*, nel discorso di apertura dei lavori ci rese noto come, per merito del Governo democratico, le lavoratrici sono divenute cittadine emancipate della Repubblica Ungherese. Ogni tipo di scuola è aperta dinanzi a loro, mentre per il passato le facoltà universitarie o erano riservate agli uomini, o non accoglievano che ristrette percentuali di studentesse.

Le operaie hanno raggiunto quella parità assoluta di salario, che per le lavoratrici italiane, nonostante un preciso articolo della Costituzione in proposito, non è ancora una realtà.

La donna ungherese è oggi in tutte le fabbriche, nei campi, negli uffici, nei posti di responsabilità collaborando attivamente per il rafforzamento della democrazia ed il successo del piano triennale di ricostruzione. Come ci disse il segretario del *Partito Unico dei Lavoratori, Rakosi*, le donne sono entusiaste del cammino percorso dal loro Paese nello spazio di pochi anni.

Nel 1945 l'Ungheria era ancora un campo di battaglia cosparso di rovine e di desolazione. Oggi, a distanza di tre anni e mezzo, nonostante le distruzioni subite, la produzione è aumentata e il tenore di vita delle famiglie supera quello del 1938. L'economia del Paese è indirizzata verso fini d'interesse generale, l'industria è per l'86% nazionalizzata, i grandi latifondi, in seguito alla riforma agraria, sono stati tolti alle 700 famiglie di agrari per essere distribuiti a ben 700.000 contadini poveri. I magazzini statali rigurgitano fino a tarda sera di lavoratori che si riforniscono del necessario, mentre i negozi di lusso, su cui gravano imposte pesantissime, sono semi-deserti.

In seguito alla riforma scolastica il governo ha istituito speciali corsi serali per operai, corsi di specializzazione tecnica universitaria aventi il compito di curare la preparazione di elementi esperti nell'economia pianificata e nei nuovi problemi sorti in seguito alla nazionalizzazione. Ma ciò che più conta dal novembre scorso, le scuole che erano per il 50% confessionali, sono oggi delle scuole laiche. L'insegnamento religioso è obbligatorio in ogni ordine e grado. È chiaro che queste tappe fondamentali sono state raggiunte attraverso durissimi sforzi, sacrifici e lotte che ancora perdurano. L'amica *Berki*, contadina e prefetto della sua provincia ha denunciato al Congresso, l'opera di sabotaggio del Cardinale Primate *Mindszenthy*, attorno al quale si raggruppa l'opposizione dell'alto clero (privato dei suoi latifondi) e della borghesia reazionaria.

Ma, come ha sottolineato l'amica *Berki*, nessun nemico interno riuscirà a intralciare l'opera delle donne e degli uomini ungheresi, soldati coraggiosi e instancabili del fronte della pace e del socialismo.

Elena Caporaso

Due contadine ungheresi delegate al II Congresso Internazionale della FDIF, siedono al banco quali rappresentanti delle donne del loro Paese. A sinistra, M. Berki, la prima donna prefetto eletta in una provincia dell'Ungheria

La donna nell'arte figurativa ungherese

Anna Oelmacher: « Mamma con bimbo »

Nelle splendide sale del Museo dello Stato festosamente decorate con piante esotiche e bandiere di tutte le Nazioni partecipanti al II. Congresso della FDIF, le organizzazioni femminili democratiche ungheresi hanno allestita la mostra d'arte: « la donna, madre e lavoratrice nelle arti figurative ».

Sulle pareti si potevano ammirare le opere dei maggiori pittori, raffiguranti la donna madre e la donna che partecipa alla vita in ogni campo della vita sociale. Oltre alle opere d'arte dei maggiori pittori, erano presenti anche quelle di pittrici e scultrici, che hanno dato un'eccellente prova della loro valentia e sensibilità artistica.

Le delegate straniere, giunte da tutte le parti del mondo, hanno visitato con vivissimo interesse questa Mostra, la quale nel suo linguaggio internazionale, poteva loro illustrare senza aiuto di interpreti la vita della donna ungherese di oggi, simile nella sua personalità, a quella delle donne degli altri Paesi democratici.

La Mostra è stata allestita anche in onore delle stesse delegate ungheresi, venute dalle più lontane provincie, le quali hanno potuto per la prima volta in vita loro ammirare opere d'arte dedicate alle donne. Le donne democratiche ungheresi sanno che nel loro Paese la conquista di un avvenire più felice è legato alla conquista culturale per il popolo, *poichè la cultura e l'arte devono diventare patrimonio di tutto un popolo.*

* * *

Contemporaneamente alla Mostra d'Arte, è stata pure allestita in alcune sale del Ministero dell'Agricoltura, la Mostra dell'Artigianato ungherese. Qui le ospiti straniere hanno potuto constatare quanto l'arte popolare magiara si distingua per la ricchezza dei suoi colori e la varietà straordinaria della fantasia: tessuti a mano, ceramiche, mobili dipinti ed intarsiati, ricami e utensili di case sfarzosamente decorati. Un tipo così particolare di artigianato non poteva non suscitare lo stupore e l'ammirazione delle visitatrici.

All'ingresso della Mostra spiccava in tutte le lingue una parete con la scritta: **« Uniamoci tutte per la Pace e per un migliore avvenire ».**

OELMACHER Anna

NOI DONNE 1949 n. 2.

Ára:
40 fillér

Magyar Nemzet

Péntek
1947 április 11
III. év 81. szám

Tíz napon belül 510 mozdonyt kapunk az Egyesült Államoktól

(Párisi tudósítónk telefonjelentése.) Természetesen minden esemény elhomályosul *Marshall* tábornok moszkvai beszéde mellett, amellyel az amerikai külügyminiszter vitássá tette a német-lengyel határ kérdését. Marshall négy pontban fogta össze a Fehér Háznak a keleti német határokra vonatkozó felfogását:

1. Lengyelország nyugat felé kárpótlandó ama területekért, amelyeket 1939-ben keleten elvesztett.

2. Ennél a határrendezésnél számba kell venni, mekkora területet képes Lengyelország ténylegesen felhasználni.

3. Számolni kell a Németországot érintő gazdasági vonatkozásokkal is. Németország élelmiszerszükségletének ötödrészét a szóbanforgó területről fedezte. Ezenfelül veszélyes lenne hetvenmillió németet szűk területre összezsúfolni.

4. Számolni kell azzal a politikai tényezővel is, amit egy német irredentizmus veszélye jelentene Európa életében.

Mindezek alapján Marshall a Lengyelország által megszállott területek *megosztását* javasolja: Délkelet-Poroszország és Felső-Szilézia maradjon Lengyelországnak, Alsó-Szilézia, Pomeránia nagyobb része és Brandenburg egy jelentős területe maradjon Németországé.

Az álláspontok ismeretesek. Franciaország egyelőre nem határoz véglegesen a kérdésben, hanem ragaszkodik ahhoz, hogy a keleti határokkal *egyidejűleg* oldják meg a nyugati német határok kérdését is, főleg a Ruhr-vidéknek és a rajnai területnek problémáját. Vagyis Franciaország állandóan akar. Anglia Marshall álláspontja mellett foglal állást, a Szovjetunió pedig a leghatározottabban visszavetette ezt a tervet. *Molotov* érvelése szikla-szilárd: a potsdami egyezmény véglegesen eldöntötte már a vitát és ha nem, akkor véglegesen eldöntötték a tények. 5,687.000 németet telepítettek ki a vitás területekről, ötmillió lengyelt telepítettek be. Ezen nincs mit változtatni.

Mindez a vita azonban nem annyira lényeges és érdekes, mint Németország ügye. A német népmilliók hajlamát megszerezte a Szovjetunió azzal, hogy egységes és központosított birodalmat ajánlott Moszkvában. Viszont e hajlamot most igyekszik Washington megnyerni azzal, hogy fölveti a keleti területek elcsatolásának gondolatát. A német birodalom nem kis joggal reménykedik abban, hogy a divergáló nagyhatalmi törekvések közt valahogy megtalálja majd a maga útját.

A másik nagy esemény az a *szárkilométeres fronton* zajló offenzíva, amelyet a görög kormány indított a szabadságharcosok ellen. Ennek az offenzívának legérdekesebb kísérő jelensége az a tény, hogy Konstantin *Rodionov* szovjet nagykövet csütörtökön reggel két titkárának kíséretében, repülőgépen *elhagyta Athént*. A szovjet követség tizenegy más tagja már szerdán elutazott Moszkva felé.

A *New York Herald Tribune* kontinentális kiadása csütörtökön egy *Ypsilanti* herceg levelét közli, amely tiltakozik az offenzíva ellen a szabadság és a demokrácia nevében. A *Daily Express*-ben viszont *Pál* görög király nyers nyilatkozatát olvassuk.

Ami Franciaországot illeti, belül *de Gaulle* szervezi tovább a maga francia népi gyülekezetét, a határokon kívül pedig változatlanul gyarmati háború dúl Indokínában, izgalmak és némi vérontás adódnak Benovszky Móric költői királyságában, azaz Madagaszkár szigetén, incidensek Algériában és fosztogatások Marokkóban. *Depreux* belügyminiszter csütörtök reggel útra is kelt az afrikai birtokok felé.

Végül egy jelentős hír magyar vonatkozásban, amelyet teljesen hiteltérdemlő amerikai forrásból kaptunk. Csütörtök reggel *Hyssong* amerikai tábornok Washington nevében aláírta azt a megállapodást, amely *510 mozdonyt juttat Magyarországnak*. Az egyezményt a magyar kormány nevében dr *Ajtay* Dezső már szerdán szignálta. A mozdonyok átadására néhány napon belül Németországban sor kerül, az első szállítmányok *tíz nap multva érkeznek majd Magyarországra*. Ezzel az 510 mozdonnyal a békebeli magyar mozdonypark *kétharmadrészben helyreáll*. A valóságban azonban, miután abszolút új, óriási kapacitású és maximális lóerőt jelentő gépekről van szó, a magyar államvasutak teljesítőképessége nagyobb lesz, mint valaha is volt.

J. E.

Nemzetközi leszerelési tervezetet dolgoz ki a Biztonsági Tanács

A moszkvai rádió közli, hogy *Gromiko* szovjet megbízottnak a Biztonsági Tanácsban elmondott beszéde igen nagy hatást keltett. A *New York Times* ezt írja: „Gromiko valóságos győzelmet aratott. Igen elterjedt az a vélemény, hogy okfejtése világos és logikus volt. A szovjet megbízott kimutatta az Egyesült Államok álláspontjának gyengeségét."

A Biztonsági Tanács albizottságot küld ki a nemzetközi leszerelés tervezetének elkészítésére.

Magyarország is segélyt kap az Egyesült Államoktól

Az Egyesült Államok budapesti követségének *Radio Bulletin*-je közli, hogy az Egyesült Államok képviselőházának külügyi bizottsága ma kiadta jelentését a *Truman* elnök által a háborúsujtotta országoknak kért 350 millió dolláros segély végrehajtására vonatkozó törvényjavaslattal kapcsolatban. A jelentés szerint: az elnök a 350 millió dollárt a Törökországnak és Görögországnak nyujtandó 400 millió dolláros segélytől függetlenül és azt megelőzően kérte. Görögország mégis egyike ama országoknak, amelyek a 350 millió dolláros segélyből részesülnek. A többi ország, amely a segélyben részesedne: Olaszország, *Magyarország*, Ausztria, Lengyelország és Kína.

Az amerikai szenátus jóváhagyta a budapesti követ kinevezését

Az Egyesült Államok budapesti követségének *Radio Bulletin*-je közli, hogy az amerikai szenátus ma jóváhagyta 11 nagykövet és 3 követ kinevezését. Az utóbbiak sorában szerepel Selden *Chapin*, az új budapesti követ is.

Chapin eddig algíri követ volt, aki a háború alatt a *de Gaulle*-kormánynál képviselte az Egyesült Államokat, azelőtt pedig az Egyesült Államok külügyminisztériumának politikai osztályát vezette.

A Truman-javaslat vitája

Az amerikai szenátus — mint a newyorki rádió jelenti — folytatja *Truman* görögországi és törökországi segélyjavaslatának vitáját. *Vandenberg* és *Taft* szenátorok között heves szócsata támadt.

Wallace, aki Londonban tartózkodik — mint az MTI jelenti — újabb nyilatkozatokat adott angol ujságíróknak. A többi között ezeket mondotta:

— Ellene vagyok, hogy Amerika kölcsönt nyujtson Görögországnak és Törökországnak nem produktiv dolgokra. Az amerikai pénzt inkább traktorgyártásra, mint tankok készítésére, inkább élelmiszerek beszerzésére, mint géptegyverek előállítására kell kölcsönözni.

— *Az Oroszország és Amerika közti háború a világ legnagyobb tragédiája lenne.* Ha nem tudunk egyetértésre jutni Oroszországgal, úgy tünik fel nekem, hogy a harmadik világháború elkerülhetetlen.

— Nem lep meg — folytatta *Wallace* — Bevinnek az a nyilatkozata, hogy a négy hét alatt semmit sem sikerült elérni. Ismerem az értekezlet egyes résztvevőinek szándékát. Szerintem *a közeledés egyetlen megfelelő módja nagyobbmérvű megegyezési óhaj annál, amit a három nagyhatalom eddig kimutatott.*

A „Novoje Vremja" a magyarországi összeesküvésről

A *Novoje Vremja* című szovjet külpolitikai folyóirat nagy cikket közöl a magyarországi köztársaságellenes összeesküvésről. A lap megállapítja: «A budapesti bíróság nyilt tárgyalásain megállapítást nyert, hogy *a külföldi társaikkal egyhúron pendülő összeesküvők messzemenő célokat szándékoztak megvalósítani.* Magyarország köztársasági rendjének megsemmisítésére, a törvényes magyar kormány erőszakos megdöntésére, továbbá Horthy és klikkje fasiszta-monarchista rendszerének visszaállítására törekedtek... Az összeesküvők úgynevezett külföldi tevékenységére egyelőre csak annyi fény esett, amelyből félre nem magyarázhatóan megállapítható, hogy *a szovjet haderő ellen irányuló kémkedés komoly megszervezéséről van szó.* A nagy akció megindításához alkalmasabb pillanatra várlak. Az országban mesterségesen szították a szovjetellenes hangulatot és *terror-cselekményeket tervezték a szovjet hadsereg tisztjei és légénysége ellen.*»

Sztálin és Stassen beszélgetése kapitalizmusról és kommunizmusról

A londoni rádió jelenti, hogy *Stassen* amerikai elnökjelölt a *Sztálinnal* való találkozás után kijelentette: *Sztálin egy órán át fejtegette előtte felfogását a kapitalizmusról és a kommunizmusról.*

Stassen egyébként oroszországi tanulmányútja során Moszkvából Kievbe repül.

A „Times" a szabadkereskedelem jövőjéről

A londoni rádió *csütörtökön éjjel* ismertette a *Times* cikkét, a genfi világkereskedelmi konferenciáról. *A Times bizakodó hangon ir a szabadkereskedelem jövőjéről*, kifejezésre juttatva azt a meggyőződését, hogy előbb-utóbb — a józan belátás alapján — *győz a minél szabadabb kereskedelem gondolata és megvalósul az országok közötti minél nagyobb árucsere.*

Újabb amerikai kölcsön Angliának

A Reuter Iroda jelenti, hogy Londonban örömmel fogadták azt a hírt, hogy a *Wallstreet* bankjai készek *nagyobb hosszulejáratú, 3 százalékos dollárkölcsönt nyujtani Angliának.*

Itt említjük meg, hogy az Egyesült Államok további 24 millió dollárt utaltak át az olasz kormánynak a megszállási költségek visszatérítése fejében.

A külpolitika hírei

Smuts tábornok — mint a londoni rádió jelenti — a délafrikai képviselőház ülésén kifejtette: *«Nincs ok arra, hogy kétségbeessünk az Egyesült Nemzetek jövője felett,* bár az országok közötti együttműködés reménye még nem teljesült. A még kísérleti állapotában lévő Egyesült Nemzetek Szervezete talán hasonló próbálkozás, mint a Népszövetség volt. Lehet, hogy a dolgok kedvezőbb mederbe terelődnek, mint ma látszik, de kétségtelen: *megoszlás van Kelet és Nyugat — a bal- és a jobboldal között.* Ha az együttműködést nem lehet megvalósítani, rendkívül sötét idők következhetnek.»

Bécsben folytatják Guido *Schmidt* volt külügyminiszter bűnperét. A védő indítványozta, hogy hallgassák ki *Schuschnigg* volt kancellárt. Az indítványhoz az államügyész is hozzájárult. A bíróság egy-két nap multva dönt, de *Schuschnigg külföldön már eleve kijelentette, hogy semmi áron sem hajlandó Bécsbe menni.*

Svédországban most neveztek ki először nőt miniszterré. *Kock* Karin egyetemi tanár a gazdasági „csúcsminisztérium" élére került.

Megegyezés jött létre az amerikai távbeszélő társaságok és a szrájkoló munkások között.

A moszkvai rádió részletesen ismertette *Molotov* szovjet külügyminiszternek a német határok ügyében tartott beszédét. Molotov hangoztatta, hogy a potsdami döntés csak formai szempontból volt ideiglenes, de azt mindenki már akkor végleges nek tekintette. A dolog lényege szerint *a potsdami döntést befejezettnek kell elfogadni és nem lehet revizió tárgyává tenni.* A szovjet kormány ezért feleslegesnek tartja külön bizottság kiküldését a kérdés tanulmányozására.

Április 28-ra összehívták az UNO rendkívüli közgyűlését

A londoni rádió jelenti, hogy *az Egyesült Nemzetek Szervezetének rendkívüli közgyűlése április 28-án kezdődik.* A közgyűlés tárgya a palesztinai probléma lesz. Trygve Lie főtitkár már szétküldte a meghivókat.

Anglia elmélyíti gazdasági kapcsolatait Romániával

A bukaresti angol politikai misszió gazdasági osztályának vezetői — mint az MTI jelenti — látogatást tettek a román ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban és bejelentették, hogy *Anglia el akarja mélyíteni gazdasági kapcsolatait Romániával.* Ennek érdekében rövidesen gazdasági tárgyalások kezdődnek.

Pénteken 64 családot telepítenek át

Illetékes helyről közlik:

Porosnyban április 9-én a csehszlovák-magyar vegyesbizottság, valamint a gazdasági bizottság folytatta a lakosságcsereegyezmény végrehajtásával kapcsolatos kérdések tárgyalását.

A lakosságcsereegyezmény értelmében április 11-én 64 család kerül kicserélésre. Csehszlovákiában Léván és Diószegen folyik majd a Magyarországra települők bevagonirozása, míg Magyarországon Pitvaroson és Nyiregyházán ülnek vonatra az áttelepülő szlovákok. Az áttelepítést április hó 11-én két-két vonatszerelvény bonyolítja le. *(MTI)*

15 brit férj, 15 orosz asszony

Az MTI jelenti, hogy a Londonban időző szovjet parlamenti küldöttség tagjai kérvényt kaptak azoktól a brit férfiaktól, akiknek orosz feleségeik nem tudtak utánuk jönni. A kérvényben azért folyamodnak, hogy eszközöljék ki a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának elnökségétől feleségük kilépő vizumát.

Kuznyecov, a szovjet küldöttség vezetője, kijelentette, hogy meglepetve nézi milyen érdeklődést mutat a brit sajtó e kérdés iránt, ami csupán 15 brit férjet és 15 orosz asszonyt érint, miközben teljes a csönd annak a sok tízezer szovjet polgárnak kérdésével kapcsolatosan, akiket a németek Nyugat-Európába hajtottak és akik nem tudnak visszatérni hazájukba feleségükhöz.

A csütörtöki minisztertanács

A kormány tagjai *Nagy* Ferenc miniszterelnök elnöklésével csütörtökön délelőtt rendes heti minisztertanácsot tartottak és a napirend során *Balogh* István államtitkár előterjesztésére elfogadták azt a rendelettervezetet, amely a szerződéses közszolgálati alkalmazottak B-listázás utáni visszavételével kapcsolatos illetményekre vonatkozik.

Az elhagyott javak kormánybiztosságának kérdését is tárgyalta *Balogh* István előadásában a minisztertanács és ezt a kérdést sürgős tárcaközi és pártközi értekezleten vitatják meg.

B-lista

A még B-lista alá nem vont nyugdíjasok kérdésében úgy határozott a minisztertanács, hogy a még nem bírált nyugdíjas közszolgálati alkalmazottak elbírálására több bizottságot kell alakítani, amely három tagból áll.

A miniszterelnökség előterjesztésére hozzájárult a minisztertanács *Hajdu* István miniszteri osztályfőnöknek, az Országos Földhivatal ügyvezető igazgatójának a magyar-csehszlovák áttelepítési ügyek kormánybiztosává való kinevezéséhez.

Új ügyészek

Az igazságügyminiszter javaslatára a vádhatóság rendkívül megnövekedett ügyforgalmára való tekintettel 12 bírsóági fogalmazónak államügyésszé való kinevezéséhez járultak hozzá.

A pénzügyminiszter előterjesztésére a Szovjetúniónak átadott magyarországi német vállalatokkal kapcsolatos bejelentések határidejét április 30-áig meghosszabbították.

Házbirtok kárviselése

Tárgyalta továbbá a minisztertanács a háztulajdont terhelő kárviselési hozzájárulásra vonatkozó előterjesztést is. A rendelettervezetet elvileg elfogadták; ennek lényege az, hogy a házbirtokosokat bizonyos kárviselési kötelezettség fogja terhelni. Minden adóköteles városi épületnek birtokosa az újjáépítés céljából létesítendő alap részére két évig meghatározott százalékos hozzájárulást tartozik fizetni. A rendelet részleteit az érdekelt tárcák dolgozzák ki.

Gépjármű-adó

A pénzügyminiszter javaslatára elvileg elfogadták a gépjármű-adóról szóló rendelettervezetet, amely a gépjárművekre és pótkocsikra gépjárműadót állapít meg. A rendelettervezet szabályozza az egyes mentességeket, továbbá az adótételeket.

A földmivelésügyi miniszter előterjesztésére rendeletet fogadtak el a mezőgazdasági termékek és cikkek hamisításának tilalmáról szóló törvény kiegészítéséről.

Bárányos Károly földmivelésügyi miniszter ezután beszámolt a minisztertanácsnak az árvízhelyzetről.

Áttelepítés

A minisztertanács elfogadta azokat az alapelveket, amelyek a Szlovákiából áttelepülő magyarok elhelyezésére és földdel való ellátására vonatkoznak.

Hozzájárult a minisztertanács ahhoz is, hogy az új birtokosok telekkönyvi ügyeinek sürgős lebonyolítására megfelelő számú szerződéses alkalmazottat vegyenek igénybe.

Egyesült Nemzetek

Hozzájárult a minisztertanács a külügyminiszter előterjesztésére ahhoz, hogy Magyarország az Egyesült Nemzetek Szervezetébe való felvételét kérhesse.

A belügyminszter előterjesztésére rendelettel szüntetik meg az „önkormányzati testületek kárpótlási alapját", miután ez az alap feladatát betöltötte. A vagyon az államra száll.

Ugyancsak az iparügyi miniszter előterjesztésére *Farkas* Ferencet az Országos Munkabérmegállapító Bizottság elnökévé, *Berei* Andor írót pedig a bizottság helyettes elnökévé 1947 évre kinevezték.

Államtitkárok

A kultuszminiszter előterjesztésére *Kovács* Máté politikai államtitkári kinevezéséhez és dr *Bóka* László adminisztratív államtitkári kinevezéséhez járult hozzá a minisztertanács. Elfogadta továbbá a minisztertanács a kultuszminiszternek azt a tervezetét, amely 25 kiváló művésznek állami rendszerű illetményekkel való ellátására vonatkozik és részben a IV., részben az V. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazásban részesíti a művészeket.

Hozzájárultak továbbá ahhoz is, hogy *Ilinés* Gyulát, a Magyar Népi Művelődési Intézet elnökét Svájcba, Franciaországba és Oroszországba kiküldjék.

A minisztertanács dr *Klimkó* Dezső egyetemi segédtanári kinevezéséhez is hozzájárult.

Az Egyház jogai Olaszországban

A *Basler Nachrichten* vezércikkben foglalkozik *Az olasz kommunisták és a Vatikán* címmel azzal a nagyjelentőségű eseménnyel, amelyről a *Magyar Nemzet* már beszámolt, hogy a kommunisták szavazataival az új olasz népköztársaság alkotmányába iktatták az úgynevezett «lateráni szerződéseket».

Az új olasz alkotmány idevonatkozó VII. szakasza szószerint így hangzik: «*Az állam és az Egyház, mindegyik a maga területén, szuverén. Kapcsolataikat a lateráni szerződések szabályozzák.*»

A *Basler Nachrichten* összefoglalja ezeket a lateráni megállapodásokat, amelyeket az új olasz alkotmány megerősített. Ezek értelmében *az olasz állam fizeti a katolikus lelkészek fizetésének egy részét és az olasz állam gondoskodik arról, hogy a népiskolákban ne tanítsanak olyasmit, ami ellentétben áll a katolikus tanításokkal.* Elbocsátott papokat és szerzeteseket nem lehet állami hivatalokban alkalmazni. *A kardinálisokat ugyanolyan tiszteletadás illeti meg, mint a külföldi fejedelmeket.* Az állam — az állami házasságkötésekkel egyenrangúan — elfogadja az egyházi házasságkötéseket is.

A kommunisták szavazatai nélkül az alkotmánynak ez állam és egyház viszonyára vonatkozó szakasza «megbukott volna» az alkotmányozó nemzetgyűlésen. *Togliatti* álláspontja döntötte el a kérdést.

Az *Italia* című olasz lap ezzel kapcsolatosan a következőket írja: «Az olasz kommunista párt magatartása teljesen megegyezik a marxizmus és leninizmus logikájával. *Lenin*, az első mesterek doktrináit magyarázva, kifejtette, hogy a legfontosabb feladat megteremteni a dolgozó tömegek egységét. Ehhez azonban szükséges, hogy ne tévesszék szem elől a tömegek aspirációit és érzéseit. Ha olyan országban prédikálnak ateizmust, ahol a vallásos érzés még eleven, akkor ez ellenkezik az egység érdekeivel.»

Az *Italia* hivatkozik arra is, hogy *Engels* is mennyire helytelenítette, amikor bizonyos német szocialisták vallásellenes hangokat ütöttek meg, nem is beszélve arról, hogy «*hatalmas butaság*»-nak nevezte *Bismarck* kulturharcát.

Az olasz szociáldemokraták tudvalévően nem szavaztak a keresztény-demokratákkal, a qualunquistákkal, a liberálisok jobbszárnyával és a kommunistákkal az egyház jogainak alkotmányos biztosítása mellett, hanem élesen szembehelyezkedtek az új alkotmány VII. szakaszával.

Nagyon érdekes, hogy e szakasz megszavazása miatt — mint a *Basler Nachrichten* közli — *komoly ellentétek támadtak a szocialisták és kommunisták között.* Ugyanakkor közeledés támadt *Nenni* és *Saragat* között és valószínű, hogy rövidesen helyreáll a kollészakadt szocialista párt egysége.

Remlicske

A főkapitányi jelentésből idézik: «A szándékos emberölések, betörések, lopások és szaralások száma emelkedett, a gyilkosságok száma csökkent az előző hónappal szemben.» — Mindenesetre örvendetes javulás. A gyilkosságtól már nem kell nagyon rettegnünk. Legfeljebb a szándékos emberöléstől.

*

A Szabad Nép nemrég vezércikkünket forgatta ki eredeti értelméből, most pedig Márai Sándor lapunkban megjelent Szent Jeromos-idézetéhez fűz nyakatekert kommentárokat. A szóbanforgó idézet így hangzott: «Szamár előtt kár citerázni.» Mit csináljunk a méltatlan támadás után? Ismételjük meg az idézetet?

*

Szakasits Árpád mondotta: «A mostani koalíciónak alapja nem lelki szükségszerűségből jött létre, hanem politikai kényszerből.» — A helyzet talán mégsem olyan aggasztó. Hiszen láttunk már jól sikerült kényszerházasságokat és rosszul sikerült szerelmi házasságokat is.

A köztársasági elnök és felesége a Közmunkatanácsnál

Tildy Zoltán köztársasági elnök és felesége látogatást tett a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál, ahol megszemlélte a tanácsnak a felszabadulás óta végzett munkáját összefoglaló kiállítást. *Fischer* József, a közmunkatanács elnöke a tanács vezető tisztviselői kíséretében fogadta a köztársasági elnököt és kalauzolta végig a kiállításon, melyet nagy érdeklődéssel szemlélt meg az elnök és kísérete.

Az Ujságíró Szövetség állásfoglalása

A Magyar Ujságírók Országos Szövetségének választmánya szerdai ülésén foglalkozott *A Holnap* nyomdaszemélyzetének munkabeszüntetési ügyével és erről a következő közleményt adta ki:

„A választmány megállapította, hogy jogi szempontból a nyomdászoknak elvitathatatlan emberi joguk van arra, hogy megtagadják olyan nyomdai termék előállítását, amely súlyosan sérti emberi önérzetüket és következetesen támadásban részesíti a nyomdászok szabadszervezetét. Tartalmilag megállapította a választmány, hogy *A Holnap* eddigi magatartása valóban nem kívánatos a demokrácia szempontjából és így *A Holnap* irányzatának esetleges győzelme súlyos veszedelmet jelentene a demokrácia, a szabadságjogok és ezek között természetesen a sajtószabadság számára is. A Magyar Ujságírók Országos Szövetségének választmánya tehát sem jogi, sem tartalmi szempontból nem látja a sajtó szabadságának sérelmét A Holnap nyomdai személyzetének munkabeszüntetésében." *(MOT)*

2 magyarul beszélő film egy műsorban
NÉPEK ÍTÉLŐSZÉKE és
IFJÚSÁG ÜNNEPE (színes)
Kizárólag József- és Ferencvárosban
BODOGRAF József-körút 63

Irodalmi est a jugoszláv írók tiszteletére

A magyar írók szövetsége a Budapesten időző jugoszláv írók tiszteletére kifogástalan sikerült irodalmi estet rendezett. Az ünnepségen megjelent *Tildy* Zoltánné, továbbá *Rákosi* Mátyás, *Ortutay* Gyula, *Mihályfi* Ernő, *Veres* Péter miniszterek, míg a jugoszláv hivatalos köröket *Brankov* őrnagy és *Szloven* Szmedlaka követségi tanácsosok képviselték. Az estet *Tildy* Zoltánné nagyszabású beszéddel nyitotta meg. Beszédének bevezető részében az elismerés meleg hangján üdvözölte a jugoszláv írókat és hangsúlyozta, hogy a két ország viszonyában az első nemes baráti gesztus 1945 tavaszán Jugoszláviából érkezett. — Itthon — úgymond — mindenkinek mindent el kell követnie, hogy a két ország között valóban örökké tartó, becsületes barátság épüljön ki. Hogy ez a szándék nem kevesek szándéka volt, azt ma már számtalan jel és komoly eredmény bizonyítja. Egyike ezeknek a *Magyar-Jugoszláv Társaság* mind nagyobb mértékben és mindig szebben kibontakozó munkája. — A köztársasági elnök hitvese ezután az írók hivatásáról beszélt.

A magyar írók szövetségének nevében *Gergely* Sándor üdvözölte a jugoszláv vendégeket, míg az íróküldöttség nevében *Popovics* Iván szólalt fel és Jugoszlávia valamennyi írójának üdvözletét tolmácsolta. Hangsúlyozta, hogy az új, demokratikus Magyarországot Jugoszláviában megértéssel és rokonszenvvel nézik. Ezután *Illyés* Gyula, *Péchy* Blanka, *Csuka* Zoltán, *Mladon* Leszkovác, *Szücs* Lívia tartottak zajos tetszésnyilvánítás között előadásokat. *Ortutay* Gyula közoktatásügyi miniszter köszönetét és elismerését fejezte ki afelett, hogy a jugoszláv írók ilyen testvéri szeretettel szorították meg a kinyujtott magyar kezeket. — Eljöttek közénk — mondotta — és ezzel nemcsak jelképesen, hanem ténylegesen is megindítottunk egy olyan folyamatot, melynek révén Közép-Európa népei végre együtt haladhatnak.

Nagy Ferenc miniszterelnök a Budapesten tartózkodó jugoszláv írók tiszteletére csütörtökön este vacsorát adott a Park Club-ban.

Városházi hírek

Kővágó József polgármester *Parassin* Nadine idegenforgalmi titkár kíséretében vasárnap az ostendei egyezménnyel rendezett fővárosi kölcsönök ügyében folytatandó tárgyalásokra Bázelbe és Bernbe utazik. A tárgyalásokon részt vesz *Beliczay* Imre pénzügyi tanácsnok is, aki jelenleg Párizsban folytat pénzügyi megbeszéléseket.

A Margitsziget igazgatósági ülésén tárgyalták több evezősklub kérelmét az elpusztult, vagy sérült szigeti evezőházak helyreállításának engedélyezésére. Az igazgatóság a közmunkatanáccsal egyetértően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a Margitsziget kizárólag közcélt szolgálhat és egyesületeknek, kluboknak helyreállítást, építkezést semilyen formában nem engedélyeznek.

Gazdasági hírek

A Nehézipari Központ megállapította, hogy egyes vállalatok az időjárás viszontagságaival szemben a gépek és értékes anyagok megóvása dolgában gondatlanul járnak el. Előfordult, hogy sérült, de még javítható állapotban lévő szerszámgépek és alkatrészek egyes helyeken két évnél hosszabb idő óta a szabadban állnak. Ezért a *NIK* elrendelte, hogy a szabadban tároló és javítható szerszámgépek, valamint értékes áruk megóvásáról haladéktalanul gondoskodjanak. A *Nehézipari Központ* kötelékébe tartozó vállalatoknak ezt a rendelkezést április 15-ig végre kell hajtani.

Ehelyen említjük meg, hogy a NIK kiringjébe legutóbb bekapcsolták az *Első Kecskeméti Konzervgyárat*, az *Alföldi Konzervipart*, a *Mauthner Ödön Magtermelő Rt.-t*, a *Telekkezelő és Értékesítő Rt.-t* és a *Pécsegyházmeggei Mezőgazdasági és Kenderipari Rt.-t*. A felsorolt vállalatok követeléseit és tartozásait most már a *NIK* kiringforgalmában számolják el.

A tőzsde A tőzsdei árfolyamok csütörtökön visszaestek és egyes értékek érzékeny árfolyamvesztességet szenvedtek. Öt-hat százalékos lanyhulások voltak. A zárlat is kedvetlen volt. Árfolyamok: Nemzeti Bank 215, Keresk. Bank 64—65, Szén 160—150, Salgó 12, Ganz 8, Rima 23.50—24.50, Cukor 265—267.50, Georgia 33, Gschwindt 1140—1150, Dreher 230, Hungária Vegyigyár 67.50, Gumi 135, Pépszövets. fontkölcsön 740, 14-es fővárosi 180—173, 27-es fővárosi 2100. Kötés nélkül: Hungária Malom 9 áru, Bauxit 190—197.50, Révai Nyomda 23 áru, Tröszt 41.50—42, Izzó 200—205, Polgári Sör 475 áru, Szegedi Kender 75 áru, 910-es fővárosi 130—135. A kedvetlenség a kötvénypiacon is éreztette hatását.

Kereskedői küldöttség a miniszterelnökségen

A kisgazdapárt országos kereskedői szervezetének vezetősége tiszteletére látogatást tett *Nagy* Ferenc miniszterelnöknél és *Balogh* István dr miniszterelnökségi államtitkárnál, a párt országos főtitkáránál. Dr *Országh* Sándor és *Szolcsányi* István ismertették a kereskedelem időszerű kérdéseit.

Nagy Ferenc miniszterelnök, aki *Varga* Béla házelnök társaságában fogadta a küldöttségét, hangsúlyozta, hogy a kereskedők, akik az újjáépítés fontos tényezői, minden esetleges jogtalansággal szemben védelemben részesüljenek. Balogh István államtitkár megértéssel fogadta a kereskedők memorandumba foglalt kívánságait és utalt arra, hogy az indokolt panaszok orvoslásáról gondoskodás történik. *(MTI)*

Angliában sok az orvos

A *News Chronicle* írja, hogy Angliában megvonják a működési engedélyt azoktól a külföldi orvosoktól, akik a háború idején ideiglenes praxis-engedélyt kaptak. Körülbelül 1500 orvost sujt ez a rendelkezés. Az angol orvosszövetség úgy véli, hogy *nincs szükség külföldi orvosokra, mert Angliában sok az orvos.*

Magyar-osztrák jogásztalálkozó Budapesten

A mult évben Budapesten megalakult „Egyesülés a dunai országok jogász együttműködésére" azt tűzte ki céljául, hogy a hat dunai nemzet kulturális közeledését jogászi vonalon előmozdítsa. Tevékenysége arra irányul, hogy egybefoglalja a magyar, jugoszláv, bolgár, román, cseh és osztrák népek demokratikus jogászságát. Az egyesülés elnöke dr *Szladits* Károly, a Magyar Jogászegylet elnöke. Az egyesülés által rendezett magyar-osztrák jogásztalálkozó csütörtökön kezdődött Budapesten. Előreláthatólag a közeljövőben sor kerül hasonló együttműködésre a román és a magyar jogászok között. *(MTI)*

A polgármester és orosz városparancsnok a Műegyetemen

Kővágó József polgármester és *Zamercev* tábornok orosz városparancsnok szerdán meglátogatták a műegyetemet, ahol a vendégeket *Csürös* Zoltán rektor üdvözölte. A polgármester és a rektor a tábornokot végigkalauzolták a műegyetem használhatatlanná vált és már részben rendbehozott épületrészein. Az összegyűlt egyetemi hallgatók előtt *Zamercev* városparancsnok utalt arra, hogy maga is mint mérnök kezdte pályafutását s minden műegyetemet otthonának érez. *Kővágó* polgármestert kérte, hasson oda, hogy a műegyetem minél hamarább régi állapotába kerülhessen.

Népbírósági hírek

A népbíróság kétévi fegyházra ítélte *Kiss* Lajos volt nyilas párszolgálatost, a Szálasi-féle rohambrigád tagját. — Dr *Halmos* Orbánt, Hatvan, majd később Esztergom városának parancsnokát háromévi börtönbüntetéssel sujtották. — *Endresz* Ödön osztrák származású gyári tisztviselő a németek győzelmét hirdette. Egyévi börtönbüntetést szabtak ki rá. — *Földi* Zita tisztviselőnő nyilas üzelmek miatt hathavi börtönbüntetést kapott.

Sok az iskolamulasztás

Hegedüs István budapesti tanfelügyelő legujabb jelentésében közli, hogy a tanulók iskolai mulasztása lényegesen meghaladja a békeévek arányát. Különösen a főváros szegényebb részeiben feltünő az iskoláktól távolmaradó tanulók nagy száma, aminek oka elsősorban cipő és ruha hiánya. A Tomori-utcai iskolában például 700 tanuló közül 329 tanulónak nem volt cipője, 245 gyermeknek télikabátja, 378 tanuiónak felsőruhája, 348 diáknak pedig alsóruhája hiányzott. De ugyanez a helyzet más iskolákban is.

Színházi hírek

Elvesztett boldogság

(La Symphonie Pastorale)

André *Gide* regénye, amelyből ez a csodálatosan szép film készült, tulajdonképpen *Pygmalion-téma*. Az alkotó — ezúttal egy református lelkész — beleszeret alkotásába, a hegyi magányából felszedett s addig állati sorban élő vak leányba, akit gyengéd gonddal nevel fel és tesz látóvá. A téma itt elhajol s a játék érzelmi síkjáról a szenvedély zord magasságáig csap és a vágy ijesztő szakadékaiba zuhan. Sokat lehetne beszélni arról a metamorfózisról, amely a szelídszavú, tiszta szándékú lelkészből eddigi életét, hitét, emberi magatartását meghazudtoló hímet farag és arról a leányról, aki visszakapva szemevilágát — inkább az örök sötétségbe menekül. A lányról, akit vakon érzelme és ösztöne biztosabban irányított, mint a szeme világossága...

A film legnagyobb értéke azonban nem is a borotvaéire állított történet, kényes és meglepő fordulataival vagy a rendezés magasrendűsége *(Delannoy!)*, hanem a fényképezés csodás harmóniája és a két főszereplő tanulmányt érdemlő játéka. Elmondhatjuk, hogy *nincs e filmben egyetlen felvétel sem, amely középszerű lenne.* A képek szinte muzsikálnak és híven fejezik ki az író s rendező mondanivalóit (Armand Thirard), Michele *Morgan* a vak lány szerepében maga a túlzásmentes egyszerűség, a gesztus nélküli őszinteség. Pierre *Blanchar* az állati indulatokkal kevert fenköltséget illusztrálta megrendítő erővel, de némi páthosszal. A film különösen a második részében lendül olyan drámai magaslatra és jelent oly élményt, amelyben ritkán van része a mozilátogatónak.

Stób Zoltán

*

Az *Elveszett boldogság* című filmet a *Fórum* és a *Décsi* mutatta be kivételes sikerrel. —

A Budapesti Ének- és Zenekaregyesület nagy problémája, hogy ki legyen az oratóriumkultusz apostola. *Lichtenberg* Emil magasztos zenemissziójának folytatója. A *János passió* betanításával alapos munkát végző *Fischer* Péternél nem a karmesterségen, hanem a muzikalitáson van a hangsúly. Érzi és tudja, hogyan kell és művészi szempontok irányítják a mivel a Brahms Requiem után már másodízben adta jelét pompás anyagismeretének, építő, drámai erő és stíluskészségének s *Lichtenberg* kiváló példa arra, mire képes a tiszta szándék, komoly törekvés, a művészet eszményébe és ehhez az eszményhez mátó emberségbe vetett hit — a nagymultú testület jó kezekben jesznála. A régi gárda: *Báthy, Kálmán* és *Tibor* művészi áhítatának méltatása mellett kiemeljük a Rösler helyett beugró *Szabó* Miklós feltünő biztonságát és precizitását. Közreműködött még *Uher* Zitta. A szépen gördülő előadás kórusmunkája és *Zalánfy* professzor elmélyült orgonahangja is dicséretet érdemel.

G. E.

Színházi műsor

Operaház: Bohémélet (7 órakor) **Nemzeti Színház:** Kaméliás hölgy (7) **Kamara Színház:** Romok (7) Víg. A három nővér (7) **Belvárosi:** Könnyű préda (7) **Madách:** Egerek és emberek (7) **Művész:** Vidám Fisérlet (7) **Medgyaszay:** Szakits helyettem (7) **Fővárosi Operett:** Okos mama (7) **Pesti:** Férfi nélkül (7) **Pódium:** Mesterdálnokok (½8) **Kamara Varieté:** Csak felnőtteknek (7) **Royal:** Ibolyát tessék (7) **Józsefvárosi:** Vadvirág (7)

A Fővárosi Zenekar *Brahms* halála ötvenedik évfordulóján a protestáns halotti költészet remekének mondható *Német requiem* előadásával rótta le kegyeletét s ezalkalomból, igen helyesen, a sokáig méltatlanul mellőzött *Ádám* Jenőt kérte föl karnagyául. A komoly zenekultúra termékeny magvait széthintő *Ádám* professzor a közönségnek az az embere, aki ért hozzá, hogy a zsoliárénekelés eszményét megtestesítő szélesen hömpölygő komor hangok fölött ívelő szivárványhidat is megmutassa. Zenekultúránk komoly tényezője, a *Fővárosi Énekkar* pompásan működött s a sikerből *Jámbor* is kivette részét.

Oelmacher Anna kiállítása

A *Képzőművészek Szabad Szakszervezetében* rendezte első gyüjteményes kiállítását *Oelmacher* Anna, a tehetséges, fiatal festőművésznő. Oelmacher Anna kitünő magyar mesterektől, *Fényestől, Glatztól, Rétitől, Aba-Nováktól* tanult és művészetében egyesíti a női könnyedséget és a mesterségbeli tudást.

A kiállításon olaj- és pasztellképek, akvarellek, ceruzarajzok és linoleummetszetek váltakoznak. Mindegyik képében van valami egyéni kedvesség vagy kompozíciós ügyesség. Az akvarelleknél a színek bája, a ceruzarajzoknál a vonalvezetés könnyedsége, a linoleummetszeteknél és a portréknál pedig a kitünő léleklátás ragadja meg a szemlélőt.

Témái a legváltozatosabbak: Nekünk elsősorban az emberi életet egész közelről ábrázoló metszetei tetszettek. *(v. zs.)*

Hatezer házadó-kérvény várja elintézését

Vajda Ernő budapesti pénzügyigazgató közlése szerint több mint 6000 kérvényt nyujtottak be újabban házadókedvezmény elnyerése érdekében. Ezek közül eddig mindössze 800 nyert elintézést, a többi kérvénytömeg feldolgozása nagy nehézségbe ütközik, mert mixden ügyben műszaki helyszíni szemlét kell tartani, és ennek lebonyolítására a pénzügyigazgatóság nem rendelkezik elegendő mérnökszakértővel. A pénzügyminisztérium most kilátásba helyezte újabb 12 mérnök alkalmazását.

A Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank Igazgatósága, Üzemi Bizottsága és alkalmazottai mélységes fájdalommal jelentik, hogy mindnyájuk által szeretett munkatársuk,

Löwy Miklós

igazgató-helyettes

a nyilas terror áldozata lett és Kőszegen mártírhalált halt.

Bankunk egyik legtehetségesebb tisztviselőjét vesztette el benne, akit kollégiális, baráti érzületéért és nemes emberi tulajdonságaiért is nagyrabecsültünk.

A nyilas országvesztők rémuralmának

1944 október 16-án PUSZTAVÁMON

áldozatul esett

212 diplomás

bajtársunkat a jelsvai orvosmérnök-gyógyszerész század, nagyrészt az első világháború tiszti állományú

hősi halottait,

az áldozatkész hozzátartozók támogatásával exhumáltuk. Mártírjainkat a magyar tudományos élet az értelmiségi és fizikai dolgozók részvétekíséretében helyezzük örök nyugalomra április hó 13-án délelőtt 11 órakor a rákoskeresztúri izr. temető hősi parcellájában.

Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége és a Pusztavámi Exhumációs Bizottság.

Oelmacher Anna

Siessen Osztály Sorsjegyet venni!

HUZÁS ÁPRILIS 12-ÉN • MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER!

Ami a napilapokból kimaradt
Szenzációs leleplezések egész sora a
Fáklya
legújabb számában. Ára 1.— forint.

Svéd, dániai, cseh- és olaszországi import-exportját
lebonyolítja 25 éves ismert cég. Ajánlatot „Dr Morisson" jeligére „Via" hirdetőiroda, IV. Váci-utca harmincöt kér.

BONYHÁD-SZEKSZÁRD
TOLNA, FADD, PAKS
AUTOBUSZ INDUL
JUGOMART, Dorottya-u. 6.
TELEFON 183—216.

1½ TONNÁS
Chabriolett autó
nagy rakterülettel, jó állapotban, 7 prima gumival eladó. X. Román-utca 6. szám.

Főútvonalon, nagyon forgalmas helyen, udvari
üzlethelyiség sürgősen átadó
olcsó bérrel. „Szerény megegyezés" jeligére Hirdetőbe, IV. Somogyi Béla-út 10. szám.

Aldás a babának
Thiosept
bőrápolószer
GYÁRTJA: M. ODOLMŰVEK RT.

Ítélet
BŰNÜGYI HETILAP
legújabb számából

Cellájában felakasztotta magát Péterffy Jenő csendőrezredes, a nagyváradi gettó vérengző parancsnoka.

Az uzsorabíróság döntése: Milyen ékszerek tekintendők használati vagy kegyeleti tárgyaknak?

Az áruló sz-betű leleplezett egy rablógyilkost.

Megölte és a kazánházban elégette szeretőjét.

Egy arzénes férjgyilkosság rejtélyei.

Magyarul először:
HITLER ÉS MUSSOLINI
TITKOS LEVELEZÉSE

ELADÓ
kitünő állapotban lévő
HANSA
SZEMÉLYGÉPKOCSI
Érdeklődni lehet telefon 426-716 ½3—½4 között.

Egy jól felszerelt beton
téglagyárat
(Roskomotta) eladok,
vagy társat
keresek. „Rentabilis" jeligére Bruck hirdetőbe, VI. Andrássy-út huszonhét.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.
Mindazoknak, kik drága jó férjem,
LEOPOLD GYULA
hirdetőiroda-tulajdonos
elhúnyta alkalmával jóleső részvétsoraikkal felkerestek, ezúton mondok hálás köszönetet.
Egyben tisztelettel értesítem t. üzletfeleimet és jóbarátaimat, hogy irodánkat boldogult férjem szellemében tovább vezetem s kérem, hogy továbbra is támogatni szíveskedjenek.
Özv. Leopold Gyuláné.

Oelmacher Anna

Ismerteti az esztergomi Balassa Bálint Múzeum „Lenin a magyar képzőművészetben" c. kiállítását

Magyar Hírek, 1967, XI. 3. 6. o. Napi Krónika

Oelmacher Anna

művein melegséggel és ítélőképes józansággal teli lírája érvényesül.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2101

M.D.Y

Oehmacher Anna

Grafikus

Az 1942-ben a Szocialista Képzőművészek Csoportja által készített albumban kiadatlan művect.

Galambos Ferenc: Roxy

Művészet, 1968. julius – 14 kap.

Oelmacher Anna MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista Realizmusért
Kortárs. 1961. 12. sz. 919.l.

M. D. L.

OELMACHER Anna

1933-1937 között a Szocialista Képzőművészek Csoportjá-hoz tartozott

Irodalom: Negyedszázados a Szocialista Képzőművészek Csoportja

Magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz. 133-134. l.

MDK

Oelmacher Anni

Interieur, temp.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

Oelmacher Anna

az 1940-ben megalakult Szocialista
Művészek Szervezetének tagja

Népszava 1972 julius 29 1o.old.

Nem a név a fontos

A műgyűjtéshez hozzátartozik az eladás

A napokban felhívott egy érettségi előtt álló fiatalember, mint leendő műgyűjtő. Elmondta, hogy az iskoláján keresztül igen kedvező áron és részletre vehet grafikákat, többek között Borsos Miklós meg Amerigo Tot nevét említette. Vegyen-e és ha igen, mennyiért? Igen, válaszoltam, bár látatlanban nehéz az ilyen ügyhöz hozzászólni. Gondolom, rézkarcról vagy litográfiáról van szó, vehet tehát, ha a műveket a művész aláírta (akár ceruzával is, de saját kezűleg), s ha számozva vannak: tudható, mennyi készült belőlük és a sorozat hanyadik példányáról van szó. Vegyen bátran öt-hat ezer forintért, netán tízért is, tanácsoltam.

Magam is alig idősebben grafikákkal kezdtem, tettem hozzá biztatólag, s ezek egy részét ma is kis gyűjteményem díszeként őrzöm. A forint bevezetését követően, egy Szabó Vladimirt, aztán tucatjával Szalay Lajosokat vásároltam. Egy tízesért vettem őket. Enyém volt például a Szabó Lőrinc tizenkét verséhez készült teljes sorozat! Azután – mert a műgyűjtéshez a művektől való megválás is hozzátartozik – büszke voltam rá, hogy pár év múlva tízszeres áron adtam el darabját.

Az „Állami Zálogház és Árverési Csarnok Nemzeti Vállalat" 1948. decemberi 134. számú aukcióján vettem egy Gulácsy-portrét, 150 forintról 200-ra „fölverve" az árát. Nemcsak szignált, de hátuljára a művész ceruzával ráírta: „Erzsike gondolkodik". Ez a bájos kislánykép ma is megvan, nem úgy, mint egy akkortájt vásárolt 1944-es, csaknem egészen nonfiguratív Szentiványi, amelyet évtizedekkel később egy orvos házaspár valósággal elkönyörgött tőlem. Pár hónap múlva büszkén újságolták, elcserélték egy Kádár Bélára. Jó csere volt, csak engem bántott egy kicsit.

A negyvenes évek végén 500 forintért juthattam volna Csontváryhoz, de annyi pénzem nem volt. Már nem emlékszem a pontos okra, de nem vettem meg 180 forintért egy nagyméretű Barabás-akvarellt, egy tájképet és harminc forintért egy Moholy-Nagyot. A kínált mű azóta sem bukkant fel. Tíz forintért vesztegették akkoriban a japán metszeteket, nem vettem belőlük, vagy negyven évvel később sikerült szereznem egy Hokuszai-munkát. Ezt másoknak is ajánlom: a japán metszetek még ma is olcsók, nagy árveréseken érdemes licitálni rájuk 20-25 ezer forint körüli árakon.

Majd vásároltam egy Mednyánszkyt, vászonra szénnel készített rajzot, amely kókadt fejű hadifoglyokat ábrázolt (szerepel a Kállai-féle 1942-es Mednyánszky-kötetben). Ezt egy buzgó takarítónő letörölte, minek folytán halványabb lett, de megrendítő voltából mit sem veszített. E mű volt nejemhez került, majd a bizományi egyik boltjában tűnt fel, míg végül egy aukción olajfestményként jelent meg. Valaki nagyon ügyesen, ízlésesen ráfestett a szénnel készült vázlatra. Idővel a pécsi múzeumé lett; többször reprodukálták, Aradi Nóra Mednyánszky-albumában is látható – 69. kép –, épp csak sajátos hamisítvány.

A negyvenes évek végén kis ideig az Opera Szállodában laktam – oda cipeltem egy frissen beszerzett képet, nem is tudom mit, de a portás felfigyelt rá (és rám). Összeismerkedtünk: a magyar-csehzsidó Stein bácsi nagy gyűjtő és képforgalmazó volt. Sok mindent vettem tőle, valódit is, hamisat is, illetve jó másolatot (például egy Modigliani-képről). Hozzám került háromszáz forintért egy vegyes technikával festett szép kis Egry József-vitorlás (ez több változatban létezik), ma is őrzöm, és egy Farkas István- meg egy Nagy István-mű.

Később egyre többet vásároltam a bizományitól, üzletekben is meg az újra megindult aukciókon, így tízezerért egy tán XVII.–XVIII. századi fa-Madonnát – OTP-hitelre. Harminc éve nyolcszáz forintért vettem egy szignálatlan Ripp-Rónai-aktot, amely remekmű.

Sose neveket vegyünk, hanem műveket. Kedvenceim közé tartozik egy szintén Stein bácsitól származó, szintén szignálatlan modern tanyasi kép – sose fog kiderülni, ki festette. Persze „neveket" is lehetett vásárolni aukciókon, olyanokat, akik még senkinek sem kellettek: 700 forintért Perlrott-Csaba Vilmost, ezerért Aba Novákot, Czigány Dezsőt, ezerkétszázért Máttis Teutsch Jánost, később négyezerért Mattyasovszky-Zsolnay Lászlótól főművet, ötezerért pedig egy szokatlanul derűs, balatoni Ámos-akvarellt vettem.

Néha maguktól a festőktől is vásároltam. Róna Klára egyszer rám tukmált egy női portrét. Amikor legutóbb betörtek vidéki házacskánkba, mint a legszínesebbet azt vitték el egy Kunffy-vázlattal együtt – az utóbbit sajnálom is. Kohánt, Monostori-Mollert és Hornyánszkyt otthagyták. Lopni is tudni kell. Persze nyomozni is tudni kellene, a rendőrség nem ment semmire.

Ha valakit a műgyűjtés szenvedélyével vert meg a sors, nem kell lemondania az élet egyéb örömeiről. Elég leakasztani egy képet, az árából kifizethető egy utazás. Napi egy csomag jó cigaretta árát összerakosgatva még ma is jó dolgokat lehet kapni, ha mást nem: rézkarcot, litográfiát, rajzot, akvarellt. Csak persze sejteni kell, mit érdemes megvenni. Hogy honnan sejthető? Bízzuk magunkat érzéseinkre, akkor vásároljunk egy művésztől, amikor neve másoknak még nem mond semmit. Azt vegyük meg, ami tetszik, hangsúlyozom, nem a név, a minőség a fontos.

KRISTÓ NAGY ISTVÁN

Egymás mellett

A szocreál más nézőpontjai

Oelmacher Anna: Önarckép
olaj, vászon, 1940

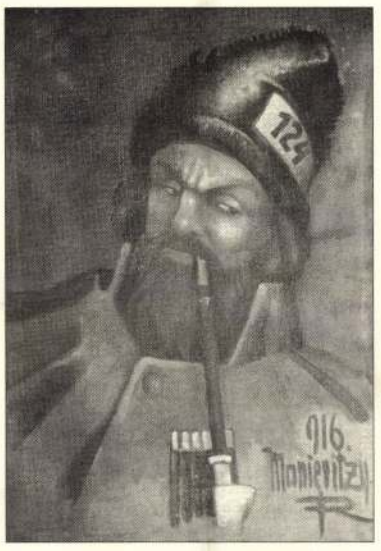

Remsey Jenő: Orosz hadifogoly
olaj, vászon, 1916

Két portrét látunk, amelyeket a gyűjtői szeszély tett egymás mellé. A hölgyalak önarckép, a férfiportré modell alapján készült. Közös bennük, hogy az alkotók nem törekedtek a megnyerő látszatra, sőt a felülről a nézőre tekintő arcok nyugtalanítóan hatnak. A festőnő öntudatos fejtartása, a fogoly összehúzott szemének pillantása valósággal megszeppenti a nézőt.

A „grandeur" valódi – a férfi a nagy orosz nép képviselője, Oelmacher Anna pedig a nagy kommunista eszméé.

A festőnő – majdani művészeti főideológus – tekintetén már érződik az elhivatottság. Remsey Jenő korai posztexpresszionista műveiben hitelesen örökítette meg az elesetteket, Oelmacher pedig „A szocialista képzőművészet nyomában" című könyvével nemzedékeket nevelt.

A két festmény monokróm színkezelésű, a fogoly barna a barnában, az önarckép szürke a szürkében, a sálon némi fáradtkék, bordó megvillantásával.

Ma a képek nemigen találnák helyüket polgári otthonokban, nyaralókban, magángyűjteményekben. Témájuk, színvilágúk inkább egy kortörténeti kiállítás hatásos dokumentumai lehetnének.

Jelenlegi piaci értékük nem éri el a százezer forintot. A Remsey-mű ára néhány év múlva, a poszt-expresszionizmus gyűjtésének erősödésével, valószínűleg növekedni fog. Az Oelmacher-önarckép jelentős értékemelkedése – kvalitása és emblematikus tömörsége okán – szinte biztosra vehető.

A XX. századi diktatúrák művészetét bemutató nemzetközi kiállítások komoly sikereinek hatására egyre több gyűjtő érdeklődése fordult e korszak emlékei felé. Ma már a „szocreál" történelem tárgyi emlékei a kidobni valókból fokozatosan gyűjtendő érdekességekké válnak. Az árak fokozatosan emelkednek.

HORVÁTH LÁSZLÓ

Aki a virágosat szereti...

A könyvjelek, az ex librisek gyűjtése nagy múltra tekint vissza; már a múlt század második felében rangja volt e kicsiny sokszorosított grafikák gyűjtésének. Magyarországon először az utolsó békeévben, 1913-ban rendezett nagy kiállítást belőlük a Szent György Egyesület.

Az ex libriseket gyűjtők mindig is szervezettségükről és kiváló külföldi kapcsolataikról voltak híresek. Ennek köszönhetően nagyszámú külföldi anyag is bekerült csereként az országba, mind a jelesebb grafikusművészeket, mind pedig a leginkább gyűjtött témákat illetően mondhatni, hogy szinte teljes választékkal rendelkeznek hazai nagy gyűjteményeink.

Éppen az óriási anyagra való tekintettel itt is – mint a gyűjtés bármely más területén – manapság szakosodni illik, sőt szakosodni kell. Az ex librisek általában a megrendelő, a tulajdonos személyére utaló motívumot (foglalkozás, a könyvtár jellege, az illető érdeklődési területe, netán neve stb.) tartalmaznak, a motívumgyűjtők éppen ezekre vadásznak. Közöttük igen ritka a virágmotívum.

Elsősorban hölgyek esetében vagy botanikai könyv-gyűjteményeknél jelenik meg virág a művészi könyvjeleken.

A hölgyek számára készített virágos grafikák között sok a „szívességi" darab; rokonoknak, barátoknak rendelt vagy küldött lap, sőt jó néhány diszkrét „hódoló példány" is felfedezhető közöttük. Külön öröm, ha a gyűjtő ilyen „helyettem kis virág" ex librisre bukkan, s netán a mögötte megbúvó történetet, románcot is ismeri.

A századelőn nagy divatja volt a virágcsendéleteknek, a virágos grafikáknak, különösen német nyelvterületeken. Szecessziós hatást mutat az egyik ismert, nagy gyűjtő, Emilio Budan grófé, aki Gina lányának készíttetett „virágkedvelő" ex librist. Az olasz származású gróf a századfordulótól az első világháborúig terjedő időben Németország velencei konzulátusán titkári minőségben működött, és művészkörökben is kiváló kapcsolatai voltak. Ezt az ismeretségét használta fel ex librisei készíttetésénél, amelyekből többtucatnyit rendelt mind német, mind pedig olasz grafikusoktól.

A két világháború közötti években a bécsi Rose Reinhold szép, színezett fametszetes könyvjeleket készített többek között magyar megrendelőknek; grafikái között virágmotívum is akad. A nagyváradi Radványi-Román Károly nemcsak fába, linóleumba is metszett hasonló darabokat, tulipános ex librise, amely Boros József megrendelésére készült, igazi mestermunka. Petry Béla ugyanezen megrendelő számára (pontosabban a család legfiatalabb hölgytagjának) néhány évvel korábban készített, illusztrációnkon látható ex librise egészen más felfogásban készült.

A második világháború alatt, majd az azt követő nehéz évtizedekben érthetően kevés virág nyílott ex libriseinken. A hatvanas évektől számíthatjuk ennek a motívumnak hazai másodvirágzását. A közelmúlt alkotói közül elsősorban Nagy Árpádot emeljük ki, aki egész csokorra való virágot metszett rézbe ex librisein. A sort természetesen tovább folytathatnánk, de az már elsősorban a művészek és a gyűjtők dolga.

BALÁZS KÁROLY

1974
MAUER DÓRA kiállítása
az Éri Galériában (1075 Bp., Madách Imre u. 3., tel./fax: 322-8814).
December 1-jéig, hétfőtől péntekig, 10-18 óráig.

A Széchenyi utcában előzetes bejelentésre
(322-8814 vagy 353-1203) megtekinthető az
ELŐDŐK és UTÓDOK
kiállítás, Megyik János, Mengyán András, Paál Csaba, Radák Eszter és mások munkáiból.

Budapest,
Kossuth Lajos u. 2/A
Telefon:
318-5561; 318-5548

BLITZ
A MAGÁNGYŰJTŐK GALÉRIÁJA

Kiállításokból

BUDAPEST

Magyar Nemzeti Galéria
Budavári Palota B, C, D épület
Ny.: K.–V. 10–18
Szimbolisták és próféták – Gauguin, Pont-Aven, Nabis XI. 10-től

Magyar Nemzeti Múzeum
VIII., Múzeum krt. 14–16. Ny.: Sze.–V. 10–17.30
Ravennai mozaikok másolatai, XI. 16-tól
Új szerzemények, XI. 27-től

Ludwig Múzeum Budapest – Kortárs Művészeti Múzeum
Budavári Palota A épület, Ny.: K.–V. 10–18
Jiri Kolár kiállítása a prágai Mladek gyűjteményből, XI. 29-ig
„Tolóhajó" (Tugboat) – Swierkiewicz Róbert installációja, XI. 29-ig
Antoni Muntadas (New York) **installációja,** XI. 12-től

Szépművészeti Múzeum
Hősök tere, Ny.: K.–V. 10–17.30
Itáliai reneszánsz rajzok, XI. 15-ig
Vadászó kentaur, XI. 15-ig

Iparművészeti Múzeum
IX., Üllői út 33–37. Ny.: K.–V. 10–18
Szecesszió, a XX. század hajnala
Nanny Still, finn üvegművész kiállítása, XI. 22-ig

Néprajzi Múzeum
V., Kossuth tér 12. Ny.: K.–V. 10–18
Kalotaszeg – a népművészet felfedezése
„Kun sam ame?" – Romák Kelet- és Közép-Európában, XII. 31-ig

Kiscelli Múzeum
III., Kiscelli út 108. Ny.: K.–V. 10–16
Gerhardt Andrées: Tranzittér – installációs kiállítás, XI. 29-ig
Ravatalképek, XI. 15-ig

Budapest Galéria Kiállítóháza
III., Lajos utca 158. Ny.: K.–V. 10–18
A MaMű Társaság kiállítása, XI. 10–XII.6.

Budapest Galéria Kiállítóterem
V., Szabadsajtó út 5. Ny.: K.–V. 10–18
Böröcz András munkái, XI. 8-ig
Féner Tamás fotói, XI. 12-től

Dorottya Galéria
V., Dorottya utca 8. Ny.: H.–P. 10–18, Szo. 10–14
„A hét erény" – Irena Brunec (Ljubljana) **kiállítása**, XI. 8-ig
Forgács Péter kiállítása, XI. 8-ig
„Ez a roppant kényszerűség" – Tandori Dezső kiállítása, XI. 12–XII. 8.

Duna Galéria
XIII., Pannónia út 95. Ny.: H.–P. 10–18
Fischer Ernő festőművész és tanítványai kiállítása, XI. 15-ig
Inkey Alice fotóművész kiállítása, XI. 18.–XII. 16.

Ernst Múzeum
VI., Nagymező utca 8. Ny.: K.–V. 10–18-ig
Soós Tamás és Yuko Shiraishi kiállítása, XI. 29-ig

Fészek Galéria
VII., Kertész utca 36. Ny.: H.–P. 14–20
Köves Éva festőművész kiállítása, XI. 10–XII. 4.
Hermann terem: Varga Gabriella kiállítása, XI. 20-ig
Kő Virág munkái, XI. 24-től

Francia Intézet
I., Fő utca 17. Ny.: H.–P. 13–19, Szo. 9–13.30
Árnyékkötők Co-Média, XI. 5–30.
„Nem Pierrot-nak, hanem Ferdinándnak hívnak" – Jean Michel Alberola nyomatai, XI. 5–27.

Goethe Intézet
VI., Andrássy út 24.
„Tranzittér"– Gerhardt Andrées kiállítása, XI. 21-ig

Műcsarnok
XIV, Hősök tere, Ny.: K.–V. 10–18-ig
Erdély Miklós életmű-kiállítás, XI. 20-ig
Antik Enteriőr '98, XI. 26–29.

Óbudai Pincegaléria
III., Fő tér 1. Ny.: K.–P. 14–18, Szo.–V. 10–18.
José Drummond (Portugália) **fotói (A Galeria Monumental Budapesten)**, XI. 8-ig

Óbudai Társaskör Galéria
III., Kiskorona u. 7. Ny.: K.–P. 14–18, Szo.–V. 10–18.
Anabela Costa (Portugália) **installációja (A Galeria Monumental Budapesten)**, XI. 8-ig
M. Tóth Éva és Paál Zsuzsanna kiállítása, XI. 17.–XII. 6.

Vigadó Galéria
V., Vigadó tér 2. Ny.: K.–V. 10–18-ig
Balás Eszter szobrászművész kiállítása, XI. 8-ig
A Folyamat Társaság kiállítása, XI. 15-ig
Ecce homo, XI. 26.–XII. 13.

Bartók 32 Galéria
XI., Bartók B. út 32. Ny.: K.–V. 14–18-ig
Hajdú Kinga kiállítása, XI. 22-ig

Dovin Galéria
V., Galamb u. 6. Ny.: K.–P. 12–18, Szo. 11–14.
„Panoráma"– Révész László kiállítása, XI. 18-ig
Kelemen Kettenbrücke Károly festményei, XI. 23-tól

Galéria 56
V., Falk Miksa utca 7. Ny.: K.–Szo. 12–18
Donald Baechler (New York) **festményei**, XI. 13-tól

Knoll Galéria
VI., Liszt Ferenc tér 10. Ny K.–P. 14–18.30, Szo. 11–14
Bernáth András kiállítása, XI. 7.–XII. 31-ig

Liget Galéria
XIV,. Ajtósi Dürer sor 5.
Ny.: Sze.–H. 14–18, Kedden zárva.
Khoncz István kiállítása, XI. 13-ig

Stúdió Galéria
V., Képíró u. 6. Ny.: H.–Szo. 14–18-ig
Inter Views – négy londoni festőművész kiállítása
XI. 3–28.

Tölgyfa Galéria
II., Henger u. 2. Ny.: naponta 10–18
Schrammel Imre keramikus kiállítása, X. 30.–XI. 13.

Várfok 14 Galéria
I., Várfok u. 14. Ny.: Sze.–V. 10–18
Szotyori László kiállítása, XI. 5.–XII. 5-ig

MissionArt Galéria
V., Falk Miksa u. 30. Ny.: H.–P. 10–18, Szo. 10–13
XX. századi modern festészet, Nagybányai festészet, XI. 6.–XII. 3-ig

Spiritusz Galéria
I., Várfok u. 14. Ny.: Sze.–V. 10–18
Válogatás a Galéria művészeinek munkáiból
folyamatosan

XO Galéria
I., Várfok u. 11. Ny.: Sze.–V. 10–18
Nádler István festőművész kiállítása, XI. 5.–XII. 5-ig

U.F.F. Galéria
IX., Közraktár u.10. Ny.: K.–P. 15–18-ig
„Close to Home"– brit képzőművészek fotókiállítása
az IN AND OUT OF TOUCH-program keretében, XI. 3–28.

Éri Galéria
VII., Madách Imre út 3. Ny H.–P. 10–18
Mauer Dóra kiállítása, XI. 11.–XII. 14.

Rátz Stúdió Galéria
VII., Madách Imre u. 3. Ny.: H.–P. 10–18
Pál Csaba munkái, XI. 11.–XII. 1.

ST.ART Galéria
VII., Madách Imre út 5. Ny.: H.–P. 10–18
Czebe István kiállítása, XI. 11.–XII. 1.

Madách 5 Galéria
VII., Madách Imre u. 5. Ny.: H.–P. 12–18, csak bejelentésre.
Heidelberg Project – Tyree Guyton kiállítása, XI. 6.–XII. 1.
A fenti négy Madách utcai galéria közös „karácsonyi bazárt" rendez XII. 3-án délután

Zenith Galéria
VII., Rumbach Sebestyén utca 15/b
Ny.: K.–Szo. 12–18
Pető Hunor kiállítása, XI. 28-ig

Trafó Galéria
IX., Liliom utca 41. Ny.: H.–V. 14–20
Dimenzió-Ugrás – Diego Ferrari, Dan Hays, Németh Hajnal, Hayley Newman, Sugár János és Várnai Gyula kiállítása, XI. 8-ig
Magritte és a kortárs szürrealisták fotói, XI. 12.–XII. 6-ig

Mai Manó Fotógaléria
VI., Nagymező utca 20. Ny.: H.–P. 14–18
Az enyészet poézise – Jung Zseni fotói, XI. 5-től

Ráday Galéria
IX., Ráday utca 8. Ny.: H.–P. 10–18
Krenner Amália emlékkiállítás, XI. 17-ig
Czumpf Imre emlékkiállítás, XI. 19.–XII. 10.

Vintage Galéria
V., Magyar utca 26. Ny.: K.–P. 14–19
nEGYED Picasso, XI. 27-ig
Foto-Pygmalion – Bartis Attila kiállítása, XII. 1-től

Haas Galéria
V., Falk Miksa u. 13. Ny.: H.–P. 10–18, Szo. 10–13
Bene Géza kiállítása, XI. 14-ig

Bolmányi Ferenc festőművész kiállításai
XI. 17.– XII. 10-ig

Home Galéria
II., Csévi u. 7. **Robin úr és társulata**

Arte Galéria
V., Ferenczy u.14. **Rajzok**

Haas Galéria
V., Falk Miksa u. 13. Nagymaros

Vármegye Galéria
V., Vármegye u. 11.
Xantus Géza (Csíkszereda) grafikus, Miholcsa József (Marosvásárhely) szobrász
XII. 1-ig

MaMű Pincegaléria
VII., Damjanich u. 39. Ny.: Sz., P., Szo. 15–19
Kopasz Tamás: Három hold, XI. 6–23-ig

Illárium Művészeti Galéria
VIII., Köztársaság tér 15.
Ny.: H.–P. 10–16, Szo. 10–14
Hermann Zoltán festőművész kiállítása, XI. 21-ig

Vízivárosi Galéria
II., Kapás u. 55. Ny.: K.–P. 13–18, Szo. 10–14
Olajos György: Átdolgozások, Székely Kati papírmunkái, XI. 27.–XII. 18.

VIDÉK

KECSKEMÉT
Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely, Gáspár András u. 11.
A „rendíthetetlen" játékkatona, Fábián Dénes Zoltán magángyűjteménye, XII. 31-ig

MISKOLC
MissionArt Galéria, Széchenyi I. u. 14.
Kortárs magyar avantgárd és XX. századi magyar festészet

PÉCS
Pécsi Galéria, Széchenyi tér
Ny.: H.–P. 12–18, Szo. 10–18
Kelemen Kettenbrücke Károly kiállítása, XI. 22-ig
Cseh plakát a hatvanas években, XI. 26-tól
Pécsi Kisgaléria, Szt. István tér 4.
Jarmetzky István festő kiállítása, XI. 5–29.
Serbakov Tibor ötvösművész munkái, XII. 3-tól

SZÉKESFEHÉRVÁR
Csók István Képtár, Bartók B. út 1.
Ana Lupas textilmunkái és installációi, XI. 3.–XII. 31.
Szt. István Király Múzeum, Országzászló tér 1.
A múzeum 125 éve, XII. 31-ig
Feketesas Patika Múzeum, Fő u. 5.
Római kori istennőszobor Gorsiumból, XI. 20-ig

Hazai árverések

tárgy	árverező	árverés helye	és napja	óra	kiállítás helye	és ideje
festmény, grafika	ARTE Galéria	V., Ferenczy u. 14.	06.,13.,20.,27.	15.00	a galériában	az előző héten
festmény, bútor	Belvárosi Aukciósház	V., Váci u. 36.	09., 23.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
szőnyeg	Belvárosi Aukciósház	V., Váci u. 36.	13.	17.00	VIII., Kenyérmező u. 3.	06–12.
IV. Ázsia kincsei, műtárgy	Belvárosi Aukciósház	V., Váci u. 36.	16.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
könyv, numizmatika	Belvárosi Aukciósház	V., Váci u. 36.	30.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
fotócikk, játék	Soós András	V., Kossuth tér 6–8.	09.	17.00	V., Hercegprímás u. 2.	02–07.
könyv	Fehér és Dávid	VIII., Múzeum u. 17.	14.	10.30	az árverés helyszínén	09–13.
bor	Klapka Árverési Csarnok	IX., Vámház krt. 9.	11.	17.00	az árverés helyszínén	06–11.
vegyes műtárgy	Első Budai Árverezőház	II., Kapás u. 5–9.	12., 19., 26.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
papírrégiség	Első Budai Árverezőház	II., Kapás u. 5–9.	25.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
numizmatika, militária	Első Budai Árverezőház	II., Kapás u. 5–9.	27.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
vegyes műtárgy kiemelt	Első Budai Árverezőház	II., Kapás u. 5–9.	03.	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
műtárgy	Ráday Galéria	IX., Ráday u. 8.	18.	18.00	a galériában	07–18.
bélyeg	RFR Profila Bélyegaukciók	VI., Vörösmarty u. 65.	19., 03.	16.30	VIII., Szentkirályi u. 6.	az árverés hetén
bélyeg, képeslap	RFR Profila Bélyegaukciók	Kempinski Hotel	21.–22.	09.00	VIII., Szentkirályi u. 6.	09–13.,16–18.
festmény, grafika	Ferenczy Galéria	V., Ferenczy I. u. 28.	20	17.00	az árverés helyszínén	az előző héten
könyv	Horváth Gábor	VIII., Múzeum u. 17.	27.	16.30	I., Roham u. 1.	23–26.
könyv	Studio Antikvárium	V., Bajcsy-Zs. u. 12.	28.	10.00	VI., Jókai tér 7.	az előző héten
Régi mesterek, XIX. és XX. századi festmények	Nagyházi Galéria	V., Balaton u. 8.	01.–02.	17.00	az árverés helyszínén	21–30.
könyv	Ducsai Antikvárium	VIII., Múzeum u. 17.	07.	10.30	VII., Asbóth u. 19.	06–16.
műtárgy	Orczy Galéria	VIII., Orczy út 2–4.	04.	17.00	a galériában	11.23.–12.02.
könyv	Krisztina Antikvárium és Magyar Rádió, Gordiusz Műhely, MR márványterme		22.	10.00	I., Roham u. 7.	08–21.

Külföldről

KIÁLLÍTÁSOKBÓL

AMSZTERDAM
Stedelijk Museum, Paulus Potter straat 13.
Bill Viola: The Experience, XI. 29-ig

BÁZEL
Kunstmuseum, St. Alban Graben 16.
Was man selten ansieht: Rückseiten, 1999. I. 10-ig
Museum für Gegenwartskunst, St. Alban-Rheinweg 60.
Carsten Höller: Neue Welt, 1999. II. 7-ig

BERLIN
Brücke-Museum, Bussardsteig 9.
Der Blaue Reiter und seine Künstler, 1999. I. 3-ig
Hamburger Bahnhof, Invalidenstrasse 50–51.
Sensation (Fiatal brit művészek munkái a Saatchi-gyűjteményből) 1999. II. 7-ig

BÉCS
Bank Austria Kunstforum, Freyung 8.
Die Farbe Rot in der russischen Kunst, XI. 29.
Kunsthalle Wien am Karlsplatz
Ny: H–V 10–18, Cs 10–22
Louise Bourgeois, Jenny Holzer és Helmut Lang közös kiállítása
Kunsthalle Wien im Museumsquartier
Ny: H–V 10–18, Cs 10–22
„Szép – Csúf"– Vitalij Komar és Alekszander Melamid kiállítása
Die Wiener Gruppe, XI. 13-tól
MAK, Stubenring 5.
About love. Contemporary Taste, 1999. II. 28-ig
Österreichische Galerie Belvedere Prinz Eugenstrasse 27. Ny.: K.–V. 10–17
Oberes Belvedere: Carl Moll (1861–1945), XI. 22-ig
Secession, Friedrichsrasse 12.
Mike Kelley / Paul McCarthy, XI. 8-ig

BILBAO
Guggenheim Múzeum, Avenida Adandoibarra 2.
Christina Inglesias, XI. 7.–1999. I. 3-ig
Robert Rauschenberg, XI. 20-tól

CHICAGO
The Art Institute, South Michigan Avenue
Mary Cassatt, 1999. I. 10-ig

FRANKFURT
Schirn Kunsthalle, Römerberg
Alberto Giacometti, 1999. I. 3-ig

HAMBURG
Kunsthalle, Glockengiesserwall
Chagall, Kandinszkij, Malevics és az orosz avantgárd, 1999. I. 10-ig
Deichtorhallen
Zeichen der Moderne, 1999. I. 17-ig

LONDON
Tate Gallery, Millbank
John Singer Sargent (1856–1925), 1999. I. 17-ig
The Design Museum, Shad Thames
The Work of Charles and Ray Eames, 1999. I. 4-ig
Victoria and Albert Museum, Cromwell Road South Kensington
Aubrey Beardsley, 1999. I. 10-ig
Cartier Bresson, XI. 26-tól
Whitechapel Art Gallery, 80–82 Whitechapel High Street
Speed, XI. 22-ig

NEW YORK
Metropolitan Museum of Art, 1000 Fifth Avenue
Van Eycktől Brueghelig, 1999. I. 3-ig
Louis Comfort Tiffany, 1999. I. 23-ig

PÁRIZS
Louvre, Place du Carrousel
Portrék a római Egyiptomból, 1999. I. 4-ig
Musée d'Orsay, 1, Rue de Bellechasse
Millet / Van Gogh, 1999. I. 3-ig
Grand Palais, Avenue du Général Eisenhower
Gustave Moreau, 1999. I. 4-ig
Lorenzo Lotto, 1999. I. 11-ig

ROTTERDAM
Kunsthal, Westzeekijk 341
M. C. Escher, XII. 6-ig

SAN FRANCISCO
Museum of Modern Art, 151 Third Street
Alexander Calder, XII. 1-ig

STUTTGART
Staatsgalerie, Konrad Adenauer Straße
Picasso, Klee, Giacometti, 1999. II. 21-ig

WASHINGTON
National Gallery of Art, Fourth Street at Constitution Avenue
Masterpieces from the Van Gogh Museum – Amsterdam, 1999. I. 3-ig

AUKCIÓKBÓL

DOROTHEUM
Bécs Dorothergasse 17.
Kamera, optikai régiség XI.7.
Vasútmodell XI.14.
Régi mesterek XI.18.
Katonai tárgyak XI.18.
Bélyeg XI.18.
Ékszer XI.30.
Ezüst XI.30.
Jugendstil műtárgy XII. 2.
Klasszikus és kortárs műalkotás XII. 2.
XIX. századi olajfestmény XII. 3.

CHRISTIE'S
Hajózástörténet XI. 5. London South Kensington
XX. századi angol festészet XI. 6. London King S.
Természettudomány XI. 11. London King Street
Négy skót művész alkotásai XI. 12. Glasgow
Clarice Cliff művei XI. 13. London S. Kensington
Óra XI. 16. Genova
Bélyeg, érme XI. 23. New York Park Avenue
Térkép, csillagkép XI. 25 London S. Kensington
Régi autó XI. 30. London King Street

SOTHEBY'S
XX. századi festészet XI. 8. Chicago
XIX. századi európai festmény XI. 9. New York
Judaika XI. 9. Tel Aviv
Gyermekkönyv XI. 10. London
Repüléstörténet XI. 10. Sussex
Régi mesterek XI. 10. Amszterdam
Bor, ital XI. 11. London
Kínai és hong kongi bélyeg XI. 12. Hong Kong
Reader's Digest gyűjtemény XI. 16. New York
Hangszer XI. 16. London
Japán művészet XI. 19. London
Angol festmény XI. 25. London

Börzék / vásárok

Országos Régiségvásár
Pécs, Megyeri úti vásártér
Nyitva: december 4-én, pénteken 6–20 óráig
december 5-én szombaton 5 órától vasárnap 14 óráig folyamatosan.
Belépődíj nincs, gépjárművel behajtóktól parkolási díjat szednek

Bolhapiac
Petőfi Csarnok
szabadtéri színpadán és az épület kerítésen belül
Budapest, XIV ker.
Zichy Mihály út 14.
Nyitva: szombatonként és vasárnaponként, november 7., 8., 14., 15., 21., 22., 28. és 29-én.
7–14 óráig
Belépődíj 20 forint

Régiségvásár
Győr, Duna-kapu tér
Nyitva: november 15-én, 6–17 óráig.
Belépődíj nincs

Használtcikk Piac
Budapest XIX., Nagykőrösi út 156.
Nyitva: hétköznapokon 8–16 óráig
Szombaton 7–14 óráig
(vasárnap zárva)
Belépődíj nincs

Régiségvásár
Debrecen, Hunyadi utca 1–3.
(a Kölcsey Művelődési Központ előtti téren)
Nyitva: november 7-én és 8-án.
6–17 óráig.
Belépődíj nincs

Régiségvásár
Nyíregyháza, régi piactér
Nyitva: szombat, vasárnap, november 14-én és 15-én.
7–14 óráig.
Belépődíj nincs

Televízió-műsorokból

Duna TV
Al Manach november 12., 21.40
„Számosak legyenek napjaitok..." A magyarajkú zsidóság emlékmúzeuma Cfátban
november 14., 20.25
Műteremtés november 26., 21.35

MTV 1
Stúdió november 17., december 1., 22.30,
Publikum november 10., 24., 22.30,
Apokrif magány, portré Bartha Lászlóról
november 14., 17.00

MTV 2
„Én vagyok én" portré Istókovics Kálmánról
december 6., 17.30

TV3
72 óra november 12., 15.00, 19., 26., december 3., 16.00.

Msat
Alak-Art hétfőtől péntekig minden nap 19.30

Spectrum
Az úti cél november 8., 19.00., 12., 15.00., 24., 16.00., 26.,15.00, december 3., 15.00.
Paul Delvaux november 6., 13.00.
David Hockney november 12., 15.00.
Pieter Bruegel I.–II. november 13., 20., 11.00.
Salvador Dalí november 15., 13.25.
Johannes Vermeer november 19., 20.00.
C. Oldenburg november 23., 22.00

■ **74. Oelmacher Anna (sz. 1908): Házmesterné, 1936**
olaj, vászon, 126, 5X61,5 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A harmincas évek szocialista művészeinek ember-felfogására igen jellemző ez a kép. Nem szószerint értelmezett munkafolyamat, hiszen a munkaeszközöknek inkább attributum-szerepük van, értelmezni segítenek a szigorúan szerkesztett, mégis lírai telítettségű, kinyílni vágyó zárt világot.
Derkovits Gyula anya-ábrázolásai kapcsán említettük, hogy a munkásnő, a proletárasszony az adott korban elsősorban mint anya jelenik meg. Ez esetben ugyan másról van szó, de valamiképpen itt is a ház körüli munkában tevékeny nőalak ábrázolására kerül sor. Általában nem téma az iparban, gyárban dolgozó asszony, s még a tüntetés-képek rohamozó nőalakjaiban is inkább a család, az anyaság gondolata dominál. Oelmacher Anna festményén a hátteret alkotó, többfajta épületelemből összeálló sík előtt baloldalt, magába mélyedten helyezkedik el az álló, karját összefonó asszonyalak, kiegészülve a seprű, a kosár képileg fontos, de tartalmilag nem perdöntő jelzéseivel.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976

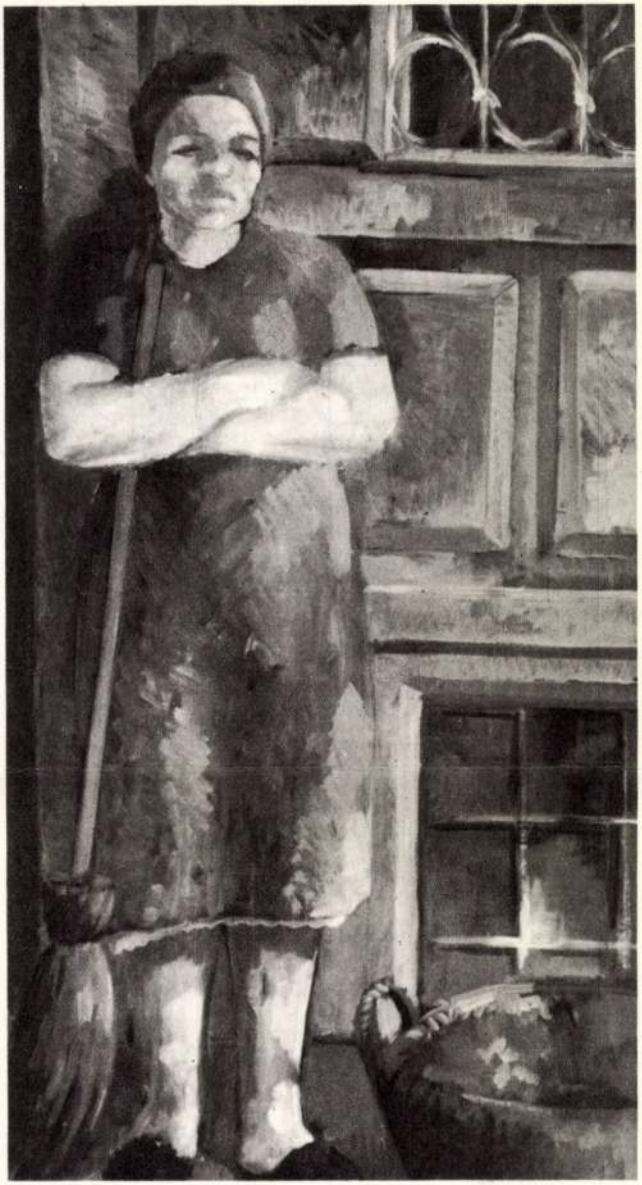

■ **75. Derkovits Gyula (1894-1934): Vasút mentén, 1932**
tempera, lemezpapír, 72,2X101,2 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Különös belső feszültség hatja át ezt a képet, amely szokatlan nyugalmat sugalló alkotás Derkovits festészetében s az egész kortárs művészetben. A munkáspár békésen emelkedik ki a kép középtengelyében, a száguldó vonat háttere előtt. Ám a vonatkerekek, a mintegy úttestté sokszorozódó sínek hideg ezüstjének és a munkáspár melegszínű tömegének, a vonat-motívum vízszintesének és az ember-motívum függélyes tengelyének ellentmondása, a gépi robogás és a gyaloglás szembeállítása hallatlan feszültséget teremt, lázító mozzanatok lappangását sejteti. A *Vasút mentén* munkáspárja – mint legkisebb kollektíva – magányosan, társtalanul, a nagyobb közösségtől szinte elszigetelve baktat a fémlátvány előtt. De ketten vannak együtt, biztonságosan, öntudatot árasztva haladnak előre; harmóniájuk erősebb az őket körülvevő világ diszharmóniájánál.

■ **95. Oelmacher Anna (sz. 1908): Kubikos, 1942**
ceruza, papír, 16,5X18,5 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A Szocialista Képzőművészek Csoportja több tagjának és a hozzájuk közelállóknak munkásságában is feltűnik a harmincas évek második felétől a földmunkás, elsősorban a kubikos alakja. A témaválasztás sajátossága, hogy ebben az időben a tudatosan osztályharcos városi művészeket foglalkoztatja, s mintegy kívül reked az ún. alföldi festők akkori kritikai realizmusán. Oelmacher Anna jegyzetnyi rajza – akárcsak a többi kubikos-ábrázolás – szerszámmal, munka közben ábrázolja hősét, de a túlnyomóan szobrászati alkotásokkal szemben módjában van nagyobb teret felölelő, kevésbé kötött mozdulat rögzítésére. A nézővel szemben lehajló, lapátoló figura így is plasztikai tömörségű, lendületes vonallal határolt tömeg, melyet tartalmilag-formailag kiegészít a háttér lovas kordéja, a kerékkel és a ló hátának ívével összhangban lehajló figura mozdulatában meghatározott vonalritmus. Nem a munka fizikai terhe határozza meg tartalmát, mint például Bokros Birman Dezső jóval ismertebb kubikos-szobráét, hanem a természetes, mindennapos tevékenység művészi általánosítása.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976

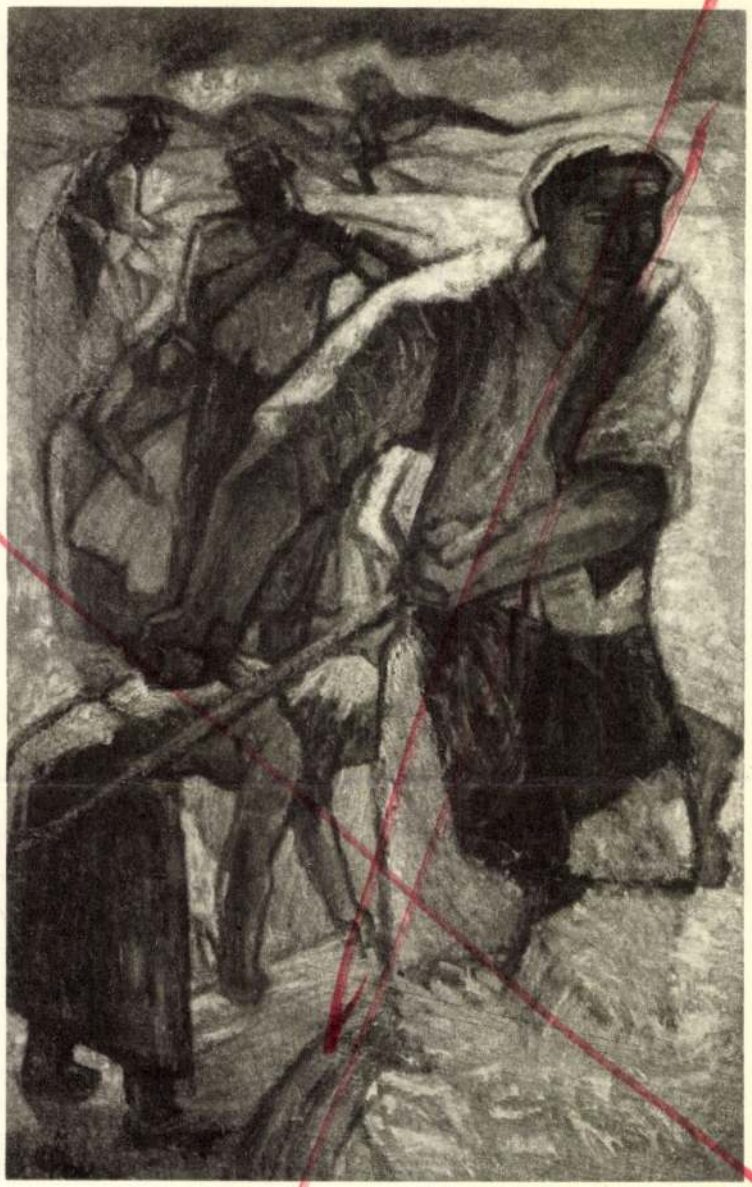

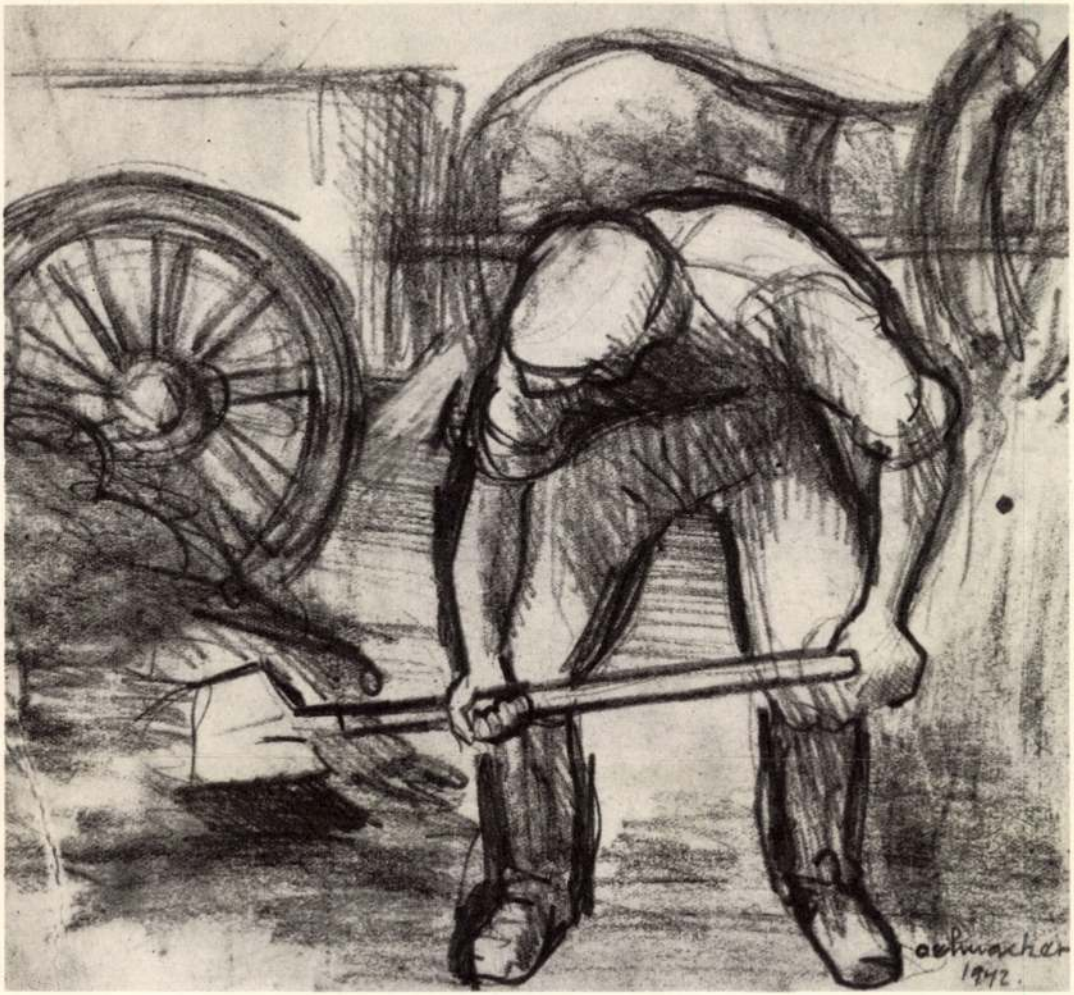
1942.

■ **96. Kondor György (1921-1945): Gondolkodó, 1940**
olaj, vászon, 66X50 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A felszabadulás előtti olvasó-töprengő munkásalakok sorában ez a háború küszöbén készült kép az utolsó, amelyben felfokozott intenzitással élnek az 1934-es alkotások jelzései. A hideg kék színeket szinte csak a semleges feketék „melegítik"; a nézővel szembenéző arc mintegy kimozdítja tengelyéből az ülő alakot. A korábbi, azonos témájú alkotásoknál inkább általános tettrekészség, emitt a helyzetfelmérő, mérlegelő, a cselekvést közvetlenül megelőző pillanatra sűrűsödik. A motívumválasztás jellegéből adódik persze, hogy itt is uralkodik – a művész és a valóság viszonyában – a meditatív elem; a közvetlenebb portré-jelleg is hozzájárul azonban ahhoz, hogy hangsúlyosabb legyen a cselekvőkész személyiség szerepe. Folytatása a derkovitsi, dési huberi ember-értelmezésnek: a még huszadik évét sem betöltött, munkásból lett fiatal művész egyik legérettebb alkotása.

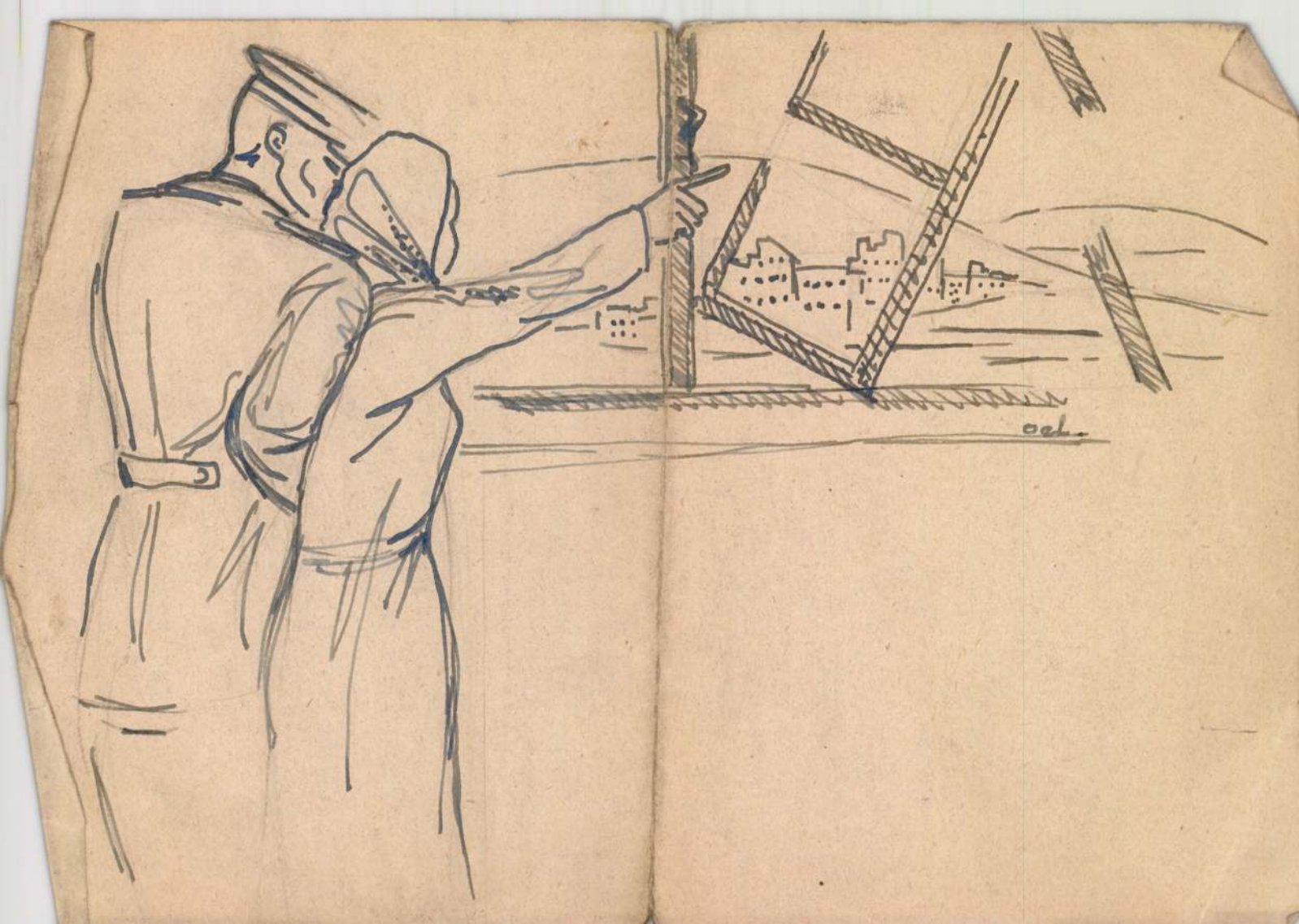

Nagamoss, 1966 sept.

IG A627

M.DK

Oelmacher Anna
testő - műtörténész

Néhány kismeretű grafikáját
mutatták be a II. ker képzőmű-
vészeinek tárlatán.

Láncz Sándor: Krónika
Művészet, 1968. julius - 45 lap.

Oelmacher Anna

résztvett a Történelmi Emlékbizottság „Szabadság és hép" elnevezésü freskó pályázatán és a szocialista képzőművész Csoportnak, a megnyitása után azonnal betiltott kiállításán.

Magyar Nemzet, 1967. III. 1. 5. o.

Oelmacher Anna

Házmesterné /repr./

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. Képjegyzék.

Schumacher Anna

a Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja - emlékére

„Derkovits és a szocialista művészet"
Magyar Nemzet 1968 szept. 20

Oelmacher Anna

a Szocialista Képzőművészek
Csoportjának tagja. – mulétve

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Oelmacher Anna

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

[illegible]

Oelmacher Anna

Házmesterné, of.

[illegible]. Magyar forradalmi művészet. [illegible]. 1957.

MDK

Oelmacher Anna

Üres tányér, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Oelmacher Anna

Anya, of.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mücs. 1957.

Oelmacher Ámos

nyitja meg Ámos Imre kiállítá-
sát a szentendrei múzeumban.

Magyar Hírek, 1967. VII. 9. hasáb.

Gelmacher Anna [ ] MDK

A Munka Érdemrend arany-
fokozatát kapta.

– : Kitüntetések 8

Népszabadság, Bp. 1968. aug. 13.

Oelmacher Anna

festő, [a Fővárosi Képtár alkalmazottja]

Rétöbb

l. Tavaszi Szalon

XIII

XIV.

i ásatások.

5.000 P

5.000 — P —

—

...chiva

...tott (bev. ós) Kiadások (Műemlék-
...

Oelmacher Anna

Rajzokkal

szerepel az alábbi tárlaton

Hosszáth György: A szondiste
Képzőművészek Csoportjának
emlékkiáll. a Főv. Művelődési
Házban

Magyar Nemzet 1969 III. 15, 4. old

Oelmacher Anna

Kubikus c. műve (eml.)

szerepel a „Deskovits és a szoc. művészet" c. kiállításon a székesfehérvár. Csók galériában

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 II. n. 159 old.

Oelmacher Anna

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Nemek lajos: Dvorlem [illegible] [illegible] 1968 98. l.

Oelmacher Anna

1933-1937 között a Szoc. Képzőművészek Csoportjának tagja.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 438. l.

Oelmacher Anna

festo

Bryt kiáll.

1947. ápr. 5-13

a magyar

Képröm. nabad-

nevezetében

meghivója

könyvtáramba

10. szám.

1

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A bea

Tabódy Ida, a csíkszeredai m. kir. áll. tanítónőképző igazgatója néhány fényképfelvétel reproduktiós céljából.

Mellék

Együtt

Előirat

Utóirat

Másol

Exp. 1

Oelmacher Anna festő

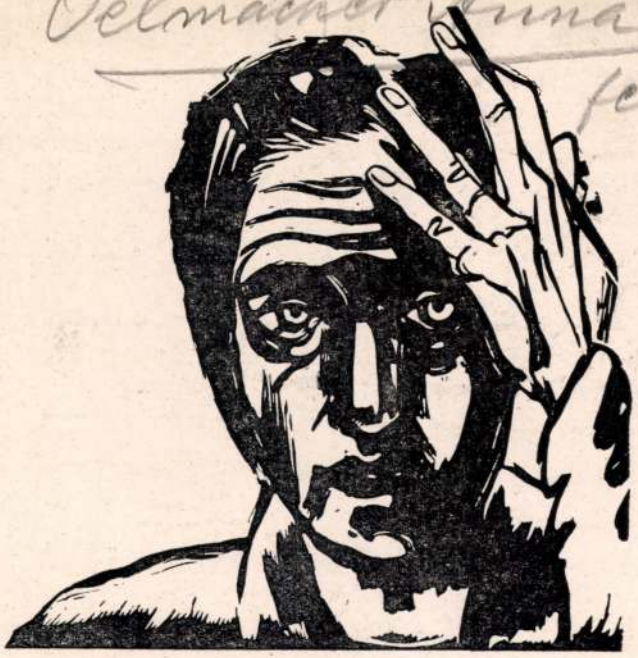

MEGHÍVÓ

oelmacher anna

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD SZERVEZETÉBEN,
(VI, ANDRÁSSY ÚT 69.)
1947. ÁPRILIS 5—13-IG.

RENDEZTE: DR. RABINOWSZKY MÁRIUSZ

MEGNYITJA: ÁPRILIS 5-ÉN 12 ÓRAKOR

GODA GÁBOR

NYOMTATVÁNY

Dr. Dutka Mária
"Világ" szerkesztőség
Helyben VII.
Rákóczi ut 54.

Oelmacher Anna
festő

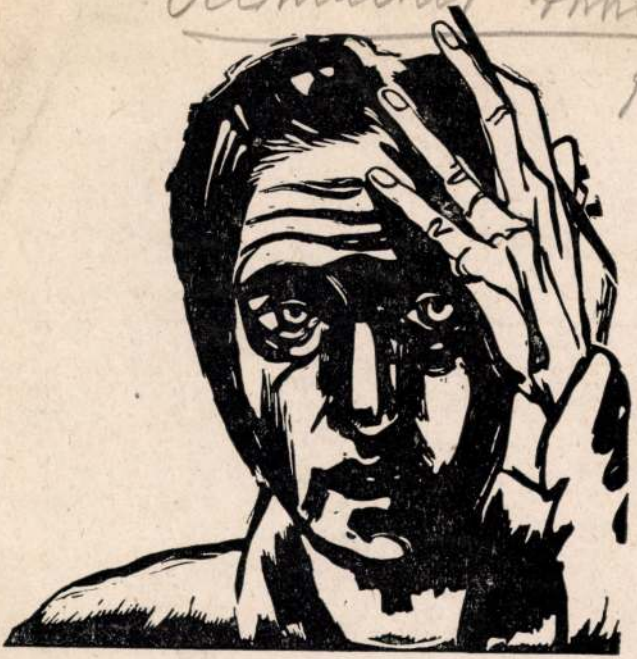

MEGHÍVÓ

oelmacher anna

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD SZERVEZETÉBEN,
(VI, ANDRÁSSY ÚT 69.)
1947. ÁPRILIS 5—13-IG.

RENDEZTE: DR. RABINOWSZKY MÁRIUSZ

MEGNYITJA: ÁPRILIS 5-ÉN 12 ÓRAKOR
GODA GÁBOR

KESZP... 947 ... BUDAPEST

Rádió!!

NYOMTATVÁNY

Rédner Renée
festőnő

Jl.

IX. Üllői út 63.

Oelmacher Anna festö"

Szabad Nép 1947

4.13. - 9. l.
4.17. - 4. l.

Oelmacher Anna MDK

Anya, 1946, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Oellmacher Anna MDK

Üres tányér, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Oelmacher Anna MDK

Házmesterné, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Oelmacher Anna

Művével nerapel a
Nemzeti Szalonban rendezett
„Javani Szalon" Ziálli-
tásán.

P. N. 936 IV. 25

MDK

Oelmacher Anna

Kubikos, cer.

Üres a tányér, o.

Szocialista képzőm. csop.kiáll. 134-44.

N.Gal. 1964.

MDK

Oelmacher Anna

Falusi ablak, o.

Házmesterné, o.

Csendélet, o.

Szocialista képzőm. csop.kiáll. 134-44.

N.Gal. 1964.

A legiók száma Caesar halála után 43-ra,
az actiumi csata után pedig 50. Ez a szám

mányzója lett.

A császárság alatt minden tartományi csa pat a legiókon kívül tett szolgálatot a III sz. végeig. Ezek a veteránok sorából kerül nek ki, akiknek szabadságát Augustus szer vezte. A szabadságolás kétféle lehetett exauctoratio, eskü alól való felmentés, d vexillum alatt tartozott szolgálni, nem signur alatt, ezek voltak a vexillarii; ezenkívül cohorsok alakulnak (Vespasianus óta itáliaia a legiókba nem léphetnek be) az ide önkén jelentkezőkből. Az auxilia többi részei vol tak a peregrinusok. A segédcsapatok közü a gyalogos cohors 500 vagy 1000 főbő állott (quingenaria, miliaria), lehetett kizáróla gyalogos (peditata), vagy lovassággal kiegé szített (equitata); ez esetben 500-as cohor mellé 120 lovas, 1000-es mellé 240 lova járult (cohors miliaria equitata). Az 500-a cohors 6 centuriára, az 1000-es 10-re osz lott. A lovas segédcsapatok (alae) létszám lehetett 480 (quingenaria), vagy 960 (miliaria) az előbbi 6, az utóbbi 10 decuriára oszlot

A csapatok élén állottak a praefectu cohortis és a praefectus alae, akiket az érde mes centuriók sorából neveztek ki s akik ezze

MDA

Odenwald Bálint bozsoki ácsm.

1781.felszab.Pécsett

Csorbai A.: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4. l.

Odegnál Róbert Roland, grafikus

Új Mű. 2003. 9. p. 18.

T

Dátum	Ország	Címzett
2003. 12. 18.	USA/Miami	Ch. Chiao
2003. 12. 17.	USA/Miami	J. Howes
2003. 10. 13.	USA/Miami	J. Howes

Oder Partelme

Bartlme von Teben

Bertelme, Pertlme

kőmives, kőfaragó

1439 – 1475.

l.

Hoffmann Pozsony 34. l

Hoffmann Südost

3.

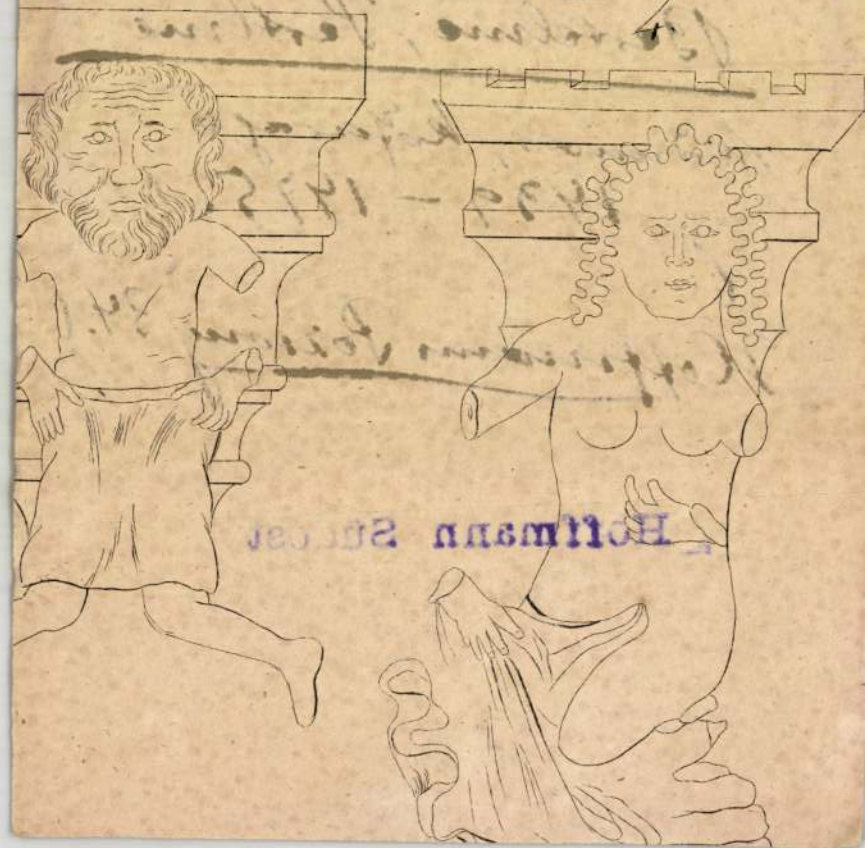

Oderlitzky Antal

posseny nyomdász

l.

Szentkúty Pál

Régi harai nyomdák mutatókönyvei.
Bp. 1940 89, 90 l.
110. l.

MAGYAR POSTATAKARÉKPÉNZTAR
BUDAPEST, V., HOLD-U. 4. LEVÉLCIM: BUDAPEST 54.
TÁVBESZÉLŐ: 129—420.

Budapest, 1948. julius 28.-án.

Számlaszám: 147.620

Müemlékek orsz. bizottságának,

Budapest.

5.000 oo

MDK

Oderlitzky Antal
nyomdász

vette meg Löwe A. nyomdáját 1790 ben Pozsony-
ban, de két év mulva eladta.

Fritinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1893 évf. 1 z. 5 l.

MDK

Oelmacher Anna

Üres a tányér, reprodukció

Szocialista képzőm.csop. kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

M.D.K.

Ölmacher Anna

A Fővárosi Képtár kiállitásán szerepelnek müvei, melyekről Berend Ilona ir "Három kiállitás" cimmel a„Szinház Szeme Füle" c. rovatban.

Szinház, Bp. 1947. okt. 28.-nov. 3.
III. évf. 44. sz.

Oelmacher Anna cikke:

Hollósy Simon festő

Népszabadság
1957 29.sz. febr. 3. 13. lap

Oelmacher Anna festi".

Magyar Nemzet.

1946. IX. 24.; II. évf. 213.

(: Hi :.)

Oelmacher Anna festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 1. sz. 29. - 30. o.
Kiállítások. A dolgozó nő és anya a magyar képzőművészetben.

MDK

Oelmacher Anna

Új Magy. Képzőm. Főv. Közp. vándorkiáll. 1943. jun.
21 l.

M.D.K.

Oelmacher Anna
festő

A „Szocialista Képzőművészeti Csoport" alapító tagja volt

Vértes György: Művészek a szabadságért.
Élet és Irodalom, 1962. márc. 17 — 3l.

Schumacher Anna Josefa

Szabad Nép
1946. II. 29. – 6. l.

Oelmacher Anna festö"

Szabad Nép 1947

8.3.-9.l.

Oelmacher Anna festőművész

XII.-ik Tavaszi Szalon
Magyarság, 1937. május 16. 24.l.

jelenetét ábrázolja. Piros-sárga kockás padlózatú szürke, gótikus templomban kék ruhában ül Mária, ölében nagy nyitott könyvvel. Mária a kékszárnyú angyalra néz, aki az ajtó mellett áll, szürke ruhában, aranybarna palástban. A templom sok üvegablakos kis apszisában aranyoltár. Lapkeretdíszítés mint 7b lapon.

43b lap: (Ad Primam) A miniatura (106×78 mm) *Krisztus születése* jelenetét ábrázolja. Töredezett, szürkefalú istállóban, piros-sárga kockás padlón térdel imárakulcsolt kézzel a szőkehajú kékruhás Mária az aranysugarakkal övezett kis Jézus mellett, aki előtte, a földön fekszik. Közelében áll József, szürke ruhában, rózsaszín sapkában. A jászolon túl kis istállóban szürke szamár és barna borjú látszik. Az istállót szakadozott szalmatető fedi, amelyet oldalt száraz csomós, faág erősít. A háttérben zöldelő fák, kék égbolt. Lapkeretdíszítés mint 7b lapon.

48b lap: (Ad Tertiam.) A miniatura (116×76 mm) a *Híradás* jelenetét ábrázolja. Zöld, szürkesziklás tájban, az előtérben ül a két pásztor, akik kezüket fölemelve a kék égbolton repülő arany angyalt nézik. A pásztorok mellett egy kutya és egy bárány fekszik. Mögöttük még két bárány. Lapszéldíszítés mint 7b lapon. (329. kép.)

58b lap: (Ad Nonam.) Miniatura (118×76 mm) *Jézus templomi bemutatásának jelenetét* tével. Piros-sárga kockás padlózatú, pillérekkel, boltívekkel s üvegablakokkal díszített szürke, gótikus templomban középen áll a kék köpenyes

MDK

Oelmacher Anna

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

Oelmacher Anna.

A Magyar-Szovjet Társaság képzőmű-vészeti kiállításán három képe szerepelt.

Veszprém, 1952. Ápr. 11.

MDK

Oelmacher Anna

Mihályfi Ernő:
A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáll.
a N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

Oelmacher Anna.

„A Magyar-Szovjet Barátság", az MSZT pá-
lyázati kiállításán egy szovjet tisztről
készült portréja szerepelt. (aulítve.)

Szabad Nép, 1952. Márc. 28.

Oelmacher Anna, festő. MDK

Szovjet tint portréja. Of.

„Magy. Szovj. Barátsi" – 1952. – Képzőm. kiáll. – kat. 5. l.

MDK

Oelmacher Anna, festő.

Szovjet tiszt portréja.

(Halálos.)

Ernst Anna: „Adb. Szovjet Baráts." – M.Sz.T. pályáz. kiáll. –

SzN. – 1952 III. 28. – Végvári L. b. l.

MDK

Oelmacher Anna

Akt

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
15 l.

MD K

Oelmacher Anna, festö
szül.1908

2o5.sz. Ceruza
2o6,2o7.sz. Linoleummetszet.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal.

Oelmacher Anna festőművész

Szoptató anya

Generációk

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

MDK

Oelmacher Anna

Szovjet tiszt portréja. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" képzőművészeti kiállítás katalogusa.1952. 5.l.

MDK

Oelmacher Anna

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 ápr.12.

MDK

Oelmacher Anna

Szabadság és nép, cer.

" " " és akv.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

MDK

Oelmacher Anna

Szoptató nő, of.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára 30. kiáll. 1947. 10. 1. okt.

M.D.K.

ODLER

nevü Németalföldre menekült anabaptista állítólag Kínába vándorolt, hogy a porcellán titkát tanulmányozza. /Felvidékről menekült el./

AICH HUBERTNÉ, a magyar hobán fazekasművesség. H.n., é.n. 37.o.

Gelmacher Anna, [ ] MDG

A Szabadság és a nép c. 20 év előtti kiállítás egyik rénvenője.

Fenczik Flóra: Egy kiállítás két megnyitója 2. R

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. márc. 31.

Gelmacher Imre, [festő] MDK

A kiállítást rendezte. A csoportnak
maga is alkotó tagja volt.

Mohályi Ernő: A Szocialista Képzőművészek
Csoportja emlékkiállítása a Nemzeti
Galériában 9.
NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. aug. 19.

Odenacher Anna fest.Tömüvész

A Szocialista Kegyrönnüvénel
Csoportja kiállítást rendezte
A csoportnak ő is tagja volt.

Négyszava. 1964 ápr. 10. baldal

Oelmacher Anna

Szoptató anya, olaj
Generációk, linómetsz.

Uj magyar képzőművészet. Fővárosi Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 31 l.

Oelmacher Anna /régi Mücs./

Szegi Pál: Kiállítások naplója. Nagyvilág. 1947. máj. 1.

Oelmacher Anni

Bányászfej, krlta

Magy. Képzőművészek Szabadszerv. kiáll. 1948. nov.

Oelmacher Anna

Napfény, olaj

Főv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 9 l.

M.D.K .

Oelmacher Anny

"Weekend szerelem" cimmel rajz, melyet a müvész válaszul készitett a lap felkérésére "Szerelem 1933" c. közl. illusztrálására.
A lap közli a rajz mellett a müvész fényképét.

Szinházi Élet. Bp. 1933. május 21-27. XXIII. évf. 22. sz. 66-67. lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 NOV 3

Oelmacher Anna

— LENIN a magyar képzőművészetben címmel kiállítás nyílik az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban november 4-én délután. A kiállított műveket Oelmacher Anna művészettörténész ismerteti.

MDK.

Oelmacher Anna

Plakátkiállitás kritikája

Magyar Nemzet 1966 dec.17.

Oehlmacher Anna

Szerepelt a Kisfaludy Társaság Tavaszi Szalonján.

Est 1939. IV. 2.

Oelmacher Anna, [festő] MDH

A Szabadság és a nép c. kiállítás — 1942 tavaszán — egyhosi rézvezője és rendezője.

—: Régi freskók mai közönség előtt 2.

—, bn. 1962. máj. 4.

ESTI HIRLAP

Oelmecher Anna, müv.tört.

nyilt levelet irt dr.Kemenes István plébanos urhoz, melyben a modern irányzatu freskók védelmére kel.

A városmajori vita. Magyar Nemzet. 1942.okt 9. Bp.

MDK

Oelmacher Anna

"Nő kalapban", pasztell

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.10.o.

MDK

Gelmacher Anna, [festő]

A emlékkiállítás rendezője, egykor maga is festő s tagja a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. A csoport 1934-ben alakult s a Sütő utcában, majd a Vermes Pál utcában működött; sok kiállítást rendezett, főként Csepelen, Pestszentlőrincen. A Tanács Galériában 1936-ben új realisták tárlata címen rendezték kollektív kiállításukat.

– A Nemzeti Galériában április 11-én nyílik meg a Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiállítása.

NEPSZABADSAG

8.

Bp. 1964. ápr. 8.

MDK

Selmacher Anna, festő

A tárlat rendezője, a csoport egykori festő tagja.

– : A Szocialista Képzőművészek Csoportjá-
nak kiállítására a Nemzeti Galériában
9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. okt. 12.

Gelmacher Anna, [festő] MDk

Egykor aktív tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Most a kiállítás rendezője.

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek egy ünnepi emlékkiállításról 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 13.

Oelmacher Anna

Szerepel a Szocialista Kézrőművének Csoportja kiállításán

Ormáy Világ 1964 18 n. 19.

MDK

Oelmacher Anna

Önarckép, olaj
Jancsi, olaj

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj.
12 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Oelmacher Anna

NÉPSZAVA
1964 ÁPR 10.

— A »SZOCIALISTA KÉPZŐMŰVÉSZEK CSOPORTJA« szombaton nyitó kiállítását Oelmacher Anna rendező — a csoport egykori festőművész tagja — csütörtökön bemutatta a sajtó munkatársainak a Magyar Nemzeti Galériában.

Józef Cyrankiewicz,
Lengyel Népköztársaság
Minisztertanácsának elnö-

Delmacher Anna

festő

M.D.K.

Nemeth Lajos: A szocialista képzőművészek exportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 191.

Oelmacher Anna
festő

M.D.K

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 81 l.

MDK

Oehmacher Anna

Üres a tányér, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 11 l.

M.D.K.

Oelmacher Anna
műtörténész - rajztanár

Kéltatás

Oelmacher Anna: A szocialista képzőművészek csoportjáról.

Művészet, 1964. május – 23 lap.

Oelmacher Anna

„Ablak" c. műve szerepel a
Kinyei Társaság „Tavaszi Szalon"
c. kiállításán az Ernst Múzeumban
(emlitve)

Magyar Hirlap 1938 IV. 10

MDK

Oelmacher Amma

(cikket közli a lap.)

Oelmacher Amma: A fővárosi általános iskolák Rajzkiállítása.

Nők lapja, Bp. 1953. április 16. [13. l.]

Oelmacher Anna

Szoptató nő, olaj
Hézmestrné, "
Generációk, linóleummetsz.

Föv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 14 1.

MDK

Oelmacher Anna festő

/e.a./ : A Szinyei Társaság Tavaszi Szalonja. Ujság. 1937. V. 16.

MDK

Oelmacher Anna

Este a Dunán, olaj

M.Képzőművv. Szab. Szerv. tav.tárlat, 1947.
máj. 6 l.

Oelmacher Hnna festő M.D.K.

1941-ben részt vett a szocialista művészet kiállításán a Vasasok székházában.

Borros Biermann. Bp. é.n. 15,

M.D.K.

Ohlmacher Anna /A lap igy irja a nevet/

A Szabadszervezetben rendezett kiállitásáról beszél "Három kiállitás" cimmel Berend Ilona és megemliti linoleum metszeteit, valamint "Beteg" c. akvarelljét.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 16-22. III. évf. 16. sz.

M.O.R.

Oelmacher Anna művészettörténész

a Savaria Múzeumban gondosan kiállított anyag részben a 40 évvel ezelőtti képzőművészet egyik fontos fejezetére nyit ajtót-ablakot. Ezzel, s a témához kiválogatott képzőművészeti kiadványok felvonultatásával nagyobb hangsúlyt adtak a „Csoport" egyki bemutatkozásának. Aradi Nóra, Oelmacher Anna könyvei jól szolgálják ezt a célt.

B. L.: Újrealisták 1936-1977.
Vas Népe, 1977. máj. 28.

Oelmacher Anna

Mikor
?

Oelmacher Anna rajza a Magyar Nemzet számára.

is viselhető. Kihajló gallérját és az oldalát barna gombok díszítik. A zöldesszürke cérnapanama nagy sikert aratott: számtalan változatban láttuk a pesti utcán.

A suszterkötényt

mindnyájan ismerjük. Legfőbb ismertetőjele az elöl elhelyezett két óriási zseb. A

is öltöztessük nyári ruhába: az olcsó karton, bútorkreton és zefir, pettyes, virágos, kockás mintákban bútorra is divatos. A mosóanyagból készült huzatot nemcsak nyáron, de télen is használhatjuk. A huzat szélére fodros „szoknyát" varrunk.

(fb.)

Vasárnap

Szabásminta szolgálat

A Magyar Nemzet olvasója e szelvény ellenében az „Asszony és Divat" rovatban közölt minden modell szabásmintáját megrendelheti darabonként 4 Ft-os árban (szelvény nélkül 6 Ft) főkiadóhivatalunkban, VI., Sztálin-[illegible]

1947 Magyar Nemzet IV. 11.

Oelmacher Anna kiállítása

A *Képzőművészek Szabad Szakszervezetében* rendezte első gyüjteményes kiállítását *Oelmacher* Anna, a tehetséges, fiatal festőművésznő. Oelmacher Anna kitűnő magyar mesterektől, *Fényestől, Glatztól, Rétitől, Aba-Nováktól* tanult és művészetében egyesíti a női könnyedséget és a mesterségbeli tudást.

A kiállításon olaj- és pasztellképek, akvarellek, ceruzarajzok és linoleummetszetek váltakoznak. Mindegyik képében van valami egyéni kedvesség vagy kompozíciós ügyesség. Az akvarelleknél a színek bája, a ceruzarajzoknál a vonalvezetés könnyedsége, a linoleummetszeteknél és a portréknál pedig a kitűnő léleklátás ragadja meg a szemlélőt.

Témái a legváltozatosabbak: Nekünk elsősorban az emberi életet egész közelről ábrázoló metszetei tetszettek. *(v. zs.)*

Oelmacher Anna

a Várban, a Nemzeti Galériában a Szocialista Képzőművészek Csoportja megalakulásának tizedik évfordulója alkalmából rendezett kiállításon szerepel a művész műve.

Wágner István: a Szocialista Képzőművészek Csoportja. Magyar Hírlap, 1975. dec. 3.

Vehmacher Anna festőművész

A Nemzeti Galéria, a Szocialista Képzőművészek Csoportja hajdani műhelyéből válogatva rendezett tárlatot a Pesterzsébeti Múzeumban, melyen szerepel a művész alkotása.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.

Pestmegyei Hírlap 1975. okt. 7.

Oelmacher Anna művészettörténész

Kasitzky Ilona grafikusművész balassagyarmati kiállítás katalógusának előszavában - mely miniatür tanulmánynak is beillik - kifejti véleményét az ugyneveztt proletkult művészetről, ebben a művész helyéről.

T.E.: Kasitzy Ilona tárlata Balassagyarmaton.

Nógrád, 1945. okt. 9.

Oelmacher Anna

Tét Tépe (Csendélet, Duray Tibor Tépmása)

szerepel a Szocialista Képzőművészek Csoportja munkásságát bemutató kiállításon a Gans-Mávag Golgota utcai kulturotthonában

Magyar Nemzet 1975 január 5 10.old.

Oelmacher Anna, művészettörténész.

Szanmelyné, Szilágyi Jolán emléktábla avatása 1977. márc. 21.-én lesz. A festőművész pályafutását méltatja Oelmacher Anna, a Nemzeti Galéria tudományos munkatársa.

Meghívó

1977. márc. 21.

Henri et Marguerite Ramey entourés de leurs amis à Nagymaros

les maisons de création en Hongrie

Lors de l'enquête très complète que je fis il y a cinq ans au cours de mon premier séjour en Hongrie, sur la vie sociale des artistes de ce pays, j'avais entendu parler de ces maisons de création artistique où les peintres viennent passer des périodes de durée variable en toutes saisons, et j'avais à la suite d'une visite rapide dans l'une d'elles caressé le désir de venir un jour à mon tour partager la vie de mes collègues hongrois et de travailler auprès d'eux (1).

Aussitôt formulée, ma demande a été satisfaite car dans ce pays ami on m'a toujours accordé ce que je demandais avec la plus grande gentillesse.

Je viens donc de vivre durant plusieurs semaines dans deux de ces maisons de création, celle de Nagymaros et celle de Szennye.

Ces deux maisons sont différentes par la construction et l'aspect et aussi par le paysage qui les entoure mais semblables par le confort et la bonne organisation.

La première, celle de Nagymaros est de style moderne et sise devant Visegrad, à la grande boucle du Danube, là où le fleuve mesure près de cinq cents mètres et où l'on voit défiler les grands bateaux qui se rendent à Esztergom. Le site est grandiose et magnifique et les peintres trouvent à quelques

pas de leur demeure quantité de motifs pour leurs tableaux.

A Szennye par opposition, la maison de création est un fort beau château dont les bases, les murs épais et les salles voûtées datent du XIe siècle, le reste du château ayant été modifié lors de la Renaissance du XVIe puis, il y a une centaine d'années environ.

Il se trouve situé à l'entrée d'un parc de vingt hectares à la végétation abondante, aux vastes pelouses et aux arbres immenses dont l'ancêtre est un chêne millénaire.

Tout près, se trouve un charmant village très caractéristique de la vieille Hongrie.

Les artistes qui le désirent peuvent être admis dans ces maisons à des conditions d'extrême bon marché. Les prix varient suivant les ressources de chacun.

Certains y sont reçus gratuitement dans des cas particuliers et comme les autres avec leur famille bien entendu.

Chaque artiste dispose d'une très belle chambre où l'on peut travailler comme dans un atelier. Les repas sont servis dans la grande salle à manger, la cuisine est excellente et variée, le meilleur esprit de camaraderie y règne. Pour les heures de délassement, il y a des jeux, la radio, la télévision.

J'ai eu la chance paraît-il d'être le premier peintre français admis dans ces maisons ; j'en suis extrêmement flatté et emporte de ce séjour un souvenir heureux et reconnaissant.

J'ai pu nouer de solides amitiés. Nous avons confronté nos œuvres et pu discuter utilement, car j'ai toujours trouvé quelqwes artistes hongrois parlant français.

Je m'estime donc fort satisfait de connaître à présent cette belle réalisation démocratique qui est à citer en exemple, et de pouvoir désormais en faire état à chaque occasion dans mon pays.

J'ai pu constater également car cela est frappant combien la population rurale et celle des citadins s'intéressait à l'art et respectait les artistes, considérés comme des travailleurs qu'il ne faut gêner en rien.

Les enfants sont curieux par excellence dans tous les pays ; ceux de Hongrie s'attachent à satisfaire leur curiosité sans importuner les peintres qu'ils aperçoivent devant le motif.

La population est aimable, polie, et complaisante. Que de fois, de simples paysans m'ont apporté discrètement une chaise, pensant que mon petit trépied professionnel n'était pas assez confortable. Dans les maisons de création, pendant les repas qui nous réunissaient, au cours des soirées puis en fin de séjour au club de la Société des artistes à Budapest où je fus reçu, j'ai pu avoir de longues conversations avec mes collègues magyars. Nous avons facilement sympathisé car nous avons beau-

(1) Revue France-Hongrie n° 61 juin-juillet 1958 - Henri Ramey. Comment vivent les plasticiens hongrois. Dans cet article, l'auteur étudie, en particulier, le fonctionnement du fonds des Beaux-Arts, organisme d'Etat permettant aux artistes de se consacrer à leur œuvre, à l'abri des problèmes matériels.

1976. III.21. /Petőfi/ 21,13. Ma.

Láttuk, hallottuk....

- A kiállító termekben.
- Mai aáásunkban Csapó György, Róbert Zata és Tehner Tamás fotográfusok kiállításáról.

- Bán Antal, Csinder András és Farkas Ádám szobrászművésze tárlatáról.

- Öhlmacher Anna, a Magyar Tanács Köztársaság plakátjainak kiállításáról számol be.

- Emellett több felállított, vagy készülő emlékműről, kerámiáról, épületről és gobelin képeiről is hírt adunk.

- Elsőnek hallgassák meg Öhlmacher Annát a Magyar Tanács Köztársaság plakátjainak kiállításáról.

- A magyar történelem számadainak csillagperce volt az a 133 nap, ami 1919 március 21-vel kezdődött. Hacsak részterületünket tekintjük, a kulturális intézkedések hosszú sorát olvashatjuk egy, már megjelent összefoglalásban és így látnivaló, hogy a rövid periódusban többet gondolkodtak és cselekedtek a művelődésért, mint más, de nem hasonlítható korszakokban. Múzeum szervezések, klasszikusok előadásai, kiadványok és nem utolsó sorban a magántulajdonban lévő, páratlan értékű műtárgyak, festmények, szobrok, műcsarnoki kiállítása. A magas szalmai ismeret és a jó ügyért való odaadás, csodákra volt képes. Lukács György a mi Lunacsarszkijunk volt akkor. Szervezett, megrendelt, vásárolt, kiutalt, vagyis mozgósította a művészetet. A rövid, de éhezve és alkotó pár hónap nem volt elég nagy és nagy időre szóló művek létrehozására, de a mindennapok kis tetteiben, könyvek a hátmesternél, plakátok, majd a szorongató hadieseményekben is részt vettek minden műfaj művészei. Az agitáció szükséges és fontossága szülte ezt a halandó papíron, szalmán halhatatlan plakátsort, amit a termelés, a kultúra propagálására készítettek a legjobb magyar művészek, többségükben ma is grafikusok. Mert más a hosszan szemlélhető táblakép és más az azonnali, direkt hatásra számító plakát. Ennek a friss reagálás és az úgynevezett "blickfang"-os megoldás a vonzó értéke. Vizuális trombita, harsognia kell az utca forgatagában, magához húzni a szemet és vele az érdeklődést.
Gondoljunk annak a 133 napnak gyönyörű plakátbőségére, különös tekintettel a toborzó plakátokra.
Felballagtam a várba, hogy a Munkásmozgalmi Történeti Múzeum vonatkozó kiállításán, újra megcsodáljam a lendületnek, hitnek és tudásnak egységét, amivel ezek a plakátok szalmán egy évszázad termésében kiemelkednek.

- Berény Róbert már-már emblémává lett, hatalmas lendülettel, vörös zászlót lengető, "Fegyverbe"hívó matróna, tiszta képlet. Két nagy foltban kapcsolódik ember és zászló és közöttük a két tőzött felhívás, szép, olvasható betűkkel. A betű fontos eleme a plakátnak, hiszen a közlés közvetlenebb módja, és éppen a Tanácsköztársaság alatt készültek óriási betűs plakátok mint pl. Végh Gusztáv, Jeges Ernő, vagy Kober Leó, szép betűkből rajzolt, tehát nem szedett szövegei.
A zászló és a menetelés természetes motívuma a toborzó plakátnak és ismétlődik is a 19-es művekben. De milyen egyéni, különböző művészi felfogásban. Mindenki a maga nyelvén vallotta meg hitét.

Berény félalakos matrónától erősen eltérő Pór Bertalan ábrázolásában, a két teret szinte teljesen betöltő, óriási vörös zászlókat lengető két balra tartott férfiaro.

- Ismét más ..... rohamra induló, félakt-munkás alakja mögött, a kemény ívet rajzoló zászló

vagy Szilágyi Jolán rokon figurája.

- A menetelő katona motívum a legszuggesztívebb Uitz Béla rit mus remekén, " Vörös katonák előre!" feliratu plakáton.

- Szerényebbek a hívogató plakátok mint Bólya Tibor felhívása a vörös vasutas ezredbe.

- Nemzetközi átfedések is vannak, így a "Te sötétben bujkáló" cimü plakát nézőre mutató, szembe forduló alakja, szovjet, an gol és amerikai előfordulásokban is ismert.

- Végezetül, grafikailag szebbet, gondolatilag meggyőzőbbet, esztetikailag igazabbat mint a mi 19-es plakátjaink, nem ismerek.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Oelmacher Anna
1976 FEB 3

1021

ÚJ KÖNYVEK

A **Kossuth Könyvkiadó** újdonságai közül két Lenin-kötettel kezdjük: megjelent a Lenin Összes Művei 19., valamint 46. kötete; utóbbi Leninnek 1893 és 1904 között írt leveleivel. Sok szép reprodukció is illusztrálja Oelmacher Anna: A szocialista képzőművészet nyomában című összefoglaló művét. A Ki kicsoda? című életrajzi lexikon ez alkalommal harmadszor kerül az olvasóhoz. Az újabb kiadást az elmúlt három esztendő változásai tették szükségessé; a lexikon a legfrissebb életrajzi adatokkal tájékoztat a kiemelkedő személyiségekről, hazai és külföldi kortársainkról. Szórakoztatva hozza közel hozzánk Ausztrália különleges világát, embereit és tájait Szemes Piroska színvonalas útikönyve, az Ausztrália napfényben, a szerző sok szép fényképfelvételével.

Szemes Piroska
Ausztrália napfényben

Az **Európa Könyvkiadó** a romániai Kriterion kiadóval közösen jelentette meg a Goethe és a világirodalom, valamint Wesselényi Miklós: Balítéletekről című kis köteteit. A nálunk is évtizedek óta népszerű és olvasott Jack London válogatott elbeszéléseit tartalmazza a Messze földön. Egy új Tolsztoj-kötet is megjelent, a Családi boldogság. Nagyváradi színikritikák a Holnap évtizedében a címe annak a kis ízléses kötetnek, melynek gazdag anyagát Indig Ottó válogatta. Klasszikus amerikai elbeszélők műveiből ad jól szerkesztett válogatást a Lélekvesztőn címmel a könyvesboltokba került antológia. A Századok — Emberek című sorozat két új kötete a Brutus és a köztársaság végnapjai, Gérard Walter tollából, valamint a világhírű finn író, Mika Waltari könyve, Az emberiség ellenségei. A Zsebkönyvtár új kötete a Vízbarázdák című Vercors-mű, a Modern Könyvtáré pedig K. Singh: Át Pakisztánba. Megjelent Eörsi István válogatott műfordításainak kötete, a Ruhapróba.

A **Zrínyi Könyvkiadó** újdonsága Az egyén és a hadsereg című tanulmánykötete. A kiadó egy másik könyve A biológiai fegyver és az ellene való védekezés. Széles körű érdeklődésre tarthat számot Bögös László és Vajda Péter izgalmas történelmi krónikája a vietnami nép hősi felszabadító harcáról, helytállásáról, A dzsungelháborútól a győzelemig címmel. Megjelent A katonai vezetés időszerű kérdései című kiadvány második kötete. Sok kép is illusztrálja Horváth Árpád és Nagy István György közös munkáját; az űrkutatás izgalmas történetének címe A csillagok felé. Sokadik kiadásban látott napvilágot Szamos Rudolf népszerű könyve, a Kántor nyomoz. (KS)

Ez hiányzott...

Úgy indultunk hazafelé érzéketlen, lábakkal, hogy döntetlen ide-oda, mégis hon aztán nehézkesen felkapaszkodva a orrunkat szipogtatva eltöprengtünk, hogy

Az a kis Klement bizony többször hátvédjét, aki ilyenkor hóemberként [illegible] dást... S ahogy Tóth száguldozott, cikázott a hómezőn a harisnyanadrágosok között... Az igen! És a játékvezető! Hát kérem, az ő látványa legalább öt fokot jelentett még számunkra, persze mínuszban. Fekete rövidnadrágja alatt kipirult, meztelen combokkal, hosszú ujjú blúzocskában, fedetlen fővel...! Tényleg, itt az ideje, hogy az OKISZ labor megtervezze a játékvezetők téli munkaruháját. A játékosnak könnyű, őt melegítő, bubos sapka védi, vagy ha már félig megfagyott, lecserélik. Az edzőt természetesen nem, neki maradnia kell, rajta sok múlik. Sajnos, nem minden. Még mindig fülembe cseng egy kékeszöld néző hangja:

— Mester, mikor kapjuk a konyakos teát?

— Hja, ha rajtam múlna...!

Aztán a lelátó leszakadt, reccsenő lécei közül kiráncigáltuk a bokánkat (legalább — reméljük — tavaszra újakat szögelnek fel helyettük), s néztük, ahogy megszületik az első büntető. Nem is jött rosszkor! Bejegesedett szánkat végre kinyithattuk, a hangszalagjaink megrezdülek, itt-ott a szokásos karlengetések is jelezték a bírónak: sporttárs, mi azért élünk, látunk! Egyszóval felmelegedtünk.

Így utólag is: szép volt, ez hiányzott, megérte.

Leszállva a fűtőtestről, az első próbálkozó lépések után nyulunk a tévékészülék gombja felé, amikor egy ismerős női hang hallatszik valahonnan messziről...:

— Legalább a vizes cipődet szárítanád meg!

ja—

bek között az első osztályú kassai Lokomotívval is megmérköznek.

Az utazó keret: Majzlinger, Németh, Boromissza, Formaggini, Fajt, Paizs, Kerekes, Tóth, Szepessy, Mártha, Fajkusz, Timár, Horváth Gy., Kántor, Klement. A túra vezetője *Pifkó József* tanácselnök-helyettes, a szakosztály elnökségi tagja. A csapattal utazott *Palicskó Tibor* vezető edző, *Andriska Vilmos* edző, *Kornis István* technikai vezető és *Sulia Ottó* a csapat gyúrója.

Kezd a Papír

A D. Papír megyei I. osztályú labdarúgócsapata befejezte alapozását és a D. Hírlap Kupa mérkőzéseivel készül a bajnoki rajtra. Az ifjúságiak ma, február 3-án 14.30 órakor találkoznak a Papír öltözőjében és megkezdik felkészülésüket.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

1919 harsonái

A művészet nem lehet szolgálóleánya a történelemnek?

— Dehát azért a művészet mindenkor a történelem szolgálóleánya volt, akár akarta, akár nem — mondja *Oelmacher Anna* művészettörténész, *A Tanácsköztársaság plakátművészete* című kiállítás rendezése közben, cigarettaszünetben.

— Mert amelyik művészet azt mondja, hogy nem tendenciózus, az úgy tendenciózus, hogy valamiről *nem beszél*. A proletárdiktatúra művészete úgy volt tendenciózus, hogy nyíltan harsogva hívott fel annak a csodálatos pár hónapnak védelmére, továbbvitelére. Természetesen az irányzatosság nemcsak a plakátban nyilvánulhat meg, ott kell lennie minden művészeti műfajban. *Beethoven* is tudta, hogy az irányzatos művészet valamire jó, hiszen például megírta az Eroica-t, kezdetben Napóleon dicsőségére, majd mikor kiábrándult a napóleoni hatalomvágyból, akkor egyszerűen az ősi erőnek, a bátorságnak, a harckészségnek, és a győzni akarásnak indulójaként — ha nem is az induló fogalmának tényleges meghatározásában. Nagyon sok szó esik nálunk — s ezt a plakátok megjelenésének apropójából is elmondhatom —, hogy a két világháború közötti művészet balszárnya Németországban, Magyarországon és másutt *a proletárkultúra megnyilvánulása volt, tehát osztályművészet.* Sajnos Lukács György, a mi lángeszű filozófusunk volt az, aki megírta már a harmincas évek legelején a *Tendencia és pártosság* című tanulmányát, amelyben azt mondja, hogy más a pártosság — az az egész *világnézetnek* hordozója —, és más a tendencia, amely a *napi politika* alárendeltje. Szerintem szétválaszthatatlan a két dolog. Ha pártos vagyok, akkor tendenciózus vagyok, akár az évszázadok távlatában, akár az adott napi politika érdekében. Persze, végiggondoltam én, hogy ez a kissé elítélő felhang, amely az irányzatos művészetet kíséri, tulajdonképpen csak a képzőművészetre vonatkozik. A képzőművészetet bélyegezték meg, ha nyíltan pártos, vagy tendenciózus volt. *Brecht* művei nem a proletárkultúra jegyében születtek? Hát akkor miért kevésbé elfogadható a *képzőművészetben* a tendencia? Megismétlem: az irányzatosság a pártosság elválaszthatatlan része. A burzsoá művészet is pártos, *a saját* osztályának érdekében. *Delacroix* a polgári forradalomért állt ki, irányzatosan, pártosan, és ünnepeljük, mint a francia köztársasági gondolatnak, a szabadság, testvériség, egyenlőség gondolatának legjobb képzőművészeti megszólaltatóját. Hát ha ott igen, itt miért nem? Nos, a 19-eseknek semmi aggályuk nem volt e tekintetben.

A plakátnak pedig különösen megvan a maga funkciója. Vizuális harsona. Úgy kell hatnia, mintha a fülébe kiabálnának valakinek a szemén keresztül. A proletárhatalom védelmére az ilyen eszközök feltétlenül szükségesek voltak, és a legjobb művészek a kor követelményei szerint jelenítették meg őket. A nagy mesterek közül csak a három legfőbbet említem: *Berényt, Pórt, Uitzot*, akik lényegében sose csináltak plakátot — folytatta.

A monumentális fairagaszok, *a vizuális harsonák* most itt szólnak körülöttünk Salgótarjánban. S ahogyan *Oelmacher Anna* művészettörténész irányításával felkerülnek a tablókra — szinte egy-egy kürtszó harsan. A tárlaton, amely Nógrád Megye Tanácsa dísztermében március 21-én nyílik meg, *39 korabeli plakáttal találkozhat az érdeklődő.* Egyébken kívül, valóban lelkesítő lehet a kései utód számára is az a tűz, amellyel *minden tehetséges festő a Tanácsköztársaság szolgálatába állította művészetét.* 1919. május 1-re például a főváros monumentális dekorálását vállalták, óriási képeket festettek, a munkáshatalmat ünnepelték. A honvédő harcok idején pedig festményeket, és festményszerű plakátokat készítettek, amelyekkel fegyverbe szólítottak, harcoltak a nép ellenségei ellen, védték a tanácshatalmat. Nagy, egységes vonalak, óriási formákat alakító színek szólnak számunkra is a kor nagyszerűségéről.

— Nekem pedig a legnagyobb szeretettel és elismeréssel kell szólanom Salgótarjánról — szól búcsúzóul *Oelmacher Anna.* — 1948-ban egy bányavidéki vándorkiállítást mutattunk be tíz bányászvárosban. Akkor jártam itt, így most húszéves emlékkel érkeztem ide. Ámulva állok ebben a világvárosban, amely nem fulladt meg az újban, hanem meghagyja a zöld területet, teraszokat alakít ki lakói számára. Húsz év után kimondhatatlanul meglepett a lendület, amellyel ez a város épül. 1919-et ünnepeljük. Őszintén köszönöm, hogy Salgótarján, Nógrád megye igényt tartott e kor plakátjaira. Hogy e falak között is szólaljanak meg ismét 1919 vizuális harsonái.

Tóth Elemér

meghatározza, hogy a nemzet- | zül 9 pótkocsi, 4 permetező és

... készülnek el a gépek j... vításával.

Molnár Károly: a látható légió

Az egyik légiós a kenyértarisznyájára mutatott:

A hét embert később Oránban a haditörvényszék szökésért és gyilkosságért fejenként harminc esztendei fegyházra ítélte.

Nem ez volt az egyetlen kannibálizmus a légió történetében. 1885-ben Tonkinban, a Quan Tuyen mellett vívott csata után tízen úgy döntöttek, hogy megszöknek az alakulatuktól.

Az őserdőben azonban eltévedtek. Már éhhalál fenyegette őket, ekkor elhatározták, hogy valamelyiküknek fel kell áldoznia magát a többiekért. Sorshúzással döntöttek. A kilenc katona azután felfalta a tizediket.

Egy holland légiós szökését 1928-ban szerencse kísérte. Bonyolult tervét több hónapig készítette elő. Zsoldjából még egy fél liter bort sem vett a kantinban. Először is egy elegáns civilruhát, vastag, feketekeretes szemüveget és disznóbőr aktatáskát vásárolt magának. Mindez nem tűnt fel Fez üzleteiben, mert a holland légiós összetalálkozott egy diáktársával, aki hajós lett és egy nagy borszállítmányért jött Észak-Afrikába. A két gyerekkori barát mindent megbeszélt, és a vásárlásnál úgy viselkedtek, mintha az öltöny és a többi holmi a tengerésznek kellene.

Másnap a légiós megjelenik a Marokkói Bankban. Civilruhában, könnyedén és barátja útlevelével.

— Nagy dollárösszeget örököltem. A hajó, amelyen dolgozom a következő hónapokban a világtengereken közlekedik Casablanca és Szingapur között. Nincs időm most valamelyik holland bankhoz fordulni. Először is csak az érdekel, milyen feltételek mellett helyezhetném el itt a pénzemet, hány százalékos kamatot kapnék?

Készséges a bank. A cégvezető kijelenti, hogy nagy

szerencsének tartaná, ha ... százalékos kamatot ajánl... kudni kezd.

— Megállapodhatnánk négy és fél százalékban? — kérdi.

— Remélem, de ezt meg kell beszélnem az igazgatósággal.

— Jó — válaszolja nagyvonalúan a fiatalember. — Megkaphatnám ugyanezt írásban is? Mindkét variációt, milyen kamatot kapok a dollárjaimért négy százalékos, valamint négy és fél százalékos alapon.

— Semmi akadálya — válaszolja a cégvezető és a bank cégjelzéses papírján néhány sorban leírja a pénz betétjének két lehetőségét.

Huszonnégy óra sem telik el, amikor a fiatalember, immár újra egyenruhában leült egy étteremben. Vacsora után titokzatos arccal közli a tulajdonossal:

— Nagy szerencse ért. Nagyobb összegű dollárt örököltem. Pénzemet a Marokkói Bank-házban helyeztem el. Kitűnő feltételeket sikerült elérnem. Most viszont gyorsan ezer frank kellene. Nem leszek hálátlan. Kölcsönöz nekem?

Hányaveti mozdulattal elővesz a katona a bank cégjelzéses papírját, amelyen az ajánlatot kapta. Az étterem tulajdonosa nem tud ellenállni mohóságának, uzsorakamatra felajánlja a légiósnak a kért összeget.

Még ugyanaznap éjszaka a veszélyes kombináció befejeződik. A fezi vasútállomáson egy elegáns, szemüveges fiatalember, a hóna alatt a kereskedelmi utazók jellegzetes aktatáskájával, tettetett nyugalommal így szól a pénztárnál:

— Egy elsőosztályú jegyet kérek Tangerba...

A határon felmutatja a frissen vásárolt útlevelét, amely olyan kitűnő hamisítvány, hogy a papírok ellenőrzése nála csak formalitás. Másnap egy tangeri étteremben már valóban nyugalommal ül ugyanez a fiatalember és ragaszkodik, hogy a reggelihez eidami sajtot adjanak neki.

10. A három kerékpáros

Egy esztendővel később a Marokkói Kerékpáros Szövetség pünkösdkor nagyszabású versenyt rendezett. Casa-

Oelmacher Anna

Bemutatott műve:

135. sz. „Üres a tányér," olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

11 l

Velmacher Anna, művészettörténész

Száz éve született Pór Bertalan. A század eleji radikális mozgalmak úttörői közül Pór gyűjteményes kiállítását rendezték meg először, még 1953-ban és két évvel halála után, 1966.-ban, emlékkiállítás tárta fel a pályaképet. – A kétszeres Kossuth-díjas kiváló művészről két, önálló kötetként kiadott tanulmány jelent meg, Velmacher Anna írásai: az első 1955-ben, a második, szépen illusztrált, 1980-ban.

Aradi Nóra: A Hegyjikszédtől Dózsáig.

Magyar Hírlap, 1980. nov. 2.

Oelmacher Anna, művészettörténész, és festőművész.

Száz, esztendeje született századunk egyik jeles festőművésze, Pór Bertalan. – Pór Bertalan munkásságának legjobb ismerője Oelmacher Anna így írt a festőről: „Életműve eszmeileg megingathatatlan. Festőileg sokrétű, korszerű, a modern magyar művészet nagyértékű része." – Pór Bertalan századik évfordulóján – születése – megjelent Pór Bertalan album szerzője Oelmacher Anna.

Jó reggelt!

1980. XI. 4. 4, 25 |N|.

Oelmacher Anna, festő, művészettörténész

a Pest megyei pártbizottság Nagy Imre u. i. székházának aulájában rendezett tárlaton az MSZMP-alapszervezetébe tartozó festők művei láthatók. A valóságtükrözés több módja közül a művész érzelmi effektusokat tár fel.

Losonci Miklós: A sokrétű festészet tárlata.
Pest Megyei Hírlap, 1979. febr. 6.

Oelmacher Anna

„Háboru" (rysz)

Theisler György: A magyar szocialista művészet...
Művészet, 1980. március – 14. lap.

Oelmacher Anna, művészettörténész

Pór Bertalan súlyos festői egyéniségét, a hosszú és változatos pálya során létrehozott hatalmas életművét Oelmacher Anna mutatja be kötetében.
A könyvet Corvina kiadvány jelentette meg.

Jó reggelt!

1980. IX. 15. 4.25 /N./.

Oelmacher Anna, művészettörténész

R. Kiss Lenke szobrászművészi munkásságát találóan jellemezte Oelmacher Anna művészettörténész, midőn többek között azt írja: „Nagyvonalú, de finoman részletező, asszonyian „gyengéd és férfiasan erőteljes az a szobrászat.

Balogh Ödön: A Fák Galériában bemutatkozik R. Kiss Lenke szobrászművésznő.
Pesti Műsor, 1980. júl. 16.

Oelmacher Anna, művészettörténész, festőművész

Pór Bertalan festőművész művészetét jellemzi Oelmacher Anna könyvében, azt az életművet, mely a XX. sz. első felének uralkodó áramlatához tartozott. A Pór Bertalan c. kötet a Corvina Kiadó újdonsága.

Mai könyvajánlatunk

1980. VI. 14. Kossuth 18.25 /Vné/.

Oelmacher Anna, festőművész és művészettörténész

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagjai, mire a felszabadulás elérkezett, halottak voltak. Mártírok, hősi halottak, áldozatok. Az életben maradók, akik valamikor Derkovits szellemiségét vállalták, sem úrzták meg veszteségek nélkül. Most 1945 után jött a szocreál nevében a sematizmus. Volt, aki abbahagyta, például Oelmacher Anna.

(h. i.): Felkínált szobrok tárlata.

Csepel, 1983. aug. 26.

Odmacher Anna, művészettörténész, festőművész

Bajtor Károly festőművészről írt Odmacher Anna: „Képei esztétikailag szépek, tartalmilag igazak, és mert az igazság és szépség együttese a művészet, itt ezzel találkozunk..."

Napló (Veszprém), 1984. febr. 25.

Gelmacher Anna, festőművész és művészettörténész

a Rideg Sándor Műv. Ház aug. 20-tól egy hétre Farkas Vladár szobrászművész kiállításának ad otthont.
A tárlatot Nagy Előd festőművész rendezte és Gelmacher Anna művészettörténész nyitotta meg.

Magyar Papíripar, 1983. aug. 24.

OELMACHAR Anna

Fájdalommal tudatjuk, hogy

Oelmacher Anna

művészeti író
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének,
a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának tagja,
Érdemes Művész

1991. május 14-én elhunyt.

Búcsúztatása 1991. június 17-én 16 órakor lesz
a Rákoskeresztúri Új Köztemető szóróparcellájában.

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Művelődési és Közoktatási Minisztérium
Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége
Magyar Köztársaság Művészeti Alapja
A gyászoló család.

OELMACHER Anna

91 8. 79

haláláról

Új Müvészet

01 Muvés26 1

OELMACHER Anna

Bortnyik egy képe mellet O. A-nak ajánlott (1962) festmény karikatúra a dogmatista művészetpolitikáról

ld. Új Művészet, 1992. 3. 51. p + ill

Új Művészet 1992

megyei MSZMP adott rá megrendelést.

BERNÁTH AURÉL, egy jómódú vidéki család fia, Egry barátjának tarthatta magát. A negyven év előtti temetésre a minisztérium kocsiján, hivatalos emberként érkezett. A gyászbeszédet, nehogy baj legyen belőle, még útközben felolvassa Redő Ferencnek, a minisztérium képzőművészeti komisszárjának. Mitől félt? Diadalmas, csupa derű freskókat fest az idő tájt pártmegrendelésre. Munkásai, parasztjai feszülnek a tettrekészségtől... Utolsó nagy munkája a pártközpontba készül – húsz évvel a Révai-féle hőskor után. Megbízója ezúttal Aczél György, akit gyorsan rá is fest a Jászai Mari téri seccóra, akárcsak Kádár Jánost.

ACZÉL GYÖRGY kedvenc festőjének, Bernáthnak intézményesülése idején börtönben ült. Vajon milyen szemmel nézte kiszabadulásakor a napsugaras freskókat s azok alkotóját? Hogyan melegedtek össze? A korszakos festőt, a mestert tisztelte benne? Aligha, hiszen Kondor Bélában nem tisztelte ugyanezt. Különös összefüggés: Bernáth azok között volt a főiskolán, akik a tehetséges festőnövendéket el akarták távolítani. Kondort végül Koffán Károly mentette meg, akit '56 után rúgtak farba.

TAKÁTS GYULA költő, tanár, a kaposvári Rippl-Rónai-múzeum igazgatója 1949-től 1971-ig. Bernáthot, ami fiatalemberként bejáratos volt Rippl-Rónaiékhoz, a költő jól ismerte. Somogyiak mindketten. Vajon érdekel annyira, mint az, hogy ő vezette a sokat emlegetett kört kezdetektől egészen tavalyig – tizenhét éven át.

– Nyolcvanéves vagyok. Elég volt. Csinálja most már más... Ülj le oda és kérdezz. Valami oka csak van, hogy Pestről idáig vonatoztál.

– *Egyetlen ok: Egry. Most volt halálának negyvenedik éve, de se egy kiállítás, se valami komolyabb megemlékezés.*

– A negyven nem olyan szám, aminek nagy kalappal köszönnek. Biztosan ezért.

– *A baráti kör idei közgyűlése viszont elég viharosra sikerült.*

– Nyilván a szoborügyre gondolsz... Nézd, a szobor nekem se tetszik. S még Borsos Miklóst is megsértette. Abban az időben egy plakettet szerettünk volna tőle. Ránk förmedt: „Van képetek rendelni, amikor felállítottátok azt a hétméteres betörőt a mólón?" Egry nagyon jó barátja volt, mégse vállalt a baráti kör számára többé semmit.

– *Nem értem az indulatot. A baráti kör tagjaiét... Miért most? A szobor évek óta ott áll.*

– Amíg nem került a talapzatra Egry József neve, márpedig sokáig nem volt rajta, senki nem törődött ezzel. Azzal se, hogy szocreál vagy sem. Furcsa dolog... Amikor megjelent a gyönyörű Egry-breviárium, az örökösök be akarták perelni Keresztúry Dezsőt, aki a bevezetőt írta. Valótlanságokkal vádolták.

– *Életében, ha jól tudom, mindvégig lenézték, „rézeges piktornak" tartották. A temetésére is csupán a tényleg italos Vízkeletynek az özvegye ment el, ő se jószántából. A*

– Inkább azt mondanám, ami nem lesz meg már soha. Még a háborúban elpusztult harminc nagyobb képe, vagy félszáz kisebb pasztell, akvarell, rajzok. Pesti lakása bombatalálatot kapott, bennégett minden... Saját bevallása szerint ezek voltak legjobb munkái. Nenne, a felesége naplót vezetett, a család elégette. Egyetlen darabját sikerült megmentenem: a szemétből... Vízkeletyék nem örültek a naplóknak, bizonyos részek nem vetettek rájuk jó fényt. A megtalált naplónak is hiányzik a középső tíz oldala. Eltűnt a Kossuth-díj aranykoszorúja, eltűntek a személyes tárgyak... A megyét is érte némi kár, de hát Veszprém bolond volt, mert kiadta a hagyaték egy részét helyhiány miatt Keszthelynek. Keszthely akkor még ide tartozott. Azóta visszacsatolták Zalához. Minden a raktárba került, s jó, ha tízévente látni belőle valamit.

– *Önnek oroszlánrésze volt a baráti kör s a múzeum létrehozásában. Úgy tudom, az utóbbi évekig hűzódott, mert az örökösök nem egyeztek bele, hogy a házban múzeum legyen.*

– Így volt. Az egyik rokon, aki Ausztriában él, megmakacsolta magát. Végül kaptak Vízkeletyék egy másik házat, s attól fogva nem szólhattak bele.

Dr. Csala Bálintnénak, a baráti kör titkárának Badacsonyban szintén szóba hozom a máig tartó indulatokat Egry körül. Ő se mond mást.

– Rokonai lenézték a festőt. Hiába mosakodtak utána, hiába fenyegetőztek, úgy igaz minden, ahogy Keresztúry írja.

Belmacher Anna festő"

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 42. o.
kiállítási naptár.

Belmacher Anna tárlatvezető

Három mártír művész emlékkiállítása

Szabad Nép 1998 máj: 22.-40.-

Oelmacher Anna festő

Szabad Művészet, 1947

I. elf. 4. sz. 62. sz.
kiállítások.- Oelmacher Anna ki-
állításának bírálata. (r.)

MAGYAR NŐK ORSZÁGOS TANÁCSA
BUDAPEST, VI., NÉPKÖZTÁRSASÁG ÚTJA 124.
Telefon : 124-399

Budapest, 1960. február 10.

Oelmacher Anna
Nemzeti Galéria
B u d a p e s t,

Kedves Anna!

Sajnálom, hogy nem tudtuk felhasználni most a képed, Duka Margit elmondta, hogy miért.

Addig is, amig egy legközelebbi alkalommal felhasználhatjuk, mellékelten visszaküldöm. Emlékeztem rá, nagyon szép.

Üdvözlettel

Ortutay Zsuzsa

delmacher
1946

Szoplató Anya 1946,

Oelmacher Anna

Oelmacher Anna

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN

Galériánk az ellenforradalom leverése után, a Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány első nagy kulturális tettéből született. Ezt megelőzően a magyar képzőművészetnek nem volt saját otthona. A nagyrészt tervszerűtlenül — ajándékozás, vagy vásárlás útján — összekerült gyűjtemény előbb az Országos Képtárban, majd a Szépművészeti Múzeum megnyitása (1906) után, az első emelet egyik teremsorában nyert elhelyezést. Petrovich Elek igazgatása idején a 20. századi gyűjtemény a régi Műcsarnokban, aztán a Fővárosi Képtár létrejöttével ismét egy töredékgyűjtemény került kiállításra. Mindaddig lehetetlen volt teljességre törekedni, míg önálló és megfelelő befogadóképességű ház nem állott rendelkezésre. Most a volt Kúria épületének pompás termei fogadták magukba az új magyar művészetet.

A FÖLDSZINTI NAGY AULA MENNYEZETÉN Lotz Károly freskója, a ház eredeti rendeltetésének megfelelően az igazságszolgáltatás allegóriáját ábrázolja. A nagy csarnokban a 19. századi magyar szobrászat mestereinek néhány remeke látható, elsősorban Ferenczy István Pásztorlánykája és Strobl Alajos Anyám c. gyönyörű márványa. Az I. emelet körfolyosóján is 19. századi szobrok sorakoznak, így Izsó Miklós híres Búsuló juhásza és szép táncoló parasztjai, Fadrusz János méltóságteljes Mátyás emlékmű terve és mások. A termekben Markó Károlytól Munkácsy Mihályig, a nemzeti festészet legjobb alkotásairól olvashatjuk le a múlt század történelmi és társadalmi fordulatait. A rendezésben is hangsúlyt nyer a fejlődéstörténeti vonal s már az első teremben láthatjuk, hogy Markó Károly nagyszerű tájképei és Brocky Károly életteli arcképei a kor uralkodó stílus-áramlatához kapcsolódtak. De nem árt tudni, hogy ezek a művészek külföldön tanultak és dolgoztak, mert a feudalizmusban megrekedt magyar társadalom nem tudta eltartani művészeit és Markó Itáliában, Brocky Angliában szerzett jó hírt a hazának.

Mikor a szorongató valóság és a francia forradalom hatása alatt napirendre került a feudalizmusból való szabadulás, a polgárosodás, a nemzeti függetlenség kérdése, a haza legjobb fiai álltak sorompóba a reform eszmék mellett. Kazinczy Ferenc író köré csoportosultak azok, akik a nemzeti nyelv, irodalom és művészet kialakításán munkálkodtak. Barabás Miklós Liszt Ferenc portréja és Borsos József Nemzetőr-e a bécsi iskolás kötelmekből kibontakozó újat képviseli. Az első életképeken már a társadalmi valóság felismerése mutatkozik és Barabás Útrakelő román család c. kompozíciója, de különösen Than Mór Katonafogdosás-a nyílt kiállás az osztrák gyarmati politikával szemben.

A LEVERT SZABADSÁGHARC UTÁN festészetünk a korabeli költészettel együtt a jelképes ábrázoláshoz fordult. Jelbeszéddel szólnak a néphez és a nemzeti öntudatot ébresztgetik Madarász Viktor és Székely Bertalan remek történelmi kompozíciói, melyekben a szabadságért való áldozat érdeméről, az apáról fiúra szalló kard becsületéről és az elbukás utáni bátor újrakezdésről szólnak nagyon nemes és immár nemzeti sajátossággal bíró festői nyelven. A 19. század második felében is külföldön tanultak művészeink, hiszen a művészképzés még gyerekcipőben járt. De visszatértek, hogy művészetükkel — minden témában és festői felfogásban — szolgálják a népet. Mészöly Géza kezén megszületett az európai színvonalú magyar tájkép és Szinyei Merse Pál megtalált valamit — egyidejüleg a franciákkal —, a »plain air«-t, a szabad fényben megjelenő dolgok változott szín és forma viszonyát. A joggal világhírű, csodaszép Majális, a Ruhaszárítás, stb. színben oly bővérű, amilyet eladdig nem ismertünk és ami a kiegyezés utáni polgárság életigenlésének kifejezése. De mintha Szinyei tavaszi ragyogására felhő húzódnék, mikor Munkácsy Mihály és Paál László drámai erejű és rokon színvilágú képei elé állunk. Paál László tájképeiben, szorosan véve a tájban kereste azt a szépséget és vigaszt, amit az emberi társadalom már nem nyújtott neki. Ám Munkácsy harcolt ez ellen a társadalom ellen és, a 26 éves korában festett Siralomház-tól kezdve, egészen élete — feltehetően — utolsó képéig, a Sztrájk-ig, minden témában bírálta a fennálló rendet. Az Ásító inas, az Éjjeli csavargók, a Zálogház, stb. vezetnek bizonyos kitérővel a Sztrájk-ig, amelyben mintegy választ talált a magyar nép sorskérdéseire. A társadalom bírálata után felismerte az új erőt, amely változtatni képes és megmutatta azt az erőt a szervezkedő, egységes fellépésre készülődő munkásosztályban. Munkácsy remekművei, az életképen kívül pompás portrék, tájképek és virágcsendéletek zárják a kiállítás 19. századi részét.

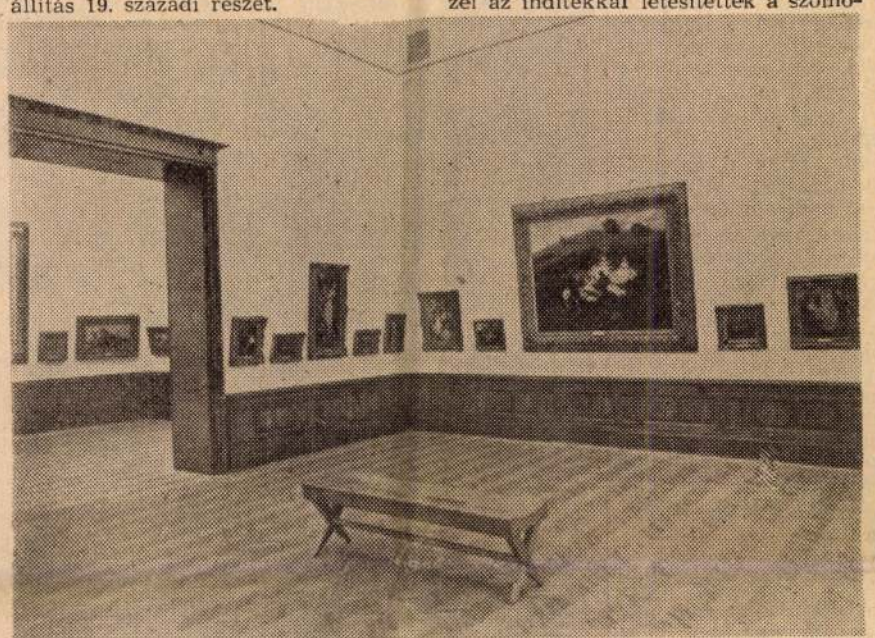

Szinyei-terem a Magyar Nemzeti Galériában

A második emeleti teremsorban találjuk a 20. századi festészetet, amely a Munkácsy követők képeivel kezdődik. Révész Imre műve, Petőfi a nép között színben és kompozícióban egyaránt a nagy mester felfogásával egyező. Bihari Sándor képein áttételesebben jelentkezik ez a hatás, de kritikai élű életképeivel mégis azok közé tartozik, akik Munkácsy nyomán jártak.

A 20. SZÁZAD ELSŐ TIZEDÉBEN erőteljes és több irányú erjedés indult meg a magyar festészetben. Több oka közül egyik az imperializmus kialakulása és a háborúra való készülődés, másik az a tény, hogy a művészek, az időközben létrejött hazai iskolák után nem csupán a német akadémiákban tanultak, hanem a gazdaságilag és társadalmilag messze előttünk járó Franciaországban, főleg Párizsban. Ott akkor már sok sikeres kísérlet igazolta a korszerű formák kialakításának szükségességét, másrészt a művészet és társadalom kapcsolata igen meglazult s ezért a művészek döntően formaproblémák megoldását keresték. Ezzel együtt, a modern francia művészet meghatározva a környező valóságtól, akarva-akaratlanul, tükrözte azt.

A magyar festészetben a nagybányai iskola indított harcot a modern festészet kialakításáért és elfogadtatásáért. Az iskola rebellis szellemű vezéralakja, Hollósy Simon müncheni tanítványaival tért haza és letelepedett az észak-erdélyi szép kis bányavárosban. Ezekkel a tehetséges fiatalokkal, mint Iványi Grünwald. Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, valóban »iskolát« csinált, ahová az első világháborúig özönlöttek a hazai és külföldi tanítványok. A nagybányai iskolához számít Glatz Oszkár is és bizonyos fokig Csók István. Nem lehet azt állítani, hogy egységes világnézet és művészi felfogás tartotta összsze ezeket a művészeket, de abban megegyeztek, hogy a »ferencjózsefi aranykor« talmi csillogásával és konzervatizmusával szemben az újat, a frisset, az őszintét keresték. Hollósy és Thorma lángoló hazafisággal, élethosszig gyűrkőztek nemzeti témájú nagy kompozíciókkal, mint a Rákóczi induló, vagy a Talpra magyar. Ferenczy Károly tartózkodóan érzelmes művészetében az új festőiség egyik formáját ünnepelhetjük. A Márciusi este a nagybányai iskola talán legszebb darabja. Csók István ifjúkori műveivel kapcsolódik ide, de később, évtizedes párizsi tartózkodása alatt palettája rendkívül megszínesedett és képein az élet szépségét dicséri.

Már a nagybányai iskolát is az avult dogmák tagadása hozta létre és bizonyos tartalmi eltéréssel ugyanezzel az indítékkal létesítették a szolnoki művésztelepet is. Ennek a körnek kiemelkedő mestere Fényes Adolf, aki a Szegény ember élete c. sorozatában a parasztokról festett őszinte, szépítés nélküli, de emberi méltóságuknak tiszteletet adó képeket és az alföldi tájnak lett szépszavú költője. Mednyánszky László is dolgozott egy rövid ideig Szolnokon, de nem sorolható ez iskolához, bár rokon a társadalmon kívül rekedt szegény emberek ábrázolásában. Tájképeinek zömét szülőföldjén, a felvidéken festette és az 1914-es háborúnak legőszintébb krónikása volt.

RIPPL RÓNAI JÓZSEF reppant színes, dekoratív eleven képeiről nehéz elhinni, hogy Munkácsy tanítvány volt. Csak korai munkáiban lelni némi nyomát, de festészete valójában a párizsi iskola hatása alatt fejlődött. Művészete azért is érdekes, mert festői módszerében franciás, témájában a magyar kisváros életét variálja.

Az a fiatalokból álló csoport, amely »Nyolcak« elnevezéssel lépett a színre, merészen és nagyot akarva, nagyon egyénien, de szintén a francia eredményekből indult ki. Ha stilárisan különböznek is, közös jegyek találhatók művészetükben. Berény, Czobel, Kernstok, Márffy, Pór, Uitz, stb. haladó világnézetükben egységesek és nem véletlen, hogy a Tanácsköztársaság idején a művészet új szervezeteinek létesítésén együtt munkálkodtak és világraszóló szocialista plakátművészetet teremtettek.

Az alföldi iskola nem szorítkozik Szolnokra, mert egyidejüleg, vagy később más alföldi városban is létrejöttek koloniák, mint Kecskeméten és Vásárhelyen s a csoportok összetételétől függően alakult sajátos kifejezésmódjuk. Vásárhely legjelesebb művésze Tornyai János, aki drámai színellentétekre épült képein a paraszti élet, vagy a táj ábrázolásában egyforma erővel fejezi ki népének tragédiáját. Rudnay Gyula művészete is erről a tőről fakadt, valamint Koszta József páratlan színességű, gordonka zengésű figurális és tájképei. Mindhárom művészben közös a Munkácsy által megütött alaphang tovább fejlesztése, vagyis a dolgozó nép ábrázolása a fény-árnyék ellentéteinek, a mély alapból kicsengő színek gazdag változataival.

EGY PARASZT ÉS EGY PROLETÁR MŰVÉSZ, Nagy István és Nagy Balogh János képei egy teremben láthatók. Mindkettő végtelenül egyszerű eszközökkel fejezte ki a maga világát, de éppen ez az egyszerűség — kevés szín, zárt formák — adja képeik művészi hitelét.

A művészet bizonyos exaltációt feltételez és ez kisebb-nagyobb mértékben a legtudatosabb művésznél is adott. Vannak szélsőséges jelenségek, mint Csontváry Tivadar és Gulácsy Lajos esetében, akik figyelemreméltó képekben fejezték ki minden normát szétvető képzelet-világukat. A két világháború közötti időszak különböző irányzatait főleg már nem élő művészek képviselik. Vaszary János néhány képe csak ízelítőt ad sokoldalú művészetéből, úgyszintén a fiatalabb évjáratú Aba Novák és Patkó Károly is. De szélesebben megismerhető e nehéz korszak két kiváló szocialista művésze, Derkovits Gyula és Dési Huber István. A munkásosztály fiai ők és hűséges, harcos szószólójuk művészetük által. Derkovits: Nemzedékek, Vasút mentén, Anya, stb. remekei, gyöngyház-színességükben a munkásság tiszta hangját képviselik a fasizmus sötétjében. Dési Huber darabosabb, erős kontúrokkal határolt formái, akár a Ferencvárost, akár a Szamos partját ábrázolja, olyanok, mint egy-egy fölemelt ököl: üdvözlet, vagy fenyegetés, kinek mi jár. Mindkét festő, csakúgy, mint József Attila a költészetben, világító csillagunk volt a nehéz években és pártosságuk követendő példa ma is a szocialista művészet formálóinak és híveinek.

Ezzel az erős benyomással hagyjuk el a 20. századi festészet kiállítását s azzal a serkentő gonddal, hogy vissza kell többször térni, mert nem mindent lehet egyszerre felfogni és sok minden ki is maradt a szemlélődésből. A folyosókon keringve sok — talán kissé túl sok —, szép szoborban gyönyörködhetünk, a század elejétől napjainkig. A festészetben csak a felszabadulásig bezárólag létrejött művek kerültek kiállításra, de a szobrászatban tovább lehetett lépni, mert az aránylag kisszámú, nagyméretű szobor mellett, a sok-sok kisplasztika aránylag kevés helyet igényel.

A 20. században olyan rohamos fejlődésnek indult szobrászatunk, hogy nem lenne könnyű a minőségi sorrendet betartani. Beck Ö. Fülöp, Medgyessy Ferenc, Vedres Márk, Ferenczy Béni, Pátzai Pál, Kisfaludi Strobl, stb. művei láthatók, hogy csak a legjobbakat említsük.

A MAGYAR MŰVÉSZETNEK E 150 ÉVNYI, nagyszerű termése tehát otthonra talált és itt betöltheti társadalmi szerepét, hogy gyönyörködve tanítson. Mármost ez a szerep csak úgy lehet aktív, ha a látogató, aki gyönyörködni és tanulni akar, eljön a képekhez és szobrokhoz. A Galéria látogatottsága azt bizonyítja, hogy igen nagy az érdeklődés, de mégis, úgy tűnik, hogy éppen arról az oldalról, ahová végső soron ez a tanító-gyönyörködtető szándék irányul: nincs megfelelő visszhang. Kár, hogy az üzemek s a fegyveres erők szervezett csoportjaival ritkán találkozunk. Lenin azt mondta: »A művészet a népé, mélyen a nép sűrűjébe kell gyökereznie...« — A művészek megtették a magukét, a maguk helyén és idejében, ki több, ki kevesebb pártossággal, a nép oldalán. Kulturális értékeink kincsesháza a Magyar Nemzeti Galéria, s a művészet olyan kincs, mint az igazgyöngy: elfakul, ha nem kap fényt.

OELMACHER ANNA

A Magyar Tanácsköztársaság katonaszínházai

1919 sorsdöntő márciusában a magyar szellemi élet a forrongás és a tettvágy lázas napjait élte. Voltaképpen többről volt szó, mint arról, hogy a sokáig lefojtott, roppant energiák találkoztak a proletárforradalom dinamikájával. — Mindabban, ami március 21-én és a munkáshatalom rövid néhány hónapja alatt történt, komoly szerepe volt a radikális értelmiség talajmegmunkáló, hősi erőfeszítésének. E forradalmasító korszak teljes tudományos hitelű felmérése még hiányzik, éppen ezért nélkülözzük a népművelésben, a sajtóban a róla alkotott hiteles képet. A köztudatban csak néhány általánosság él s a konkrétumot szinte kizárólag Ady, e nemzedék legnagyobbja jelenti.

Méltatlan volna elfeledkezni az ő kisebb-nagyobb osztálytársairól, a névtelen vidéki tanítótól kezdve a rokonlángelméig, Bartók Béláig, akit életében először és utoljára ekkor köszöntött a hivatalos Magyarország. A szellem napvilágát gyújtogatták azok a lelkes színészek, rendezők is, akik annyi szomorú kudarc után sem csüggedtek el, hanem a nagy idők hívására talpra ugrottak és friss munkához láttak.

A magyar drámairodalom és a színházi élet már a század kezdete óta kísérletezett a realizmus új, korszerű formájának hazai meghonosításával s egyszersmind az új, szabad lehetőséget jelentő nézőközönség, a munkásság meghódításával. Nem kell bizonygatni, milyen akadályok nehezültek erre a törekvésre, amelyet jelentőségében méltán hasonlíthatunk a magyar színjátszásért küzdő vándorszínészek helytállásához. Bármily akadozva és kísérletes formában — mégis így teremtődött meg az alap, amelyre a magyar kommün színházpolitikája felépült, itt vannak modern, demokratikus színházművészetünk gyökerei.

A népnek játszó színház gondolata 1919-ben vált valósággá és ennek egyik igen érdekes részlete a katonaszínházakkal kapcsolatos. E vállalkozások formai előzménye már a háború alatt kialakult, a frontszínház alakjában. A lövészárkok közelébe látogató színiegyüttesek azonban természetszerűleg a militarista propaganda eszközei voltak — különben egyetlen órára sem kaptak volna engedélyt a szereplésre. A vérgőzös sovinizmus hatása, minél beljebb keveredtünk a világháborúba, annál inkább apadt. A népdal kései hajtásai, a szomorú katonanóták mindennél hívebben érzékeltetik ezt a folyamatot, amelyet a világtörténelem eseményei, főleg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom gyorsuló tempóban sodortak a végkifejlés felé. A katonák — elsősorban a hadifoglyok — megteremtették saját művészcsoportjaikat, s ezek egészen más elvek szerint működtek, mint azt a bécsi hadügyminisztérium annak idején elképzelte. A magyar népet századok óta nyomasztó elintézetlen társadalmi kérdések, a forradalom problematikája betört a front első vonalába is és olyan művészet után kiáltott, amely munkásnak, parasztnak, katonának egyaránt a legnagyobb kérdésre ad választ: Ki ellen kell fordítani a puskát?

Amikor a tanácskormány alig pár nappal a népfelkelés győzelme után, még március hóban kimondja a színházak államosítását, a válaszadás feladata elsősorban a hivatásos színházakra hárul. A hadseregre azonban továbbra is szükség van, sokkal inkább, mint eddig, szükség van a katonák körében a felvilágosítás, a meggyőzés művészi kifejező eszközeire is. Szükség van tehát katonaszínházra is.

Ebben az időben nagyon nehéz feladatra vállalkozott az, aki a szellemi elmaradottság, a fentről oly régóta terjesztett sötétség ellen harcba indult. A felnőtt férfilakosság nagy része írástudatlan volt, vagy majdnem az, a néptömegek általános műveltsége — a magyar uralkodó osztály szégyenére — azonos volt a gyarmati bennszülöttekével. A tanácskormánynak vállalnia kellett a vesztett háború minden tehertételét, az intervenció siserehadával a hátában kellett gigantikus méretű felvilágosító munkát végeznie, a katonák között is. Van valami ma is megragadó, sőt lenyűgöző ezeknek az időknek a pátoszában, mely a valóságból, egy nép tragikus küzdelmének szépségéből fakad.

A legfontosabb ismereteket színvonalas és közérthető formában a Vörös Őr című folyóirat közölte. A politikai munka a katonaújságok népes csoportjára hárult, a főváros és a vidék minden mozija, színháza megnyílt — méghozzá ingyenesen — a vöröskatonák számára. A tavasz folyamán megalakult két külön együttes, két nagy budapesti laktanyában, a katonák kívánsága szerint.

A Martinovics Színház, a Martinovics — azelőtt Mária Terézia laktanyában épp úgy hivatásos művészekből jött létre, mint a Bebel — a Bebelről elnevezett kelenföldi kiképzőhelyen.

Ezek a vállalkozások a katonák igényei szerint s egyben a forradalmi eszme szolgálatában alakították ki műsorukat. Folytatva azt a nagy jelentőségű küzdelmet, melyről a bevezetőben volt szó, programra tűzték a hajdani Thália, a munkáselőadások kedvelt darabjait. Ezek közül az egyik legértékesebb a Szemere György tollából származó Siralomház, premierjéről így számol be a Színházi Élet 1919. április 20-i száma:

„A Martinovics Színház a héten a „Siralomházban" című darabot mutatta be Kürti Józseffel, a Nemzeti művészével a főszerepben. A társulat vezetője Dénes Jenő, tagjai: Balog Manci, Fekete Lili, Gyöngyösi Mici, Révész Ilona, Szemlér Józsa, D. Szőllősi Eta, Borsodi Mihály, Keresztesi János, Krasznai Elek, Pázmándy Károly, Skultéti Béla. A környékbeli polgári közönség is szívesen keresi föl a volt 32-es laktanyában játszó Martinovics Színházat." Valamivel később egy hosszabb méltatás jelenik meg a lapban Dénes Jenőék együtteséről a következő szöveggel:

„Valódi katonaszínház a fiatal, de máris szép reménykre jogosító Martinovics Színház, mely az Üllői út és Ferenc körút sarkán, a volt Mária Terézia laktanyában tartja előadásait. A közönsége hálás, lelkes, megértő közönség, mely főleg katonákból és a katonák hozzátartozóiból áll, minden este zsúfolásig tölti meg a körülbelül négyszáz személy befogadóképességű nézőteret. A programja ennek a színháznak szociális színművek, népszínművek, drámák, melyek mind a legprecízebb, leggondosabb előadásban kerülnek színre. De azért tréfákkal, vígjátékokkal, bohózatokkal, szóló-számokkal is szórakoztatja a színház kitűnő gárdája proletár közönségét. Bámulatos, hogy egyszerű eszközökkel, egyszerű díszletekkel milyen művészi teljesítményeket produkál a Martinovics Színház. A közönség feszülten figyel mindenre, úgyszólván belekapcsolódik az előadásba és szívesen és sokat tapsol. Nagy része van ebben a szereplők kitűnő játékán kívül a darabok szerencsés megválasztásának is.

A Falurosszát, ezt a felejthetetlen népszínművet hús-

szor kellett eljátszani, ma pedig Garvay Andor* nagyhatású drámája, a „Bent az erdőben" van műsoron és le sem kerül egyhamar róla, mert úgy a darabnak, mint az előadásnak rendkívüli sikere van.

A társulat tagjai fölötte népszerűek és rá is szolgálnak erre a népszerűségre. Dénes Jenő agilis igazgató és amellett kitűnő képességű alakító színész. Felesége, Szőllősi Eta megnyerő megjelenésű drámai színésznő. Nagy sikerei vannak Szemlér Józsa széphangú énekesnőnek és Váradi Ferenc énekesnek, ki egyúttal fütty-művész is. Skultéti Béla csupa erő, csupa tűz, Keresztesi János jóízű komikus. Temperamentumos táncosnő Fekete Lili, s közvetlenül játszik Tóth Kálmán, Pázmándi Károly alakításai is értékes színészre vallanak. Vécsey Sándor karmester kiválóan dirigál. A társulatnál vendégképpen fellépett Paulai Erzsi is a Pillangókisasszonyban és Kürthy József a Siralomházban című darabokban. Állandó vendége a társulatnak Komlóssi Emma, az ismert népszínműénekesnő.

* Garvay Andor neve ma már kevéssé ismert, méltánytalanul feledték el, mert egyike volt a századelején föllépő leghaladóbb és leghatározottabb drámaíró egyéniségeknek.

A Martinovics Színház teljes odaadással, páratlan rátermettséggel, hivatása eddigi dicséretreméltó teljesítésétől áthatva, megértően áll a proletárkultúra szolgálatában."

A Bebel Színházról az első hírt a Vörös Újság adja, időről időre az állami színházakkal együtt közli a műsorát is. Május 31-én például így ír:

„A Bebel Színház a kelenföldi laktanyában (I., Budaörsi út 51. sz.) már szinte nélkülözhetetlen, tanulságos szórakozóhelye lett a kelenföldi nagy számú proletár közönség számára." A közölt programon népszínművek és zenés darabok szerepelnek.

A Színházi Élet június 22-én foglalkozik a társulattal, a következőkben:

„A már-már elfelejtett régi népszínművek új életre kelnek mostanában egy lelkes, kitűnő színészgárda [illegible]

sában a kelenföldi Bebel-laktanyában levő Bebel Színházban. A Falurosszát, A cigányt, Csizmadia, mint kísértetet, Vén bakancsos és fia a huszárt, a népéletnek eme hű tükreit láthatjuk itt viszont gondos előadásban, szerető és megértő összjátékban. És a színpadi világhoz illeszkedik a nézőtér is. Katonák, gyárimunkások és ezeknek hozzátartozói töltik be esténként zsúfolásig a szerényen egyszerű nézőteret. Hálás publikum. Szívesen tapsol, lelkesedik, újráz, szereti a színészeket. A színészek pedig rászolgálnak erre a szeretetre. Baróti Rezső, a társulat vezetője és rendezője, kitűnő komikus. Fölötte népszerűek a kedves Turbók Rózsi, a kitűnő B. Medgyaszai Klári, a tehetséges Ferenczi Irma, a férfiak közül közkedveltek az erőteljes Kelemen Ferenc, az érzelmes Budai Géza, a jóhangú Mándoki Ferenc, a jóízű Szentes János, a humoros Erdélyi Mihály, a rokonszenves Simon László és a fiatal Vadnai János. Nem lehet említés nélkül hagyni a társulat kiváló karmesterét, Gercsák Rezsőt és a buzgó színész-titkárt, Hari Miklóst. A népszínműveken kívül egyfelvonásos drámákat és vígjátékokat, látványos színműveket is játszik a Bebel Színház. Rendkívüli sikere volt az Aranylakodalomnak."

A műsorok összegezése szerint túlsúlyban a népszínművek, operettek voltak, ezek váltakoztak a drámákkal és néhány operával. A népszínmű — e ma már halott műfaj — akkori közkedveltségét nem szabad negatívumnak tekinteni. A Cigány, a Szökött katona, a Vén bakancsos és fia a huszár — a maguk módján hol erőteljesebben, hol halványabban a nemzeti és paraszti elnyomatás világából merítették a témát. „A cigány" — Szigligeti Edének a hajdan sokat játszott romantikus színműve — a faji előítéletek bírálata, éppen ezért ma sem érdektelen, mint ahogy ezt e napokban lezajlott moszkvai bemutatója is bizonyítja.

Lényeges szerepet játszottak az egész estét betöltő darabok mellett az aktualitást kiélező, csattanós kuplék, kabarészámok, a tizenkilences idők jellegzetes szülöttei. Ez a műfaj minden forradalmi korszakban hasonló szerepet játszik és csak fokozatosan adja át helyét az újonnan támadt, nehéz fajsúlyú, terjedelmesebb drámai mondanivalónak. A magyar kommün drámája, sajnos, már nem születhetett meg.

A színház és a honvédelem szoros kapcsolatát e két fővárosi katonaszínház léte mellett még egyéb tények is szemléltetik. Április hónapban egymás után rendezik mind az az Operában, mind a prózai színházakban a vöröskatonaesteket. Többek között itt kerültek színre Barta Lajos és Bródy Sándor erre az alkalomra írt darabjai. Ezeknek az ünnepségeknek toborzó jellegük volt, az előadásokat szavalat vezette be, ezután a toborzóbeszéd következett, végül egy alkalmi és egy repertoáron szereplő műsordarab került a közönség elé. Petőfi és Ady versei mellett Várnai Zseni, Somlyó Zoltán költeményei szerepeltek.

A katonák művészi nevelését, szórakoztatását célzó színház eszméje sok egyéb nagyrahivatott kezdeményezéssel, az ellenforradalom idején lomtárba került. Az ellenforradalmár tábornokok és tisztek jól emlékeztek arra a „destruktív" szellemre, melyet a harcosok öntevékeny művészi együttesei sugároztak, hogy a kommunista eszmékről ne is beszéljünk.

A felszabadulás után a színházakra hárult a 19-ben elkezdett és véres túlerővel elnyomott kultúrforradalom egyik döntő szakasza. A hadsereg megteremtette ismét a maga művészegyütteseit, sőt nevével ruházta fel Budapest egyik nagy színházát.

A kommün hagyományairól azonban e téren is kevés szó esett. Pedig alig van életképesebb tradíció e tekintetben, mint a magyar jakobinusok vezéréről elnevezett vöröskatona-színházé, melynek hajléka felett oly sokszor csaptak össze a történelem viaskodó erői. Ha ma összehasonlíthatatlanul kedvezőbb körülmények között a katonák ezreihez jut el a legnemesebb művészet sok-sok alkotása — nem szabad elfeledkeznünk azokról, akik először emelték fel a fegyveres munkás és paraszt tekintetét az emberiség közkincse, a kultúra felé.

ARDÓ MÁRTA

1977. október 13. Petőfi 12,33 Áné

Szolnoki studiónk jelentkezik

- A képzőművészeti világhét során a szolnoki művésztelep alapitása 75. évfordulója alkalmából ünnepi tanácskozást rendezett a megye és a város, melyen a művészet és közmüvelődés kapcsolatáról előadást tartott dr. Pozsgay Imre kulturális miniszter. Beszéde egy részletét idézzük.

- Sikerült éppen a közművelődési programmal és a művészetek iránti érdeklődés felkeltésével egy olyan társadalmi mozgást előidézni, amelynek hatása alatt észrevesszük, hogy nem olvas eleget az ország, észrevesszük, hogy nem jár eleget muzeumokba, nem veszi igénybe azokat a kulturális javakat, amelyek a legtöbb állampolgárnak rendelkezésére állnak.
Mindenekelőtt a művészet körüli társadalmi vita az, ami nagyon figyelemre méltó az utóbbi néhány esztendőben. A művészetek körül kialakult és a művészetekről szóló társadalmi vitát önmagukban is közmüvelődés és művészet kapcsolatáról, mondhatnám, ha nem akarnék visszafogottan beszélni, diadalmas kapcsolatáról szólnak.

Lehet-e alkotni ma Magyarországon. Ez volt az első kérdés. A hatvanak évek nyilt szellemü, nagy produkciókat létrehozó korszaka után a hetvenes években el lehet-e igazodni a társadalom viszonyai között?
Nem bomlottőe fel az értékrend? Van-e követhető értékrend?
A müvész számára, azon a politikai programon kivül, hogy a népet müvelni kell, vagy a népet bekapcsolni a müvelődésbe. A hatvanas években olyan óriási társadalmi vállalkozások valósultak meg, amelyekkel a kifejezési formák témaválasztás és eszközök, majdnemhogy adekvátak voltak. Reagált a magyar irodalom, a magyar film, a magyar képzőmüvészet, az 56-os ellenforradalom gyötrelmes, de szerencsére megtisztitó élményére. Reagált a magyar müvészet, mezőgazdaság szocialista átszervezésére és a mzőgazdasági termelés konszolidálódására, felemelésére, milliók életformájának a megváltozására, még a gazdaságirányitás reformjának müvészi kifejezése, az ember személyiségének kérdése, az anyagiasságtól, kispolgári elfajulástól való rettegés is adekvát volt a korszak követleményével, és annak müvészi kifejezése őszinte müvészeti kapcsolatot jelentett társadalom és müvész között.
De, azóta mit tegyünk? Mit tegyen a müvész egy olyan világban, amelyben lelassult a társadalmi mozgás, a társadalmi átrendeződés olyan nagy folyamata, ahol milliók változtatják meg nap mint nap életformájukat, életmódjukat, ahol foglalt helye van a pozíciókat betöltőknek, ahol infarktusos tolulások adódnak a társadalmi mozgás különböző csatornáinál, és ahol, ahogy az előbb már emlitettem, bizonyos zavarba ejtő jelek azt mutatják, hogy nem mindenkinek sikerül megtalálni azt az értékrendet, amelyben, vagy amelyhez igazodva alkothat.
Én nem esztétikáról beszélek, nem a szakmám, és nem is feladatom erről szólni, én itt a politikai társadalmi folyamatok és a müvész kapcsolatára utaltam. Ilyen helyzetben érvényesek-e még azok a kategóriák, amelyek a népiségre, a pártosságra, a realizmusra utaltak. Érvényesek-e az ezekből elrendeződő viszonyok. Mind, mind olyan kérdés, olyan zavarba ejtő kérdés, ami fölött nemcsak a müvész, de az egész társadalom elkezdett töprengeni. Vitákat kezdeményezett, szinházról, zenéről, alkotásról, az alkotói szabadságról és sok más kérdésről.
Én azt hiszem, hogy ez a mai világ semmivel sem rosszabb, mint az a korábbi, amelyben oly tisztán láttunk. Csak nem mindig képes a müvész, héna a politikus sem, ezeken a megváltozott viszonyokon urrá lenni, és saját zavarát, zavarodottságát nem mindenki képes beismerni, és ezért gyötrődést vállalni, az eligazodás képességét megszerezni, és ezért elkezdi vádolni a társadalmat.
Ma a társadalommal és társadalmi folyamatokkal szembeni vádak, ma amikor jobb a társadalom, mint bármikor volt ennek az országnak történelmében, erősebbek, mint a gyors mozgásokat rajzoló hatvanas években voltak.

Ez egy érdekes és mindenképpen figyelemre méltó vonása művészet és társadalom, művészet és közművelődés kapcsolatának, egyáltalán a mai társadalmi problémának.
A művészet és közművelődés kapcsolatánál azt is vegyék számitásba, és vegyük mindannyian számitásba, hogy a művész is, a politikus is, miközben ezt a kapcsolatot épitgetjük, erre a kapcsolatra buzditjuk egymást, a művész is a politikus is megéri egy nehezen áttekinthető társadalom nyomását, átalakulását, és értékeket keres, kapaszkodókat ebben a társadalom beli eligazodáshoz.

-- A kulturális miniszter különös hangsullyal szólt az érthetőség követelményéről. Arról, hogy a müvek az értelmesség hordozói legyenek.
Ez a követelmény azonban nemcsak a művészt terheli, hanem ebbe a befogadó, a közönség erőfeszitése is beletartozik.
Mintahogy a szolnoki művésztelep sem ért volna meg 75 évet, ha az alkotók és a közönség, a Zagyva parti kolónia és a város vezetése nem talált volna egymásra.
Erről beszélt a telep egykori és mai művészeinek találkozóján Ölmacher Anna.

- A kép amit Szolnok város tanácsának adtam, az a nagy mecénásnak nyujtott szerény hódolat. Mert ez a művésztelep sose lett volna, ha nem talál melegségre, amely közrefogja, mint egy madárfiókát, táplálja, növeli és szárnyra bocsájtja. Azért adtam nekik.
A kép itt készült a Bástya u. 4-ben. A modell egy öreg munkásasszony, aki vasárnap délután diszfeketébe öltözött és beült a kertbe. Ebben a diszfeketében, vasárnapi hangulatban, félárnyékban megfestettem a szinte áttetszően fehér öreg nénit.
Ugy érzem, hogy, ha a szolnoki vonatkozása csak annyi, hogy itt készült, egy itteni utcában, egy itteni kertben, itteni emberről akkóris itt a helye. Azért adtam. Különben is születésnapi ajándék.

- Tudom azt, hogy Ön Lyka Károly tanitványa volt. Ugyanakkor alkotó művészként is élt a telepen és később ugy is, mint a telep egyik festőjének, Fényes Adolfnak, monográfusa, de egyébként többször foglalkozott irásaiban a szolnoki művészet, festészet, szobrászat egy-egy alakjával.
Ha visszagondolunk Lyka Károlynak 1927-ben tett megállapitására, nevezetesen a szolnoki telep legnagyobb értéke az, hogy az Alföldet bekapcsolta a magyar pikturába, akkor ez hogyan gondolható a továbbiakban végig ez a megállapitása, és Ön mit tenne szive szerint hozzá?

- Én azt gondolom nincs hozzátenni való, az az egzaktság, amivel Lyka Károly, néhai kiváló professzorom megfogalmazta Szolnok első két évtizedét, a továbbiakra is érvényes.

Sok kitérővel, sok zaklatottsággal, háborus sérültséggel, világnézeti sulyokkal, ha csak arra utalok, hogy Fényes Adolf 1942-től már nem járhatott le a telepre, talán világos a zaklatottság fogalma.
De amit a háboru után, a tápászkodás után, az ujraépités után a város létrehozni tudott, a telep virágzott, a telepen kitünő szobrászok és kitünő festők dolgoztak.
Lika Károlyt követem abban, hogy az Alföld valami nesszemenően hasonlithatatlanul ujat adott az élő magyar müvészetnek, a XX. századinak, mert nemcsak Szolnok, engedjék meg, hogy rátérjek Tornyai vagy Koszta alföldi igézettségére. Az Alföld varázslat, és aki müvész ide betette a lábát, alóla nem szabadult.
Felsorolhatnán a legnagyobbakat, akiket mind lenyügözött ez a csodálatos lapos táj, ez a lomha folyó, ez az alacsony horizont, ez a csodálatos, hasonlithatatlan Szolnok.

MDK

Oelmacher Anna

Kubikos

Nagy.művészet 1800-tól. Szóp.Mus. 1949.

14. 1.

OELMACHER ANNA

cikke a Fővárosi Képtár kiállitásáról

Szabadság, 1948. április 27.

OELMACHER ANNA

gyüjt. **kiállitása a Képzőművészek Szabadszervezetének helyiségében.**

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG, 1947. április 8. 6.l.

M. D. M.

OELMACHER Anna

„Kubikos" rész.

Oelmacher Anna: Ma husz éve tiltották be a " Szabadság és a nép" kiállitást

Magyar Nemzet 1962. április 1. 7.l.

1976. II. 26. P. 20.40 - Rné
Láttuk, hallottuk

Könyvekről:

Goda Gábor, Ölnacher Anna most megjelent kötetét ismerteti.

Ölnacher Anna írásainak bőséges válogatása pontosan megfelel a jelentős kötet címének. A Szocialista képzőművészet nyomában

A terjedelmében is jelentős anyagot 3 részre bontja: hagyományokra, szocialista művészetre, a harmadik része a tegnapot, a mát és a holnapot elemzi a valóság határain belül.
Rövidsége nem ad lehetőséget arra, hogy részletesen elemezzem és szintenciáinat bizonyitsam. A lényeg: Ölnacher Anna szenvedélyes és indulatos ember. Annál inkább meglep kötetbegyüjtött irásainak tárgyilagos, szabatos, soha nem bántó kritikai módszere. Tömörsége nem gátolja, hogy az egyes rövid cikkek is az esszé magas szintjét érjék el.

Indulatainak tüzét egyetlen energia éleszti: szocialista világnézetének állandósága. A kötet hármas tagoltsága is ezt a célt szolgálja. Senkiről nem ir véletlenül. Ideológiai bázisa, a képzőművészet szeretete, nem tür egyetlen felesleges szót sem. Ereje, hogy mindig meg akar győzni. Meglepetés, hogy semmit sem tukmál az olvasóra, csak állit és bizonyit
Fő érdeme, hogy kitágitja a szocialista képzőművészet értelmét és körét. Ugy tesz, ahogy mondja - nyomában jár minden jelenségnek, ami a szocialista képzőművészethez már oda tartozik, vagy oda fog tartozni. Képzőművészeti, kritikai irodalmunk gyakran fölöslegesen bonyolult. Ölnacher fontoskodások nellőzésével tud irni, hinni és értékelni. Minden filozófikusnak tünő verbális bonyolultságot a perifériára söpör. Nincs benne a tudományoskodás senatizmusa és vulgarizmusa. Nem ugy lépdel egy é korszak képzőművészeti mezején, mint figurák a sakktáblán
Aki ezt a kötetet elolvassa az méretében is tág képet kap a magyar képzőművészet nagyon is jelentékeny korszakáról. Elfogult kritikus Ölnacher Anna? Igen. De mindig egy ügy érdekében elfogult.
Az olvasóban nem marad kétség. E kitünően megirt irások mindig a társadalmi haladásért küzdenek.

Ölnacher Anna

Az ideológiai alapból sohasem enged. Friss írások. Nem az a kérdés, hogy mindenben egyetértek-e, hanem az, hogy Ölmacher Anna minden egyes írása végül egységesen szocialista tendenciáju, müvészettörténeti forrásmüvé állt össze.

MDK

Kiállitások

Oelmacher Anna

Szabad Müvészet, 1949. 1.sz. 30.o.

MDK

Oelmacher Anna

Generációk

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. ~~1948~~x
1948. jan. 17 1.

R. R. J. gyüjteményes kiállitása.
Ernst Muzeum 192o.

Gelmacher Anna, festő MDk

A Csók István Galériában máj. 11-én megnyíló kiállítást rendezi. Gelmacher Anna kubikost ábrázoló rajza is kiállításra kerül.

-: Újra megnyílik a Szabadság és nép című kiállítás 7.1

NÉPSZABADSÁG Bu. 1962. máj. 6.

MDK

Oelmacher Anna

d.m: Fiatalok tav. szalonja. Magyarország, 1939. ápr. 1. 8. l.

MDK

Oelmacher Anna

Krumpliszedés

M.grafika 100 éve. Fővárosi Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

17 l.

R. R. J. gyűjteményes kiállitása.
Ernst Muzeum 1920.

Gelmacher Anna, grafikus

MDK

Kubikust ábrázoló rajzát kifogásolták a jobboldali lapok. (1942. III. 29. Vasas székház.)

Mihályfi Ernő: Emlékezés egy 20 év előtti Képzőművészeti Kiállításra

8. l.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1962. ápr. 1.

Ö. Macher Anna, művészettörténész

4021

1976. VII. 11. Petőfi 20,30 /VGné

Láttuk, hallottuk

- Elsőnek hallgassák meg Ö.Macher Anna irását, a Harminc győzelmesév cimü kiállitásról.

- Mint minden emberi tevékenység, igy a művészet is valamiért és valami ellen tett. Itt most a fasizmus ellen, a békéért és szabadságért emelték fel szavukat képeikben, szobraikban tiz nemzet fiai. Örömmel tölthet el bennünket, hogy a legjobbak már nálunk is felismerték a két világháboru között, hogy merre kellett tüzetnyitni, és ez éppen a jólválogatott reprospektus anyagában derült ki. Az anyag nagy többsége az utóbbi 30 év termése. Bizonyság és tanuságtétel a kiállitás arra, hogy hazafiság és nemzetköziség egymásnak nem ellentmondó fogalma, és hogy a legjobb müvekben találjuk ezt az az egységet. Olyan müveket látunk itt, amelyek a pártos szenvedély és a magasszintü müvi alakitás éveiben izzanak. Nem véletlen, hogy a két világháboru közötti militás művészet leginkább müvelt müfaja, a grafika, a plakát és a rajz, és főleg, de csaknem egybecsően, az itt szereplő országokban, a sokszorositó eljárással készült sorozatok. Logikus, hogy Majakovszkij felhivása Mindenkinek, mindenkinek, a grafikai sorozatokban valósult meg, a képzőművészet nyelvén. Ha csak a magyar művészi agitáció remekeit sorolom, mint Uitz Béla Ludegenerálisát, ami érthetetlenül nem kapott helyet a reprospektiv anyagban, Derkovic Dózsáját, Berga Moo Pezaránját, Dósy Huber Negyedik rendjét és asok követőt, vagy akár Koddic rézkarcait és kőrajzait, Fritz Crenar Herbert Canber sorozatait, hogy a német nesterekot is emlitsem, akkor egyértelmü lesz az etikus grafikai ciklusok szerepe a nozgósitásban. A történelemre előre is visszafele kell figyelneztetni, mint a törvényszerüségek érvényesülésére, és arra, hogy a kivánt hatást csak az igazán művészi szintről érhető el. Márpedig minden művészet célja ez! A kérdés az, hogy milyen irányban kiván hatni. Mert van andalitó művészet, ha művészet-e, és van felkavaró, állásfoglalásra késztető. Ezen a kiállitáson az állástfoglalásra késztetővel találkozunk. Minden nemzet a maga hagyományaira épitve festi, mintázza, rajzolja, harci riadóját vagy pietását. De olyan ez, mintha egy gyönyörü, fájdalmas és diadalmas dalt tiz nyelven énekelnének, a dallam ugyanaz, a ritmus egybevágó. Mongólia és Vietnám a Távol-Keleti hagyományokat ápolja, Kuba vadonatuj, fotóval, rajzzal, szitanyomattal vegyes technikát alkalmaz, Bulgária heves, délierejü művészetbe foglalnazta szenvedését, és mondjuk ki, mulhatatlan haragját. Ez a gyönyörü és hatalmas kiállitás hitet sugall a haladás hivainek, jövőnket illetően. Kissé messze van ugyan a kőbányai BNV területe, ahol látható, de megéri a fáradtságot, nagyszerü élményt nyujt!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 1

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Oelmacher Anna

HÍRLAP

1021

ÚJ KÖNYVEK

A Kossuth Könyvkiadó újdonságai közül két Lenin kötettel kezdjük: megjelent a Lenin Összes Művei 19., valamint 46. kötete; utóbbi Leninnek 1893 és 1904 között írt leveleivel. Sok szép reprodukció is illusztrálja Oelmacher Anna: A szocialista képzőművészet nyomában című összefoglaló művét. A Ki kicsoda? című életrajzi lexikon ez alkalommal harmadszor kerül az olvasóhoz. Az újabb kiadást az eltelt három esztendő változásai tették szükségessé; a lexikon a legfrissebb életrajzi adatokkal tájékoztat a kiemelkedő személyiségekről, hazai és külföldi kortársainkról. Szórakoztatva hozza közel hozzánk Ausztrália különleges világát, embereit és tájait Szemes Piroska színvonalas útikönyve, az Ausztrália napfényben, a szerző sok szép fényképfelvételével.

Az Európa Könyvkiadó a romániai Kriterion kiadóval közösen jelentette meg a Goethe és a világirodalom, valamint Wesselényi Miklós: Balítéletekről című kis köteteit. A nálunk is évtizedek óta népszerű és olvasott Jack London válogatott elbeszéléseit tartalmazza a Messze földön. Egy új Tolsztoj-kötet is megjelent, a Családi boldogság. Nagyváradi színikritikák a Holnap évtizedében a címe annak a kis ízléses kötetnek, melynek gazdag anyagát Indig Ottó válogatta. Klasszikus amerikai elbeszélők műveiből ad jól szerkesztett válogatást a Lélekvesztőn címmel a könyvesboltokba került antológia. A Századok — Emberek című sorozat két új kötete a Brutus és a köztársaság végnapjai, Gérard Walter tollából, valamint a világhírű finn író, Mika Waltari könyve, Az emberiség ellenségei. A Zsebkönyvtár új kötete a Vízbarázdák című Vercors-mű, a Modern Könyvtáré pedig K. Singh: Át Pakisztánba. Megjelent Eörsi István válogatott műfordításainak kötete, a Ruhapróba.

Több fontos műszaki könyv is napvilágot látott a közelmúlt hetekben. A Műszaki Könyvkiadó újdonságai közül említsük meg a Lévai Tamás és Száva István szerkesztésében megjelent fontos kézikönyvet, címe Ipari beruházások előkészítése, lebonyolítása. Az Automatikus anyagmozgatás szerzője a nemzetközi hírű Yves Logé. A környezetvédelmet szolgálja C. Smetana műve, a Zaj- és rezgésmérés. Szerzői kollektíva munkája a Vízveszély és vízgazdálkodás a bányászatban, szerkesztette dr. Martos Ferenc. Sok érdekes képet, rajzot, grafikát is tartalmaz a Közlekedésünk az ezredfordulón (szerk. dr. Czére Béla). A kiadó az Oktatási Minisztériummal közösen jelentette meg A magyar felsőoktatás 1945—1975 című összefoglaló művet; ebben dr. Klement Tamás a szocialista felsőoktatás 30 éves fejlődését, kialakulását ismerteti, sok képpel.

nemcsak a meó garantálja

Fotó: Kabáczy

ni kell

kodva — fejlesztették to-
ob a gyáriak. Vagyis: fi-
lj a magad és a mások
nkájára, ne engedj to-
ob egyetlen hibát se. A
lagon azt akarják a DH
rus gyári szervezői gya-
lattá tenni, hogy minden
nkahelyen DH-felelős
ntse át a végzett mun-

dolgozók a legkülönbözőbb hibákat jelentették. Vagyis figyelemmel kísérték a mások munkáját, azokét a munkatársakét is, akik nem az Ikarusban, hanem valamelyik kooperációs partner-üzemben dolgoznak.

A gyárban — nem utolsósorban a DH-rendszer résztvevőinek javaslatai alapján rövidesen olyan alkatrész-ellátási rendet vezetnek be, amely lehetővé teszi, hogy a pontosan programozott napi 20—22 autóbuszhoz minden munkahelyen már reggel, kezdéskor megfelelő mennyiségű alkatrész legyen előkészítve. Ne történhes-

Oelmacher, Anna

a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum szocialista képzőművészet 1919-től 1945-ig vívott harcát tárja látogatói elé. Szerepel a művész alkotása, rajza, X rézkarca.

Horváth György: Fotók, képek, szobrok a Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban.

Magyar Nemzet, 1975. ápr. 13.

MDK

Oelmacher Anna: S.B. portraitja, olf.

Nemzeti Szalon, 1936. ápr.
XI. Tavaszi Szalon

MDK

Oehlmacher Anna, festőm.

Réti István: A Tav. Szalon Ernstnél. Az Est, 1939. ápr. 2. 12. 1.

Oehlmeyer Anna, Idastr.

1947. IV.

SZABAD UJPEST

Gyüjteményes kiállitást rendez Oelmacher Anna elvtársnő Budapesten, Andrássy-ut 69. szám alatt. A kiállitást április 5-én, szombaton 12 órakor nyitja meg Goda Gábor elvtárs, fővárosi tanácsnok.

Oelmacher Anna kiállitása

A Képzőművészek Szabad Szakszervezetében rendezte kiállitását Oelmacher Anna, a fiatal és nagyon tehetséges ujpesti művésznő. Oelmacher Anna a legkiválóbb magyar művészek tanitványa volt és tudásán kivül alkotásait nőies vonások jellemzik.

Olajképei, pasztelljei, rajzai és metszetei mellett különösen aquarelljei ragadták meg a figyelmünket. Ezek harmonikus szinei, a témák lelkiismeretes feldolgozása ragadja meg a szemlélőt.

Több, mint női vonás, művészi emberség az, amilyen szemlélettel nézi és ábrázolja az életet. Ez a mély lelkiség, párosulva művészi tudásával teszi érdemessé a legnagyobb dicséretre. e.

Péntek
1947 IV. 18 **Világosság 5**

KÉPZŐMŰVÉSZET

KIÁLLÍTÁSOK

Oelmacher Anna festőművész gyűjteményes kiállítása *dr Rabinovszky Márius* rendezésében egy sokirányú érdeklődésű egyéniségről ad számot. Általános jellemzésül megállapítjuk, hogy a művész színeslátású, pikturája hangulatkeltő, s gyengéden tónusos kifejezésének grafikai megalapozása, erőt kölcsönöz. A formák a technikai megoldásból erednek, ezért anyagszerűek. Alakos témái a dolgozó, az egyszerű, helyenként az elesett emberek világából kerülnek elő és nem nélkülöznek bizonyos társadalomkritikai jelleget. Egy ceruza asszonyfeje keményen fazagott, mellette egy akvarel gyermekfeje maga a pehelykönnyű gyengédség; akvareltájai derüsen tónusosak; pasztelljein reszkető fény, kőrajzai néhány vonással és árnyalással grafikáinak élén haladnak, linoleumai elmélyültek. Festményei naturális megoldással lírai hangulatot keltenek. Érdekes két nagyarányú freskója, két lendületes munkásnőalak, egyik piros, a másik zöld ruhában, a Magyar Pamutipar újpesti munkásnő otthonának lesznek méltó díszei. (And-

1947 ápr. 16 NÉPSZAVA

Oelmacher Anna gyüjteményes kiállitása. (Festészetünk legújabb realista törekvéseit ismerteti. Andrássy-út 69, 10—2.)

Oelmacher Anna gyüjteményes kiállitása (Húsz év termésének gazdag áttekintése. Andrássy-út 69 I em., 10—2.)

Oelmacher Anna gyüjteményes kiállítása

Húsz év termését sorakoztatta föl ez a rendkívül rokonszenves tehetség. Minden törekvésével, hibájával, szándékával és tévedésével a szegények, névtelenek világához áll közel s ezáltal a szerény átlag tanuságtevésévé válik valamennyi alkotása. Még pályájának menete is hasonlatos a magyar nép nincstelen millióinak a sorsához, senki sincs festőink közül, akinek a fejlődésén oly pontosan leolvashatók lennének a történelem változásai, nehézségei, mint éppen *Oelmacher* Annáén. Az elnyomatás bénító hatása bátortalanította el mindúntalan, a szociális kiszolgáltatottság vonta el figyelmét a teljes odaadástól. Ezzel szemben az elmult két év félreérthetetlen megkönnyebbülést hozott szellemi és emberi magatartásának. Festészete hirtelen megerösödött s minőségében ugrásszerüen megjavult. Elfogulatlanul nyilatkozik már meg olykor, bátrabban nyúl a problémákhoz, a szorongás úgyszólván egészen eltünt munkáiról. Realizmusa mellett a formai tökéletesedés is egyre érezhetőbbé lett, ami Szoptató anya cimü képével nagyvonalú, összefoglaló, lenyügöző változatban jelentkezik. Egy lépcsőn ülő, fáradt napszámosasszonyt és egy kis kerekasztalos szobarészletet ábrázoló vizfestménye a helyes vonalhasználatnak és gazdaságos színezésnek remek példája.

Pög

MUNKÁS
Kultúrkrónika
1947 IV. 15

Láttuk...

Oelmacher Anna kiállítását ugyancsak a Képzőművészek Szabad Szervezetének helyiségében, mely alkalommal linoleum-metszetek, tusrajzok, pasztellek, akvarellek és olajfestményekből álló gyűjteményét mutatta be a művész. Ezek közül elsősorban azokkal foglalkozunk, amelyekből kiérezzük a festő újabb szándékait, melyek természetesen nem minden alkotásában érvényesülnek. A „Szoptató anya" szűkszavú színskálájával és ökonomikusan felépített kompozíciójával a kiállításnak talán legjobb darabja. Vonalritmusa nem logikátlan és az egész képsíkot sokatmondó szűkszavúságában monumentális építménnyé fogja össze. Nagyobb figuráiban tónusos megoldás keretében érezteti festői tudását, míg kisebb tájképei jó bizonyságot adnak a természetlátás iránti finom érzékéről. „Eső előtt" című pasztellje finoman tompított színskálájával, az élmény közvetlen előadásában jó példája ennek. A „Liget" című pasztelljében már jobban levonja a „Szoptató anya" című képének tanulságait és a térelemek erősebb hangsúlyozása mellett harsányabb színskálával fejezi ki a látottakról a véleményét, hogy a tájnak az ember, vagy emberek csak kis jelentőségű részei. Ezt a kozmikus beleérzést még több képén tapasztalhatjuk. Technikai tudása jól érvényesül „Alvó baba" című vízfestményében, virtuóz ecsetkezelése frissé teszi a benyomás emlékét. Linoleum-metszetei, tusrajzai szűkszavúan lineáris megjelenésükben figyelmeztetik önmagát állandóan revideáló művészt mutatnak, akinek fejlődése előre nem látható variánsokat hozhat.

S. L.

Oelmacher Anna

Pesti Napló képes mell.

1936. ápr. 26.

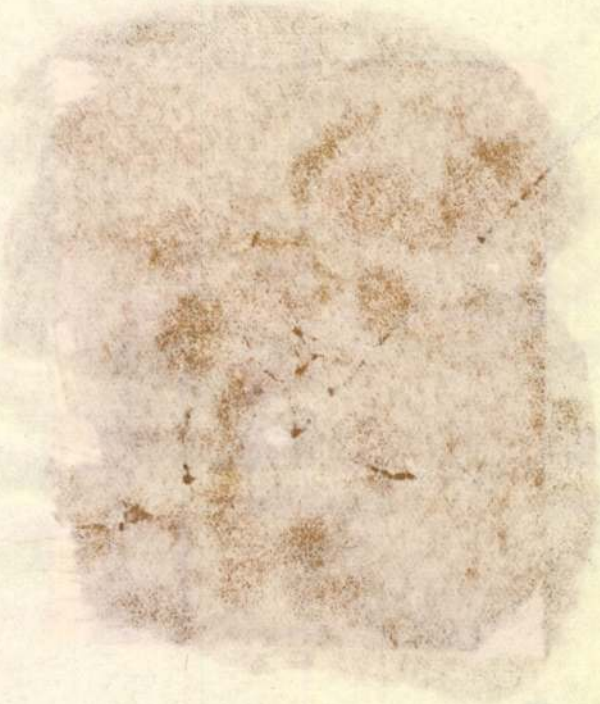

Oelmacher Anna

festö

ivöd

Pogfestfoor

100.1.

Holland

58. Németalföldi festő, XVII. sz.: Táj-
kép. Vászon, olaj, 70 × 100 cm.

Oehlmacher Anna

Jestö

wod

Rabinovsky Mariusz

Asszonyniuvészek -

Asszonyok, 1945 -

I. cíg. 7. sz -

Debreceren X. 54.

Oelmacher Anna

festő

VII. Péterfy Sándor

u. 29

MKSz 1947

Oelmacher Anna

festő

1904

Világosság

1947. ápr. 18.

(Kiállítások.)

Népszava

1947. ápr. 16.

(Kultúrkrónika.)

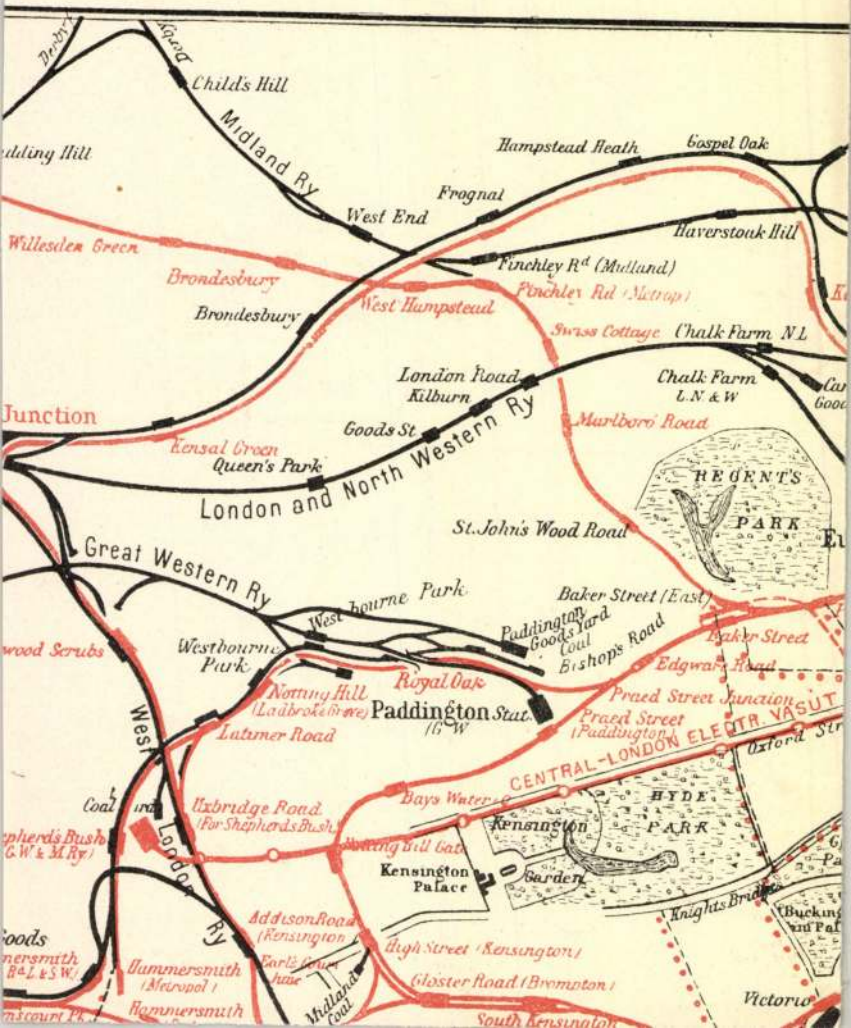
Child's Hill
Midland Ry
Hampstead Heath
Gospel Oak
Frognal
West End
Haverstock Hill
Willesden Green
Finchley Rd (Midland)
Brondesbury
Finchley Rd (Metrop)
Brondesbury
West Hampstead
Swiss Cottage
Chalk Farm N.L
London Road
Kilburn
Chalk Farm
L.N.&W
Junction
Goods St.
Marlboro' Road
Kensal Green
Queen's Park
London and North Western Ry
REGENTS
PARK
St. John's Wood Road
Great Western Ry
Westbourne Park
Baker Street (East)
Paddington Goods Yard
Coal
Bishops Road
Baker Street
Westbourne Park
Edgware Road
Notting Hill
(Ladbroke Grove)
Royal Oak
Praed Street Junction
Paddington Stat.
G.W.
Praed Street
(Paddington)
Latimer Road
CENTRAL-LONDON ELECTR. RAILWAY
Oxford Str
Uxbridge Road
(For Shepherds Bush)
Bays Water
HYDE
PARK
Kensington
Palace
Kensington
Gardens
Addison Road
(Kensington)
High Street (Kensington)
Hammersmith
(Metropol)
Earl's Court
Exhibition
Gloster Road (Brompton)
Hammersmith
Midland
Coal
South Kensington
Victoria
Knights Bridge

Oelmacher Anna

Koll. Kiäll. 1947

gröd

Szabad Müvészet

1947. 62. l.

keppit

Kisebb cikkei

sürün e

lapban

ESZTERGOM

Főszékeresegyház

Az esztergomi bazilikában. VI
1864, 468 l.

Oelmacher Anna

festö

l.

László 18X48

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Oelmacher Anna

122	Önarckép	olajf.	100.— P
123	Jancsi	„	200.— „

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon 1937

den Eeckhout.

s 19-én. † ugyanott 1674
.vában.

'ait (Mózes I. k. 48 r. 5.).
rom fehér párnára támasz-
inál, bal kezét felemelve,
des atyjához, a ki áldásra
térdelő Efraim és Manasses
szemöldöke őszbevegyült,
ősz, fehér szegélyű sapkája
es. A jobbrafordultan előre-
turbánja fehér, köpönyege
adrágja rózsaszinű, magas
fölött nehéz függöny lóg.
:m. — Lelt. sz. 1344. — Véte-
:oistól 2000 M-án vagyis 2380
895 június 24-én (153–95). —
49–95 és az 1895 november
'et. — Az elszámolást elfogadta
35–900) és az 1901 augusztus
01).

tok a Szépművészeti Múzeum-
Jákob megáldja József fiait.
ors: Jakob bénit les enfants

25. l. — Verzeichniss Nº 250.

III,
90 (1344).
605 (141).
III : 90

Oelmacher Anna

irod

Pög:

Oelmacher Anna
gyüjtemenyes kiallitása.
Szabad Nép
1947. ápr. 17

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezel
gitimizmus lánglelkű apostola: Griger Mi
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hivein
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomi
sok ezer embertársamon, joggal kérhet
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt emberein
Griger Miklós és az én nevem sz

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda. Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza)
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Oelmacher Anna festő

OELMACHER ANNA

92 S. B. portraitja, olajfestmény . . . 250.—

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon
1936.

Csucs Ferenc
Dabis Rózsi
Domanovszky Endre
Dudovits Jenő
Emőd Aurél
F. Antal Elemér
Farkas András
Félegyházy László
Geissler Emil
Goebel Jenő
Grandtner Jenő
Győre György
Hámor Ilona
Hollos Mattioni Eszter
Ispánki József
Iván Szilárd
Jánosa Lajos
Pollatschek Lilly
Rauscher György
Réty Zsuzsa
Révész Péter Pál
Sándor István
Simkovics Jenő
Schaár Erzsébet
Schrotta J. Frigyes
Szemere Lenke
Szomor László
Szöllössy Endre
Vadász Endre
Vörös Géza
Weil Erzsébet
Tóth B. László
Záray Lucy

Oelmacher Anna

festő

Szolnok, cliff.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

Gradiska.

A Száva tulsó partján fe
rongálva és a város lángokban
partján a KAISERL GRADISCA, i
Türkisch GRADISCA térrajza sze
a melyhez jobbról az iránytüt

Ansicht des Türkischen GR
den 21. Feb. 1738.

fölül jobbra: No 4.
magyarázó szövegének kezdete:
zése: h. Der Sau Fluss.

Szines rm., mér. a

126-94-566.

Oelmacher Anna

d.

Szabad Müvészet

1948. 330. P.

kerületének elüljárósága

s Bizottságának

H e l y b e n

27. XII. 2.-án megküldött
eres Pálné u. 8. sz. ház bon-
a nagytekintetü Bizottságot,
febr. 1-én kezdik meg.
. Bizottságnak a kapu bontással
nságai vannak kérjük azt ve-

Oelmacher Anna

1.

Szabad Művészet

1949 130. l.

apr. 12

/oseda Tivadar könyvkereskedőtől
ı fejében a f.é. 20768 sz.rendelettel
ɔemutatott számadás a pótlólag bemu -
tár számokkal ellátott számla alap-
tatott.

Budapest, 1908. október hó 26-án

Schwartz Róbert
számv. igazgató.

Szállítja Szénásy Béla

Oelmacher Anna

l.

Szabad Művészet

1948. 27 i. l.

ajánlom lelkemet." E szép jelenet,
iosa kivételével nem ismerjük, sőt
tát, pedig, hogy a magyarság tu-
zad végén azt a porta speciosa vitat-
szeti ábrázolások hiánya indithatta
indokolt véleményre, hogy a fel-
kerül a képzőművészetbe, amikor
émát a Tiburi Szibilla ábrázolását

ábrázolás ikonografiai és törté-
reméltó, mert ugyszólván töretlen
panonját bár-milyen gazdag, vagy
ppontját a világ Megváltója foglal-
tas Domini" rendszerint apostol szim-
iszont a főhelyet Máriát foglalja el
saságában, akiknek a románkori iko-
etre sem a timpanonban lenne a he-
tet azzal feloldani, hogy Mária

Oelmacher Anna

l.

Szabad Művészet

1948. 301. l.

302. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HŐGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor ....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van s

A Földmívelésügyi miniszter 189.100/
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-án
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és e
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg az
szerint köteles gondoskodni".

A hivatkozott 1881. XXXIX. tc.

Oelmacher Anna

l.

Szabad Művészet

1948. 298. l.

SZŐTTES,
három darab, népies.
Magyar, XIX. század.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

KELETÁZSIA

JÁPÁN LEGYEZŐ,
selyem, festett, 31 cm.

TÁNYÉR,
japán, zománcos jelenettel.
Átm. 16·5 cm.
XIX. század.

SZARVAS,
bronz, mag. 18 cm.
Kelet-Ázsia.

ISTEN,
legyezővel.
Bronz, 9 cm.
Kínai.

EVŐESZKÖZ,
ezüst kanál és két pálca hímzett tokban.

Oelmacher Anna

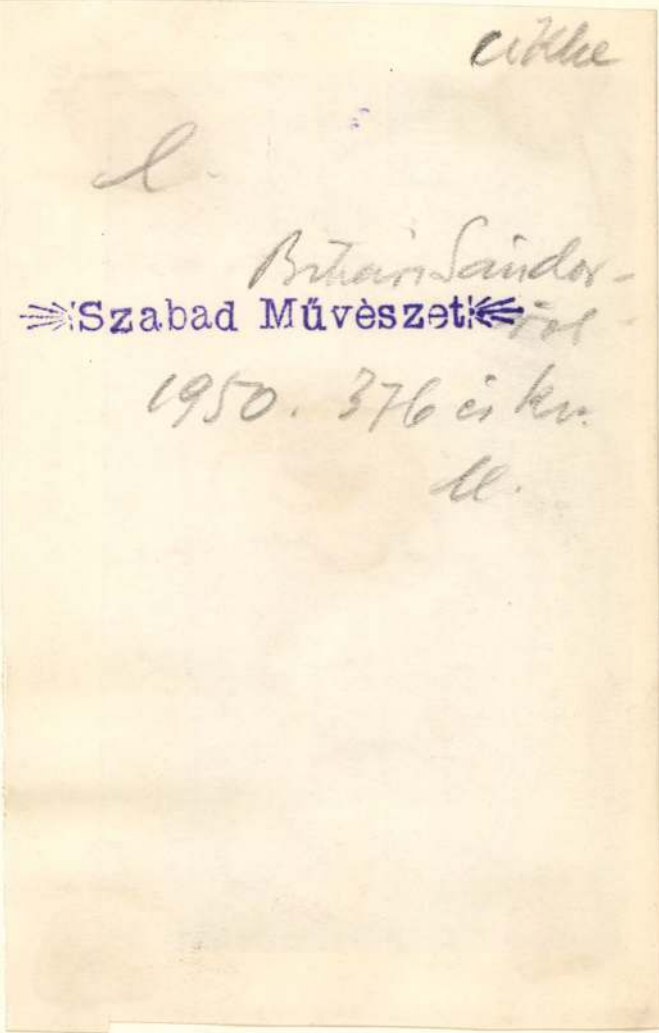

Demolizione dei cancelli della Passeggiata Archeologica (1934).

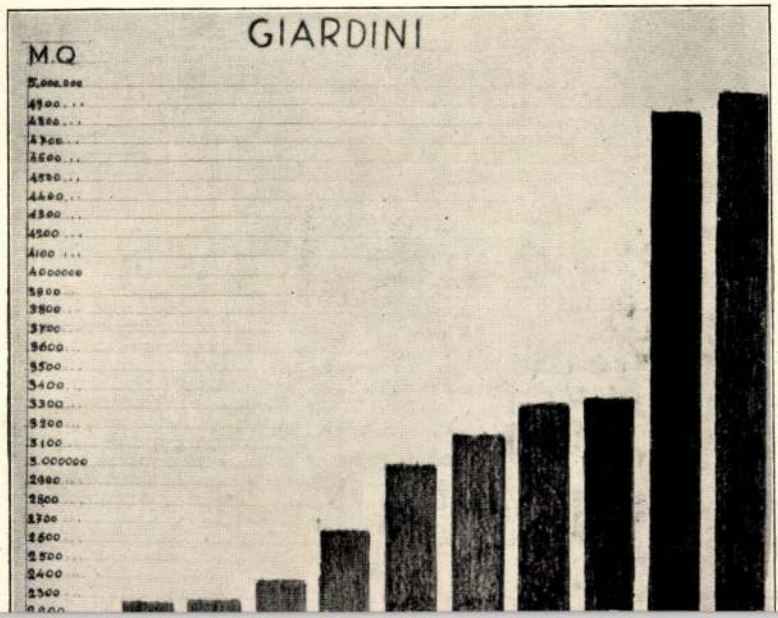
GIARDINI
M.Q
5.000.000
4900...
4800...
4700...
4600...
4500...
4400...
4300...
4200...
4100...
4000000
3900...
3800...
3700...
3600...
3500...
3400...
3300...
3200...
3100...
3.000000
2900...
2800...
2700...
2600...
2500...
2400...
2300...

Oelmacher Anna

cikke

l.

Szabad Művészet

1950. 12. sz. 495, 496. l.

1947 V. 1.

NAGYVILÁG

Felelős kiadó: Cserépfalvi Imre.
Felelős szerkesztő: Gereblyés László.

Oelmacher Anna a régi Műcsarnok termében állította ki gyüjteményét. Ez a nemesen szerény, s elmélyedően komoly festő húsz év termésének megmaradt darabjait szedte össze erre a kiállításra. Jelentősebb műveinek nagyrésze elpusztult az ostrom alatt. Csak töredékes emlékeztetőnek tekinthetjük ezt a kiállítást, mely egy, a maga teljességében még ki nem bontakozott tehetség sokszor talán tétova, de mindig komoly célokat követő fáradozásairól is csak hézagosan ad számot. A tartózkodó komolyság jellemezte Oelmacher Anna festői fejlődését. Mindig bizalmatlan volt az „izmusok" túlhangos és főkép túlformalisztikus divatjaival szemben. Nem tudott elszakadni a természet ihletforrásától. A közvetlen, organikus, s meleg valóságban kereste a festői lirizmus ihletőjét, egyszer a gyöngéd közvetlenség impresszionista szabadságával, máskor a nagy összefoglalások keményen szerkesztő öntudatosságával. Ez a kiállítás a keresés színes izgalmait tárja elénk és a jövő fejlődés biztató igéretét.

Az Ernst Múzeum két jelentős kiállí-

Színház 1947 IV.

Három kiállítás

Gadányi Jenő, a Művészbolt-ban állítja ki tempe-rait és akvarelljeit. Konstrukció-érzékenysége talán még fokozottabb, mint volt. Színben hihetetlen finomságokig jutott el és áll ez különösen egy-két tájára, ahol a művész még az eddiginél is bátrabban közli mondanivalóját. Ohlmacher Anna szabadszervezeti kiállításán a művész sokoldalúságával találkozunk. Különösebb szimpátiát linoleum-metszetei keltenek és Beteg című akvarellje felszabadulásának biztató jeleit mutatja. Ugyancsak a Szabadszervezetben állítja ki Kasznár Aranka széntanulmányait. Témailag a bánya élete fogja meg és elmondható, hogy abban, amit nyújt, sok erő és érték van.

Berend Ilona

KIS UJSÁG

KÉSZPÉNZZEL GÉRMENTESÍTVE
BUDAPEST
547 ... -1.

NYOMTATVÁNY

Farkas Aladár
szobrász

H.

V Bajcsy Zsilinszky u 55.

MEGHÍVÓ

oelmacher anna

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD SZERVEZETÉBEN,
(VI, ANDRÁSSY ÚT 69.)
1947. ÁPRILIS 5—13-IG.

RENDEZTE: DR. RABINOWSZKY MÁRIUSZ

MEGNYITJA: ÁPRILIS 5-ÉN 12 ÓRAKOR
GODA GÁBOR

KÉT EMBER ÉS HARMINCKÉT GÉP

Széles, nagyablakos terem a versenyiroda, azaz, valójában csupán egyetlen íróasztal, mert körötte hatalmas vásznak, festőpaletták, ecsettálak, ragasztósüvegek állnak, távolabb vörös selyemzuhatag borított varrógép zúg, az ajtónál óriási ötágú csillag szélére villamos vezetéket húznak a szerelők. A gyári dekorációsok dolgoznak itt, százféle anyagból, ezer ötlettel készítik a május elsejei nagy ünnep díszítéseit.

De az ünnepről szólnak az íróasztalon fekvő jelentések is, egyszerű gépelt papírlapok, grafikonok, néhány táblázat, gyors számítás. Odalent, az örökösen zúgó szövődékben, a vigogne-fonóban, a bolyhozóban pergő orsók, szaladó szálak *szövik május elseje eljövendő győzelmeit.*

Versenyben áll a gyár.

Az íróasztalon megszólal a telefon. A versenyfelelős csendet int:

— *A Kistext beszél...*

Másodpercre megáll a varrógép, a szerelők felegyenesednek az ötágú csillag körül, a képek mellett várakozó arccal figyelnek a festők. *A nagy versenytárs jelent.*

A szocialista verseny nyilvános. A két nagy textilgyárnak nincs titka egymás előtt. *Nemcsak az eredményeket, de versenymódszereiket, technikai újításaikat is azonnal közlik.*

A párosversenyre lépett dolgozókat is ez az elv vezérli. A versenyfeltételeket a termelés általános érdekei szerint állapították meg. Három pontot tűztek ki célul: *a termelés százalékos emelését, a hulladék csökkentését és több, úgynevezett elsőosztályú minőségi áru előállítását.*

KÉTSZER 16 GÉP...

A szocialista versenyvállalás nem üres szó. Ime, két ember versenyének első eredményei:

Mihók Józsefné szövőnő a békeív aláírásakor versenyre hívta *Cseszneki* Lajos szövőt. Az I. műhelyben dolgoznak, egymás mellett. Mihókné negyvenegy esztendős, alacsonytermetű, vékony kis asszony. Régi textilmunkás, a felszabadulás óta ugyanazon a gépsoron dolgozik. *Cseszneki* Lajos harmincesztendős, szótlan fiatalember, három éve szőtte az első szövetet a Kelenföldi Textilgyárban. Rajong a munkáért, minden újítást azonnal kipróbál, gyors, ruganyos, ügyeskezű. Olyan ember, akiről azt szokták mondani a szakmában: ez igazán szövőgép mellé született.

Az esélyek tehát egyenlőek. Mihókné két hónappal ezelőtt még tizenkét gépen dolgozott. Cseszneki Lajos szintén. Az asszony április negyedike tiszteletére tizennégy gépre tért át. A fiatal szövő azonnal átvette a munkamódszert s a maga sorához még két gépet vállalt. A békeív aláírásakor Mihókné bejelentette: *Natalja Dubjaga szovjet szövőnő módszere szerint tizenhat géppel sző, s ha Cseszneki is meg tudja tenni, versenyre léphetnek.*

ÖT MÉTER RUHAANYAG TÖRTÉNETE

A két tizenhatgépes szövő jelenlegi versenyállása a következő:

Cseszneki Lajos termelési eredménye 167 százalék. Vállalta, hogy a hulladékot harminc százalékkal csökkenti. A hulladékcsökkentés Cseszneki gépcsoportján két hét alatt már negyvenhárom százalékot mutat, ami negyven dekagramm szőhető pamutfonalnak, azaz *öt méter elsőosztályú ruhaanyagnak felel meg.* A hulladékot, a kárbavesző pamutszálakat csak tökéletesen karbantartott és pontosan kezelt gépeken lehet megtakarítani. De még a leggondosabb gépkezelés mellett is előfordul, hogy egy-egy szál elszakad. Ha a munkás azonnal észreveszi a bajt, s megállítja a gépet, hogy a szakadt szálat újrafűzze, az anyag szövési hibától mentesen halad tovább. Néhány perces figyelmetlenség — különösen tizenhat gépnél — komoly károkat okozhat. *Cseszneki Lajos eddig nem követett el hibát.* Áruja elsőrendű. Mihók Józsefné hasonló eredménnyel dolgozik. Termelési százaléka 163, hulladékcsökkentés 42. *Cseszneki tehát alig valamivel vezet, Mihókné egyetlen óra alatt behozhatja lemaradását.*

A jelentések a versenyirodára futnak be. A május elsejei nagy ünnep díszei közt egyszerű, gépelt papírlapok fekszenek az íróasztalon, számok és grafikonok, amelyek a Kelenföldi Textilgyár dolgozóinak alkotó tetteiről beszélnek. De menj bárhová az országban, a csepeli üzemekbe, újpesti gyárakba, alföldi traktorosokhoz, fel a Mátrába, a favágók közé, vasútállomásokra s ahol uszályokat rakodnak — *mindenütt nőnek a számok, emlékednek a grafikonok. A jövőjét építő,* békét követelő nép így készül május elseje diadalmas ünnepére.

(v. i.)

Tizennyolcezer zászló,

200.000 kép, 300.000 betű, 4 kilométer hosszú fűzér és 2 kilométer hosszú jelzőtábla díszíti május 1-én Budapest utcáit

Az idei Május 1 minden eddiginél szebb lesz a külsőségekben, a dekorációk terén is. A Dekorációs Vállalat Gyáli-úti telepén többszáz grafikus és rajzoló dolgozik; közöttük 10 dekorációs sztahanovista. Néhány adatot közlünk a város díszítésének méreteiről: *háromezer különböző zászló, ötezer folyóméter vörös molinó, négy kilométer hosszú fűzér, két kilométer hosszúságú transzparens, vörös csillagok, többméter nagyságú portrék, a termelés eredményeit bemutató grafikonok, karikatúrák díszítik május 1-én az utcákat.* Zászlódíszben fog pompázni a Hősök-tere, ahol hatalmas tribünt állítanak fel, de gyönyörű dekorációt kap a Margitsziget, a Városliget és a Városmajor, ahol ugyancsak nagyszabású ünnepségek lesznek. Lobogódíszt öltenek majd Duna-hídjaink és a Sztálin-út egyetlen hosszú vörös zászlósor lesz.

A *Művészeti Alkotások Vállalat* is felkészült a már most mutatkozó nagy forgalomra. A Kossuth Lajos-utcai főüzletben *2000 féle dekorációs cikk áll a vásárlók rendelkezésére.* A készlet óriási. Május 1-re tizenötezer darab vegyes-zászló, kétszázezer darab nyomdai úton előállított kép, *háromszázezer darab betű,* a jelmondatok készítéséhez, nyolcvanezer méter piros papír, ötvenezer ív vörös karton, harmincezer méter kék papír, lúszezer darab vörös papírszekfü, kilencezer vörös csillag, nyolcezer darab kartonra írt jelmondat és mindezek feltűzéséhez *egy mázsa gombostű* áll rendelkezésre. A Művészeti Alkotások Vállalat egyébként felkészült arra is, hogy az egész országot ellássa május 1-re dekorációs anyaggal.

(v. p.)

Kártágói sírüregekben laknak a kilakoltatott barlanglakók a „napfényes" Szardinia szigetén

Az Unita című olasz lap beszámolót közöl arról, hogy az olasz kormány miképpen adja át Szardinia szigetét »stratégiai támaszpontként« az amerikaiaknak. És ugyanakkor, amikor ez a szigetkiárusítás folyik, a kormányzat az ujját sem mozdítja meg annak érdekében, hogy a sziget lakosságának megdöbbentő nyomorát megszüntesse.

Egy vödör víz...

Szardinia ma az éhség szigete, ahol legmagasabb a tuberkulotikus halálesetek száma, ahol leggyakoribb a trachomából eredő vakság s ahol az emberek nagyrésze a szabad ég alatt tengeti életét.

Cagliariban, Szardinia egyik legnagyobb városában — írja az Unita — több mint nyolcezer ember hajléktalan. A hegy lejtőibe vájt nyirkos, piszkos barlangokban élnek; a villanyt, vízvetéket nem ismerik, nincs orvos, nincs szülésznő, nincs gyógyszertár. A szigetborzalmas vízellátására egyébként is jellemző, hogy Oroseában egy vödör vízért a nők egész sora naphosszat várakozik a falu egyetlen kútjánál.

A ma emberi »lakásként« szolgáló barlangok egykor a kartágóiak temetkezési helyei, sírüregei voltak. Ez a »haladás útja« — írja szomorú iróniával az Unita.

A „fűkenyér"

Nem élnek sokkal jobb körülmények között azok sem, akik lakáshoz jutnak Szardinia szigetén. Különösen az elképesztő élelmiszerellátás miatt szenved legtöbbet e lakosság. A napszámosok családjai csaknem kizárólag nyers fűfélékkel táplálkoznak. Arra nincs pénz, hogy rendszeresen kenyeret vásároljon a lakosság s így egy vadontermő növény gyökerét, a raicát vagy az arselle nevű tengeri kagylófajtát eszi. Naponta fordul elő az, hogy a házakból kilakoltatják a lakókat, de a legmegdöbbentőbb látvány, amikor a barlangokból lakoltatja ki az ottélő nyomorgókat a hegyoldal tulajdonosa.

A munkahelyek borzalmai minden emberi képzeletet felülmúlnak. A szardiniai szén-, ezüst-, horgany- és ólombányákban a munkát főleg kézzel végzik, a gépesítést alig ismerik és az elmult napokban mintegy harminc bányász pusztult el, mert a bányát elárasztotta a víz. A nebitai ércbányában csaknem derékig vízben dolgoznak a bányászok száz méterrel a tenger színe alatt. A Santa Gilla-i sópárolóban tizenötéven aluli fiatal gyermekek dolgoznak: a munkásvédelem ismeretlen, a só behatol mindenhová, szétmarja a húst és éget, mint az izzó vas. Ezek a bányák ott feküsznek az emberlakta barlangok alatt...

A szörnyű körülmények között élő szardiniai nép szervezkedik és egységesen kiáll a földesúri reakció ellen, hogy szétzúzza a kizsákmányolás igáját — fejezi be cikkét az Unita.

Repülő csészealj

Az amerikai háborús reklámhadjárat nem hagy alább az úgynevezett »repülő csészealjak« zenebonájával. Hol Berlinben, hol Athénben, hol Rómában, hol meg Koppenhágában látják a megijesztett halandók a repülő csészealjaknak nevezett titokzatos fegyvereket. A sokfajta hír után végre a »Combat« című párizsi lap a következő rövid cikket közölte:

»M. F. Richard banktisztviselőt tegnap este egy repülő csészealj megsebesítette a fején. Kórházba szállították. A repülő csészealjat Madame Richard, a szóbanforgó banktisztviselő felesége hajította M. F. Richard fejéhez.«

Tizennégyezer gyorsíró „ceruzával követi a villámot" az országos versenyen

Tizennégyezer gyorsírót mozgósított az Országos Gyorsíró és Gépíró Vizsgabizottság országos versenye: ilyen hatalmas versenyző gárda még nem indult gyorsíróversenyen.

A verseny vidéki részét a 150, 220 és 250-es sebességi fokok lebonyolításával, 6500 részvevővel még a múlt vasárnap megrendezték. Most szombaton és vasárnap a verseny budapesti részére került sor az Alkotmány-utcai közgazdasági gimnáziumban. Szombaton délután *Evellei* István, a kultuszminisztérium képviselőjének megnyitóbeszéde után nyomban a percenkénti 450-es szótagszámú bajnoki versenyre került sor. Ennek a versenynek sem volt még soha ilyen népes mezőnye. Nyolc gyorsíró nevezett be erre a legmagasabbfokú versenyre: dr. *Baczoni* László, *Boksányi* Nándor, *Fenyvesi* Mária, dr. *Kiss* Károly, *Májercsik* Sándor, *Nagy* István, *Pintér* Géza és *Pintér* Zoltán. Dr. *Kappa* György Magyarország tízszeres gyorsíróbajnoka, aki tavalyi tizedik bajnoksága után visszavonult a versenyzéstől, ezuttal nem indult, hanem az ellenőrző sztenogrammot írta.

A termet zsúfolásig megtöltő közönség előtt feszült csendben kezdődött meg a verseny, dr. *Hutter* Tiborné külpolitikai szövegű diktátuma nyomán. Érdekes látványt nyujtott, hogy *a szinte valószínütlen sebességü beszédet a versenyzők bonyolult rövidítéseikkel milyen lassunak tünő kézmozgással vetik papirra,* mintha villámot vetítenének lassított felvételben. Az ötperces diktátumot mind a nyolc versenyző leírta és az áttételre adott 113 perc alatt »le is fordította« rendes írásra. A verseny után nyomban megkezdődött a versenydolgozatok elbírálása. *A hét végére kiderül, hogy ki nyerte Magyarország 1951. évi gyorsíró-bajnokságát.*

Szombaton bonyolították le a 350-es és a 250-es versenyt is, vasárnap pedig a 400-as, a 300-as, a 200-as és a 150-es számokra került sor. Az iskolai versenyeket a jövő vasárnap rendezik meg.

A Független Magyarország közönségszolgálata:

Ki, mit és hogyan vásárolhat az Anyák Boltjában

Újfajta üzlet nyilt meg Budapesten: az »Anyák Boltja«. Ezekbe az üzletekbe összpontosították azokat az árukat, amelyekre az anyáknak, elsősorban a terhes anyáknak szükségük van, hogy így egy helyen, fáradság nélkül vásárolhassanak meg mindent.

A leendő anyák terhességük hetedik hónapjától kezdve a tisztiorvos, vagy az SZTK-orvos igazolására vásárlási könyvet válthatnak ki, amelyekre az »Anyák Boltja« egész sor cikket ad ki. Igy például öt méter női szövetet, a szokottnál nagyobbméretü ruhára vagy kabátra. A gyermek számára szükséges cikkek közül a többi között három alkalommal hat-hat pelenkát, két gumipelenkát, három guminadrágot, flanelltakarót, három méter pamutvásznat, tizenöt deka fonalat, két darab szabad mosószappant és egy darab bébiszappant vásárolhat a leendő anya. De megvehet itt mindent: gyermekágyat, gyermekkocsit, járókát, és minden olyan ruhát, amit a gyermek nyolcéves koráig visel.

Az »Anyák Boltja«-nak a szó szoros értelmében kirobbanó sikere van. A Marx-téri 2-es számú fiókban például az első három nap alatt 370 terhes anyát szolgáltak ki, tehát kétezer pelenkát, több mint kétezer méter (két kilométer) ágynemüvásznat és még más, nagymennyiségü gyermek és csecsemőruhát és egyéb árut adtak el. Mindössze egyet hiányoltak a dolgozók: mindezeket a cikkeket csak a terhes anyák kapják, akiknek gyermeke pedig akár csak egy nappal is az üzlet megnyitása előtt megszületett, nem élvezik azt a kedvezményt, hogy mindent egyhelyütt vásárolhassanak meg. A belkereskedelmi minisztériumtól kapott tájékoztatás szerint a bevásárlási könyvet rövidesen azok az anyák is kiválthatják, akiknek gyermeke még nem töltötte be az egy évet.

Újabb tudnivalók a kenyérjegyek és húsjegyek beváltásáról

Az élelmiszerjegyek beváltásával kapcsolatban illetékes helyről a következő felvilágositást kaptuk:

Április 22-től kezdve a kiadott kenyérjegyekre váltható kenyér. Az eddigi lisztszelvényekre történő kenyérbeváltás megszünik. Egy kockára 50 dkg kenyeret szolgálnak ki és egyszerre két kocka is beváltható, *tehát egyszerre egy kiló kenyér váltható ki.*

A kenyérjegyek jobbsarkában a budapesti jegyeknél Bp., a tizenegy kiemelt vidéki városban Kv., a többi vidéki jegyeken pedig V.-jelzés van. A Kv és a V. jelzésü jegyeket az illetékes kiadó tanács, a város, vagy falu bélyegzőjével látja el. Ez azért szükséges, mert *a budapesti jegyek csak Budapesten, a Kv. és a V. jegyek pedig abban a városban, vagy községben válthatók be, ahol azt kiadták.* Ez gyakorlatban azt jelenti, hogy budapesti jeggyel vidéken, vidéki jeggyel Budapesten nem lehet kenyeret vásárolni.

Ha valaki elhagyja lakóhelyét, például Budapestről Szegedre utazik, akkor bemegy a legközelebbi jegyfiókba, ott közli, hogy mennyi időre utazik el, a *kenyérjegyéről levágnak annyi jegyet, amennyi szükséges számára vidéki tartózkodása alatt,* ez a jegy azonban hetijegy, ami 6 drb 25 dkg-os kockából áll. *Ezért 3 drb 50 dkg-os kenyérjegyet kell leadni.* Természetes ugyanez vonatkozik azokra is, akik vidékről utaznak fel Budapestre.

A kenyérjegy váltójegyre átcserélhető: *egy kockára bármelyik trafik 10 drb egyenként 5 dekás váltójegyet ad ki, ez a váltójegy az egész ország területén érvényes.* Étkezésnél vendéglőkben, üzemi konyhákon a kiszolgálók annyi szelvényt vágnak le a váltójegyről, ahány darab kenyeret fogyaszt a dolgozó. A pótjegyek is beválthatók váltójegyre, azonban az 5 dekás pótjegyeket nem kell beváltani, mert annak minden egyes szelvényére is lehet egy-egy szelet kenyeret kapni. Egy darab 10 szelvényes váltójegy ára 10 filiér.

Május hónapra a lisztjegyeket és a kenyérjegyeket a hét végén osztják ki, tehát május 1 előtt mindenki megkapja. A kenyér- és a lisztjegy a jövőben egy szelvényen lesz. A finomliszt alapszelvényére egy hónapban 1200 gramm lisztet adnak, azonban a lisztjegyre változatlanul vásárolható szárazt észta és tarhonya. A lisztjegy beváltása minden hónapban a hónap utolsó napjáig eszközölhető.

A húsjegyek, illetve felvágottjegyek beváltása a jegyen levő dátum szerint történik. A húsjegyekre tőkehúst, a felvágott-jegyre pedig 8 dkg szárazhúsáru, vagy 10 dkg tartósított hentesáru, vagy 12 dkg párisi vagy virsli, vagy 15 dkg hússajt, illetve hurkaféle váltható ki.

Az üzemi étkezésnél hetenként 20 dkg húsjegyet kell leadni, ebből 10 dkg tőkehúsjegy és 10 dkg a felvágottjegy.

A többi jegyek beváltási ideje, illetve az azokra kapható mennyiség változatlan.

A mi szerelmünk és az ő „szerelmük"

Egy külföldi — nyugati — barátunk, szabad hazánk eredményeit méltatva, többek között azt is mondta, hogy az emberek nyíltak, egymáshoz való viszonyuk — szerencsére — nélkülözi azt a formalizmust, amihez hazai tájain őt szoktatták.

— A szerelem — mondta — maguknál tisztább. Átlátszó, mint egy pohár friss víz. Párokat látok a városban, utazni villamoson összefonódott kezekkel s gyengédségük oly magától értődő, természetes.

Boldogan nevettem ezen a megállapításon s kérdeztem, ismeri-e azt a burzsoá hírverést, hogy a kommunistáknál »szabad szerelem« van?

— Ismerem — felelte — *de az ilyen otromba rágalomnak már Nyugaton se igen adnak hitelt.*

— *Pedig igaz* — mosolyogtam kellett megrökönyödése láttára —, csak nem olyan értelemben, ahogy ők állítják. A szerelemnek arról a szabadságáról van szó, ahol az érdekek teljes mellőzésével csak a vonzalom hoz létre kapcsolatot két ember közt s ez az alapja a szabad párválasztásnak. *A mi fiataljaink, szabad ország szabad ifjúsága, megengedheti magának a szívbéli választást, mert nem béklyózza kaszt és vagyon.* Érdekekről egyébként sem lehet beszélni, mert mindenki dolgozik, jó munkáért jó bért, jobb munkáért jobb bért kap s a vezérigazgató-gépírólány regénye már a multé.

A mult szerelmi erkölcsének — a burzsoá erkölcsnek — két pompás illusztrációját találtam, két remekét a 19. századi orosz realizmusnak. Az egyik Fedotov: »Az őrnagy lánykérőben« című képe. Gazdagon bútorozott szoba előterében menekül a fehér krinolinos lány, akinek szoknyáját elkapja az anyja — menekül a kérő elől. A szoba nyitott ajtajában látni az őrnagyot, amint öntelt mozdulattal bajszát pödri. A cselédség felhordja az ételeket, italokat. Az ősz atya riadtan áll a sarokban, látva a lázadó leányt s az ajtóban egy idős nő kerítő gesztussal tessékeli be a kérőt. Remek környezetrajz s a szereplők mesteri jellemzése teszik felejthetetlenné a képet. *Valóban, tipikus helyzetben tipikus jellemeket ad, eleven, kritikus ábrázolását a 19. század polgári erkölcsének.* Abban az időben ez a lánykérés mindennapos lehetett nemcsak az orosz polgárság köreiben, de német, angol, vagy bármilyen nyugati ország burzsoá rétegében. De éppen orosz festő festette meg, az a Fedotov, aki előfutára volt egy képzőművész-csoportnak, amely a forradalmi demokratákkal működött együtt s amely lerázva az akadémiák bilincseit, az eszmei tartalommal bíró, valósághű ábrázolást tűzte ki céljául.

A másik kép, amely reflektor erejű fényt vet a burzsoá osztályerkölcsre s még élesebb bírálatot mond felette Pukirev: »Kényszerházasság« című festménye. Templom belsőben »ifjú pár« áll a pap előtt, köröttük a násznép. *Az előtérben van a szőke, hamvas, mirtuszosfátylas fiatal lány, magát teljesen feladva, az eladott rabszolga türésével.* Mellette áll a »vőlegény«, vén, kopasz, ráncos, sanda tekintetű, — de nagy érdemrendekkel mellén, nyakán. A menyasszonynak épp a gyűrűt készül felhúzni az öreg pap, de ahogy alulról arcába néz a lánynak, mintha még ő is kételkednék ez »istennek tetsző cselekedet« helyességében. A násznép kitűnően képviseli a két világot, a fiatalságot, amely még nem harcol jogaiért — szomorú barna ifjú áll a menyasszony mögött — s az öregeket, a vőlegény mögött, akik hatalmuk tudatában mosolyogva néznek le az áldozatra.

A 19. század nagy orosz realista festői tudták, hogy a burzsoázia minden izében rothadt, hogy *saját gyermeke áru volt, adás-vétel tárgya,* ha érdeke úgy kívánta s hogy ehhez az adás-vételhez hű szövetségese, az egyház, áldását adta. *Ez volt az az erkölcs, melyet osztályfelettinek, »isteni eredetűnek« hirdettek,* hiszen »a házasságok az égben köttetnek«, függetlenül attól, hogy akar-e a lány menni, vagy sem? Az érdekeltek itt az öregek, akik hatalmat és vagyont házasítanak. Ez az erkölcs csak egyetlen bázist ismert: a pénzt.

A nagy orosz realista festők azonban nemcsak tudomásul vették, hanem erőteljesen bírálták ezt a romlott rendet és műveiken keresztül egy magasrendű művészet fegyverével küzdöttek ellene.

»Egyedül a gondolkodó ember figyelmére méltó tartalom tudja megszabadítani a művészetet attól a szemrehányástól, hogy a művészet puszta szórakozás, amint az valóban nagyon gyakran előfordul«, írta *Csernyisevszkij*, a nagy forradalmi demokrata író. Ezt az utat követték a 19. század nagy orosz realista festői, akiknek munkásságáról nagyon szép könyv jelent meg a Művelt Nép Könyvkiadónál. Fedotov, Perov, Repin, Szurikov, a nagy tájfestő Levitán legszebb képeit színes reprodukciókban nyujtja a könyv Ek Sándor világos bevezetőjével.

Oelmacher Anna

KORNEJCSUK

a kiváló szovjet író »Bodzaliget« című darabját május elején mutatja be a Madách Színház. Olthy Magda és Kátay Vanda, a Nemzeti Színház művészei vendégszerepelnek az újdonságban.

Beszélgessünk az új színpadi zenéről

Váradi László karmesterrel, a Fővárosi Operettszínház zeneigazgatójával beszélgettünk ezen a héten az új színpadi zenéről.

— Új színpadi kultúránk — mondja Váradi László — más célkitüzéseket szolgál, mint a régi. A színpadnak azelőtt kizárólag a szórakoztatás volt a célja. A színpad ma az állam kultúrpolitikájának szerves része és különféle műfajain keresztül szolgálja a tömegek nevelését, politikai öntudatának kialakítását és a szocialista, építés harci feladataira való mozgósítását. Ebben a keretben változott meg a színpadi zene szerepe és jelentősége is. Azelőtt a színpadi zene az általános szórakoztatáson belül a külsőséges hangulati elemeket csillogtatta. Ma a zene egyik legfontosabb segítség a színpadi mondanivaló dinamikus kifejezéséhez. A mai zenében fokozottabb és jelentősebb szerep jut a kórusnak, a tömegnek. Mai zenés darabjainkban a tömeg, a nép, tehát zenei vonatkozásban a kórus a darab főszereplője.

— Mindezek a szempontok érvényesek a multban mereven elválasztott komoly és könnyüzenére is. Ma azon igyekszünk, hogy ezek a határok mindinkább elmosódjanak. Minden művészet egyszerű és közérthető legyen és a nagy tömegekhez szóljon, természetesen mindig és minden műfajban magas művészi színvonalon. Ilyenformán csupán tartalom szempontjából marad meg a különbség a drámai és szórakoztató zene között.

— A Fővárosi Operettszínház legközelebbi feladata az új magyar operett és daljáték megteremtése. Zeneszerzőinknek a szórakoztató műfajjal szemben tanusított »arisztokratizmusa« lassan eltünik és megtalálják mai mondanivalójukat a népszerű színpadi műfajban, az operettben is.

TALÁLKOZÁS

Az emberek megfordultak utána. Tehát ilyen. A Sztálin-út fái alatt ment, komoly, méregető szemmel nézte a szemközti Operaházat, a boltozatos főbejáratot, Liszt Ferenc szobrát. Talán valami értekezletre, vagy tanfolyamra érkezett Pestre, s most rövid szabadidejében körülnéz a városban. Az emberek megfordultak utána, odébb is léptek, hogy jobban lássák a, hullámzó, déli sokaságban. Olvastak már róla, képeken is látták, elfogták szavait a rádió hullámain át, hivatkoztak reá vita közben, s emlegették a példáját. Most itt van előttünk.

Alacsonytermetü lány. A haja a, szőkénél valamivel sötétebb, simán szalad hátra, a szeme sem egészen kék, apró fényeket villant tükrében a koratavaszi nap. Homloka felett kósza fürtök lebbennek, áprilisi szél játszik velük.

Szürke overallt visel, a traktorosok egyenruháját. A szive táján, a zseb hajtókáján piros himzés, a gépállomás neve. Az emberek erőltetik a szemüket, szeretnék hamarjában elolvasni a vörös betüket, hol, milyen határban szántja a tavaszi földet gépével ez a lány?

Egy asszony futó mosolyt küld utána a, gyermekkocsi mellől, öreg ember botjára támaszkodva pillantásával kíséri, két diákfiú lépést gyorsít, hogy eléje kerülve visszanézhessen reá. Mintha az egész utca büszke lenne a szürke overallos lányra. Az arcokon látni, ha most megbotolna, tizen, huszan is odajutnának, hogy felsegítsék, ha kérdezni akarna valamit, embergyürü fogná körül, magyaráznának neki, elkísérnék, boldog lenne, aki szót válthatna vele.

Karcsú fiatal leány, talán hüszesztendős. A gép ure, a nagy tavaszi szántómunka hőse. Néma mosollyal köszönti az utca, s meleg fényt hint reá az áradó napsugár.

Forgószínpad

AZ IDEI FARKAS—RATKÓ-DIJAT Bessenyey Ferenc, a Nemzeti Színház tehetséges ifjú művésze nyerte el. Ezt a kitüntetést 80 évvel ezelőtt alapította Farkas István 48-as honvéd őrnagy és minden évben egy-egy fiatal színésznek juttatják. Odaítéléséről a Nemzeti Színház együttesének szavazata dönt.

TANJA COKOVA bolgár operaénekesnővel a Trubadur szünetében beszélgettünk. A vendégművésznő elmondotta, hogy a szófiai Operaházban úgyszólván az összes mezzoszoprán-szerepeket énekli. Két esztendővel ezelőtt nagy kitüntetés érte: Moszkvában és Leningrádban vendégszerepelt és a szovjet sajtó elismerően bírálta művészetét. Elmondotta Cokova asszony, hogy az újjászületett Bulgáriában nem kevesebb, mint öt operaház és öt filharmonikus zenekar működik.

KOMLÓS JUCI Margitka nevü kislánya a rejtélyig szereti nagyapját, Komlós Vilmost, a kitünő komikust. A szeretet kölcsönös, de a nagyapa rendkivül el is kényezteti az eleven, mulatságos kislányt. A napokban Margitka nem akart szót fogadni, mire Komlós igy szólt hozzá:

— Margitka, ha szót fogadsz, elvisz anyád a színházba és megnézheted a nagypapát a legújabb szerepében...

A kislány ajkbiggyesztve felelte:

— Oh, a nagypapát itthon is folyton látom! Jobb szeretnék a bábszínházba menni.

AZ ÁLLAMI BALETT INTÉZET új tanévére június 1-től lehet jelentkezni. Jelentkezhet minden fiú és leány, aki elvégezte az általános iskola két osztályát és még nem töltötte be a 10-ik életévét. A felvételi vizsgához nem szükségesek előtanulmányok. Jelentkezés Sztálin-út 24. szám alatt.

A VIDÁM SZINHÁZBAN három új magyar darab előkészületeivel foglalkoznak: Sütő András és Hajdu Zoltán »Mezítlábos menyasszony« című vígjátékával, Urbán Ernőnek, a »Gál Anna diadala« című sikeres vígjáték szerzőjének »Uborkafa« című társadalmi szatirájával és Tabi Lászlónak »A pirossapkás lány« című sportvígjátékával.

Barátom, ott túl az Óceánon...

IRTA: ROMÁN GYÖRGY.

Teljes pontossággal nem is tudnék rá válaszolni, hogy jutott eszünkbe azon a téli délutánon felmenni a Várba. Lajos barátom volt az, aki ajánlotta, hogy sétáljunk föl s a Vár régi utcácskáin, terein való bolyongással töltsük el a délutánt meg az estét. Lajos kiképzés alatt álló katona volt éppen, csak egy napra engedték ki a kaszárnyából; s ujoncok szokása szerint állandóan nagy aggodalommal szorongatta bajonétjét, mintha attól tartana, hogy elveszíti.

Azon a délutánon, negyvenegy koratelén mindenkinek meg volt az oka a szomorúságra. Hitler hordája néhány hónappal előbb támadta meg a Szovjetuniót. A németek még javában mentek előre és ez Budapestre is erősen rányomta a bélyegét. Miközben mentünk, mendegéltünk, a szembejövők vagy a mellettünk elsietők arcáról, mozdulatairól nem volt nehéz megállapítani, hogy kiben mi lakik.

Beszélgetni csak akkor kezdtünk, amikor a siklón fölérve már a Szent György-tér macskakövein, a minisztérium előtt lépegettünk. Este lett és szép volt a tér a ködös téli estében, hangulatos volt az este, mint egy Andersen mese, még is súlyos, nyomasztó szomorúság nehezedett rám. Talán hogy kirángassam magamat belőle, megszóltam:

— Nézd — mutattam a teret szegélyező kis paloták fénylő ablakait. — Nézd, milyen szépen világítanak ki az ablakok a borús téli képbe. Nem olyan ez, mint a kora gyermekkor emlékezése? Emlékezés régmult boldog Karácsonyestékre. Szép lesz majd itt Karácsonykor, ha vastag fehér hódunna takarja az utcákat meg a háztetőket. Nem olyan ez a tér, mintha Mikszáthból vagy Krudyból vágták volna ki?

Lajos oly hirtelen állt meg, mintha a földbe gyökerezett volna.

— Hazugság! — kiáltott rám. — Hazug mese, amit te meg mások találtatok ki! Ezektől várasz valamit? Ezektől a hálósipkás, kásazabáló filiszterektől?...

S körbe mutatott a téren. Jólöltözött miniszteriális urak sétáltak ott vagy siettek valamerre. Győztesnek, nyeregben ülőnek érezték magukat, mialatt tőlünk nem is olyan messze a világ leghatalmasabb országa már javában csalogatta befelé a kelepcébe a kefebajuszú, vértől csöpögő pojácának a hadseregét..

Ennek már csaknem tiz éve. Lajosról csak keveset hallottam. A felszabadulás után kivándorolt. Rokonaitól tudom, hogy előbb Franciaországban, azután Amerikában próbált szerencsét. Most Ausztráliában dolgozik egy farmon. Sokszor változtatta foglalkozását: gyári munkástól zsoldos katonáig minden volt. Nyugalma, maradása sehol sem volt. Többször is nősült, de mintha csak szántszándékkal a boldogtalanságot kereste volna, mindegyik házassága rosszul sikerült. És mintha csak az ellenséges környezetet is szántszándékkal kereste volna: a rossz embereket, a szúrós, gonosztekintetü városokat, azokat is megtalálta mindenfelé.

Gondolataimban sokszor beszélgetek vele. Elképzelem most is, hogy itt ül velem szemben az íróasztalnál. En magyarázok, ő figyelmesen hallgatja. Az íróasztal helyettesíti a közöttünk fekvő végtelen Óceánt, az íróasztal könyvei, füzetei a tenger szigeteit, hegyeit.

— Ugye, barátom — szólok hozzája —, sokat küzködtünk, sokat szenvedtünk együtt. Nem felel csak bólint. Szokása szerint, kissé oldalt hajtott fejjel figyelmesen tekint rám. — Emlékszel rá, amikor ott fent a Várban egy téli délutánon azt mondtad, hogy nem találod »honodat a hazában?« Azt mondtad hogy elmész innen messzi új hazát keresni.

Barátom ismét csak bólint. Komoly arca az íróasztallap távolságán át úgy ragyog a lámpafényben, mintha rézből öntötték volna.

— Megtaláltad, amit kerestél? — szögezem mellének egyenest a kérdést.

Fejét rázza. Elmosolyodik. Mosolya gúnyos, keserű.

— Hallgasd — folytatom. — Mi megtaláltuk. Érted, megtaláltuk a hazát, amely szeret bennünket s amelyet mi szeretünk. A Dunán nyaranta táncos lábbal jár-kél a napsugár. A gyárak kürtői barátságos, biztató búgással üdvözlik és búcsúztatják a munkaszakot. A téli hótakaró fölött oly takaros apókákanyókák tipegnek telente. Mint a hűséges kék szem, ragyog a nyári Balaton.

Kislányommal kint sétáltunk a multkoriban fönt a budai Várban. »Mi ez, apa?« — kérdezte a gyerek, felmutatván egy épülő nagy házra. »Ez a boldogság palotája lesz, ha fölépül« — feleltem. Kislányom egész úton hazafelé ezt zümmögte: boldogság palotája, boldogság palotája. Tudom, hogy úgy marad meg benne gyermekkorának ez az emléke, mint a boldogság épülő vára.

— Barátom, neked utánadment az ellenséges táj, ami elől menekültél, mimellőünk elmaradt. Az ellenséges táj is meg az ellenséges emberek többsége is. Azt kérded hogy lehet ez? Azt kérded, mi ennek az oka.

— Felelek neked néhány szóval. Ugy kezdődött, hogy a munkánkat megszeretették velünk. A mi munkánk: alkotás. Légyen az dolgozó munkás, tisztviselő, parasztember vagy művész, a munkája alkotás. Önmaga teremtménye, önmaga szülte édes gyermeke. És mindenütt ezt látjuk. A saját teremtményeinket, saját edes gyermekeinket. És a többi, aki épit, együtt dolgozik velünk? Elvtárs ez mind, segítőtárs. Az ő gyermeke a mi gyermekünk is és a mi gyermekünk az övé. Összetartunk, támogatjuk egymást, együtt dolgozunk s ha kell együtt harcolunk. S ezt a nagy erőt, ami összefüz bennünket, ami megkeményit, megacélosit bennünket, ami ötletet ád az agyunkba, sülyt az öklünkbe, ezt a nagy erőt, ami megszépiti körülöttünk a világot, ezt a nagy erőt, ami hatalmas kitáruló perspektivákat mutogat, ezt a nagy erőt, ami még rátok is gondol, ami még ránk is segíteni akar, ami még benneteket is meg akar menteni, úgy hívják, hogy: PART!

— Jó volna barátom, ha együtt sétálnánk megint. Itthon, nálunk. Ittközben mutogatnám a látnivalókat. Itt egy új ház, ott egy új gyár. Az az épület új város ott a folyó partján. Dunapentele. Az, meg amott a tiszai Erőmű. Ezt mind mi építettük, a miénk. Oly szeretettel simogatjuk meg a gyárlátkat, a traktorokat, mintha gyermekünk szőszke fejét simogatnánk. És ők is szeretettel néznek vissza ránk.

Barátom, ott szemben velem az Óceán túlsó partján, ne szomorkodj, ne félj, nyugodt légy. Az erő, az emberszeretet ereje nálunk lakik. És mi nem felejtkezünk meg rólatok sem. Erőnket eljuttatjuk hozzátok is. És ez győzni fog.

Oelmacher Anna

„Kubikus" c. műre szerepelt a sikes-fehérvári (sok István galéria „Der Konitz és a szocialista művészet" c. kiállításon

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látókatári Bp. 1969. I. 161.

<Oelmacher Anna>

cikke

<> Dési Huber

-István-

Szabad Művészet

1954. 204-

210. l.

(Képekkel)

s 1

(Delmacher Anna)

(7) Ék Sándor: A realizmus zászlaja alatt. (Könyvism.) Szabad Művészet. 1954. 379-380.l.

A m.kir. vallás- és közoktatásüg
szám alatt s a keb. számvevőség
rendeletének másolata:

Utasitom, hogy a
sület Budapest szabadságtéri
tér:/ a Műemlékek Országos Bi
május és junius hónapokra bes
milliónegyvennyolcezerötszáz
számu kiadási csekkszámla ter
évi junius hó 10-én. A minisz
h.államtitkár.-

oktatásügyi Miniszterium.-

kelt felvilágositó jelentésében fog-
l vette.

lnökhelyettes urat azzal értesitem,
ennek folytán megszüntek.
. évi október hó 31-én.

A számvevőség igazgatójának
megbizásából:

számv.főtanácsos.
igazgató-helyettes.

Oelmacher Anna

Szabad Művészet

1957. 433 l.

500/1903 Számhoz

Folyó sz.	Tárgy	M Folyó mtr.

Költségvetés és ajánl

A műemlékek orsz. bizottsága számá
butorokról. –

1 Egy 7·65 m hosszú 2·20 m magas 30 cu
szekrény 20 db egy kulcsra (Werthein) j
részen belül 12 angol fiókkal puha f

2. Két db álló író asztal 1·50 m hosszú 0·80
puha fából, mázolva – – – – –

X 3 24 db Thonet szék préselt fa ülő vel

4. Egy db tanácskozó asztal zöld posztó
a meglevő mintájára (fiokok nélkül

Méretek			Egyes ár		Egyes össz.		Munkák össz.	
ó .	Négysz. mtr.	Köb- mtr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.

I. ÉVFOLYAM 7. 1947 JÚLIUS

Irodalmi Szemle

A MAGYAR KÖNYVBARÁTOK KULTÚREGYESÜLETE FOLYÓIRATA

Irodalom és ponyva

Irodalmi ankéteken és könyvkiadói értekezleteken ismét napirendre tűzték az olcsó olvasmány — s ennek egyik megoldási lehetőségeként a filléres kisregény-sorozatok megindításának — kérdését.

Vajjon a filléres kisregény műfajában lehet-e irodalmat adni? Nem torkollik-e az szükségszerűen előbb-utóbb a ponyva sekélyes vízébe? Ezek a problémák jutnak eszünkbe akkor, amikor a tömegek kulturális felemelkedéséért dolgozó könyvkiadó olcsó sorozat megjelentetését tervezi. Filléres könyvet csak rotációs papíron, egyszerű, szerény kivitelben lehet kiadni, mert hiszen a könyvkiadónak, bármennyire is szemelőtt tartja a kultúrcélt, nincs elég pénze arra, hogy rögtön ráfizetéssel kezdje. A filléres könyv külső megjelenése tehát máris a ponyvát asszociálja. Ez nem is lenne baj, inkább előny, hiszen ezeket a kis könyveket főleg az ú. n. ponyvairodalom óriási tömeget képező olvasóközönségének akarják eladni.

A következő nehezebb kérdés azonban, hogy irodalmat fogunk-e kapni ezekben a kisregényekben? Kétfelé kell itt harcolni a kiadóknak. Először a közönség felé, mely a rémregény sablónjához szokva esetleg elutasítaná a finomabb, nagyobb figyelmet, elmélyülést igénylő írásokat. Másodszor az írók felé, akiket a műfaj követelményei rendkívül nehéz feladat elé állítanak: szűk terjedelemben jellemrajzot, fordulatos cselekményt, feszültséget, izgalmat adni és mindezt művészi színvonalon. Mert ha az olvasmány nem elég érdekfeszítő, a sorozat megbukik az olvasóközönség felületes kritikáján. A ponyvához szokott olvasót lassú ütemű, nehézkes lélekrajzzal átszőtt regénnyel nem fogjuk tudni átnevelni. Hiszen még mielőtt hatni tudnánk rájuk, már elfordulnak a sorozattól és visszatérnek az igazi ponyvához, a rémregény narkotikumához.

Azt hisszük, hogy a kiadók a megoldást azoknál az íróknál fogják keresni, akiknek munkássága átmenetet képez az irodalom és a ponyva között. Csak példának hozom fel ennek az átmeneti műfajnak legkiemelkedőbb művelőjét, az angol Somerset Maugham-ot. Témáit a rendkívüli esetekből meríti, bűnügyi krónikákból, a képzelet legszínesebb, legcsapongóbb területeiről. Lélektani ábrázolása azonban a ponyva sekélyes sémáiból sokszor lenyúl a valóság mélységeibe. Megírási módja mesteri, leköti a tanulatlan, műveletlen olvasót éppen úgy, mint a legigényesebb sznobokat. Szerintünk, ha a kiadók erőfeszítése a kezdeti lendület után sem fog ellankadni, akkor Somerset Maugham, Broomfield, Julien Green és a magyar irodalomban megfelelő színvonalú «átmeneti» írók után a valóság társadalmi és lélektani problémáival már barátkozni kezdő olvasókat továbbviszik a realizmus nagy mesterei és modern magyar művelői felé. Ha ez sikerül, a kulturális célt is megvalósítják és üzletileg sem vallanak kudarcot. Lehet, hogy ilyen kisregénysorozaton a kiadó nem fog sarokházat vásárolni, de reális üzleti haszonra alapozott vállalkozásával hozzájárul a magyar nép kultúrszínvonalának emeléséhez.

Sz

*Budapest balladája**

Írta: VAS ISTVÁN

Egész alacsony szintre szálltak,
hidak és házak közelébe
a bombázók. «Terrorizáltak.»
A város meglapult, szegényke.
Megtelt, majd kiürült az utca.
Az autók túszokat kerestek.
Vasárnap vették birtokukba
a megalázott Budapestet.

Azóta hó lepi a Várat
s a várost is. Ruhát cserélve
a kikelet is hujdosásnak
adja fejét. Fut vissza, Délre.
A költő fél, hiába futna.
Hetykén rímel, de gyomra reszket.
Talán csak ő az, aki tudja,
hogy megalázták Budapestet.

Szegény vendéglők, kávéházak!
Zuhan a város csúf sötétbe.
A hódítók gót gajdja árad
s a bennszülöttek rettegése.
Nekik szolgál a Vár, a Posta
— hipnotizőrnek rossz idegzet —
s egy gyors, gyakorlott kéz kifosztja
a megalázott Budapestet.

1944

* A költő „Kettős örvény" c. kötetéből

SZITAKÖTŐK

Szitakötők
röpködésükkel
szitát kötnek a fejem fölött.

Hol a szita?
Nincs!
Nincs!
Ömlik a fény
a Nap szájából,
lihegve kapaszkodom fölfelé
a boszorkányos hegyen.

Szellő előzget,
biztatva legyezget,
pillangók himbálják legyezőjét.

Kakukot kérdezek:
meddig élek még?
Torkában rekednek éveim.
Szorongva várok.
A körém álló csöndben
nagy, fekete fülekkel
hallgat az erdő.

EMBER ERVIN

OELMACHER ANNA *művészetéről*

Címlapon mutatjuk be *Oelmacher Anna* festőművésznő linoleum-metszetét. Festők, rajzolók művei önmagukért szólnak ugyan, de egy linometszet mégis kevés ahhoz, hogy fogalmat kaphasson a nézö egy rokonszenves festő-egyéniség világáról, mindarról, amit és ahogyan az őt körülvevő életből felvesz magába és arról, amit ez életről nekünk képeiben, rajzaiban elmondani akar és tud. Beszélnünk kell Oelmacher Anna művészetéről, egyszerűen azért, mert megérdemli, hogy többet tudjunk meg róla, mint amennyit egy — bár szép és kifejezésteljes — linometszet elmondhat.

Ha nevet akarnánk adni Oelmacher Anna törekvéseinek, csak a realista elnevezéssel jelölhetnénk meg. Óvatosan kell bánni azonban az ilyen meghatározással, mert a «realista» fogalom pontos értelmezése egyelőre még késik. Mindenesetre «természethűség», jobban mondva «élethűség» jelentéssel lehet talán legpontosabban magyarra fordítani.

Valóban élethűség van Oelmacher Anna képeiben s ez a szó nagyobb dícséretet jelent, mint első pillanatra látszik. Nemcsak kívülről nézi az embereket, a dolgokat, a tárgyakat; igyekszik jobban megismerkedni velük, jellemüket és jellegüket megérteni, s ha rokonszenvez velük s amit kifejezésre érdemesnek tart, színekkel, formákkal, a vérbeli festő tehetségével és eszközeivel közvetíteni. Hús, vér és lélek van figuráiban; szeretettel festi az egyszerű embereket, mert az életben is szereti őket. Gyengéd és alapjában derült lélek, optimista. Van formai ízlése, kompoziciós készsége, dekoratív érzéke, színeiben mértéktartó, sohasem hangos. Előadásmódja szűkszavú: tömör, nagy felületekkel dolgozik, néha erős körrajzzal. Az aprólékos részletek nem érdeklik; szűkszavúsága nem hiány, hanem érdem, kevéssel is el tudja mondani — és kifejezően — azt, amit akar.

Oelmacher Anna a realizmust «választotta» festői kifejező eszközéül, de az irányon belül erős hajlam van benne a keresésre, a különféle kifejezési módok kipróbálására. Munkássága, amelyet gyüjteményes kiállításán nemrég volt alkalma látni az érdeklődőnek, kitérőket, elhajlásokat is jelez. De sohase olyan irányba, amely zsákutcába vezethetné, vagy túlzásokra ragadtatná. Megvan benne a tehetség becsületessége és ez biztosítéka annak, hogy művészi útja felfelé vezet.

BORTNYIK SÁNDOR

Szombatfalvi Ödön
Bakst. ellenőr
Zugló állomás

Dr. Melnár József
162-991

Szabinak szólni:
Május 1. miatt V. kes.

MEGHÍVÓ

oelmacher anna

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
SZABAD SZERVEZETÉBEN,
(VI, ANDRÁSSY-ÚT 69)
1947. ÁPRILIS 5—13-IG.

RENDEZTE: DR. RABINOWSZKY MÁRIUSZ

MEGNYITJA: ÁPRILIS 5 ÉN 12 ÓRAKOR

GODA GÁBOR

OELMACHER ANNA

Magyar Nemzet, 1991. junius12. 12.p.

1991. május 14-én halt meg
majd a halálára is
befejezi

— **Elhunyt Oelmacher Anna** érdemes művész, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának tagja. Búcsúztatása 1991. június 17-én 16 órakor lesz a Rákoskeresztúri újköztemető szóróparcellájában.

Literatúra

Štefan Papšan: DEJINY KNIŽNÍC NA SLOVENSKU. Vyd
dagogické nakladateľstvo ako vysokoškolskú učebnicu roku
cena 33,— Kčs

„Záujemcom o históriu slovenskej národnej kultúry ponúkame do pozornosti dielo, v ktorom sme u nás po prvýkrát zosyntetizovali poznatky o vývine knižníc a knihovníctva na Slovensku..... považovali sme za potrebné do diela zaradiť aj viac-menej všeobecné kapitoly, kapitoly širšie charakterizujúce politické, hospodárske a kultúrne pomery."

Tieto dva citáty z prvého odstavca Úvodu sú najlepším heslovitým prehľadom o charaktere a náplni recenzovanej publikácie; vážnejšieho záujemcu o nej informuje aj veľmi podrobný obsah.

Od začiatkov knižnej kultúry v období Veľkej Moravy (keď sa už dá hovoriť o zárodkoch knižnej tvorby na našom území) až po 18. storočie (keď už aj na Slovensku boli väčšie knižnice skutočnosťou) prechádza autor k tým časovým úsekom, keď sa pod vplyvom osvietenských pohybov z
užívanie knižníc.
čia sa zberateli
knižníc stali význ
túrneho vývinu.
pre vyvrcholenie
obrodenia, dokaz
štúrovcov na tor
boli matičné roky
v našich podmie
už do konca prve
nikol napriek živ
aké iné národy n
desaťročiach prec
pristupuje do kul
niteľ — robotnícke
ktoré kladú na p
zvyšovania čitav
robotníckych kn
krúžkov. Vznik Č
naozaj novou epo
rejných knižniciac

Výtvarní umelci a
na Slovensku v posledný
(1. časť slovníka)

PAVEL HORVÁTH
Historický ústav SAV, Bratislava

Oelmacher Anna

Oelmacher Anna (1908–): festő
és művészettörténész. Tagja volt a Szocialista
Képzőművészek Csoportjának.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Oelmacher Anna

„Háború" (repro)

Theisler György: A magyar szocialista művészet...
Művészet, 1980. március – 14. lap.

~~Berda Ernő~~

~~Fenyő A. Endre~~

Oelmacher Anna

ivod

M. T.: Festők a falun. Szabad Nép. 1947. aug. 3. képekkel.

láttam!

~~[illegible] festő~~

Fenyő Endre festő

(1938 óta Svedországban élt)

Oelmacher Anna festő

írod

Szabad Nép

1947. aug. 3.

(Falujáró festők)

Vén Emil festőről is nő van e cikkben.

Őt külön cédulártam

Pelmacher Anna művészettörténész.

Turi Endre festőművész a Fővárosi Művelődési Házban rendezett kiállítását ápr. 9.-én nyitja meg.

Magyar Nemzet, 1943. ápr. 6.

Oelmacher Anna

l.

Szabad Művészet

1950. 12. sz. - 505, 506 l.

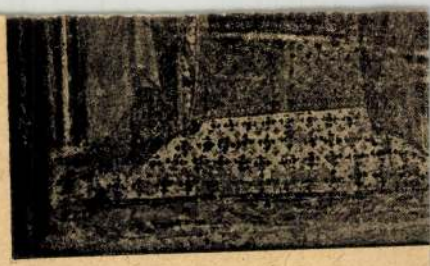

77. kép. *Gaddi, Taddeo követője*
Madonna szentekkel.

225—226. l. (Francesco di Gio
Van Marle, X. kötet, Hága. 1928
(Andrea del Castagno isk.) —
Belved, 70. l. (Niccolò Alunno.) —
állítás, 1930., Ipolyi, 1. szám, —
IPGY, 95. l. — Berti Toesca, 947
946. l. Matteo di Giovanni.) — F
MM, IX., 1933., 61. l. — Lepol
55. l.

Assisi Szent Ferenc

Tondo, fa, tempera, átm. 21 cm.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjt
Ramboux 162. szám. (Neroccio.)
Lippay 55. l.

Szent János evangelista

Fa, tempera, 20·5×16 cm.
Gerevich PA, 225. l. (Vecch
Lepold—Lippay 55. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KISKÖNYVTÁR

OELMACHER ANNA

MUNKÁCSY MIHÁLY

(1844—1900)

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KISKÖNYVTÁR

OELMACHER ANNA

MUNKÁCSY MIHÁLY

(1844—1900)

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1953

SZERKESZTI

A

NÉPMŰVÉSZETI INTÉZET

Felelős kiadó: Lukács Ernőné
Felelős szerkesztő: Fischer Ernő
Műszaki felelős: Löblin Imre
Megjelent: 1500 példányban 1 (A/5) ív terjedelemben,
a MNOSz 5601-50Á és 5602-50Á szabványok szerint
Budapesti Szikra Nyomda V., Honvéd-u. 10.
Felelős vezető: Lengyel Lajos igazgató

A 19. századi realista festészet kiemelkedő képviselője *Munkácsy Mihály*. Fejlődése hű tükre kora kapitalista társadalmának.

Egyik kortársa, *Malonyai*, Munkácsy-életrajzát ezekkel a szavakkal kezdi: „Mese nincs mesésebb, mint a mi Munkácsynk históriája — a vézna kis asztalosinasé, aki elindult mezítláb, egyedül, hogy meghódítsa a világot és azt meg is cselekedte". Legendás hősnek számított az asztalosinasból világhírűvé lett mester, mert igazán nem volt gyakori jelenség akkor egy munkásgyermek kiemelkedése osztályából.

Munkácson született 1844-ben, apja kispolgár, tisztviselő volt. Öten voltak testvérek, s szülei korai halála után a gyermekek szétszóródtak különböző rokoni házakhoz. Munkácsy Mihály Békéscsabára került anyai nagybátyjához, Reök Istvánhoz. A nagybácsinak szerepe volt a szabadságharcban s annak elbukása után hivatal nélkül maradt. A szigorú agglegény semmiképpen sem volt alkalmas egy gyermek nevelésére, amint ez bebizonyosodott, amikor a gyermek Munkácsyt már tíz éves korában asztalosinasnak adta, anélkül, hogy alaposabb iskoláztatásáért a legkisebb áldozatot hozta volna. Az elemi alapismereteket maga nyujtotta a kisfiúnak s ezzel művelését befejezettnek tekintette.

A gyermek Munkácsy örült a változásnak, szerette a könnyű forgács jó illatát, a suhanó gyalut, a tulipános ládákat. Ezt a vonzalmat hamar kiölte belőle gazdájának kegyetlensége, aki a kisinas számára egész későbbi életében a kizsákmányolás megtestesülése volt. A mester tót cselédlányának hajnali ébresztője, a „chlapci horka" elkísérte egész életén. Ezek a szomorú inasévek később egy humoros groteszk képben nyertek művészi formát.

Hat fiatal esztendeje telt el asztalos műhelyekben, Békéscsabán és Aradon — nem minden haszon nélkül későbbi művészi fejlődésére. Művészetének magja a gyermekélményekbe ágyazva hajtott ki; egész fejlődésén leolvashatók azok a társadalmi hatóerők, amelyek élete gazdag változataiban működtek. Képeinek eszmei tartalmát mindig meghatározták azok az osztályfeltételek, amelyekben élt.

Első mestere *Szamosi* Elek arcképfestő volt, aki sok szeretettel foglalkozott a fiatal Munkácsyval, mert felismerte tehetségét. Másfél évig dolgozott a mester mellett s ez az idő szellemi és mesterségbeli fejlődése szempontjából egyaránt jelentős volt. Ekkor már arcképeket és életképeket festett — több érzéssel, mint festői tudással. 1863-ban Pestre jött és *Ligeti* Antal támogatásával elkezdett dolgozni.

A kiegyezés előtti nehéz időkről, a magyar művészet mostoha helyzetéről ezeket jegyezte fel egy kortársa:

„A középosztály közönyös volt a festészet iránt. A főurak és főpapok ritkán tettek egy-egy figyelemreméltó megrendelést. Akinek pénze volt s amellett finomabb műízlése, az külföldi művészekkel díszíttette palotáját, idegenekkel festtette családját. *Rahl* tanárról beszélik, hogy amikor a magyar fővárosban megjelent, a főurak annyira elhalmozták arckép-megbízásokkal, hogy alig volt képes elvállalt kötelezettségének megfelelni. Pedig itt volt *Barabás*, a jeles magyar arcképfestő, itt volt *Than* Mór, *Lotz* Károly, *Orlai* Soma, *Ligeti* Antal, akik bármely nemzetnek díszére válhattak volna. De nem volt műpártoló közönség.

A *Nemzeti Műegylet* és a *Képzőművészeti Társulat* időszaki kiállításait felkeresték műveikkel a Pesten élő művészek, de a közönség gyéren látogatta a szegényes kiállítású termeket. Egyedüli nyilvános képtár csak a Nemzeti Múzeumban volt látható, a közönség csak itt fejleszthette ízlését, a művész csak itt nyerhetett tanulmányozásra érdemes példány-képeket."

Ezek a feltételek nem kedveztek egy induló tehetségnek. *Ligeti* és *Than* baráti segítségén túl Munkácsynak a módszeres művészeti iskolázásra sem nyílt alkalma, 1865-ben tehát Bécsbe ment és rövid ideig *Rahl* tanítványaként dolgozott. Ennek korai halála után nem lelte helyét Bécsben, s Münchenbe utazott, ahol *Franz* Adam mellett tanult. Ez időben festette azokat az életképeit, melyek — mint a *Húsvéti locsolás*, a *Leánykérés* — minden fogyatékosságuk ellenére, Munkácsy komponáló készségéről s a bécsi iskolák befolyása ellenére a magyar népi témákhoz való hűségéről vallanak. De az oroszlánkörmök igazán a *Vihar a pusztán* című képén mutatkoztak először, ahol a megfigyelés hűsége vetekszik a képzelőerővel.

1867-ben baráti unszolásra Párizsba utazott megnézni a világkiállítást s ott ismerkedett meg *Courbet* művészetével. *Courbet* a 19. századi francia festészet kiemelkedő alakja. A valóságábrázolás volt művészi programmja és ez korában forradalmi tett volt. Nem festett hősöket, a mindennapi élet mindennapi jelenségeinek tolmácsolója volt. S ahogy művészetében a valóság felé, a nép felé fordult, éppolyan hevesen harcolt politi-

kai síkon is. Courbet az 1871-es Párizsi Kommünben tevékeny részt vett, s ezért később száműzték.

Művészete döntő módon hatott Munkácsy egész további munkásságára. A német akadémiák után találkozott a *Kőtörőkkel*, az *Ornansi temetéssel*, amelyek az eddig ismert színpadiasság vagy anekdotázás után az emberi munkát, az emberi tragédiát emberi közvetlenségben s igen vonzó festőiességgel mutatták meg, mint helyes utat. Erre az útra azonban Munkácsy csak bizonyos kerülővel jutott el.

Még bécsi tanulmányai idején látott egy képet Ludwig *Knaus* düsseldorfi festőtől, amely olyan mély benyomást tett rá, hogy nem hagyta nyugodni és 1868-ban elment Düsseldorfba, hogy a nagyra tartott mester közelében dolgozhassék. Egyik képe ebből az időből, a *Menyasszony*, még korai életképeinek kezdetlegességét mutatja, bár kompozíciójával és a parasztszoba bensőséges ábrázolásával az eddigieken túljut. De első, igazán jellegzetes és eleven élményt tükröző képe az *Ásító inas*, mely a „chlapci horka" sötét óráira, a hajdani ébresztőkre utal. A képnek sikere volt Düsseldorfban s a siker nagy ösztönző erő.

Mindaz, ami Munkácsyban eddig szunnyadt, a magyar és népi drámának a kifejezése — mindaz a gyermekélmény, amit a szabadságharc, majd ennek bukása után az elnyomás rétegezett a fiatal lélekre, elemi erővel szólalt meg a *Siralomház* című képében (l. kép). A „Betyárvilág Magyarországon" nem a gonosztevők világa volt, hanem az osztrák elnyomással és az osztályelnyomással szembeforduló szegényparasztság ellenállása. A Rózsa Sándorok világa, ahol a szegénylegény elkötötte az urak jószágát, hogy jusson a nincsteleneknek is. Ez a betyár jelenik meg Munkácsy vásznán, a *Siralomházban*, aki halálra ítélten elutasítja a biblia vigaszát, komor daccal viseli sorsát. A huszonhat éves Munkácsy olyat teremtett ezzel a képpel, mint kortársai közül senki. Ebben a képben valóban — József Attilával szólva — „az igazat mondta, nemcsak a valódit" — tehát a legjellegzetesebbet tipizálva, aa legmélyebb realizmussal állította elénk. Lázadó kifejezéssel arcán, lábán bilinccsel, hátamögött az osztrák zsandárral ül a boltíves pincében, lobogó gyertyák fényénél a magyar betyár. A kompozícióhoz készült egy kétalakos tanulmány, ahol csak a betyár és a zsandár vannak jelen, s ahol a betyár magánossága, a társadalomból való kivetettsége talán még megrázóbb, mint a végső megoldáson, ahol a falu népe eljött megnézni a halálraítélt utolsó napját. A látogatók jellemzése, az érzések kifejezése a megrendültségtől a fölényig olyan erőteljes és gazdag, amilyet csak az tud létrehozni, akiben az élmény ereje a képzelet gazdagságával párosul. A nagy feladat

nagy teljesítményre késztette Munkácsyt, a fiatal művészt A *Siralomház*ban teljes skálával bontakoztatta ki festői-alakító képességét. A kép színezése egybevágó annak drámai tartalmával: a mély barnából nagy erővel csengenek ki a fehérek ellentétei és a látogatók ruháin egy-egy piros és kék szín. Először jelennek meg itt Munkácsy kedvenc alakjai, az anya, karján kisgyermekével, a bámészkodó kis inas, az öntudatlan csöpp lányka, aki a világból még mit sem ért. A szűrös, szomorú legény s a fiatal lány pruszlikban, karján kosárral. Minden alak erős kapcsolatban van a jobboldalra helyezett főfigurával. Ez a belső kapcsolat s a kép pompás művészi színvonala teszi lenyűgözővé ezt a nagy művet.

Mikor hozzákezdett, mestere, *Knaus* nem bízott benne, s megkísérelte lebeszélni a nagy felkészültséget igénylő vállalkozásról, de ahogy elkészült a kép, a mester maga is nagy elragadtatással nyilatkozott róla. Az 1870-es párizsi Salonban került kiállításra, ahol nagy aranyérem és hatalmas sajtó- és közönségsiker tetőzte be a diadalt. A párizsi Salon a legkeresettebb kiállítóhelyiség ebben az időben és mintegy kifutója volt az új tehetségeknek. A Salon kiállításain részt venni és ott díjat nyerni — ez már hivatalos beérkezést jelentett. A képet még kiállítása előtt megvásárolta egy amerikai, de a kiállításon sokszorosát kaphatta volna a vételárnak.

A porosz-francia háború után, 1872-ben Munkácsy végleg letelepedett Párizsban. Ekkor egymásután festette szebbnél-szebb képeit. Legtöbb képében az otthon, a magyar nép élete, gyermek- és ifjúkorának élményei felé fordult. A maga bőrén érezte az elnyomás sokféleségét, s látta maga körül sorstársait, az osztályelnyomás alatt szenvedő munkásokat és parasztokat s az osztrák járomba tört egész magyar népet. A szabadságharc, amelyet apró gyermekként élt át, erősen foglalkoztatta. Már ifjúkorában megfestette Petőfi hősi alakját, amint búcsúzik a szülői háztól. Ezek az emlékek táplálták a következő nagy kompozícióját, a *Tépéscsinálók*at, melyet 1872-ben állított ki a Salonban (2. kép). A Tépéscsinálók egyik legszebb elbeszélő képe; témája a szabadságharcból visszatért sebesült honvéd, amint háborús élményeit elmondja a tépést készítő asszonyoknak. A vízszintes tagozású kép baloldalán, a kép teljes szélességét elfoglaló hosszú asztal végén ül a honvéd, panyókára vetett kabátban, botra támaszkodva. Az asztal körül ülő nők szinte lenyügözötten figyelik, az érzéseknek ugyanolyan gazdag változataival, mint a *Siralomház*nál láttuk. Döbbenet, bánat, rémület tükröződik az arcokon, ami mind a főalak felé irányul, s központivá teszi azt, anélkül, hogy térbelileg valóban a középen lenne. Itt vannak a

Siralomház ismerős és mégis új alakjai, az anya, aki éppen szoptatja kicsinyét. Előtérben az asszony, aki a *Siralomház* látogatói között fájdalomal fordítja el fejét. Itt az apró, boglyas lányka is. Ezek élő emberek, akik visszatérnek a művész emlékezetének színpadára, hogy más-más jelenetben bizonyítsák a képen lejátszódó esemény hitelét.

Az 1874-es Salonban az *Éjjeli csavargók*kal és a *Zálogház*zal szerepel (3., 4. kép). Az *Éjjeli csavargók* még mindig a betyár élményekben gyökerezik. A kisvárosi utcán kísért, összekötött kezű legények élén a szűrös parasztember ugyanaz, mint a *Siralomház* elítéltje. A többiek inkább iparos formájúak s a csoport mögött két feltűzött szurony villog. Ezek az emberek az uralkodó osztály rendje ellen vétettek s így kerültek megkötözve a reggeli piac nyilvánossága elé. Mesteri kompozíció, ez esetben a majdnem középre helyezett főfigura körül. A kép jobboldalán kirakott asztal mögött állnak a kofák, érzelmeik sokféle megnyilvánulásával, hétköznapian, emberien. Balszélen a fiatal pruszlikos lány, kosárral a karján, s riadtan ismeri fel az egyik elfogottban hozzátartozóját, a fiatal, köténves mesterlegényt, aki szégyenkezve fordul el tőle. De a „csavargók" egyike sem mutat csavargó jelleget, mind a négy alak mélyen emberi, a gonoszság minden ismertetőjele nélkül, s csak szégyenük és megaláztatásuk tükröződik arcukon, tartásukon.

Ugyancsak a 74-es Salonban állította ki Munkácsy a *Zálogház*at, amely már a párizsi élmények nyomán jött létre. A rideg magyar kifejezés helyett, a zálogházat franciául Mont de Pietének, az irgalom hegyének nevezik. A *Zálogház*ban a párizsi kispolgárokat és proletárokat látjuk, lecsúszott embereket, mint a cilinderes urat, ki hegedűjét hozta, az idős hölgyet ernyővel és pincsivel s a letört, elegáns, fiatal nőt. Itt a szegényasszony karján kicsinyével, mellette a kis boglyas, kosaras-kendős egyszerű nő, a kis inas, a mesterlegény, s a falnak támaszkodó világos kalapú férfi, akiről egy pompás külön tanulmány is készült. A kép kompozíciója ismét vízszintes tagozású, de jól bontja azt a boltívet tartó pillér függőlegese. A 48-as forradalom és a 71-es Kommün utáni Párizs, a szabadságjogokat megcsúfolt burzsoa Párizs életének hű tükre ez a kép, ahol a szabadság lehetővé tette a „híd alatt hálni".

Párizs hatása azonban nem itt, a *Zálogház*nál jelentkezik első ízben. Munkácsy vérbeli kolorista volt s érzéki-színes látásmódjának a francia színesség jó táptalajt nyújtott a német iskolák műtermi sötétjével szemben. Nem az impresszionisták hatottak rá, azokat szélhámosoknak tartotta — mert a világnak csak optikai, szemmel felfogható része érdekelte őket, s így képeik

csak színfoltok összehangolt vagy kevésbbé összehangolt együttese volt, függetlenül az ábrázolások tárgyától — hanem *Delacroix* és *Courbet* fénnyel formált színessége. A természetet barátja, *Paál* László fedezte fel Munkácsy számára, aki Barbizonban élt és festett. Együtt járták a barbizoni erdőt, bámulták és festették szépségeit. Ezáltal kapcsolódott Munkácsy a francia realista tájképfestészethez.

1874-ben megnősült. Feleségül vette de Marches báró özvegyét, akiknél többször vendégeskedett kolpachi birtokukon. Ez a házasság jelentős változást hozott a művész életébe, mert — bár akkor már ismert és jól kereső festő volt — felesége vagyonával olyan életkeretet biztosított, mely művészi hírnevét társasági súllyal is növelte. Ez természetesen nem jelentett minden esetben előnyt Munkácsynak.

Az 1875-ös Salonban ismét magyar tárgyú kompozícióval szerepelt, amelyhez az alapélményt egy itthoni látogatása alkalmával szerezte. Ez a kép a *Falu hőse* (5. kép). A téma a falusi élet egy derűs momentuma. Gerendás mennyezetű kocsmai szobában a falusi legény egy cirkuszi birkózóval készül éppen megküzdeni. A gyürkőző legényt és a hencegő erőművészt odaadással figyeli a kép középterében elhelyezett nézőközönség, a kocsma vendégei, asszonyok, gyerekek. A kép középpontja a fehérruhás, sötét mellényes, szép mozdulatú legény. A mellékalakokat Munkácsy már ismert bensőségével és bravúrjával jellemzi. Az előtér jobbszélén ülő két legényről pompás tanulmány is készült. A tanulmányokban mindig rendkívüli erővel hat az első megvalósítás frissesége. Így az egy-két alakos kompozíciók is mindig visszaadják az első nagy lélekzet, az invenció hevét. Ilyen munkái a *Köpülő asszony* (1873), a *Rőzsehordó* (1873), vagy a *Búcsúzkodás* (1873). A köpülő asszony (6. kép) egy, a kép közepére helyezett, a nézőnek teljes profilban ülő, fehérkötényes és főkötős nő. Maga előtt, térdével tartja a köpülőedényt s két kézzel fogja a hosszúnyelű fakanalat. Az edény előtt bámész kislány áll, az előtér jobb oldalán nagy, tejfölös cserépfazék. A kép mély, zöldesbarna alaptónusából csendülnek ki a fehérek erős ellentétei. Festői megmunkálása ízes, gyönyörű, emberi tartalmában mély és igaz. Olyan igaz, amilyennek magas művészi színvonala, hitele mutatja.

A *Búcsúzkodás* (7. kép) két fáradt, elnyűtt asszonyt ábrázol egy hideg tűzhely előtt. A megrendült pillanatnak meggyőző, elhitető ereje van. Az egymásba fonódott kezek, az összekapcsolt tekintet a nézőben is a búcsú torokszorító pillanatát idézi fel.

A *Rőzsehordó* (8. kép) erdei út szélén ülő, piros fejkendős, fáradt mozdulatú asszony, hátán rőzsekötteggel. A mélyzöld erdő előtere rózsaszín-sárgás, agyagos út, melynek két széle fűvel fedett. Könnyű volna azt gondolni, hogy a piros kendő és mögötte a zöld erdő a kiegészítő színek hajlékonyságával illeszkednek. Kiegészítő színek a piros és a zöld, valamint a kék és a sárga. Ezek egymás mellett alkalmazva, fokozzák egymás színerejét, hatását. Legnagyobb színerővel bír a piros és egy kevés belőle uralkodhat a képen. Ilyen olcsó eszközökhöz Munkácsy soha nem nyúlt. A zöldnek a mélye, a pirosnak a tartott hangja és a fehér blúz adják e képek igazi munkácsis színjellegét.

1877-ben festette Munkácsy az *Udvarolást* (9. kép). Egy lefüggönyözött ablakú kocsmaszoba közepterében áll a hosszú asztal, melyet körülülnek a nemzetikokárdás legények. Baloldalt, az asztal végén ül egy komor tekintetű legény, szemmelláthatóan nem sok jót vár a katonaságtól. Jobboldalt, az asztal innenső oldalán fiatal pár ül: szomorú, vállkendős leány, s a legény, ki kezét fogva vigasztalja. A jobbszélen ülő legény széles mozdulatokkal évődik egy mosolygó lánnyal, az asztal túlsó oldalán pedig énekelnek és poharaznak a legények. A kompozíció hűségesen beszámol arról a hangulatról, amit a „császár szolgálata" ébresztett a magyar legényekben. És mert szolgálatuk nem a „hazáért és szabadságért" volt, borral öntözték bánatukat és tehetetlen haragjukat. A magyar életképek között ez volt az utolsó.

Műteremben (10. kép) című képét 1876-ban festette. Itt a beérkezett művész gazdagon berendezett műtermében állványon lévő, készülő képet néz feleségével. A kép centruma Munkácsy. A mögötte levő kandalló mintegy keretezi, kiemeli alakját. Kezében palettával és ecsettel egy asztal sarkán ül szemben a nézővel, s a képet szemléli. Előtte, alacsonyabb széken, dús bársonyba öltözve az asszony teljes profilban, figyelő tartással. Az állvány mögött, a kép balszélén, mezítlábas lányka ül, duzzogó, unatkozó arckifejezéssel. Ez a kép már egy egészen más világról ad hírt, mint Munkácsy eddigi képei. Párizs nagypolgári levegőjét árasztja, bár eszmei középpontja a munkában lévő kép, a műalkotás. Ez a levegő később elárasztja képeit, melyek témájukkal is szorosan ehhez a világhoz kapcsolódnak. Ezt a világot hódította meg a mezítlábas kis magyar inas, ez a világ tartotta fogva sokáig pompájával, vonzó külsőségeivel.

Az 1878. évi világkiállítás legsikerésebb darabja Munkácsy *Milton*ja volt (11. kép). Ez a kép új korszakot nyit Munkácsy művészetében, ezzel a képpel indul történeti kompozícióinak sora.

A *Milton* az alkotó ember minden testi gátlást legyőző erejének magasztalása, ahol a vak költő magábafordulva gyürkőzik a nagy művel és diktálja erősen figyelő leányainak. A kép vízszintes tagolását itt is a középre helyezett asztal adja, melynek végén, baloldalt, magas támlájú karosszékben ül lehajtott fejjel a főalak, Milton. Ruházata 17. századi angol viselet, rövid nadrág és zeke, széles fehér gallérral és kézelővel. Az előtérben jobbra, az asztal innenső oldalán ül várakozó testtartásban az író lány, kezében tollal. Az asztal túlsó oldalán helyezkedik el Milton két másik leánya. Az egyik, atyjához közel ülve hímez, s kezében szinte megáll a tű, annyira figyel. A harmadik, mintegy megállítva indulásában, félmozdulattal fordul az apa felé, lenyügözve a nehéz szavaktól. Itt megint megismétlődik a *Siralomház* nagy lélektani bravúrja, az, hogy a kép szélére helyezett alak a feléje fordult feszült érdeklődés általi központivá lesz.

Ez a kép a testi gátlást, a testi kínt legyőző alkotó akaratról beszél. Nem véletlen, hogy ezt a témát választotta Munkácsy, mert 1877-ben régi betegsége — mely már huszonkét éves korában megvakulással fenyegette — kiújult és súlyos félelmekkel béklyózta. A képnek olyan hatalmas sikere volt, hogy itt Munkácsy szinte diadalainak legmagasabb pontját érte el. Ez volt az első kép, melyet *Sedelmayer* műkereskedő megvett tőle, s ettől kezdve tíz éven át csak neki dolgozott. Sedelmayer tipikus alakja volt korának és osztályának, a burzsoáziának. Számára a művészet áru, kereseti lehetőség volt csupán. De a párizsi műkereskedők általában több kereskedelmi érzékkel, mint műértéssel szerződtek egy-egy művésszel, s megvették annak még álmát, lélekzetét is. Befolyásolták a témaválasztásban, a munka mennyiségében, a képek méretében, hiszen ők tudták, mi a „kereslet". Sedelmayer nagy pénzeket és nagy sikereket nyujtott Munkácsynak, de mindez nem pótolhatta a 70-es évek műveinek tartalmi bensőségét, amikor még a gyermek-élmények szólaltak meg műveiben: az elnyomás, amely nemzetre, osztályra, egyénre olyan súllyal nehezedett.

A *Milton* világraszóló sikere még nagyobb festői feladatok megoldására ösztönözte. Minthogy a jólét, a burzsoa környezet elsorvasztotta benne az otthoni, a hazai élményeket, de alapvetően elbeszélő hajlama a történeti zsánerhez kötötte, a Bibliához fordult témáért. *Krisztus Pilátus előtt* az első darabja annak a háromrészes nagy kompozíció-sornak, melyben az Új Testamentum három történetileg fontos jelenetét festette meg. A három közül legjobban kiérlelt és megoldott mű a *Krisztus Pilátus előtt.* A kompozíció világosan átgondolt, a két főalak elhelyezése és színbeli megoldása feléjük fordítja az érdeklődést. A mellékala-

kok mindegyike önálló cselekvésű, önálló jellem, mégis elmaradhatatlan része a kompozíció egységének. Pilátus — fehérben — a kép jobbszélén ül négy lépcsővel emelt, trónusszerű szék magas, sötét háttere előtt. Vitázó mozdulata tartózkodó, ellentétben a vádló főpap széles gesztusával, mely a középen álló, összekötött kezű Krisztus felé irányul. Krisztus alakja nagyon emberi, a szentség minden kelléke nélkül. Munkácsy elhagyta a glóriát a feje körül, de kiállásában magasrendű öntudatot ábrázol. A Krisztus alakja mögött zajongó tömeget egy a nézőnek háttal álló római katona vízszintesen tartott lándzsájával fogja vissza. A terem boltívvel leválasztott hátsó, sötétebb részében van a tömeg, a jobboldalon Pilátus és a papok. E két rész tengelye Krisztus alakja, aki bár mozdulatlan, mégis a legbeszédesebb. A kép Munkácsy komponáló erejének és reális színezésének egyik remeke. Ezt a művet is, mint a *Miltont,* Sedelmayer világkörüli körútra vitte, legelőbb is Budapestre, ahova Munkácsy is hazalátogatott.

Majdnem húsz év telt el azóta, hogy Munkácsy először elhagyta az országot (1863—1882), s most mint a művészet koronázatlan fejedelme tért vissza páratlan ünneplésekre. De a hivatalos Magyarország ünneplése nem a *Siralomház* vagy a *Tépéstcsinálók* festőjének szólt, hanem a világhírű honfitársnak, akit a külföld elismerése tett méltóvá a díszpolgárságra.

Ekkor már a következő nagy kompozícióját érlelgette magában és két év múlva, 1884-ben el is készült a *Golgota.* A hangulati elemek még itt is erőteljesek, de kompozícióban már messze mögötte marad eddigi képeinek. Bár Munkácsy állítólag minden képzeletét és művészi készségét beleadta ebbe a képbe, ez az alkotás már meghaladta erőit. Ha egy-egy kisebb művében még vissza talált is önmagához, lényegében már kialudt a beteg emberben az a tűz, amely valóban nagy alkotásokra hevítette. Munkácsy beteg volt, és az évek múlásával egyre inkább az, így nem volt képes olyan alkotásokra, mint a 70-es években, élete legjobb, legőszintébb esztendeiben.

1885-ben festette *Mozart halálát,* ahol megismétli a *Milton* tartalmát: a mindent legyőző alkotó akarat erejéről beszél. De a *Mozart* már távolról sem éri el azt a színvonalat, mint a *Milton.* Sem kompozíciójában, sem az alakok közötti kapcsolat feszültségében nem közelíti meg az előbbit.

Festett még néhány nagyon érdekes portrét is ezekben az években. *Liszt Ferenc,* de különsen *Haynald bíboros* portréja emberábrázoló, jellemző készségének és gazdag színezésének szép példája. A bíboros Munkácsy személyes barátja volt s ez a portré bizonyság amellett, hogy a jó festő nem a felületet festi csupán,

nem csak a szem vagy a haj színét, hanem a jellemet, az embert tulajdonságaival; ahogy érzéssel és tudattal felfogta, úgy jeleníti meg a szín erejével. Kitűnőek a feleségéről festett portrék, amelyekben szándéktalanul is kifejeződik ennek az asszonynak minden polgári hiúsága és nagyravágyása. Még korábbi egy Paál Lászlóról festette arcképe, ahol az emberi társadalomtól elszakadt, magábafordult művészt negyedprofilban, a kép mélye felé fordulva ábrázolja.

Nagyon szépek *tájképei,* amelyeken — kevés kivétellel — alakokat mozgat. Így a *Kukoricatörés* az ősz lágy borongásával, amely alacsony horizontú alföldi tájat mutat a magas ég alatt, a kukorica érett barnája közt serénykedő apró, paraszti figurákkal. A *Tájkép folyóval,* ahol legelésző állatok vannak, a híres *Fasor,* a *Kolpachi park* szép részei stb.

Középső korszakának szép darabjai közé tartoznak a *Virágcsendéletek* is. A természet iránti bensőséges szeretete nyilvánul meg ezeken a gyönyörű ágas-bogas csokrokon, melyek a kolorista Munkácsyt mutatják pompás, töretlen színeikkel. A mindig barnába ágyazott virágcsendéletek a magyar népdalok színességével tartanak rokonságot.

Már beteg volt Munkácsy, amikor megbízást kapott, hogy a bécsi Művészettörténeti Múzeum számára fesse meg a *„Renaissance apotheozisá"*-t. A több, mint 100 négyzetméternyi felületet szimbólikus alakokkal benépesíteni, nem volt könnyű feladat egy vérbeli realista számára, aki a természettől soha nem tudott elszakadni, s akinek ragyogó képzelete éppen ott volt erős, ahol a valóságot kellett meggyőzőbbé tenni. A magyar népélet festőjének itt ideákat kellett megtestesítenie, de nem oly magától-értetődő eszközökkel, mint a magyar nép elnyomását a *Siralomház* betyárjával, akit gyermekkorában személyesen is ismerhetett. Elvont eszményekkel kellett megküzdenie és ráadásul egy menynyezetkép béke perspektívájában, freskó-világosságban. Munkácsy sikeresen megküzdött a feladattal és második Gyula pápa, a renaissance nagy mestereivel körülvéve, megelevenedett a Múzeum mennyezetén.

A magyar kormány a Milleneum alkalmából nagy műre adott megbízást Munkácsynak, aki 1891-től három éven át birkózott a *Honfoglalás* különböző terveivel és tanulmányaival. Rengeteg adatot gyüjtött a kortörténeti hitelesség kedvéért, és minden sarun vagy csatton Árpád korának színeit kereste. Nem ezen múlt, hogy a *Honfoglalás* — jóllehet Munkácsy élete utolsó erőit öntötte bele — nem az lett, aminek szánta. A kompozícióból hiányzik az a feszült összpontosítás, ami a korábbi művek legkiemelkedőbb tulajdonsága. Kiégett Munkácsyból az a szenve-

dély, amely eleven élményben gyökerező műveit olyan felejthetetlenekké tette. A szenvedélyt nem pótolhatta az önkínzásig menő fegyelem, amellyel a túlméretezett művet készítette, sem óriási festői gyakorlata, amely több mint két évtizeden át csiszolódott. A jó művészet nemcsak a szem és a kéz munkája, hanem elsősorban a szívé és az értelemé, mely az ismert és látott világból kiragadja a leglényegesebbet, hogy mondanivalóját a lehető legteljesebben kifejezze. Munkácsy invenciója bőáradású volt, míg a magyar nép élete volt a forrása. De amint ezt a forrást eltömte a rárakódott idegen anyag, az invenció, a képi találékonyság és képzelet is sorvadni kezdett. Hozzájárult ehhez a betegség, mely fizikai és szellemi erőit egyaránt emésztette. Így a nem egészen ötven éves Munkácsynak már rengeteg külső-belső gátlást kellett legyőznie, hogy alkotó erejét s az alkotás színvonalát tarthassa. Ez pedig egyre nehezebbé vált, bár olyan feladatokat akart megvalósítani, amelyek meghaladták fogyó erejét. A két nagy biblikus képhez hiányolta az összekötő láncszemet, s így a *Krisztus Pilátus előtt* és a *Golgota* közé szükségesnek látta beiktatni az *Ecce homó*-t. Leghívebb rajongói is kénytelenek belátni, hogy ezen a képen a fáradtság határozott jelei mutatkoznak, még ha részleteiben találunk is Munkácsyhoz méltó vonásokat.

Haladó eszmei tartalmú művészetének hattyúdalát, a *Sztrájk*ot, 1895-ben festette. Ez a képe azonban nem aratott olyan sikert, mint amilyent megérdemelt volna. Hogy a siker elmaradt, egyáltalán nem csodálatos. A századvégi francia polgárság festészetében az impresszionisták és posztimpresszionisták mögé sorakozott, témában pedig igazán nem volt kívánatos számára az a világ, amely amúgy is nyugtalanította a kizsákmányolókat. A *Sztrájk* megfestésében sok gyengeség mutatkozik, mégis a fellobbanó erő nagy csodákat művelt a képen, s művi minőségén túlnő témájának és tartalmának bensősége. Munkácsy *visszafordult a néphez,* amelyhez oly hosszú időre hűtlen lett, s az ipari dolgozók sztrájkjának ábrázolásában újból melléjük állt. A *Sztrájk*on a korabeli munkásmozgalom minden jelensége megmutatkozik az alakok sokféle jellemzésében. A szónok a munkásosztály jogos követeléséről beszél, érvel. A hallgatóság egy része lelkesedik, mások kételkednek, megint mások közönyösek. A jobbszélen van egy figyelemreméltó csoport, ahol egy önmagával vívódó munkást asszonya, karján kisgyermekkel, el akar vinni a gyűlésről, mint egy veszélyes vállalkozásból. Ott áll a jólismert lányka is, az az apróság, aki nem érti, mi történik körülötte. Ezek a jólismert figurák itt cselekvő szerephez jutottak: a kornak és a munkásmozgalomnak megfelelően. Az öntudatlan, sokszorosan elnyomott nő nem ismeri fel az osztályharc jelentőségét, amely

pedig az ő szabadságáért és egyenértékűségéért is folyik és gátolja, visszatartja férjét, elvonja a harctól, a családért való felelősségre hivatkozva. A képen nincs is több nő, mint ez az egy, s így — ha mozdulata nem magyarázná is szerepét — nyilvánvaló jelenlétének célja.

A Milleneum görögtüze már egy végleg összeroppant embert ünnepelt. Visszatérve Magyarországról, különböző gyógyintézetekben kezelték, majd Endenichbe került, ahol négy évig tartó kínlódás után 1900 május 1-én meghalt.

Életműve, mely témában oly változatos, egyetlen vezérszólam köré csoportosul s ez: a valóság. Emberábrázolása mindenkor a tipikuson belül, világosan meghatározott egyéni jellemeket mutatott be.

„Nem szépít, mint a klasszicizáló művészet, nem ábrázol csak hősöket, mint a romantikusok, hanem a szegény magyar nép életének jelenségeit ábrázolta valóságosan — tehát szépítés és hősiesítés nélkül" — írta egyik kortársa.

Egy régi mondás szerint: „A nagy festő, mindent festő!" Így Munkácsyt már témagazdagsága is naggyá tenné, ha nem volna jelen a nagyságnak döntőbb ismertetőjele: az a szuggesztivitás, a témának és a formának az a ritka egysége műveiben, amely egyben jellemzője is Munkácsy képeinek. Vessük egybe a *Siralomház* színben és formában is megjelenő drámaiságát a virágcsendéletek gyöngyöző színességével vagy a párizsi enteriőrök csaknem impresszionisztikus lazaságával: nyilvánvaló, hogy minden téma megszabta a megjelenítés módját anélkül, hogy döntő stiláris változtatást igényelt volna. Egész életművén felismerhető a sajátos Munkácsy-jelleg, s még fáradtabb vagy befejezetlen dolgaiban is kimutathatók ezek a jelek — a nagyság, a zsenialitás jelei.

A *Siralomház* után — melyet huszonhat éves korában festett — Párizs meghajtotta előtte az elismerés zászlaját. Egész Európa megtanulta nevét becsülni. Műkereskedők versengtek képeiért, s a tengerentúlra hordták. Amikor a francia impresszionizmus foltokra és pettyekre tördelte a valóságot, Munkácsy az *ember világát* tolmácsolta. Semmiféle mesterségbeli vagy filozófiai bűvészmutatvány nem káprázta el, mindvégig ragaszkodott a valósághoz. Egész művészetének középpontja az ember volt, hiszen még a tájképet is mint az emberi tevékenység keretét fogta fel.

„A társadalomban élni és a társadalomtól függetlennek lenni nem lehetséges" (Lenin).

Munkácsy egész életműve beszédes bizonyítéka ennek a lenini tételnek.

Már elöljáróban megállapítottuk, hogy képeinek osztály-

tartalmát mindig meghatározták az osztályfeltételek, amelyekben élt. Művészetének két élesen elválasztható szakaszát különböztethetjük meg, mint ahogy két élesen elkülönült osztályból sarjadt. Az első periódus, amely a gyermek- és ifjúkor minden mély benyomását a művészet nyelvére fordította, ahol az eleven élet hatott: ez a szakasz körülbelül a Miltonnal zárult.

A báróné feleség, majd Sedelmayer kereskedő, maga az életforma, amit ez a kettő teremtett, az anyagi és társadalmi sikerek egyre inkább eltávolították a kiindulási ponttól: a magyar néptől. Körülfogta a kapitalista környezet romlottsága, a valóság elhallgatásának, az elterelésnek tendenciája. A bibliai kompozíciók ezen az úton már a teljes szakadást képviselik.

Párizsnak is meg volt a proletariátusa, a francia parasztság hasonlóan kizsákmányolt és elnyomott volt, mint a magyar. De Munkácsy már nem látta ezt, mert körülbástyázták műterme pálmáival, kandalóival, bársonyaival, faragott szószékével — ebből a műteremből nem nyílt ablak az üzemek és földek felé, a dolgozók felé.

Ilyen döntően hatott az osztály, amelyben élt, így sorvasztotta el eredendő szolidaritását a néppel, amelyből jött s amelynek hűséges tolmácsolója volt mindaddig, míg a burzsoá kereskedő-szellem foglyul nem ejtette. Utolsó fellobbanása, a *Sztrájk*, visszafordította a néphez, de ez az út már nem volt járható a halálos-beteg festő számára.

Életműve nagy tanulsággal szolgál és a magyar képzőművészet, mely mindig is a valóság talaján állott s nagyjából mentes volt a szélsőségektől: új, realista törekvéseiben követendő példának állítja maga elé Munkácsy pozitív művészetét.

Munkácsy-képek jegyzéke:

1. Siralomház
2. Tépéscsinálók
3. Éjjeli csavargók
4. Zálogház
5. Falu hőse
6. Köpülő asszony
7. Búcsúzkodás
8. Rőzsehordó
9. Ujoncozás
10. Műteremben
11. Milton
12. Krisztus Pilátus előtt
13. Golgota
14. Húsvéti locsolás
15. Leánykérés
16. Vihar a pusztán
17. Menyasszony
18. Ásító inas
19. Mozart halála
20. Liszt Ferenc
21. Haynald bíboros
22. Kukoricatörés
23. Tájkép folyóval
24. Fasor
25. Kolpachi park
26. Honfoglalás
27. Sztrájk

Ára: 1.20 Ft

Ikonkiállítás

A Szovjetunióban az utóbbi időben megnövekedett az érdeklődés az ikonfestészet, a fafaragás és a népművészet iránt. A Karéliai Szovjet Szocialista Köztársaság értékes kiállítást rendezett Moszkvában, az ősi karéliai és Onyega-tó környéki ikonfestészet remekeiből. Ezek az ikonok nem egy-egy tehetséges ikonfestő individuális akaratát, hanem az évszázadok folyamán felgyülemlett össznépi érzés- és gondolatvilágot fejezik ki Az ikonok egyszerűsége és őszintesége megragadja a szemlélőt. Az északi ikonfestészet — a más erületekéhez hasonlóan — népi alapokra támaszkodik. A szentek ábrázolásában egészen finom árnyalatokra törekedtek és a jellemábrázolás mesterei voltak.

Novgorod

Az ősi városban az idén 40 éve kezdték el az archeológiai kutatásokat, és a feltárások még mindig újabb és újabb meglepetésekkel szolgálnak. Novgorodot a történészek hosszú időn keresztül jellegzetes kereskedővárosnak könyvelték el. A feltárások azt bizonyítják, hogy a város virágzó kézművességgel is rendelkezett. A XVI. században 250, különféle kézműipari ág működött a városban, és a helybeli mesterek sokféle nyersanyagot dolgoztak fel: balti-tengeri borostyánt, kaukázusi puszpángfát, urali drágaköveket stb.

Az elmúlt években V. Janin archeológusnak, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája levelező tagának vezetésével Novgorodban megtalálták az ún. Gót-udvart. A Gót-udvar létezéséről az évkönyvek többször is említést tettek, de pontos helyét még az 1959-ben megjelent, Az ősi Novgorod topográfiája c. tanulmányban sem tudták megjelölni. A Gót-udvar Novgorodban az első külföldi kereskedőudvar volt, amely a XI. századtól a XVI. század közepéig működött. Nevét Gotland svéd szigetről kapta. A középkorban a Hanza-városok és az Oroszország közötti kereskedelem fő raktárközpontja volt.

A feltárások még folynak. Minden nap újabb meglepetéssel szolgál. A tárgyak többsége apró használati tárgy, soknak a rendeltetését még ki kell deríteni.

Sajnos, az ásatásokat egy szálloda építése miatt abba kellene hagyni. A vita még folyik. A szovjet szakemberek remélik, hogy a kérdés az egész világ tudományos érdekeinek javára dől el.

153 irodalmi múzeum

A fiatal szovjet állam kezdettől fogva nagy figyelmet fordított és jelentős anyagi eszközöket szentelt az irodalom fejlesztésére, az irodalmi hagyományok megőrzésére. Oroszországban a forradalom előtt 3 irodalmi múzeum volt. Ma a Szovjetunióban 153. Az irodalmi múzeumok létrehozásának gondolatát Turgenyev vetette fel a múlt század közepén. Ám akkor nem valósulhatott meg, mert az irodalom pártolása nem volt állami ügy, csupán egy-egy irodalomszerető, gazdag mecénás támogatására szorítkozott.

Szabadtéri múzeumok — parasztházakból

A XVII. és XVIII. századból származó, szabadtéri múzeumnak berendezett két thüringiai parasztház Rudolstadt közelében, a Saale mentén, a közelmúltban ismét megnyitotta kapuit. A látogatók a német parasztörténelem egy részét ismerhetik meg bennük. A múzeum Rudolstadt heidecksburgi Állami Múzeumainak egyik alkotórésze.

MÚZEUMI TOTÓ 13 + 1

(Kitöltés után kivágandó és beküldendő a Központi Múzeumi Igazgatóság Kiállításrendező és Propaganda Osztályára)

1	2	x	
Hol őrzik Munkácsy Ecce homo című alkotását?			
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest	Déri Múzeum, Debrecen	National Collection of Fine Arts, Washington	
Melyik a leglátogatottabb magyar múzeum?			
Dobó István Vármúzeum, Eger	Nemzeti Múzeum, Budapest	Mátyás király Múzeum, Visegrád	
Ki volt a Néprajzi Múzeum első igazgatója?			
Xantus János	Jankó János	Herman Ottó	
Melyik városban neveztek el múzeumot Tornyai Jánosról?			
Békéscsaba	Csongrád	Hódmezővásárhely	
Ki volt az a világhírű németalföldi festő, akiről utcát neveztek el Budapesten?			
Dürer	Rembrandt	Brueghel	
Hol volt és ki vezette az első magyarországi nyomdát?			
Nagyvárad, Szenczi Kertész Ábrahám	Újsziget, Abádi Benedek	Buda, Hess András	
Mi volt Széphalom eredeti neve?			
Bányácska	Torzsás	Kajata	
Ki az a világhírű posztimpresszionista festő, aki mint misszionárius is működött?			
Cézanne	Gauguin	Van Gogh	
Mi a csoroszlya?			
Öregasszony	Eke része	Edényfajta	
Hol van szobra Budapesten a gőzgép és a gőzmozdony feltalálóinak?			
Közlekedési Múzeum	Műszaki Múzeum	Keleti pályaudvar	
Hol építették a világ első szabadtéri néprajzi múzeumát?			
Budapest	Oslo	Stockholm	
Mi volt a foglalkozása Jósa Andrásnak?			
Biológus	Régész	Néprajzos	
Hol van a magyar Építészeti Múzeum?			
Dísz tér	Ybl Miklós tér	Clark Ádám tér	
Melyik volt Magyarországon az első múzeum?			
Szépművészeti Múzeum	Iparművészeti Múzeum	Magyar Nemzeti Múzeum	

INGYENES
MÚZEUMI
BELÉPŐJEGY
— egy alkalomra —
1969

KIRÁLYFI VAGY HŐS IFJÚ. PONTOS EREDETÉT EGYELŐRE HOMÁLY FEDI. ALKOTÓJA A MESTERSÉG MINDEN FOGÁSÁNAK NAGYSZERŰ ISMERŐJE VOLT

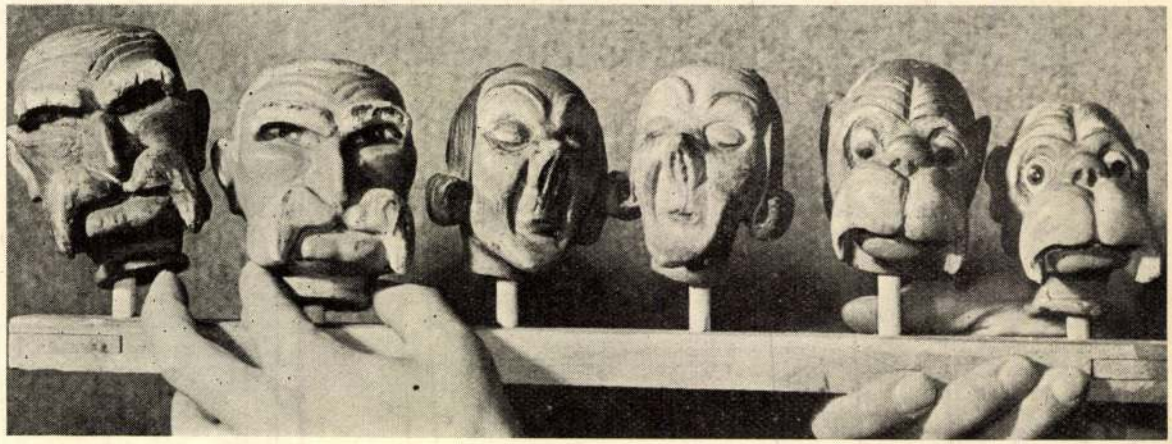

DR. BODOR ALADÁR A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI ÉVEKBEN SZÁZÁVAL SOKSZOROSÍTOTTA ÉS KÜLDTE MINDENFELÉ A BÁBFEJEKET. KÉPÜNKÖN BALOLDALT A FA-, JOBBRA PEDIG A GIPSZFEJEK

(Foto: Simay)

VITÉZ A SZENTGALLENI KALAND CÍMŰ BÁBFILMBŐL (TERVEZTE: FOKY OTTÓ). A MAI BÁBFILMFIGURÁK 20—50 ÉV MÚLVA LESZNEK MAJD KÜLÖNÖSEN ÉRDEKESEK ÉS ÉRTÉKESEK, AMIKOR A KEZDET IDŐSZAKÁT KÉPVISELIK

UBUL, A BOHÓC, 1950-BEN

BÁBMOZAIK

Három Kövér zsarnokoskodik a kis városka fölött. A nép elkeseredésében fellázad — vezérévé választja a kovácsmestert —, megdönti a jogtalanság, a rossz uralmát, és a kis, rabságban tartott királyfit ülteti a trónra.

Sok figyelő gyermekszem tapad a fényben úszó színpadra, csapongó érzelmekkel röpülnek a mese birodalmában. Győz a legkisebb, a jó, és az előbb még csillogó könnycseppet felváltja a felszabadult gyermekkacaj.

S a varázslat sok felnőtt ember munkájának eredménye. Író, forgatókönyvíró, szobrászművész, rendező, színész... Ott állnak a színpad eltakart részében, kézzel irányítják a bábokat, és beszélnek helyettük.

Középmagas, őszülő hajú, a bábművészet és a színpad megszállottja: *Óhidy Lehel.* Beszél, játszik. Kezében néhány centis színes, kifejezően faragott bábu. Kifejező, hogy az utolsó sorban is látható legyen: ez egy szép szőke hajú tündér, a másik pedig játékos bohóc, a harmadik pedig egy görnyedt hátú halász. Így faragni művészet. Az értékeket pusztulni hagyni – bűn. Ezt érezte Óhidy Lehel, amikor elkezdte gyűjteni a bábokat, immár 21 éve. Lakásának egy szobája tündérek, manók otthona.

Óhidy Lehel nemcsak hazaviszi a „lefutott" műsorok bábuit, hanem rendszerezi is azokat, betűrendes kartotékokat csináltat, melyen feltünteti a báb tervezőjét, készítőjét, a darab címét, melyben szerepelt, az írót, a rendezőt, a díszlettervezőt, a bemutatás napját stb.

És csak nézem, mennyi munka, gyűjtőszenvedély és türelem válik itt tárgyi valósággá.

cs-gy

INGYENES MÚZEUMI BELÉPŐJEGY

Érvényes bármely fővárosi és vidéki múzeumba egy személy részére, egy alkalommal, 1969-ben.

Óhidy Vilma

textil

1926-29

Élmisk 1930-87. l.

T. 3998.

tromlott vár foglalja el, a
elirata lebegő mondatszalagon:

ete: 1. grosse Battery és

1 cm

Ohlert Keresztély

ötvös

Nagyszeben 1595.

1604. szept. 18án 52 fl.
kapott egy pár ezüst edényért,
melyeket a polgármester meg-
bízásából Lerard Jakab részére
készített.

MDK

Ohmann András mohácsi ácsmester

~~[illegible]~~

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1913. nov. 30. 3-4.l.

OHMANN BÉLA

TKM 481. 25.o.

Bp. XI. ker.

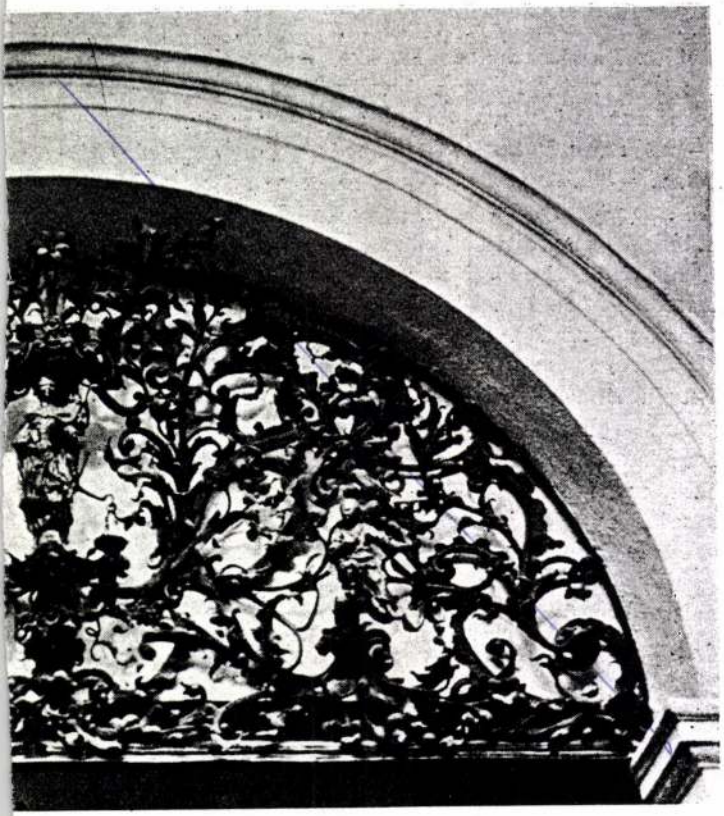

Félköríves betétrács a homlokzati kapu fölött

OHMANN BÉLA
szobrász

Budapest
Pasaréti pléb.
TKM 636.

15. old.

OHMANN BÉLA
szobrász

Budapest
Szent István-bazilika
TKM 626

6. old.

OHMANN BÉLA
szobrász

Baja
Lakóvaldk
TMK 528

13. old.

állítása, Magántisztviselők Szövetsége Székh.; 1942: *Szabadság és Nép*, Vasas Székh.; 1944: *Tavaszi Tárlat*, Műcsarnok; 1946: *Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete I. kiállítása*, Pécs; 1948: *A dolgozó nő és anya*, Ernst M; *Új magyar képzőműv.*, FK vándorkiállítás; 1949: *Magyar érem és plakettművészet 1800-tól napjainkig*, FK; 1950-55, 1959, 1960, 1962, 1968: *1.-6., 7., 8., 9., 11. Magyar Képzőműv. kiállítás*, Műcsarnok; 1951: *Magyar képzőműv. kiállítás*, Moszkva; *Magyar katona a szabadságért*, FK; 1952: *Tavaszi Tárlat*, Műcsarnok; 1954: *Magyar Kisplasztikai és Grafikai Kiállítás*, Ernst M.; 1955: *Képzőművészetünk tíz éve*, Műcsarnok; 1957: *„Magyarországi ellenforradalom"* vándorkiállítás; *Magyar forradalmi művészet*, MNG; *III. Miskolci Orsz. Képzőműv. kiállítás*; *A felszabadult Bp. művészete*, Műcsarnok; 1958: *Mai magyar festészet, szobrászat és grafika*, Antwerpen; 1959: *Munkásélet*, MNM, Legújabbkori M.; 1962: *Szabadság és Nép*, Csók G.; 1964: *Szoc. Képzőművészek Csoportja 1934-1944*, MNG; *Dolgozó emberek között*, Ernst M.; 1965: *Százados úti művésztelep kiállítása*, MNG; *Magyar képzőművészek a fasizmus ellen*, MNG; 1967: *Lenin a képzőművészetben*, Balassi M., Esztergom; 1968: *Dolgozó emberek között*, Ernst M.; 1971: *Új művek*, Műcsarnok; 1974: *Angyalföld művészeinek Tárlata*, Műcsarnok; *A Szoc. Képzőművészek Csoportja*, MNG-GANZ-MÁVAG Műv. Közp.; 1978: *Magyar szobrászat*, Műcsarnok; 1980: *Művészek az üzemekben*, MNG; 1981: *Szoc. Labdázó fiú* (bronz, 1954-66, Komló, Dávidföldi Ált. Isk.); *Munkásmozgalmi harcosok emlékműve: Szamuely* [Olcsai Kiss Zoltánnal és Herczeg Klárával] (bronz dombormű, 1966-67, VIII., Kun Béla tér); *Hintázó fiú mackóval* (bronz, 1968, Kismaros); *Marx-Engels-Lenin* (rézlemez-domborítás, 1967-70, Pest megyei MSZMP, XII., Nagy Jenő u. 5.); *Ho-Si-Minh* (bronz mellszobor, 1970, XI., Bocskai út, park); *Felszabadulási emlékmű* [Tar Istvánnal, Ungvári Lajossal, Varga Imrével] (Bp., IV., Újpesti ltp.); *Sallai és Fürst emlékmű* (két alakos bronz szobor, 1973, Bp., XIII., Munkásőr park, 1983-ban eltávolítva, lappang); *Zalka Máté* (bronz mellszobor, 1972-74, Tunyogmatolcs, Ált. Isk.); *Fasizmus áldozatai* (1968-82, Bp., VI., MSZMP Székház); *Rezi Károly* (bronz mellszobor, 1984, Bp., IV., Rezi K. u. 1., áthelyezve a XXII. ker-i Szoborparkba 1992); *Női akt* (mükő szobor, 1984, Bp., XXI., Öregek Napközi Otthona); *Vándor Sándor* (terrakotta mellszobor, 1985, Leninváros, Hámán K. u. 5.); *Petőfi Sándor* (bronz mellszobor, 1996, Püspökladány, Ált. Isk.).

Irod.: OELMACHER A.: ~ *szobrász*, ISZ, 1947. dec. 26.; POGÁNY Ö. G.: ~ *és Nolipa István gyűjt. kiállítása* (kat. bev., 1948); MURÁNYI KOVÁCS E.: ~ *és Nolipa István Pál*, SzMűv., 1948; ARADI N.: *Háy Károly és ~ gyűjt. kiállítása* (kat. bev., Ernst M., 1960); KONTHA S.: *A szocialista képzőművészek jubileumi kiállításáról*, Társadalmi Szemle, 1964. júl.; CSERJÉS J.: *Himnusz az emberről. ~ vietnámi sorozata*, MŰV, 1966/12.;

OHMANN BÈLA

Kovács P. - A tegnap sz.

146.0.

Istvánffy Miklós: A magyarok tört
Bev.: Székely György. Bp. 1962. /

Szamosközy István: Erdély történe
zsák István. Bev. és Jegyz.: Sink

Magyari István: Az országokban va
alá rend.: Katona Tamás. Utószó:

Rabok, követek, kalmárok az oszmá
Tardy Lajos. Bp. 1977.

Kemény János: Önéletirása és válo
Bp. 1959. /A bevezetés is!/

Szalárdi János: Siralmas magyar k
Szakály Ferenc./ Bp. 1980.

Bethlen Gábor emlékezete. Szerk.,

Bethlen Miklós: Önéletirása. Elős

Pápai János törökországi naplói.
Kálmán Bp. 1963.

Rákóczi tükör. Vál. és szerk.: Kö

OHMANN BÉLA

B S 8.0.

OHMANN BÉLA

Rosch Gábor:A Városmajor
templomai, II. rész
Hegyvidék 2000 febr. 9

4./ "DONATO" polka Au B-tól
Csárdás Csillag Józ
Rózsavölgyi és tár
Nyomt Schneckenber

5./ M. Sziklavölgyi: DUNANAN Qu
le piano par
Propriété des Édi
chez Rózsavöl
Nyomt Schneckenbe

6./ Konkoly-Thege Miklós: Din

OHMANN Béla

Csongrád, Szent József-templom, -imahár lenge

corpus

CSMÉE 61.

lhető kerengő nagyon
nezekben az évtizedekben a
hetett. Európai
3. század elejének
nyei közé, mert még az
mányait képviselte. Az
r még a királyi
lenti, II. Fülöp Ágost
lőtt) kívül azonban ritka
lt. Ugyanazt a technikai
szeti tagolásmódot
metországban a Limburg an
elépítésének elemeit
zágon ugyanennek az időnek
ori Esztergom képviselte,
eken, a királyi ház
risztokrata környezetének
dében nemcsak
nem a közeli külföldön is

zóknak tekintett szobrok
alkothatunk.[30] A
ól valók; az építészeti
kon kívül megmaradtak
rákhoz tartozó töredékek:
12., 13., 14. kép) Az
különböző részeiből
hipotetikus érvénnyel

OHMANN BÉLA
szobrász

Budapest
Városmajori pcelb.
TLM 556

ken csendőrök és katonák próbálták megtörni a sztrájkolókat, azonban csak az irodákat sikerült elfoglalni nekik, a sztrájkolók továbbra is az aknákban maradtak. Marseillesben is nagyon feszült a helyzet. A sztrájkolók az utcákon torlaszokat emeltek s ez rendkivül megnehezíti a közlekedést. A katonaság és a sztrájkolók között összeütközésre került a sor. Páris két nagy külvárosában szintén zavargások voltak. A sztrájkolók megostromoltak két nagy áramfejlesztő telepet, amelyet a katonaság védelmezett. Egy másik

„Gázháboru" a Városi Szinházban

Egri Bertával a főszerepben

Varga Józsefné, a polgármester felesége, faradhatatlanul dolgozik és küzd a népkonyháért, hogy mennél több embernek juttathasson meleg ebédet a tél folyamán. Már eddig is komoly sikerek jelzik működését, amit az is bizonyit, hogy rövidesen megnyitják a népkonyhát. A sok pénzt igénylő karitativ akció keretében december 16 ára egy nagy műsoros estet terveznek, amelyen sok moglepő műsorszámon kivül a „Gázháboru" cimü vidáman szomoru jelenetben fellép Egri Berta szinművésznő is.

Az est részletes programját lapunk legközelebbi számában közöljük. A nagy érdeklődésre való tekintettel, igyekezzen mindenki jegyét előre biztositani.

MEGHIVÓ

A Várföldei Gazdaszövetkezet, Bánokszentgyörgy bej. cég folyó évi december hó 14-én, vasárnap d. e. 9 órakor a várföldei róm. kat. iskolában tartja alapszabálymódositó

rendkivüli közgyülését,

amelyre a t. tagjait tisztelettel meghivja az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az ügyvezető általános tájékoztatója.
3. Alapszabálymódositás az 1947. évi XI. t.c. 180. § ában foglaltak szerint. Módositásra kerül a szövetkezet 1946. évi december hó 1. napján megtartott rendkivüli közgyülésén megállapitott és jóváhagyott alapszabályok teljes egeszében, az alapszabályok 1. §., 3. §., 4. §., 5 § aiban foglaltak kivételével az alapszabályok összes rendelkezései.

A módositási inditvány általánosságban az 1947. évi XI. tc. rendelkezéseinek megfelelő szabályok létrehozására, különösen pedig a szövetkezet hirdetményeinek hirlapi és más módon való közzétételére, a szövetkezeti legkisebb taglétszám, a tagság előfeltételeinek, a belépés formaságainak, a belépési nyilatkozat következményeinek és elfogadásának megállapitására, a szövetkezeti üzletrészek névértékének 40.— Ft ról 65.— Ft ra való felemelésére, a szövetkezeti tagok jogainak és kötelezettségeinek ujból való szabályozására, a tagság megszünésére, a tagok kizárására, a szövetkezet szerveinek: a közgyülés, igazgatóság, felügyelőbirottság szervezetének, hatáskörének, felelősségének, jogainak és kötelezettségeinek megállapitására, a szövetkezeti ügyvezetői állás létesitésére, az ügyvezető jogainak és kötelezettségeinek megállapitására, az üzleti év első és utolsó napjának, a mérleg felállitására irányadó szabályoknak, a nyereség és veszteség felosztására vonatkozó rendelkezéseknek, valamint a nyereség és veszteség felosztására és mikénti viselésére, a felszámolók kirendelésére, jogkörére és felelősségére vonatkozó szabályok megállapitására vonatkozik.

4. Inditványok.

A közgyülés akkor határozatképes, ha azon a szövetkezeti tagoknak tegalább 51%-a jelen van.

Várföldе, 1947. évi december 4-én.

Igazgatóság. *Bekő János s.k.*

Változatlan a kanizsai munkanélküliség helyzete

A nyilvántartott munkanélküliek száma: 767

A Zala nemrégien ismertette a szakszervezeti Munkaközvetitő Hivatal novemberi félhavi jelentését, amely szerint 778 nyilvántartott munkanélküli volt a hónap közepén Nagykanizsán.

Most, amikor ismét eltelt egy hónap, időszerünek tartottuk hogy ujból tájékoztassuk olvasóinkat: mi a helyzet Nagykanizsán a munkanélkülés terén?

Legutóbbi beszámolónk óta jelentősebb változás nem állott elő ezen a téren. Egészen csekély mértékben ugyan csökkent a munkanélküliség, de ez olyan jelentéktelen, hogy valójában azt lehet mondani, nem is változott a helyzet a munkanélküliség frontján. Jelenleg ugyanis 767 munkanélkülit tartanak nyilván a Munkaközvetitő Hivatalban.

A hivatal forgalma jóval meghaladta az előző hónapok forgalmát, amin nem is lehet csodálkozni. Az egyik legujabb közellátási rendelet ugyanis megköveteli a munkanélküliek igazolását. Ennek következtében nagyon sok olyan munkanélküli is jelentkezik, akik eddig távoltartották magukat.

A munkanélküli nyilvántartásba azonban csak azokat a jelentkezőket veszik fel, akikről kétségtelenül megállapitható, hogy elsősorban munkakeresés céljából jelentkeznek, nem pedig azért, hogy megfelelő igazolványt szerezzenek, amelynek ellenében megkapják élelmiszerjegyeiket.

Kiváncsian várjuk most, hogyan alakul majd ebben a hónapban a munkanélküliség helyzete. Vajjon emelkedés következik-e be, vagy ujabb örvendetes csökkenést tapasztalhatunk?

—

Nagykanizsa hatszázezer forint értékü ruhanemü és egyéb adományban részesül

az Amerikai Vöröskereszt küldeményéből

Beszámoltunk arról a nagy adományról, amely pár héttel ezelőtt érkezett Zalaegerszegre, azzal a rendeltetéssel, hogy azokat a megye rászoruló lakossága között mielőbb szét kell osztani.

Az adományt, melynek értéke közel 2 millió forint, az Amerikai Vöröskereszt juttatta a zalai ráutaltaknak.

A nagymennyiségü holmi [illegible] kórházi felszerelés és gyógyszerkészitmény volt, ezeket külön rendelkezéssel már eljuttatták a kijelölt kórházaknak. A ruhanemüeket — melynek nagyrésze cipő és felsőruha — külön bizottság osztotta szét, pontos leltározás után. A nagymennyiségü ruhanemü mostanáig a vármegyeháza alagsorában lévő helyiségekben volt raktározva, most pedig szétosztásra kerülnek.

A bizottság rendelkezése és határozata alapján az adományból Nagykanizsa 30, Zalaegerszeg 17, a keszthelyi járás 13, a sümegi járás 13, a tapolcai járás 13 a letenyei, lenti és novai járások pedig együttesen 14 százalék juttatásban részesült.

Az egyénenkénti kiosztásra a napokban kerül sor.

—

Háborus év gyanánt duplán számitják be a deportálás éveit

Debrecen város törvényhatósági bizottsága érdekes határozatot hozott a minap. Egy a felszabadulás előtt üldözött és másfél évet deportálásban töltött városi tisztviselő kérelmére kimondotta a közgyülés, hogy bár ilyen jogszabály hiányzik, méltányosságból háborus év gyanánt duplán beszámitja a tisztviselő szolgálati idejébe a deportálásban töltött időt.

Terjed a vörheny-járvány a megyében

Az őszi idő beálltával többnyire felüti fejét a vörheny és kisebb-nagyobb mérvü járvány formájában megbetegedéseket okoz, főként a gyermekek körében. Ez évben a megye területén szórványos megbetegedéseket már hetek óta jelentenek a tisztifőorvosi hivatalhoz, de komoly járványról, ez ideig még nem lehetett beszélni. A most beérkező jelentésekből azonban arra lehet következtetni, hogy a járvány tovább tart, épen ezért minden óvóintézkedést megtesznek a tisztiorvosok. Legutóbb Gellénháza községből 3 halálos esetet jelentettek. Itt az iskolákat azonnal bezáratták. Egyébként a járvány enyhe lefolyásunak mondható.

Inspekciós gyógyszertár

Dec. 5-én: „Igazság" gyógyszertár Fő-ut 12.

MOZI

—

A kétarcu nő

Garbo táncol, Garbo uszik, Garbo siel, Garbo nevet. Egyszóval, csupa olyan dolgot művel ebben a legujabb filmjében, amit eddig még sohasem tapasztaltunk nála. Nem mondjuk, jól áll neki ez a szerep, és meg is tudja nevettetni a közönséget, bár őszintén megvallva baktisnak már egy kissé öreg az „isteni" Garbo. Ennek ellenére azonban kitünő szinésznő és az egyszerü mesét az ő személye teszi érdekessé. Viszont nem szabad megfeledkeznünk Melwyn Douglasról sem, aki teljesértékü partnere.

Ebben a filmben látható a legujabb tánc, a csiki-csóka. Vajjon nem foglalja el ez a swing és a lovacska kétes értékü helyét. (H)

A KOKSZ közleményei

Elmaradt választmányi ülésünket folyó hó 9-én, kedden 6 órakor tartjuk meg. Kérjük a választmányi tagok pontos megjelenését tekintettel az évi közgyülés anyagának megbeszélésére.

Eredménnyel zárult a faipari- és képzőművészeti-kiállitás

Tegnap este zárta be kapuit az első nagykanizsai faipari és képzőművészeti kiállitás, amelynek ugy erkölcsi mint anyagi szempontból komoly sikere volt. Több mint 2500 ember nézte meg Nagykanizsán a kiállitást, amely szám büszkeséggel töltheti el mindenkit, akinek része volt a kiállitás megrendezésében. Ilyen nagyszámu látogatója Nagykanizsán kiállitásnak még sohasem volt és ez ösztönzést adhat a többi szakmáknak is egy-egy kiállitás megrendezésére.

A kiállitás sikere elsősorban annak megrendezője és létrehozója, Vodinák János müasztalos érdeme, aki Nemecz József müépitésszel karöltve tervezte és alkotta meg azt. Minden kiállitó iparos és képzőművész a legjobbat adta ezen a kiállitáson, aminek meg is volt az eredménye, mert a közönség nemcsak megnézte a kiállitást, hanem vásárolt is. Több szoba és konyhabutor cserélt gazdát, de budapesti megrendelések is történtek. Képzőművészeinktől sok képet vásároltak.

Tegnap délután megtekintette a kiállitást Oelmacher Anna, a fővárosi képtár müvészeti előadója, képzőmüvészeti kritikus, aki elismerését fejezte ki a látottak felett. Kijelentette, hogy képzőmüvészeti téren, igy elsősorban festőinknek még sokat kell tanulniuk, hogy országos viszonylatban is komoly eredményeket érjenek el. Az egész anyagot nem tudta áttekinteni, mert a kiállitásról már sok mindent elvitlek és a képek nagy része már lekerült a falakról. Megállapitotta, hogy Pongrácz Jánosné nagyon tehetséges és ha megfelelő mester kezébe kerül, ugy komoly és számottevő müvészi eredményeket érhet el. Egyes képei már most is, különösen szinekben, kifogástalan müvészi teljesitményt mutatnak.

Kiállitó festőink közül meg kell dicsérnünk Balogh Gyulát, aki ezen a kiállitáson akvarel képei mellett olajképekkel is szerepelt, Tibolt Jolánt sokszinü szép élő csendéleteiért és Pintér Évát mozaik tanulmányaiért.

Naptrend:

December 6, szombat. Róm. kat. Miklós püspök. Protest. Miklós Ujgörög Miklós. 1905. Franciaországban szétválasztják az egyházat az államtól.

VÁROSI MOZI
Csütörtöktől-vasárnapig
Ismét nevet! Tánco
Uszik - Csábit G
A kéta
MOP
Előad
vas

Figyelem!
E héten érkeznek
Stein
rádiószaküzletébe,

MNDSZ műsoros estje 6-án az Iparoskörben

52. évfolyam. 237 szám. Nagykanizsa, 1947. december 6. szombat Ára 40 fillér.

ZALA

Várható időjárás: Élénkebb szél, felhős, ködös idő, több helyen ködszitá- vagy eső. — A hőmérséklet alig változik.

Meg kell oldani a kolduskérdést

Miután a demokratikus államvezetésnek sok tennivalója mellett még nem volt ideje arra, hogy a koldus-kérdés megoldásával foglalkozzon, a városnak pedig szükreszabott költségvetése lehetetlenné teszi, hogy elejét vegye a minden csütörtökön megismétlődő koldusinváziónak, oly lehetőséget kell találni, a mely megszünteti azt a szégyenletes állapotot. Nincs olyan üzlet, nincs olyan iroda, vagy iparvállalat, ahol csütörtökön 100—150 koldus meg ne forduljon, zavarva a munkát, amivel nagy kárt okoznak a város gazdasági életének és hátráltatják az ujjáépités lendületét. Bizonyára lesznek olyanok, akik kétkedve fogadják ezen megállapitásunkat, de ha ezek a kételkedők megkérdeznek egy kereskedőt, vagy egy vállalkozót, akkor be kell látniuk, hogy minden szó, amit leirtunk, megfelel a valóságnak. De függetlenül a gazdasági életre kiható káros következményektől, a koldus-járás mélyen sérti az emberi méltóságot is, méri megengedhetetlen, hogy legyenek emberek, akik két filléres könyöradományért benyissanak minden üzletbe, lakásba és irodába.

Szerkesztőségünkbe több levél érkezett már, amelyeknek irói egyöntetüen arra kérnek bennünket, hogy vessük fel ezt a kérdést, hivjuk fel illetékesek figyelmét a koldusjárás erkölcstelen tényére, mert akkor talán találnak módot rá, hogy megszüntessék azt.

Ugy a kereskedők, mint a vállalatok, de a lakók egy része is készségesen leróná azt az összeget, amit igy hetenként 100—150 koldusnak kifizetnek, igy csupán arról lenne szó, hogy akadjon egy hivatal, aki ezeket a pénzeket beszedi és egyenlő arányban szétosztja a nyilvántartott kéregetők között.

Értesülésünk szerint a nagyobb forgalmu üzletek szivesen áldoznak e célra havi 50 fo- tot, de nincs olyan kereskedő iroda, amely 20 forinttal rulna hozzá a koldus-kér- egoldásához, amely meg- a csütörtöki napok veg- kellemetlenségeitől. tanánk, ha egy vagy maga ezt a ke- gy min- g nél- sze-

vonta áldozni hajlandók. A Zala szerkesztősége készséggel vállalja ezt a tulmunkát, amely adatgyüjtés szempontjából rendkivül fontos, hogy annak birtokában lehetőség legyen tárgyalhassa a már fentemlitett karitativ szervek egyikével, vagy az Egyház vezetőivel a koldus-kérdés megoldásának lehetőségeit.

Ugy véljük, hogy ezzel a cikkünkkel általános óhajnak teszünk eleget és a köz érdekében cselekszünk, amikor hajlandónak mutatkozunk a koldus-kérdés megoldásának elősegitésében résztvenni.

Éppen ezért elvárjuk az érdekelektől, hogy a fent már kért hozzájárulást szerkesztőségünkbe bejelentik, mert ezzel nemcsak megkönnyitik, de lehetővé is teszik ennek a feladatnak végleges megoldását.

Reméljük, hogy Varga József polgármester szándékunkat helyeslőleg veszi tudomásul és a város vezetőségének nevében hozzájárulását adja, hogy ebbe a kérdésbe cselekvőleg bekapcsolódjunk.

Természetesen a végleges megoldás módozatait a város vezetőségével szerkesztőségünk átbeszéli, mert a városi aparátusban bizonyára vannak olyanok, akik a koldus-kérdést alaposan ismerik, akiknek utmutatását és tanácsait a cél gyors elérése érdekében nélkülözni nem lehet.

A Szociáldemokrata Párt állásfoglalása:

Tiltakozunk a francia munkásellenes rabszolgatörvény megszavazása miatt

A Szociáldemokrata Párt Fővárosi Végrehajtó Bizottsága tegnapi rendkivüli ülésén határozatilag foglalt állást a francia munkásellenes törvény és a Francia Szocialista Párt politikája ellen.

Budapest 200.000 szervezett dolgozója nevében mély megdöbbenésének és felháborodott tiltakozásának ad kifejezést a francia munkásellenes jogfosztó rabszolgatörvény megszavazása miatt. Tőrhetetlen szocialista együttérzéséről és szolidaritásáról biztositja a hősi küzdelmet önmaga és az egész világ munkásságának szabadságáért vállaló francia munkástestvéreit.

Mély megdöbbenéssel értesült róla, hogy a francia szocialisták ezt a durva jogsértést megszavazták s miniszteireikkel résztvesznek abban a kormányban, amely a „harmadik uton" járva a fasizmus felélesztését szolgálja. A Fővárosi Végrehajtó Bizottság felszólitja a Pártvezetőséget, hogy ezzel, az egész európai szocialista mozgalom tekintelyét és becsületét sértő eljárással szemben

az egész párt nevében tiltakozást [illegible]tsen be és szólitsa fel a francia szocialistákat, hogy haladéktalanul lépjenek ki a kormányból.

A Fővárosi Végrehajtó Bizottság felkéri a pestkörnyéki és vidéki végrehajtó bizottságokat, hogy csatlakozzanak kezdeményezésehez és tiltakozó szavukkal erősitsék hősi küzdelmükben a francia munkásosztályt.

A prágai Rudé Právo közli munkatársának Szakasits Árpáddal folytatott beszélgetését. Szakasits Árpád kijelentette, hogy a magyar demokrácia minden eddigi eredménye, a földreformtól kezdve a bankok államositásáig, elképzelhetetlen lett volna a két munkáspárt baráti együttmüködése nélkül.

Munkánkat azonban — mondotta — még nem fejeztük be s ezért nem lazitani akarunk kapcsolatainkon, hanem még jobban meg akarjuk ezeket erősiteni. Ha a két párt csak egymás mellett haladt volna, vagy egyenesen egymás ellen, akkor Magyarországon hasonló helyzet alakult volna ki, mint Franciaországban, vagy még rosszabb.

Szakasits hangsulyozta, hogy a magyar szocialisták a baloldalon állanak, a jobboldali irányzatokat ki akarják küszöbölni.

A szocialistáknak fel kell ismerniök, hogy harmadik ut nincs.

A véleménykülönbségeket, amelyek a gyakorlati munkáknál adódnak, ki kell küszöbölni, hogy az együttes harc még eredményesebbé váljon. Szakasits elvtárs végül kijelentette, hogy Peyer hazaáruló és jogosan adtak ki ellene elfogatóparancsot.

A londoni konferencia legujabb eseményei

Eredménytelenek az eddigi tanácskozások

A négy külügyminiszter eddigi londoni tanácskozásai nem vezettek eredményre. Nem tudtak megegyezni az osztrák kérdésben sem. A Reuter közlése szerint Molotov nem nyilatkozott külön Oroszország igényeiről az ausztriai német javakkal kapcsolatban. Igy valószinüleg fenntartja régebbi álláspontját, hogy a potsdami egyezmény értelmében a Szovjetuniónak igénye van valamennyi Ausztriában levő német vagyontárgyra.

A diplomáciai tudósitók szerint ez nem tisztázza a helyzetet, mert hiszen az egész kérdés azon fordul meg, hogy mit határoznak meg német vagyontárgy gyanánt, Bevin támogatta azt a francia inditványt, hogy Ausztria tartsa meg a német vállalatoknak minősitett vagyonokat, de igyekezzék áruban teljesiteni Oroszország jóvátételi követeléseit.

Molotov szerint ez beleavatkozást jelent Ausztria függetlenségébe és az osztrák iparban 50%-al csökkentené Oroszország érdekeit.

Ezért a javaslatot visszautasitotta. Marshall külügyminiszter javasolta ezután, hogy hagyják egyelőre az osztrák kérdést és vitassák meg a tárgysorozat következő pontját, azokat a gazdasági elveket, amelyek alapján a jövő Németországot kormányozni kell. A gyülést ma folytatják.

Marshall elfogadta Molotov meghivását és ma résztvesz a szovjet nagykövetségen a tiszteletére rendezett ebéden.

Jugoszlávia tegnap memorandumot terjesztett londoni követsége utján a külügyminiszter tanácshoz, amelyben meghallgatását kérte az uj osztrák határok ügyében és egyben bejelentette, hogy igényt támaszt dél Karinthiára.

Holnap Budapestre érkezik Tito tábornagy

Illetékes helyről közlik, hogy szombaton délelőtt a magyar kormányküldöttség belgrádi látogatásának viszonzására, valamint a belgrádi látogatásnál már emlitett jugoszláv-magyar kölcsönös barátsági és megsegitési szerződés megtárgyalására, Tito tábornagy vezetésével 9 tagu jugoszláv kormányküldöttség érkezik Budapestre. A jugoszláv delegáció tagjai: Ranics belügyminiszter, Gilasz tárcanélküli miniszter, Zsujkovics pénzügyminiszter és Velebit helyettes külügyminiszter.

Polgárháburus jelenségek Franciaországban

A moszkvai rádió ismertette a francia központi sztrájk bizottság nyilatkozatát, amelyben a sztrájk terjeszkedésével kapcsolatban megelégedésüket fejezték ki. Le Havreban ujabb sztrájkok kezdődtek és Lyonban 150.000 ember sztrájkol. Az északfranciaországi bányavidé-

Ára:
60 fillér

Magyar Nemzet

Szombat
1964. augusztus 22
XX. év, 196. szám

A HAZAFIAS NÉPFRONT LAPJA

Kiállítások, viták és tanulságok

Vita folyt nemrég a Magyar Nemzet hasábjain képzőművészeti kérdésekről. Válságban van-e a táblafestészet? — ezt a kérdést vetette fel a vita megindítója, s a hozzászólók kiszélesítették a témát művészeti életünk sok időszerű problémájával.

»Mi a szocialista realizmus?« »Milyen hagyományokat kövessenek a mai magyar képzőművészek?« »Hol keressék példaképeiket?« »Melyik a legkárosabb formalizmus?« — Ilyen és hasonló kérdésekre keresnek választ, ezeken vitatkoznak, néha inkább rágódnak művészeink. Élénk viták folynak, sokszor bonyolultnak látszó kérdések vetődnek fel műtermekben, klubokban, művészeti szövetségekben.

Fontosak és szükségesek ezek a viták. Eredményeik segíthetik művészeti életünk egészséges fejlődését. De hol a fórum, amely ezeket eldönti-se, megnyugtatóan lezárja?

Van ilyen fórum. A kiállítóhelyiségek, az alkotások, a művek. Ebben az esztendőben két olyan képzőművészeti kiállítást láthattunk, amely tisztázza festőink és szobrászaink legfontosabb problémáit, s utat mutathat nemcsak képzőművészetünknek, hanem a társművészetek számára is.

A Nemzeti Galéria földszinti termeiben, amelyekben nem az állandó muzeális anyagot mutatják be, egymás után két kiállítás nyílt, amely eseménye nemcsak ennek a szezonnak, hanem felszabadulás utáni képzőművészetünk két évtizedének.

A *Szocialista Képzőművészek Csoportjának* kiállítása volt az első, amely harminc esztendő után végre méltó elégtételt adott ennek a nagyszerű, harcos generációnak és kijelölte mozgalmuk helyét a magyar képzőművészet legfontosabb haladó hagyományai között. Ők voltak az elsők, akik még a felszabadulás előtt a szocialista realizmus céljait tűzték tudatosan maguk elé, s a fasizmus legszörnyűbb éveiben, tragikusan végzetes egyéni sorsok alakulása, sokak pusztulása során harcoltak a művészet eszközeivel az illegális párt soraiban a felszabadulásért. Mert mi a szocialista realizmus egyik legfőbb, alapvető meghatározója? *Művekkel, szenvedélyből született alkotásokkal változtatni az embereken, a társadalmon, a világon.*

A kritika, rendkívüli jelentőségéhez méltóan, szinte a felfedezés lelkesültségével értékelte ezt a kiállítást, helyesbítve ezzel némileg kritikai életünknek azt a kétségtelen torzulását, hogy szívesebben és többször bíráljuk a rosszat, mint dicsérjük a jót.

Az 1934-től 1944-ig terjedő évtized volt a Szocialista Képzőművész Csoport működésének időszaka. Az üldözésbe, nyomorba 1934-ben belehalt *Derkovits* Gyula kezéből vették át a fáklyát, világosan látva már akkor az ő művészetének jelentőségét. Érdekes megfigyelni, hogy a magyar művészet XX. századi fejlődése ilyen *évtizedes szakaszokra* oszlik. Egy évtized volt a nagybányai korszak, egy évtizedig mutattak irányt a »Nyolcak«, akiknek művészete 1919 máig utolérhetetlen plakátjaiban diadalmaskodott.

S egy újabb évtizedről, az 1954-től 1964-ig terjedő időről számol be a Nemzeti Galéria legújabb kiállítása, amely a »hódmezővásárhelyi iskola« eredményeit, az alföldi város művésztelepén élő és dolgozó festők és szobrászok tizedes évtizedének eredményei vitathatatlanul a szocialista-realista képzőművészet *egyik* útját jelentik. Bizonyosan nem az egyetlen. De határozottan válaszoinak arra a kérdésre is, hogy mi a szocialista realizmus. Műveiknek nemcsak *témája*, hanem *tartalma* is a körülöttük levő élet. Valamennyiük programjának tekinthetjük az egyik kiválóan tehetséges, fiatal festő legutóbbi kiállításán tett vallomását: »Megtanultam, hogy mindenki úgy tud a legjobban szólni mindenkihez, ha anyanyelvén mondja el mondanivalóját. Nekünk is van magyar anyanyelvünk a képzőművészetben. És még az sem bűn, ha közérthetően tudunk mindent kifejezni.« Bizonyítják azt is, hogy a szocialista realizmushoz vezető út világosan ki van jelölve, ki van kövezve a magyar képzőművészet sajátos fejlődésében, az elmúlt évtizedek hagyományaiban. Csak meg kell látni és lépni kell rajtuk.

Érdekes felfigyelni arra is, hogy milyen belső, nem felszínes rokonság van a Hódmezővásárhelyen született képek, szobrok és például a »Sodrásban« című film között.

Most tizenöt éve az alkotmány egyik paragrafusa kimondta, hogy *»A Magyar Népköztársaság hathatósan támogatja a dolgozó nép életét, harcait, a valóságot ábrázoló, a nép győzelmét hirdető művészetet.«* A nép állama megtartotta törvénybe foglalt fogadalmát. Anyagi gondok nélkül élhetnek s alkothatnak művészeink, s eszmei segítséget is kapnak alkotó munkájukhoz, nem utolsósorban éppen a hagyományok feltárásában és helyes értékelésében, amit az említett első kiállítás is jelent.

Viszonozták-e művészeink ezt a támogatást? *Igen, viszonozták.* Jövőre, felszabadulásunk huszadik évfordulóján mérleget készítünk majd a két évtized művészeti eredményeiről is. Szobrok, freskók és más monumentális alkotások fognak sorakozni többek között e két évtized eredményei között. És a seregszemlén örömmel állapítjuk majd meg, hogy mennyi művészettörténeti jelentőségű maradandó mű jelzi már ezt a korszakot.

(m. l.)

Mikojan vezetésével szovjet küldöttség érkezett Bukarestbe

a román nemzeti ünnepre

A külpolitikai helyzet

AZ ENSZ-FŐTITKÁR GONDJAI tűntek ki abból a sajtóértekezletből, amelyet *U Thant* párizsi, moszkvai és washingtoni tárgyalásai után első ízben tartott New Yorkban. U Thant *három téma* köré építette fel mondanivalóját, s ez a három lényegében megfelel a mai nemzetközi helyzet *nyugtalansági gócainak. Ciprusról*, mint a legutóbbi feszültség forrásáról azt mondotta, hogy a szigeten valamelyest *javult a helyzet*, de ha az ENSZ nem kap pénzt ott állomásozó csapatainak fenntartására, a késsisakosoknak még megbízatásuk lejárta előtt *el kell hagyniuk* az országot.

Délkelet-Ázsiáról U Thant azt mondotta, hogy a viszonyok ott *rosszabbodtak* és meggyőződése szerint továbbra is rosszabbodni fognak, ha nem élnek a diplomáciai és politikai tanácskozás módszereivel. Az ENSZ-főtitkár itt minden bizonnyal elsősorban *Vietnamra* gondolt, hiszen a laoszi ügyben *árnyalatnyi enyhülésre* enged következtetni, hogy Párizsban a napokban megkezdődik a három politikai irányzat kibontakozást előmozdító tanácskozása. Ha a Patet Lao, a semlegesek és a nosavanista jobboldal le tudja rakni a belső megbékélés alapjait, bizonyára könnyebben haladhatnak az érdekelt hatalmak *az újabb nemzetközi értekezlet* felé is. Ezen az úton azonban még *akadályt* jelent az amerikaiak magatartása, hiszen Henry *Cabot-Lodge*, *Johnson* elnök délkelet-ázsiai szakértője, legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy Washington számára *»kapitulációt«* jelentene a tizennégyhatalmi tanácskozásokon való részvétele.

U Thant harmadik témája *Kongó* volt, s az itteni helyzetet a főtitkár *válságosnak* nevezte. A válság azonban — mint a hírügynökségi jelentések kiemelik — *elsősorban Csombe politikáját sújtja.* A hadszíntereken *tovább romlik* a kormánycsapatok helyzete, a partizánok viszont *újabb sikereket* aratnak. A legfrissebb harci jelentések arról számolnak be, hogy Kivu tartomány fővárosában, Bukavuban folynak utcai harcok, s ez Kongó *ötödik legnagyobb városa.* A partizánok szilárdan kezükben tartják Stanleyville-t, a harmadik legnagyobb kongói várost és több oldalról Leopoldville-t, *a fővárost fenyegetik.*

Kongót *diplomáciai elszigeteltségbe* szorította Csombe legújabb rendelkezése is, amellyel megparancsolta a szomszédos államok Kongóban tartózkodó polgárainak *deportálását.* Az akciót a legnagyobb brutalitással meg is kezdték, de Franciaország közbenjárására *felfüggesztették.* A közeli napokra a válság *elmérgesedésével* lehet számolni, hiszen Washington a neokolonialista befolyás alatt levő afrikai országokat Csombe *szövetségeséül* igyekszik felsorakoztatni, míg a radikális Afrika egyöntetűen Csombe *ellen* foglal állást.

Szocialista országok küldöttségei a román nemzeti ünnepen

A magyar delegációt Kállai Gyula vezeti

Bukarestből jelenti az *MTI:* Anasztasz *Mikojannak*, az SZKP Központi Bizottsága Elnöksége tagjának, a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnöksége elnökének vezetésével csütörtökön *Bukarestbe érkezett a szovjet párt- és kormányküldöttség.*

A küldöttség a Román Munkáspárt Központi Bizottságának, a Román Népköztársaság Államtanácsának és Minisztertanácsának meghívására részt vesz a Románia felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken.

Gheorghiu-Dej, a Román Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, az Államtanács elnöke csütörtökön este fogadta a Mikojan vezette szovjet párt- és kormányküldöttséget. A találkozón részt vett *Maurer* miniszterelnök, valamint több más román párt- és állami vezető is.

A Román Munkáspárt és az állam vezetői, valamint a szovjet párt- és kormányküldöttség tagjai *meleg baráti beszélgetést* folytattak.

Pénteken érkezett Bukarestbe a magyar párt- és kormányküldöttség is. A küldöttség vezetője *Kállai* Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, tagjai: *Borbándi* János honvédelmi miniszterhelyettes és *Kuti* Jenő, a Magyar Népköztársaság bukaresti nagykövete.

A párt- és kormányküldöttség üdvözlésére megjelent Gheorghe *Apostol*, a Román Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács első elnökhelyettese, Mihail *Dalea*, a Központi Bizottság titkára, Constantin *Tuzu*, a Minisztertanács elnökhelyettese, Isac *Martin*, a Szakszervezetek Központi Tanácsának elnöke, Gheorghe *Pele* külügyminiszter-helyettes és más személyiségek.

Gheorghiu-Dej pénteken fogadta a román nemzeti ünnepre Bukarestbe érkezett magyar párt- és kormányküldöttséget. A fogadás alkalmával meleg, baráti légkörben beszélgetés folyt.

Szerdán megérkezett a román fővárosba a Kínai Népköztársaság párt- és kormányküldöttsége, amelyet *Li Hszien-nien*, a Kínai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja, az Államtanács elnökhelyettese vezet. Ugyancsak Bukarestbe érkezett *Hoang Van Hoannak*, a Vietnami Dolgozók Pártja Politikai Bizottsága tagjának, a nemzetgyűlés alelnökének vezetésével a Vietnami Demokratikus Köztársaság párt- és kormányküldöttsége.

Kedden érkezett a román fővárosba az NDK párt- és kormányküldöttsége Hermann *Maternnek*, az NSZEP Politikai Bizottsága tagjának vezetésével.

Péntekre virradó éjszaka megérkezett a bukaresti ünnepségekre az albán párt- és kormányküldöttség, amelyet Manush *Myftiu*, a Munkapárt Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese vezet.

Malinovszkij marsall, a Szovjetunió honvédelmi minisztere cikket írt a *Pravdába* abból az alkalomból, hogy a iasi—kisinyovi hadműveletekben húsz évvel ezelőtt morzsolták fel a hitlerista csapatokat. E hadművelet következtében *megsemmisültek* a hitlerista hadsereg »dél-ukrajnai« csoportjának fő erői, befejeződött Szovjet-Moldavia felszabadítása, s *véget ért Románia részvétele a háborúban a fasiszta Németország oldalán.*

A hadműveletek 1944. augusztus 20-án kezdődtek. Két hét alatt — emlékszik vissza Malinovszkij marsall — a szovjet csapatok foglyul ejtettek 106 600 német katonát és tisztet, köztük tizenegy tábornokot, nagy mennyiségű hadianyagot zsákmányoltak vagy semmisítettek meg.

A honvédelmi miniszter a továbbiakban rámutat: Románia felszabadítása *»megakadályozta a királyt és a burzsoá-földbirtokos pártokat abban, hogy fegyveres harcot indítsanak a román nép forradalmi mozgalma ellen.«*

»Meghiúsultak azok az angol—amerikai imperialista tervek, melyek szerint nem engedték volna a szovjet hadsereget a Balkánra, hogy maguk szállhassák meg a Balkán-félszigetet és megerősíthessék a balkáni országokban a reakciós rendszereket. Nem az angol—amerikai imperialisták, hanem *a szovjet testvérek siettek a balkáni népek segítségére*, hozták meg nekik a fasiszta iga alóli felszabadulást« — írja a honvédelmi miniszter.

Meghalt Palmiro Togliatti

Az Olasz Kommunista Párt titkársága pénteken délután 3 órakor bejelentette, hogy Palmiro *Togliatti*, a párt főtitkára Jaltában *elhunyt.* Az utolsó orvosi közleményt *Vaszilenko* professzor, *Arutyunov* professzor és a Togliattit kezelő többi orvos írta alá.

A közlemény így hangzik: »Augusztus 21-én 13.00 órakor *váratlanul elváltozott* Togliatti elvtárs lélegzése és vérkeringési zavarok keletkeztek. Változott a lélegzés ritmusa és meggyorsult az érverés, a pulzus elérte a percenkénti 140—150-et, *szabálytalan szívműködéssel.* Tizenhárom óra 20 perckor Palmiro Togliatti szíve megszűnt dobogni. A szívmasszázs, a mesterséges légzés oxigén segítségével, az injekciók *nem élesztették újjá a szívműködést.* Togliatti elvtárs halála tehát az agyközpont életfontosságú gócainak *bénulása* következtében következett be.«

Jaltából jelentik, hogy Nyikita *Hruscsov*, az SZKP Központi Bizottságának első titkára, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke a Jalta közelében fekvő Akmecsetybe érkezett, hogy *lerója kegyeletét* a nemzetközi munkásmozgalom nagy halottja előtt.

Togliatti halála *gyászba borította egész Olaszországot.* Az állam vezetői, *Merzagora*, a szenátus elnöke — aki jelenleg az államfői funkciókat is ellátja — *Moro* miniszterelnök, a kormány tagjai, az összes politikai vezető személyiségek táviratban fejezték ki részvétüket.

Togliatti földi maradványait szombaton szovjet különrepülőgéppel szállítják Rómába. Togliatti holttestét a párt római székházában ravatalozzák fel. Giorgio *Amendola*, a párt titkárságának és vezetőségének tagja közölte, hogy Togliattit kedden temetik.

Az MSZMP Központi Bizottságának részvéte

AZ OLASZ KOMMUNISTA PÁRT KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK,

RÓMA

Kedves Elvtársak!

Mély megrendüléssel értesültünk drága elvtársunk és barátunk, Palmiro Togliatti, az Olasz Kommunista Párt főtitkárának, az olasz nép nagy fiának, az olasz és a nemzetközi munkásosztály kimagasló személyiségének tragikus haláláról. A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és egész tagsága, munkásosztályunk s népünk legmélyebb együttérzését fejezzük ki az Olasz Kommunista Párt Központi Bizottságának, tagságának és az olasz munkásosztálynak.

Togliatti elvtárs élete ifjú korától összeforrt az olasz munkásmozgalommal. Egyik alapítója az Olasz Kommunista Pártnak, amelynek vezére lett. Neve összeforrt Olaszország munkásosztálya és népe, valamint a nemzetközi munkásosztály harcával, a békéért, az olasz demokratikus megújhodásért, a szocializmus ügyéért folyó küzdelemben.

Togliatti elvtárs a proletár internacionalizmus, a nemzetközi munkásmozgalom marxi—lenini egysége ügyének harcosa volt, akinek halála nagy veszteség az olasz munkásosztálynak, az olasz népnek, s mindazon erőknek, melyek világszerte a békéért, a demokráciáért, az emberiség boldogulásáért küzdenek.

Pártunk Központi Bizottsága, tagsága és a magyar nép mély kegyelettel adózik Palmiro Togliatti elvtárs emlékének.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága nevében

KÁDÁR JÁNOS

Ciprus:

Az ecuadori Plaza lesz az új ENSZ-közvetítő

Makariosz nyilatkozata, a külügyminiszter Moszkvába készül

Nicosiából jelenti az *AP*, a *Reuter* és az *AFP: Garufaliasz* görög hadügyminiszter csütörtök este Nicosiába érkezett. Ez *az első eset*, hogy Ciprus függetlenné válása óta a görög kormány egy vezető minisztere a szigetre látogat. Érkezésekor a repülőtéren kijelentette, bizonyos abban, hogy teljesül Ciprus és Görögország közös kívánsága és *valóra válik az egyesülés.*

A miniszter egynapos ciprusi látogatásának az a hivatalos magyarázata, hogy *megszemléli a Ciprusom állomásozó görög egységeket.*

A nicosiai elnöki palotában hivatalosan közölték a külföldi sajtó képviselőivel, hogy *U Thant* ENSZ-főtitkár ciprusi képviselőjének, Galo Plaza ecuadori diplomatának ajánlotta fel az ENSZ ciprusi közvetítői megbízatását.

Galo Plaza kinevezéséhez Makariosz elnök és a görög kormány *már hozzájárult.* Végleges megbízatását azonban csak akkor kaphatja meg, ha Törökország és Anglia is beleegyezik.

Egyórás tűzharc

Ciprusi katonai hatóságok bejelentették, hogy csütörtökön a késő délutáni órákban két török katonai repülőgép *berepült Kokkina térsége fölé*, majd északi irányba távozott.

A ciprusi tűzszünetet csütörtökön *egyórás tűzharc szakította meg* a sziget nyugati részén fekvő Ktima város közelében. ENSZ-katonák helyszíni vizsgálatra vonultak ki. A harcnak eddigi hírek szerint *halálos áldozata nem volt.*

Makariosz elnök Galo *Plazával* és *Thimajja* tábornokkal folytatott csütörtöki megbeszélésén követelte, hogy a ciprusi törökök *nyissák meg* a Nicosiából Kireniába vezető útnak azt a részét, amely ellenőrzésük alatt áll. Az elnök közölte, hogy ennek a követelésnek a teljesítése a *feltétele* annak, hogy beváltsák a Nicosiában élő török lakosság jobb ellátására tett ígéretet.

A ciprusi kormány *tiltakozását* fejezte ki Thimajja tábornoknál az ellen, hogy az ENSZ egy helikoptert bocsátott *Denktasnak*, a ciprusi török közösség egyik vezetőjének rendelkezésére, hogy Kokkinából Nicosiába mehessen. Denktast a ciprusi kormány korábban *kiutasította Ciprusról.*

Angol helyett görög

A nicosiai sajtó közölte a kormánynak azt a rendelkezését, amelynek értelmében a ciprusi hivatalok ezentúl angol helyett *görög nyelven* adják ki közleményeiket és különféle írásbeli okmányaikat.

Egy Genfben kiadott csütörtök esti jelentés szerint Tuomioja ENSZ-közvetítő egészségügyi állapota lényegében *változatlan*, a légzés javulása tovább tart.

Makariosz ciprusi elnök nyilatkozatot adott *Szemjonovnak*, a TASZSZ tudósítójának.

— Jelenleg a helyzet Ciprusom *valamennyire stabilizálódott* — mondotta Makariosz érsek. — Az agresszió megismétlődésének veszélye azonban *még mindig nem szűnt meg.* Ciprus népét továbbra is az az elhatározás hatja át, hogy minden erővel és eszközzel megvédi hazáját. A ciprusi nép ellenségei semmiféle zsarolással, provokációval vagy nyomással sem tudnak térdre kényszeríteni bennünket. *A legforróbb elismerésünk* azoké az országoké, amelyek támogatást nyújtottak nekünk a nehéz napokban. Különösen hálásak vagyunk a Szovjetuniónak és *Hruscsov* miniszterelnöknek azokért a határozott lépésekért, amelyeket a Ciprusi Köztársaság és népe védelmében tett.

Kiprianu ciprusi külügyminiszter Nicosiában nyilatkozott jugoszláv újságíróknak. Kijelentette: egy-két napon belül közlik, *milyen összetételben és mikor utazik a ciprusi küldöttség Moszkvába* a felajánlott szovjet segélyről folytatandó tárgyalásokra. Ciprus moszkvai nagykövete már megkezdte az ezzel kapcsolatos tanácskozásokat.

Visszavonulás az imperialisták nyomására

Az Egységes Demokratikus Baloldali Párt (EDA) végrehajtó bizottsága Athénben közzétett nyilatkozatában kijelenti:

Az a döntés, amelynek értelmében a görög katonai egységeket visszahelyezik a NATO ellenőrzése alá egy olyan pillanatban, amikor nincs érdemlegesen szavatolva, hogy nem újulnak fel a Ciprus elleni agresszív cselekmények, *csökkenti a sziget megvédésének lehetőségét újabb agresszió esetén*, megfosztja a kormányt a szükséges erőtől, hogy nemzeti politikát folytathasson. *Visszavonulás ez az imperialisták nyomására.*

Az EDA végrehajtó bizottsága nyilatkozatában *helyteleníti*, hogy Ciprusra küldték Garufaliasz görög hadügyminisztert, aki *a jobboldali erőkhöz és a NATO-hoz fűződő kapcsolatairól közismert.*

A végrehajtó bizottság végül követeli: a kormány *ne engedjen a NATO-imperialisták és a görög jobboldali erők nyomásának* és a ciprusi kérdésben folytasson *szilárd politikát.*

De Gaulle—Erhard levélváltás nyomán

Elhidegülés a francia—nyugatnémet viszonyban

Az ellentétek tárgya: a keleti kereskedelem

Párizsból és *Bonnból* jelenti az *MTI:* A *Figaro* pénteki számában beszámolt arról az eddig nyilvánosságra nem hozott levélváltásról, amely a közelmúltban történt *de Gaulle* elnök és *Erhard* kancellár között.

A bonni kancellár levelében *kifogásolta*, hogy a francia elnök július 23-i sajtóértekezletén *nyíltan beszélt a francia—nyugatnémet ellentétekről* és félreérthetetlenül azzal fenyegette meg Bonnt, hogy politikája végső soron *a »hatok« közösségének felbomlására vezethet.* Erhard szerint ugyanis célszerűbb *hallgatni* az ellentétekről, s megvárni, amíg azok enyhülnek vagy megszűnnek.

De Gaulle rendkívül *szűkszavú* levélben válaszolt. Leszögezte: *semmi értelme az ellentétek jelentőségét csökkenteni*, sokkal helyesebb, ha Párizs és Bonn őszintén beismeri, hogy *politikájuk nincs összhangban.*

A nyugatnémet kormány szóvivője pénteki sajtóértekezletén kijelentette: igaz ugyan, hogy levélváltás történt de Gaulle és Erhard között, de *vissza kell utasítani* a Figarónak azt az állítását, amely szerint a francia—nyugatnémet kapcsolatokban elhidegülés mutatkoznék a levélváltás nyomán.

Nem helytálló, amit a Figaro ír — hangoztatta a szóvivő —, nevezetesen, hogy de Gaulle elnök legutóbb *kurtán és hűvös hangnemben* válaszolt volna Erhard kancellárnak. Ellenkezőleg, a francia elnök válaszát a nyugatnémet kormány *tárgyilagosnak és barátságos hangúnak* tekinti. Egy kérdésre válaszolva azonban a szóvivő hozzátette: »A barátságos hangnem természetesen nem zárja ki azt, hogy *ellentétek merüljenek fel*«.

Kijelentette továbbá a szóvivő, hogy a levélváltás egyik témája *a szocialista országokkal folytatandó gazdaságpolitika és hitelpolitika kérdése volt.*

Ezzel kapcsolatban az újságírók rengeteg kérdést zúdítottak a szóvivőre, mivel az elmúlt napokban olyan hírek terjedtek el, hogy Bonnban *aggódva tekintenek* ama lehetőség elé, hogy Franciaország eddigi magatartását megváltoztatva a jövőben *hajlandó hosszúlejáratú hiteleket nyújtani a szocialista országoknak.*

A kongói partizánok Bukavuban

Csombe deportáltatja a szomszédos országok állampolgárait

Leopoldville-ből jelenti az *AFP*, a *Reuter* és az *AP:* A *Csombe*-kormány katonasága és rendőrsége megkezdte a brazzaville-i Kongó (volt Francia Kongó), Burundi és Mali állampolgárainak *deportálását.* Csombe ugyanis azzal vádolja őket, hogy segítséget nyújtanak a felkelőknek. Csütörtökön reggel az intézkedés első áldozatait *teherautókon a Kongó-folyóhoz szállították.* A folyó partjáról *hajón folytatják a deportálást.*

Leopoldville-ben csütörtökön hivatalosan bejelentették, hogy Kongó *megszakítja diplomáciai kapcsolatait Burundival.*

Bukavuban, Kivu tartomány fővárosában *harcok folynak.* A kongói partizánok szerdán *betörtek a városba*, s a Csombe-féle kormánycsapatok, *Mulamba* ezredes vezetésével, Bukavu európaiak lakta negyedébe szorultak vissza. A bukavui repülőtérről érkezett legutóbbi rádiójelentések arról szólnak, hogy egy szervezett partizánalakulat előrenyomul, a kormánycsapatok elszigetelésére. A szomszédos Ruandába vezető út *gyalogsági tűz alatt áll.* A harcokban az amerikai légierők két T—28-as vadászgépe is tevékenyen részt vesz.

Bukavuban csütörtökön este *eltűnt két amerikai katonatiszt*, s egy tolmácsként működő konzulátusi tisztviselő. Egyiküknek, *Rattan* gyalogsági ezredesnek iratait megtalálták. A két tiszt a kormánycsapatok oldalán vett részt a partizánok ellen vívott harcban.

Időközben Leopoldville-ben láthatóan *lelassult a deportálás.* A *Mobutu*-féle katonák *brutálisan* rángatták ki az ártatlan embereket házaikból, s internálótáborba gyűjtötték őket, ahol ezrek töltötték az éjszakát a szabad ég alatt. Alighanem *Franciaország közbelépésére* történt, hogy Leopoldville polgármesterének utasítására csütörtök este 2000 brazzaville-i állampolgárt *szabadon bocsátottak.* A tömeges deportálás *még nem kezdődött meg.*

*

Lapzártakor érkezett jelentés szerint a kongói kormánycsapatoknak pénteken véres harcok árán *sikerült visszafoglalniuk* a kelet-kongói Bukavu városát a felkelőktől. Csombe katonaságának végül is sikerült felülkerekednie, mert amerikai katonai szállítórepülőgépeken Leopoldvilleből szüntelenül újabb erősítések érkeztek.

Délkelet-Azsia

Buddhista tiltakozó gyűlés Saigonban, a laoszi kormányfő Párizsban

Saigonból jelenti az *AFP*, a *Reuter* és az *AP:* Csütörtökön *buddhista nagygyűlés* volt Saigonban, a múlt évi buddhista üldözések kirobbantásának első évfordulója alkalmából. A nagygyűlésen *Thich Tam Chau*, ismert buddhista vezető kijelentette: *a vallási elnyomás ma is folytatódik Dél Vietnamban.* Felszólította a buddhistákat, hogy *egyesüljenek harcra* a Nguyen *Khanh*-rendszer ellen.

A Khanh-csapatok súlyos veresége

Csütörtökön súlyos harcok voltak a dél-vietnami partizánok és a kormánycsapatok között. Az akcióban a kormánycsapatok vesztesége *125 fő volt.* Elesett a harcban négy amerikai tiszt is. A sebesültek pontos száma még nem ismeretes. Saigoni katonai körökben kijelentették, hogy ez *a legsúlyosabb vereség*, amelyet a dél-vietnami kormánycsapatok egyetlen partizánakcióban valaha is elszenvedtek.

Az AFP részletesen beszámolt a csata lefolyásáról. Ezek szerint csütörtökön délelőtt a Saigontól mintegy 70 kilométerre délnyugatra fekvő Phu Toc erődöt két zászlóaljnyi erejű partizánegység támadta meg. A támadók gyorsan leküzdötték a helyőrség ellenállását és *elfoglalták az erődöt.* Az erőd parancsnoka azonban segítséget kért és a kormánycsapatok egy zászlóalja négy amerikai tiszttel az élén azonnal Phu Toc felmentésére indult. Mire ez az alakulat a helyszínre érkezett, a partizánok *a dzsungelbe húzódtak vissza.* A kormánycsapatok csütörtökön délután a gerillaharcosok üldözésére indultak, de a dzsungelben váratlanul rájuk támadó partizánok *felőrölték »az erődtől túlságosan távolra merészkedett kormánykatonákat«.* Az AFP megjegyzi, hogy az ehhez hasonló csapda-taktikát a partizánok *gyakran alkalmazzák.*

A párizsi tanácskozások

Souvanna Phouma laoszi miniszterelnök, a semleges irányzat vezetője Vientianeből pénteken repülőgépen *Párizsba érkezett*, hogy politikai kompromisszum létrehozása végett tanácskozásokat folytasson a másik két laoszi irányzat vezetőivel. Souvanna Phoumával együtt érkezett Párizsba *Sananikone*, a laoszi koalíciós kormány közmunkaügyi minisztere, aki Phoumi *Nosavant*, a jobbszárny vezetőjét képviseli. Nosavan *nem utazik Párizsba.*

A francia külügyminisztérium szóvivője közölte, hogy a francia kormány *nem képviselteti magát* a tanácskozásokon, és hogy a laoszi államférfiakat a kormány *tiszteletbeli vendégeiként* kezelik.

Szufanuvong herceg még nem közölte, hogy mikor utazik el Laoszból, de a Patet Lao *már elfogadta augusztus 24-ét* a hármas tárgyalások megkezdésének időpontjául.

Souvanna Phouma megérkezésekor tett nyilatkozatában kijelentette, *reméli, hogy sikerül megoldani a laoszi kérdést.* A hármas megbeszéléseknek az a céljuk, hogy megteremtsék a feltételeket a Laosz sorsáról dönteni hivatott genfi tizennégyhatalmi értekezlet összehívásához — mondotta.

Javul az olasz köztársasági elnök állapota

Az olasz köztársasági elnöki hivatal sajtóosztályának vezetője közölte, hogy *Segni* két nap óta *jobban érzi magát.* Az orvosok — alapos szemfénék- és egyéb vizsgálat után — *semmiféle agydaganatot nem állapítottak meg.*

A reggeli órákban kiadott orvosi jelentés közölte, hogy a köztársasági elnök a láz ellenére a csütörtöki napot és az éjszakát *nyugodtan töltötte.* A vér-, bakteriológiai és radiológiai vizsgálatok eredménye *kielégítő.* Pénteken reggel a javulás *tovább tartott.*

A marokkói király életfogytiglani börtönre változtatta a politikai halálos ítéleteket

Nagyarányú kormányátalakítás

Rabatból jelenti a *Reuter* és az *AP: II. Hasszán* marokkói király *nagyarányú kormányátalakítást* hajtott végre. Az új miniszteri kinevezések *kilenc tárcát* érintettek. Az újonnan kinevezett miniszterek közül *négy már az első kormánynak is tagja volt.* A kormánykoalíció összetétele *nem változott*, az új kabinet gerincét továbbra is a királyt támogató két nagy párt alkotja.

Előzően elterjedt hírekkel ellentétben *sem a baloldali, sem a jobboldali ellenzék tagjai nem csatlakoztak az új kormányhoz.*

Rabatban nyilvánosságra hozott hivatalos közlemény szerint II. Hasszán király *életfogytiglani börtönbüntetésre* változtatta a Népi Erők Nemzeti Uniója három vezetője ellen hozott halálos ítéletet.

Togliatti halálára

A világ napok óta aggodalommal várta a Jaltából érkező híreket, a becsületes, jószándékú emberek száz- és százmilliói reménykedve figyelték a nehéz küzdelmet, amelyet az orvostudomány és a beteg szervezete folytatott a gyilkos kórral. 1964. augusztus 21-én e küzdelem véget ért, Palmiro *Togliatti*, az Olasz Kommunista Párt főtitkára 72 éves korában meghalt.

Togliattival a nemzetközi munkásmozgalom egyik legnagyobb alakja távozott az élők sorából, akinek elméleti képzettségét, forradalmi éleslátását, hatalmas szervező erejét, bátor és harcos egyéniségét nemcsak barátai, de ellenfelei is mélységesen tisztelték. Egész életét népének felszabadítására és a szocializmus győzelmére áldozta. Több mint 50 éve vett részt a munkásmozgalomban és 38 éven keresztül állt az Olasz Kommunista Párt vezetőségének élén.

1893. március 26-án Genovában született, a hagyományos »Il Giorne delle Palme«-napján. Ezért kapta a Palmiro nevet. Szegény családból származott, ösztöndíjra pályázott, csak így tudta folytatni egyetemi tanulmányait. Az ösztöndíjasok között még egy név szerepelt, Antonio *Gramsci*. Kezdettől fogva barátokká lettek. Torinóban történelmet, filozófiát, irodalmat, művészettörténetet, orvostudományt, jogtudományt tanult. Érdeklődése különösképpen a társadalomtudományok felé fordult. *Marxot* olvasta, majd kapcsolatba került a torinói munkásokkal és nem sokkal ezután csatlakozott a munkásmozgalomhoz.

A forradalmi város, Torinó nagy hatással volt az ifjú Togliattira. 1915-ben, ugyanabban az évben, amelyben megszerezte jogi diplomáját, belépett a szocialista párt akkor már *Gramscitól* vezetett torinói szervezetébe. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom sikerei hatalmas lelkesedéssel töltötték el az olasz proletariátust. Togliatti ebben az időben, mint újságíró dolgozott, előbb a »Grido del Popolo«, majd az »Avanti«, később az »Il Kommunista« című lapoknál. 1921-ben a szocialista párt XVII. livornói kongresszusán a Gramsci és Togliatti által vezetett kommunista frakció elhagyta a kongresszusi termet és másutt folytatta a tanácskozásokat. De alig kezdte meg működését az Olasz Kommunista Párt, máris szembe került a munkásmozgalom legádázabb ellenségével a fasizmussal. Amikor a fasiszta kormány áttért a totális diktatúrára és letartóztatta a párt több vezetőjét, köztük Gramscit, az illegalitásba vonult párt irányítását Togliatti vette át. Ezekben az években bejárja Nyugat-Európát, majd *Dimitrov* mellett dolgozott, a Kommunista Internacionálé végrehajtó bizottságában. A Komintern VII. kongresszusán Togliatti a háborúellenes küzdelem kérdését fejtegette és rámutatott arra, hogy elérkezett az ideje egy széles nemzetközi békefront megteremtésének.

Az olaszországi fasizmus szétzúzása lehetővé tette, hogy Togliatti visszatérjen hazájába. Az ő vezetésével az Olasz Kommunista Párt a legnagyobb nyugat-európai munkáspárttá fejlődött és harcos politikája következtében a háborút követő két évtized a demokratikus erők soha nem látott fellendülésének korszakává vált. Ezt az eredményt a párt nagyrészt azért érhette el, mert vezetése a kipróbált forradalmár, a marxizmus—leninizmus elveit kiválóan ismerő és alkalmazó, széles látókörű politikus kezében volt, s mert a párt Togliatti vezetésével állhatatosan küzdött a tömegek megnyeréséért, a dolgozók egységének megteremtéséért. Az olasz kommunisták Togliatti vezetésével a legteljesebb mértékben megvalósították *Leninnek* azt a tanítását, hogy a kommunistáknak egybe kell forrniuk a dolgozók legszélesebb tömegeivel, mindenekelőtt a munkástömegekkel, de a nem proletár dolgozó rétegekkel is.

A háború utáni korszak a nemzetközi munkásmozgalom számára számos nehéz, bonyolult problémát vetett fel. A hidegháborús erők Olaszországot is bevonták a NATO-ba, és szoros gazdasági szálakkal kapcsolták hozzá az imperializmus vezető hatalmához, az Egyesült Államokhoz. Emellett a technikai-tudományos forradalom a társadalom új mozgását indította el, amelyben a kommunistáknak rugalmasan alkalmazkodniuk kellett a gyorsan változó körülményekhez, hogy megtartsák és kiszélesítsék tömegbefolyásukat. Togliatti vezetésével a demokrácia és a haladás olaszországi erői világraszóló sikerrel oldották meg ezeket a feladatokat, az egymást követő választások sorra bizonyították, hogy a szélsőséges uszítás, kommunistaellenes hajsza és háborús hisztériakeltés ellenére a párt megdönthetetlen hadállásokat épített ki magának a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség körében.

Togliatti nagy figyelmet fordított az olasz kommunisták stratégiájának és taktikájának olyan kidolgozására, hogy a célok és az eszközök összhangban legyenek a nemzetközi osztály-erőviszonyokkal és az olaszországi helyzet sajátosságaival. A párt sikeresen mozgósította a tömegeket legfontosabb követeléseik kielégítéséért, életkörülményeik megjavításáért, a nép demokratikus és szabadságjogainak megvédéséért. Togliatti, mind nemzetközi munkásmozgalmi, mind pedig olasz pártvezetői tevékenységében kérlelhetetlenül fellépett a revizionista torzítások és a szektás dogmatizmus ellen, és sohasem szűnt meg hangsúlyozni, hogy a szervezett tömegek képesek megvédeni és kibővíteni a demokratikus szabadságjogokat és rákényszeríteni a burzsoáziára a reformokat és a békepolitikát. A forradalom fejlődésének békés és nem békés útjával összefüggő problémákat Togliatti Olaszország sajátos viszonyainak megfelelően, új módon vetette fel, és új megoldási módokat dolgozott ki. Rámutatott, hogy csak a tömegek aktív akcióival, szívós és önfeláldozó harcával lehet biztosítani, hogy Olaszország békés úton haladjon a szocializmus felé.

A nemzetközi békeharcnak is kimagasló alakja volt. Az Olasz KP X. kongresszusán kijelentette: »*A béke a fő cél. Ennélfogva a békét állítjuk az első helyre.*« A leszerelésért, az amerikai rakétatámaszpontok megszüntetéséért, az ország függetlenségének biztosításáért vívott küzdelem elszakíthatatlan Togliatti nevétől. A párt az ő vezetésével milliós tömegeket mozgósított a karib-tengeri válság idején és szervezte a tömegek akcióit az atomfegyverek eltiltásáért és a békés együttélés politikájának megvalósulásáért.

A nemzetközi kommunista és munkásmozgalomban kibontakozott vitában Togliatti vaskövetkezetességgel védelmezte a proletár nemzetköziség elveit, határozottan síkraszállt a kommunista és munkáspártok marxista—leninista egységének, összefogásának erősítéséért.

Togliatti halála rendkívül súlyos vesztesége az egész világnak, mi sem bizonyította ezt jobban, hogy betegsége idején a kommunistáktól legtávolabb állók, így a római katolikus egyház feje is mielőbbi gyógyulást kívánt, az olasz nép nagy fiának. Togliatti egy egész korszakot testesített meg, a demokrácia, a szabadság, a függetlenség és a szocializmus fellendülésének diadalmas korszakát, alakját és tevékenységét csak a legmagasabb történelmi mértékkel lehet mérni.

A magyar nép őszinte együttérzéssel osztozik az olasz nép nagy gyászában. Népünk Togliattiban odaadó barátját, bátor harcostársát vesztette el és hűségesen megőrzi a kiváló államférfi és lánglelkű forradalmár emlékét.

Oelmacher Anna

Az Egyesült Államok durva modortalanságot követett el

— írja egy angol lap a Vöröskereszt Új-Delhi-i értekezletéről

A Vöröskereszt XIX. nemzetközi értekezlete november 7-én befejezte munkáját.

Az Uj-Kína jelentése szerint az értekezlet viharos légkörben fejeződött be. A tanácskozások légkörét az rontotta meg, hogy az Egyesült Államok ráerőszakolta a tanácskozásra a „két Kína" provokatív gondolatát, s elfogadtatott egy határozatot, amelynek értelmében a nacionalisták képviselői is részt vehettek az értekezleten. Az amerikai határozat elfogadása elleni tiltakozásul a Szovjetunió és a népi demokratikus országok delegációin kívül az indiai, indonéziai, szíriai és az egyiptomi küldöttség is kivonult az értekezletről.

Az amerikaiak provokációját a kapitalista országok polgári sajtója is helyteleníti. Az erősen konzervatív Western Mail című angol lap írja a következőket:

Nagyon szerencsétlen dolog volt engedni, hogy a nemzetközi politika megrontsa a Nemzetközi Vöröskereszt Uj-Delhiben megtartott XIX. értekezletének légkörét. *Az Egyesült Államok küldöttsége durva modortalanságot követett el azzal, hogy a formozai küldöttnek a Kínai Köztársaság képviselőjéül való elismerésére javaslatot nyújtott be, s hogy engedte, hogy nemzeti előítéletek tolakodjanak be olyan területre, amelynek közmegegyezés szerint ilyen kicsinyes torzsalkodások fölött kellene állnia.*

A bécsi Bildtelegraf írja:

Amerika elvesztette a világűrért folytatott versenyt

Legfrissebb adatok a mesterséges holdak mozgásáról — Mi van Lajkával?

A TASZSZ jelenti:

Több mint egy hónapja kering a Föld körül az első mesterséges hold és hordozó rakétája. A második mesterséges hold kilövése óta is már majdnem egy hét telt el.

Most folyik a megfigyelések és mérések alapján szerzett anyag gondos értékelése. Ennek eredményeként pontosan megállapítják a mesterséges holdak mozgásának és a rájuk ható erőknek a jellegét. A tudományos méréseket az előirányzott programnak megfelelően folytatják.

Az első mesterséges hold forgási ideje november 9-én 94,72 perc volt. Ez naponta 2,94 másodperccel csökken. Pályájának legnagyobb magassága 810 kilométer. Az első mesterséges hold hordozó rakétája 93,48 perc alatt fordul meg a Föld körül. Pályája alacsonyabb, legnagyobb magassága 695 kilométer. Forgási ideje gyorsabban csökken, mint az első mesterséges holdé, körülbelül 6,3 másodperccel naponta.

A második mesterséges hold 103,52 perc alatt fordul meg egyszer a Föld körül. Sebességének csökkenése jelentősen kisebb, naponta 2,3 másodperc. Pályájának legnagyobb magassága 1650 kilométer.

Moszkvában komoly érdeklődés nyilvánul meg Lajka sorsa iránt, jelenti a Tanjug. Egyes feltételezések szerint a Szputnyik II. utasát már kioldották a mesterséges holdból, mások szerint a kutya szervezete már rendkívül legyengült, sőt elterjedt az a verzió is, hogy már nem is él. Arra számítanak, hogy most az ünnepek után az illetékes tudományos szervek részletesebb jelentést közölnek majd az űrkutya sorsáról.

A szovjet tudósok baráti gesztusként ismertették az amerikai kutatókkal a szputnyik néhány adatát.

A *Reuter* jelenti New Yorkból, hogy *dr. Allen Hynek*, a nemzetközi geofizikai év „holdmegfigyelő" programjának igazgatója közölte: *a szovjet tudósok amerikai kollégáik felkérésére a Massachusetts állambeli Cambridge-ben levő megfigyelő állomásnak megtáviratozták a két mesterséges hold pályájának műszaki adatait.*

Eisenhower elnök csütörtöki rádióbeszédét kommentálva a bécsi *Bildtelegraf* megállapítja:

— Az Amerikai Egyesült Államok elvesztette a világűr birtoklásáért folytatott rakétaversenyt. Jóllehet, a Fehér Házban még igyekeznek bagatellizálni a szovjet szputnyikok jelentőségét,

a Pentagon stratégái valósággal reszketnek a gondolattól, hogy az oroszok előbb-utóbb megvetik lábukat a Holdon.

és saját szolgálatukba állítják ezt a természetes égitestet.

Nyugatnémet—angol közös rakétagyártás a láthatáron

Az angol alsó- és felsőházban bírálják a Macmillan-kormány politikáját

Az angol parlament mindkét házában felirati vita folyik. A Munkáspárt képviselői mind az alsóházban, mind pedig a Lordok Házában bírálták a konzervatív kormány politikáját.

Az alsóházban *Noel-Baker*, volt munkáspárti miniszter felsorolta, hol követtek el a toryk súlyos külpolitikai baklövéseket a legutóbbi időben.

1. *Visszavonták az atomfegyverek eltiltásáról szóló angol—francia javaslatokat, mihelyt a Szovjetunió igent mondott rá;* 2. *visszautasították a hidrogénbomba-kísérletek beszüntetésére irányuló szovjet javaslatokat;* 3. az utóbbi napokban Macmillan a washingtoni megbeszéléseiről szóló beszámolóiban mint mondotta, „nem voltunk ügyesek". Az eljárás az volt, hogy a négy nyugati hatalom — az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország és Kanada — megbízottai délelőttönként összeültek, s meghatározták, milyen álláspontot foglaljanak el délután a Szovjetunióval szemben. Igy a Szovjetunió mindig e négy hatalom szilárd tömbjével került szembe.

„Ez nem volt tárgyalás, s nem meglepő, hogy kudarccal járt"

— mondotta, majd arról beszélt, hogy *az atomfegyverek gyártásának engedélyezése Nyugat-Németországnak igen aggasztó lenne.* Kifejtette, hogy *Bonn az utóbbi időben amúgy is „feltűnően hevesvérű, és agresszív magatartást tanúsít"*, s ennek jele volt a diplomáciai kapcsolatok megszakítása tudni véli, hogy Jones *„nyilt kártyákkal játszott és betekintést nyújtott Straussnak az angol fegyverkezési tervekbe. Megegyeztek abban, hogy a szövetségi köztársaságnak nemcsak katonát kell adnia a NATO számára, hanem fejlett iparával és tudományos képességével is határozottan részt kell vennie a közös védelemben".*

Eisenhower beszéde csalódást keltett

Az Egyesült Államok gyorsítja a rakétafegyverek gyártását

A tőkés országok nagy lapjaiban már megjelentek az első visszhangok Eisenhower elnök legutóbbi televíziós beszédéről.

el az Eisenhower-kormányt illető bírálatokat és még kevésbé azt a tervet, hogy az amerikai kongresszus indít-

főbb programja: a rakétafegyverek gyártásának és kísérletezésének gyorsítása.

A megfigyelők véleménye szerint ris új irányt vett. merikai had- apota a

Újabb török provokációk a szíriai határon

A TASZSZ jelenti: A szíriai hadsereg vezérkari főnökségének adatai szerint november 8-án este egy török járőr minden ok nélkül tüzet nyitott egy szíriai falura. A szíriai népfelkelők alakulata kénytelen volt válaszolni a tűzre.

Ugyancsak a szíriai vezérkar jelentése szerint a legutóbbi 24 órában több török katonai repülőgép sértette meg Szíria légiterét.

MAGYAR FORRADALMI MŰVÉSZET

KIÁLLÍTÁS A MŰCSARNOKBAN

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulója ünnepségeinek egyik érdekes eseménye a Műcsarnok összes termeit megtöltő, több mint 700 műtárgyból álló kiállítás. Egyetlen alapgondolata e kiállításnak, hogy feltárja a magyar képzőművészetben csaknem egy évszázada tükröződő népi szabadságtörekvéseket. A kiállítás anyagának ilyen csoportosítása meglepetés azoknak is, akik figyelemmel kísérték művészetünk fejlődését és általában jól ismerték az itt kiállított műveket. A kiállítás többségét tevő képek, szobrok, grafikák a Nemzeti Galéria törzsanyagából valók, s láthatók voltak a múzeumban. De az alapgondolatot szolgáló csoportosítás teszi újszerűvé a már ismert műveket is, nem szólva olyan képekről — remekművekről —, amelyek talán még sohasem voltak kiállítva.

Már elöljáróban leszögezhetjük tehát, hogy — a kiállítás tanúsága szerint — a magyar művészetben olyan forradalmi vénára leltünk, amellyel büszkén ünnepelhetjük a világ első szocialista államának 40. születésnapját. De büszkeségünk jogos azért is, mert a legutóbbi évszázad alatt ismételten és nagy erővel fellángolt forradalmi indulat időtálló megfogalmazást nyert az adott kor képzőművészetében.

Az első terem legjelentősebb műveit tekintve világos, hogy a múlt század 90-es éveitől kezdve a művészek hallatlan érzékenységgel reagáltak koruk legégetőbb kérdéseire. A kritikai realizmus természetesen ritkán lépi túl saját határait, a valóság leleplező bírálatát, de ha *Fényes Adolf: Özvegy Napszámos* vagy az *Anya* című képein — bár vérlázító valóságot mutat be — belül marad a hat[illegible] *Grünwald Béla* [illegible] roly *A*[illegible] perialisták. De ez a háború — az orosz nép kivételével — a „van aki veszít és nincs aki győz" jegyében tombolt. Az idegen érdekekért halálba küldött emberek sorsát és az egész háború gyalázatát és iszonyatát *Mednyánszky* és *Vaszary* vádirat erejű képei tolmácsolják.

A háborúnak tehát egyetlen győztese az orosz nép volt, mert — Lenin útmutatása nyomán — már 1917-ben lerázta magáról a cári uralom és a koncessziós kizsákmányolók terhét. A világot alapjaiban megrázó forradalom útján elsőként a magyar nép követte. Az 1919-es magyar Tanácsköztársaság támogatására sorompóba álltak legjobb művészeink és e rövid időszakban olyan plakátművészetet hoztak létre, amelyhez hasonló világviszonylatban sem sok található. *Barta, Berény, Bíró, Pór, Uitz, Vértes* plakátjai művészi minőségüket és mozgósító erejüket tekintve ma is követendő példák.

A levert forradalom utáni fehérterror és negyedszázados fasiszta diktatúra sem volt képes megakadályozni a haladó eszmék művészi tolmácsolását. A két világháború közötti „nyugtalan idő" (Fényes Adolf hasonló címmel képet is alkotott), bonyolult művészi szándékaiból három párhuzamos törekvést emelhetünk ki, nagyjából társadalmunk osztálytagozódásának megfelelően. Így a polgári demokratikus, antifasiszta művészek csoportját, mint *Berény, Bernáth, Egry, Kmetty, Pátzay, Szőnyi* és mások, akik határozottan kiálltak a barbarizmussal szemben. A másik vonal a már említett plebejusok (Tornyai döbbenetes víziói). Végül a munkásosztályból kinőtt, vagy azzal eggyéforrt és követeléseiért félreérthetetlenül harcoló csoport. *Derfasizmus árnyékába borított Magyarországról, mint a felszabadulás utáni magyar valóságot tükrözni hivatott sok-sok mű.*

A kiállítás tradicionális anyaga bizonyítja, hogy lehet egyidejűleg átélni és művészi formába önteni az eleven élményt; bár a legutóbbi 12 év alatt ezt a tényt sokat és gyakran vitatták művészeink. A hibát ott követtük el, hogy nem igyekeztünk a saját hagyományainkkal érvelni az álokoskodással szemben. Hiszen amikor az orosz klasszikus példákra és a szovjet művészetre hivatkoztunk, akkor is ugyanaz a cél vezetett: az adott jelen valóságára fordítani a figyelmet. Ez magában talán sikerült, de a figyelem még nem élmény, az élmény még nem meggyőződés és enélkül nincs mű.

Az 1956 októberi ellenforradalom utáni szakasz művészi terméke a tiszta odaadás, a néphez mindhalálig való hűség bizonyítéka. Röpcédulák, plakátok, karikatúrák, festmények és szobrok fejezik ki az alvilági rohamot népünk, mindnyájunk szabadsága ellen. *Farkas Aladár* szobrai, *Kasitzky Ilona* rajzai, *Ék Sándor* festményei, *Legéndi* képei, rajzai és nem utolsó sorban *Pór Bertalan* nagyszerű Dózsa-kartonja tanúsítja, hogy művészeink álltak a gáton.

E nagyszabású kiállítás mindenkit meggyőzhet arról, hogy a magyar művészek legjobbjai mindenkor szószólói voltak a nép jogos követeléseinek, hogy realizmusuk éppen a néppel való egységükből fakadt. Ez az egység kell, hogy alapja legyen a mi élet[illegible]

Megérkezett Budapestre Vera Mareckaja, Az anya címszereplője

(Tudósítónktól.)

Pénteken este még forró moszkvai premieren játszott főszerepet Vera Mareckaja, a moszkvai Drámai Színházban, tegnap pedig már Budapesten volt, a margitszigeti szállóban elbeszélgetett az újságírókkal.

Vera Mareckaját több szerepében ismerjük, legutóbb *Az anya* című új szovjet filmben láttuk. De más a film, más a fényképes megint más a valóság. Ahogy szemben ülünk vele, s elnézzük őt, aki csupa mozgás, és jókedvű elevenség, szinte csodálkozunk: hogyan elevenítheti meg oly nagy átéléssel az egyéniségével oly ellentétes szerepet: Gorkij halhatatlan hősnőjét.

Amikor erről a legutóbbi filmszerepéről kérdezzük, mosolyogva mondja:

— *Magam is anya vagyok, két gyermek anyja. Ez talán a legfontosabb; kulcs a mű megértéséhez. Hiszen Gorkij Nyilovnája is mindenekelőtt anya, s csak azzal együtt, azon keresztül harcos és hős. Segített a nehéz szerep megformálásában az is, hogy Nyilovna tipikusan orosz jellem. Szerénysége, jósága és egyszerűsége, szépre törekvése mindig meghatott, valahányszor olvastam ezt a könyvet. Különösen az ragadott meg a jellemábrázolásban, hogy a társadalmi eszmélés milyen lelki kivirulással, szellemi gazdagodással, a jellem erejének micsoda növekedésével jár együtt, ennél a csodálatos asszonynál.*

— *Teljesen beleéltem magamat a gorkiji figurába. El kell mondanom egy epizódot. Az anya felvételei közben kisminkelve a filmgyár kertjében sétáltam, amikor feltűnt, hogy egy fiatal tűzoltó feltűnően figyel. Pedig nem cigarettáztam, nem követtem el semmi szabálytalanságot, nem értettem, hogy miért figyel annyira. Egyszer csak odalépett hozzám és megkérdezte, hogy nem-e Vera Mareckaja vagyok. Amikor igennel válaszoltam, elmosolyodott és elment. Csak később értettem meg, hogy miért figyelt rám annyira. Azt hitte, hogy valóban Nyilovna vagyok, hogy valóban ő az, aki a forradalom idején a munkásokat vezette.*

— *Péntek este nagyon izgultunk, hogy sikere lesz-e a darabnak, amelynek a címe: Messze . . . távol. Vidéken játszódik le ez a vidám színdarab, egy agronómusról szól, aki nagy fába vágja a fejszéjét, nagy feladatot vállal, de közben beleszeret a körzeti párttitkárnőbe, akit én alakítok. Nagy kedvvel, mert tetszik a darab, egyszerű, emberi és vidám.*

Megkérdeztük a művésznőt, hogy játszott-e Shakespeare-ben, hiszen a shakespeare-i vígjáték-hősnőt, úgy képzeljük el, mint az ő egyéniségét. Nem tévedtünk, mert amint kiderült, Vera Mareckaja egyik leghíresebb szerepe a *Makrancos hölgy* Katája. Az a művésznő, aki eljátszotta az *Egy életen át* széles skálájú szerepét, sikert aratott Goldoni Mirandolinája szerepében is, és szívesen emlékszik vissza Sardou: *Madame sans gene* alakítására.

Vasárnap este a Puskin filmszínházban díszbemutatón találkozik Vera Mareckaja a magyar közönséggel, amely már szívébe zárta őt, de ha közelebbről megismeri, még jobban megszereti színes egyéniségét.

Mezőgazdasági szakszervezeti küldöttség utazott Bulgáriába

A Bolgár Népköztársaság mezőgazdasági szakszervezetének meghívására szombaton háromtagú MEDOSZ-küldöttség utazott Bul[illegible]

meg csak tudomásul sem vette a Szovjetunió haladását az irányított rakétalövedékek kérdésében

és nem említette, hogy a Szovjetunió márciusban javasolta: kössenek nemzetközi egyezményt az irányított lövedékek ellenőrzésére.

A Lordok Házában a munkáspárti *lord Silkon* bírálta a nyugati hatalmaknak a leszerelés kérdésében tanúsított magatartását. Rámutatott, hogy hónapokat töltöttek el a londoni tárgyalásokon, s Jugoszláviával.

A lord Silkon által említett terv a jelek szerint már a megvalósulás stádiumában van. Jones brit hadianyagellátási miniszter jelenleg Bonnban hivatalos tárgyalásokat folytat. S noha hivatalosan tagadják,

lapvélemények szerint a nyugatnémet—angol közös rakétagyártásról folytat eszmecserét.

A nyugat-berlini *Tagesspiegel* **A vélemények abban többnyire megegyeznek, hogy a beszéd a nyugati rakétafegyver-program teljesítésének gyorsítására ösztönöz. A kommentárokból az is kiolvasható, hogy a beszéd az Egyesült Államokban és a többi tőkés országban egyaránt csalódást okozott.**

Az AFP jelentése rámutat, hogy

a beszéd alapján aligha ejtik

sok vizsgálatot

az amerikai technikai lemaradás okainak megállapítására.

A Reuter hírügynökség összefoglaló jelentése azt állítja, hogy az amerikai politika bírálóit a beszéd nem elégítette ki,

külföldön pedig „vegyes érzelmekkel" fogadták azt.

A jelentések kiemelik, hogy az elnök beszéde értelmében

az amerikai vezető körök leg-

a kutatás ma... Hírek szerint az a... sereg azt az utasítást ka... Pentagontól, hogy a Jupiter—C ballisztikus lövedék módosított változatát soron kívül alkalmazzák mesterséges hold kiröpítéséhez.

A lapok gúnyos hangon emlékeznek meg a beszédnek arról a részéről, amelyben az elnök bejelentette, hogy rakétamegbízottat nevezett ki.

Az *Humanité* megjegyzi, hogy a tőkés lapok „interkontinentális diktátornak, vagy cárnak" keresztelték el az újonnan kinevezett megbízottat. De

a becsületesen gondolkozó amerikaiak nem mulasztják el kijelenteni, hogy ha az Egyesült Államoknak most már cárja van is, mesterséges holdja viszont nincs, az oroszok ezzel szemben immár két szputnyikot bocsátottak fel, éppen azért, mert megszabadultak cárjuktól.

A *Daily Mail* írja: Szerettünk volna hallani valamit Eisenhowertől jövendő terveiről. Ehelyett megelégedett azzal, hogy világűr-csúcsminiszter kinevezését jelentette be.

Fel kellene készülni a világraszóló ipari versengésre is. E küzdelmek, főként a Kelet és Nyugat között valószínűleg még fontosabbak lesznek, mint a katonai erő megteremtése.

Ez Hruscsov legutóbbi beszédének nagy tanúlsága.

A *Birmingham Post* írja: Nem vitás, hogy az amerikaiakat az utóbbi években súlyos megdöbbenések sorozata érte.

A legutóbbi háborúban az Egyesült Államok a bombavető repülőgépek működési sugarán kívül volt, most pedig egycsapásra olyan céltponttá vált, amelyet harmadik világháború esetén pontosan célzott irányított lövedékek eltalálhatnak.

Eisenhower azt mondta, hogy az Egyesült Államok megtorló ereje még igen nagy. *Mi lesz azonban a jövőben?*

---

munkával varázsolják új életre az évezredes faszobrokat, hogy az új Kína dolgozói élvezhessék és megbecsüljék a múlt sok százéves művészi emlékeit. A zarándokok szinte elvesznek a sok-sok üdülő, kiránduló kínai család és diák között, akik nem Buddhának jöttek füstölőt gyújtani, hanem az ősi kultúra remekműveit megcsodálni.

A hangcsoui hegyek között nemcsak Buddha tisztelői találtak menedéket. Az egyszerű kínaiak benépesítették az erdőket és tisztásokat, a hősöknek emelt emlékekkel; számos szép legenda is szól erről a tájról. Ezeket a népi „szent helyeket" nem keveseb'ben látogatják, mint a templomokat. Ilyen például a *Tigris-forrás*, ahonnan a környék legtisztább, legfrissebb vize buggyan elő. Nincs jobb — mondják a helybeliek —, mint az ezzel a vízzel készített zöld levelű *Lun-cin-tea*. A Tigris-forrás melletti teapavilonban meg is ízleli minden látogató. Úgy szól a legenda, hogy a régmúlt időkben két szomjas tigris, víz után kutatva, mély barlangot vájt a hegyoldalba, s végül előbukkant a forrás. S hogy a legenda ma is él, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy éppen ottlétünkkor közeledett befejezéshez egy félig barlang-, félig ketrecszerű építmény, ahová rövidesen beköltöznek a „forrásalapító" tigrisek kései utódai.

Megnéztük a halastavat is, ahol tízezrével rajzanak az óriási aranyhalak. Ősi szokás, hogy nagy becsben tartják az aranyhalakat. De amikor jöttek a japánok, egytől egyig kipusztították — felfalták — őket. A felszabadulás után a népi Kínában újra benépesítették a tavat, s a sok-sok kiránduló eleséget vásárol, s eteti a „szent" állatokat, soha nem látott nagyságra és kövérségre hizlalva őket.

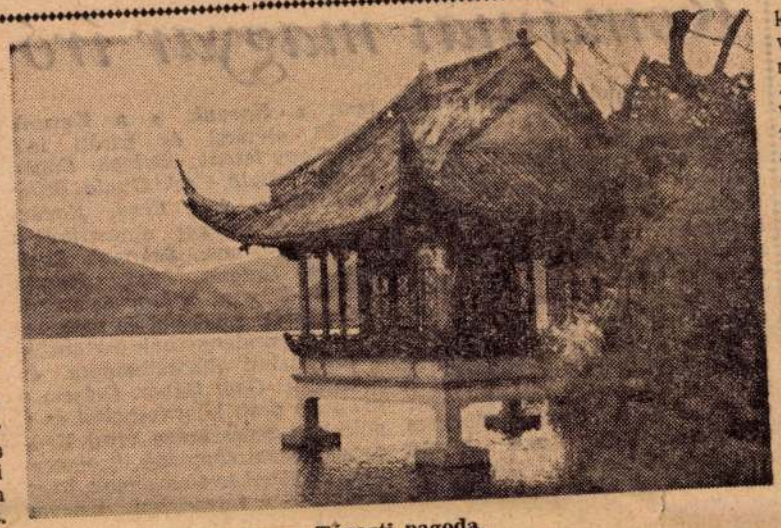

Tóparti pagoda.

De mind a legendáknál, mind a buddhista szenthelyeknél mélyebb hatást tett ránk egy történelmi emlék. *Ju-Féi* sírját díszes templom és sírbolt jelzi. Híres nemzeti hős volt, a XII. század elején. Diadalról diadalra vezette hatalmas seregét az idegen hódítók ellen. Azután árulók megrágalmazták — és Ju-Féit kivégezték. De amikor az igazság kiderült, az új császár pompás sírboltban helyeztette el földi maradványait. A *„hűség és hősiesség templomának"* hívják azóta is. De nem ez a templom ragadta meg elsősorban a figyelmünket. A bejárat közelében, de a hős sírjától mégis távol, több száz éve két primitív visszobor áll: *az árulók szobrai*. Kerítés veszi körül a merev vasalakokat, s mindig sokan állnak körülöttük, hogy — *leköpjék ezeket a szobrokat*. Több száz éve már, hogy a kínaiak megtanulták megvetni, leköpni az árulókat.

Amikor este Hangcsouba megérkeztünk, arról beszélgettünk, hogy az új szálloda valószínűleg a jövőben kiépítendő üdülő és idegenforgalmi központ első úttörő vállalkozása. Hogyan is telhetne üdülőkre és szórakozóhelyekre, amikor az új Kínának az iparosítás, a mezőgazdaság felemelése, az elemi szükségletek kielégítésének gigászi feladataival kell megbirkóznia? Másnap már szégyelltük kishitűségünket. A reggeli világosságnál a kis tavat övező hegyoldalakon *18 új nagy szanatóriumot és üdülőt számoltunk meg*. Mind az utóbbi öt-hat év alatt épült: a tengerészszakszervezeté, a textileseké, a területi szakszervezeti központé, a sangháji szakszervezeti tanácsé, a repülőké, nem is beszélve a régi burzsoá és földesúri nyaralókról, amelyekben most kínai munkások és értelmiségiek, főleg lábadozó betegek üdülnek. S eszünkbe jut a mi 70 kilométer hosszú Balatonunk, ahol tizenkét év alatt alig építettünk újat. Így hát Hangcsou szépségét már a kínai dolgozók tízezrei élvezik.

S közvetve bár, de élvezik mindazok — Európában is — akik néha-néha elgyönyörködnek a káprázatos kínai brokátokon, vagy a selyemszövésű tájképeken. Mert azokat a hangcsoui selyemszövőgyárban készítik. Nyilván azért alapították itt a gyárat, mert a festői környezet, a gazdag színekben virító százféle virág, s a kínai építőművészet emlékeiben dúskáló táj örök ihletője a tervezőművészeknek és a rajzolóknak, akik a csodálatos mintájú selymekbe és a művészi képekbe sűrítik Hangcsou szépségeit.

Két nap után nehéz szívvel búcsúztunk Hangcsoutól. S ma is fülünkbe csengenek az egyik kínai elvtárs szavai: *„Tudjátok — mondta — mi egész Kínát ilyen »földi paradicsommá« akarjuk varázsolni."*

Bebrits Anna

...arokon, Ivanyi ... és Bachmann Kálmánarchisták című kompozícióiban — figyelemreméltó a két kép tartalom-felfogásbeli különbsége —, már mintha többről volna szó. De *Révész Imre* kompozíciója: *Pánem* (Kenyeret!), *Kernstok Károly Agitátora* és végül *Munkácsy* Sztrájk vázlata a leghatározottabb útmutatás az elnyomott osztályok számára: szervezkedni, tanulni, harcolni!

Képekről szólni mindig nehéz, mert a képek, a képzőművészet általában éppen azt és úgy fejezi ki, ami szóra nem fordítható. Igy ez esetben is csak a művek tartalmi szuggesztiójáról adhatunk fogalmat, holott ez a formán, a színen, a kompozíción, tehát az ábrázolás erején keresztül érvényesül.

A századforduló utáni feszült és új kifejezési formák után kikivánkozó helyzetet tulajdonképpen a *Nyolcak* csoportja képviselné, de *Czigány, Pór, Tihanyi* és *Uitz* ez időből való és itt szereplő képe nem jellemző az egész csoport törekvéseire. Annál megrendítőbb sorát láthatjuk az úgynevezett plebejusok; *Koszta, Nagy István* és *Tornyai* csodálatos képei a szegény paraszti élet minden kizsákmányoltra általánosítható ábrázolása. Az első proletár festő, *Nagy Balogh János* megható és nemes hangú kis képein a dolgozókat és végtelenül szerény életkereteit jeleníti meg.

Az egyre élesedő társadalmi ellentét feloldása az 1914-es háborútól remélték az im-

kovits, Dési Huber és a volt Szocialista Művészcsoport. amelynek tagjai közül sokan mártírhalált haltak a szabadságért és a szocializmusért. Ezek a fiatalon elpusztult művészek példát adtak pártosságból. és munkáik eszmei hitelét a művészi megjelenítés vitathatatlan színvonala biztosítja. *Kondor György Hajnal a vonaton, B. Juhász Parasztlány feje, Sugár Andor* munkaábrázolásai. *Goldmann György* szobrai. mint a *Gondolkodó munkás*. vagy a horthysta *Rendőr*, úgyszintén *Mészáros László* remekmívű szobrai és rajzai kiváló. ma is helytálló. szocialista művek. Derkovits. Dési Huber és a Szocialista Művészcsoport alkotásai önálló egységekként. külön-külön termekben kerültek kiállításra. s ezzel a hangsúllyal régi adósságot törlesztettünk ez elhanyagolt tradíciónk iránt.

Az emigrációba kényszerült művészek Európa különböző pontjain harcoltak a művészet eszközeivel a fasiszta-imperialista elnyomás ellen. Moszkva, Berlin, Párizs volt bölcsője e bátor műveknek s menedéke a művészeknek, de *Pór Bertalan, Ék Sándor, Szilágyi Jolán* művei a munkásosztály szolgálatában a magyar művészet egészét gazdagítják.

Kádár Györgynek a haláltáborokban készült remek grafikái a fasizmus minden rémségét felidézik. Élményszerűségüket növeli, hogy éppen egy esztendővel ezelőtt megéltük — akik megéltük — a fasizmus feltámasztásának irtózatos kísérletét.

Kétszer szabadított fel bennünket a Szovjetunió s mindkét felszabadulás után megkísérelte a magyar művészet, hogy „élni tudjon a szabadsággal". Az 1945 utáni szakasz művészete sok kérdést felvet, főleg a felelősség kérdését. Nem mintha nívótlan lenne ez az anyag, de többségéből éppen a meggyőződésnek az a tüze hiányzik, ami a két világháború közötti, vagy akár még előbbi korszak haladó művészeinek az alkotásaiból perzsel. Nem is hivatkozom szocialista művészekre, de Bernáth Aurél képe. a téli táj varjakkal a maga jelképes mivoltában is meggyőzőbb híradás a

tömödszernek, a szocialista realizmusnak. amely már nem a bírálat, s különösen nem a tagadás álláspontját képviseli, hanem feltárja az előremutatót, s megfogalmazza az egész dolgozó nép vágyát, törekvéseit, eredményeit.

Oelmacher Anna

zám és nagyon melegen azt mondta: „Szinte hihetetlen: mintha csak az anyámat látnám."

Vera Mareckaja, hol oroszul, hol franciául, hol angolul beszélget az újságírókkal, akik kérdésekkel ostromolják: a filmet, vagy a színpadot szereti-e jobban.

— *Mind a kettőt szeretem. A*

Gerlaba, Kovács István MEDOSZ-titkár vezetésével. *Barta Elek*, a MEDOSZ gépállomási osztályának vezetője és *Pocsai István*, a MEDOSZ Hajdú-Bihar megyei területi elnöke vesz részt a küldöttségben. A magyar szakemberek három hetet töltenek Bulgáriában, s a bolgár mezőgazdasági szakszervezet munkáját tanulmányozzák. (MTI)

Négynapos nemzetközi akusztikai konferenciát tartottak Budapesten

Befejeződött az Optikai és Kinotechnikai Egyesület négynapos nemzetközi akusztikai konferenciája. A konferencián a magyar szakembereken kívül 24 külföldi — szovjet, lengyel, csehszlovák, kelet- és nyugatnémet, osztrák és dán — tudós, fizikus, szakember vett részt. Beszámoltak az akusztikai tudományban elért eddigi eredményekről, kicserélték véleményüket, tapasztalataikat.

Méliusz József:

Romániai magyar író Budapesten

Most esztendeje, hogy odahaza, Bukarestben minden gondolatom Budapesté volt. Budapesté, ahol annyit jártam ifjúságomban, és ahol harminc évvel ezelőtt, egy angyalföldi irdatlan bérházban ismertem meg először a pesti embert. S ahányszor csak visszatértem ide — utoljára húsz éve már! — mindig újra az enyém lett Budapest; az emberek, akik között forgolódtam, előbb csak a prolik, azután a kommunisták. És az enyém volt a Pilvax és a Nemzeti Múzeum talápzata, Dési Huber István műterme, a kávéházi ablak üvege, amely mögött Nagy Lajos írt, az Oktogon és a Körút sarka, ahol utoljára láttam József Attilát, és a kopott szerkesztőség, ahol Darvas Józseffel beszélgettem. Az enyém volt az aszfalt is, és a kövezet, amelyen lovasrendőrök kardlappal verték szét a tüntetőket, a várost övező füstbeburkolt kép és a Duna, amely annyi halottat látott.

Mindezekre, és annyi mindenre, amit csak egy befejezhetetlen regény mondhatna el, mindezekre most egy éve oly élesen gondoltam, mint ahogyan csak végzetes pillanatokban gondol az ember legfájdalmasabb és legszebb emlékeire. Az október végi és november eleji napokban rohantak meg a látomás erejével ezek az emlékek, hiszen eszmélésemnek, amelynek végső foglalatot és tartalmat Erdély adott, a hazai proletariátus, Budapest is színtere volt. József Attila és Nagy Lajos budapestiek akárcsak a *Korunk*, s a Korunk körüli elvtársi és baráti írói kör, *Nagy István, Balogh Edgár, Bányai László, Csehi Gyula, Szilágyi András, Gál Ernő, Kovács György*, és akiket elpusztított a Horthy-fasizmus, *Salamon Ernő, Kovács Katona Jenő, Korvin Sándor, Brassai Viktor* és mindnyájunknál különbül és nagyszerűbben, mindannyiunk ösztönzője a forradalmi állhatatosságra és okosságra: *Gaál Gábor*. (Nézem a sok szép pesti könyvesboltot és a polcokon reneszánsza virul Krúdynak, Kosztolányinak, Szomorynak, de sehol nyoma annak, hogy a haladó, a forradalmi magyar írásnak olyan remeklői is éltek és élnek, mint a Korunk felsorolt és fel nem sorolt írói . . .)

Ifjúságom nemzeti elnyomatásban telt, és az ország, ahol elnyomtak és üldöztek, ellenséges és idegen volt számomra akárcsak Horthy Magyarországa.

Erdélyben voltam mégis otthon, bár a földesurak, a kapitalisták, az erdélyi grófok Romániája idegen, mérges levegőjű világ volt számomra, s az életet csupán az elkövetkező forradalomba vetett hitem tette lehetővé határai között. És íme, ez az ország ma hazám, magyarként vallom hazámnak, az enyém, minden pórusomé, és minden porcikámé, mert ez az új, a forradalmi szocialista állam. A párt teremtett belőle hazát, számomra és mindannyiunk számára.

Onnan, hazámból figyeltem vetájtékben ázón egy esztendő előtt Budapestet, és ahogy tudtam, kevéske, de egész írói erőmmel igyekeztem segíteni a szocialista Magyar Népköztársaságot, írással és szóval, gonddal és szorongással.

És ma itt járok, egy esztendő múltán, a sebhelyes, szabad és szépülő Budapesten. Elnézem a csodálatosan nyugalmas és szép őszi budai hegyekről a harminc éve ismert képet. Körül, amerre szem ellát, az ipari negyedekből felszálló füst és pára. Budapest dolgozik és termel, alkot és él.

A vörös csillag, amerre a szem eltekint, mindenünnen rám szikrázik az aláhajló estéből. És rájuk gondoltam, hazai elvtársaimra, magyarokra és románokra, internacionalista szívükre, amely esztendővel ezelőtt, az enyémmel együtt, Budapestért vert, a magyar nép sorsáért és a mártírokat adó magyar kommunistákért.

Rágondolok a marosvásárhelyi Simó Géza gyárbeli munkásra, aki a november eleji üzemi gyűlésen egy munkapadról beszélve fegyvert kért, hogy a magyarországi elvtársaknak segíthessen. Rájuk gondolok, a marosvásárhelyi munkásasszonyokra, akik a gyűlésen munkájukat és ételüket ajánlották fel az ellenforradalommal harcoló, elárult és hátbatámadott magyar kommunista elvtársaknak. A román pártfunkcionáriusra, aki későn éjszaka robogott be hozzám, hogy mondjam el neki az éjfél utáni híreket, mert nem tud magyarul és nem érti, Budapesten mit mon-

Karlovy Vary 1970. máje,

Oelwacha Anna

MLEKO

»FIGYELŐ«
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Tiszántúli Napló Debrecen

Megjelent: AUG 12

A haladó társadalomtudomány szempontjai szerint rendezték át a Déri-múzeum régészeti anyagát

Mint már lapunkban megírtuk, a Déri Múzeum régészeti osztálya és képtára szombaton délelőtt 12 órakor nyílik meg, amelyen a kultuszminiszter képviseletében dr. Kardos László miniszteri osztályvezető fog megjelenni.

Az ünnepélyes megnyitást megelőzőleg csütörtökön délután öt órakor a múzeum vezetősége a Párt és tömegszervezetek kulturfelelőseinek bemutatta a kiállításra kész helyiségeket.

Dr. Patay Pál régész, egyetemi tanársegéd, akit a régészeti osztály berendezésére küldtek le a Közgyűjtemények országos főfelügyelőségétől, kalauzolta a megjelenteket az újonnan megnyíló régészeti osztályon. Az osztály egyelőre két szobában helyezi el anyagát.

Dr. Patay elmondotta, hogy az itt látható régészeti anyagok mind Debrecen-környéki, illetve a Tiszántúl északi részén feltárt leletek. Természetes, hogy a leletek osztályozása, most már a haladó társadalomfejlődés tudománya szempontjai szerint történt. Mivel a vadság fokozataiban még nem történt letelepedés a Tiszántúl északi részén, ezért a régészeti anyagok bemutatása a barbárság alsófokától kezdődik és egész a honfoglaló magyarok letelepedéséig, a civilizáció kezdetéig tart. A civilizáció kezdetével a tárgyak régészeti jellege már megszűnik. A kalauzoló régész magyarázatait a megjelentek nagy érdeklődéssel hallgatták. Egyébként a tárgyak számára készített üvegszekrények belső berendezését a szakszerű szempontok figyelembevételével Menyhárt József elvtárs festőművész munkálta ki.

A második emeleten elhelyezett képtárat Ölmacher Anna művészettörténeti előadó mutatta be.

A képgyűjtemény pompásan mutatja azt a történeti fejlődést, amely a 18. századbeli Kupeczki és Mányoki festőktől indul ki és a párisi, majd a nagybányai festőiskolán keresztül eljut Kernstock agitátoráig, amely kép már egy merőben új világ eljövetelét jelképezi.

Az új szempontok szerint elrendezett régészeti osztály és képtár feltétlenül nagy érdeklődést fog kelteni a dolgozók részéről.

it kolhoz-
ek a kol-
zetője lett

időkben
harado'tabb
számítozt
c. A bajo-
ics kezdte
először is
tűnő kádc-

Prokofjevicset a magas állami tisztségig?! A szovjet ember nem hisz a sors szeszélyeiről szóló dajkamesékben... Prokofjevics sem a sors különös kegyéből vit'e sokra; a szovjet államban minden becsületesen dolgozó embernek megvan a lehe'ősége arra, hogy

csak az ifjúság ünnepe, hanem mindenkié aki a béke őszinte hívének vallja magát. Természetes hogy az édesanyák csaknem olyan lelkesedéssel várják a Találkozót mint fiaik, hiszen az anyák sohasem nem akarták háború. Sohasem akarták azt, hogy fiaikat, akiket olyan gonddal és szeretettel neveltek, vágóhidra küldjék a kapitalisták érdekeinek megvédéséért. Mennyivel szívesebben engedik az anyák gyermekeiket a VIT-re ahol éppen a béke mellett fognak tüntetni, állástfoglalni. Hetvenöt nemzet fiataljainak képviselői jönnek el hozzánk, hogy velünk örüljenek, ünnepeljenek, megnés

MDK

Oelmacher Anna

Fiatal anya, olaj

Fiatal magyar Képzőmüv. Főv. Képtár kiáll.29.
1946. dec. 12 l.

nák kerüköltsége horganylemez

folyóméterenként 3.70 korona, ö

Tisztelettel ké

odázhatlan munka kivihető legy

Vajdahunyad, 191

KINTETŰ ORSZÁGOS

ÁNAK

B U D A P E S T.

rjesztem a helybeli kir. járásbiróság
kir. járásbiróság által használt hiva-
ó által lakásul használt épület fede-

mult évben lett volna újjal kicseré-
ak helyenkénti leverését közvetlen a

Oelmacher Anna

ikke

Iván Szlárdról.

l. Fővárosi Nép-
nivelési Központ
XXVII. katalo-
gusát.

63081 szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának, folyó évi május hó 16-án 335 szám alatt kelt felterjesztésére, tudomás és további megfelelő eljárás végett kiadom.

Budapest, 1911, augusztus hó 29-én.

A miniszter h e l y e t t :

Oelmacher Anna festőművész és művészettörténész,

a szolnoki művésztelepen beszélgettünk Szabó László szobrászművésszel. Néhány évvel ezelőtt egyik szolnoki kiállítása kapcsán Oelmacher Anna írta, többek között: „A művesség, az anyag ismerete, szeretete, idomításának képessége alaprető mindenfajta képzőművészeti ágban, de különösen érvényes ez a szobrászatban. És aki, mint Szabó László kétkezi munkásként, vasmunkásként kezdte pályafutását, az biztos, hogy jobban uralja anyagát, mint bárki más. Követ, fémet és fát kell kezessé tenni, belőle kibontani a bennerejlőt és megtalálni a gondolatnak leginkább alkalmas matériát. Szabó Lászlónak egyik legvonzóbb képessége, hogy szinte tévedhetetlenül választja az ideát legpontosabban tartalmazó és kifejező anyagot..." stb.

Szabó László szobrászművésszel beszélget Pálréti Ágoston

82. VI. 10. 20. 20 /Kerekes/

Velmacher Anna 7

Emlékkiállítás a Korányi Szanatóriumban

Magyar Hírlap 1973 XI. 312

OELMACHER ANNA, festő

A dr,Tóth Lászlóné,dr,Kunvary Bella féle gyüjteményben
A Szocialista Művészcsoport/Sugar Andor és Oelmacher
Anna/és a szentendreiek egészitik ki az anyagot.
39.old

Hallama Erzsébet: Modern Magyar Képtar Pécsett 37.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz. Bpest.

Oelmacher Anna

Kubikos, 1942

ceruza, papir 16,5x18,5cm

Budapest, MNG.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 263.o.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 SEP 20.

Dolgozók Lapja Komárom

Oelmacher Anna, művészettörténész

II. KERÜLETI KÉPZŐMŰVÉSZEK ESZTERGOMBAN

1694

22-én szombaton Oelmacher Anna művészettörténész nyitja meg Esztergomban, a Tervező Iroda klubjában azt a képzőművészeti kiállítást, amelyen a főváros II. kerületében élő alkotók mutatkoznak be a kisváros közönségének. A tárlat október 8-ig tekinthető meg.

(ATSC) 2:33:05. 2. Petrovics Tibor (Árpád Gimnázium) 2:43:06. 3. Major Árpád (TBSC) 2:49:35.

Oelmacher Anna

Házmesternő,1936

olaj,vászon 126,5x61,5cm

Budapest,MNG.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 265.o

Oehmacher Anna

Az 1940-ben megalakult Szocialista művészek szervezetének tagja volt.

Kampis Antal: A magyar képzőművészet története.

Képzőmű, 1942. júl. 29.

OELMACHER ANNA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
250./.-OELMACHER ANNA,- Önyám, /1930/.-linoleum.
19+ 17 cm.-Ltsz.68.622.-309.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények, III. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Odnacka Anna

A Szocialista Művészek Szervezeté-
nek tagja -emlitve

Népszava 1972 julius 29
1o.old.

OELMACHER ANNA, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Munvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
251./.-OELMACHER ANNA.- Önarckép, /1927/,-olaj, vászon,-40+ 32 cm.-Ltsz.68.625.- 309.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények, III. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Oelmacher Anna

Üres a tanyája, olajfestmény

Magyar Képzőművészeti Kiállítási Katalógus 1946

Oelmacher Anna, művészettörténész

„A szocialista képzőművészet nyomában" címmel tette közzé cikkeinek és katalógusszövegeinek javát Oelmacher Anna.

Falus Róbert: Könyvszemle.
Népszabadság, 1976. febr. 3.

A MNG -ban a Szocialista Képzőművészek Csoportja tárlatán részt vett Kondor György, Nagy-Feketo Béla, Fenyő A. Endre, Oelmacher Anna alkotásaikon visszatér az üres tányér, a tiszta háziasztal.

Magyar Hírlap 1975/315/4

Wagner I

Oelmacher Anna

A Szocialista Képzőművészek Csoportja 1942-es adatai szerint a művész a Csoport tagja volt. — „A Szocialista Képzőművészek Csoportja 1934–1944" ámű kiállításon szerepel „Csendélete" (repr).

–vánay–: Tárlat a munkásatthonban. Csepel, 1976. jan. 30.

Oelmacher

A Szocialista Képzőművészek Csoportjához állmak közel:Gádor ásó kubikosa,Bokros Birman 194o-es,talicskát tolo kubikusa, Oelmacher kubikus rajza.

Aradi Nóra:A Szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974
128.o.

MDK

Oelmacher Anna, festő

Bodajk.

Omike. - II. Képzőm. kiáll. - 1942 jan. - Tm.

Oelmacher Anna, festö. MDK

Napfény. Olajf.

Szán magyar müvész. Föv. Képtár kiállitásai.XL.
Budapest.1948.okt. Kat.9.l.

MDK

Oelmacher Anna

"Nő kalapban", pasztell

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 10.l.

MDK

Oelmacher Anna

Üres a tányér, olajf.

I. Művészeti Kiáll. Kat. 1946. Jul.-7.-Jul. 28.-ig.
11. lap

Oelmacher Anna

M.D.K

Németh Lajos: A szocialista képzőművészet csoportjainak története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 87 l.

M.N.A.

Oelmecher Anna

Tanulmányokat folytatott a Kiskolci Művésztelepen

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 462.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1965.

Oelmacher Anna M.D.K.

festő

Napfény. Olaj. kův. tul.

Szász magyar művén. kiállítás
kat. Bp. 1948 9.

M.D.R.

Oberpräsidium der Provinz Hannover

Hannover

Abteilung für Volksbildung

Volksbildungsreferent

Hannover, den 21. Juli 1924

Herrn Bürgermeister Dr. Tramm

Hannover

Sehr geehrter Herr Bürgermeister!

Oelmacher Anna

"észvétele a Történelmi Emlékb

Magy r Nemzet 1967 márc.1.

MDK

Oelmacher Anna

Részvétele a Történelmi Emlékbizottságban

Magyar Nemzet 1967 márc.1.

Lev lapok, képeskönyvek

122-630

127-928

MTM

MTM

r G y u l a urnak

Bizottsága elnökének,

B U D A P E S T.

.-án 282 szám alatt kelt becses

Mihály munkavezető esztergomi

ényesitve tisztelettel vissza-

Oelmacher Anna, festő

sz.1908 jul.25.Füzesgyarmaton. Előbb Fényes Adolfnál, majd a Képzőmüv.Főiskolán Glatz Oszkárnál és Réti Istvánnál tanult. 1930.rajztanári képesitést nyert. 1928.Bécsben, 1933.Délausztriában és Velencében járt tanulmányuton. XXXXXXXXX A Főiskola ifjusági kiállitásán - 1928.- szerepelt először a nyilvánosság előtt. Kiállitott a Szinyei Társaságban, a N.Szalonban és az Ernstben. 1934-től a Szocialista Müvész##-csoport tagja. Nagy müvészi fellendülése a felszabadulás után kezdődik. 1945 óta mükritikával és müvészeti irodalommal is foglalkozik a festésen kivül, to-

vábbá a Szépmüvészeti Muzeum Modern Képtár osztályának előadója. A felszabadulás óta minden kiállitáson szerepelt müveivel, továbbá ő maga is számos kiállitást rendezett Bpesten, vidéken és külföldön. Egyebek közt O.A. önálló rendezései voltak a firenzei, római, bécsi, párizsi és bruxellesi m. repr. kiállitások.

Jelenleg /1951 szept./ sajtó alatt van Fényes Adolfról szóló tanulmánya és oeuvre-katalogusa.

nis nach einer exakten Aufze

hat auch die Herausgabe eine

gend notwendig gemacht. Diese

tet und werden die ersten Bä

bereits im Drucke gelegt sin

nen. Die Zentralkommission wi

schuldige Gegengabe zur Verf

Oelmacher Anna

„A költő" és más műveivel vett részt a miskolci művésztelep 25 évét bemutató kiállításon.

A Művésztelep képkiállitása

Északmagyarország 1948. okt. 3. 4.1.

OELMACHER Anna fertő, kritikus

OMIKE 1909-1944 299
301
505

(Oelmacher Anna)

Cikk

( ) Barcsay Jenő.
Valóság 1948.
70, 71-l

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JANUÁR** 3. hét

11 Vasárnap		Szent Család *Ágota*
12 Hétfő		Ernő *Ernő*
13 Kedd		Veronika *Vidor*
14 Szerda		Hilár *Bódog*
15 Csütörtök		Rem. Sz. Pál *Lóránt*
16 Péntek		Marcell *Gusztáv*
17 Szombat		Antal *Antal*

M.D.K.

Ölmacher Anna

A Fókusz második csoportkiállitásán szerepel müveivel, irja Berend Ilona: "Heti kiállitások" c. beszámolójában.

A "SZinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli. 1-7. III. évf.
27. sz.

1021

Oelmacher Anna művészettörténész

1978. II. 17. Kossuth 21,34 Áné

Láttuk, hallottuk...

- Az 50 éves művésztelep alkotásaiból rendeztek kiállitást a Szentendrei Képtárban. Elég sok, és sokféle alkotást néztünk itt végig Oelmacher Anna művészettörténésszel. Nem tudom beszélhetünk-e egyáltalán szentendrei iskoláról?

- A lokális együttes, a helyi varázs fogja össze a festőket, de nem iskolává, csak együttessé. Kölcsönhatások föllelhetők természetesen, és a régi telepnek az együttese szorosabb együttest képezett, mint amiről most beszélhetünk.

- Mégis mi az ami közös a szentendrei művészetben?

- Maga a város a közös. A lenyügöző, a varázslatos környezet, a szerb templomok, a patak, a szerb vallásnak különböző ikonográfiai darabjai. Maga a hely varázsa fogja össze őket. A témák rokonsága fogja össze őket.
De Kmettyt nem lehet összetéveszteni Czóbellel, pedig mind a ketten ott dolgoztak, ott festettek. Még ráadásul elmondhatom, hogy egyik is, másik is járt Párizsban, mondjuk Czóbel sokkal többet, és az ő érzéki szinessége minden képen megjelenik.
De Kmetty ott is, itt is, egy kristály rendet teremtett a maga művészetében.
Tehát iskola se a régi mesterek közt, és a maiak közt sem fedezhető fel.
Szentendre ma azért van az élen, mert sok tehetséges fiatalt foglalkoztat, illetve sok tehetséges fiatalnak adott gyönyörü otthont, azt a bizonyos Kálvári hegyet és ezt az ujjá épitett régit. Ezek a fiatalok már mind a legszélsőségesebb festői felfogásban dolgoznak, amelyhez én azért nem tudok hozzászólni, mert a képek nem szólnak hozzám. Nem szólitanak meg. Nem inditanak bennem sem érzelmi, sem intellektuális folyamatot és az a kinos benyomásom van, hogy előre gyártott elemekből készülnek, ennél fogva nélkülözi azt a minimális érzelmi hatást, amitől mütárgy lesz a mütárgy.
Azt nemném mondani, hogy annak a Kálvária hegynek a legkitünőbb alkotói éppen a szobrászok, hiszen láttuk Rózsa Péternek, a gyönyörü, dus formáju asszonyait, láttuk Csikszentmihályi Róbertnek müveit, Ligeti Erika, Asszonyi Tamás müveit, amelyekkel atmoszférát teremtettek abban a csodálatos öreg pincében. Ott otthonosan járkáltunk, ezek a müvek szóltak hozzánk. Rólunk, a mi világunkról szóltak, a mi nyelvünkön szóltak.
Nagyon szép a szobor része a kiállitásnak.

A körösmezei üdülőszálló étterme.

A KASSAI MUNKÁSÜDÜLŐ.

Az üzemek munkásainak üdültetése céljára a Bankó-hegyen a Kassa szabad királyi város közönsége által adományozott két kataszteri hold nagyságú területen egyelőre 180, később 400 férőhelyes üdülőt épít a székesfőváros.

A tervek beszerzésére *Szendy* Károly polgármester elgondolásának megfelelően 1940. év tavaszán kassai építészmérnökök bevonásával szűkebbkörű tervpályázatot tartott a polgármesteri XIII. ügyosztály. A tervpályázat eredményeként az üdülőház megtervezésére *vitéz Őry* (Oelschläger) Lajos építészmérnök kapott megbízást. A tervek alapján az építkezés 1941. év szeptember havában megkezdődött és bár a munkálatokat gyakran leküzdhetetlennek látszó beszerzési nehézségek hátráltatták, az építkezés 1941. év végére az alagsori falegyenig haladt.

Kassa környékének egyik legszebb helyén, a Bankó-hegy tengerszín felett 407 méter magas tetején, javarészt a déli lejtőre néző szobákkal, nagyobbára kelet-nyugat irányú vonulatban máris látható a mintegy 105 méter hosszú, nagyszabású üdülőház-építkezés főelrendezése. Az

Földszinti hall
a körösmezei üdülőszállóban.

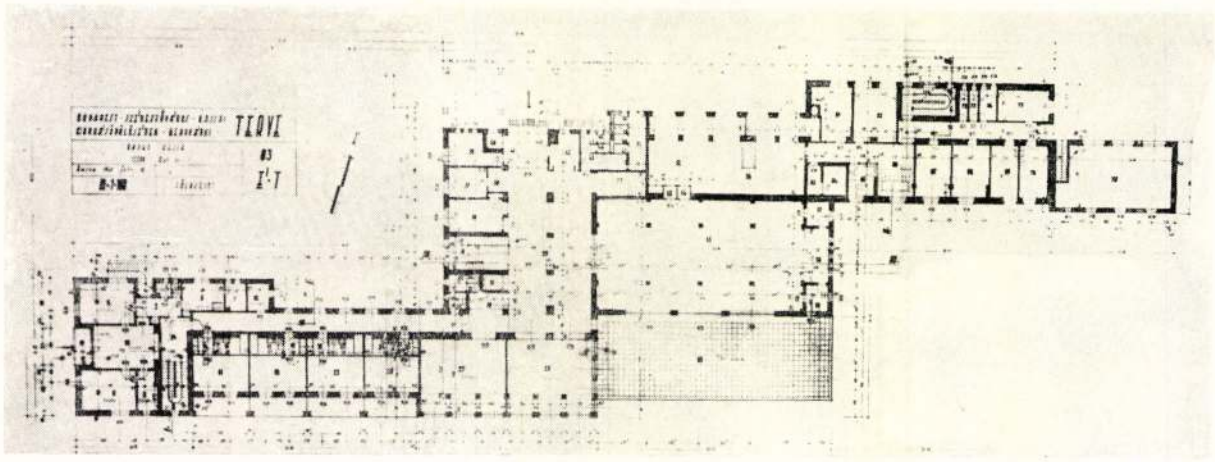

A kassai munkásüdülő földszinti alaprajza.

alagsorban a központi fűtés helyiségei, tüzelőszer és egyéb raktárak, a házmester és a telepőr lakása, meg egy kisebb házi mosóüzem helyiségei vannak. A földszinten a szállodaüzem, nagy étterem, konyha, társadalmi helyiségek, könyvtár, olvasóterem, továbbá az a nehány gazdagabban kiképezett szoba kap helyet, amelyek a munkásüdülő hivatalos vendégeinek elhelyezését biztosítják. A földszinten van a szállodaigazgató lakása is. Az I. és II. emelet azonos alaprajzzal az egy-négyágyas, legnagyobbrészt déli tájolású, szép kilátású szobasorokat foglalja magában.

Az egész épület a gépkocsiszínnel együtt 19.547 m³ ürtartalmú. Homlokzata részben kőburkolatú, nemesvakolatú, megjelenésében magyaros architekturát mutat, a kivitelezés ácsszerkezetű fedélszékkel, cseréptetővel történik.

A munkásüdülő építési költsége a jelenlegi előirányzat szerint mintegy 1,400.000 pengő.

~~Boskó Géza~~

Oelschläger Lajos
épitesz

l.

Terés Forma
1926. 4. 7
6, 7. l.

Második példány

mót kronóról mely
rebélyi rom. kath. templ.
nálitok építési anyag
mai napon hiány nélkül

–

cement, 3 fuvor fa és 6 fuv. tégla)
r.)

ifj. Oelschläger Lajos

építész.

Szül. Kassa 1896.

Oklevelet nyert 1921.

Műegyetem 15. l.

Stahremberg C. B.

Derékig, balra, tojásdad me
omlik, lehajtott gallérját csipke
bátja felett széles szalagot hord

CORRADO BALTASSA
SIGNORE DI STARHEMBERG
DEL CONS SECRETO DI
S. Mta CESAREA, STATHAL

Rm., mér. a vk.

Szn. 198-
332-900-15

Oelschläger Lajos

kassai műépítész
1940-ben a nehelsfőváros
Bankói üdülőháza
nek tervpályázatán
első díjat nyert 1 a
kivitelezéssel is őt biz-
ták meg. A kassai
tűzőrségi laktanya, az
iparkamara, a neo-
log zsidó templom és
a kassai Kapitol-
mozi terveznje és épi-
tője.

Mihalik Sándor közlése

Sikátor, tpl

2

Oelschläger Lajos
(Öry)

A Kassai munkás-
udöls építésére 1940-ben
szükebb körű pályázat
utján nyert megbizást.
1941-ben az építés
az alagsorfalegjenig
haladt.

Halászközép 1941

119. l.

számla terhére utaljon ki. B
ter rendeletéből: Dr. Rónay

Főtisztelendő

K o n k o l y i B a r n a úr
a Magyar Konventuális Minoriták eg
rendfőnökének

E g e r :-

Szives tudomásul, másolatban
zal közlöm, hogy az utalványozott
összeg elszámolása a Műemlékek Orsz
gos Bizottsága utján lesz elém terj
tendő.

Budapest, 1928. évi május hó 9-én.

Zoltán s.k. miniszteri tanácsos.

A Hivatal

Petzm

s.

Oelschlager

kassai építész

1939 AUGUSZTUS

Csütörtök 3.

Oelschläger

kassai építész ter-
vezte a kassai orth.
zsinagóga épületet

Péntek 4.

amely impozáns szép
épület. Gerevich mondja,
hogy fiatalember, s hogy
Kassán több modern

Szombat 5.

épületet tervezett.
A kassai orth. zsidó-
templom, bár modern
építmény, felsőma-
gyarországi pártázatos

Jegyzet.

renesszánsz stílusban
van épitve

6

Zsebnaptár 1939

Sulyovszky István udv. tanácsos, nekai gróf Andrássy Dénes volt jószágigazgatója a legmelegebb pártolással és rénletes indokolással terjentette bizottságunk elé Kalatovics Vendel, a Krapnahorkaváraljai Andrássy-Mauzoleum őrének kérvényét a háborúra tartamára évi 200-200 korona drágasági segély engedélyezése iránt.

Az őr évi járandósága nabad lakáson kívül évi 600 korona fizetésben, 100 korona ruha-, 100 korona fa-illetményben és a mauzoleum őrök lámpája rénére olaj beszerzése címén 200 korona átalányban, összesen tehát 1000 koronában állapíttatott meg, ami ~~[illegible]~~ megfelelő volt és az őr megélhetését annál inkább biztosította, mert a mauzoleumot látogató vendégek rénéről is jutalmakban rénesült. A jelenlegi vinonyok között azonban az őr még tagú családjával járandóságából megélni nem képes és mint ő maga előadja ~~[illegible]~~ és mint Sulyovszky ír is megerősíti és az ott is vraskosló rendkívüli drágaságra vonatkozó adatok közlésével bizonyítja, valósággal éhezik.

Tekintve Kalatovics Vendel hű és kifogástalan volgálatát, amelyhez már nékai gróf Andrássy Dénes teljes megelégedését érdemelte ki és amelyért Sulyovszky ír jelentése szerint általános elismerésben rénesült, kérésén ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~, méltányosnak tartjuk és rénére az 1914.-1917. évekre évi 200,

Oelschläger

l. Épitéz Kassa

Kiss Tibor dr és Lux

Géza: 1939. évi épi-

tészeti tanulmány-

út a vuiza Gatolt

Felvidéken Bp.

1939. 3. 4.

KŐBÁNYÁI:
ERDŐBÉNYE,
KIS-KIRVA,
KIS-KÖVESD.

FIÓKÜZLETEI:
DEBRECZEN,
Piacz-utcza 85.
TÉCSŐ,
Máramaros megye.

BECK S

KŐBÁNY

BEL- ÉS KÜLFÖLDI M

SIENIT-SIREMLI

:: DEBR

KÖZPONT

ERDŐ

SÜRGÖNY-CZIM:
BECK ERDŐBÉNYE.

Tit: Művelékek G

Méltóságo

Oelschläger Lajos

Kassai építészmérnök tervezte a Kassai munkásszállót, mely Budapest székesfőváros Költségén a Bankóhegyen épült. Fenti szükebb körre tervpalyázaton nyerte a megbízás. Az építés 1941re maradt.

Halász Közép 1940

114. l.

1912. 373. szám.

A műemlékek tek. orsz. bizottságának

Budapesten.

Hivatkozással a nagy méltóságú magy. kir. vallás és közoktatásügyi ministerium 1909. jun. 17-én kelt 41704. 1909 számú és a műemlékek tek. orsz. bizottságának 1912. május 9-én kelt 68. 1912 sz., úgymint 1912. jul. 4-én kelt 1912. 466 számu leiratára a tisztelettel alólirt presbyterium a beszterczei ág. hitv. ev. templom helyreállitására készült költségvetést (a falak, boltházitások és pillérek vakolása, a kőbeli részek tisztitá-

Oelschleger

Kassai építész

irod

Kiss Tibor: Építészeti tanulmányút a vinzassatolt Felvidéken. Technika 1939. 293. l. képpel.

Oehlschläger Lajos

Tér és Forma.

1939. 13–14. l.

(Kassa uj strand-
fürdője, Képekkel.)

Tervezte fenti

(4127.)

A KÉKKONYV célja: mennél közvetlenebbül megnyilatkozni a közönségnek. Egy olyan időről-időre megjelenő könyvet adni, ami könyv is legyen, meg ujságféle is. — A KÉKKONYVET elejétől végig maga a szerző írja.

Eddig megjelent 1 — 7 kötet.

Ára 2 pengő

Megrendelhető és előfizethető Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 23, Arany János Irodalmi R.-T.

MDK

Oelschläger Lajos épitész, Kassa

Kassai izr. templom... Épitő Ipar-Épitő Müv. 1926. márc. 15. 52 l.

Oehlschlaeger tajos épitési

Tér és Forma 1939. 13-14.

Az új kassa skandfürdőről

Oelsner Anton

Joseph

könnves (?)

lásd

Bertalan kiscelli

tvin. templ.

19. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ollvedi Gachal József

Szerepelt a Múzsarnok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

M. D. V.

OELSNER Antal József Körnüvesmester

A Helytartótanács öt hivta meg az Ágoston-rendiek kolostorának felosztatása után a budai (kártírok u. 23.) a kolostor és templom épületének beeslésével (1785.)

Budapest müemlékei I. Bp 1962. 234. l.

Oerel János rézmetsző. XVIII. sd.

Tud. gyűjt.
1828., IV., 3-45.

Oenipontang(?)

nevű festő festette a selmecbányai Szt. Katalin (később jézsuita) templom 1727-ben felállitott új oltárát.

Mojzer Miklós recenziója: Voit Pál: A barokk Magyarországon. - Müvtört. Ert. 1972.1.sz.9o-92.1.

ARGUS
Internationaler Argus der Presse AG, 8030 Zürich, Postfach, Tel. 01 34 49 37. Argus International de la Presse SA, 1228 Plan-les-Ouates/Genève, Case postale, Tél. 022 71 26 52. Wir bitten Angaben über untenstehendes Organ/Précisions supplémentaires sur la publication mentionnée ci-dessous: Argus-Media-Information
Tel. 01 34 49 37

1021 Istvan Oes

Rheintalische Volkszeitung
Altstätten (CH)
Aufl. 5× w. 5120

14 Okt. 1974

Ungarischer Kunstmaler im Museum Altstätten

Eine sehenswerte Gemäldeausstellung mit Werken von Istvan Oes

r. Zu Beginn der diesjährigen kulturellen Veranstaltungen des «Kleinen Kreises Marbach» ist am vergangenen Samstagabend erstmals im Heimatmuseum Altstätten eine Gemäldeausstellung eröffnet worden, die die Kunstfreunde unserer Region mit dem Kunstschaffen des vor Jahren in die Schweiz geflüchteten ungarischen Künstlers Istvan Oes näher vertraut machen soll. Der prächtige barocke Göttersaal war eigens auf diesen Anlass hergerichtet worden und verlieh der Gemäldeausstellung einen gediegenen, stimmungsvollen Rahmen.

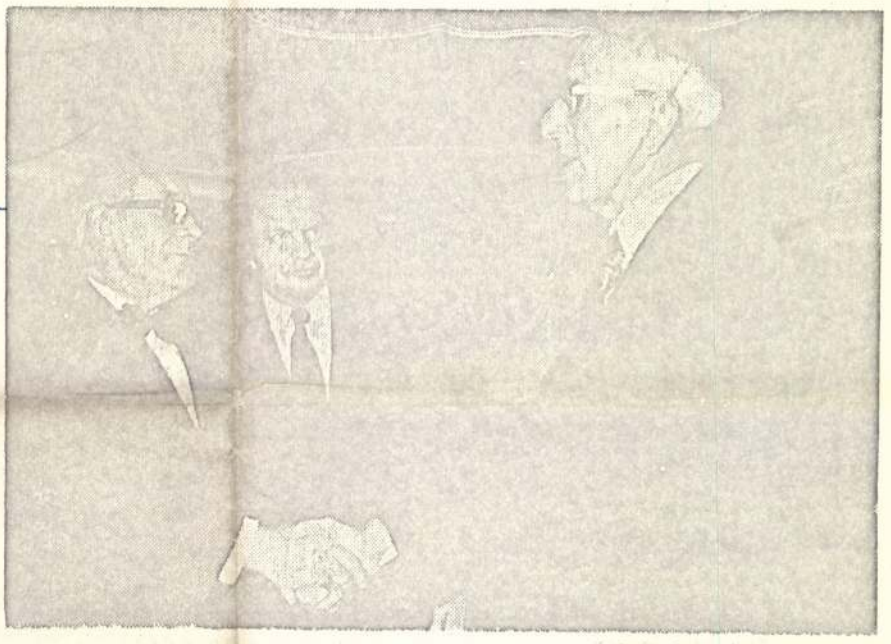

Bei der Vernissage im Göttersaal: Max Tobler (rechts) dankt Alex Hobi, Walenstadt, für die vortreffliche Präsentation des ausstellenden Künstlers. In der Mitte Kunstmaler Istvan Oes. (Fotos H. Bayer)

Zur festlichen Vernissage

konnte Max Tobler, der sich seit Jahren um die Förderung des «Kleinen Kreises» verdient gemacht hat, eine überaus grosse Zahl von Kunstfreunden aus der ganzen Talschaft willkommen heissen. Besonders herzlich begrüsste er den Künstler Istvan Oes, dem er in unserem Land weiterhin viel Erfolg in seinem Kunstschaffen wünschte. Schliesslich dankte Max Tobler der Kommission der Museumsgesellschaft mit Hans Müller als Präsident für die Ueberlassung des Göttersaals sowie allen, die bei der Gestaltung der Ausstellung mitgeholfen haben.

Alex Hobi, Lehrer in Walenstadt, verstand es ausgezeichnet, in einer gehaltvollen Ansprache zur Vernissage

die Persönlichkeit des Künstlers und sein Kunstschaffen

den zahlreich erschienenen Besuchern in feinfühlender Weise näher vor Augen zu führen. Alex Hobi konnte dies umso besser, als er seit dem Jahre 1956, da Istvan Oes nach dem blutigen Aufstand des ungarischen Volkes als politischer Flüchtling in die Schweiz gekommen und dann für einige Wochen in der Kaserne Walenstadt einquartiert gewesen war, mit dem Künstler in tiefer Freundschaft verbunden ist. Mit Genugtuung vermerkte er, dass Istvan Oes hier in der Schweiz die seit langem ersehnte Gelegenheit zur wirklich freien Ausübung seiner von göttlicher Inspiration getragenen Kunst gefunden habe, auch wenn zeitweise geistige und materielle Not der künstlerischen Entfaltung hemmend entgegengewirkt habe.

Wie Alex Hobi über den Lebenslauf des Künstlers zu berichten wusste, hat der 1913 in Budapest geborene Istvan Oes sich zuerst am Konservatorium zum Violinisten ausbilden lassen, um dann an die Akademie der bildenden Künste überzuwechseln. Nach weiteren Studienjahren in Siebenbürgen erhielt der junge Künstler bereits 1943 den Kunstpreis der Stadt Budapest zugesprochen. In Kreisen des Episkopates

chen Malerei konfrontiert. Es mussten allerdings Jahre vergehen, sagte Alex Hobi, bis Istvan Oes die neuen Formen und Ausdrucksweisen des Westens in sich aufgenommen und verarbeitet hatte. Beim Suchen nach dem Sinn der Dinge und nach dem Wesen der Menschen versuchte der Maler zuerst sich mit impressionistischen Schöpfungen auszudrücken, doch die totale Abstraktion vermochte ihn nicht zu befriedigen. Als Individualist konnte er sich bis heute keiner bestimmten Kunstrichtung verschreiben. Was seine Kunst aber im besonderen kennzeichnet — die im Göttersaal ausgestellten Werke zeigen dies in eindrücklicher Weise — das sind nach den Ausführungen von Alex Hobi die frische Unmittelbarkeit, das intuitive Erfassen der Farbigkeit und die verschwenderische Farbenpracht, die aus all den Werken von Istvan Oes entgegenstrahlt. Nicht umsonst ist es dem ungarischen Künstler in den letzten Jah-

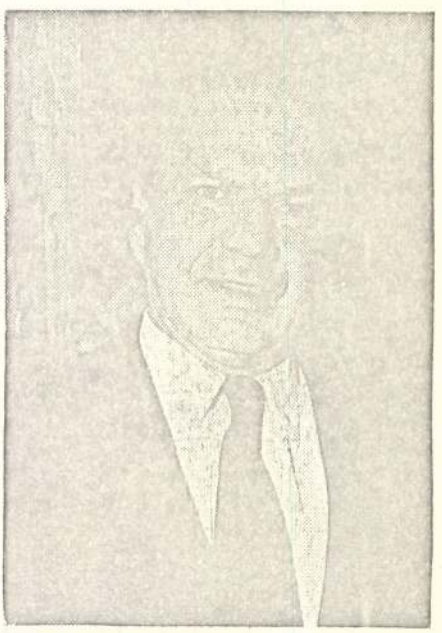

Istvan Oes, der vor 18 Jahren als politischer Flüchtling aus Ungarn in die Schweiz gekommen ist, zeigt im Göttersaal des Heimatmuseums Altstätten Werke seiner Malkunst.

heissen. Besonders herzlich begrüsste er den Künstler Istvan Oes, dem er in unserem Land weiterhin viel Erfolg in seinem Kunstschaffen wünschte. Schliesslich dankte Max Tobler der Kommission der Museumsgesellschaft mit Hans Müller als Präsident für die Ueberlassung des Göttersaals sowie allen, die bei der Gestaltung der Ausstellung mitgeholfen haben.

Alex Hobi, Lehrer in Walenstadt, verstand es ausgezeichnet, in einer gehaltvollen Ansprache zur Vernissage

die Persönlichkeit des Künstlers und sein Kunstschaffen

den zahlreich erschienenen Besuchern in feinfühlender Weise näher vor Augen zu führen. Alex Hobi konnte dies umso besser, als er seit dem Jahre 1956, da Istvan Oes nach dem blutigen Aufstand des ungarischen Volkes als politischer Flüchtling in die Schweiz gekommen und dann für einige Wochen in der Kaserne Walenstadt einquartiert gewesen war, mit dem Künstler in tiefer Freundschaft verbunden ist. Mit Genugtuung vermerkte er, dass Istvan Oes hier in der Schweiz die seit langem ersehnte Gelegenheit zur wirklich freien Ausübung seiner von göttlicher Inspiration getragenen Kunst gefunden habe, auch wenn zeitweise geistige und materielle Not der künstlerischen Entfaltung hemmend entgegengewirkt habe.

Wie Alex Hobi über den Lebenslauf des Künstlers zu berichten wusste, hat der 1913 in Budapest geborene Istvan Oes sich zuerst am Konservatorium zum Violinisten ausbilden lassen, um dann an die Akademie der bildenden Künste überzuwechseln. Nach weiteren Studienjahren in Siebenbürgen erhielt der junge Künstler bereits 1943 den Kunstpreis der Stadt Budapest zugesprochen. In Kreisen des Episkopates wie der ungarischen Armee erwarb sich Istvan Oes als Porträtist einen bekannten Namen. Nach dem politischen Umschwung in Ungarn verschwand der Künstler völlig von der Bildfläche; vergeblich suchte er noch, mit grafischen Arbeiten sein Leben fristen zu können, bis ihm dann nach der Oktoberrevolution 1956 die Flucht in die Schweiz gelungen ist. Alex Hobi zeigte in seiner Ansprache, wie der ungarische Künstler, nach all den vorangegangenen schrecklichen Ereignissen, in unserem Land wieder neuen Lebensmut gefasst und wiederum mit Energie und Tatkraft Pinsel und Palette ergriffen hat, um seiner Kunst zu leben. In St. Gallen, wo Istvan Oes nun seit 16 Jahren gelebt hat, bis er vor kurzem nach Steinach übergesiedelt ist, sah sich der ungarische Künstler vor allem mit der westlichen Malerei konfrontiert. Es mussten allerdings Jahre vergehen, sagte Alex Hobi, bis Istvan Oes die neuen Formen und Ausdrucksweisen des Westens in sich aufgenommen und verarbeitet hatte. Beim Suchen nach dem Sinn der Dinge und nach dem Wesen der Menschen versuchte der Maler zuerst sich mit impressionistischen Schöpfungen auszudrücken, doch die totale Abstraktion vermochte ihn nicht zu befriedigen. Als Individualist konnte er sich bis heute keiner bestimmten Kunstrichtung verschreiben. Was seine Kunst aber im besonderen kennzeichnet — die im Göttersaal ausgestellten Werke zeigen dies in eindrücklicher Weise — das sind nach den Ausführungen von Alex Hobi die frische Unmittelbarkeit, das intuitive Erfassen der Farbigkeit und die verschwenderische Farbenpracht, die aus all den Werken von Istvan Oes entgegenstrahlt. Nicht umsonst ist es dem ungarischen Künstler in den letzten Jahren gelungen, auch hier in der Schweiz sich einen angesehenen Namen als Kunstmaler und vor allem auch als Porträtist zu erwerben. Porträts von Bischof Dr. Josef Hasler und alt Regierungsrat Dr. Scherrer, um nur diese zu nennen, zeugen von seiner Porträtierkunst.

Bei der Vernissage im Göttersaal: Max Tobler (rechts) dankt Alex Hobi, Walenstadt, für die vortreffliche Präsentation des ausstellenden Künstlers. In der Mitte Kunstmaler Istvan Oes. (Fotos H. Bayer)

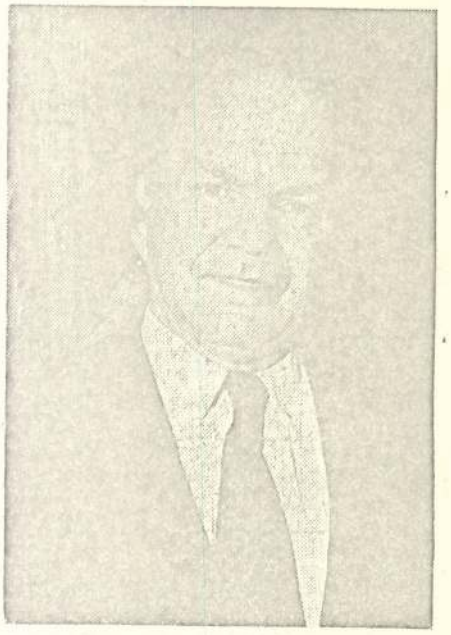

Istvan Oes, der vor 18 Jahren als politischer Flüchtling aus Ungarn in die Schweiz gekommen ist, zeigt im Göttersaal des Heimatmuseums Altstätten Werke seiner Malkunst.

Ein lebendiges Kinderporträt.

Nach der mit lebhaftem Beifall aufgenommenen Ansprache von Alex Hobi vertieften sich die Besucher in die Betrachtung der ausgestellten Werke von Istvan Oes, die den zweiten Teil seines Bilder-Zyklus «Schwarzer, Weisser und Goldener Himmel» umfassen. Während im «Schwarzen Himmel», der letztes Jahr im Stadttheater St. Gallen ausgestellt war, Finsternis, Vermassung und Vereinsamung des Menschen vorherrschend sind, ist der «Weisse Himmel» in der Tat eine malerische Sinfonie in farbenfrohen Bildern, in welche man sich je länger je mehr vertiefen konnte. Phantastische Visionen in Form und Farbe steigen auf, vom schneeweissen Hintergrund herkommend. Zwischen Himmel und Erde bewegt sich fliessend das Leben, inmitten seiner geheimnisvollen Traumwelt. Hinter dem «Weissen Himmel» schwebte dem Künstler auch die unbekannte Ewigkeit mit ihrem Mystizismus vor Augen. Und zugleich liess Istvan Oes den Betrachter seiner Bilder den Hauch der Ewigkeit, die Grösse der Schöpfung und des Schöpfers spüren, der hinter all dem Schwarzen und Weissen auf dieser Welt steht.

Beeindruckt und nachdenklich verlässt der Besucher die Ausstellung mit den ansprechenden Werken von Istvan Oes. Ein Besuch dieser Ausstellung wird sich für jeden Kunstfreund mehr als lohnen. Dem ungarischen Künstler wünschen wir hier in Altstätten die verdiente Anerkennung und guten Erfolg.

Die Ausstellung im Göttersaal des Heimatmuseums dauert bis 27. Oktober und ist geöffnet an folgenden Tagen: Dienstag bis Donnerstag von 14.00 bis 17.00 Uhr; Freitag bis Sonntag von 15.00 bis 20.00 Uhr.

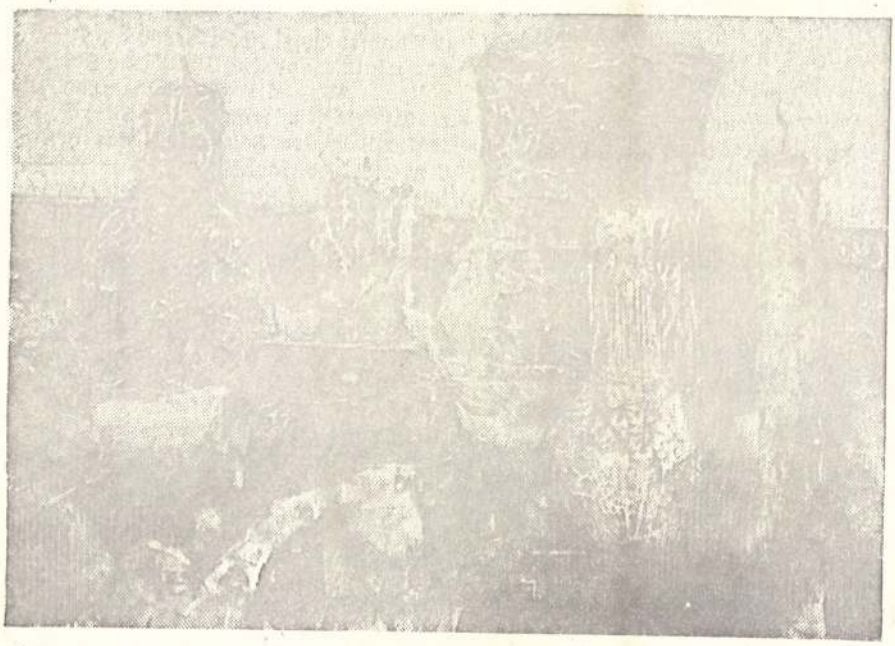

Stilleben mit Kerzen, ein farbenprächtiges Bild von Istvan Oes.

dr. D. K.

OELSNER Antal kőművesmester

Óbudán

Békásmegyer r. k. templom kibővítése (1787-89.)

Hacker Ferenc által

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 321. l.

Oelschläger János

ötvös

Kőmagyotej 1476 sz

Oelschläger János

ötvös Nagyszeben

Kőmagyötvj. 264 l.

1476		C
	Nr. 1285	a
	—	
	Nr. 1285	

...ódik feleben)

...a, ~~[illegible]~~ jobbra néz ~~[illegible]~~
...ait pengeti. Haja, melyet fekete szalaggal
...ke szöke, szeme pedig barna. Sötét ruhája

...ert vásznau, méretei 105:39 c/m.
...a 1794 frt. = 3588 Ka

...1144.

...ho. szerint restaurálandó (124/95.).

Oelschläger János

magyarországi útja

1774.

Lásd

Korrespondenzblatt

1912. 144. l.

XIII tábla

OELCSHLÄGER LAJOS

A keletszlovákiai építészek körül a legjelentőbb.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 35.

OELSHLÄGER LAJOS

Építésa. Berlinben, Budapesten, Münchenben, Stuttgartban végezte gyakorlá tanulmányait.

Tervei alapján Kassán, több épület építettek: ~~megrekonstruálás Kassán több építkezésben hajtottak végre~~: több üzlet és kereskedelmi épület, a mai Slovan~~régetben~~ eredetileg Capitol mozi, stb.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 50.

Oelschläger Lajos

umeputen Kassa

laid okv

Forum. 1932. 32. l.

ifj. Gelschläger Lajos, epítés M.D.K.

tervét fogadtár él a kassai munkásüdülőre ünnt szürebb iörü pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

máj. 22. sz. 4. old.

kezelésével foglalkozott. 1914-ben bevonult és Galiciában és Szerbiában vett részt a háboruban, majd később Budapesten teljesitett szolgálatot. Kitüntetései: a Signum Laudis, a Württembergi Friedrichs Orden I. osztálya, a Vöröskereszt tiszti jelvénye, stb. Az orsz. szőlősgazdák egyesületének igazgatóválasztmányi tagja. A család eredetét a IV. századig visszamenőleg tudja kimutatni.

Odray Cölesztin, ny. esperes-plébános, hatvani prépost. Született Bobrón (Árvam.), 1861-ben. Középiskolai tanulmányait Lőcsén, theológiai tanulmányait Vácon végezte. Pappá szentelése után Romhányba került, ahol 1886—1889-ig mint káplán müködött. Innen Ujpestre, majd adminisztrátori minőségben Bujákra és Jobbágyira, majd ismét Ujpestre került. 1895-ben Albertiirsán plébános lett. Ebben a minőségében mint Cegléd kerületi esperes és egyházi tanfelügyelő 1901-ig folytatta lelkipásztori tevékenységét, amikor hatvani prépositá nevezték ki. 1921-ig müködött mint prépost. 1922-ben vonult nyugalomba. Papi hivatása mellett minden szabad idejét tudományos kutatásoknak szentelte. Sokat foglalkozott elektrotechnikával, több értékes találmányt dolgozott ki, köztük egy különleges zárat és egy olyan órát konstruált, amely az időn kivül a csillagok állását, a hold változatait, éveket, évszakokat, hónapokat és azok napjait, egész évi naptárt változó ünnepekkel s bármelyik évnek 1—4000 évig teljes naptárát mutatja. Európai és amerikai szaklapok számos cikkben méltatták találmányának jelentőségét. A világháboru alatt önként jelentkezett szolgálatra, előbb a kórházi vonatokon, majd a Hatvanba menekült holicsi katonakórház mellé beosztva, legutóbb a hatvani Vöröskereszt Egylet kórházában szolgálta végig a háborut. Különleges katonai beosztásában közvetlenül a hadügyminisztérium fennhatósága alatt állott. Hosszabb tanulmányutjai során beutazta Európa összes országait, nagyobb utakat tett Ázsiában és Afrikában is, közvetlenül a háboru előtt résztvett egy szentföldi zarándoklaton. Tizenhat európai nyelvet beszél. Több elismerő kitüntetésnek tulajdonosa. Mint kiváló embernek és kiváló lelkésznek a nevét bel- és külföldön széles körökben ismerik.

Oelschläger Lajos ifj., okl. épitész. Született Kassán, 1896-ban. Középiskoláit a premontreiek főgimnáziumában, épitészi tanulmányait a budapesti kir. József müegyetemen végezte és itt oklevelet nyert Ezután hosszabb külföldi tanulmányutat tett, melynek során többek között Berlinben, Münchenben és Stuttgartban különböző nagy épitészeti irodákban folytatott gyakorlatot. 1923-ban Bogdánffy és Gerlóczy müépitészek alkalmazásában állott s ebben az időben több külföldi pályázaton vett részt. Oe. nyerte el a munkácsi kereskedelmi akadémia és internátus tervpályázatának első díját. 1924-ben alapitotta meg Kassán önálló épitészeti irodáját. Itt is számos pályázaton vett részt. A helybeli neológ izraelita templom pályázatán a második helyre került, de a templomot mégis tervei szerint épitették fel. Ugyancsak tervei alapján épült fel a kassai orthodox izraelita templom is.

Oetl-Pálffy Dénes, gyárigazgató. Született Budapesten, 1900-ban. Középiskoláit a fővárosban és Kassán végezte, majd a Pázmány Péter tudományegyetemen jogot hallgatott. 1923-ban tanulmányutja során bejárta Németországot és Angliát. Hazatérése után 1924-ben az Oetl-féle vasöntőde és gépgyár kereskedelmi osztályán talált elhelyezkedést. 1925-ben cégvezető, 1930-ban pedig igazgató lett. Ebben a minőségben a gyárvállalat exportjának fejlesztése céljából többször járt külföldön és sikerült az üzem részére ujabb piacokat szereznie.

Okolicsányi Géza dr. *(okolicsnói)*, földbirtokos. Született a nógrádmegyei Guta községben, 1863-ban. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti tudományegyetemen folytatta tanulmányait. Megszerezte az ügyvédi oklevelet, 1889-ben nyitotta meg irodáját. Ugy a politikai, mint a szaksajtónak tevékeny tagja volt. Számos ilyen természetü cikke jelent meg. Tagja volt az ügyvédi vizsgáló bizottságnak. Meghalt 1905. évben.

Okolicsányi Imre *(okolicsányi)*, vármegyei alispán. Született Egerben, 1884-ben. Középiskoláit és a jogakadémiát szülővárosában végezte. Müködését 1910-ben az egri pénzügyi közigazgatásnál kezdte meg. 1917-ben a hatvani járás főszolgabirája lett. 1925-ben Heves vármegye alispánjává választották. Az alispáni székben hervadhatatlan érdemeket szerzett; rendbehozatta a megye országutjait, felépittette a Vármegyei Siketnéma Intézet kétemeletes házát, valamint átszervezte megyéje és a járások közigazgatását. Számos jóléti és kulturintézmény létesitése füződik nevéhez. Lelkes támogatója és elnöke a Hevesmegyei Automobilosok Egyesületének és a MOVE Egri Sport Egyesületének.

Oláh Dániel, volt munkaügyi miniszter. Született Mezőnagymihályon (Borsod m.),

kormánybiztos főispánja. Született Kis-Lippon, 1871-ben. Középiskoláit Pécsen végezte, majd ugyanott folytatott jogi tanulmányokat, amelyeknek elvégzése után Pécs város közigazgatási szolgálatába lépett, mint fogalmazó. Hét évi gazdasági tanácsnoksága után 1908-ban rendőrkapitánynak nevezték ki, ezt az állását az összeomlásig viselte. Ekkor a közóhajnak engedve, kormánybiztosságot vállalt és addig maradt a helyén, mig a megszálló szerbek el nem távolitották. Visszatérve a város szolgálatába, főjegyző-polgármesterhelyettes lett. 1922-ben nemzetgyülési képviselővé választották. 1930 április 28-án bekövetkezett haláláig Pécs városát a törvényhozásban képviselte. Közhasznu müködéséért megkapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét és a II. oszt. Polgári Hadi Érdemkeresztet.

Obert Eduard, ny. altábornagy-hadbiztos. Született Oravicabányán (Krassó-Szörénym.), 1845-ben, meghalt 1926-ban. Középiskoláit Aradon, majd a hadapródiskolát Temesváron végezte. Katonai pályafutását a cs. és kir. 46. gyalogezrednél kezdte meg, később Budapestre került, majd főhadnagy korában elvégezte a wieni Kriegsschulet, később a hadbiztosi tanfolyamot. Mint hadbiztos a budapesti hadtestparancsnokságnál volt beosztva, innen ismét Wienbe vezényelték, ahol 12 évig a hadügyminisztériumban teljesitett szolgálatot. Később, éveken keresztül szolgált Boszniában, majd Innsbruckban. Ezredesi kinevezése után Temesvárra helyezték át a hadtestparancsnoksághoz, ahol 12 évig állomásozott, innen mint tábornokot Budapestre helyezték át. 1911-ben nyugalomba vonult. A háboru kitörésekor önként jelentkezett és azonnal beosztást kapott a temesvári katonai parancsnokságon. Erre az időre esik altábornagyi kinevezése (1915). 1916-ban az innsbrucki katonai parancsnoksághoz vezényelték, majd az adriamenti katonai ellátás vezetésével bizták meg és Fiuméba helyezték át. Ebben a beosztásában teljesitett szolgálatot a világháboru befejezéséig. Az összeomláskor a jugoszláv „zöld káder" feltartóztatta és csak hosszadalmas kalandos ut után tudott hazajönni. Katonai kitüntetései: a Vaskorona-rend III. o. a hadiékitménnyel, a Ferenc József-rend parancsnoki keresztje, két Signum Laudis, negyvenéves szolgálati jelvény, stb.

Ocskay Sándor *(ocskai)*, vezérigazgató, m. kir. kormányfőtanácsos. Született Nagybucsányban (Nyitra m.), 1888-ban. Atyja: Rudolf, földbirtokos, v. nemzetgyülési képviselő. Középiskoláit a budapesti II. ker. kat. főgimnáziumban, főiskoláit részben Bécsben, részben Berlinben végezte. Tanulmányainak befejezésekor 1909-ben kereskedelmi diplomát nyert. Oklevelének elnyerése után a bécsi báró Springer bankházba lépett be, ahol öt esztendeig, majd Hamburgban két évig, később Berlinben és egy félévig Párisban, mint banktisztviselő kizárólag pénzügyi és közgazdasági tanulmányokat folytatott. 1915-ben visszatért Magyarországba és a Kereskedelmi Bank szolgálatába lépett, ahol 1918-ig müködött, majd innen a Hangyához került, ahol mint főtitkár teljesitett szolgálatot. A kommün alatt, mint ellenforradalmárt a vörösök előbb halálra itélték, majd az itéletet kegyelem utján életfogytiglani börtönre változtatták. A kommunizmus után visszakerült a Hangyához, majd a Futurához, amelynek és a kötelékébe tartozó összes alakulatoknak alapitásában tevékeny részt vett, mint igazgatósági tag és mint vezértitkár. Ezzel egyidejüleg saját vállalatainak vezetésével is foglalkozott, nevezetesen megalapitotta a „Békésszentandrási" szőnyeggyárat, amelyet később a földmüvelésügyi minisztérium saját kezelésébe vett át és életre hivta a „Békésszentandrás-Öcsödi Villamossági Részvénytársaság"-ot, amelyet a Talbot-centrálé megalakulásakor a Salgó váltott meg. Ezután a Gádeni Marx lakkgyár budapesti leányvállalatát, a Marx-festékgyárat alapitotta és 1929-ben átvette a „Nemzeti Pénzváltó" kontingensét, azonban a bankosztályt likvidálta és csupán az Osztálysorsjáték főelárusitóosztályát tartotta meg. A közgazdaság terén kifejett munkássága és érdemei elismeréséül 1923-ban m. kir. kormányfőtanácsossá nevezték ki.

O'Donell Roderik gróf, cs. kir. kamarás, ny. dragonyoskapitány. Született Lajtafalun, Moson megye, 1871. Középiskoláit Kalksburgban végezte és mint egyéves önkéntes 1889—1890-ben az 5. cs. és kir. dragonyosezredben szolgált. Ezután aktiváltatta magát és mint hadnagy a 6. cs. és kir. dragonyosezredhez került és 1903-ig szolgált ezen ezrednél, ahonnan mint kapitány, saját kérelmére nyugalomba vonult és Veresegyházán szőlőbirtokának

és pecsétnyomó Goethe fejével. Ezek sorában Boltschauer pakfong-érme 1776-ból Goethének Weimarba való költözése emlékére, Schadow vasérme 1816-ból, Bovy bronzérme 1824-ből, két Goethe-érem bronzból Brandtól 1825 és 1826-ból, Facius Angelica bronzérme 1825, Königé 1826, Bovy érme 1831-ből, a melynek hátlapját Goethe pecsétnyomónak használta. König bronzérme 1832-ből Goethe halálának emlékére, Kullerich bronzérme Goethe születésének százados évfordulójára, Sebald új ezüst érme a Goethe-Schiller-szobor leleplezésére 1875-ből, Goethe és Schiller fejét ábrázoló bronzérem 1860-ból H. W. jellel. Fischer bronzérme 1827-ből, mely a Rauch-féle mellszobor nyomán készült.

12. Faust és Margit, a háttérben Mefisztóval. Áttetsző porczellánkép a XIX. század derekáról az ajtóval szemben levő ablakban. (XXXIV. sz.)

Az ablak és az ajtó közötti falon:

13. Tájkép, Thiele A. festménye után, Goethe rézkarcza apjának szóló ajánlással. (IX. sz.)

14. Olasz táj, Goethe tusrajza, egykor Schuller jénai festő birtokában. (V. sz.)

15. Tájkép, Goethe rézkarcza, a lipcsei dr. Herzmannak szóló ajánlással. (X. sz.)

16. Chodowiecki D. (1726—1809) nő fejét ábrázoló czeruzarajza és önarczképe (rézkarcz). Az Astoria-gyüjteményből. (XXXII. sz.)

17. Szent Katalin eljegyzése, Kauffmann Angelica (1741—1804) rézkarcza Correggio olajfestménye után. (XXXI. sz.)

18. Anya gyermekével, czeruzarajz, a jénai Seidler Lujza műve. (XXX. sz.)

19. Tájkép. Sepia festmény. Everdingen nyomán festette Meyer H. weimari festő, Goethe jó barátja. (XXIX. sz.)

20. Goethe terracotta-szobra, álló alak, Rauch eredetije nyomán. (XX. sz.)

kívül Elischer Boldizsár Goethe-gyüjteményében van 34 Goethe-kézirat, 144 kézirat Goethe kortársaitól, 233 Goethe-arczkép, 157 arczkép Goethe kortársairól, 675 metszet és fénykép s ezek sorozatában a Kaulbach-féle Goethe-galéria nagy folió kiadásának teljes példánya és 366 zenemű.

A Goethe-szoba közérdekűbb látnivalóit a következőkben soroljuk föl.

1. Az ajtó mellett levő szekrény tetejét a Ludovisi Juno mellszobrának gipszmásolata díszíti.

2. A szoba sarkának kárpitozott fülkéjében a svájczi Trippel Sándor (1744—93) Apollóra emlékeztető Goethe-mellszobrának gipszmásolata áll. E fölött a fülke ormát Goethe nagy domborművű gipszmedaillonja díszíti.

3. A fülke mellett függő, gyermekfejet ábrázoló pastellkép Oesernek, Goethe tanítójának műve. (XXVII. szám. Elischer Gyula gyüjteménye.)

4. A weimari út. Czeruzarajz Goethétől. A Drugulin-gyüjteményből való. (VI sz.)

5. Olasz tájkép. Goethe tollrajza, a melynek hitelességét hátlapján Schuchardt bizonyítja. (IV. sz.)

6. Facsoport. Goethe rézkarcza 1769-ből. (IV. sz.)

7—8. Goethét ábrázoló két gipszmellszobor a két könyvszekrény tetején, a berlini Rauch Keresztély (1777—1857) eredeti műveinek másolata.

A két ablak között az íróasztalon:

9. Közös tokban: *a)* Mildner modorában köszörült üvegpohár, Goethének Bovy-Rauch-féle medaillonjával. A poharat Goethe a karlsbadi fürdőigazgatóságtól kapta s később Weimarban Szymanovszka művésznőnek ajándékozta. Ettől a berlini dr. Löblin birtokába jutott, a ki barátságból Elischer Boldizsárnak ajándékozta. *b)* Tányér, angol fayence rányomott rézmetszetű díszítéssel. Knebel báró hagyatékából való, a ki 1817-ben Jénában Goethével együtt lakott. (II. és III. sz.)

10. Károly Agost weimari nagyherczeg kis álló alakja, gipszszobor.

11. Üveg alatt, fakeretben 33 Goethe-érem, cameo

Divald Kad. palotája

Oeser

ined

E. Fin 1169

Oster

irodalmához -

B. P. A Tudományos Gyűjtemény 1819dik Esztendei II dik Kötetjéhez járuló bővítés és folytatás stb. Ind. Gyűjt. 1821. 8. 68 l

va. Feje elöl kopasz, rövid haja, szemöldö-
ötétbarna, szeme világos barna s arcza le-
ztja. Nyakra valójá, atillájá s oldalán lógó
ittérben jobbra talapzatra nyugvó oszlop van s bal-
bbra a talapzatnak aljan: „Györgyi Al. 1861"

1: 80 cm.

38. decbr 19-én. (138/88.).
állítás czéljára engedtetett át (39/96)
visna (416/96.)

Oeser-

famitszó.

Porsonyban elt magyar famitszó
Kehrer József említi a N. Mu-
zeumban őrzött jegyzékében.

Oeser, Adam Friggs

pesö

Dürr, Alphons:

Adam Friedrich
Oeser. Ein Beitrag
zur Kunstgeschich-
te des 18. Jahr-
hunderts. 7 Kap
255 S. Leipzig, 1879

Gent (566)

ttsága tekintetes
nek

Budapest

nökség által 326/1936. sz. alatt
, dr. Wellmann Imre gyakornok által
csönadott nagyméretü térképét van
li elismervény visszakérése mellett
tolmácsolva -- mellékelten vissza-

Oeser, festő II. 210.

HELYSÉG

Igló.

VÁRMEGYE

Szepes.

SZAKCSOPORT

Domb

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

R.k.templom.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Mária koronázása.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

A déli timpanumban.

FÉNYKÉP, RAJZ

Oeser

festő

l.

Kem Pozs

28. l.

Oeser, Adam Friedrich

Benyovszky, Karl:
Adam Friedrich Oeser,
der Zeichnenlehrer
Goethes. 8-r, 8 Kep, 80 l.
Leipzig, 1930.

Gent (195)

11201.

Oeser Adolf Frigyes.

Mellig, jobbrafordultan és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Feje kopasz, haja göndör, arcza és bajusza leberetvált. Felirata a kép alatti táblán:

AD. FRIEDR. OESER.

alól balra: A. Graff del.
jobbra: Schultze, Direx.

Rézmetszet, méretei a rézlapnak 18.8:12.1 cm.

Szn. 83-909
1066-909-1

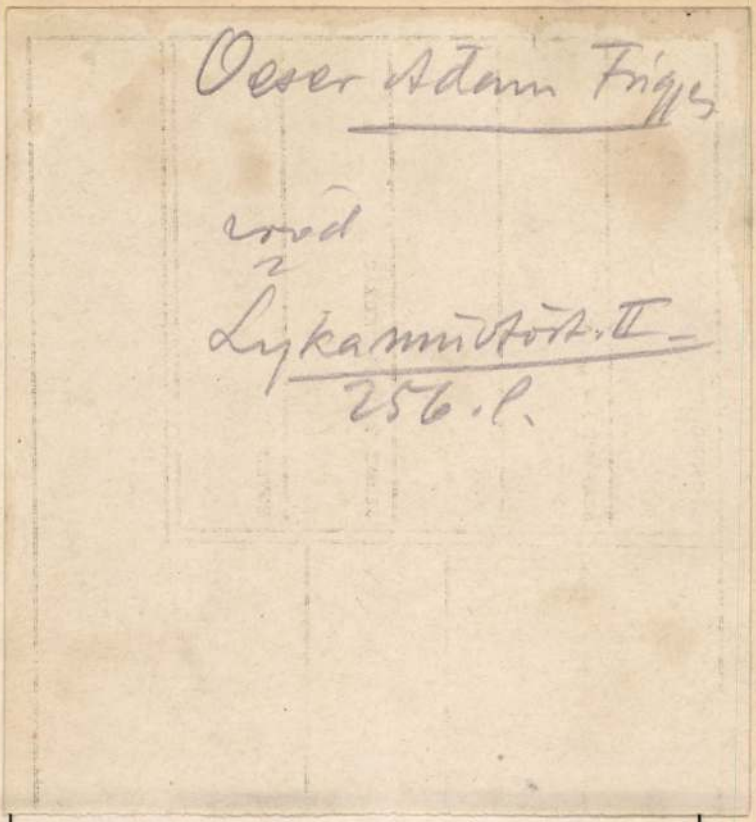

Oeser Adam Friges

vrád
z
Lykamuvtört. II –
256. l.

SALA 31.

MOSTRA INDIVIDUALE

DI EMILIO GOLA (1852-1923).

Commissione ordinatrice: GUSTAVO BOTTA - VITTORIO CASTAGNETO - MARGHERITA GRASSINI SARFATTI - ARTURO TOSI.

Mai il conte Emilio Gola esercitò la pittura come un'arte per far piacere al pubblico o per piacergli. Gentiluomo di quell'aristocrazia alla quale appartennero i Beccaria e i Manzoni, dove l'eleganza è sopratutto morale e la raffinatezza è un codice d'onore interiore; alacre nelle opere, sobrio di parole e schivo di ostentazioni; questi caratteri della persona e della vita trasfuse pure nell'arte. Desideroso d'essere più che di apparire e odiatore di ogni ciurmeria, desiderava anche la comunione con le anime degli altri uomini e il loro tributo di elogio, come ogni sincero artista; ma sdegnava di procurarselo con mezzi estranei ai puri mezzi dell'arte, e si appagò del riconoscimento dei pochi, il quale via via gli si venne allargando intorno e crescendo di intensità. Giusto premio, la mostra delle sue opere migliori, raccolta in Venezia, ora che è morto.

Dipingere, fu il suo intimo modo di essere, e sopratutto la sua maniera di dominare con l'imperiosa autorità dell'amore. Non accoglieva la natura in sè, come altri fanno, con trepida reverenza; attraverso la tavolozza e il pennello le imponeva la sua tirannia, sino alle sprezzature di una brutalità che non esclude la delicatezza, perchè è il frutto della passione.

Grande la sua duplice passione, e come fusa e commista in una, per la donna e per la terra di Lombardia. Vasta, maestosa senza apparato, bella in se stessa, senza fronzoli di pittoresco esterno, questa gli appariva alla pari di quella, robusta e florida, non tanto, che non trasparisse dal velo la augusta semplicità dello scheletro.

Sotto il verde impetuoso e tenero del musco e dell'erba, la zolla discopre la propria intima struttura geologica, nei paesaggi famigliari della Brianza e in riva ai prediletti ruscelli. In riva ai ruscelli, fra sprazzi di luce veementi e freschi come quelli dell'acqua; o in riva ai Navigli, grigiorosati sotto nubilosi cieli, si denudano nelle succinte vesti le sue lavandaie, alte di membra, con il fare diritto e maschio nella femminile dolcezza, che è proprio alla donna lombarda.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Oeser, Adam Friggen

szász udvari festő

* 1717 febr. 17 Pozsony

† 1799 márc 18. Leipzig

csód

2

Lemberger

72. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Oeser Ádám Friggyes

festő

Elég bő életrajzát

lásd okv.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái

és terei. Pozsony

1905. 393 – 396 l.

Pozsonyban utca van

róla elnevezve.

MOBKA. 3165.

NB. A felolvasásra figelni.

, melynek homlokzatán
Krüftus a keresztfán Foreba
Mariával és Szent Jánossal, van ábrázolva,
tól és egy pallost tartó dignitariustól)

Át. Képt. 117.

Át Képt 117

es (teremben, (jobbra hátul), kétfejü sas-
oronával fején, jogarral és országalmá-
testőröktől körülvéve, ékkövekkel diszi-
épcsőin innen, a piros teritő-
nek tagja áll, [kik közül a biborpalás-
a támlásszékben foglalt he-
bra nyolcz piros köpenyt, sötétkék ruhát
k ajándékokkal és arany diszedényekkel, balra
sztal között, hasonló öltözetű férfiak
nek köpenyege sötétzöld. A (csatát feltmitető) freskokkal
t teremben, a mely négy ablakon (at) nyeri a
két-két sorban a czári udvarhoz
yházi főurak helyezkedtek el. Az egy-
látható teljes ornátusban, egy zöld
az udvar előtt ~~egész sora~~ van
~~töztek, mint a követségi tagok~~. Felira-
59.

[beliek

A
a régiségi osztály~~ból került~~ honnan 303/88. A.

bra 1859. oktober 29-én tetetett at

ich-gyűjteménytől 106. 1884: T. 5.—)
latok a Tőr. Képcsarnokban (1894: II. 72.

Pankovics 1896

Oeser Ádám

festő

Krisztus Emmaus-
ban c. oltárkeje a
pozsonyi német ev.
templom sekres-
tyéjében

Ostvay Tivadar dr

Pozsony város utcái
és terei. Pozsony
1905. 25. l.

fotoneti szempontból a becsi közkönyvtárak kezirátanyagát.

az ovalbumin és szeralbumin kölcsönös védőhatására mutatott rá. Tanulmányozta a neutralizált gumiarabikum védőhatását a szeralbuminnal szemben. Kísérleti megfigyeléseit nagyobb tanulmányban foglalta össze, amely a Biochemische Zeitschrift 1938-i kötetében sajtó alatt van. A tanév utolsó hónapjaiban Mark professzor intézetében az elektroneltérítési kísérletek módszerét tanulmányozta és sajátította el.

Dr. Szelényi Tibor (1903, Budapest, róm. kat.), bölcsészdoktor, okl. vegyészmérnök, műegyetemi tanársegéd-fővegyész, Budapestről (Lóczy Lajos professzor). Ösztöndíjas az I. félévben. A bécsi egyetemen a Haschek professzor vezetése alatt álló fizikai intézetben és a Pribram professzor vezetése alatt álló Radium-Institutban kőzetek és ásványok színképanalitikájával foglalkozott. Áttanulmányozta a Naturhistorisches Museum ásvány- és kőzettárát és a meteoritgyüjteménynek a saját munkakörébe vágó részeit. A Geologische Bundesanstalt vegyi laboratóriumának munkálataival és az osztrák Petroleum-Institut újfajta gázelemzési eljárásaival behatóan ismerkedett meg. Elkészítette „Mennyileges színképelemzés módszerei" című dolgozatát, amely a Mérnök- és Építészegylet Közlönyében jelenik meg.

Oeser Ádám

reim

l.

Novák IV

134. l.

Plínio Nomellíni: *Mattino all' Elba.*

Oeser, Jestö

erod. ezetleg lásd.

Hadi s más nevezetes

Bécs, 1791/652. l.

IV

~~Magyar Mükincsek~~

Oeser Adam Fridrich

festö

Gentmüeml

503. l-

T Á S

gánál működő azon közszolgálati

5. év XXV. t. c. l. §-a alapján

atnak.

i Évi fizetés és fizetés természetével biró /sz.pótl./ illetménye, napidij, napibér egy évi összege:	Az 1916. évi XXV. t. c. alapján járó háborus segélyek összege:	Ebből fizetendő 1916. évi nov. 1-től - 1917.okt. végéig havonként:
K. f.	K. f.	K. f.
4.800.--	1440.--	120.--
1.000.--	350.--	29.16
2.200	770.--	64.16

Oeser, festő

Forum, 1935. 89.

G. Leweke-Weyde: Barocke Altargemälde.

Oeser
festő

l.

Tölgyessy Pozsony

45. l.

Oeser Adam Friedrich

festo

mit Pozsony -

1717 -

+ Drezda

1799.

l.

Nyári Kup.

52. l.

.ÉKEK
BIZOTTSÁGA
Rákos-u. 10.
939.

Összesitő

ga ..... által, az 1938/39:

utján beszerzett belföldi

V.		V.		VI.	
ruk		Bőr, műbőr és gummi		Fonó- és szövő-ipar	
	f	P	f	P	f
25	52	1	06	27	98

Budapest, 1939. november 15.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Gerthon
elnök h.

Oeser

festö

laid

Szepesháry-Thiele

II. 119. l.

Alaeoque (-kok), *Margit, szent* (1645—1690). Apáca a paray-le-moniali zárdában. Jézus szent Szíve tiszteletének apostola. Ünnepe okt. 17.

Alaesony-Tátra, 2045 m magas hg. a *Vág* és a *Garam* között. Legmagasabb csúcsa a *Gyömbér*, fontos vízválasztója a *Király-hegy*.

Aladár, Attila és Krímhilda fia. *A.* és Csaba mondai harcában valószínűleg az avarok és frankok küzdelmének emlékét kell keresnünk. *A.* neve az Attila fiai ellen feltámadt *Ardarich* gepida király nevét őrizte meg.

Aladin (arab, eredetileg Álá-ed-dín). Az Ezeregy-éjszaka hőse, kinek mindent megvilágító, csodálatos fényű lámpása volt.

Alag. Nk.,P.-P.-S.-K. m., L. 2265 M. Modern lóversenypálya 1890 óta.

Alagesövezés = talajcsövezés. (L. o.)

Alagút. Közlekedésre szolgáló mélyépítmény, mely utaknak, vasutaknak, csatornáknak a föld felszíne alatti vezetésére szolgál. Már az ókorban is létesítettek A.-akat, melyeket azonban vésővel és kalapáccsal, tehát óriási emberi energiával készítettek. A puskapor felfedezése és annak sziklarepesztésre való felhasználása nagyot lendített az A.-ak építése terén. Az első vasuti A.-at *Stephenson Róbert* építette 1826—30. között a *liverpool—manchesteri* vonalon. A dinamit és a fúrógépek bevezetése idő és költség szempontjá- meg, sokszor a kőzet olmagában is megáll s ilyenkor a vékony falazat inkább az atmoszferiliák káros befolyása ellen véd. A ventiláció hosszú A.-aknál mesterséges úton történik (pl. Gotthard-alagút); újabban a gőzüzemű vasutak elektrifikálása a mesterséges szellőztetés kérdését háttérbe szorítja. Vízalatti A.-ak létesítésére a *pajzs*-zsal való építési módszert alkalmazzák, melyet nagy nyomással hajtanak előre; ahol vízbeömléstől kell tartani, sűrített levegő nyomásával nyomták vissza a betörő vizet, úgy hogy a falazás és a kiemelés teljesen szárazon történt.

Alai. Ázsiai lánchegys. (6000 m), Pamírtól É.-ra.

Alajos, *szent* (1568—1591). A Gonzaga grófok családjának ivadéka. II. Fülöp spanyol király udvarában apród volt. Majd belépett a jezsuitarendbe, hol mint növendék halt meg. Ünnepe jún. 21.

Alaki jog, máskép *eljárási jog*. Azoknak a szabályoknak összessége, melyek útján az állam a magánjogrend megvalósításánál közreműködik. E közreműködés közvetlen célja az érdekeltek nézőpontjából a jogok érvényesítése, biztosítása, a jogállapot megváltoztatása lehet. Az e célokat megvalósító eljárási szabályok a polgári törvénykezési jog; keretén belül perenkívüli, peres meghagyásos és végrehajtásos eljárást különböztetnek meg. (L. *Polg. törvénykezési jog.*) Az eljárás tárgyát képező

Oeser

Begegnung in Emaus c. kép a pozsonyi német. ev. templom sekrestyéjében.

Führer durch Pressburg und seine Umgebungen. Pressburg 1873. 57. l. – 58. l.

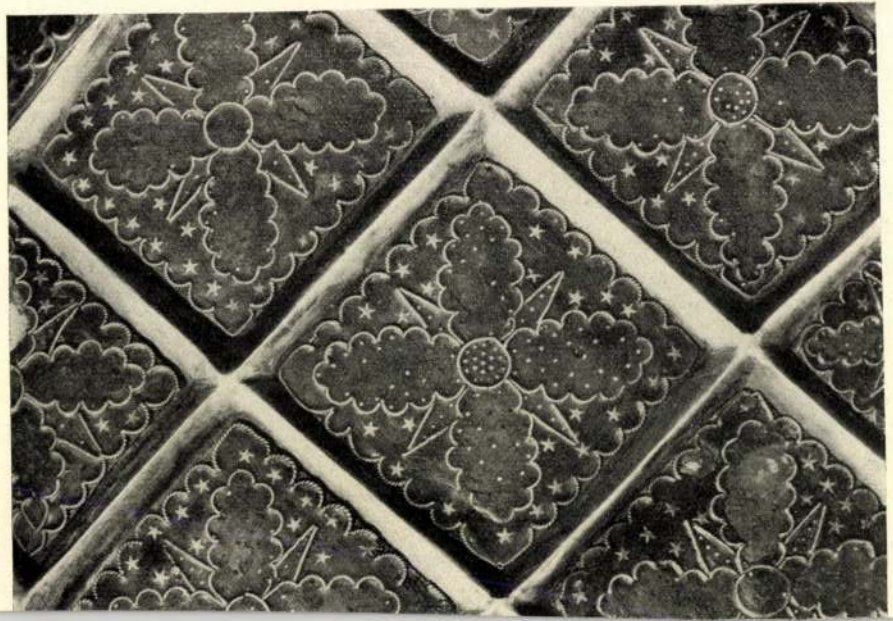

Oeser

l.

Zádor - Rados

13.1.

Oeser Ádám Friggyes

Szód

Benyovszky, Karl:

Adam Friedrich Oeser, der Zeichenlehrer Goethes. Leipzig, 1930.

NYOMTATVÁNY

Budapest

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

Oeser, Adam Friges

Irád

Benyovszky, Karl:

Spazier-
gang durch
Alt-Pressburg.
Bratislava-Press-
burg. 1937. 59. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrnönek

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

F. ÉVI ÁPRILIS HÓ 22-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII., BAROSS-UTCA 13.) TARTANDÓ

FELOLVASÓ ÜLÉSÉRE

SORREND:

1. *Dr. LÁSZLÓ GYULA:* Az avar világképről.
2. *Dr. DERCSÉNYI DEZSŐ:* XIV. századi magyar illuminált kéziratok Amerikában. (Színes felvételek bemutatásával).

A társulat vendégeket szívesen lát.

Budapest, 1942. évi április hó 11-én.

GEREVICH TIBOR
elnök

A választmány előzőleg d. u. 5 órakor választmányi ülést tart. Kérjük t. Választmányi Tagjaink pontos megjelenését.

40.434. — K. M. E. Ny.

Oeser Adám Friges

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

NYOMTATVÁNY

Szód

Horváth Henrik:

Oeser Adám Friges és a klassicizmus.
Dissertatio a Pázmány Péter Tud-Egyetem Német Irodalomtörténeti Intézetében. Kézirat az intézet könyvtárában.

Idéri Örkényi Ottilia i. m. 32. l.

úrnak
úrnőnek

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

F. ÉVI ÁPRILIS HÓ 22-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII., BAROSS-UTCA 13.) TARTANDÓ

FELOLVASÓ ÜLÉSÉRE

SORREND:

1. *Dr. LÁSZLÓ GYULA:* Az avar világképről.
2. *Dr. DERCSÉNYI DEZSŐ:* XIV. századi magyar illuminált kéziratok Amerikában. (Színes felvételek bemutatásával).

A társulat vendégeket szívesen lát.

Budapest, 1942. évi április hó 11-én.

GEREVICH TIBOR
elnök

A választmány előzőleg d. u. 5 órakor választmányi ülést tart. Kérjük t. Választmányi Tagjaink pontos megjelenését.

40.434. — K. M. E. Ny.

Oeser Adair

~~[illegible]~~
l.

Rāth. I 502.

Oeser Ádám

Lvod

Schedel

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Viktória-nyomda.

Oeser Frigyes Ádám

Feladó:

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 114.
1928. 335

LEVELEZŐLAP

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

Oeser Adam Friedrich

festette 1776-ban a pozsonyi
cig. hitv. ev. templom oltár-
képét; mely Krisztustés az
emauszi itjakat ábrázolja
A képet Leipzigben festette,
ahol tanár volt.

irod

Weyde, Dr G. Die evang.
Kirche und ihr Erbauer
M. Walch. Pressburg 1924.
12. l.

Oeser Adam Friggs

1901
2

Tsch. 383. 1.

Deser Ádám Frigyes

Lásd

Szelényi S. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Oeser Friggs

ignot

Tomei F. Arch. Est. 1892

182. l.

Oeser Frigyes Ádám festő rézmetszetű
arcképe Menseltől IX. 88.

Oeser Ádám Fryos

Wod

O Várl. 60 l.

tanu.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

Oeser Adam Friges

läsd

Laj 1897 37 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engec

.....

a mühelyfőnö

8. sorsz. Mühelyi mint

Oeser Adam
Friedrich

Läs'd

~~Tud~~

Tud. Gryt
1828. IV. 38 l

Oeser Adam Trigges

festő

Lásd teljes életrajzát

Wurzbach. Biogr. Lex.
Wien 1870. XXI. k. 16-18l

orvetl. felh

Oeser Ádám Frigyes

Vodalmához

Novák Dániel: Hajdan közép ztb
1835. 167 l.

Tudom. Gyűjt. 1828. IV. 38. l.

Görling. Geschichte der Malerei.
Leipzig 1867. II. 256.

Nagy Iván. Magyarországi képző
művészet a legrégibb időktől 1850ig
Száradok 1874. évf. 187. l.
186-

Aeser

a Lipsiai Academiában Képírás igazgató.

Telesseger. Tud. Gyűjt. 1817. III. 154. l.

Oeser Friggs

ferto

ind

Ballus 100. l.

...agyar király... ...lamvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Oeser Frigus

Mit Ponoy 1717.

mod

Ballus 1901.

magyar kiraly. államvasutak.

T Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Oeser Triggs

ferts XVIII

Ined

Om V(a) 207 l

_____ *műhely.*

főnökség!

_____ hó____n történő kifize-

_____ indokából személyesen meg nem

_____ számu _____

n.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Oeser Frigyes

festő Pozsony

lásd

BPo 167-l.

Oeser Frigyes

Festő

Ind

BPo 454. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Oeser ~~Z~~ A. Friggs

Müvenet 1902 78

-1907. 382-386

Magyar Müvenet.

1926. 114

1928. 335

Oeser Frigyes

Krisztus Emanuszban c. kepe a pozsonyi evangelikus nagytemplomban.

Pozsonyi értesülés
1940. jan. 18.

Budapest székesfőváros statisztikai hivatala

VIII., Sándor-utca 8.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága Könyvtárának,

Budapest

IX. Rákos-utca 10.

ÍJ ÁTALÁNYOZVA

OESER *Ádám Frigyes*, festő és rézmetsző. l. *Öser A. F.*

Pfenninger, H. VIII. 220.

Oeser Ádám Frigyes

Oeser [Eser, Ester] Ádám Frigyes, festő, szül. 1717 febr. 18-án Pozsonyban, 1732-ben iratkozott be, 1735-ben „Ábrahám áldozata" című pályanyertes műve jutalmául VI. Károly császár személyesen nyujtotta át neki az Akadémia aranyérmét. Pályaműve, egy szignált („Oeser") tussrajz ma is a bécsi Akadémia birtokában van.

Fleischer Bécs 72. l

A Somogyvár

Mellékelten

ből látják, hogy a

nyitottunk.

Azzal a

dók lennének e m

Oly módon, hogy n

fedezetről a valtó l

Oeser Ádam Friggs

festő

lásd

Fleischer Bécs 11. l.

Oeser, Adam Friedrich

vod

Benyovszky, Karl

Adam Friedrich Oeser,
der Zeichnenlehrer
Goethes. Leipzig 1930.
80 8 kép 80 l.

Genthomnak megvan!

Skenyovszky, Karl: Adam Friedrich Oeser, der Zeichnenlehrer Goethes.

8°, 8K, 80L, Zipcat, 1930.

Oeser, Adam Friedr.

Dürr, Alphons: Adam Friedrich Oeser.
Ein Beitrag zur Kunstgeschichte
des 18. Jahrhunderts.

Lipsia
8-r ~~4P~~, 7K, 255L, ~~Zürich~~, 1879.

Oeser, Adam Friedr.

Oeser Frigyes Ádám

iród

Benyovszky, Karl:

Adam Friedr. Oeser,
der Zeichner Goethes.
Leipzig 1930.

E könyv verzöjl
pozsonyi magyar
hirlapiro

BUDAPEST
12 V -7 13
741 CO

12 V -6 72

BUDAPEST
942 MÁJ 6- N3
F.F.
4
F.f.

BUDAPEST
1942
MAJ
-7.10.
Aa 741 Aa

Oeser Ádám

festő és nobrász

1717–1799.

wód

z

Kat Lex

III. 427 l.

1908. Vizj. korona keresztmetszetben,

10 fill.
zöld

12
z

1914. Vizj. fekvő kereszt, —— 15, é

A DÉLVIDÉK VISSZATÉRT MŰEMLÉKEI

Irta:

PÁLINKÁS LÁSZLÓ

Oeser Ármin Friges

festő

lásd

Népoktatási Szemle

1935 - apr - szept.

58 l.

Könyvtár ambar

Különlenyomat a Művelődés
1941 évi 11, 12. számaiból.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest
VI. Állatkerti

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva,

Oeser Adam Friedr.

Laid
=

Franz 9. l.

rámoka pannóniai siremlé-
s. Évk. I. 42-58. l.-
apitoliumon 179 ben talált mozaik-

Oeser Adam Friedrich

läsd (1717 - 1799)

Benyovszky Karl:
Adam Friedrich
Oeser, der Zeichen-
lehrer Goethes.
Leipzig, 1930
80 l. Kepedel.

Oeser Adam Friges

(1717 – 1799)

l.

Benyov Bratislava

44. l.

53. l.

100. l.

140. l.

~~Fáró, öskori VII. 103~~

Oeser A. F.

1

Forum

1935.127 1

Derselbe wird in der gleichen Ausstattung wie
von je 20 Tafeln, Format 53×36 cm, für den Prei
werden Bestellungen von allen Buchhandlungen
zeichneten Verlagshandlung entgegen genommen.

BERLIN W. 8, Markgrafenstr. 35.

Oeser Ádám Fr

l.

Ormadatok

17. l.

Oeser Adam Friedrich

l.

Szépm. Mur gráf.
ost. 24. kiáll

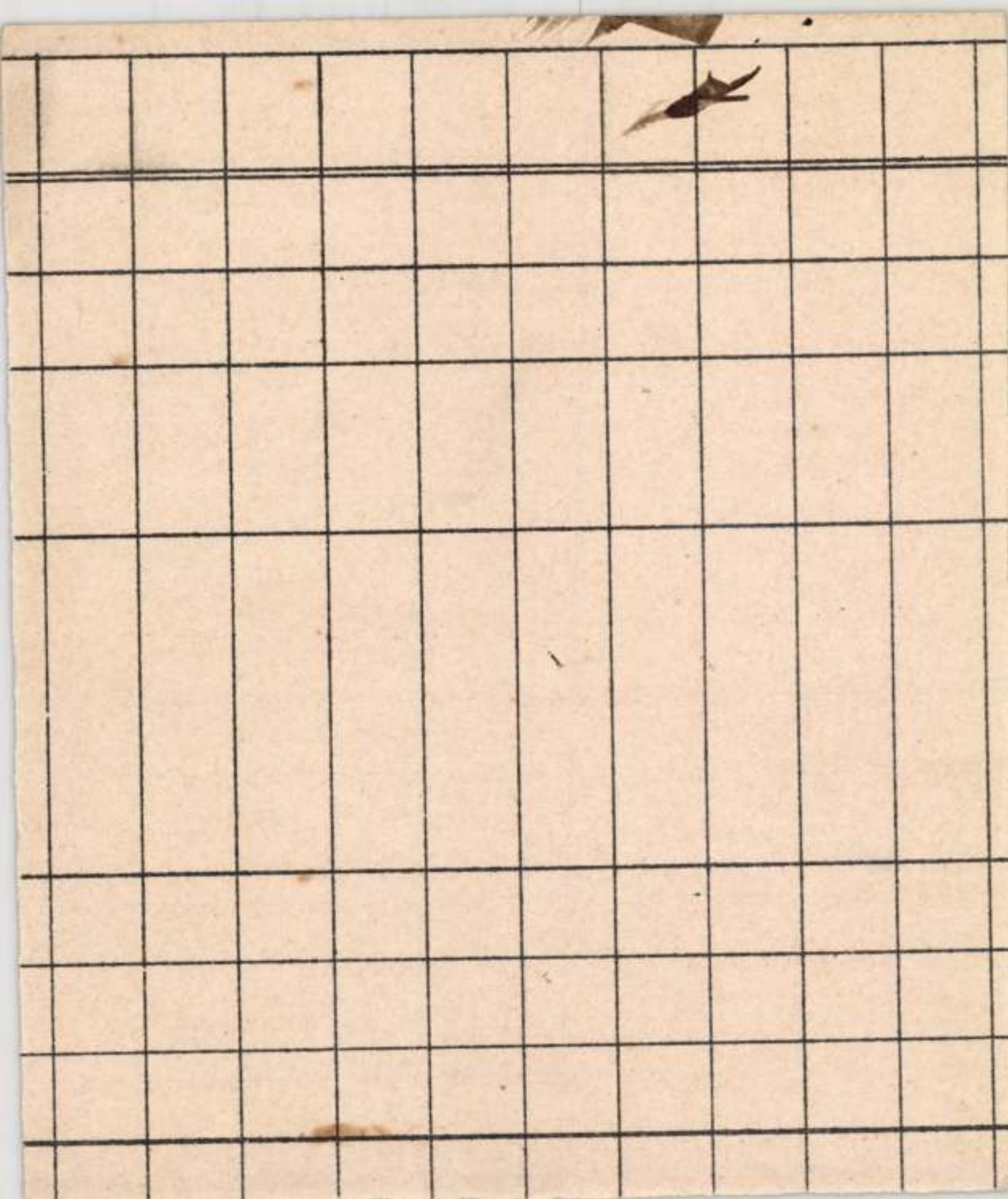

Oeser Adam Figa

cród

Ornvarl

60. l.

Temesvári áll. főgimnázium

VIII. 192.

Oeser Adám

Kul 1717

vezin

vöd

z

Varga Rezin

151. l.

Oeser Ádám Frigyes

l.

Reg. Tars. Evk

II. 294, 295. l.

Oeser Adam Friedr.

Düx, Alphons
Adam Friedrich
Oeser. Leipzig.

106 x 72 cm.

190 x 146 cm.

72 x 82 cm.
115 x 88 cm.
72 x 92 cm.

.mede

80 x 102 cm.

70 x 70 cm.
70 x 70 cm.

Oeser Adam Friedrich

irod

Lemberger, Ernst:

Die Bildnis-Miniatur in Deutschland von 1550 bis 1850.

München 1909

171. z

XIV, XVII tabla

391. l.

szamos helyen emlitve, a 391. l. a névmutató lapszáma.

Oeser, Adam Friedrich

Laid oker

Dürr, Dr Alphons

Adam Friedrich Oeser,
Ein Beitrag zur Kunst-
geschichte des 18. Jahr-
hunderts. Leipzig
1879.

MOBKvA. 2176.

levéltárában a Balassa-család iratait kutatta át és a kiadott középkori okleveles anyagot. E kutatások alapján Nógrád vármegye demográfiai képének kialakulását óhajtja megrajzolni.

Dr. Erdélyi János (1905, Balassagyarmat, róm. kath.), egyetemi önkéntes gyakornok (prof. Mauritz), ösztöndíját ásvány- és kőzetkémiai tanulmányokra nyerte. Munkáját a királyi József-Műegyetem szerves kémiai intézetében (prof. Zemplén) végezte. Tanulmányai folyamán tisztázta a dunabogdányi Csódi-hegy zeolithjainak kémiai összetételét. A vizsgálatok eredményét a Magyar Tudományos Akadémia Mathematikai és Természettudományi Értesítője LI. kötetének 425—441. lapján megjelent, Reichert Róbert tanársegéddel együtt „A Csódi-hegy ásványairól" címen közzétett dolgozata közli. Ezenkívül beható vizsgálat alá vette a balatonvidéki bazaltok közül a Szent György-hegy és a Badacsony kőzetét, melyeket a geokémiai szempontból fontos ritkább elemek szempontjából is megvizsgált.

Dr. Hajósy Ferenc (1906, Budapest, róm. kath.), nagykállói reálgimnáziumi tanár (prof. Cholnoky), 400 pengő belföldi kutatási ösztöndíjat élvezett. Több hónapon át a Magyar Királyi Országos Meteorológiai és Földmágnességi Intézetben dolgozott, ahol Magyar-

Oeser Ádám Friges, festő és rézmetsző; szül. 1717 február 18-án Pozsonyban, megh. 1799.

Az Országos Képtár metszet-kiállításának lajstroma. Budapest, 1897. 37. l.

Lázár Béla dr. Az Orsz. Képtár metszetkiállítása. Budapest, 1897 júl. 23.

egész földgolyót átfogja és minden ember sorsát megérti. Ezt Amerikának köszönhetem. Mi lett volna belőlem, ha otthon maradok? Talán már volna állásom, annyi fizetéssel, hogy egy jó ruhára sem telne belőle. Mostanában száz dollárt küldök haza Anyámnak, ez legalább kétszerannyi, mint a Gyula egész fizetése. Ha sikerülne egy ilyen tutajt berendeznem és ha csak egy kicsit megindulna az üzlet, legalább húsz dollár volna a tiszta kereset naponta. Esetleg harminc, esetleg ötven... Ez már ezerötszáz dollár havonta. Ez már annyi pénz, amennyiről odahaza álmodni sem lehet...

Néhány év. Még néhány esztendő. Akkor haza mehetnék látogatóba...

E pillanatban már nem is jutott eszembe, hogy végleg hazamegyek. Jenniferre gondoltam és ott láttam őt a konyhában, kikeményített hófehér kötőben, könyékig feltűrt ujakkal, aranyhaján félrecsapott fehér kuktasapkával, amint a lisztbe göngyölt halszeleteket a sercegő, forró olajban forgatja. Én pedig ott állok a tutaj hídjánál, ledobom a kötelet a messze partokról érkező motorcsónakoknak és lekiáltok a vendégeknek:

— Hallo, boys!

De mennyivel szebb, mennyivel nagyobb, mennyivel modernebb ez a tutaj, mint a Ted apó tutaja!

Lassankint virradni kezdett. Nagyon messziről, a sziget erdeiből különös, álmos madárfüttyök hallatszottak. A hullámok elültek, mintha a világosság közelgése áhitatot parancsolt volna rájuk. Az öböl vize olyan sima volt, mint a tükör. És csodálatosan lila volt a viztükör, amint a hajnali félhomály takarta. A mozdulatlan víztükröt néha váratlan csobbanással törte meg egy-egy felvetődő nagy hal.

A horgászok nagyrésze behúzott nyakkal szundikált. A párocskák is egymásra borulva aludtak.

Ted apó papucsban és ingujjban, a haját borzolva, álmos képpel jelent meg a konyhaajtóban és végigpillantva a tengeren, mint a vezényszót kiáltotta végig az alvó tutajon:

— Get up your old necks! Here are coming the yellowtails!

Ez a kiáltás egy ritka és nemes halfajta hajnali vonulását jelezte. A kiáltásra mindenki a horgászbotja után kapott. Mindenki markában ott ficánkolt a csaléteknek szánt eleven hal, amelyeket izgatottan fűztünk a horgokra. Egyszerre nagy sürgés-forgás, szaladgálás támadt.

— Let's jump the bait! — adta ki az újabb vezényszót Ted apó. — Ugrassátok a csalétket!

Egy zöldsapkás fiatal lány visítani kezdett az izgalomtól és segítségért kiabált, zsinegje élesen megfeszült, a horgászbot egészen félkörbe hajlott... itt már elkapta a yellowtail a horgot, de innen is onnan is kiáltások hallatszottak és pillanatok mulva aranysárga farkú, sötétlila hátú és hófehér hasú nagy jéghideg haltestek vergődtek a fedélzeten. Én magam is erősen dolgoztam azzal az ismeretlen, eleven súllyal, amely lent, a mélyben vad erővel akart menekülni a zsinegemről.

Csodálatosan szép volt ez a hajnal.

*

Délben pontosan megjelentem az olasz vendéglőben. Jennifer, Patricia és a Patricia udvarlója már ott ültek az ablak mellett, egy kis asztalnál.

Jennifer egészen más hangon köszöntött, mint ahogy máskor szokott. Hangosan és jelentéktelenül. Éreztem, hogy ezzel a köszöntéssel még mindig Patricia előtt akar leplezni valamit. De ebéd alatt egy-egy futó, titkos pillantással úgy nézett rám, hogy pillantása a szívemig hatolt. Pedig nem volt ebben a pillantásban semmi, csak egy kis melegség. Megtudtam, hogy a Patricia udvarlóját Mr. Lang-nak hívják és Oklahomában született. Arra a kérdésemre, hogy mi a foglalkozása, Jennifer felelt:

— Mr. Langnak van a legnagyobb marketje a szigeten!

Mr. Lang egyszerű, de nagyképű fejbólintással erősítette meg Jennifernek ezt a túlbuzgó kijelentését. Láthatólag jól esett neki, hogy Jennifer felelt helyette és így egy harmadik, tárgyilagos személytől tudom meg, hogy ő kicsoda. Most alkalmam volt jobban megfigyelni Mr. Langot. Nem lehetett több harmincöt esztendősnél, de a halántéka mögött már őszült és a feje búbján erősen kopaszodott. Ismerem az agyondolgozott amerikai férfiaknak ezt a korán öregedő tipusát. Nem sokat beszélt, a hallgatása mögött azonban a saját jelentőségének tudata lappangott. Ettől eltekintve, egyszerű és becsületes embernek látszott. Patricia gyöngédségének különböző jeleivel halmozta el Mr. Langot. Vörösre festett, éles körmeivel gondosan kikapart egy kis pecsétet a Mr. Lang kabátjából, minden ételről külön megkérdezte, hogy ízlik-e neki, elébe tette a mustárszószos üveget, általában egy pillanatra sem tévesztette szem elől a Mr. Lang mozdulatait. Ez érthető is, ha arra gondolt az ember, hogy Patricia már nem volt éppen fiatal, veszekedetten csinosnak sem mondhatta az ember, viszont Mr. Lang a sziget legnagyobb piacának a tulajdonosa volt.

Ebéd alatt a beszélgetés hihetetlenül unalmas kérdések körül forgott. A kaliforniai olajmezők jövője. Amerika nyugati kikötőinek fontossága és az amerikai-japán viszony mibenléte. Ha valaki végighallgatta volna ezt a beszélgetést, könnyen megállapíthatta volna, hogy a felvetett kérdésekhez egyikőnk sem ért.

Pillanatnyi szünet mulva Jennifer felém fordult:

— Melyik hajóval megy vissza?

— A négyóraival. Maga is?

— Nem. Én a hatóraival.

Ez kellemetlenül érintett, de ezen már nem lehetett változtatni.

Ebéd után a tengerparton sétáltunk. Én szándékosan Patricia mellé szegődtem, Jennifert és Mr. Langot magunk elé engedtem. Éreztem, hogy Jennifernek más oka is lehet, hogy a velem való barátságát leplezze, mint amennyit nekem bevallott.

Jóval a hajó indulása előtt elbúcsúztam tőlük és a kikötő felé tartottam. De bosszantott a dolog, hogy egyedül kell visszamennem. Nem is váltottam jegyet a négyórás hajóra, előhúztam a hátizsákomból egy félig megkezdett regényt és egy magányos padra telepedve, olvasni kezdtem. De nem igen volt ott a figyelmem. Úgy intéztem a dolgot, hogy én legyek az első beszálló a hatórás hajóra. Nem akartam, hogy Patricia, vagy Mr. Lang meglásson.

A hajó már messze bent járt a tengeren, amikor előmerészkedtem rejtekhelyemről és hosszas keresés után a tömegben megtaláltam Jennifert.

Egyáltalában nem volt meglepve, amikor meglátott. Nevetve nyujtott kezet és többet nem is beszéltünk a dologról. Helyet kerestünk magunknak

Goethe kézirajza. A Magyar Tudományos Akadémia Goethe-gyüjteményéből

a legfelső fedélzeten, ahonnan teljes szépségében és végtelenségében láthattuk a csillogó tengert.

Mindenről beszélgettünk, csak arról nem, ami a szivünkön feküdt. Legalább is, ami az én szívemen. Lehet, hogy a Jennifer szívén nem is feküdt semmi. Csak a jókedv, a fiatalság és a vasárnap délután hangulata.

Ahhoz az ócska trükkhöz folyamodtam, hogy kitünően tudok tenyérből jósolni. Ezzel elértem azt, hogy a Jennifer erős, fehér, kis meleg kezét az egész úton a kezemben forgathattam. Mindenféle vidám szamárságokat jósoltam neki. Hogy nemsokára Japánba utazik repülőgépen és két év mulva egy kínai mandarinhoz fog feleségül menni. Ellenben vigyázzon az epéjére, mert epebajra hajlamos.

Mikor megérkeztünk és hazafelé kísértem, azt kérdeztem tőle, anélkül, hogy ez különösebben érdekelt volna:

— Patricia és Mr. Lang között már teljesen rendben van a dolog?

Meglepetten nézett rám.

— Hogy érti ezt?

— Úgy vettem észre, Mr. Lang nagyon udvarol Patriciának . . .

Hangosan felnevetett.

— Mit nevet?

— Patricia az édes nővére Mr. Langnak! Maga ezt nem tudta?

Vidáman nyujtott kezet.

— A viszontlátásra!

És eltünt a kapuban. Nagyon ostoba arcot vághattam, amint ottmaradtam és a becsukódott ajtóra néztem.

Folytatjuk

Változás

— GOETHE —

Köves patakágyon a nap tüze hull rám!
Kitárom a karjaimat, jön a hullám,
Csókolja a mellem, csiklandva követ,
Aztán csapodáran az árral elúszik.
A második érkezik és odakúszik
S én érzem a váltakozó örömet.

De lásd, te a kincsedet egyre fecsérled
És közben a semmibe nyargal az élet,
A lányt síratod, aki elfeled, őt!
Hozd vissza a multadat újra, hogy élhess!
A második ajka is éppolyan édes,
S tán jobban ölel, mint első szeretőd.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Goethe magyar rajztanára

Irta: **Horváth Henrik dr.**

Goethe zsenge ifjúsága óta a dilettantizmuson messze túlmenő igyekezettel és tehetséggel rajzolt és festegetett. Egészen itáliai útjáig hitt ebbeli hivatottságában és bár szinte hihetetlenül hangzik: odáig a költészet és festészet között ingadozott. E tekintetben lipcsei évei különösen jelentősek, amikor is a *„szeretetreméltó osztrák" Oeser Ádám Frigyes* tanítása mellett alkalma nyilt, hogy elméleti és gyakorlati tudását gyarapítsa és a rajzon és ecsetkezelésen kívül a rézmetszést is rendszeresen űzze. Oeser szeretetreméltóságát nem óhajtjuk tőle elvitatni, de annál súlyosabb kifogásunk lehet az *„osztrák"* kitétel ellen. Érveink nem szorulnak rapszodikus érzelgősségre, sem szónoki rabulisztikára, amennyiben koronatanúnk Oeser maga, aki *szülővárosához, Pozsonyhoz* élete végéig hű maradt, még hatvanéves korában egy nagy oltárképével megajándékozta, előkelő pártolóival. Anna Amália weimari hercegnével, gr. Brühl kancellárral stb. szemben minden kertelés nélkül hangoztatta *magyar származását* és több magyar kortárssal, elsősorban a klaszszikus műveltség apostolával, Kazinczy Ferenccel állandóan meghitt és termékeny levelezésben állott. Ennek a leszögezése manapság szükségesebb, mint valaha, mert szemfüles szomszédaink már felfedezték benne a maguk szülöttét és emlékének máris nagyobb monografiával hódoltak.

Oeser nem tartozik a nagy fejlődéseket meghatározó művészegyéniségek közé: a kihaló rokoko és az előretörő empire határmesgyéjén áll és ez átmeneti korszak zsinórmértékével mérve is csak második vagy harmadik sorba szorulna. Ha Goethe nem keresztezi az útját és ha nem részesül abban a ritka kegyben, hogy Goethe elmulhatatlan dicsfényének néhány sugárkévéje reája is száll, a műtörténet könnyűszerrel napirendre térhetne felette.

Nem annyira azonban az általános kutúrtörténet. Mert valóban meglepő, hogy a XVIII. század irodalmának, művészetének, közéletének hány kimagasló képviselőjével kapcsolatban felmerül az egyszerű pozsonyi szíjgyártósegéd 1717-ben született fiának a neve. Bécsi tanulóévei alatt, ahol az akadémia első díját is elnyerte, megismerkedik és megbarátkozik Georg Raphael Donnerrel, a század legnagyobb szobrászegyéniségével és az „osztrák Michelangelo"-val együtt visszatér megint Pozsonyba, ahol Esterházy Imre hercegprimással is közelebbi nexusba kerül. Drezdai tartózkodása alatt csakhamar bejáratos Erős

Uj Idők 1932. XXXVIII. 21.

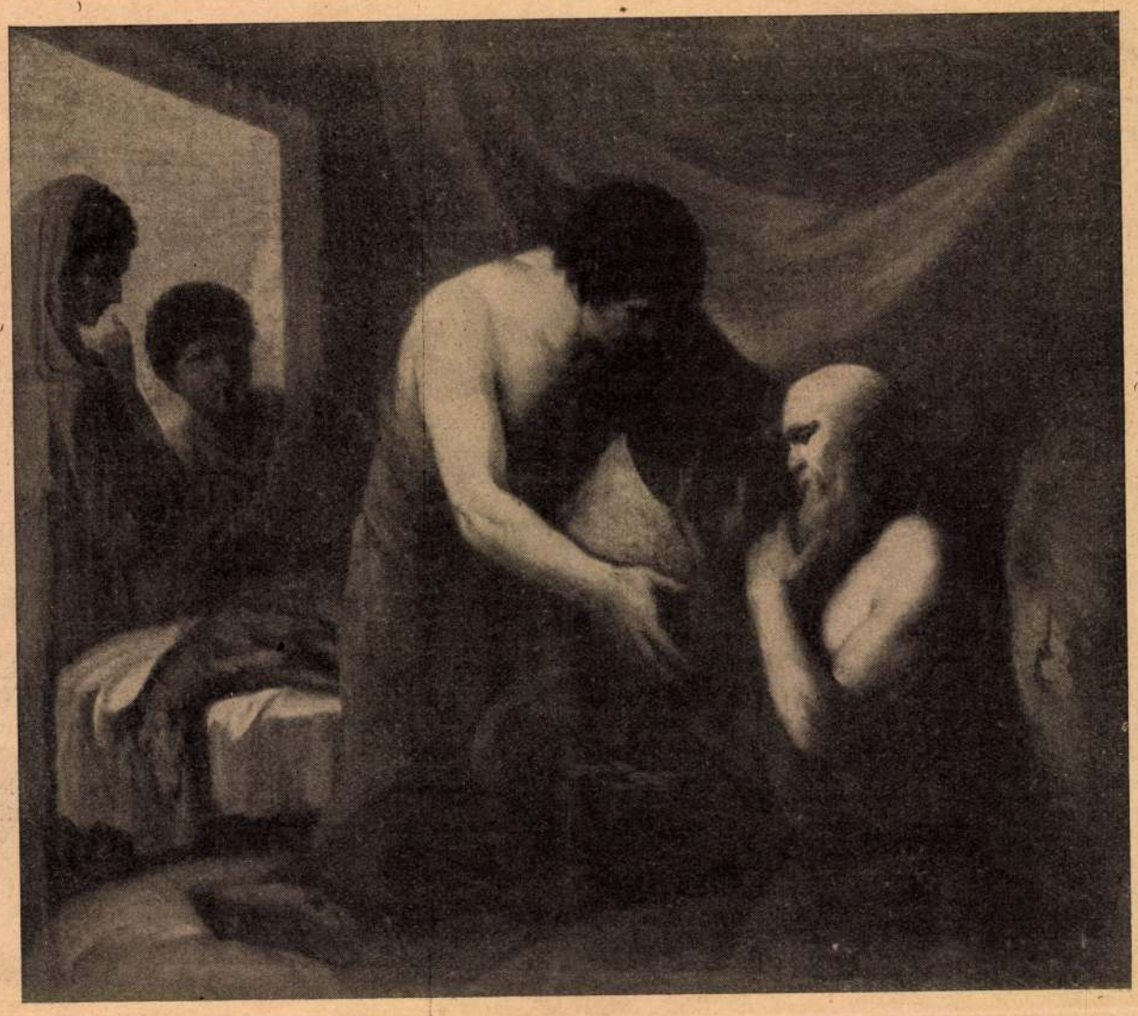

Oeser Ádám Frigyesnek, Goethe magyar rajztanárának festménye: Az irgalmas szamaritánus.
Rainer budapesti műépítész gyüjteményéből

Ágoston udvaránál és többek között Brühl grófot, a mindenható szász-lengyel kancellárt is megfesti. Az ottani orosz követtől, Bestheff gróftól pedig meghívást kap Szent-Pétervárra, Anna Karlovna régensnő udvarához. Az utazás azonban a régensnő halála folytán elmarad.

Drezdai éveinek legfontosabb eseménye azonban Winckelmannal való ismeretsége volt. Viszonyuk az idők folyamán oly szorossá lett, hogy Winckelmann két éven keresztül állandóan Oesernél lakott. Ez pedig későbben csodálattal és büszke örömmel kíséri barátjának fényes pályafutását és műtermében, majd a lipcsei akadémiában, melynek első igazgatója lett, Winckelmann tanainak, a „nemes egyszerűség és csendes nagyság" elméletének első lelkes hírnöke volt.

Már az akadémia fennállásának első évében beiratkozik nála a fiatal Goethe, lipcsei jogász korában. Itt talált először szellemi kifejlődésének egyik vezércsillagára, Winckelmannra, itt lett figyelmessé a klasszikus görög művészetre. Az antik művészet iránti érdeklődés csakhamar egész esztétikai világnézetének tengelye lesz és élete alkonyáig kíséri. Igaz, hogy nagyszerű ösztöne megóvta attól, hogy ez a klasszikus ideál előítéletté merevedjék: rugalmassága a strassburgi és a kölni dómok, a Boisserée testvérek ónémet és németalföldi képgyűjteménye, a holland genrefestők, sőt Rembrandt előtt is bámulatosan kiállotta a próbát. Rembrandthoz különben Oeser mesternek is egészen sajátságos viszonya volt. A nagy hollandus népszerűsége épp ekkor oly magas fokra hágott, hogy a „Nachtstück in Rembrandts Manier" jelzés a lipcsei, drezdai, frankfurti, sőt berlini képleltárokban mindig mint különös ajánlás szerepel. Goethe maga a „Költészet és Valóság"-ban egyik fiatalkori ismerőjéről, Trautmann frankfurti festőről derűs fölénnyel megjegyzi: „Trautmann rembrandtisierte einige Auferweckungswunder des Neuen Testaments und zündete nebenher Dörfer und Mühlen an." Az Oeserre vonatkozó regesztákban is gyakran találjuk a fenti jelzést és éppen szülővárosának ajándékozott kompoziciója (Krisztus és a tanítványok Emmausban, jelenleg a pozsonyi evangélikus templom sekrestyéjében) meglepően példázza ezt a beállítást.

De éppen az egész korszaknak két stílusáramlat között ingadozó helyzetéből, hol epigonszerű, hol bátortalanul előretapogatódzó kísérletezéseiből magyarázható, hogy Oeser nemcsak Rembrandt modorában dolgozhatott. Nem túlságosan terjedelmes oeuvrejének tárgyalásától a rendelkezésünkre álló szűk keretben természetesen el kell tekintenünk. De ha csak a magyar tulajdonban őrizett alkotásaira szorítkozunk, még akkor is könnyen kimutathatók művészetének sokrétegű forrásai. A pozsonyi városi múzeumban levő két címtáblája a Három Fehér Oroszlánhoz címzett fűszerkereskedéshez fiatalkori munkák és már gyakorlati rendeltetésüknél fogva stilisztikai elemzésre kevésbbé alkalmasak. A pozsonymegyei Bazin plébániatemplomának oltárképe mindenben a pozsonyi kompozíciót követi. A Magyar Tud. Akadémia Goethe-szobájában őrzött pasztellfestésű leányfej Greuze és Watteau lágyan modellált gyermekfejecskéire emlékeztet, anélkül azonban, hogy a francia mesterek üde derűjét megközelítené. Nemcsak eltérő formaalakítást, hanem egyenesen új embertipust találunk a Beer Jó-

zsef tulajdonában levő női arcképben. Az éles körvonalozás és a nyugodt képszerkezet már az empireízlést, a komoly, sőt komor arckifejezés az „aufklärista" kor lelkületét tükrözi. Körülbelül középúton áll a rokoko festői kultúrája és a klasszicista formaadás között az irgalmas szamaritánust ábrázoló kiegyensúlyozott olajkép, Rainer Károly budapesti műépítész birtokában, mely elhalkuló festői kvalitásaival, racionális felépítésével, a görög szépségkánont követő test- és arcábrázolásával és a lelki kifejezés lefokozásával tipikus terméke ennek a nem túlságosan örvendetes stílus-fázisnak; jóban és rosszban igazi Oeser.

Arra a kérdésre, vajjon mit köszönhet a nagy tanítvány a mesterének, a felelet nem éppen könnyű. Goethe rajzaiban és aquarelljeiben csak egyes vázlatok emlékeztetnek a derék „Kraxelhuber" ecsetkezelésére és kompoziciós elveire. Legtöbb teret foglalnak el a tájábrázolások, még pedig nem az Oesernél is megszokott, régi kulisszaszerű és agyonallegorizált értelemben, hanem frissen odavetett rögtönzésben és — Goethe legbensőbb lényének megfelelően —, nem ritkán ragyogó napsütésben. Az itt bemutatott példány nem éppen alkalmas a mondottak illusztrálására, fontossága számunkra abban rejlik, hogy több más lappal együtt a Magyar Tudományos Akadémia páratlan Goethe-szobájában őrzik.

Oeser befolyása a nagy német költőre, illetve annak festői fejlődésére ezek szerint csak külsőségekre szorítkozhatott. De egészen más természetű volt az a kincs, melyet Goethe a lipcsei akadémiából felejthetetlen ihletekben magával vitt. Oeser úgy látszik azokhoz a különben gyakori művészekhez tartozott, kiknek elméleti fejtegetései a művészetről sokkal érdekesebbek és értékesebbek, mint saját alkotásaik. Találkozásuk Lipcsében így fontos állomása lett annak a modern művelődési ideálhoz vezető útnak, amely Goethe életében és munkáiban testet öltött. Ez érthetővé teszi a tanítvány mély háláját. Tudjuk, hogy Goethe Oeserrel és családjával később is a lehető legszorosabb összeköttetésben maradt, többször meglátogatta öreg mesterét és Oeser maga is gyakran megfordult Weimarban, ahol különösen Anna Amália hercegné kegyének örvendett. Goethe maga is igénybe vette Oeser tanácsát színházi dekorációk kérdésében. Már 1764-ben üdvözölte a tanítványok nevében:

Wer Künstler kennt, kennt deinen Namen
Und wer ihn kennt, kennt Oeser deinen Wert.

Ez az érték műtörténeti távlatból nézve csakis egy lipcsei helyi nagyság arányait mutatná, de Goethe fejlődésébe való bekapcsolódása révén tényező az emberiség szellemtörténetében. Ezzel korántsem akarjuk azt állítani, hogy Goethe Oeser nélkül nem találta volna meg a maga útját és hogy művészetfilozófiája másképpen alakult volna ki. De igenis nagyon szerencsés véletlennek tartjuk, hogy írói pályájának legelején nyomatékosan Winckelmannra lett figyelmessé és hogy Oesertől közvetlenül és első kézből mindazt kapta, amihez talán hosszadalmas kerülőutakon amúgy is eljutott volna.

Kulturális öntudatunkra nézve pedig nem közömbös, hogy a művész élete az ősi magyar koronázóvárosból indult ki és hogy az emberiség egyik legnagyobb tüneményének ünneplésekor a mai magyar éjszakában is egy kis méccsel több éghet.

Senki sem adhat több értéket a maga halhatatlan életének, mint amennyi szomorúságot, gondot és félelmet a mások halandó életéből elvett.

*

Az ifjúság leghangosabban azt a jogot követeli, hogy mindazokat az ostobaságokat megismételhesse, amelyeket mi már megbántunk. FLIGL JÓZSEF

Szél Márton halála

— Elbeszélés —

Irta: **Teresesényi György**

Alászállóban volt már a nap, amikor Szél Márton, alkonyatelőtti ténfergés közben, megtalálta a veresplajbászt.

Rezes végét pillantotta meg, mert a tárgy kurta testét útifűlevél takarta el. Jó három lépésnyire oldalt, túl a gyalogösvény kitaposott vonala mellett.

— Nézlek csak . . . — mondta Márton és míg lehajolt, könnyű öröm símította meg szívét.

Kurta, jócskán elhasznált, de még félarasz nagyságú írószerszám volt. Végét cifra rézsapka borította, a szár szögletes hasáblapjain a haragosvörös festékmáz itt-ott lekopott már, de a vastag vörös bél ki volt hegyezve szépen. Márton forgatta, nézegette. A csutkán észre lehetett venni, hogy fínom, drága gyártmány volt újkorában. Elmosódott, aranyos betűk látszottak rajta. Erre mutatott a peremes rézfoglalat is, mely kis karikában végződött. Biztosan azért, hogy láncon, vagy zsinóron meg lehessen kötni gomblyukba, vagy íróasztal mellé.

Márton öreg fejében tétova gondolatok lassú szárnyverése mozdult. Zsebbecsúsztatta a talált tárgyat és míg tovább ballagott az ösvényen, azon tünődött, vajjon kié lehetett a tárgy? Elvesztették-e, vagy úgy hajították el? Mint szabadulhatott el a pórázról és hogy került ki ide a messzi tanyavilágba, a gabonatáblák közé, várostól, iskoláktól, kancelláriáktól távol . . .

— Nem baj, na, — nyugodott meg végül. — Jó lesz Sanyikának. Megörül az neki, mert szeret firkálgatni, amióta iskolába jár.

Hetvennyolc esztendős, fáradt vénember volt Márton, nem bírta már a munkát, a fia, meg a menye tanyájában éldegélt és az ilyen langyos tavaszi estéken szeretett elbandukolni a földek között. Komótos, öreg lépésekkel haladt, meg-megállott a mesgyék fordulóinál. Bámészkodott erre, arra . . . Hogy milyen szépen cseperedik már a búza, tövesedik a tengeri, repked a cserebogár, szól a kakukk . . .

A huncut már órák óta hízelkedett neki. Nem győzte olvasni . . . Nem is volna az már jó, ha igazat mondana.

Úgy számította, hogy vacsoraidőre visszaér a tanyába.

A pitvar ajtajában lármás jókedvvel nyakába ugrott az unoka.

— Meggyütt, öregapám! Mit hozott, öregapám?

Mert sokszor felszedegetett a gyereknek apró dolgokat. Színes kavicsot, csigaházat, ritka virágot, amikről meséket szokott mondani neki. Hirtelen eszébe jutott a talált irón. Boldog mosoly simította el arca ráncait és az öreg gyermek együgyü rajongásával, aki maga is játszani akar, örülni és emez mellé fiatalodni, — félrevonta az ámbitus lócájára.

— Mit ám . . . — és a zsebébe nyúlt.

— Mutassa . . . hamar . . . Madártoll?

— Nem az . . . Más . . . Nagyon különös . . . Gyönyörű . . .

— Gyönyörű . . . — mámorosodott meg a gyermek és tágranyílt szeme epedve leste a zsebben mozgó kéz mozdulatát, hogy mikor vonja elő . . .

— Ejnye csak, — morgott Márton, — hol is van hát? . . .

— Kisbicska? Százlátó? Pityke? . . . — ugrált amaz és toporzékolt.

— Nem, nem . . . De hova is? . . . Hiszen idetettem . . .

Belekotort összes zsebeibe. Sehol semmi. Végre kifordította az elsőt, amelyben lennie kellett volna.

rossz fát a tűzre, a törvénnyel nem került soha összeütközésbe, még legénykorában sem.

Szerette a pénzt, s ebben a tekintetben teljesen egy volt a feleségével. Ha meghallották, hogy a hatodik utcabeli fűszeres egy fillérrel olcsóbban ad valamit, nem röstelték a fáradságot s elgyalogoltak a hatodik utcába.

— Mi járatban vagy, János? — kérdezte belülről a kisbírót.

— Kutyaösszeírás végett — felelte a kisbíró hivatalos komolysággal.

Göbölös összeráncolta homlokát, végighúzta bal hüvelyk- és mutatóujját őszbevegyülő bajuszán, köhintett egyet, hátra nézett, aztán elhatározta magát a szólásra:

— Hát akkor gyere be.

A kisbíró belépett, maga elé irányította botját, felkészülve a kutyaól felől várható támadásra.

A gazda ment elől, hogy mutassa az utat.

Előbb a konyhába léptek, ahol finom paprikáskrumpli illata lebegett a tűzhely fölött. Leülhettek volna itt is, ez volt az ebédlő, ahol vendéget szoktak fogadni, de Göbölös tovább vitte eggyel vendégét, az utcai szobába. Itt nem égett lámpa, de csak sötétes volt, s egymás száját is láthatták, mikor beszélgettek.

— Tudsz hivatalos titkot tartani, János? — kérdezte a gazda.

A kisbíró kihúzta magát a széken, a tekintély csaknem szétfeszítette a mellét. Meg volt sértve. Már hogy ő ne tudna hivatalos titkot tartani? Hiszen hivatalos titok között él, egész nap mást sem tesz, mint ilyen titkokat hall. A jegyző szobájában egész nap cseng a telefon, a főszolgabíróval beszél, meg a szolgabíróval, a járásorvossal és a vármegyével.

Kinyitotta táskáját, kivette belőle a megfelelő cédulát, vakoskodva beleírta Göbölös Ádám nevét, azután mereven kérdezte:

— Milyen fajta a kutya?

— Bádogfajta — felelte komolyan Göbölös.

— Puli, vagy komondor, vagy juhász? — kérdezte a kisbíró még komolyabban.

— Bádogfajta — felelte konokul a gazda.

Aztán felemelkedett a székről, kiment a konyhába, behozott egy üveg bort és két poharat. Töltött.

— Igyál.

A kisbiró meg volt sértve, de annyira még sem volt megsértve, hogy ne fogadta volna el a kínált italt.

Ittak, s azon nyomban megismételték az ivást.

— Ne töltsd ki a cédulát — szólalt meg Göbölös, a keze hátával letörülve bajuszát. — Nincs itt arra szükség. Várj csak, majd elmondom.

Rágyujtott s nyugodtan várta, amíg a pipában meghonosodott a tűz.

A német festőművészet remekeiből. A művész gyermekei.
A. F. Oeser (1717—1799) magyar eredetű német művész festménye

— Arrul van szó, hogy nincs már nekünk kutyánk. Tudod, sokba került. Egy nagy darab szalonnát is ellopott, dühös voltam rá, odaadtam a komámnak. De, tudod, annyi kéregető, meg vándorló, meg cigány járkál a faluban, hogy valamivel távol kell őket tartani a háztól. Azért vettem azt a bádogkutyát. Bádogkutya után csak nem kell adót fizetni?

— Kutya az kutya — felelte a kisbíró elgondolkozva.

— Bádog az bádog — vágta rá Göbölös és harmadszor is megtöltötte a poharat.

— Csak el ne mondd senkinek, mert akkor ellopják még a háztetőt is.

A kisbiró lelkiismerete megnyugodott. Bádog, az valóban bádog. Bár ugyanazt a hivatást teljesiti, mint a kutya, de azért mégsem lehet adó alá venni.

Vette a botját, kezet fogott és elindult. Göbölös vele ment.

— Kikísér? — kérdezte a kisbíró.

— Ki én — felelte Göbölös. — Hogy meg ne harapjon a tábla.

Uj Idők 1943. 19. sz.

Kedves Éva húgom!

Soraimat abban a kétségtelen tudatban intézem hozzád, hogy tegeződő testvéri viszonyunkban senkisem talál kivetni valót. A tegezés kérdése most elég erős hullámmal vetődött fel, amit egy szociális kérdésektől hol sansculotte-módon megkeveredett, hol gyáván borzongó társadalomban természetes tünetnek kell tartanom. Sőt ez már tulajdonképpen a második állomás. Az első állomás az a még mindig el nem intézett vita, hogy megtartsuk-e a társaséletben a „nemzetes asszonyom", meg a „méltóságos uram" megszólításokat, vagy helyettesítsük ezeket általánosan és egységesen francia mintára az „asszonyom" és „uram" szavakkal. Szegény boldogult férjed vitéz volt, te tehát nemzetes asszony vagy, minélfogva a te címzésedet megtartandónak gondolom, hiszen olyan időben, mikor életünkről és halálunkról van szó, és sorsunk a fiaink derekasságán múlik, kicsit furcsa lenne egy olyan intézményesen szép címzést piszkálni, amelynek éppen az a célja, hogy a fajtánkban rejlő áldozatkész és férfias erőket kiemelve, megtisztelje. De megmondom neked őszintén: én a címzések dolgában általában maradi vagyok. Tudom én jól, hogy aki méltóságos, abban nem mindig találunk igazi méltóságot; hogy aki nagyságos, abban néha nyoma sincs a nagyságnak. (Még leginkább a tekintetesek azok, akikre rendesen bizonyos tekintettel van megszólítójuk.) De a cím nem arravaló, hogy az igazságot fedje, hanem inkább arra, hogy a címzett elé bizonyos közóhajt tűzzön: akit méltóságosnak mondok, azt éppen a megszólítással figyelmeztetem olyatén társadalmi állására, amely méltóságteljes magatartásra kötelez. A címzés úgyszólván társadalmi nevelő eszköz. A címzések ellenzői, akik a társadalmi cafrangok ellen és az emberi egyenlőség elve mellett küzdenek, azt óhajtják, hogy ne hazudjam, hanem a pöffeszkedő és ellenszenves méltóságos uramat egyszerűen uramnak tiszteljem. Már pedig ura a kutyának, de nem nekem. Ha olyan rettentően kellene vigyázni az igazságra, végül sehogysem szólíthatnám. Még csak nem is köszönhetnék neki, mert eszem ágában sincs, hogy én neki alázatos szolgája vagyok; ördögöt vagyok — az államfőt kivéve — bárkinek is alázatos szolgája, azt sem állíthatnám, hogy van szerencsém, mert nem füllenthetem, hogy egy kiállhatatlan és goromba frátert látnom valami különös szerencse volna, sőt még azt sem jelenthetem ki tökéletes őszinteséggel, hogy én neki jónapot kívánok, mert rosszat ugyan nem kívánok senkinek, de hogy milyen lesz mai jövője annak, aki fülem hallatára útálatosan gorombáskodott a neki kiszolgáltatott pincérrel, az nekem legalább is közömbös. Ha azonban addig is, míg a társadalom mai rétegrendszere fennáll, megtartom a mai címzéseket is, akkor a megszólítások nem ugyan a személyes igazságot, de a valóban fennálló társadalmi különbségeket valóban tanusítják, s akit kegyelmes uramnak nevezek, az soha nem fogja azt képzelni, hogy én az ő kegyelem kenyerén tengődőnek hiszem magamat, hanem tudni fogja, hogy érdemeit, amelyeknél fogva ilyen magas polcra emelkedett, a közszokással szentesített társadalmi megegyezés folytán így ismerem el. Ha sokorópátkai Szabó Istvánt — igen helyesen — kegyelmes uramnak szólítottam, joggal szólíthattam így gróf Apponyi Albertet is. Mindezt józan dolog volna a sokat emlegetett „új társadalom" berendezkedéséig így hagyni. Hogy aztán mi lesz, azt majd megmutatja ez az új társadalom. S ha ez az új berendezkedés kívánatos, ezt aligha a címek előlegszerű eltörlésével fogjuk elérni Akkor már a kitüntetéseket is törölje el ez az új társadalom. De előbb kérdezze meg a francia köztársaságot amelyre címzések dolgában annyi hivatkozás történik, hogy miért nem törli el a becsületrendet. Én azt hiszem, hogy az új társadalmat a józan földreform mindig jobban segíti a névjegyreformnál. Az ilyesmiből akkor ábrándultam ki, mikor a kommün idején a Margitszigeten betegeskedtem és mint lábbadozó saját fülemmel hallottam, — tanum is van rá elég, hogy a népbiztosnék és termelési biztosnék perkálpongyolában és a kitűnő liba-ebéd után szájokba tűzött fogpiszkálóval szenvedélyesen szólongatták egymást kegyelmes és méltóságos asszonynak.

Valahogyan így vagyok a tegezéssel vagy nem tegezéssel is. Jöhet-e olyan világ, amely megtilthassa nekem, hogy mikor embert és embert a törvény előtt feltétlenül egyenlőnek tartok, viszont különbséget tegyek barát és idegen között? Az ember általában tegeződik a fiával. De józan emberi értelme volna-e annak a parancsnak, hogy miniszteremmel is, a te kocsisoddal is tegeződjem? Minden ember egyforma, ez jogi alapon igaz, s én egy munkás életet töltöttem el azzal, hogy a bírói székben ennek az igazságnak szerezzek teljesülést De akik előttem állottak, azok csak jogilag voltak egyformák. Akadt köztük hirtelenszőke, fekete és kopasz Akadt közöttük rendkívül eszes és rendkívül ostoba Akadt köztük józanul takarékos és szorgalmas és akadt a mások keserves pénzét ellumpoló hitvány, dologtalan korhely. Nem szabad ezek között barátilag különbséget tennem? Én bizony egyiket tegezni fogom ezentúl is, a másikat ezentúl sem. Mindenkit egyformán fogok tegezni, vagy nem tegezni abban a pillanatban, mihelyt az egész ország, sőt az egész emberiség gépi futószalagon gyártott, hajszálnyira egyforma külsejű és belsejű ember-automaták falanszteréből fog állani. Még én is Akkor igen, akkor lemondok arról a fogalomról, amely szerintem a magyar vérmérséklet és jellem alapvető dogmája, és amelyet a legsürgősebb reformerek és társadalomalakítók nem ismernek. Ez a fogalom az egyéniség. Más nációknál az egyéniség lehet teljesen egyforma. Ehez semmi közöm, belebeszélni a mások dolgába nincs jogom. De a magyarokról van jogom egyetmást mondani. És mondom is: az egyéniség más szóval így is kifejezhető, hogy szabadság. Mi szabadság nélkül nem tudunk élni. Mint víz nélkül a partra vetett hal Vagy hogy még pontosabban fejezzem ki magamat: nem élhetünk a szabadságnak legalább reménye nélkül Kettőnk nagyapja, Zajzon István azt mondta egyszer, mikor a miniszterelnököt Schmerlingnek hívták:

— Csak folytassuk a versenyfutást: az én családom lesz-e tovább magyar, vagy ő lesz-e tovább miniszterelnök?

A versenyfutás eldőlt. Nagyapánk kérdését pedig a kellő behelyettesítésekkel még sokszor megismételhetjük a következő ezer esztendőben. Aki pedig vészmadárként huhogja nekem azt az aggodalmát, hogy megmaradunk-e magyaroknak, annak azt felelem:

— Igazad van, ne is várd meg a végét, végezz magaddal. Mi majd kivárjuk a többit.

Ezzel zárom hozzád intézett soraimat, kedves nemzetes asszonyom, tegezve is, címedet is illendően megadva. Szeretettel ölel bátyád.

Zajzon Ádám

képen rossz volt az időjárás. Ezekről a helyekről is rengeteg balesetet jelentenek.

Kisiklott a brandenburgi gyorsvonat.

Brandenburg, dec. 23. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* A brandenburgi gyorsvonat pénteken a fagy miatt kisiklott. Két személykocsi és egy podgyászkocsi felborult. Szerencsére a vasuton meglehetős kevesen utaztak. *Az utasok közül négyen sulyosan, huszonketten pedig könnyen megsebesültek.*

Tömeges baleset Laibachban.

Grác, dec. 23. Laibachból jelenti a Tagespost: Tegnap egész Szlovéniában megváltozott az időjárás. Estig még havazott, majd erős eső következett. A városban csuszós jég födte az utcákat, ugyhogy minden forgalom megbénult. Ma délelőtt 10 óráig tizenkét embert szállitottak kar- és lábtöréssel kórházba. A vonatok még mindig nagy késéssel érkeznek.

Milanóban erős hófuvás, az adriai partvidéken hószirokkó.

Róma, dec. 23. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.) Milanoból olyan erős hófuvást jelentenek, amilyenre már hosszu idő óta nem volt példa. A havazás igen sok helyen a közlekedést is megakasztotta. Az adriai partvidéken hófuvásos szirokko van, amely olyan erős, hogy a fiumei és trieszti partokat a tenger teljesen elöntötte.*

Prága: — 5 fok.

Prága, dec. 23. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* Prágában pénteken rohamosan emelkedett a hőmérséklet. Délben Csehszlovákia egyes részein már 10 fok meleget mutatott a hőmérő. *Prágában a déli hőmérséklet —5 fok.*

Elhalasztották a Moldva átuszását.

Prága, dec. 23. Szombaton akarták megtartani a Moldva átuszását. Az alacsony vizállás miatt most kénytelenek voltak a versenyt elhalasztani.

Belgrádban a fagypontig emelkedett a hőmérséklet.

Belgrád, dec. 23. Az időjárás hirtelen megváltozott. Tegnap a hőmérséklet még 18 fok volt a fagypont alatt, ma már a higany *a fagypontig emelkedett.* A bécsi gyorsvonat, amelynek menetrend szerint tegnap este 22 óra 45 perckor kellett volna megérkeznie, ma reggel 5 óra 45 perckor futott be. A reggeli vonatok eddig késés nélkül indultak Belgrádból.

Belgrád, dec. 23. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* Az időjárás annyira enyhült, hogy *a dunai hajózást is meg lehet már kezdeni.* Szombaton megindul egy jégtörő hajó a Dunán fölfelé, hogy megnyissa a közlekedés számára az utat és feltörje a jeget, ami az erős fagy következtében még a Dunán maradt. *Remélik, hogy a rendes hajóforgalom már karácsonykor megindulhat.* A vonatok Szerbiában még mindig többórás késéssel érkeznek meg.

Bulgáriában csütörtökön 22 fok volt a legalacsonyabb hőmérséklet.

Szófia, dec 23. Az országban tegnap 22 fokot mértek a fagypont alatt, mint legalacsonyabb hőmérsékletet. A hideg különösen Dél-Bulgáriában érezhető. A nyugatról érkező expresszvonat szerdán öt órai késéssel érkezett meg. Ruszcsuk és Gyurgyevó között a hajóközlekedés megszünt. Most motoros hajókat járatnak, amelyek könnyebben tudnak mozogni a jégtömbök között. A karnobati és devetaki állomások között a vonat megakadt. Különvonaton kétszáz munkást küldtek a helyszinére, hogy kiszabaditsák a vonatot a hóból. *Vidinben* három ember megfagyott. *Szófiában* három halálos kimenetelü fagyás történt.

Törökország egész területén havazik.

Angora, dec. 23. Néhány déli vilajetet leszámitva az egész országban havazik. A belső táviróforgalom némi fennakadást szenved. *Sztambulban,* valamint *Szmirnában* és a *Fekete-tenger* partvidékén a kisebb hajók könnyebb természetü rongálódásokat szenvedtek. Emberéletben sehol nem esett kár.

Valóban értékes KARÁCSONYI AJÁNDÉK

SELYEM-HARISNYA

8 minőségben készül és csakis jobbszaküzletben kapható! 19133

Sulyos balesetek a sikos pesti utcán.

A megenyhült idő következményeképen pénteken az esti órákban kinos helyzet támadt a főváros utcáin. Este hét órakor havas eső kezdett permetezni, *az esőcseppek azonban a járdára és az úttestre hullva, csakhamar megfagytak. Igy rövid idő alatt Budapest utcáit sikos jégréteg boritotta,* ami aztán majdnem teljesen meggátolta a gyalogközlekedést.

A járókelők csak nagy üggyel-bajjal topogva tudtak lépdelni az utcán és *minden előrigyázat, óvatosság sem gátolta meg a baleseteket.* A mentők és a rendőrség krónikája *hat sulyos balesetről tud, azonban se szeri, se száma azoknak, akiket az esti órákban kisebb balesetek értek.* Körülbelül este tiz óráig volt sulyos ez a helyzet, mert a budapesti házmesterek nagy része, fittyet hányva a vonatkozó rendelkezéseknek, nem hintették föl a házak előtt a járdákat homokkal vagy hamuval.

A sok kellemetlenség után többen fordultak a főkapitányságra, ahol *Jávor Pál* rendőrtanácsos, a központi ügyelet vezetője, azonnal intézkedett a közönség érdekében. Telefonon utasitotta az őrszobákat, hogy *a rendőrőrszemek járják végig a körzetükbe eső házakat és figyelmeztessék a házfelügyelőket kötelességük teljesitésére.* Az ügyeletvezető rendőrtanácsos felhivta telefonon a köztisztasági hivatalt és figyelmeztette az ott szolgálattevő alkalmazottakat, hogy jobban vigyázzanak a közönség testi épségére.

A rendőrség intézkedésének később meg is volt a foganatja, a rendőrőrszemek becsöngettek a házakba és könyszeritették az egyes házfelügyelőket, hogy a járdákra hintsenek előirás szerint homokot vagy hamut. Igy aztán este 11 óra tájban egyidőre járhatóbbá váltak a pesti utcák, amelyeken annyi a testi épséget veszélyeztető baleset történt hét órától tizig. Később azonban ismét havas eső permetezett, ami ujabb jégréteget vont az utcákra és éjszaka a forgalom is megnehezedett, a balesetek is megszaporodtak.

A mentők a következő sérülteknek nyujtottak első segélyt: *Ullrich Rezső* 32 éves banktisztviselő az utcán elesett és a válla kificamodott. Saját lábán ment a mentők székházába, ahol első segélyben részesitették. Dr. *Auer László* 27 éves vegyész a sikos járdán elesett és karján szenvedett zúzódásokat. Saját lábán ment a mentők székházába, ahol sérülését bekötözték. *Nádav Aurélné,* Sas-utca 6. számu házban lakó, 41 éves háztartásbeli asszony a Tisza István-utca 14. számu ház előtt elesett és lábát törte. *Nutrik Béláné,* 51 éves háztartásbeli asszony, kispesti lakos, a Muzeum-körúton elesett és lábát törte. *Schreiter Izidorné,* 36 éves varrónő, a Nefelejts-utca 51. számu ház sikos lépcsőjén elcsuszott és lábát törte. *Dlabál Károly* 38 éves lakatosegéd a Visegrádi-utca 10. számu ház előtt a járdán elcsuszott és lábát törte. A mentők a sérülteket Ullrich Rezső és dr. Auer László kivételével kórházba szállitották.

Dr. Bezegh-Huszágh Miklós az uj főkapitány.

A csütörtöki minisztertanács most már véglegesen döntött arról, hogy ki lesz az uj budapesti főkapitány. Az utóbbi hetekben, amikor már nyilvánvaló lett, hogy dr. *Marinovich Jenő* január elsején elhagyja a főkapitányi széket, több név került kombinációba a diszes és felelősségteljes állásra, egyesek kinevezéséről már mint befejezett tényről beszéltek, mig néhány nappal ezelőtt felmerült dr. *Bezegh-Huszágh Miklós* királyi főügyészhelyettes neve. Amig az előbbi kombinációkra mindig megérkezett a hivatalos cáfolat, addig dr. Bezegh-Huszágh nevének említése nem vont semmiféle cáfolatot maga után és igy *már napok óta bizonyos, hogy Budapest uj főkapitánya az igazságügyminisztériumba beosztott dr. Bezegh-Huszágh Miklós királyi főügyészhelyettes lesz.* A minisztertanács igy is döntött és a kinevezés legközelebb már megjelenik a hivatalos lapban.

Az uj főkapitány negyvenhat esztendős. Régi nemesi családból származik, édesapja *Bezegh Pál* földbirtokos és tiszteletbeli főszolgabiró volt, korán elhunyt és ekkor az akkor ötesztendős Bezegh Miklóst anyai nagybátyja, *Huszágh István* országgyülési képviselő adoptáltatta. Azóta viseli az egyesitett kettős családinevet. Az uj főkapitány *Besztercebányán* és *Selmecbányán* végezte középiskolai tanulmányait, onnan Budapestre jött az egyetemre, majd 1906-ban letette a gyakorlati birói vizsgát. A *balassagyarmati* törvényszéken mint joggyakornok kezdte pályafutását, amely egyenesen ivelt felfelé. *Losoncon* aljegyző, *Pozsonyban* törvényszéki jegyző és ügyészi megbizott, *Sopronban* alügyész. Mindenütt kivivja főnökeinek elismerését és szeretetét, igy csakhamar a budapesti királyi ügyészséghez került, majd 1918-ban *berendelik az igazságügyminisztériumba.* Dolgozik a közélelmezési minisztériumban is, mint az *Árvizsgáló Bizottság* rendészeti osztályának, később a gazdasági osztálynak vezetője. A kommunisták uralomrajutásukkor letartóztatják, néhány napig fogvatartják. A proletárdiktatura bukása után ismét az ügyészségen teljesit szolgálatot, ahol a kommunista-bünpöröket irányitja. Hat esztendővel ezelőtt ismét visszarendelték az igazságügyminisztériumba, ahol *hatáskörébe tartozott a kommunista- és emigránsügyek irányitása és felülvizsgálása,* többször kap különleges megbizatást, ő vezeti *a Duna—Tisza-közi atrocitások kivizsgálását,* a kommunista elitélteknek szabadlábra helyezését, résztvesz minden kényes politikai perben, az igazságügyminisztérium és a hatóságok között összekötőként szerepel. Szolgálatait 1925-ben azzal jutalmazzák, hogy az igazságügyminisztérium létszámában budapesti királyi főügyészhelyettessé nevezik ki.

Dr. Bezegh-Huszágh Miklós a háboru alatt vitéz katona volt. Két esztendeig, annak ellenére, hogy mint nélkülözhetetlent felmentik, résztvesz a háboruban. Mint tüzérfőhadnagy a szerb, orosz és olasz hadszintereken működik önálló ütegparancsnokként. Végigharcolja a gorlicei áttörést, öt Isonzó-csatában vesz részt. A sok nélkülözéstől sulvosan megbetegszik, igy kerül vissza Budapestre, ahol most már betegen elfogadja a felmentést.

Az uj főkapitányt a legjobb hirek előzik meg. Programmot természetesen még nem adott, de azok, akik ismerik eddigi működését, meg vannak győződve róla, hogy méltó utódja lesz Budapest nagy főkapitányainak. Dr. Bezegh-Huszágh Miklós főkapitánynak sok sulvos problémát kell megoldania, igy elsősorban a rendőrség és a sajtó viszonyát kell rendeznie, mert a jelenlegi állapot tovább fenn nem tartható. Reméljük, hogy dr. Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány szép pályafutása alatt szerzett tapasztalataival tapintatosan és kielégitő módon fogja megoldani ezt a kérdést, s a rendőrség és a sajtó között az együttműködés és az összhang ujra helyreáll.

Egy autóbaleset következménye.

André Lorent, lyoni gyártulajdonos, teljesen meg volt elégedve sorsával. Gyárai kitünően mentek, egészségét, kedélyét pompásan megőrizte és az élet szépségeit bőségesen élvezte. Ami napjait elkeseritette, csak egy volt: fia, Gaston. Nem mintha a fiatalember talán könnyelmü, pazar lett volna. Ellenkezőleg. André Lorent egész bátran elutazhatott Menton-ba, a Rivierára, az üzemek vezetését nyugodtan rábizhatta fiára. Semmi kifogása nem lehetett Gaston ellen, csak egy: nem akart megnősülni.

— Meglátod, — szólt akárhányszor André Lorent, előbb-utóbb rádpiritok és megnősülök. Már ugyis unom ezt az özvegyi állapotot.

De Gaston ezekre a fenyegetésekre sem ijedt meg.

— Nem nősülök. Szerelmes nem vagyok. Ráérek még. Én nem keresem, hajszolom senki ismeretségét. A véletlen a legjobb közvetitő; majd az elhozza az igazit, akit a sors nekem szánt.

— Bolond beszéd! — dohogott az öreg. Ismeröseink között annyi a szép leány, csak ki kell nyujtani a kis ujjadat . . . Fiatal, egészséges, gazdag vagy, a legelőkelőbb családok szivesen látnának.

— Elhiszem, de nincs kedvem. Jól érzem igy is magam.

És hiába volt minden rábeszélés: Gaston nem nősült.

Egyik nap Gaston a város külső részén fekvő egyik üzemből autójával a városba iparkodott. Mikor a Rue de Paris-n végig szaladva a városháza előtt be akart kanyarodni, kocsija nekirohant egy másik autónak, amely épen akkor fordult ki a Rue de Hotel de la ville-ből. Az összeütközés kikerülhetetlen volt. A két kocsi egymásnak iramodott, csörömpölés, recsegés, ropogás, hangos sikoltás hallatszott, azután Gaston előtt elsötétedett a világ. Mikor magához tért, — odahaza feküdt lakásán. Lassanként visszaemlékezett mindenre. Megtapogatta magát: semmi baja nem volt.

— Ép bőrrel menekültél! — szólalt meg édes apja.

— És a másik autó utasai?

— Még nem hallottam közelebbit róluk. Azt hiszem megsebesültek.

— Kik voltak?

— Anya és leánya.

Gaston kiugrott az ágyból.

— Kötelességem megtudni, mi történt velük.

A rendőrségre sietett. Ott már várták, mert felelősségre akarták vonni.

— Ön a megengedettnél gyorsabban hajtott, — szólt a rendőrtiszt — és ön volt az oka az összeütközésnek, ezért felelősséggel tartozik.

— Ezt majd elintézzük, de kérem, mi történt a másik autó utasaival?

— Azok rosszabbul jártak, mint ön. Az autóbon Mme Pantin ült Aurore leányával. Pantinné csak kisebb horzsolásokat szenvedett, de leánya sulyosan megsebesült. Most a kórházban ápolják.

Gaston elsietett a kórházba. Pantinné fogadta A fiatalember bocsánatot kért az okozott kellemetlenségért, de az asszony nagyon kimérten beszélt vele.

— A bocsánatkéréssel nem lehet elintézni a dolgot. Magamról nem beszélek. De leányom egyik szemén sulyos sérülést szenvedett. Az orvosok reménylik, hogy megmentik szemét, de hónapokig fogja az ágyat őrizni. Ezen kivül pedig autónk is tönkre ment. Ügyvédünk megteszi majd a kellő lépéseket.

Gaston lesujtva távozott. Különösen az ismeretlen leányt sajnálta. Kötelességének tartotta, hogy valamely módon kedveskedjék neki. Bement a virágkereskedésbe és gyönyörü csukrot küldött a kórházba. Másnap gyümölcsöt, azután édességeket. bon-bon-okat, apróságokat juttatott el Aurorehoz. akit eddig még mindig nem látott.

Egyik nap azután édes apjával, André Lorent-al együtt látogattak el a kórházba. Aurore már jobban volt, fogadhatta a vendégeket. Homlokán, egyik szemén még kötés volt.

Gaston zavartan kért bocsánatot. Aurore szeliden nyugtatta meg.

— Hála Istenek, az orvos már kijelentette, hogy nem vesztem el szemem világát. Talán a bal szemem gyengébb lesz valamivel.

Pantinné asszony harciasan hangoztatta ismét az ügyvédet, a költségeket, a fájdalomdijat, a kártérítést.

André Lorent sem hagyta magát.

— Nem kivánjuk senki veszteségét, minden méltányos követelésnek eleget teszünk. de csak a méltányos követelésnek.

— Ez nem az én dolgom, hanem ügyvédemé. — felelte határozottan Pantinné.

Néhány nap mulva az ügyvéd levelet küldött Gaston Lorént-nak, amelyben 600.000 frank fájdalomdijat követelt a kórházi ápolási költségeken, az autó rendbehozásán kivül, ezenfelül még 100.000 frankot, hogy Pantinné üdülni vihesse leányát.

André Lorent éktelen dühbe jött.

— Ez zsarolás! Nem fizetünk egy fillért sem! Majd a bíróság dönt! Pedig nem szivesen pörösködöm. Nekem tetszik ez a katonás természetü asszony.

— Majd megkisérlem, talán lehet békésen megegyezni.

Gaston néhány nap mulva mosolyogva ujságolta édes apjának:

— Elintéztem békésen. Megkértem Aurore kezét. Igen-t mondott.

— Rendben van! — felelte André Lorent. Egyben vedd tudomásul, hogy én meg Pantinné-t veszem feleségül.

A kettös házasság a jövő hónapban lesz meg, nagy fénnyel és — természetesen — óriási érdeklődéssel várja az egész város.

P. Fényi Gyula jezsuita atya, a kalocsai csillagvizsgáló intézet v. igazgatója, világhirü csillagász, 83 éves korában meghalt.

A karácsonyi ponty
ne hiányozzék senki asztaláról! 20607

Aranyérem és mérgezett tőr.

— A pozsonyi festő története, aki Goethe barátja volt. —

A XVIII. század harmadik évtizedében Pozsony városának egyik legnevezetesebb személyisége egy kisfiu volt, aki bámulatos rajztehetségével és plasztikai formáló képességével lepte meg az embereket.

A csodagyermeket *Oeser Ádám Frigyesnek* hivták s egy szijgyártólegény fia volt. Fejből és természet után készült rajzai és apró agyagfigurái komoly tehetségről tanuskodtak; ennek köszönhette, hogy nemcsak csodálói akadtak, hanem pártfogói is, akik bejuttatták a bécsi képzőművészeti Akadémiába.

A fiu csak 1717-ben született és 1732-ben, tizenöt esztendős korában már bejegyzett növendéke volt az Akadémiának. Sőt a legérdekesebb növendéke.

Festett és mintázott. A szobrász-művészetben *Donner Ráfael* volt a mestere, akit sok emlék füzött Pozsonyhoz, az Oeser fiu szülővárosához.

Mint minden csodagyermeknek, ennek is sok olyan bámulója volt, aki szertelen áradozással beszélt a munkáiról és szemtől-szembe elárasztotta a legtulzóbb jelzőkkel és jóslásokkal. De ennek a proletár-gyermeknek nem ártott meg a kritikátlan tömjénezés. Tudta, hogy nagyon sokat kell tanulnia és minden magasztalás ellenére is szerényen, alázatosan és szorgalmasan dolgozott.

Eleinte sokkal több időt forditott a festésre, mint a mintázásra, mert nem akarta energiáját és érdeklődését elaprózni. Figuralista volt s a sulyos, komoly, drámai kompozíciókhoz vonzódott. Tanárai, akik észrevették a nagy föladatok megoldására való rátermettségét, nagy örömmel látták tehetségének kibontakozását és állandóan buzditották.

*

A bécsi Akadémia pályázati kiállitást rendezett 1735-ben a növendékek munkáiból. A legnagyobb dij VI. *Károly* császár és király aranyérme volt. Ezért vetélkedtek a fiuk, a tehetségesek és a kevésbbé tehetségesek egyforma ambicióval és reménykedéssel.

A kiállitás nagy esemény volt és hetekig foglalkoztatta a művészvilágot, a közönséget és elsősorban az Akadémia növendékeit. Mindenki izgalommal várta a birálók döntését, főként azt: ki kapja a legnagyobb kitüntetést, a császári aranyérmet?

A döntés eredménye nagy meglepetést okozott: nem a régi növendékek egyike kapta a nagy dijat. nem valamelyik szakállas öreg ifju, hanem a *tizennyolcesztendős Oeser Ádám Frigyes.* Aki még hozzá nem is osztrák, hanem magyar.

Bármennyire bántotta a közvéleményt az osztrák növendékek mellőzése, nem szólalhattak föl ellene, mert maga az uralkodó kivánta ezt a döntést. S hogy tüntetően megmutassa a pozsonyi fiu iránt való jóindulatát, magához hivatta, hogy személyesen adja át neki a kitüntetést.

*

Az Akadémia növendékeinek egy csoportja nem tudta elviselni ezt a kivételes kitüntetést és összeesküdött a szerencsés ifju ellen. A barátság álarcában megkörnyékezték s meghivták, legyen vendégük egy vendéglőben, mert ünnepelni akarják a nagy siker örömére. A jóhiszemű fiu boldogan fogadta el a meghivást. Nagyon jól esett neki társainak kollégiális érzése és az, hogy nem irigykednek rá.

Belement a kelepcébe.

Megkérték, vigye magával a lakomára az érmet. Ezt is megtette.

A vacsorát a „Freyung" egyik vendéglőjének külön termében rendezték. Ettek. ittak s amikor már a fejükbe szállt az ital, a megállapitott terv szerint megkezdődött a bosszu.

Egyik fiu elkérte az érmet, hogy megnézze. Néhány másodpercig nézegette, azután tovább adta. Kézről-kézre járt a szép arany plakett s amikor Oeser szerette volna visszakapni, mindenki azt mondta, hogy nála nincs.

Eltünt.

Szinlelt keresés következett, amely természetesen eredménytelen maradt. Oeser végre kifogyott a türelemből és energikusan lépett föl. Csak erre várt a társaság, a negyven kolléga. Ingerülten feleltek neki, ő is dühbe jött s egy pillanat alatt valamennyien *kirántották kardjukat és rárohantak* a fiura. *Szurták és ütötték* s a szegény ájultan esett össze, sok sebből vérezve.

A nagy kiabálásra és a kardok csattogására berohantak a pincérek és a vendégek. Éppen akkor ott vacsorázott a fiu egyik rokona, egy bécsi orvos, az elvitette az eszméletlen fiut a kórházba.

A kórház orvosai elszörnyüködve vizsgálták meg a fiut, akit alig tudtak eszméletre téríteni. Egész teste tele volt szurásokkal és ütésekkel és — ami a legmegdöbbentőbb volt — *több szurás mérgezett hegyü törtől eredt.*

A botrányos eset országos fölháborodást keltett. Szigoru vizsgálat indult meg az elvetemült támadók ellen, akiket szigoruan megbüntettek. A szegény Oeser fiu pedig hónapokig feküdt a kórházban s csak a leggondosabb kezeléssel és ápolással tudták az életét megmenteni.

*

Még a kórház lakója volt s még nem heverte ki testi sebeit és a nagy lelki megrázkódtatast, amikor névtelen levelekkel kezdték nyugtalanitani. A levelek irói figyelmeztették, *tünjék el Bécsből minél hamarább, mert ha kikerül a kórházból, nem lesz biztonságban az élete.*

Az ujabb merénylet lehetősége borzasztóan megijesztette. Igyekezett minél előbb ott hagyni a kórházat és elutazott Bécsből. Alapos oka volt rá, hogy féljen az elzüllött társak fenyegetőzésétől.

Eltünt. Esztendőkig hirét sem hallották. Már azt hitték, hogy meghalt. Jó néhány esztendeig élt a családja ebben a hitben, közben az apját sirba vitte a bánat. Csak özvegy anyja, meg a huga remélte, hogy talán mégsem halt meg.

A borzalmas emlékek néhány esztendőre megbénitották az ifju művész munkaképességét. Ennek a nagy megrázkódtatásnak minden tekintetben igen káros hatása volt az idegeire. Nem mert hirt adni magáról a hozzátartozóinak, nehogy mások is meg tudják, hol van. Ujabb merénylettől félt a szegény.

*

Négy esztendei bujdosás után megjelent Drezdában. Már nyugodtabb volt, tudott dolgozni. Amit esztendők alatt elmulasztott, itt rövid idő alatt helyrehozta. Csak fest, de mindenféle technikával. Olajportrét, freskót, miniatür akvarellt és rézkarcokat is készit. Jól megy dolga. Előbb csak anyagi sikerei vannak. Ezek lehetővé teszik neki, hogy megnősüljön. Azután következnek a komoly művészi sikerek. Néhány esztendő mulva a város legtekintélyesebb polgárai közé emelkedik, művészetének hire pedig eljut idegen országokba is.

Megismerkedik mindenkivel. *Winckelmann* tanárral is, akit ő beszél rá, foglalkozzék az ókor művészetével. Ennek a világhirü archeologusnak az alapvető munkásságát tehát a pozsonyi szijgyártólegény fiának köszönheti a világ. (Winckelmann Aquileja területén és környékén is kutatott és e munkája közben gyilkolták meg Triesztben 1768-ban.)

Drezda előkelő társaságában megismerkedett Oeser Oroszország követével, *Besztyusevvel* is, akinek megfestette az arcképét s egy miniatür Vénuszt is festett. Besztyusev nagyon megszerette a művészt és beajánlotta az orosz udvarnak. Udvari festőnek hivták Oesert 1744-ben s ő el is fogadta a meghivást, de időközben meghalt a cárné s emiatt tárgytalanná vált a meghivás.

Tizenhét esztendőt töltött a művész Drezdában, akkor Lipcsébe költözött. Itt meglehetősen élénk művészeti életet talált s mivel festőiskola még nem volt, a leendő festők a művészektől tanultak magánuton.

Oeser egyik tanitványa *Goethe* volt. Tőle tanult rajzolni a költő. Hamarosan meghitt barátság fejlődött ki közöttük és Goethe nagy tisztelője volt a festő hugának. Friederikának is, aki anyja halála után a bátyjához költözött.

Lipcsében már nagyuri módon élt Oeser. Művészetben és társadalomban vezető szerepe volt s a választófejedelem legszükebb környezetéhez tartozott. Amikor a művésziskolát megalapitotta a fejedelem 1764-ben, Oesert nevezte ki az intézet igazgatójává.

A gondtalan helyzetben visszatért Oeser másik szerelméhez, a plasztikához. Megmintázta III. *Frigyes Ágost* monumentális szobrát, amelyet Lipcse egyik szép közkertjében állitottak föl. Ekkor készült *Matild* dán királynénak és *Gellert Frigyesnek*, a költőnek a szobra, meg egy hatalmas siremlék egyik katolikus templomban.

Valamennyi plasztikus munkájával nagy sikert ért el, mégis abbahagyta a mintázást és ismét egészen a festészetnek élt. Ennek főként az volt az oka, hogy sok nagy megbizást kapott, ami erejének koncentrálására kényszeritette.

Az 1766-ban épült udvari szinháznak ő festette a menyezetképét és a függönyét, azonkivül sok diszletét is. Sok templom mennyezetképét és oltárképét festette, köztük a lipcsei hires *Nicolai*-templomét is. Nyilvános disztermek és főuri paloták freskóit alig festették akkor mással Lipcsében, mint Oeserrel. Közben igen sok bibliai és mitologiai kompoziciót is festett, sokat rajzolt és gyönyörü rézkarc-sorozatot is készitett.

Goethével állandó érintkezésben volt s ha távol voltak egymástól, szorgalmas levélváltással pótolták az együttlét kellemességét. Goethének Oeser Ádám Frigyeshez irt leveleiből — sajnos — csak tiz maradt meg, a hugához irt levelekből pedig öt. A többi elkallódott. De nem csupán levelei örökitik meg a pozsonyi művészhez való barátságát, hanem a „Dichtung und Wahrheit", Goethe mesteri önéletrajza is.

A sok munka jól konzerválta Oeser életét. Nyolcvankét esztendőt élt és életének utolsó napjáig megóvta szellemi frisseségét és munkaképességét, noha a művészi munka és az intézet vezetése teljesen elfoglalta az idejét. Már nagyon öreg volt: hatvannyolc esztendős, amikor a Nicolai-templom kifestését elvállalta s ez a munka tizenegy esztendeig tartott. Halála előtt három esztendővel, 1799-ben fejezte be.

Oeser utolsó munkáia egy Krisztus-fej volt. Ez jelképezi egész életét és művészi munkásságát. A vallásos ihletettség és a művészi emelkedettség sugárzik ki valamennyi festményéből. Olyan ember volt, akinek gondolatait és érzéseit mindig a legigazabb, legtisztább hit irányitotta.

Szülővárosában, Pozsonyban, több festményét őrzik. Az evangélikus főtemplom sekrestyében látható „Krisztus Emmausban" cimü kompozicióia. Ezt a képet ötven esztendős korában adta a pozsonyi templomnak, hogy a szülővárosa meg ne feledkezzék róla.

Ő sem feledkezett meg élete végéig a szülővárosáról és magyar hazájáról...

Sebestyén Ede.

467.

Németh János — Kazinczynak.

Detectum est, quod in Comitatibus Szatthmariensi et Bihariensi, prout etiam Transylvania Cathechismi nunc etiam propagentur (ezt hinni bolondság volt volna, hazudni nekem, és talán az Udvarnak is Németh Jánoshoz illő istentelenség) et disseminentur. — Si possunt, succurrant Patriae. — D. Gáspár accepitne copiam Cathechismi? Quid scit Spectabilis Dominatio Vestra de Cassoviensibus, aut Bihariensibus, et Transylvanis, ubi Vesselényi (Miklós felől tudakozódik; szerették volna megkapni) — — Scio, quod Patriae et propriam sui Conservationem cordi habeat. Ideo in omnem casum ingenuam Confessionem praestolabor, et sum

[1795. márcz. 31.]

addictissimus

Németh C. R. D.[1]

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Tört. Életirások 4r. 32. sz.]

468.

Kazinczy — anyjának.

Budán, Juniusnak 5-dikén 1795.

Edes Asszonyám!

Uram bátyám András Úr, és az Öcsém megnyerték Méltóságos Cons. Director Úrnak azt az engedelmét, hogy hozzám jöhessenek, és ez előtt mintegy eggy órával nálam voltak. Még nem csendesedett el az örömtől úgy annyira a' vérem, hogy öszvezavarodott érzéseim szókat találjanak annak előadására, a' mit látások bennem támasztott; de hiszen azt elképzelheti Asszonyám, ha én nem mondom is. Öröm, háladatosság, szégyen, hogy nevünkre gyalázatot vontam, és valóságos sajnállása annak, hogy ennyi bajt, gondot, fáradságot, sirást okoztam. Ezek voltak azok az indúlatok, a' mellyek elborítottak.

'S kinek okoztam több és mélyebb keserűséget, mardosóbb gondot és aggódást, mint Asszonyámnak! — Engedjen meg miattok,

[1] A zárjel közti magyar jegyzeteket Kazinczy írta közbe.

Ha a' Kir. neheztelés sokáig kívánja itt létemet, méltóztassék Asszonyám a' franczia kék sipkámat felküldeni; a' sietésben csak a' Nankin sipkámat hoztam fel, 's az már csupa piszok a' fejem' izzadásától. De az a' sipkám valamivel bővebb legyen fejben, mint a' slafrokom darabjából való; ellenben a' feje teteje szűkebb.

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 216. sz.]

466.

Oeser Ádám Frigyes — Kazinczynak.

Gnädiger Herr!

Ew. Hochwohlgeboren habe die Ehre gehabt, unterm 25. febr. d. J. ergebenst zu berichten, dass ich mit meinem Gemälde zu Stande sey, und dass Ew. Hochwohlgeb. die Gnade haben möchten, für dessen Transport zu sorgen, indem wahrscheinlich aus dortiger Gegend Kaufleute zur Leipziger Ostermesse reisen würden, die dieses Gemälde leicht mit fortnehmen könnten.

Auf diesen meinen Brief ist keine Antwort erfolgt, so, dass ich beynahe befürchte, dass er verloren gegangen sey.

Ew. Hochwohlgeb. melde dieses nochmals mit wiederholter Bitte für den Transport gütigst zu sorgen, indem ich von hier aus keine Gelegenheit weiss.

Der ich die Ehre habe mit vollkommenster Ergebenheit zu verharren

Leipzig, den 13. May 1795.

Ew. Hochwohlgeb. unterthäniger

Adam Friedrich Oeser.

Kivűl:

À Monsieur Monsieur François de Kazincy

Fr. Wien per Bude. Tállya, Ujhelly. à Széphalom.[1]

A levélre Kazinczy később a következőket irta:

Pozsonyi fi Oeser Ádám Fridrich Ur, Directora a Leipzigi Festő Academiának, hozzám, Kazinczy Ferenczhez, a' Messziás elibe festett kép eránt.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: a rendezetlenek közt.]

[1] A levél zárlatán piros pecsét OE monogrammal.

Kazinczy Ferenc levelezése.
II. k. Buda 1891.

g) Discontore Olasz szó 's annyit tesz, mint leszámlálni: a' kereskedésben azt szokták annak nevezni, mikor valamelly kereskedő nem kész pénzel, hanem adóssának lekötő levelével fizet, 's az kész pénz helyett bé vétetik.

h) lásd a' *d*) jegyzést.

i) Ez illyen lekötelezések t. i. pénz gyanánt forognak a' kereskedésben 's annál drágábbak (elégszer a' kész pénznél is fellyebb kelnek), mennél nagyobb hitele van annak, a' kinek nevére készültek.

k) Tesz ez a' fellyebb nevezett út mutatás szerént ki számlálva 13 St. fontot 1 Sillinget és $3^1/_2$ pénzt; a' Hamburgi kereskedő a' fent említett summát hozta ki. Többnyire ezen egész számozás szükségtelen, ha meggondoljuk, hogy a' tőke pénzbeli $66^2/_3$ 100-adnyi nyereség tselekszi, hogy az Annuitás tőke pénze egészen el nem vész. Itt hát ugyanazon nyereség hozatik más formában elől. Ezt ha meg engedik 's Néked tetszik, belé teheted az Orpheusba: olvasd meg, 's a' hol jónak állítod, jobbétsd.

Executionalis leveledet tegnap (29. Sept.) kaptam, azért nem fogod költeménynek vélni, a' mit fenn a' három levelekről írtam. Mert 24-dik Juliusi levelemet, mellyben a' limitatióról írtt gondolatimat rendbe szedve küldöttem meg, még nem olvastad, mikor 29. Juliusi leveledet elküldötted. — Ez hát, valamint a' 19. Juliusi leveled, mellyet én 8. Aug. vettem és 15-dikben reá feleltem, 's egy Skerletz nevű Ur szomorú historiáját elbeszéltem, feleletlenek. — Tegnap mindjárt tudtára adtam a' kegyesnek is leveled vételét és foglalattyát, noha magához régtől fogva szerentsém nem volt. A' minap egy kevéssé betegeskedett, most, mint hallom, egésséges és nem sokára Pestre, azután pedig a' télre lakni Bétsbe szándékozik. Tsudálom, hogy mind eddig nem felelt, én a' levelet nyomon kezéhez küldöttem, ha vele nem szóltam is, és leveled foglalattyát nem tudom is, azt tudom, hogy tsókol szivében. Barátod, mint már máskor is irtam, nem soká hever ezen a' tájékon, haza Jóbaházára, Soprony Vármegyébe, onnét Kassára igyekszem, ha már az idén meg nem késem. Azomban is ölellek

N. L.

[Eredetije a Múzeum könyvtárában: Q. H. 964.]

Kazinczy Ferenc levelezése.
II. k. Buda, 1891.

453.
Kazinczy — Kis Jánosnak.

Bacchusznak Pataki hegyeiről,
Octób. 6-dikán, 1794.

Ah, Kis! oda tehát Geszneremnek 15dszeri fordítása, oda a' Wieland Grátziáinak fragmentuma, oda Anakreonomnak némelly dalai! — Sírj velem, sírj! Csekélységek; de olly csekélységek, a' millyeneknél többet, jobbat Kazinczydtól nem várhatsz! de Kazinczydnak csekélységei! Elfojt az a' gondolat, hogy örökre oda vannak. A' néked készített *Testvérek*et megkaphatom még, mert Pesten és Erdélyben le vannak másolva; de Gesznerem, de Grátziám, de Anakreonom, de Makbethem! de Klopstockomnak egynehány ódája!

Ó micsoda kegyes sugallás vólt az, a' melly eltilta melléjek tenni a' Messziás 5 első énekeit! Mit tennék most! Nem merem reményleni, hogy újabb próbáim Gesznerből azt csinálhassák, a' mit már csináltam vólt. Sőt nem merem Gesznert csak kezembe is venni. — Az Anakreon 3-dik dalát újra fordítottam vólna; de haszontalan!

A' rab Szentmarjay vitte azt Schédiusznak tőlem Károlyból Júliusnak elejénn! — Elképzelheted, melly bajos vólna csak nyomozni is, hová lett! Ne szóllj rólok; mert maga ez az ártatlan dolog is gyanút szűlhetne; de, kérlek, járj végére valahogy Schédiusznál, nem kapott é valamelly nyalábot számodra Júliusban vagy Augustusban? Ó be kettőztetve örvendeznék, ha TE volnál az, a' ki vígasztalást nyújtana bánatomnak! TE, a' kit mindenek felett tisztelek, szeretek!

Urániának első darabját láttad. Az nem érdemli az Uránia nevet. — Schédiusztól is egyebet vártam; azt, hogy a' Vallást más oldalról fogja szépnek, szeretetre méltónak festeni! és másképpen! — Azonban tisztelem a' szándékot, és igyekezni fogok rajta, ha igyekeznem szabad lessz, hogy többet nyújtson *Kármán*, kitől sok fog kitelhetni, ha vezető Barátjai lesznek.

Erdélyből nem tudok semmit. Azt a' *pénzért való Taggá lételt* nem szenvedhetem. Egy más nemesebb Társaságban sem leltem semmit egyebet, a' mit undorodással kellett vólna néznem, azon kivűl,

hogy befogadásra érdemes személytől a' felvételért pénzt kívántak Igyekeztem azt eltörletni, de nem lehetett. — Ezért, és azért is, mert az én gondolkozásom az Erdélyiekével éppen nem eggyezik, én Tag nem is lettem. Óhajtom mindazáltal annak gyarapodását. — Még semmit sem adának-ki.

Óhajtanám bátor vallástételedet hallani, mint tetsze Horváth. Benne a' *jó embert*, a' *jó Hazafit*, a' *Jónak*, *Igaznak*, és *Szépnek*, a' hol ezekre rá ismér, és boldogtalan Debreceni gusztusa félre nem vezeti, *barátját*, a' hív *barátot*, a' némelly jó gondolatokat szülő elmésséget minden egyenes Bíró fogja becsülni: de — némelly óldalait Barátjai másféléknek ohajthatják. Én futottam előtte, ha Lesszingről vagy a' most élő nemzetek Irójiról — vagy Vallásról — esett szó.

Helikoni virágokat nem szedtem, mert nem volt hol, és mert másféle virágokat akartam szedni. E' szüreten az *Ábel halálán* esem által végképpen, hogy, ha *Idylliumim* megkerülnek, a' *Gessner Irásait* bocsáthassam-ki mindenek előtt. Ezt fogja *Messziásom* követni. Ugy jönnek *fordított apró irásaimnak* egynehány köttetei. — Orfeuszomnak eggy új darabját csakugyan készítem.

Oeser Hazafi társunk, Lipsiában, a' Messziás elibe egy szép Gábrielt fest. Már megigérte azt. Kérkedni fogok ezzel a' darabbal, és nem tudom, ha nem metszetem é Londonban?

Élj szerencsésen Barátom, ismét elfogott a' búslakodás. Az atyai sorge édes érzéseket is szűl ugyan, de keserűket is! Most látom szüleményeim' elveszteken! Élj és szeress.

K.[1]

Dorisodtól sokat várok. Ha az lett vólna az Uraniában, más itéletet hallottál vólna tőlem. Tanítsd illy érzésekre Ifjainkat és Lyány-

[1] Kis a következő sorokat jegyezte a levélre:

Amor a' Grátziákhoz.
Lántzotokat hordozni
Melly édes, melly szép!
Szívem még tsiklándozni
Nem érzém ekkép.

káinkat, édes Barátom! A' Plátó Szerelme ismeretlen Istenség vidékinken. Én egy kis szép rekeszt akarok neki anglus izlésű kertemben szentelni. — Ha kész lessz Dorisod, elvárom egészen. —

[Eredetije Kis Gyula birtokában.]

454.
Kazinczy — Id. Fazekas Istvánnak.

Id. Fazekas István diószegi ref. lelkész és egyházvidéki jegyzőhöz.

Nagy tiszteletű Drága Jó Uram!

Kedveskedem egy *Sztellám*mal, egyebem most nem lévén. Kedveskedtem vólna egy *Diogenes Dialogusai*val is, de azokat eltiltá a' Fels. Helytartó Tanács parantsolatja, 's kezemnél egy exemplár sincs. Végye az Ur azt kedvesen, a' mit adhatok.

Ez a' Váradról kijövő alkalmatosság nékem hagyhatna vesszőt a' *Lendvai* és nem tudom minek nevezett igen *metélt* levelű szőlőtőről, mellyet annyival inkább reménylek, mivel az Ur már is megígérte. A' *Lendvai* az, a' melly a' *kissebb kertben* áll, és mintegy petrezselyem levelű; — a' másik, a' mellyről kérnék, a' *nagyobb* kertben áll, és olly forma levelű, mint az egyébb szőlőtők levele; de szembetűnőképpen vagdaltabb a' csipkézetje. Ha mind egyik speciesből méltóztatik részeltetni az Ur, örömest fogom elfogadni, csak hogy mindenike külön, és mindenike megnevezve legyen. — Hív tisztelettel maradok

12. 8bris 1794.

alázatos szolgája

Kazinczy Fer.

[Eredetije a debreczeni ref. főiskola könyvtárában.]

Akár *tz*vel, akár *cz*vel, akár *c*vel írjad te nevedet, tsak az a' Kazintzi Ferentz maradol te, kit esméröj betsülnek, baráti szeretnek, 's a' kinek nevét, 's irásit maradékaink magasztalni, jövendőbéli Iróink pedig például fogják választani.

Küldj nékem magjar könjveket, kiváltképpen, ha a' te pennádbul származtak, vagj eredtek, hogj addig, míg személljedet mesteremnek nem fogom választhatni, irásaid lehessenek tanítóim. Szeress; 's botsásd meg számos hibáit

Jövendőbéli Tanítványjodnak.

U. I. Cicerónak számos munkáibul el-nem találhatom, melljiket fogod fordítani. Nem tudom, törvénj tudó, bölts, vagy szószólló akarsz é lenni? a' tizenkét táblákon fel jegjzett törvénjeket akarod é magjarázni:? vagj pedig Akademeiaj kérdéseket akarsz é tenni? *Antonius* ellen fogsz é dörögni? vagj védelmezni *Ligáriust*? a' dühös *Catilinát* fogod é üldözni? vagj *Milo* mellett, az érzékenj 's szánakodó szivű embereknek szemeikbül könjeket önteni? Akár mit választasz; szép, a' mi fordítatik, 's szép lesz a' fordítatot. De kérlek, el-ne felejtsd, hogy a' barátságról irtt könjve *Cicerónak,* a' jó Lelkeknek eledele, a' kötelességekrül írtt munkája sinór mértéke; és hogj a' vénségrül szólló kis kötet a' hanjatló emberi életnek vigaztalója, és gjámola.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 188. sz.]

441.

Kazinczy — Oeser Ádám Frigyesnek.

Gegend von Tokay, den 5. April 1794.

Durch den Gedanken, dass zur Verschönerung des ersten Werkes, das Deutschland unter so vielen aufzuweisen hat, niemand schicklicher, als sein erster Künstler erbeten werden kann, angetrieben, und durch den erhebenden Gedanken, dass dieser Künstler mein Hazafi ist, kühn gemacht, wage ich Sie, grosser Mann, zu bitten, zu meiner ungrischen Uibersetzung der 10 ersten Gesänge des Messias, an der ich nun in das sechste Jahr arbeite, ein Titel-Tableau zu mahlen. Einem Manne, wie Oeser, ist es Vermessenheit zu sagen, was dazu gemahlt werden könnte, sollte; dürft' ich aber hoffen, dass

Kazinczy Ferenc levelezése
II. K. Pest 1891.

meine Wahl seinen Beyfall erhalten wird, so würde ich Ihm vorschlagen, nichts als einen von Lichtglanz getroffenen, in Verwunderung hingerissenen, oder in Anbethung hinstürzenden Gabriel zu mahlen. Ich wünsche durch ein solches Tableau den Geist des Lesers mehr zum phantastischen Flug des Dichters, als zu dem religiösen Inhalte des Gedichtes zu stimmen. Auch glaube ich, dass ein solcher Engel mit seinem, von Lichtglanz getroffenen Blick, mit seinem jugendlichen Wuchs, mit einem leichten spielenden Schatten werfenden Gewand, einen ungleich malerischern Effect machen würde, als ein Gemählde von Apostel-figuren, so herrlich auch daran das Spiel des Lichtes oder Drapperie ausgeführt seyn mag.

Ohngefähr so ein Tableau, als das, was in meinem Geiste mir vorschwebt, besitze ich in einem Blatte von Facius nach Reynolds, London 1-ten 7bris 1785. Einem mitten in Wolken hingelehnten Engeln erscheint das Symbol der incarnation, er stützt sich auf den rechten Arm, und ist in das ihm erschienene Gesicht vertieft. Unter seinem Arm schwebt eine Rolle mit den Worten εἰς α επιθυμουσιν οἱ ἀγγελοι παρακυψαι. Das schwebende Gewand, das den Schenkel halb beschattet, ist sehr schön; ich wünschte aber meinen Gabriel stehend, und das ruhige Anstaunen des Reynoldischen Engels in eine plötzliche Extase, oder eine hinstürzende Anbetung verändert zu sehn, so ohngefähr wie Klopstock im 1. Gesang auf der 10. und den folgenden Seiten der Altonauer Ausgabe seines Messias, Gabriel vor dem Altare des Mittlers, in Evas Umarmung, und an der Pforte des Himmels mahlt.*

Die höhe des Leinwandes könnten wohl drey Wienerschuh seyn, und die Breite nach einer gewöhnlichen Proporzion gelassen werden. Ich bitte ober das Gemählde ganz auszumahlen, damit der Kupferstecher aus seinem Kopf nichts zu arbeiten habe. Den Preis bitte ich mir unter der Adresse, die ich beilege, mir zu berichten.

Herr Chodowiecki [1] hat mir hiezu eine Titelvignette schon gezeichnet und gestochen, und ich habe sie in Händen. Er billigte

* εις α επιθυμουσιν οι αγγελοι παρακυψαι. Painted by Sir John Reynolds; Engraved by G. S. and J. G. Facius; Drawn by Josiah Boydell. Published Sept. 1. 1785 by John Boydell Engraver in Cheapside London

[1] L. 1790. febr. 3-án Berlinben kelt s 293. szám alatt közölt levelét.

meine Wahl in Bezug auf ihr sujet. Es ist Marias Unterredung mit Portia im VII. Gesange.

Der Himmel gebe Ihnen, grosser Mann! einen lange fortdauernden schönen Abend!

An Herrn Director Oeser in Leipzig.

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 181. sz.]

442.
Döme Károly — Kazinczynak.

Nagyszombatból, 30-ik April 1794.

Kazincym! Bossuetemet vetted végre. Nem tetszett. Mit tehetek róla, hogy nem olly könyv az, melly vonna Téged? Lám megírtam, hogy ha Júliám, Gessnerem vagy Bácsmegyeim volna, azt küldenék. Lehetetlen volt elolvasnod. Miért? mert elviselhetetlen előtted tanítása; előtted, a' ki nem a' más karján lépsz, hanem tulajdon szemeiddel választod az ösvényt. Barátom, én is azt cselekszem ott, a' hol láthatok, de a' hol nem láthatok vagy homállyosan látok, örömest támaszkodom arra az előmbe nyúló kegyes karra, mely nem csak gyámolít, hogy el ne tántorodjam, hanem oszlatja is a' setétséget, hogy kiljebb lássak. Tudom én, hogy az ész, ez az Istenségről pattant nemes szikra, épen, egészségesen jött ki a' Teremtő kezeiből. Ama' boldogabb korban, az ártatlanságnak első korában, akkor, midőn még nem ködösítették azt a' pártos indúlatok, tisztán látott, úgy látott, hogy magára hagyatva is fel találhatta az igazságot, kiválaszthatta az ösvényt, el léphetett. De most, midőn érzem, mennyire kihajlott annak eredeti éle, midőn érzem, melly igen erőtlenítik azt az ellene tusakodó nyavalyás vágyódások, azt is kell éreznem egyetemben, hogy nem tehet ő nékem eleget mindenekben, 's nem indúlhatok utánna mindenütt egész bátorsággal. Hogyan is? holott tapasztalom, hogy azok, kik egyedűl csak őt istenlik, nem *egy* úton futnak, pedig csak *egy* az igazság. Szemlélődnek ők p. o. a' léleknek természete, jövendője körűl, 's nem egyképen látnak. Az egyik bizonyos halhatatlanságot igér annak: 's ez a' síron túl sóhajtatja velem az igaz boldogságot. A' másik visszabuktatja azt a' semmiségbe: 's ez megvetteti velem a' Virtusnak nehéz útját, midőn az életnek keskeny határai

között végzi minden lételemet. A' harmadik kételkedve csügg a' kettő között, azt állítván, hogy a' philosophia magán véve, hacsak az úgy nevezett reveláta religiónak álmaiból nem szed segitő principiumokat költsön, soha sem ütheti le e' részben a' pyrrhonismust: 's ez még csak egy fogyatkozott földi boldogságnak csendes érezhetésétől is gátol engem, midőn az elmének szüntelen habozási között kinosan bizonytalankodtat. Mindnyájan az ész után mennek ezek, 's nem akarván más karján lépni, tulajdon szemeikkel választják az ösvényt: de különböző úton mennek (szinte úgy, mint azok is, a' kik nem átallják ugyan a' ki nyilatkoztatott religio kútfejében keresni az igazságot, 's ebből segíteni az észnek erőtlenségét: mindazáltal csak azt veszik bé abból, csak úgy értik azt, a' mit, és a' mikép kinek-kinek magános lelke 's értelme sugall abban), különböző úton mennek, mondom; pedig ha egy az igazság, itt is csak egy megy igaz úton. De mellyik az? Honnan tudhatom meg? Hogyan mehetek rá? ha nem akarván megismérni gyengeségemet, utálom azt a' vezető kart, azt a' nagy oktatót, a' ki onnan felljülről, az örök csalhatatlanságnak trónusából költözött le? Nem, Barátom; én azt a' kart nem csak nem útálom, hanem tisztelem is. Mikor erre dőlök, nem bukdosom; mikor ez vezet, bátran lépek: 's ő reá dőlni, ő általa vezettetni, oh micsoda édes megnyugvás! A' philosophia majmaitól hiába várnám én ezt. Kazincym, a' Te szemeid igen élesek; tudom, hogy vakságnak nevezed ezt bennem: legyen az neked; nekem boldogító vakság.

Bossuet tanítása nem magáé Bossueté; az egész Katholika Anyaszentegyházé, ő csak elő adta ezt ott, még pedig minden oskolai, 's a' hitnek sommájához épen nem tartozó vélekedésektől megtisztítva. Azt mondod, hogy a' religió tisztább most, minek utánna Pozsony és Pest seminariumokat nevelt kebelében, mint annak előtte volt, még a' tudatlanság őrzötte azt. Pedig azokban a' seminariumokban épen annak a' tanításnak tzikkellyeit tanulta a' nevendék fundamentomosan, melly Bossuetben van elő adva, mégis ennek tanítása el viselhetetlen, sőt lelket öklendező riasztás előtted. Barátom, mi ez benned? Sophisma e? vagy csak paralogismus? Sem sophisma, sem paralogismus. Nevezd annak, a' minek érzed lenni — —

Jövendölöd felőlem, hogy Püspök leszek, és sírva kérsz, hogy legyek akkor *ismét* Ember. Értelek. De vérzik a' szivem, hogy az én Kazincym ennyire alatson lelket gondol lappangani Döméjében, 's olly vélekedéssel van felőlle, mintha ő most mindent csak szinből tenne, csak hogy magához szédítse azoknak kedveket, a' kiken áll, hogy fel

Ihrer Eltern, Ihr Bruder, Sohn des grossen Mannes; Sohn des grossen Weibes! — Nehmen Sie mich in die Zahl Ihrer Freunde auf, u. seyen Sie versichert, dass ich Ihre Liebe zu verdienen mir sehr angelegen seyn lassen werde.

Adresse. [1]

[Eredeti fogalmazványa a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 211. sz.]

448.
Kazinczy — Oeser Ádám Frigyesnek.

Széphalom, den 22. Jul. 1794.

Mein neueres Schreiben, Verehrter Mann! ist keinesweges ungeduldige Antreibung, und hat nichts anders zur Absicht, als Sie zu versichern, dass mir Ihre sehr geschätzte Antwort [2] vom 3. May in die Haende gekommen sey. Haette mich eine böse anhaltende Hämorrhoidalaffektion nicht gehindert, so haette ich Sie hievon gleich beym Anfange Ihres geschaetzten Schreibens berichtet.

Der Vorschlag Ihnen für das Gemälde Wein zu senden, ist mir nicht nur anständig, sondern da mein Vaterland, das ohnehin nie

[1] E levelét Kazinczy egy másik papirdarabon újra kezdte fogalmazni, de azután kitörűlte. A kitörlött sorok itt következnek:

An Herrn Buchdrucker Gessner, in Zürich,
d. 21. Jul. 1794.

Ich habe vor ohngefähr etwa einem Jahr mich mit der Bitte, das ähnlichste Bild Ihres grossen Vaters für mich copieren zu lassen, an Ihre Verehrungswürdige Mutter gewandt; u. Sie hatte die Güte, diesetwegen mit dem Portraitenmahler Dijogg zu sprechen, u. berichtete mich, dass dieser Mahler um die Copie des Bildes 3. Carlin fordert, und das Original von Graf ohne peruque in einem Schlafrock zum copieren würdiger findet. Zugleich wies mich Ihre gütige Mutter wegen diesem Geschäfte gerade an Sie an.

A szövegben előforduló zárjel közti szavakat az első fogalmazványból szintén kitörűlte utólag.

[2] L. Oesernek 1794. Máj. 3-án, Leipzigben kelt s 444. szám alatt közölt levelét.

Geld hat, von seinem Gelde jetzt gänzlich entblösst ist, gar sehr willkommen. Mein Széphalom liegt von dem sich in eine Länge von mehr als zehn Stunden verziehenden Gebirg, wo der Tokayer wächst, $1^1/_2$ Stunden, und da dieses trockne Jahr einen solchen Wein verspricht, wie wir seit vielen Jahren keinen aufzuweisen haben, so will ich Ihnen ausser einem ältern, zugleich einen jungen schicken, der nicht nur sehr fett, sondern mit der grössten Sorge vor meinen Augen angemacht werden soll. — — —

[A levél itt megszakad.]

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 181. sz.]

449.

Szentgyörgyi István — Kazinczynak.

Tekintetes Ur!
Drága Nagy Jó Uram!

Szeredán estve találtam asztalomon az Úr kérdéseit: ki a' feje a' Deputatiónak? mikor fog Consideálni? mit tsinálnak annak Tagjai? Kell é valamelly Planumot készíteni?

A' Deputatió Praesese Tekintetes V. Curator Ur. A' Terminusa 1-ma octobris. Az Objectuma a' Pataki Oskola jobb rendbe hozása a' Tudományokra, Erköltsökre, 's az Oeconomiára nézve. De semmi különös meghatározás nem tevődött, a' mellyhez lehetne szorítani és intézni valami Planumot, 's úgy tartom, hogy maga a' Deputatio fogja fel tenni a' Planumot, melly szerint a' materiák meg osztódnak a' Deputatusok köztt. Én tsak ennyit tudok: de azt is mondhatom, hogy az egész munkát akkor elvégezni lehetetlen.

Az által küldött meséket szórúl szóra fordítom, hogy a' Görög szók értelmét jobban fel vehesse a' Tekintetes Ur.

Jupiter in dolio bona omnia colligens
Posuit illud operiens juxta hominem
Incontinens autem homo scire festinans
Quid tandem esset in illo, et operculum movens
Penetravit (effecit) abire illa ad Deorum domos
Et illum volare, supra vero terram fugere
Sola vero mansit Spes, quam comprehendit

désemet én tűröm, és nehezebb fájdalmat nem ismerek, mint annak elképzelése, hogy az enyémek szenvednek. Ajánlom magamat Asszonyámnak meg nem érdemlett kegyességeibe, Nagy Asszonyámat 's András Bátyám Uramat híven tisztelem, Klárit és Józsit csókolom, 's magamat emlékezetekbe ajánlom, leghívebb, leghaladatosabb gyermeke

Ferencz.

[Másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 216. sz.]

464.

Oeser Ádám Frigyes — Kazinczynak.

Hochwohlgebohrner
Gnädiger Herr!

Künftige Ostermesse 95. wünsche ich durch eine gute und sichere Gelegenheit das verlangte Bild zu überschicken; und bitte demnach Ew. Hochwohlgebohren für diesen Transport zu sorgen, da ich mich nicht gern damit einlassen möchte, das Gemälde wird gerollt, u. ist also weder gros, noch schwer, vermuthlich reisen Kaufleute aus dortiger Gegend hieher zur Messe, und dies wäre wohl die beste Gelegenheit es mit fort zu bringen.

Ew. Hochwohlgebohren werden nach deroselben hohem Gutachten disponiren, der ich mich zu fernerer hohen Wohlgewogenheit verehrungsvoll empfehle und zeitlebens verharre

Leipzig, den 25. Febr. 1795.

Hochwohlgebohrner

Gnädiger Herr

Ew. Hochwohlgebohren unterthäniger
Adam Friedrich Oeser.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 176. sz.]

Kazinczy Ferenc levelezése.
II. k. Bpest 1891

's Spanyol-, Olasz-, és Törökországot: de mivel már ezeket olvastam, Római Klassikusokért esedeztem, és így Horáczot, Virgilt, Youngnak az éjjeleit és egy deák Telemakhust kaptam. Ma Méltóságos Consiliarius Director Úr megengedé, hogy újabbakat hozathassak, és így Szallusztot, Szvetónt és Liviust fogok kerestetni. Nagyon bánom, hogy Homért és Plutarchust el nem hozám.

Csak ugyan Méltóságos Consiliarius Director Úrtól tudtam-meg azt is, még pedig csak ma, hogy Miklós Öcsém is szerencsétlen itt lenni. Sok esztendeje van, hogy úgy nem sírtam, mint ennek a' hírnek hallására, noha úgy veszem, mint igen nagy kegyességét Méltóságos Consiliarius Director Úrtól, hogy ezt tudnom engedte. A' Természet kötelei a' legszentebb kötelek, ezt éreztette velem ez a' sírás, és ezt minden Regmeczre és Semjénre való emlékezés. Higyje-el, édes Asszonyám, hogy Fejedelmünknek ennyi kegyességét tapasztalván, és érezvén, hogy szerencsétlen bukásom a' Királyi neheztelést érdemli, mindent, a' mi mostani állapotomban nem kedves, elkészülve tudok szenvedni, mert a' becsületes ember lelke nem fél jobban a' bűntetéstől, mint a' mint a' rosszat útálja: de mikor Regmecz és Semjén, Beretö és Ruszka, az az, Asszonyám, Nagyasszonyám, András Bátyám Uram, és egyéb testvéreimmel Klári Húgom, és a' kis Csercsi jut eszembe, ollyankor egy csendes könny csordúl ki szememből, 's csak az vígasztal, hogy a' Királyi kegyelem azoknak a' karoknak, a' kik kiterjesztve várnak, nem sokára vissza ád; hogy azokat a' könnyeket, a' mellyek most érettem sírnak, felszáradva fogom láthatni. Minden mozdúlásom azon lessz akkor, hogy azt a' bánatot, mellyet most okozok, a' legháládatosb örvendeztetéssel válthassam fel.

Egyéb enyhítések említése alatt elfelejtém mondani, hogy mindennap három ízben látok embert. Reggel az a' Tiszt Ur, a' ki alatt vagyok, és a' mosdani való vizet hozó katona cseléd jön hozzám, megtekinti, ha nincs é bajom, nincs é valamire szükségem; — délben ugyancsak az a' Tiszt Úr, vagy a' vele együtt szolgáló városi Kommisszárius hozatja-bé az ebédet, és estve levetkeztetéskor a' vacsorát. Embert látni, velek beszéllni, illyen állapotban nem csak enyhűlés, hanem szerencse. Ez és a' könyv, 's az álom, melly gyakorta Regmeczre viszen vissza, életemnek igen nagy gyönyörűsége.

Az a' kis szerencsém, hogy festeni tudok, 's verseket írok, nagy gyönyörűségemre van most. Klopstocknak egy énekét, mellyet könyv nélkül tudtam, lefordítám, úgy holmit Wielandból, 's a' szobám falán egy szép Pallás fej, egy Medúza és holmi egyéb van már. Szenve-

cumnak, hogy a munka darabjai esztendőnként hány ízben adódnak ki; mert még azt most nem látjuk a nyomtatott levélből.

Sztellám felől Debrecenből még semmi tudósításom nincs; de reménylem, hogy hozzád béküldötték. Élj szerencsésen édes Barátom, és szeress.

[Vass Józseftől készűlt másolata a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 241. sz.]

444.
Oeser Ádám Frigyes — Kazinczynak.

Hochwohlgebohrner Herr!

Ew. Hochwohlgeb. Gnaden höchst geehrte Zuschrift hat mir ein grosses Vergnügen verursacht; ich freue mich, dass ein gelehrter Herr Landsmann die Schönheiten unsers ersten Dichters fühlt, und in seiner Muttersprache seiner Nation fühlbar machen will! Klopstock ist mein Freund, und wie angenehm ist mir demnach die mir aufgegebene Bildung. Ich werde, so bald wie möglich Hand anlegen. In Ew. Hochwohlgeb. Gnaden Gegend wächst ein ganz erträglicher Wein; ich werde darauf speculiren, und es denenselben überlassen, den Werth meines Gemäldes selbst zu bestimmen, und die Zahlung für dasselbe, statt Klingender Münze, lieber in fliessender zu erhaschen!

Ew. Hochwohlgeb. Gnaden Bekantschaft gereicht mir zu einer schmeichelhaften Ehre, ich empfehle mich zu fernerem gnädigen Wohlwollen, und habe die Ehre, mit vollkommenster Ehrerbietung zu verharren

Leipzig, den 3. May 1794.

Ew. Hochwohlgeb. Gnaden

ganz ergebenster

Adam Friedrich Oeser.

[Eredetije a m. tud. Akadémia könyvtárában: M. Irod. Lev. 4r. 176. sz.]

Kazinczy Ferenc levelezése.
II. K Bpest 1891

Gyarmati ur az, akar más valaki), a ki ezt a levelet nyomtattatta, sugj holmit a fülébe.

Te azt írod, hogy *leveledzést* kezdesz velem. Mit keres e szóban a *d* betű? Bizonyosan hibáztál, úgy írván.

A nyomtatott levél 4dik sorában e szót: *szembe tűnő*, pennával így corrigáltad: szemb*en* tűnő. Jól volt, s te elrontottad. Motus in locum sine *n*, quies in loco cum *n* scribitur. A ház*ba* mentem, a ház*ban* voltam. Deákul is értjük e külömbséget: fui in cubicul*o*, ivi in cubicu*lum*. Németül: ich war in *dem* Zimmer, ich ging in *das* Zimmer.

8. lin. 2. Minden jó *fiakra* és *leányokra*, v. *fijaira* és *leányira* kellett volna lenni.

9. lin. 10. hát*ra*: az a nemzet, melynek talán legnagyobb szüksége van a*rra*. Monotonia. Tedd az *arra*-t a *melynek* és *talán* közé.

10. *alacson*, scribendum: *alacsony*.

2. *Az oratio felől.*

Az oratio igen szép: látszik rajta a gondos gyalú, látszik a férfiúi lélek. De szabad-e kérdeznem, ha *nevetséges*-e az, a ki török rabságba vitettetik, sok esztendők múlva szabadúl meg, s oly örvendezések közt siet hazája felé, mint a ki a papok istentelensége által az igazságtól elszakasztatik, rabságra vettetik, de végre csakugyan kiszabadúl, s enthuziazmussal említi az igazság hevét? Amour sacré de la Patrie conduis souticus nos tras vergeurs! Liberté, liberté cherie Combats avec tes defenseurs. — Ugyan ki az, a ki ezeknek a fellengős szóknak eléneklését hallván, kacaghat? Ha álom is, szép álom. Hazaszeretet, virtus, igazság, világosodás, szelidülés oly nevezetek, a melyeknek hallására tiszteletnek és hév megdöbbenésnek kell bennünk támadni — De a beszéd igen szép, igen férfias kidolgozás.

Coniugatiód tempusainak, modusainak elnevezését nem értem. Időt veszek magamnak, hogy azokat dechiffrirozhassam, és akkor írok osztán.

3. *Az institutum felől.*

A kiszegzett tárgy, cél és pálya igen szép. A recensióknak igen örülök. Hiába igyekszünk mindaddig, míg az nem áll fel. Egyéb eránt csak azt szerettem volna, hogy adtátok volna tudtára a publi-

OESER Ádám festő

Ecce Homo c. képe - Veszprém, püspöki palota - kápolna

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének
műemlékei. Bp. OMvH, 1993 115.

Oeser festö.

Pesti Hirlap.1846.684.sz.372.l.

Oeser Frigyes

l.

Kazinczy lev

III. 392. l.

Budapest I.

Ráros u 10.

Oeser Ádám Friggs

l.

Zaiskay Cornelia

Kazinczy Ferenc
művelődéstörténeti
Jelentőreje. Pécs
1913. 64. l.

áló vonásokkal,sajátosképen nem visel bajus
nográfiától.Michelangelo ikonográfiája
t,az ókeresztény müvészetben kialakult
sztus szakállas,bajuszos alak volt,ugyhogy
s ilyen módon való á razolása,nemcsak
hogy a pogányikonográfiat követi Krisztus
tust adja,hanem a mozdulatban és maga-
ciójában nem a megbocsátó,hanem a büntető
festi meg Michelangelo.Mintegy mindent
n elő Kirsztus,és e szélvésztől ,mely
integy a vihartól félve és odasimul
hogy védelmet találjon.Krisztus alakja
amint a láthstalan menny ei trónról felpat
agasbaemeli , nem tudni hogy átkoz vagy
eltámadására bal kezével pedig kosendesi:
anukat szenteket és apostolokat,még mindi
vár arra Michelangelo,hogy ez az aktiv em
lugrani készen és Giuliano Medici is ül,

Oeser. Adam Friga

Bildnis des Malers
J. S. Bach
(Weimar, Goethe-National-
Museum)
Repr.
Die Weltkunst

1937. nov. 7.

Ūrtica dioica

Csalàn

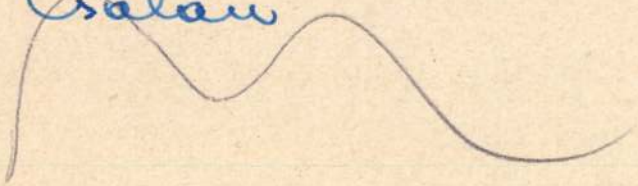

Oeser Adam Friyes

Fetto

l.

Weyde Walch

12. l.

9456/904 szám.

Oeser Friggyes

festő

Krisztus Emausz-
ban c. oltárképe a
pozsonyi ev. templom-
ban

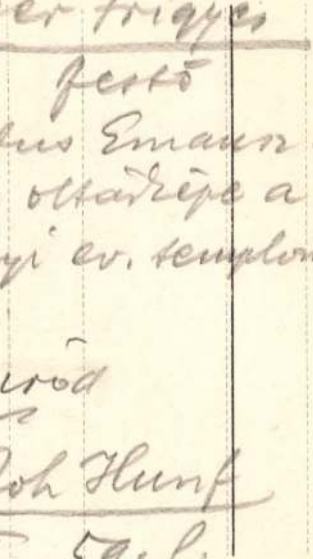

iród

Roh Hunf

II - 59. l.

fenti szül. 1717.
Pozsonyban. 1738-ban
Drezdába ment, hol
a festészeti akadé-
mia igazgatója
lett. Göthe erde-
kesen jellemzi
Dichtung und Wahr-
heit c. munkájában

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Oscar Ádám Frigyes

l.

NYOMTATVÁNY.

Ernst-Múzeumaukciója IV.

181. l.

30.122. — K. M. E. Ny.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. M. RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1939. FEBRUÁR 1-ÉN SZERDÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ELŐADÓTERMÉBEN (VIII. BAROSS-UTCA 13. SZ. FDSZ.) TARTANDÓ

ÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Nyírségi műemlékek. (Lux Géza, Genthon István és Szentiványi Gyula beszámolója. Vetített képekkel.)
2. Csányi Károly másodelnök záróbeszéde.

GEREVICH TIBOR
elnök

Vendégeket szívesen lát a Társulat.

Oeser Ádám Frigyes

ired

Pozsonyi műkiállítás.

A Hummel-vobor alap járára rendezett pozsonyi műkiállítás tárgysorozata.

Pozsony, 1883. 30, 31. l.

Dear Adam Smith

Yours

Oeser Ádám Frigyes

A megkötözött Krisztus, a veszprémi püspöki palota házi kápolnájának eredeti (!) oltárképe, melyet Koller püspök vásárolt a XVIII. században. Fenti vagy egyik tanítványának (!!) műve.

Repr.

Luveszprüspvár

140. l.

Oeser Adam Frigges

3 müve az alábbi mú-
zeumban.

Kat Bratislavy

299. l.

Sbierky 42. l.

Oeser Adám Friggyes

festő és szobrász

aug 23

Kir. szászindvari képíró
a lipcsei főtészeti akadémia
igazgatója, született Po-
sonyban 1717-ben s Lipcsé-
ben martzius 18 kán 1799-
ben lepett le a földi pályá-
ról. Az ujon díszült sz.
Miklós egyházban Lipcsében
ő általa dolgozott plafond
festvényjek s több más deli
alakratu képek által szer-
ze magának hírnevet, mely
műszülemenyek kellem, 3
könnyűség s fény élő szinc-
et által különböz
magozat. Ezen mű[illegible]k meg
[illegible]obrász nem lön nevezetet
Winkelmann meghitt ba-
rátja lévén, ő igazgatta első
[illegible]éseit a rép művészet
[illegible]emulmányiban

Novák D. Hajdan, közép
[illegible]jabbkori híres képírók
[illegible] Buda. 1835. 167-168.

LA REVUE DES B

DIRECTEUR ANT

PREMIÈRE ANNÉE Nro. 1.

SOMM

ANTAL SIKABONYI: *Au lecteur.*
Dans un court éditorial, le directeur d
tendances générales et le programme
l'heure actuelle il faut soutenir pour le
plus urgente que de tout mettre en œu
ports utiles avec les centres biblioph
Revue des Bibliophiles rendra un co
et événements qui concernent le livr
les expositions, les collections privé
tes, et s'occupera des livres nouveau
en tant que ces derniers se rapporte

ELEMÉR VARJU: *Le plus ancien m*
Histoire, pleine de péripéties, d'un m
au milieu du XIIe siècle et contena
les légendes primitives de St. Etienne
chrétienne. Ce précieux manuscrit, fa
sors de la maison royale de Hongri
Cunégonde, petite-fille du roi Béla
princesse, le chevalier Zawis de Falkenstein, en fit don, en sa qualité de patron, au monastère cistercien de Hohenfurt. De là, après un pélerinage de sept siècles, le voici de nouveau sur la terre qui l'avait vu naître, aux mains de M. Louis Ernst, l'amateur et bibliophile hongrois bien connu. — Quant à son extérieur, il est fruste, petit volume in-4, écrit par plusieurs mains, avec des initiales coloriées ; on l'a copié, très probablement, au cloître de Cikádor en Tolna, première colonie hongroise des moines cisterciens de France. Il contient deux légendes dont la première, la « grande », fut écrite, selon toute vraisemblance, avant la béatification du saint, tandisque l'autre, la « petite », servant de supplément à la première, fut rédigée par un Bénédictin de Pannonhalma, également en langue latine, mais pleine de tournures savoureusement hongroises. Ces légendes, connues par d'autres variations, font encore mieux apprécier la figure de ce grand roi, apôtre et fondateur de son pays, concentrant dans sa vie et son œuvre les forces de l'Orient et de l'Occident. Le fac-similé du manuscrit et sa traduction vont paraître bientôt, avec commentaires, aux éditions de la maison Singer et Wolfner.

EMILE HENRIOT: *L'amateur des manuscrits.*
Apologie chaleureuse de la passion des manuscrits. Par des exemples plus que probants, l'illustre critique et romancier français démontre la grande utilité de cette passion prétendue futile, tout en attaquant vigoureusement les destructeurs des manuscrits aussi bien que leurs snobs et en faisant l'éloge ému du livre soit imprimé soit écrit, instrument et symbole de la vie spirituelle.

MIHÁLY BABITS: *Ma Bibliothèque.*
Réflexions charmantes et profondes du grand poète, romancier et critique hongrois, traducteur du Dante et de Baudelaire, sur les livres, vieux et neufs, de sa bibliothèque. Il y trouve comme le miroir fidèle de sa vie intime, de son évolution, de ses goûts, de ses préférences et jusqu'à ses études et amitiés. A côté des classiques de tous les pays, quelques rayons sont réser-

két egy magyar tárgyú könyvben találjuk.

Bél Mátyás *Notitia Hungariae novae* etc. című, 1735-ben Bécsben megjelent művének első kötetében, az 570-ik oldalon, mint az V. fejezet záródísze egy 11×11 cm nagyságú rézkarc szerepel. Szárnyas női géniuszt ábrázol, mely faragott kőpadon okmányok és könyvek között ül, jobbjában tollat, baljában füzetet tartván. Babérkoszorús fejét balra hajtva feltekint, míg felsőteste kissé jobbra fordul, köpenyének ráncaitól körülömlött, balraforduló alsóteste pedig a lábak helyzeténél fogva — amíg a jobb láb hegye leér a földre, addig a ballábat fölemeli — erősebben hangsúlyozza a mozgás kontrasztgazdagságát. Az egész ábrázolás volutás díszen épül fel. Az alsó voluták fölött balra a jelzés: *A. F. Öser (sic) del*; jobbra pedig: *A. Kaltschmidt sc.*

A könyv 1735-ben jelent meg, e záródísz tehát legkésőbb ebben az évben készült, amely év az akkor csupán 18 éves művész életében fontos eseményt jelent, mert akkor nyerte el a bécsi Akadémia nagydíját.

A záródísz női alakja a kor ízlésének megfelelő konvencionális ábrázolás, mely nyomát sem mutatja még a művész későbbi klasszicizáló irányának.

A rézkarcolóról, A. Kaltschmidtről, aki Bél művének még egynéhány vignettáját is karcolta, melyen más művészjelzés nincs, nem tudunk semmit. Adatait nem jegyezte fel a művészettörténet.

Weyde Gizella.

A. F. OESER IFJÚKORI GRAFIKÁJA. Adam Friedrich *Oeser* Pozsonyban született 1717-ben. Bécsben, majd Drezdában tanult, később a lipcsei akadémia igazgatója lett. 1799-ben halt meg Lipcsében. Élete folyamán gyakran foglalkozott könyvdíszek és illusztrációk tervezésével. Nem érdektelen, hogy korai ifjúságából származó, talán legelső ilyenfajta műveinek egyi-

---

A következő 1928 január elsején megjelenő számunk tartalmából kiemeljük az alábbi közleményeket: *Ambrus Zoltán* (A könyv és üzlet), *Bonkáló Sándor* (A könyv a mai Oroszországban), *Dézsi Lajos* (Byron és a bibliofília), *Elek Artúr* (Zichy Mihály a könyvillusztrátor), *André Fevret*, Paris (A Bibliothèque Nationale időszaki kiállításai), *Leffler Béla* (A szép svéd könyvről), *Podhradszky György* (Csehszlovákia sajtója), *Ravasz László* (Raoul Francé), *Varju Elemér és Lajtha László* (Legrégibb szent Erzsébet-himnusz Zsigmond-korabeli kódexben), *Vass József* (Ravasz László), *Antonio Widmar* (Az olasz-magyar szellemi kapcsolatokról). — S többek között a következő szerzőktől hozunk cikkeket: *Alapy Gyula* (Komárom), *E. Björkmann* (Newyork), *Enyvvári Jenő*, *Fülep Lajos*, *P. Gulácsy Irén* (Nagyvárad), *Gyergyay Albert*, *Hevesi Sándor*, *Kárpáti Aurél*, *Kéky Lajos*, *Kóbor Noémi*, *Lengyel Ernő*, *Tnérèse Mandel* (Paris), *Milkó Izidor* (Szabadka), *Nagy Miklós*, *Schöpflin Aladár*, *Bártfai Szabó László*, *Szántó Rudolf*.

Könyvbarátok Lapja
1927–28. 101. l.

287. *Mányoki.*

Oeser, Adam Friedrich
1717-1799.

362. Oeser. : De Verne grófnö mellkepe.

Ernst Muzeum aukcioi 53.4

Nápolyi festő (XIX. század eleje).

390. NÁPOLY ÉS A VEZUV. (Előbbi szám párdarabja.)
Tempera. 41×60 cm. 10.—

Német festők (XVII. század).

391. BOZÓTOS CSENDÉLET.
Vászon. 74×57 cm. 300.—

392. PARÓKÁS FÉRFI ARCKÉPE.
Vászon. 65×57 cm. 200.—

Német festő (1700 körül).

393. LOVASJELENETEK, 2 darab.
Fa. 25×32 cm. 500.—

Német festők (XVII—XVIII. század).

394. TÁJKÉP.
Vászon. 44×59 cm. 60.—

395. AMPHITRITI ELRABLÁSA.
Vörösréz. 35×48 cm. 3.—

396. EGY KOBURG HERCEGNŐ ARCKÉPE.
Vászon. 80×65 cm. 450.—

397. IFJU MELLKÉPE.
Miniatür, réz, ovális. 7×5.5 cm. 60.—

398. TÁJKÉP LOVASSAL.
Vászon. 87×126 cm. 100.—

399. FÉRFIARCKÉP.
Vászon. 82×69 cm. 200.—

400. MÁRIA MEGKORONÁZÁSA.
Vászon. 31×22 cm. 30.—

401. VIHAROS UT.
Tölgyfa. 15×22 cm. 80.—

402. VENUS ÉS AMOR.
Fa. 20×42 cm. 60.—

403. VIRÁGCSENDÉLET.
Vászon. 40×48 cm. 80.—

Német festő (1800 körül).

404. GALATHEA.
Vászon. 56×45 cm. 120.—

Német festő (XIX. század első fele).

405. ALPESI TÁJ.
Vászon. 55×70 cm. 40.—

Német festők (XIX. század eleje).

406. FÉRFIARCKÉP.
Miniatür, kerek. 25.—

407. HEIDELBERG LÁTKÉPE.
Karton. 31×36 cm. 65.—

Német festő (1850 körül).

408. FAUST ÉS GRETCHEN.
Fa. 35×28 cm. 180.—

Német festő (XIX. század közepe).

409. ALPESI TÓ.
Vászon. 55×70 cm. 40.—

Német rézmetsző (XVI—XVII. század).

410. ID. GRÓF ZRINYI MIKLÓS ARCKÉPE. Hátlapján az ábrázolt életrajza, fametszetü disszel.
Rézmetszet. 43×30 cm. 50.—

Német rézmetsző (1700 körül).

411. JELENETEK A MAGYAR FELSZABADITÓ HÁBORUBÓL.
16 rézmetszet, avant la lettre. 130.—

Németalföldi festő (1600 körül).

412. VADÁSZJELENET VADKANNAL. Következő párdarabja.
Fa. 21.5×26 cm. 200.—

413. VADÁSZJELENET SZARVASSAL.
Fa. 21.5×26 cm. 200.—

Németalföldi festő (XVII. század).

414. HAVAS TÁJ.
88×112 cm. 130.—

Németalföldi festő (XVII. század).

415. SODOMA PUSZTULÁSA.
Vászon. 70×91 cm. 60.—

Norman (XIX. század).

416. VITORLÁS.
Vászon. 17×27 cm. 40.—

Oeser, Ádám Friedrich (?) magyar festő (1717—1799).

417. DE VERNE GRÓFNŐ ARCKÉPE.
Vászon. 85×67 cm. 800.—

Olasz festő (XVI. század).

418. SZENT CSALÁD.
Vászon. 87×63 cm. 1100.—

Olasz festők (XVII. század).

419. KRISZTUS A POKOL TORNÁCÁN.
Vászon. 98×142 cm. 800.—

420. BORIVÓ ÖREGASSZONY.
Vászon. 75—59 cm. 60.—

421. ECCE HOMO.
Vászon. 95×71 cm. 200.—

422. KECSKÉVEL JÁTSZÓ PUTTÓK.
Vászon. 120×148 cm. 500.—

Almásy – Telleki II. 1939

1965 **Menzel, A.,** Das Werk Adolf Menzels 1815—1905. M. Biographie, 25 ganzseit. Bilderbeil. u. 109 Abb. 4°. 1905. Originbd. 10.—

1966 Kirstein, G., Das Leben Adolph Menzels. Mit 4 farb. Taf. und 80 Abb. 1919. Origpbd. (5.—) 2.50

1967 Knackfuss, H., A. v. Menzel. 5. A. M. 141 Abb. 1900. Lnbd. (8.—) 2.—

1968 Kurth, W., Ad. Menzels graphische Kunst. M. 120 Abb. 1920. Orighbfz. 5.—
Exemplar der numerierten Vorzugsausgabe.

1969 — Adolph Menzel und sein Vaterunser. Studie auf Grund eines unveröffentl. Schreibens des Meisters. M. 1 Tafel u. d. Facsim. des Menzelbriefes. 4°. 1905. Orig.-cart. 1.50
Selten geschieht es, dass Meister sich über das, was sie in ihren Werken ausdrücken wollen, schriftlich äussern. Um so mehr ist es zu begrüssen, dass wir zu dem prachtvollen Blatt Menzels, das eine seiner inhalts- und figurenreichsten Conzeptionen darstellt, eine vier Seiten lange Analyse besitzen die hier in ausgezeichnetem Faksimile vorliegt. Die Lithographie selbst ist in vorzüglichem Lichtdruckverfahren etwas verkleinert gedruckt.
— ein Werk des erst 21jährigen Meisters aus d. Jahre 1838.

1970 Waldmann, E., Menzel. Werke u. Dokumente. M. 24 Abb. —.75

1971 **Meryon.** — Bouvenne, A., Notes et souvenirs s. Ch. Meryon. Av. 6 pl. et 19 grav. 4°. 1883. D.-maroquin rouge, tête dorée. 10.—

1972 Ecke, G., Charles Meryon. M. 56 Taf. 4°. 1923. Lnbd. (25.—) 7.—

1973 **Messel, A.** — Bode, W., Alfred Messels Pläne f. d. Neubauten d. Königl. Museen zu Berlin. M. 8 Taf. u. 1 Brieffacs. 4°. 1910. 4.—

1974 **Meunier, C.** — Treu, G., Constantin Meunier. M. 34 Taf. 1898. Lnbd. 1.50

1975 **Michelangelo Buonaroti,** Gedichte u. Briefe. Hrsg. v. R. A. Guardini. M. Portr. 1907. Pbd. (3.—) 1.50

1976 — Les correspondants de Michel-Ange. I: Sebastiano del Piombo. Texte italien publ. par G. Milanesi. Av. trad. franc. par A. Le Pileur. Av. fig. 4°. 1890. 7.—

1977 — Aufzeichnungen im Britischen Museum in London und im Vermächtnis E. Steinmann in Rom. Hrsg. v. W. Maurenbrecher. Mit Zusammenstellg. u. Nachweisg. aller bisher veröff. Aufzeichngn. 24 Taf. 4°. 1938. Lnbd. *48.—

1978 — Werke und Lebensgeschichte. Hrsg. v. A. Semerau. 1907. Die Tafeln fehlen. (10.—) 3.—

1979 — 10 Abhandlgn. über ihn. 12.—

1980 Borinski, K., Das Rätsel Michelangelos. Michelangelo u. Dante. M. 29 Taf. 1908. (8.—) 4.—

1981 — — M. 29 Taf. 1908. Hlnbd. (10.—) 5.50

1982 Brockhaus, H., Michelangelo u. d. Medici-Kapelle. M. 35 Abb. 1909. (6.—) 3.—

1983 Clement, C., Michelangelo, Leonardo, Raffael. Uebers. v. C. Clauss. Mit 40 Hzschn. u. 2 Taf. 1870. Hldr. (9.—) 2.—

1984 Condivi, A., Vita di Michelangelo. 1823. Hlnbd. 2.—

1985 Dörken, E., Geschichte d. französ. Michelangelobildes von d. Renaissance bis zu Rodin. 1936. Diss. 175 S. 3.—

1986 Eysen, H., Das Weib in d. Werken d. Michelangelo. 1902. Teildr. 1.50

1987 Frey, K., Michelagniolo Buonarotti. Quellen u. Forschungen zu s. Geschichte u. Kunst. Bd. I: Michelagniolos Jugendjahre. 4°. 1907. Kart. 4.—

1988 Gotti, A., Vita di Michelangelo Buonarroti. 2. ed. 2 vol. Con portr. e vign. 1876. 5.—

1989 Grimm, H., Leben Michelangelo's. Jubiläumsausgabe. M. 164 Taf. u. 40 Fig. Fol. (1899.) Hldr. Vergriffen. (100.—) 30.—

1990 — — 5. A. Bd. I. 1879. Lnbd. 1.50

1991 — — 6. A. 2 Bde. 1890. Originbd. (19.—) 4.50

1992 — — 8. A. 2 Bde. 1898. Lnbd. 6.—

1993 Hagen, A., 8 Jahre a. d. Leben Mich. Angelo's. Nach Berichten v. G. Vasari. 1869. Hldr. 2.—

1994 Heimerau, E., Michelangelo u. d. Porträt. M. 11 Abb. 1925. Diss. 2.50

1995 Justi, C., Michelangelo. Beitr. z. Erkl. der Werke u. des Menschen. 2 Bde. (Bd. 1 in 2. A.) M. 63 Taf. 1909—22. Orighlnbd. (33.50) 16.—

1996 **Michelangelo.** — Knackfuss, H., Michelangelo. M. 78 Abb. v. Gemälden, Sculpturen u. Zeichnungen. 4°. 1895. Hlnbd. 1.50

1997 — — 8. A. M. 95 Abb. 1904. Cart. 2.—

1998 Mackowsky, H., Michelagniolo. M. 61 Taf. u. Faks. 4°. 1908. Prgt. (22.—) 4.—

1999 — — 3. A. Mit 112 Abb. 1921. Orighlnbd. (26.—) 6.50

2000 Rohwaldt, K., Bertoldo. Beitr. z. Jugendentwicklg. Michelangelos. 1896. 2.—

2001 Rolland, R., Das Leben Michelangelos. Hrsg. v. W. Herzog. M. 24 bzw. 23 Taf. 1919 od. 1922. Orighlnbd. (à 5.—) à 1.50

2002 Schröter, M., Michelangelo. 1913. 1.50

2003 Steinmann, E., u. R. Wittkower, Michelangelo-Bibliographie 1510—1926. M. e. Dokumentenanhang bearb. v. R. Freyhan. M. 1 Portr. u. 25 Faks.-Taf. 4°. 1927. Orighlnbd. Kopfgoldschn. (180—) 90.—

2004 Witte, L., Michelangelo Buonarroti. 1878. 1.50

2005 **Milde, F., u. R.** — Milde, F. v., Ein ideales Künstlerpaar. Rosa und Feodor von Milde. Ihre Kunst und ihre Zeit. 2 Bde. Mit Taf., zahlr. Portr. und Facs. 1918. (15.—) 3.50

2006 **Millet, J. F.** — Cartwright, J., J. F. Millet. Sein Leben u. seine Briefe. Deutsch v. C. Schröder. M. Portr. u. zahlr. Taf. 1903. Lnbd. (16.—) 8.50

2007 **Modersohn-Becker, P.,** Briefe u. Tagebuchblätter. Hrsg. v. S. D. Gallwitz. 10. A. Ausg. ohne Bilder. 1927. Orighlnbd. (8.—) 3.—

2008 **Monnier, H.** — Champfleury, Henry Monnier. Sa vie, son oeuvre. Av. catal. compl. de l'oeuvre. Av. 1000 grav. s. bois. 1879. D.-veau. 7.50

2009 **Morgenstern.** — Schapire, Rosa, Johann Ludwig Ernst Morgenstern. 1904. 8°. Diss. 48 S. 3.—

2010 **Mucha.** — Alphons Mucha et son oeuvre. Texte par L. Deschampes etc. Avec 127 illustr. et 1 portr. 1897. Toile. 3.—

2011 **Müller,** Maler. Von Bernhard Seuffert. (Grössere) Ausgabe mit Anhang „Mitteilungen aus Müllers Nachlass". 1877. VIII, 639 S. (10.—) 2.—

2012 — — Zweite (kleinere) Ausgabe (ohne Anhang). 1881. VIII, 303 S. (5.—) 1.—

Eine ausführliche Untersuchung über das Leben und die Schriften von Friedrich Müller, genannt Maler Müller. Der Einfluss der Zeit auf diesen Dichter und umgekehrt die Aufnahme, die seine Werke bei Zeitgenossen fanden, wird stets eingehend erörtert, so dass die Darstellung aus dem engen Rahmen eines Einzelbildes heraustritt und einen Beitrag zur Geschichte der zeitgenössischen Literatur bildet.

Der nur in der grösseren Ausgabe abgedruckte Anhang enthält: I: Kollation zu Müllers Werken nach den ersten Drucken. II: Das Berliner Material. III: Seltene Schriften Müllers. IV: Zu Müllers Faust und Genovefa. V: Aus dem Briefwechsel zwischen Ludwig I. und v. Wagner.

2013 **Müller, R.** — Meissner, F. H., Das Werk v. Richard Müller. Text mit 175 Abb. 4°. 1921. Orighlnbd. (25.—) 6.—

2014 **Multscher.** — Stadler, F. J., Hans Multscher u. s. Werkstatt. 1907. 1.50

2015 **Munch.** — Glaser, C., Edvard Munch. M. 1 Orig.-Radierung u. 78 Abb. 4°. 1917. Lnbd. 10.—

2016 **Murillo.** — Justi, C., Murillo. M. zahlr. Taf. 4°. 1892. Lnbd. 3.—

2017 — — — 2. A. Mit 21 Taf., 1 farb. Taf. u. Abb. 1904. Orighlnbd. Vergriffen. 6.—

2018 Mayer, A. L., Murillo. Des Meisters Werke in 287 Abb. (1912.) Hlnbd. 8.—

2019 **Nollekens.** — Smith, J. Th., Nollekens and his times. 2. ed. 2 vols. W. portr. 1829. H.-calf binding broken. 7.—

2020 **Onghers.** — Kainz, Oswald Onghers 1628—1706. 1913. Teildr. m. 5 Taf. 2.—

2021 **Orlik, E.,** Kleine Aufsätze. Mit 8 Taf. 1924. Orighlnbd. (7.—) 3.—

2022 **Orth.** — Ebe, G., August Orth. Ein Lebensbild. M. Portr. 1904. 1.—

2023 **Oeser.** — Dürr, A., Ad. Friedr. Oeser. Ein Beitrag zur Kunstgeschichte des 18. Jahrh. M. Portr. 4°. 1879. (8.—) 2.—

2024 Graff, A., Portr. F. O.'s. Gestoch. v. C. O. Berger. M. aufgeklebt. Widmg. an Prof. G. Jäger v. C. O. Berger. M. voll. Rande, wenig fleckig. fol. 6.—

Schönes Exempl. d. selt. Blattes.

2025 Zeitler, J., Oeser u. d. Seinen. Künstlerfestspiel. 4°. 1914. Kart. 2.—

O e s e r Adam Friedrich festő
/1717-Pozsony - 1799,Lipcse/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
78.
"Kehrer József ..."

Öser, festő és szobrász

Honmüvész, 1833. 2o8-2o9.

Magyar szorgalom...rajzolatja

Oeser Adam Frigyes

(1717-1799) Pozsonyban született, Winckelmann és Goethe barátja; művei külföldön ismertek.

Genthon I.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

101

Oeser, Adam Friedrich, festő DOH

Szül.: 1717-ben Pozsonyban,
megh.: 1799-ben Lipcsében.

Tőle való a német evangélikus templom „Krisztus Emausban" című főoltárképe.

Néhány művészi „Firmenschilder"-t is alkotott.

73-74. l
76. l.

Franz, A.R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt...
Berlin = Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

MDK

Oeser Károly Frigyes festő

Pozsonyi kiáll. kat. 1865. 23.1.

Oeser festő M.D.K.

Veszprém, püspöki palota kápolná-
jában: Ecce homo.

Genth. Müeml. 1959 I. 419.

Oeser festö szül.1717-ben.
Pozsonyban.

Művészet.1907.382/86.l.

MDK

Oeser Frigyes, szobrász, festő

mestere, Kamauf Lőrincz festő a polgári müfajokban alkotott maradandót.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 466.l.

Geser Frigyes. M.D.K.

„Pozsony neves szülötte, Goethe barátja" - nevét következetesen „Öfner"-nek írtár. Szerző hivatkozik a Rumy által közreadott Korabinszky-féle hagatékra, valamint Szentiványi Gy.-féle lexikonra, de a névelíráson kívül egyebet nem közöl.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 18. és 20. old.

Oeser Frigyes, festő, szobrász

véleményét tartja irányadónak a müvészetben Kazinczy é
és köre.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 466.1.

M.D.K.

Oeser·A. Frigyes

Kortársa és barátja Goethe kora legjelesebb festőjének mondott. 1717-ben született Pozsonyban Egy ideig itt járt iskolába is. Később a bécsi festő iskolában tanult. Donner Rafaelhoz barátság füzte Lipcsében élt és dolgozott. A pozsonyi Oeser utca az ő nevét őrzi.

A pozsonyi német evangelikus templom sekrestyéjében őrzik egy olajfestményét.

Győri Vilmos: Pozsony története.Pozsony. 1911. 103. l.

〈Oser Ádám Frigyes〉

Horváth Henrik:

〈 〉 és a klasszicizmus. Kéziratos disszertáció. Bp.

Pozsony. Oeser Frigyes, festőművész, 1774-1776., szül. Pozsonyban, a szász festőakadémia igazgatója.

Pressburger Zeitung

1776., 97. sz.

Oeser Frigyes, festőművész, 1774-1776., szül. Pozsonyban, a szász festőakadémia igazgatója.

Pressburger Zeitung

1776., 97. sz.

MDK

Oeser F.L.J.,
XVIII.sz.

Petrovics Arzén: Az Orsz. Képtár Metszetgyüjteményének betüsoros mutatója. II. Bp.1900. 64.l.

1

tovább

~~Bencovich Fr.~~

XVIII-n

~~Czetter Sámuel~~

Oeser F. L. J.

XVIII.

Palko Fr. C.

XVIII

Schallhas P. C.

XVIII-XIX.

Spillenberger M.

XVIII.

Wittinghof Károly br.

XIX

Petrovics Aszén = Az Országos képtár metszetgyűjteményének betűsoros mutatója. II.

Bp. 1900.

64. l.

MINISTERIUM A MAGY. KIR. VALLÁS- ÉS

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
363 /19 25 szám
Erk.: 1925 év, dec. hó 19 r.

Oscar Frigyes
festő
Lipcse

l.
Mátrai 1862

30.l-

ven pedig nyomdafestékben
viszonyokra való tekintettel va
tólag folyó évi október hó végé

A cimtár magyar
nosok és közhivatalok által egy
előzetes beküldése mellett a m.
/Budapest, V. Akadémai utca 3./sz

A cimtár tájékoz
szent korona országaiban előáll
ról és fontosabb gazdasági inté
tásoknál és más gazdasági tényk
eszköz.

Budapest, 1914 októbe

A másolat hite

Oeser Karl Friedrich

Kristus in Emmaus
a pozsonyi ev. egyház
tulajdona
kiállítva 1865-
pozsonyi parkiál

lásd a
katalogust

23-l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Oeser

l.

Forum

1935. 91. P.

M.D.K.

OESER, Adam Friedrich festő

szül. 1717 Pozsony, megh. 1799 Leipzig

1728 Pozsonyban Kamauf festő tanítványa, 1738-39 két év pozsonyi megszakítással Bécsben tanult, 1732-ben iratkozik be a bécsi Akadémián, 1735 aranyérmet nyer, 1739-től Drezdában, 1759-től Lipcsében dolgozik, 1763-tól a lipcsei akadémia igazgatója, Winkelmann barátja, udvari festő. /.

 M. D. K

OESER, Adam Friedrich festő

szül. 1717 Pozsony, megh. 1799 Leipzig

1766 Pozsony ev. t. Krisztus Emaus-
ban, fővetárkép (Sekrestye)

1794 Kazinczynak Gábor angyal
rajza a Messiáshoz

Bolti cégér,

Tájképek

Garas XVIII. sz. 100, 132, 190, 239. l.

Falkép. Lipcsei játékszín mennyezete.

Oeser Ádám Frigyes műve.

Tud. Gyűjt.

1828., IV., 3-45.

Oeser kápiró.

Tud. gyűjt.
1817. III., 154.
5. Jelenégek.

Festészet, alkalmazott táblakép
Krisztus Emauszban, Oeser, barok

Forum, 1935. 89.

G.Leweke-Weyde: Byrocke Altargemälde...

MDK

Oeser Adám Frigyes

1735-ben a császár kezéből kapja meg az általa alapitott akadémiai aranyérmet a pozsonyi születésü Oeser Adám Frigyes, aki később a lipcsei akadémia hires igazgatója.

Y.E.: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián.

B.H.1935.febr.17. 18.1.

OESER, Adam Friedrich, pozsonyi származású festő

A.F.O. Lipcséből néhány arcképet küldött Pozsonyba. A művész 23 soros életrajzával. (1774, 66. szám, 61)

—

A.F.O, ekkor lipcsei professzor, festette az 1776-ban elkészült pozsonyi ev. templom oltárképét: Az emausi tanítványok. (1776, 97. szám, 61)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

M - D.K.

OESER Ádám Frigges rézmetsző

pozsonyi származású

Risztvett a Bél M. Kronika illusztrálásában

Lipcsében Goethevel terül bárati vi-

szonyba

Drescher. P.: Bibl. Tars. 8. Kiall. 9., 55. l.

Oeser , Adém, Friedrich

festő és szobrász. MDK

1717-1799.

Kazinczy Ferenc és köre Winckelmannt
és Friedrich Oesert tekintik irányadónak.

Magy.Müv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 420.o.

M.D.K.

Oeser Ádám festő

megh. 1799/

Pozsonyi mester egész életén át Lipcsében müködött, ahol igazgatója lett a képzőművészeti akdaémiának.

Lyka: A müvészetek története p. 1965. 189.1.

Oeser Ádám Fridrik festő. (:1617-1770:)

Tud. gyűjt.

1828., IV., 3-45.

MDK

Oeser Adaám Frigyes, festém.
sz.1717.Pozsony.

Wurzbach Oeser müvei közül nevszerint csak egyet emlit: Krisztus Emausban, melyet Pozsonyba küldött, h. növére valamelyik templomnak adományozza. Európai hirü festö volt.

Bayer József: Kazinczy és Oeser. -Müvészet. 1907. 382-386.l.

Oeser, festöm.

festményeit Kazinczy Pesten látta meg elöször. Oeser festményeit Geyser metszette rézbe. Maga Kazinczy is rajzol, s nagybátyja K. András, ismerve unokaöccse "szenvedelmét" a képek iránt, ezért vitte magával bécsi utjára, hol 5 napon át Kazinczy a Belvederét bujta.

Kazinczy és XXXXX Oeser.
Müvészet.1907. 382.l.

MDK

Oeser Ádám Frigyes, festőm.

Valószinü, hogy Donner Gy. Raffael híres kőfaragónál tanult két évig/olaszorsz.?/. /Wurzbach III.1.366-9.l./ Magyar forrás szerint 1739-től haláláig "Saxonia" volt állandó helye. Bécsbe nem merte követni Donnert/ott törtek irigyei életére/, Drezdába ment a müvésziskolába/ l.Wurzbach:U. 1739-ben Drezdában van, [illegible] szobrászat helyett festészettel foglalkozik. 30 évig teljes hallgatásba merült családjával szemben [illegible]

1769-ben sógora, Korabinszky, a magyar tudós ,találja őt meg, mint sok év óta eltünteti.

Bayer József:Kazinczy és Oeser. Müvészet.1907. 382-386.l.

MDK

Oeser Adám Frigyes, festőm.
sz. 1717. Pozsony.

A freskófestést Sylvestre-től tanulta. 1744-ben meghivást kap Szent-Petervárra./Itt is téves adatok szerepelnek!/ 1756-1763-ig gróf Bonaunak dolgozik Dahlenben. A szász választófejedelem Drezdában is művészeti Akadémiát állit fel, felajánlja vezetését Oeserre, de ő Lipcsében marad, ahova a hétéves háboru befejezése után kerül az ujonnan alapitott Müveszeti Akademia igazgatójaként. Elete végéig, 82 éves koráig itt működött.

Bayer József: Kazinczy és Oeser. - Művészet. 1907. 382-386.l.

MDK

Oeser Ádám Frigyes, festöm.

Pozsonyban sz.1717 febr.18. Wurzbach/XXL.k.16-18.l./
Nagyon korán ébredt a hajlam a szepmüv.iránt benne.
/Tud.Gyüjt.1828 IV. k.38-39.l./-Wurzbach szerint
1735-ben 19 éves korában nyerte volna el Ábrahám
áldozata c.képével az aranyérmet. C.v.Lützow sze-
rint/Geschichte der k.k.Akademie...Wien,1877.24-5
lap .V.ö.147.l./ mint 18 éves ifju nyerte el.

Bayer József: Kazinczy és Oeser. müvészet.1907.

382-386.

Oeser Hádám Frigyes festő M.D.K.

= 1717 - 1759

Pozsonyban működött. Lipcsében mint Goethe festőtanára működött.

Grigler Ignác: Művelődéstörténet. Bp. 1902
178-79.

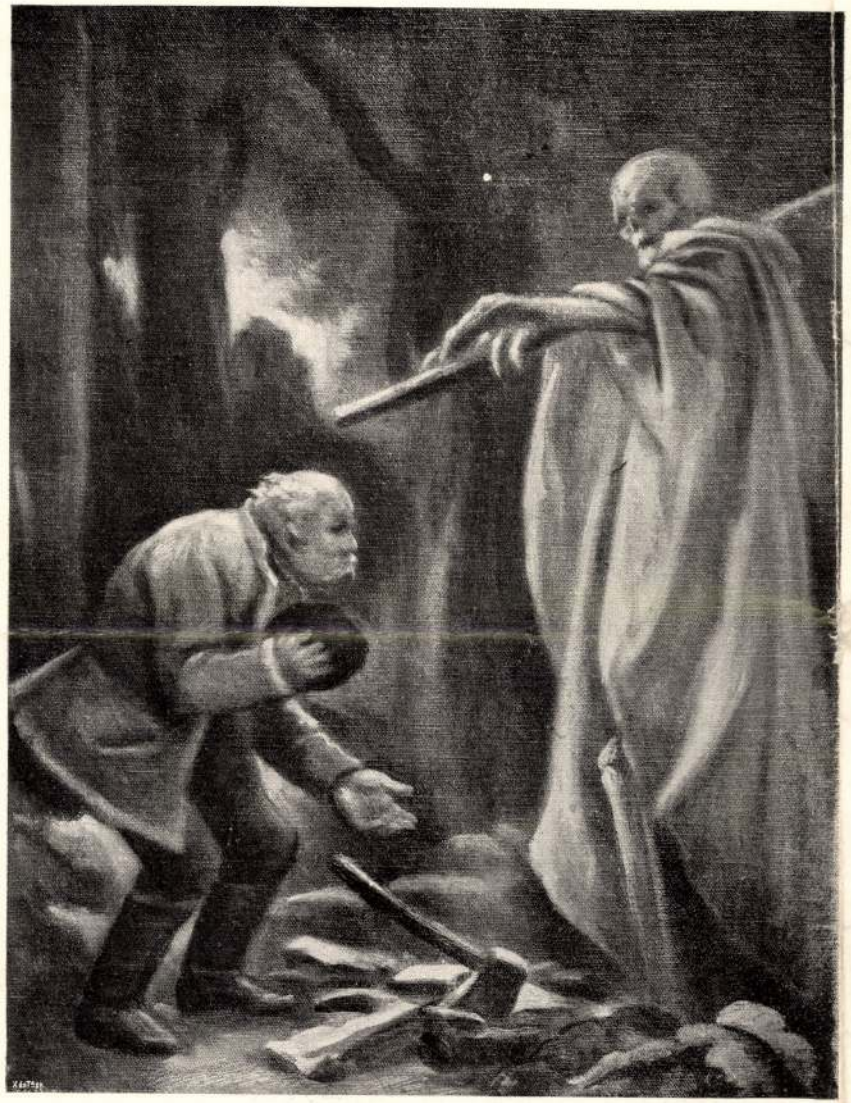

A HALÁL ÉS A FAVÁGÓ

ÉJFÉLI LÁTOGATÁS

KACZIÁNY ÖDÖN RAJZAI

Művészet 1907 K.

KAZINCZY ÉS OESER

Kazinczy irodalmi arcképét egyoldalú világításban tárja elénk az, aki megfeledkezik arról, hogy a nagy műbarátot és kiváló műértőt is kiemelje egyénisége rajzában. Ha ezenfölül korának a szépművészetek iránti feltűnő közönyét számításba vesszük, valamint azt, hogy közvetlen környezetében nem volt semmi, ami műérzékének kifejlődését elősegítette volna, csak annál bámulandóbbnak tarthatjuk, ha a természettől ezirányban nyert képességei visszafejlődés helyett mind jobban-jobban tökéletesedtek.

Pályám emlékezetében, tanuló éveiről szólván, azt írja, hogy Sárospatakon „nem lehet egyéb képeket látni, mint amit az országban az olaszországi parasztok hátaikon hordoztak körül". E sajátságos colportage mégis javára vált Kazinczynak. „Ezek hordák el — írja — minden pénzemet, ami volt."

Kazinczyban megvolt már tanulóéveiben az a becses tulajdonság, mely nélkül emberi kiválóság olyan nehezen képzelhető: az önmaga kimüvelését irányító akaraterő és lelki képesség. Egyike legjellemzőbb mondásainak az, midőn a Belvedereben nyert első benyomásairól emlékezik meg: mi leheték vala, ha Bécsben, Párisban vagy Rómában születtem volna! . . . Alig 18 éves ifjú még (1777), midőn alkalma van elsőizben Bécsbe menni Szirmay Tamás és nagybátyja, Kazinczy András társaságában, ez utóbbinak költségén.

Alig érnek Pestre, első dolga, hogy megvegye Gessnert, de sajnos, az összes példányok elfogytak. Ekkor megpillantja Wieland Gratziáit és Muzarionját, Geyser rézmetszeteivel Oeser után. Magával vitte, hogy legyen Bécsig valami olvasni valója. A két könyv sokáig haszon nélkül hevert kezei közt, végre addig olvasta Wieland Diogenesét, hogy a Muzarionton s Gratziáit is megérthette. Így lehetett az Oeser-féle rajzokkal is. Maga bevallja: nem lehetetlen, hogy a saját rajzainak köszönhette, hogy bátyja e bécsi útjára magával vitte. A derék férfiú felismervén unokaöccse „szenvedelmét" a képek iránt, gyönyörét találta abban s így nagy befolyással volt Kazinczynk művészi képességeinek kifejlődésére. Jellemző, hogy az a vágy, hogy megláthassa a Belvederet, egészen kiverte fejéből Gessnert. Megtörtént vele az, amit tán maga is lehetetlenségnek tartott: öt napi bécsi tartózkodása alatt annyit bújta a Belvedere termeit, hogy elfelejtette megvenni — Gessnert . . . Azzal az Oeserrel, kinek rajzait Pesten látta először, később levelezésben állott s a közelebbi barátságnak bizonyára az vetett gátat, hogy Kazinczy, mint a Martinovics-féle összeesküvésnek egyik kompromittáltja, fogságba került.

Ez az Oeser Ármin Frigyes egyike a kalandos XVIII. évszázad legérdekesebb alakjainak. Pozsonyban született 1717 februárius 18-án. Wurzbach szerint a szépművészetek iránti hajlam nagyon korán nyilvánult meg nála s (XXI. k. 16—18. l.) csakhamar Bécsbe került, hol hét évig látogatta a Szépművészetek Akadémiáját. Magyar forrásunk tanulóéveit sokkal kalandosabbnak rajzolja meg. (Tud. Gyűjtemény 1828 IV. k. 38—39. lap.) Szerinte már kilenc éves korában növendéke volt az Akadémiának s ott 18. évében „az első művészi jutalomra érdemesnek tartották". Wurzbach adata: t. i. hogy 1735-ben Oeser 19 éves korában[1] nyerte volna el Ábrahám áldozatával az aranyérmet, nem látszik teljesen pontosnak. Wurzbach szerint e hét évi tanulóév alatt volt volna azonfölül Donner György Rafael tanítványa, kivel aztán két évet együtt töltött volna Olaszországban. Magyar forrásunk szerint a díjnyerés után „még két esztendeig Donner Gy. R. híres képfaragónál az emberi test formáinak helyes elrendeltetését és a régieknek öltözeteit tanulta". Ha Donner életrajzi adatait megtekintjük magánál Wurzbachnál, úgy csodálatosan Wurzbach maga ellen vall és a magyar forrás adatainak hitelességét támogatja. Donner ugyanis 1715 után 1726-ig Salzburgban van. Salzburgból Magyarországba jön, midőn is Esterházy Imre hercegprimás, építészeti igazgatójává nevezi ki. Ezzel az állással a Pozsonyban lakás kötelezettsége volt egybekötve. Itt mintegy 10 évig tartózkodott és érceöntéssel foglalkozott, mely célból a prímás külön érceöntőt építtetett a számára.

Nagyon valószínű tehát, hogy Donner nem Bécsben, hanem Pozsonyban ismerkedhetett meg a tehetséges Oeserrel. Akkor, midőn Oeser Bécsben díjat nyer: 1735-ben, Donner még Pozsonyban van, épen Wurzbach adatai szerint. (III. k. 366—9. lap.) Csak 1739-ben jut el ismét Bécsbe s 1741-ben találkozunk személyével a városi számadások közt. Az olaszországi út tehát a lehetetlenségek közé tartozik s valószínű az, hogy a díjnyerés után Oeser Pozsonyban tanul Donnertől.

Magyar forrásunk szerint 1739-től fogva holta napjáig „Saxonia" volt állandó helye. Oeser életének ez a szaka: 1735-től 1739-ig misztikus homályba merül. Ugyanis midőn III. Károly 1735-ben a díjazási aranyérmet személyesen adta át a derék ifjúnak, tanulótársai irigységtől ösztönöztetve életére törtek. Kicsalták őt a Freiung-on levő egyik korcsmába s ott szándékos civakodást kezdve, miután a kézről-kézre adott aranyérem eltűnt irigy barátai kezei közt, mérgezett karddal megsebesítették.[1] Egy ügyes seborvos megmentette ugyan életét, de bajából csak nagy sokára gyógyult ki teljesen. Felgyógyulván, egy újabb támadástól való féltében, titkon elhagyta Bécset — eltűnt nyomtalanul s évekig holtnak tartották, mígnem művészi hírneve elárulta tartózkodási helyét.

E kalandos történetben valószínűnek azt tartjuk, hogy Oeser visszament Pozsonyba s ott mint Donner tanítványa, annak műhelyében dolgozott 1735 után s midőn Donner 1739-ben Bécsbe visszament, nem merte őt oda követni, hanem beiratkozott a drezdai művésziskolába, aminthogy Wurzbach adatai is támogatják ezen állításunkat, mely szerint 1739-ben tényleg Drezdában van s a szobrászat helyett a festészet tanulmányozására szánja magát. Az, hogy sógora, Korabinszky, a magyar tudós 1769 ben találja őt meg, mint sok év óta eltűntet, bajosan hozható összefüggésbe az 1735-iki merénylettel, mert az, hogy valaki 30 évnél tovább féljen hamis barátjaitól, teljesen valószínűtlennek látszik. Úgynevezett eltűnését azzal véljük jobban kimagyarázhatni: röstelhette ugyanis közelállóinak bevallani, hogy 22 éves létére újra beállott tanítványnak és a szobrász dicsőségéről lemondva, festőnek óhajtotta magát kiképezni. Várni akart addig, míg a dicsőség és hírnév melléje szegődve, igazolni fogják új pályaválasztása helyességét. Az igaz, hogy még így is nehezen érthető a 30 évi teljes hallgatás. De nem ismerve családi körülményeit, még hozzávetőleg se mondhatjuk meg: minő

[1] C. von Lützow szerint is mint 18 éves ifjú nyerte el az aranyérmet. Geschichte der k. k. Akademie . . . Wien 1877, 24—5. lap. V. ö. 147. lap.

[1] Ez esetet elmondja Lützow i. h. 25. l.

SZÉLMALOM
KACZIÁNY ÖDÖN ALGRAFIÁJA

ok birta őt rá, hogy még szülei előtt is elhallgassa tartózkodási helyét. A rosszakaróitól félelemből való elrejtőzködés azonban a legsületlenebb indoknak látszik előttünk. Ha pályafutását végigtekintjük, csak még valószínűtlenebbnek fog látszani e felhozott kicsinyes indok. 1739-ben Drezdában találjuk őt, ahol a festői szakra adva magát, nagy szorgalmat fejt ki. A freskófestést Sylvestre-től tanulja. Itt ismerkedik meg Winkelmannal, kinek egész irányára nagy befolyást gyakorol. 1744 ben meghivást kap Szent-Pétervárra, de Anna cárnő halála miatt ennek eleget nem tehet.[1]

A hétéves háború ideje alatt (1756—1763) távol van Drezdától és gróf Bonaunak dolgozik Dahlenben. A háború befejeztével visszakerül Lipcsébe s ott az újonnan alapított Művészeti Akadémia igazgatójává nevezik ki. Midőn a szász választófejedelem Drezdában is Művészeti Akadémiát állít fel, Oeserre bízza, hogy válasszon Lipcse és Drezda közt. Oeser Lipcse mellett maradván, fejedelme a lipcsei direktorságon kívül a drezdai Akadémián is tanárrá teszi, sőt udvari festőjévé is kinevezi. Élte végéig, 82 esztendős koráig itt működik.

Wurzbach Oeser művei közül névszerint csak egyet említ meg: a Krisztus Emausban címűt, melyet azzal küldött Pozsonyba, hogy a nővére a saját nevében adományozza valamelyik templomnak.

Kazinczy Ferenc Oesernek három képét ismeri hazánkban: 1. egy oltárképet a pozsonyi kath. templomban; 2. egy csaknem három lábnyi magasságú képet a saját tulajdonában, és 3. egyet Fried címmel kassai szenátornál.

Ugyancsak ő igéri, hogy „a pozsonyi nagy Faragó" felől, kinek művei a pozsonyi Szent Márton és a győri püspöki templom oltárjain szemléltetnek", egy más alkalommal részletesebben fog szólani. Sajnos, ezt az igéretét be nem váltotta s így az Oeserrel való ismeretség mellett csupán az a néhány levél tanuskodik, melyről az alábbiakban akarunk szólani.

Kazinczy Ferenc elkészülvén Klopstock Messiása első 10 énekének lefordításával, hat évi fáradságának gyümölcsét művészileg is méltó formában óhajtván megjelentetni, egy címképet akart hozzá festetni. Tokajból keltezve 1794 április 5-éről udvarias levelet írt Oesernek Lipcsébe. Tudatta vele, hogy a német irodalom ezen elsőrendű művéhez senki méltóbb címlapot nem festhet, mint Német-

[1] Itt időrendi tévedés lesz Wurzbachnál. I. Anna cárnő már 1740-ben meghalt. Hogyan függhet tehát össze az 1744 iki meghivás és Annának 1740-ben bekövetkezett halála? II. Annát pedig 1741-ben fosztotta meg Erzsébet cárnő a régensségtől és bebörtönöztette.

ország első művésze. Ez a tudat s annak meggondolása, „dass dieser Künstler mein Hazafi ist", felbátorították őt, hogy Németország nagy emberéhez forduljon. Tudja nagyon jól, hogy vakmerőség egy Oesernek megmondani, hogy mit fessen, de ha remélheti, hogy az ő terve megnyeri Oeser tetszését, azt ajánlja, hogy egy dicsfénytől talált, csodálattól elragadtatott, vagy imádásra leboruló Gábriel arkangyalt fessen. Reynolds egy tableauját hozza Oeser emlékezetébe s az attól való eltérést s egyéb utasításait oly szakavatottsággal írja le, hogy művészi ízlése előtt valósággal kalapot kell emelnünk.

Még egy hónap se telt bele és Oeser már 1794 május 3-áról válaszol is Kazinczy levelére. A megtisztelő sorok nagy örömet okoztak neki. Nagyon örül, hogy egy tudós földije érezni tudja e nagy német költő művének szépségeit s anyanyelvén nemzetével is érezteti akarja. Neki Klopstock személyes barátja s így fölöttébb kellemes rá nézve az ajánlat elfogadása. Igéri, hogy amint ideje engedi, hozzá is fog a munkához.

Ami a díjazást illeti, erre nézve a következőket írja Oeser. Ő tudja jól, hogy azon a vidéken (t. i. Tokajon) meglehetős jó bor terem („Ein ganz erträglicher Wein wächst!") Arra számít, hogy képe értékének megállapítását Kazinczyra bízván, a fizetés ne pengő pénzben, hanem folyó értékben történjék. („Die Zahlung statt klingender Münze, lieber in fliessender erhaschen.")

Kazinczyt a betegsége megakadályozta abban, hogy Oesernek nagyon udvarias levelére azonnal válaszoljon, de 1794. évi július 22-éről Széphalomról kelt soraiban ezért bocsánatot kérvén Oesertől, örömmel igéri, hogy nemcsak az idei, kitűnőnek igérkező új borból fog küldeni, hanem régibb termésűvel is fog szolgálni s pedig annál nagyobb örömmel, „da mein Vaterland, das ohnehin nie Geld hat, von seinem Gelde jetzt gänzlich entblösst ist".

Sajnos, e levél csonkán maradt ránk s egyebet a fizetés e különös módján kívül nem tudunk meg belőle.

Kazinczy büszke volt az igéretre s Kis János barátjának megírta 1794 október 6-án kelt levelében, hogy kérkedni fog ezen darabbal „és nem tudom, ha nem metszetem-e Londonban?. . ." Oeser hozzá is fogott a kép megfestéséhez és 1795 február 25-én már azt írhatta Kazinczynak, hogy a lipcsei könyvvásárkor, ha jó és biztos alkalom kínálkozik, az óhajtott képet el fogja küldeni. Arra kéri, gondoskodjék az elszállításról, mert ő az ilyesmivel nem szeret foglalkozni. Valószínűleg megfordulnak ez időben Lipcsében a tokajvidéki kereskedők is s azt hiszi, ezekkel lehetne a képet legbiztosabban elszállítani. Kazinczytól válasz nem érkezvén, Oeser 1795 május 13-áról kelt levelében még egyszer ismétli az előbbi levelében elmondottakat, mert azt hiszi, hogy febr. 25-éről kelt levele elveszett.

Ez volt Oeser utolsó levele Kazinczyhoz s magának Kazinczynak se volt többé alkalma Oeserhez írni: mert Kazinczyt 1794 dec. 14-én éjjel, Regmeczen, anyja házánál, a Martinovics-féle összeesküvésben való részesség gyanúja alapján elfogták és fogsága csak 1801 június 28-án ért véget. Oeser ezalatt (1799 március 18-án) meghalt s a két férfiú késő barátságának a sors ekként kora és gyors véget vetett.

A képnek magának egész története van. Kazinczy 1801 október 4-éről valami Háger Dániel nevű úriembertől levelet kapott Marosvásárhelyről, melyben tudatja vele ez a Háger, hogy azt a képet, melyet Oeser Kazinczy kérésére megfestett, tőle átvévén, magával hozta és megőrizte. Ez a kép tőle átvehető. Kazinczyt e kép létezéséről már előbb barátja, Kozma Gergely értesítette. Kazinczy ekkor levelet írt B. Bruckenthalnak a kép iránt. E levélről nincs tudomásunk, de hihető az, hogy B. Bruckenthal utasítására írta Háger Dániel a kérdéses levelet. Kazinczy aztán megbízta egyik kassai barátját, kinek Kolozsvárott dolga akadt, hogy a képet hozza ki magával.

A képpel magával Kazinczy nem volt megelégedve. 1802 december 1-éről ezt írja róla barátjának, Kozma Gergelynek: „a kép meg nem felel a róla támasztott reményemnek; de az Oesernek munkája, aki magyar volt, akit egész Európa tisztelt és aki meghalálozván, nékem új festést nem tehet . . ."

Kazinczy egyéniségének jellemzése tökéletlen volna, ha nem ismertetnők azon hálálkodó

sorokat, melyeket ez ügyben 1802 dec. 3-án Háger Dánielhoz írt. Megköszöni benne Háger jóságát, hazafiságát és a tudományokhoz való szeretetét. Neki is elmondja, hogy bár a kép távolról sem felel meg várakozásának, de a kép mégis Oeser munkája. Oeser szeme, Oeser keze nyugodott e vásznon és a munka egy közbecsülésben álló magyar művésztől van. „Seyen Sie mir ewig gesegnet!" — írja Hágernek. Igéretet tesz, hogy a képről készítendő első lenyomatokból neki is, meg v. Hannenheim gubernális titkárnak, ki a kép eredetijét a saját szobájában őrizte és gondozta, a legsikerültebb példányokat meg fogja küldeni. Barátját, Kozmát, azonfölül külön is megkéri, hogy jelentse ki v. Hannenheim előtt „tiszteletét, köszönetét".

Kazinczy az Oeser képét ugyan nem metszette Londonban, hanem mint egyik leveléből megtudjuk (1805 július 5-éről), Bécsben metszette Kiningerrel.[1] Ez a viszontagságos sorsú kép egyetlen emléke Oeser és Kazinczy művészbarátságának. Ha fogsága közbe nem jön, bizonyára bensővé, állandóvá és a magyar művészetre is hasznossá válhatott volna. Az igaz, hogy az érintkezés első évében Oeser már koros ember volt, de azt is tudjuk róla, hogy alkotó ereje nem hagyta cserben s néhány nappal halála előtt fejezte be utolsó művét: egy Krisztus-fejet.

A fennmaradt levelek azt bizonyítják, hogy Oeser nem feledte el hazáját s megtisztelve érezte magát, midőn honfitársa, Kazinczy, magyar származására és hazafi voltára hivatkozással, munkára kérte föl.

Oeser művészi életpályája e soraink révén néhány teljesen ismeretlen adattal válik teljesebbé.

Megemlítjük, hogy Oeser Ádám Frigyesről, az első magyar nyelvű értesítés a Hadi és más nevezetes Történetek című ujságban olvasható, 1791, IV., 652. A Literarischer Anzeiger für Ungern 1799. évi 16. száma az első német nyelvű cikket közli Oeserről. Gräffer F. pedig a Pannonia című s Pozsonyban megjelenő német folyóiratban írt róla 1843, 146. sz.

BAYER JÓZSEF

[1] V. ö. Kazinczy F. levelezése II. kötet, Budapest 1891: 351—4; 360; 369—70; 385; 400; 403; 441; 513—14; 517. lap és III. kötet, Budapest 1892: 302. l.

PIETÀ
KACZIÁNY ÖDÖN RAJZA

Johann Oescher kivitelező építén
(Kombathelyi sz. egyházi)

Kapossy J. A magyarkir. udvari kamara épi-
tészei M. Terézia és II. József korában
Szárados, 1923-24.
585-613 l.

Oeser F L. J.

Aird
2

Mu 1900 64

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

rv helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Oeser János Frigyes

festő.

A drezdai akadémián tanult és az aquarell tájfestészetet Le Prince modorába sikerrel ürte. Oeser Ádám Frigyes fia volt.

Nagy Iván. Magyarországi képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Szinadok. 1874 évf. 187. l.

Oeser Johann Friedrich Ludwig

---

festö.

Läsd.

Wurzbach, Biogr. Lex.

Wien, 1870. XXI. 18.l

Ohr. feh

Oesner Antal József M. D. K.

építeri

Zsámbék – Iskola 1789. átépítve

" vizimalom 1789

átalakítva

Gerth. Müeml. 1959 I. 443

Oesner Antal épitéz M.D.K.

Szentendre, szerb iskola 1793-94,
copf stilii.

Genth. Kuenl. 1959 I. 343

OESNER ANTAL JÁNOS
kamarai épitőmester 1787-ben

a szentendrei muzeum /volt gör. kel. szerb iskola/ épitője, ill. tervezője. 1951. óta muzeum -

Horler Miklós- Sallay Mariann - Kuthy Sándor: Szentendre. BP, 1960. Müszaki kiadó. 149- 1

Oesner Antal

Tervezte 1793 körül a pentendrei Marx
tér 6. sz. épületet. Ferenczy Károly múzeum.

Csekc László: Dunakonyar, Budapest,
1973 139 l

38 l

MDK

Oesterley Károly

Fjord halászfaluval, of.

9.

Ernst Muz. 22. aukc. 1920. jan.

7 1.

Oescher Johann

becsi ep i tömester

irod

Kapszomb. 98:l.

99.l.

Stuttgart III. 225

Oescher ~~[illegible]~~ Johann

Hefele ajánlatára Johann Oescher bécsi polgári építőmestert sikerül megnyerni szilvi püspöknek a szombathelyi székesegyház építésére. Mellette egy főpaller dolgozik mint művezető és 22 kőművéslegény, kiknek felét Oescher hozza magával Bécsből, másik felét Szombathelyen szerződtetik.

1792 májusában Hefelével együtt jön le Bécsből s átveszi az építés vezetését.

Kapszomba 14. l. 15. l.

Ugylátszik 1794-ig vezette a templom építését.

Sulzbach III.234

MDK

Oesterreicher Lili

Rajz
Akt

O.M. Képzőmüv. Főisk. Ifjusági Köre.
Karácsonyi Kiáll. 1946.

Oesterreicher János ötvös

1427-ben Budán polgár és háziúr

Gerevich L.:Budapest művészete a későbbi középkorban
a mohácsi vészig

Budapest története II.Bp.FŐV.Tanács 1973

286.old

Oesterreicher János

ötvös Buda

1427

Rupp Jakab: Buda-Pest és környékének helyrajzi tört. Pest 1.868. 159.

1427-ben háza volt a budai újvárban

u.o. 311. l

Elena Berkovits

Miniatori ungheresi nel „Dictionnaire des miniaturistes".

Bp 1941. 8° pp 29 · 8 kappel

Estr. Corvina N.S. IV. 1941. Archivio

Oesterreicher Johannes ötvös

1427. házi ur Budan

l.

Horv Zsigmond

192. l.

CSÁNKY DÉNES :
Szeptember vége

Oetinger

8795.

Sipos.

A jobbra fordult lovon ülő katona a nala lévő tarogaton játszik. Felirata
felül balra: Tarogató
jobbra: Sipos.
alól balra: Oetinger fecit.

Rm., mér. a rl. 9.9:9.3 cm.

Szn. 174-906
1770-906-10

Oetinger

Tárogató Sinos. (ig)
Rézkarcz 16°.
Tetz. Oetinger sculp 1790.

tehát ok vetünk magyar
metszet.

Oetinger

M.D.K.

Sipot fuvó zenész /rézkarc/ 1790.

repr.

resztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve

Bp. 1960. 140.1.

M.D.K.

Vetl Antal

lakatos

1851-ben kerdte meg az önálló lakatosmesterséget.

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyar polgár arcképe
Városi Szemle, 1947. - 466 lap

MDK

Oetl Antal
vasöntvények

Bpesti Sz.István-templom. Épitő Ipar, 1905.
nov.2o. 391-94 l. képek

M. D. K.

OETL Antal vasműves, vasgyáros

Eötvös József - szobor vasrácsa

Lámpatartó a bejárathoz

Ybl Ervin: Ybl Miklós 149., 204.

Ostl Antal

vasöntödéje Kőbányán
1862-ben alapította.
Lásd ha kell.

Dauz Gyula

Kőbánya múltja és
jelene
Bp. 1913. 194,
195. l.

MOB Könyvtár

st
vas-
égi
he-
agot,
hezebb
el oldja meg.
ének
k
en,
y az
ában -
nke-
mé-
me-
és-
olják.

de D. K

OETL Fülöp Romüvesszegid

Lásd: Ettl

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957 296. l.

Oetl Fülöp

budai könnüves mester, kir. ejutetfelügyelő a XIX. sz ~~elejen~~. első felében. Az ő fia Oetl Antal, aki gépgyárat alapitott mely még a XIX. szarad első felében is virágzott. Fentinek 3 fia volt, Fülöp, Ferenc, Antal, valamagam az alábbi ütéretben tanultak hom abb – rövidebb idéig

Patonay

288. l.

gukon. Rég megszünt má
keressen. "A sok gyászb
bizonyos érzéketlensége
ha nem tudnók, mire képe
lyen közönyösségre és n
dolatok foglalják el."[
kor mutatkozik meg telj
törés, inkább csak elmé
ki jósága... a megalázk
gal fogadja és tölti be

"Péter elárulja
datalatti rétegébe szál
te csak a fény és árnyé
megérezteti a hűséges t
ezzel fejezi ki azt a k

11. Fromentin: Régi mest
12. " "
13. Paul Gsell: Rodin b

Oettinger Frigyes

Készítette a Derekegyház-i Károlyi kastély kerttervét (1769).

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972.

3991

Oettner Heinrich

festo[g] XVIII. 7.

l.

Schirek Holitsch

109. l.

FENYŐ GYÖRGY
FESTŐMŰVÉSZ
GYÜJTEMÉNYES
KIÁLLITÁSA
1938 ÁPRILIS 3–17

Örkény

Oetzlberger István

aronos Örkény Istvánnak

Eritimisk

1907/8. 10. l

Oetzlberger István

l.

Műv. Kronika

1905. 2. sz. 7. l.

Vácz, 1917 évi márczhó 5

...i Hivatal!

...agyromány Műemlékei cím...
...dványok két első kötet...
...n megkaptam díszes...
...tintelekkel kérem, hogy m...
...T. kötetet a díszes köte...

Octrlberger István

Művészet 1905. 126

Oltárszárny és pedig (a)

Bellai oltárszárny mestere: (G
bor angyal és Mózes 40 (600), 4032
(578); b) Madonna és Végvacsora 40
(600), 4031 (578); c) Szent István és
Szent András 40 (600), 4030 (578); d
Szent László és Szent Márton 40 (600
4029 (577).

Oetzlberger István

szimidei pályázaton

I. díj

Erzsimisk

1906/7 12.l

as Münster
rer Lieben Frau
aßburg im Els

Oetzlberger István

100 K államsegély

Értimiek 1905/6.

17. l.

Oetzlberger Istvan

festö

diszitö festészetben I. dij

Eötvösmisk 1905/6. 15. l.

Oetzlberger István

Hünidei pályázaton

I. díj:

Értimisk 1905/6.

14 l.

Oetzlberger István

Diszitő festészetben

II. díj.

Estimisk 1904/5. 14 l.

MŰEMLÉK
K

Oetzlberger István

100 k államsegély

Értimisk. 1904/5. 16 l.

A m. kir. vallás- és közo

.....szám.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Ötzlberger István

díszítő festő

végbiz. nyert jeles eredm.,
és képesítő oklevelet.

Esztimisk 1906/7.

19. l.

KÖNYVESBOLT 3468 sz.

lébek Orsz. Bizottsága
Rákos is

szerő számla szerinti
mint

.....nap.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
Könyvesboltja
Budapest IV, Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon: 89-5-40.

Oetzlberger István

tanulmányúton van

Belgiumban.

Értimisk 1907/8. 21. l.

Oetzlberger István

300 K államsegély

Értimusk 1906/7

16. l.

CSIPKE. TERVEZTE OETZELBERGER ÉS SCHUSZLIK.
SZŰNIDEI MUNKA.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

Magyar Iparművészet
1905. 303. l.

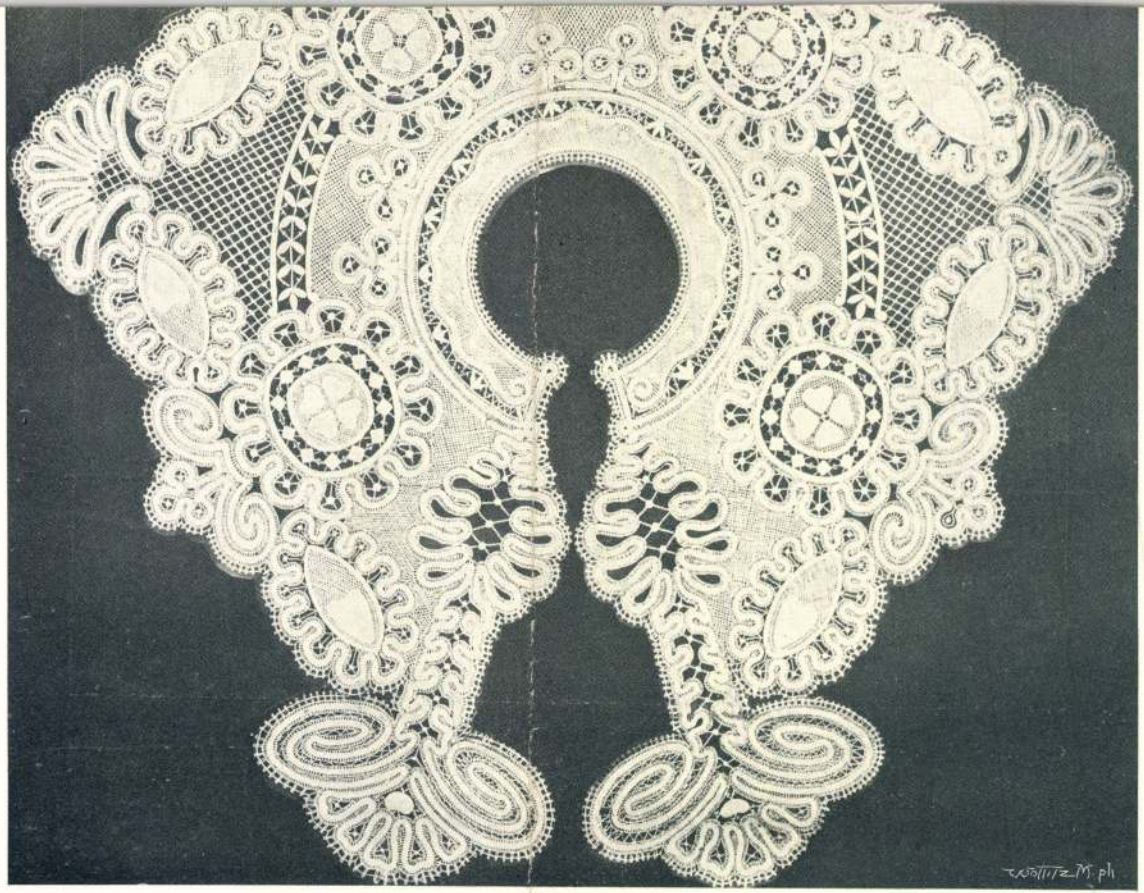

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA
JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

CSIPKEGALLÉR.

TERVEZTE
OETZELBERGER ÉS SCHUSZLIK.
SZŰNIDEI MUNKA.

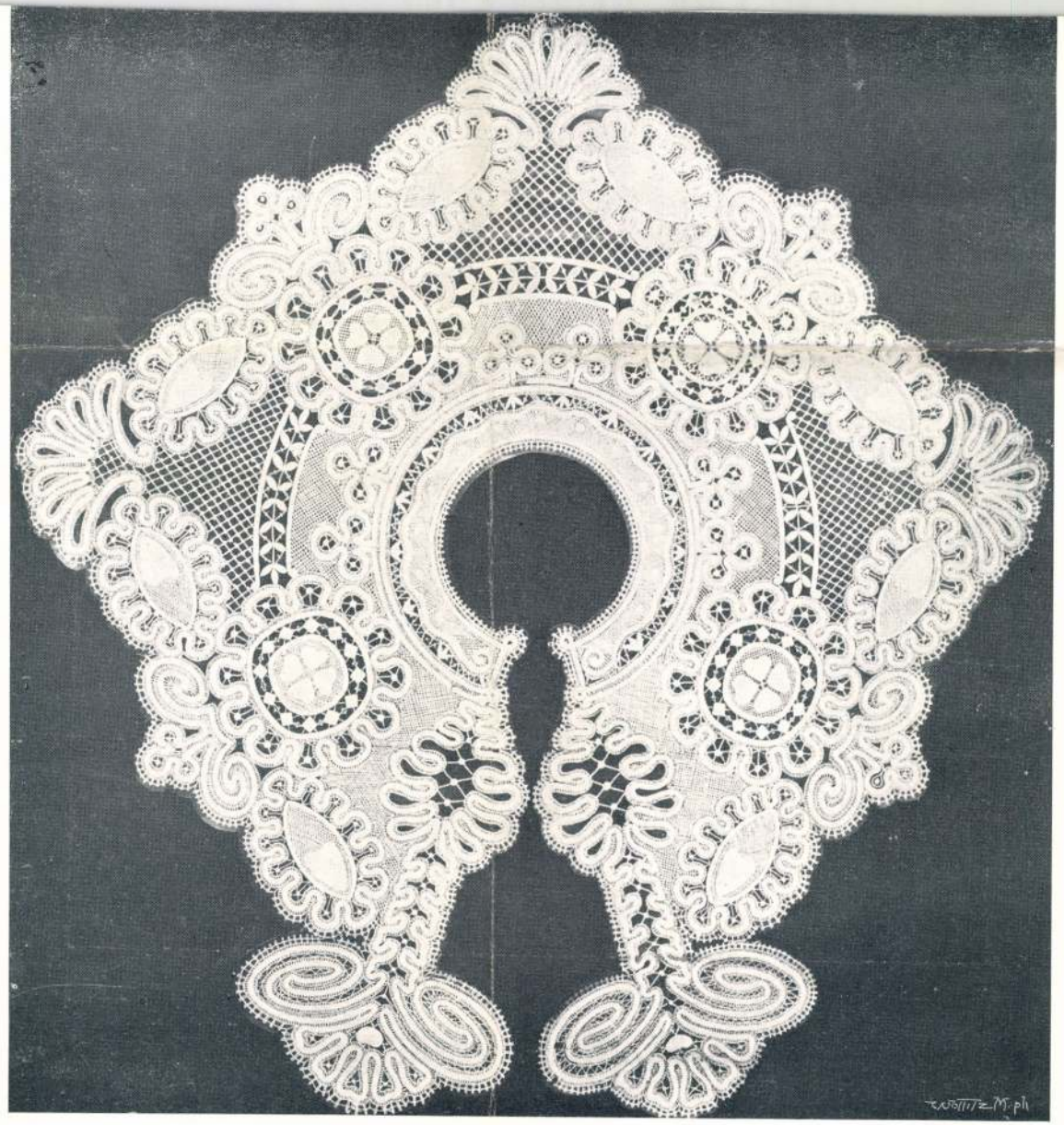

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA
JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

CSIPKEGALLÉR.

TERVEZTE
OETZELBERGER ÉS SCHUSZLIK.
SZŰNIDEI MUNKA.

Magyar Iparművészet
1905

FALIDÍSZ.

TERVEZTE VARGA †.
TANÁR FEICHTINGER GY.

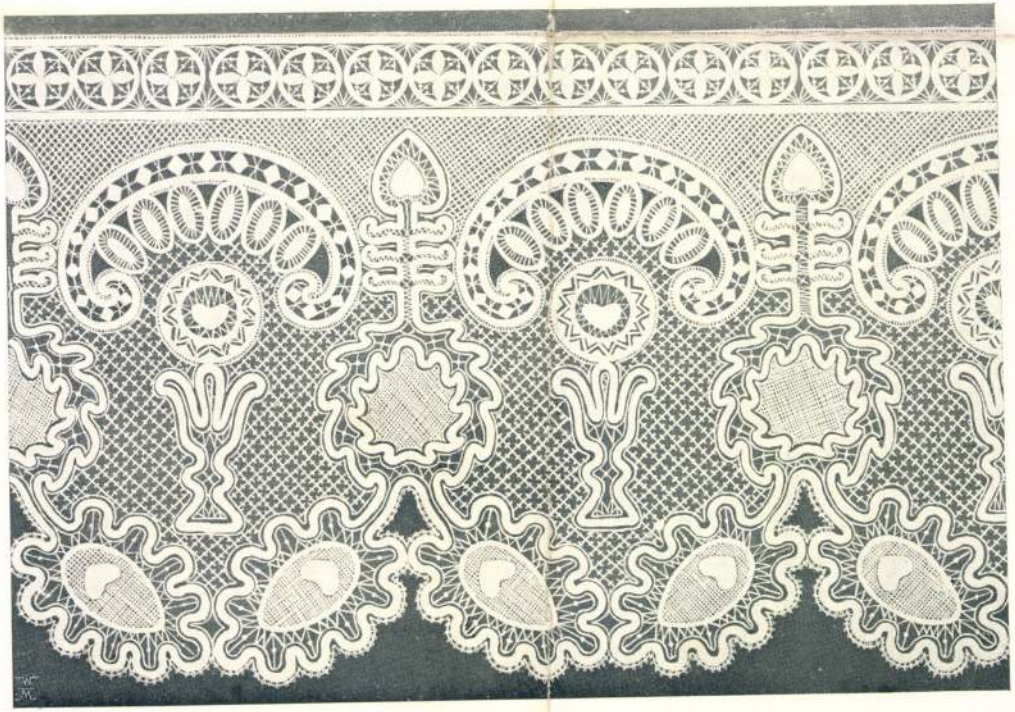

CSIPKE.

TERVEZTE OETZELBERGER ÉS SCHUSZLIK.
SZÜNIDEI MUNKA.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA JUBILÁRIS KIÁLLÍTÁSA.

Oetzelberger & Schuszlik

OE. D. K.

Özv. Oelmoes Antalné

1569. Szatmárnémeti

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levél-
tári adatok az ötvösök történetéhez
főleg a XVI – XVII. században 179. l.
Levéltári. 1953. 1-2. sz.

nyelvből „laudatur" eredménnyel vizsgát is tett. Tudományos kutatásait Kannisto professzor vezetése alatt végezte. E részben megkezdte

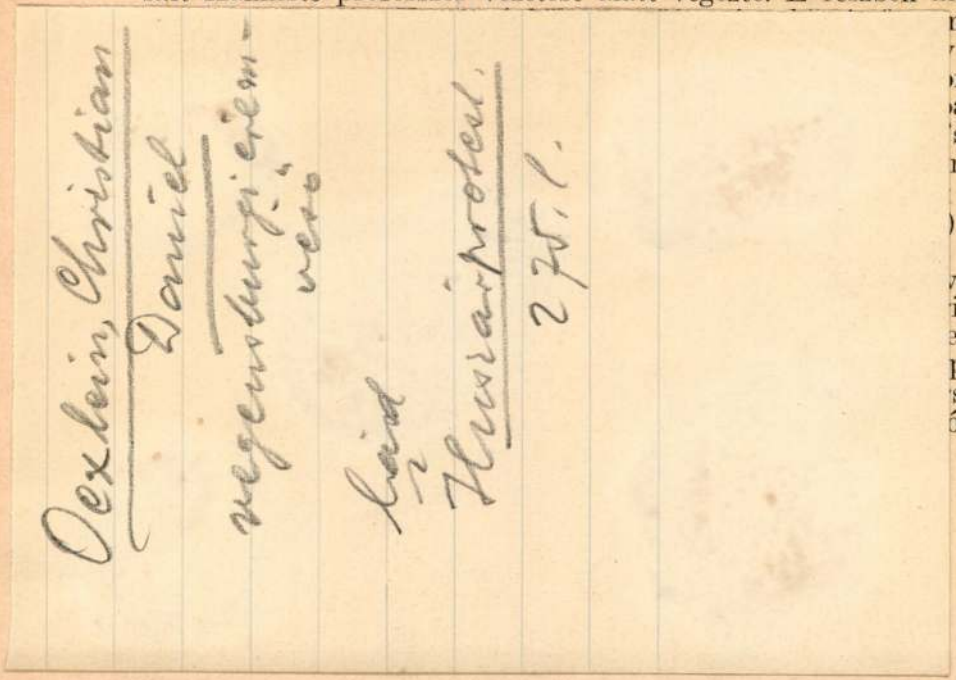

nkájának
munkát
rofesszor
an kíván
s) képző-
nkássága
magyar
) felkéré-
aktuális
ven, ame-
igai kon-
etve meg
pilaslehti
seit több
ől a Sop-
magyar

ifjúsági keresztény egyesület vallásos összejövetelein, ahol nemcsak a közösen végzett ének megfigyelése, hanem a görög nyelv intenzív gyakorlásának lehetősége is nagy hasznot jelentett számára. Athéni tanulmányútja után visszatérve állásába, a miskolci görög keleti egyház zenei kultúráját most már alkalma lesz gazdag tapasztalatainak megfelelően a legmodernebb egyházzenei irányok figyelembevételével továbbfejleszteni.

IX. LENGYELORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Felügyelőjük: Dr. Divéky Adorján, egyet. ny. rk. tanár, a Varsói Magyar Könyvtár igazgatója, Warszawa, Czackiego 16.

Dr. Komoróczy György (1909, Kapnikbánya, Szatmár m., ref.), október havától februárig a krakói városi, majd állami levéltárban (Archiwien ziemskie) vizsgálta át a magyar borkereskedelem történetére vonatkozó anyagot, különösen a városi vám- és adókönyveket, valamint a vámkamarai jelentéseket. Márciustól május közepéig az-

Ré. I. K.

özv. Oetwoes Pálné

1569 Nagybánya

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 178. l.

Művért. 1953. 1–2. sz.

MDK

Oetzelberger és schuszlik, ip. művészek

Tervezték: Szünidei munka. 3o3.l.
Csipke.

Csipkegallér. " " 3o4.l.
Képekkel.

Az iparmüvészeti iskola jubiláris kiállitása.
Magyar Iparmüvészet. 1905. 3o3.l.

Oetzelberger és schuczlik,ip.művészek

Tervezték: Szünidei munka. 3o3.1.
Csipke.

Csipkegallér. " " 3o4.1.
Képekkel.

Az iparművészeti iskola jubiláris kiállitása.
Magyar Iparművészet. 19o5. 3o3.1.

Kóris Kálmán rajztanár, Oetzelberger és Schuszlik ip.m.növendékek. MDK

Az Ipam.Társulat a mult nyár folyamán folytatta régebben megkezdett akcióját és három fiatal művészt /fentiek/ megbizott, h. a vidéken népművészeti tárgyakról rajzokat készitsenek.
/Néhány összelvény ebben a füzetben/.

Népművészeti rajzok gyüjtése.

Magyar Ipamüvészet. 1907. 49.1.

Öfalui rk. pléb.

templom

Szepes vm.

Div. Felsőm. 318. C

Asùga canadensis

hemlock-fenyő

91—101. MAGYAR-VALKÓI ÉS KŐRÖSFŐI FEJFÁK
ÉS CSERÉPEDÉNYDISZÍTÉSEK.
COLONNES FUNÉRAIRES EN BOIS ET MOTIFS
DE POTERIE PEINTE DE KÖRÖSFŐ ET DE MAGYAR-VALKÓ.

OETZLBERGER ISTVÁN ÉS
SCHUSZLIK DEZSŐ FÖLVÉTELEI.

Magyar Iparművészet
1907. nincs cód.

friszeket, mennyezetgerendákat, szegélyeket, íveket, boltozatokat díszít növényi naturalisztikus motivumokkal, relif módjára s ezzel igen szép hatásokat ér el, amint azt némileg a cikket kisérő tizenegy kép is mutatja. — Az újabb szobrászművészet mestereit mutatja be a Kunst für Alle néhány száma. És pedig a XXII. évf. 3-ik és 4-ik számában P. Schumann a jelen belga szobrászait, ismertetvén ezzel az utolsó évtizedek belga szobrászatának fénykorát. Kiváló és ismeretes nevekkel találkozunk a cikkben, melynek ismertetése azonban e szemle körén kívül esik. Számos jó kép mutatja a műalkotások egész sorát. — A 6-ik számban a német Reinhold Begas szobrászművészt mutatja be W. Gensel a mester 75-ik születése napja alkalmából. Az ismert művész szeretetreméltó és komoly művészetéről ma, a modern áramlat közepette is, csak a legjobbat mondhatja az író; a nagy koncepció, a reális alap maradandó nevet biztosítanak a művésznek. — Egy új, de eddig nem méltatott és félreismert művészről, J. Bossard-ról ír ajánló sorokat a Deutsche Kunst und Dekoration decemberi (3-ik) számában Fr. Wolff. Sajátos ízű szoborműveinek és tanulmányainak tíz képe a rövid ismertetést jól egészíti ki.

ÖTVÖSSÉG. A dolog természetével jár, hogy az ötvösség más egyébhez képest keveset produkál. Nincs is egyébről beszámolni való, mint a mult évi drezdai kiállításon kiállítva volt ama új ezüsttárgyakról, amelyeket a Deutsche Kunst und Dekoration 2-ik (novemberi) számában képekben bemutatnak és röviden ismertetnek. A művészeti alakúlás jelen hullámzása nem kedvező az ötvösségre, s nem is mondhatók kivételnek a cikkben bemutatott példák: néhány talpas virágcsésze (asztalra való), egy-egy gyümölcstartó, szelence, pokális, csésze vagy efféle.

KERAMIKA. Az ötvösségnél ez alkalommal a keramika sem nyújt több anyagot. Csakis az Art et décoration novemberi számának a magas fokú tüzet igénylő kerámiai produktumairól, tehát a porcellánról és a grès-cérame-nak nevezett anyag tehnikájáról írt ismertető cikke érdemel említést. Ez folytatása a szeptemberi számban elkezdett dolgozatnak, amelyet a sèvres-i manufacture-ban működő T. Doat ír. (Folytatása következik.)

TEXTIL-MŰVÉSZET. Érdekes cikket hoz a Zeitschrift für bild. Kunst novemberi száma a burgundi faliszőnyegek ábrázolásáról, tárgyi tartalmáról, — ez esetben dolgozó parasztalakokról, — amivel stiláris sajátságok mellett a tárgyi átszármazás egy példáját beszéli meg. Három szőnyegnek képe kíséri az A. Warburg tollából eredő és kutatásokon alapuló cikket. — Vetélt csipketehnikára alkalmas új formákat mutat be a Deutsche Kunst und Dekoration 3-ik (decemberi) száma egy rövid cikk kiséretében. A formák bizony nem sok újat mutatnak; bár itt is alkalom volna bőven a tehnikának és új formák alkalmazására. A csipkeszükséglet legnagyobb részét természetesen a gép látja el ma; de a kézicsipkének — amilyen a vetélt (Klöpli) is — mindörökké meglesz a jogosultsága és piaca. Az ilyen kísérletek is azonban figyelmet érdemelnek, mert hasonló munkára serkentenek.

MŰVÉSZI IPAR. A Kunstgewerbeblatt jelen évfolyamának 2-ik számában Németalföldi-India művészetéről ír A. L. Plehn, és számos kép kiséretében mutatja be ezt a sajátságos keletázsiai művészetet. Alkalmi ismertetés ez, mert a Krefeldben az ősszel tartott kiállítás ötletéből íródott; de maga a tárgy oly érdekes, hogy róla mindig szívesen olvassuk, ha már a valóságban nem élvezhetjük a maláji világ vagy szigeteinek: Java, Czelebesz, Szumatra, Borneo stb. idegen világának művészetét, kulturáját. A cikk írója a díszítő motivumokról, a tehnikákról (textil, fém, fa) ír és egyes dolgokat kimerítően ismertet; s összességében fogalmat nyujt az ázsiai kulturvilág e sajátos és fejlett művészi iparáról.

LAKÁSMŰVÉSZET. Erről e szemlénkben semmit sem nyújthatunk olvasóinknak. A mult évi drezdai kiállítással a német folyóiratok ugyan még most is tele vannak, de a hozzáfűződő cikkek a képeken kívül érdekeset már nem nyujtanak.

KERTMŰVÉSZET. A kert művészete a téli idény alatt rendesen szünetel, s róla „Modern kertelrendezések" cím alatt A. Lux-nak cikkén kívül a Deutsche Kunst- und Dekoration a f. X. évf. 2-ik számában nem akadt följegyezni való. Az itt közölt cikknek alapeszméje az, hogy a modern kert csakúgy mint a régi, tektonikus alapon fejlődik; ami a kert stiliszti kaját illeti, azt lehet mondani, hogy az kezd túlszigorú lenni, akár csak a négy-ötezer év előtti egyiptomi kerté. A kis cikket néhány rajz élénkíti.

NÉPMŰVÉSZET. A népművészet érdeke mindjobban ébred mindenfelé. Közlemények, értekezések és kiadványok látnak napvilágot, s úgy látszik, hogy a néprajzi társulatok széleskörű működésének a művészetre is van visszahatása. A publikációknak természetesen az illusztráció vagyis a sokszorosító művészetek a fősegítője. A Studio folyóiratnak decemberi számában, a régi osztrák-magyar (így!) népies bútorokról közölt és A. S. Levetus tollából való cikke is eme segítség nélkül talán nem látott volna napvilágot. Ez a cikk az osztrák városok néprajzi múzeumok fölvételei közül (Bécs, Grác, Prága, Innsbruck) közöl több képet, egyet pedig, a magyart a Gerlach-féle „Volkstümliche Kunst" című gyűjteményes újabb kiadványból veszi. A képekhez fűzött szöveg az egyes bútorokat magyarázza és a régi népszokásokról mond el egyet-mást. Kiegészítésül néhány cserépedény, evőeszköz, fokos és kovácsolt vasmunka reprodukciója talált helyet a cikk képei között. — „A népművészet előmozdításáról" olvasható egy cikk a Deutsche Kunst und Dekoration jelen évfolyamának 2-ik számában. Ebben azonban nem a népies művészetet érti a cikk írója, hanem a népnek, a szegény embernek való művészi ipari tárgy előteremtéséért szólal föl. Azt mondja, hogy a népnek a művészettel való áthatása, a népművészet legnagyobb mértékben gazdasági dolog. A kínálatnak alkalmazkodni kell a szükséglethez, és a termelőnek meg kell tanulnia, hogy a szép nem divatkérdés, hanem a kultura dolga, — ez a két fő sarktétele a cikkíró Chr. Grotewold-nak, aki e föltételek szemmeltartásával a népművészet ügyének előbbrevitelét reméli.

MDK

Oetzelberger István és Schuszlik Dezsö
ip.m.isk.növ.

Bőrműiparosok kérelmére bőrtárca és börszék-tervekre a pályázaton csak az ip.müv.isk. és mintarajz is növendékei vehettek részt.

Fentiek bankótárca-tervért dijat nyertek.

Iparmüvészeti Társulat jelentése 1906-ról.

MDK

Oetzlberger István és Schuszlik Dezsö
felvételei

91-lol. Magyar-Valkói és Körösföi fejfák és
cserépedényekezitésekről.

Magyar Iparmüvészet.1907. 51.l.

M.D.K.

Petrlbereer István, iparművész és Schuszlik Dezső 200 koronás második díjat nyertek az Iparművészeti Társulat csomózott szőnyegtervekre kiírt pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

Jan. 25. sz. 11. oldd.

MDK

Oetzelberger István, ip.müv.
növ.

A Társulat ez évben is folytatta az iparmüvészet szempontjából való egybegyüjtését a hazai népmüvészetnek. Megbizta Oetzelberger I.-t is, h. kalotaszeg vidékén és Udvarhely vm.-ben készitgen Schuszlik Dezsö növendéktársával együtt felvételeket.

Népmüvészeti gyüjtések.
Iparmüvészeti Társulat. jelentése. 1906 -ról.

MDK

Oetzlberger (István) Iparművész

a II. 200 koronás díjat nyerte

Schuszlik D.-ip.-műv.-el közösen.

Eldőlt pályázatok.

„Magyar Iparművészet" 1905-80. l. csomózott könyeg

terv pályázat a kar. kiall. alt.-ból.

Oetzelberger István

b) Több bőrműiparos kérelmére bőrtárca- és bőrszéktervekre, a pályázaton csak az iparművészeti iskola és a mintarajziskola növendékei vehettek részt. Díjat nyertek: Oetzelberger István és Schuszlik Dezső bankótárca-tervért, Karl Ernő aprópénztárca-tervért és Payer Gizella írómappa- és bőrtárca-tervért.

Iparművészeti Társulat jelentése 1906-ról.

Mint cód K.

országi szépeket ábrá-
zoló portrék, tájképek,
stb. Szinte megszám-
lálhatatlan a sora
azoknak a lapoknak,
amelyek az ő jelzését
viselik. Arcképei több-
nyire sárga alapra
nyomott krétarajzok
(tónus-nyomás), de
gyakran találkozunk
tollrajzaival is, különö-
sen a kereskedelmi
és ipari célokat szolgá-
ló nyomatokon, cím-
kéken, amelyek nagy-
számban kerültek ki
nyomdájából. Igen
érdekesek e szempont-
ból szivardobozcím-
lapjai, amelyekből

Különnyomat a „Technika" 1946. évi 249. füzetéből.

Műemlékvédelmi szemle 32.

Ófehértói r. kat. templom.

Szabolcs megye keleti szélén a nyíri homokdombvonulat legmagasabb halmain fekszik *Ófehértó* község; körülötte erdőség terül el. Róm. kat. temploma is dombtetőn, árnyas fák közt áll. Alaprajzban a legelterjedtebb szabolcsi gótikus típust képviseli. Saroktámpilléres hajójához félnyolcszöggel záródó támpilléres szentély csatlakozik; ebből nyílik a sekrestye, amelynek külső sarka a jobb térhatás kedvéért le van tompítva. Minthogy a belső sarkot a ferdén álló szentély-támpillér miatt kellett letompítani, ezáltal a tér a szokásos szoba-alak helyett bizonyos apszisszerű szakrális jelleget nyert. Ezt a fehérre meszelt dongaboltozat csak fokozza. A hajó és a szentély mennyezete egyaránt fából készült, lényegesen alacsonyabb, mint az egykori, mert a diadalív csúcsívét jóval a záradék alatt elmetszi, s így keletkezett leszelt ív nem válik díszére a templom belső terének. A diadalív a tetőtérben tovább folytatódik. Egykor a templom boltozva lehetett, de ezt ma már a támpilléreken kívül semmi sem árulja el. Talán vakolat leveréssel lehetne a boltvállak magasságát megállapítani.

Az ablakok rézsűsek, de bővítetteknek látszanak, csak a sekrestye ablak maradhatott meg eredeti állapotában. Az egész templom téglából épült; így megbízható faragott korhatározó részleteket nem tartalmaz.

A középkor kedvelte a szentségfülkéket, és más liturgikus tárgyak elhelyezésére szolgáló falba süllyesztett fülkéket. Két helyen is találunk ilyet, a szentély északi és a hajó déli falában párosan elhelyezve. A középkori mester minthogy kő nem állott rendelkezésére, háromszögben konzolosan falazott téglákkal keltette a csúcsív hatását. Még egy nagyobb méretű fülke van ismeretlen céllal a hajó déli falában.

A templom legnagyobb értékét jelentik a középkorból származó falképei. A diadalív negyvenöt fokban le van tompítva és belső síkján freskót találunk. A szűk és hosszú felületen elhelyezett alak megbízható kormeghatározásra kevés adatot nyujt, de kompozíciójával elsőrendű festőre vall. A kísérletképpen levert vakolat a diadalív északi oldalán, a hajó teljes északi falán és a szentélyben mindenütt freskónyomokat mutat. Különösen az ablakokkal át nem tört északi fal sejttet hálás kutató területet. Szakszerű lehántással középkori falfestészetünk jelentős értékei kerülnének napvilágra. Az eddigi részletek a falusi nívót messze meghaladó alkotásról tesznek tanubizonyságot.

A templom mai tornyát a főhomlokzat tengelyében, a rajta levő faragott, címeres felirat szerint *gr. Pethő Rozália* építtette *1750*-ben, ugyanakkor kis cseh boltozatos karzatot is készítettek a templom befogadóképességének növelésére.

A népesség szaporodtával újabb fa karzatot emeltek; ez most már a hajó hosszának csaknem a felét elfoglalja és ez az eredeti belső térhatást jelentősen rontja. A kegyuraság, a *gr. Majláth-család* részére épített toldalék a szentély déli oldalán már századunkba vezeti át a templom építéstörténetét.

Hálás feladat lenne a gazdag és értékes falképek kiszabadítása, amely az ófehértói templomot a megye elsőrendű középkori emlékei közé emelné. Ezzel kapcsolatban a belső térben végzett kisebb helyreállító munkával a templom újra visszanyerné eredeti művészi hatását.

Nyiregyházi Miklós.

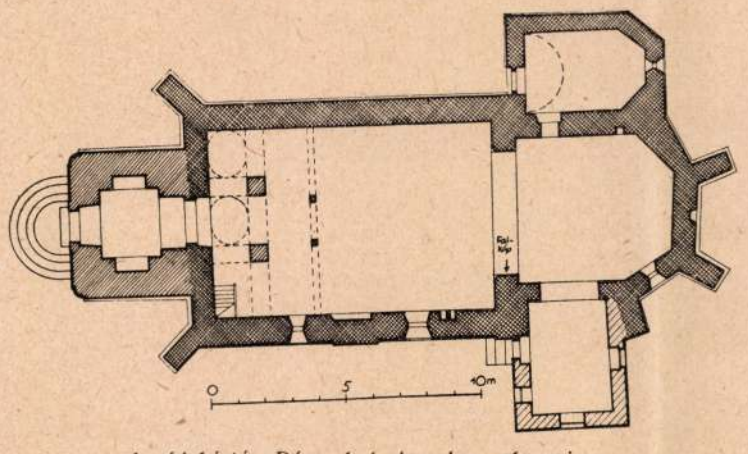

1. Ófehértó: Róm. kat. templom alaprajza.

2. Ófehértó. Falfestmény a róm. kat. templomban.

„Élet" Irod. és Nyomda Rt. Igazgató: Laiszky Jenő.

Ófehértói rk. templom

Ófehértó

(Szabolcs m)

Ófehértó

(Szabolcs vm)

RK. templom, épült 1750

Ref. " " 1798

Borovszky. Magy. orsz. vm Szabolcs

52 l.

14. Öfehertó (Szaboles)

Magytól 4 km.

1. Ref. templom. Ujabban épült, érdektelen.

Barokkstilű aranyozott ezüst kehely Gersei Petheő Rozália ajándéka 1745-ből, IML bécsi mester műve 1742-ből.

XVIII. századi nomutató.

egyetlen homlokzati torony, hajón és a nyolcszög három oldalával záruló szentélyen gótikus tampillérek.

Rk. templom. ~~Gótikus~~ Állítólag a huszitaképítették. Tornyát épitette s a templomot átépitette Petheő Rozália 1750-ben? Eddig mindig a leveleki plébánia filiálja volt. Most 1938 jul. 1-től lesz önálló plébánia. A diadalív jobboldali bélletében szt Katalint ábrázoló fresko, gotikus 1500 roml

9. Kincs címere a templom homlokzatán van.

Nyirségi utam 1938

Ófehértói vk. templom

régi falképekkel
a vakolat alatt.

Nyiregyházi Miklós
Ófehértói vk. templom.
Technika
1946. 43. l.
alaprajzzal és
egy kifejtett falkép
részlet-vel.
(Műemlékvédelmi
szemle 32.)

Sárossy u 5

ÓFEHÉRTÓ (Szaboles)

R. K. TEMPLOM homlokzatán (Gerzei) Pethő Rozália címere, ki a templomot 1750-ben átalakíttatta. Egyetlen homlokzati torony, hajón és a nyolcszög három oldalával záruló szentélyen gotikus támpillérek, XV. sz. Belül a diadalív bélletében jobboldalt Sz. Katalint ábrázoló freskó, XV. sz. Barokkstílű aranyozott ezüst kehely Gerzei Pethő Rozália ajándéka 1745-ből, IML. bécsi mester műve 1742-ből. XVIII. századi ármutató.

Utazás, 1938.

Ófehértó

(Szabolcs m)

1974. V. 3.
21.40 TV. II. műsor

Ofer Miklós Ybl-díjas építészmérnök

1021 Munkánk közben látni fogjuk,

-A belváros egyik fókusza volt egykoron a mai Rosevelt-tér, itt volt az első hidfő, itt épült a Magyar Tudományos Akadémia. A reformkori Pestnek tehét egy nagyon sajátos és egységes hangulata volt még. Aztán később Gresham Palota épült ide, most pedig a MEDIMPEX, NIKEX, TANIMPEX épülete, az utolsó előtti foghijat is eltüntetik. Tervezője Ofer Miklós Ibl-díjas építészmérnök és Hübner Tibor mérnökök. Ugy érzem, hogy ennek az épületnek az idetelepitése, az amúgy is zsúfolt belvárost még zsúfoltabbá teszi.

-Az volt az elvünk, hogy a járműves megközelitést, azt az épület építési telkén belül biztositsuk. Azt a célt szolgálta az a szándékunk is, hogy áttörjük a földszintet, tehát itt lábakra állitva könnyedebbé tegyük az egészet és kinyissuk a mellékutcák felül a Duna-part-i panorámát.

-Végig tekintve a téren, bár még csak épülőfélben az épület, mégis tömegével még a Greshen Palotát is nyomja.

-A Greshen Palotának a tömege mondjuk sokkal zártabb, sokkal falasabb, sokkal sulyosabb és a magassága bizonyos fokig még magasabb a most épülő MNTI Székháznál. Itt azt mondhatnám, hogy minden város fejlődésében vannak jellemző periodusok, amikor egy bizonyos léptékváltás következik be. A Greshen Palota megjelenésével, mellette a Belügyminisztérium épülete egy más léptéket jelent már, mint az Akadémia, illetve mint azok a hajdani Wurópa Szálló, amelyek itt álltak akkor. Na most ezt a léptékváltást és ezt a város fejlődésének rétegződését szerettük volna azzal is kifejezni, hogy az épület tulajdonképpen horizontális elemre bomlik.

-Alsó három szint követi az eredeti régi beépitès vonalát, a következő három kiljebb ugrik, majd a legfelső három szint egészen az utca fölé magasodik. Ezzel még nehezebb, nehézkesebb az épület.

-A mai konstrukciós lehetőségek teszik ezt egyáltalán lehetővé, hogy egy épület igy kilépcsőzzön és én úgy érzem, hogy ez a konzolos kiugrás ez könnyedebbé teszi. De volt ennek egy funkcionális oka is, mert itt az az iroda felület, amit itt el kellett helyezni, az követelte ezt a területi növelést.

OFEN l. Budai

Ofen

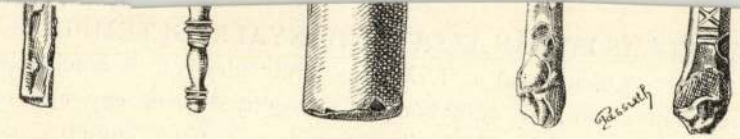

4. ÁBRA.

koporsók egyforma szerkezetűek, tartalmuk is majdnem mindig ugyanaz: cserép-csuprok, üvegedénykék, csattok, bronz-ékszerek, tűk, FORTIS és CRESCES bélyeggel ellátott, egy és két lyukú cserépmécsek, pénzek stb.

áttörték, hogy a sarkantyút a lábbelihez erősíthessék. E környilásnak átmérője 7 mm., míg a száraknak egymástól való legnagyobb távolsága 5·8 cm. A sarkantyú nyaka aránylag kurta. Hossza 2 cm., szélessége 1·5 cm., és függélyes átmetszete vagyis vastagsága 7 mm. Közepét kivágták. Az ágak végei külső oldalukon félgömbszerüen kidomborodottak és átfurtak, hogy közöttük a taréj egész szabadon a saját tengelye körül foroghasson. A leletből azonban a taréj hiányzik, valamint a sarkantyú egyik szárvége is letörött, elveszett.

A mi a sarkantyú korát illeti, *valószinünek* tartom, hogy az a XII. évszáznál nem régibb. Legalább erre mutat ama jellemző sajátsága, hogy szárai erősen felfelé hajlottak. De e mellett bizonyít másrészről a sarkantyú nyakának kurta volta is. Voltak ugyan, kik ezen utóbbi körülményből a sarkantyút fiatalabb korúnak mondották. Ezen állítással szemben azonban felhozhatjuk ama tényt, hogy a nyak hosszúsága sohasem volt a divat dolga, hanem hogy ez mindenkor a legszorosabb összefüggésben állott a lovaglás módjával. A XII. évszáz végéig tudvalevőleg az alacsony nyergeket használták a lovaglásnál. A dolog természetéből önként következik tehát, hogy, miután a lovas lábaszára ekkor közelébb érte a ló oldalát, hosszú nyakú sarkantyúra sem volt szükség. Csak később, midőn az erőteljesebb lándsadőfés végett a magasabb nyergeket vették igénybe, és mert ezeket is sulyokra való tekintetből a jelenlegieknél jóval előbbre nyergelték, kezdték a hosszú nyakú sarkantyúkat alkalmazni. Általában nagyon elterjedt és hibás vélemény továbbá az is, hogy a taréjos sarkantyúk elsőben csak a XIII. évszázban keletkeztek. Ezen nézet ellenében és a saját állításunk igazolására egyszerüen hivatkozunk ama tényre, hogy Nagy Károly unokájának, a 818-ban elhunyt Bernát itáliai királynak sirjában taréjos sarkantyút leltek (V. ö. Bœheim: «Handbuch der Waffenkunde» után Bárczay Oszkár: «A hadügy fejlődésének története» II. k. 183—189. ll.).

A megtaláló a sarkantyút a magyar nemzeti múzeumnak ajándékozza.

Fetzer János Ferencz.

VI. WAGNER ISTVÁN. BALASSA-GYARMATI LELETRŐL. A balassa-gyarmati szőlőtelepen, a «Nógrádvármegyei gazdasági egyesület» minta-szőlő-telepén, a várostól északra az úgynevezett Orbán-hegy, délre, vagyis a városra néző s a mintapinczétől 120 lépés távolra eső hegyhajlásban, mondjuk, egy kis

IV. TÉGLÁS ISTVÁN AZ OFFENBÁNYAI RÉGI TEMPLOM MARADVÁNYAIRÓL. Offenbánya, az I. Mátyás király idejében és a fejedelmek korában hires bányaváros, az aranybányák elszegényedésével egy alig 1000 lakost számláló faluvá hanyatlott. Tekintélyes templomok, nagy épületek, címerek és feliratok nem hirdetik az itt uralkodott hajdani fényt és pompát. Mind arról itt most csak a mese beszél. A nagyobb szabású épületek vagy elhagyatva magukra pusztultak el, vagy az Aranyos-völgy felső részében gyakran kitört néplázadás dühének estek áldozatul.

A falu északkeleti részében mintha várfalak maradványaival volna övezve,

Arch. Ért. 1897

egy kert vonja magára a figyelmet. E kerthez fűződik az a rege, hogy az igazságos Mátyás király onnan leste meg a hűtlenül sáfárkodó és a néppel kegyetlenül bánó bányanagyot, ki a kerttel átellenben lévő s jelenleg gör. keleti lelkészi lakul használt régi épületből nagy büszkén csak arany tányérokra lépdelve ment a reggeli misére.

Ez a kert 1894-ben Lázár Kristóf kereskedő tulajdonába jutott. Ő gyümölcsfa-ültetés czéljából ott gödröket ásatott s munkaközben feliratos kőtöredékekre találtak. Lázár Kristóf a leletről engem értesített és én a topánfalvi havasok felé tervezett útamat úgy osztottam be, hogy Offenbányán pár órát tölthessek. Mielőtt a leletet láttam volna, annak örvendeztem, hogy a rómaiak által ezen vidéken folytatott bányászat és aranymosásra vetnek a feliratok némi világot. Midőn azonban a töredékeket összeillesztettük, kitűnt, hogy keresztyén sírkövek töredékei kerültek napfényre.

Így is érdekes ez a lelet, mert a hajdan nevezetes Offenbányán eddigelé még csak egy árva betű sem találtatott.

A 6 drb töredék, úgy látszik, két sírkőhöz tartozik. Anyagjok vörös szinű homokkő. A felirat igen sok helyen lepattogott és azért nagyon hiányos. Az azokról felvett rajzokat idecsatolom.

A kert azon részén, hol a sírkő-töredékek napfényre kerültek, hajdan egy templom állott. A kertet délről a templom hajójának és szentélyének falából fenmaradt rész határolja. A falban későbbi tömés mutatja, hol volt a hajó- és a szentélybe vezető ajtó. A szentély poligon záródását egy még meglévő faldarab bizonyítja. Az északi fal teljesen hiányzik, de egy egyenes vonalban a kert silányabb növényzete jelzi az alapfalak nyomait és azon vonalon az ásó minduntalan faltörmelékbe és kődarabokba akad. A sírkő-töredékek az egykori diadalív közelében találtattak. A templomtól északnyugatra egy bástya állott, északkeletre pedig egy nagy közös sír nyomait jelzi az ott egymásra halmozva nagy mennyiségben talált embercsont. Ott, a hol a hajdani templom délnyugati szeglete volt, most a lőportartó-torony romladozik. A lőpor-toronytól dél felé hatalmas kőfalak maradványai látszanak s jelenleg kerítésül szolgálnak. Úgy vélem, hogy azon oldalon a templomhoz egy nagyobb épület, talán egy zárda is csatlakozott.

Téglás István.

Offenbányai régi templom

Arch. Ért. 1897. 74-75. l.

X. TEXTI

1611. HOSSZU CSIPKE, vert, kerek roz
8 m.

1612. TERITŐ-CSIPKESZÉL, vert csipke

1613. MISERUHA, barna selyemalapon
brauner Seide Blumenstickerei. XVI

1614. DALMATIKA, sárga selyem és barn
Dalmatika, auf gelber und brauner

1615. DALMATIKA, sárga selyem és barn
Dalmatika, auf gelber und brauner

1616. PLUVIALE, sárga és barna selyem
auf gelbem und braunem Seidenfon

1617. PLUVIALE, fehér selyem alapon k
weissem Seidenfond Blumendekor. I

1618. NAGY KENDŐ, fekete selyem pir
Seide mit Blumen. XIX. Jh.

1619. ALBÁN NŐI MENTE, piros poszt

ON, fehér márvány, akantuszlevelek közt páros mada-
Medaillon, weisser Marmor, mit Vogel und Accanthus-

ánnal, márvány. XIV. sz. — Kleines Relief, Marmor.

kórával. XVIII. sz. — Schwebender Putto, Sandstein

y, rajta a Szent Márkus oroszlánja. Velence, XV. sz. —
. XV. Jh.

ozás nyomaival. XVIII. sz. — Zwei Pfeiler, mit Spuren

etü csontmarkolattal. Angol, XIX. sz. v. — Papier-
nem Beingriff. Englisch, XIX. Jh.

etején domboru virágok. Bidermeyer. — Runde Dose,

n domboruan női mellkép. XIX. sz. e. — Runde Dose,
K. Jh.

ő, aranyozás nyomaival. XVIII. sz. — Kartusche mit
n von Vergoldung. XVIII. Jh.

ntfaragvány. Német, XVIII—XIX. sz. — Kruzifix als

Off der Awen Bálint

bombárdarius.*

l. 1528.

Eperjes

Hadtört Kösl

1913. 277. l

* aligha ágyúontó.

után somfordált kifelé és Szilágyi vitatkozott tovább, amig elfogyott az utolsó ellenfél. Hogy ezekután netán kerülték Szilágyi szobáját? Szó sincs róla. Másnap megint nem lehetett mozogni nála. Ültek a székekben, a náddiványon, az asztalon, az utolsó állóhely is elfogyott, minden nap táblás ház volt Szilágyi Gézánál. Abban az időben egy bánata volt, hogy kopasz. A naivak nem igen tudják elképzelni kopaszon a költőt.

Ha továbbmegy az ember a folyosón, mintha kifelé igye kezne, kis ajtóval találja szemközt magát, mögötte Bakonyi Miksa dolgozik. Egykor közgazdasági rovatvezető, ma vezércikkiró. Ő is a Magyar Ujság gárdájából való és valaha nagy tekintély az első hóditók jogán. Zordon és méltóságos volt, nagyon fölötte érezte magát mindenkinek, volt benne kedvesség és tréfa, de valahogy elvegyülve a leereszkedéssel. A közgazdászok akkor még nem kerestek annyi pénzt, mint manapság, de ő soha nem jelent meg az előleg-pénztárnál, azonfölül mestere volt egyik szabadkőmüves-páholynak, nagy társadalmi tekintély. A politi-

OFFENBACH (Ochsenbach) Johannes fatö

1661-ben a Pálffyaknak dolgozik

Ars 1997/1-3. 223.

két karéjos

fölött kettős

faragott. Az

kkal tagolt, a

erete szintén

A házbeli

zsár.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Ofner Péter
budai (asztalarius)
asztalom X VIII n
Miller Epikone
1757 P.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

OFNER l. Budai

Ofner

ΟΛΥΜΠΟΣ Α.Ε.Β.Ε.

Offenbeck János

építész

l.

MMÉEÉvk

1934.232.l.

Telefon 38—90.

Fénymásolatokat n

me

Kőműves-, ács- és

Telefon szám 108—15 | és a legjutányosabb árba

KÉSZITENEK: bárminemű kovácsolt munkát, u. m. vasrácsokat, kanda kat bárminemű világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességek m. dombormű, vert vagy kovácsolt vas és fémbutor vereteket.

SPECIALISTÁK: vaskapuk és sirrácsok készitésében.

Költségvetések dijmentesen.

n és Ferenc

rcárugyárosok
telek-utca 6. sz.
szitmények. : :
Üzleti portálok,
igy tombak fémekből.
jelző táblák.
lijtalan. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

Ifj. Weisz Gyula

tükör- és táblaüveg nagy raktára
Budapest, V., Vadász-utca 29.
TELEFON 44—19. TELEFON 44—1

*

Opalin falburkolat lap k alabastrom fehér és szines ∴ ∴ ∴
Falconnier-üveg épületkövek fehér és szines ∴ ∴
Sodronybetétes-üveg minden vas tagságban ∴
Recés-üveg minden méretben ∴
Öntött-üveg minden vastagságban
Tükör-üveg átlátszó és foncsorozott
Ornament-üveg fehér és szines ∴
Cathedral-üveg az összes létező szinekben ∴ ∴
Szines jelző-üvegek : : : :
Talapzat lapok sodrony betéttel és anélkül ∴ ∴
Üvegtetőcserép különféle alakban
Prizma-üveg : : : : :

építési célokra

kölcsönbe

és félstabil **gépek**
ndóan raktáron.

István

vára
V., Tisza-utca 8.

MD K

Offenbeck Mihály, ép.m.

85786. Pányi Antal. Remény-u. 2o81.hrsz.
földsz.ház.

Mag.épit.eng. -Uj épitő.nyert eng.
MÉ-ÉT. 43.sz. 1969. okt.24. 396.l.

MDK

118843. Offenbeck Mihály,

/ VIII. Dobozi-utca 7./ a VII., Bibor-u 52.sz. földszintes toldalék.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye .Bpest.1907.máj 29. 5.1.

MDK

Offenbeck Mihály épitész

Magánépitési eng.Pesten. Vállalkozók Közl. 1909.
okt. 20. 3 l.

Offenmüller Frigyes

aranyműves

kétség sem lehet. — **A bástya-utcai** Miksics-házban Offenmüller Frigyes, ki aranyműves volt s nyolcvannál több évet élt, anyagi bajok miatt pénteken agyonlőtte magát. — **Salvi Pál** volt-huszárhadnagy (a hi-

Fővárosi Lapok

1875. 448 l.

I. fele

áros polgármestere

igos Biroltsigánd

BUDAPEST
939 JAN. -7 13
LTh 4 LTh

H

IX Höggyes Endre u 10

sz. mintája — 6128

Offenmüller Frigyes

ötvös Pest

Kőmagyötvy - 86. l

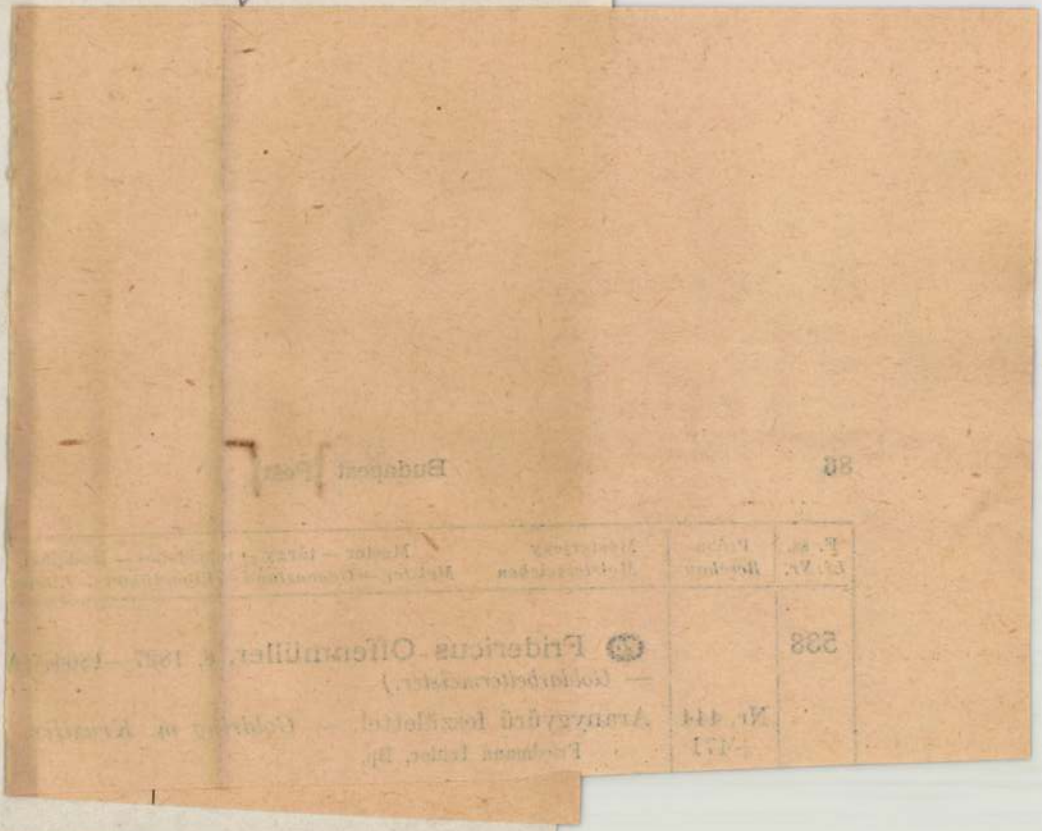

Hágysagos

Dr Szentiványi Gyula

úrnak

Bpest

XI Budafoki ut 10/c.

937 MÁR. 23. 15

86

F. sz. Lf. Nr.	Próba Beschau	Meste Meist
538		FO — Go
	Nr. 444 +471	Arany

Offenmüller Frigyes

aranyunives

Pest

1827 – 1864 Évit.

Horvath Szentpéteri

255. l.

Offenmüller és

Fiai, arany-

univesek

Pest. 1868

u.o.

Offenmüller Frigyes

ötvös

Kőmagyötvj. 538. sz.

OFFNER 1. OFNER

Pr.Z.

OFNER, Samuel, pozsonyi asztalosmester

S.Offner, bürg.Tischlermeister,
10 hónapos lánya megh. [1800, 227 l.]
S.Ofner, stb.
14 napos lánya " 1803, 441 "
S.Offner, stb.
9 hónapos lánya " 1805, 89 "
S.Ofner, stb.
2 hónapos lánya " 1812, I.köt.21.
U.az, 45 éves felesége megh. 1815, 211. l.

S.Offner, stb. a magisztrátus tagja lett.
1830, 659 l.]

Pr.Z.

OFFNER 1. OFNER

Ofner Fridrik, festő

Honművész, 1833. 208-209.

Magyar szorgalom...rajzolatja

Ofner József, késgyártó MDK

1784/5- ben telepedett le Sopronban
~~A bécsi céhben tag~~ A pozsonyi céhben
tagnak volt. 141old. 5. jegyz.

Csatkai Endre: A soproni késgyártók. 141.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja
Sopron Város Tanácsa

355. **Két virágcserép,**

porcellán, dézsaalak, arany kosfejekkel. — ZWEI BLUMENTÖPFE, Porzellan in

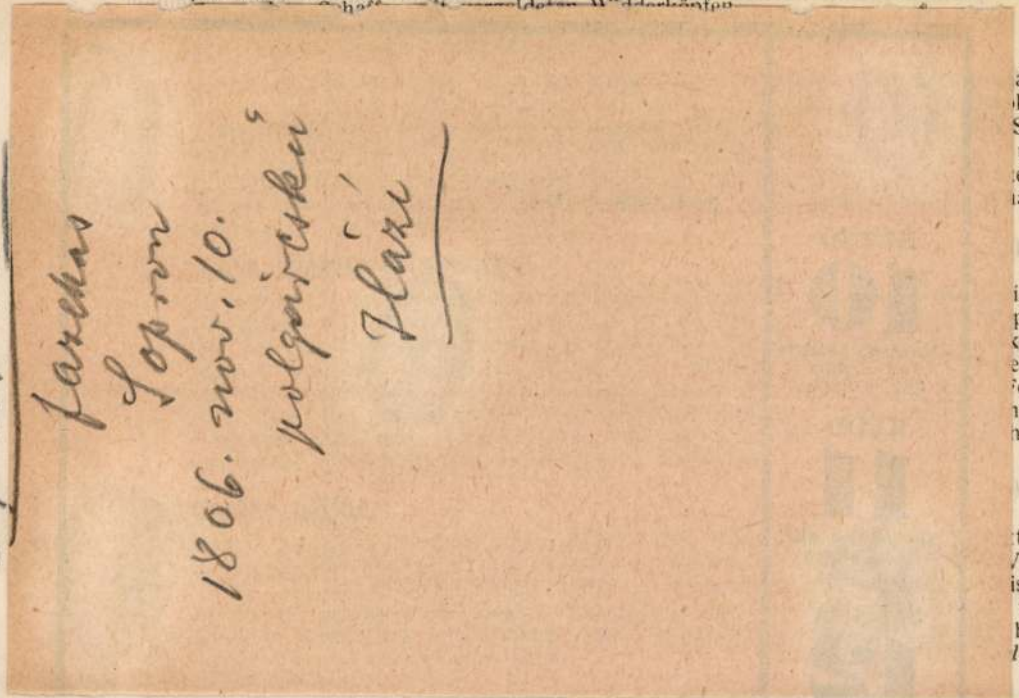

348. **Váza,**

porcellán, szines festéssel, alakos diszű alapból kihagyott három virágos medaillon. Kina. — VASE, Porzellan mit bunter Bemalung. Der Fond zeigt figurliche Darstellungen, in drei ausgesparten Medaillons Blumendekor.

349. **Mély tál,**

porcellán, arannyal élénkített szines diszitéssel. Testén körben tengerparti tájkép alakos ábrázolással. Belül lecsüngő bojtok sora, közepén legyezőben alakos folyamparti tájkép. Japán. — TIEFE SCHÜSSEL, Porzellan mit goldgehöhtem buntem Dekor. Auf der äusseren Wandung Seelandschaft mit figurlichen Darstellungen. Innen eine Bordüre auf dem Boden ein Fächer mit Flusslandschaft. Japan.

350. **Tálka,**

kemény cserép, szürke alapon szines virágdiszitéssel. Japán. — SCHALE, Steingut, kummenförmig, mit buntem Blumendekor auf grauem Grund. Japan.

350/a. **Medaillon,**

nefrit. Mindkét oldalán áttört levélkoszorú által övezett négykarélyos mezőben virágtő. Faragott fatalapzattal. Japán. — MEDAILLON, Nephrit. Auf beiden Seiten in durchbrochener Blattkranzumrahmung in vierpassigem Felde eine Blumenstaude. Mit geschnitztem Holzsockel. Japan.

350/b. **Szelence,**

nefrit, faragott felirattal. Áttört fatalapzaton. Japán. — DOSE, Nephrit, mit geschnitzener Aufschrift. Durchbrochenen geschnitzter Holzsockel. Japan.

350/c. **Madárka,**

ezüst, zománccal, zafirokkal és rubinnal kirakva, onix talapzaton. Japán. — VOGEL, Silber, emailliert, mit Saphieren und Rubin besetzt ; mit Onix-Postament. Japan.

OFNER, Samuel, pozsonyi ~~[illegible]~~ asztalosmester

S. Offner, bürgerl. Tischlermeister, 10 hónapos lánya meghalt. (1800, 227 l)

—

S. Ofner, stb. 14 napos lánya meghalt. (1803, 441 l)

—

S. Offner stb. 9 hónapos lánya meghalt. (1805, 89 l)

—

S. Ofner, stb, 2 hónapos lánya meghalt 1812-ben. (1813, 1. kötet, 21 l)

—

U. az, 45 éves felesége meghalt. (1815, 211 l)

—

S. Offner, stb, a magistrátus tagja lett. (1830, 659 l)

—

Preßburger Zeitung

(Genthon)

Ofner Tamás

pozsonyi ötvös
1497

l. Muz. és Kst. Ért.
1911. 104. l.

vrod
Gerevich László:
Középkori budai kelyhek.
Budapest Régiségei
XIV. k. Bp. 1945.
337. l.

M.D.K.

Ogetti – Ferrua – Josi – Kirschbaum.

Esplorazioni sotto la confessione di S. Pietro in Vaticano eseguite negli anni (1940 – 1949)

(Genthon István)

Müvert, 1954. 2 sz. 303 l.

Ogonovszky Géza

festő

koll. kiáll. Művész Galéria

vrod
z

A Műgyűjtő

(Magyar Nemzet)

1948. 195. l.

Ogonovszky Géza

l

Szabad Művészet

1948, 225. l.
226. l.

művészeten keresztül az egész országnak
em lehet vitás, hogy azxxxxxx egyház
valami, hanem az egész magyar művészet
sen érvényes ez a megállapitás hazánkra,
ak, hogy a XVIII. század végéig az egyház
magyar művészettel. Az személyes fel-
t az iparművészet körébe eső tárgyakra
ak számlálni azokat a kiemelkedő
k nem volt valami szerepe, csak csak

a magyar művészet első századánál
tanultságát, gyakorlatát, mesterségbeli
nyujtja a most megkeresztelkedett magyar
ez az igazság is, hogy a magyarművészet
ő Szent István. Ezer esztendőre meg-
k irányát első sorban azzal, hogy
likus valláshoz, a keresztény kulturához
juk a kérdést, bármennyire is divat
ről beszélni, ha a magyar kereszténység
volna és szervezője Szent István nem
olna országát, akkor ma itt nem beszél-
iős fejldőségről, s műfészeti kulturánkat
Balkán, vagy Románia művészete.

Ozonovszky Géza

festő

Kőcsögök zöldséggel

c. képe repr.

Művészet. 1941. 38. o.

31. l.

T. 2816.

ágtató uhlánus-közlegény (Uhlanen
rtja előre, a háttér pedig hegyes

. 10.7 : 15.4 cm.

.

101 n

L. OGONOVSZKY GÉZA, RÁCZ LÁSZLÓ ÉS ORBÁN GYULA

FESTŐMŰVÉSZEK MUNKÁIBÓL RENDEZETT

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK

KATALÓGUSA

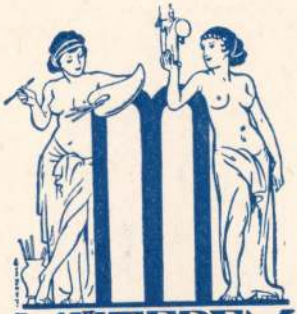

MŰTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI
KIÁLLITÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM" művészeti vezetője.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1943. ÉVI JANUÁR HÓ 1-TŐL

L. OGONOVSZKY GÉZA:	Pengő
1. Utcarészlet	550.—
2. Ciklámen	400.—
3. Sárgatök	450.—
4. Fagylaltozó	550.—
5. Reggeli pára	420.—
6. Erdő széle	180.—
7. Két csónak	380.—
8. Borus táj	520.—
9. Erdei pad	800.—
10. Szamosfalva	600.—
11. Asztalon	480.—
12. Kék ház	530.—
13. Bál	1100.—
14. Espresso	280.—
15. Virágkosár	650.—
16. Mezei csokor	650.—
17. Hangulat	1000.—

L. Ogonovszky Géza

festő

Ligeti tejivó, olaj-temp.

Zöldség, olaj-temp.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

Viselet.

Női ruha.

A hölgyek egyike Ilon
zsinóros mentét és angol bare
selyem foulard ruhát, bő ujj
nyát fodorja felett zsinórozá
pezi. Felirata:

TAVASZI
Melléklet a Pesti-h

alól jobbra: Ny. Rohn és Grun
legalól jobbra: Pest, Majus 1

Kny., mér. 26.3: 22.8

L. Ogonovszky Géza

festő

wód

Z

Művészet 1943. 50. sz.

37. l. (A Műterem kiállításai.)

Bál c. Egyé repr

u. o. 39. l.

A Magyary Béla:

L. Ogonovszky Géza

l.

Szépmüvészet

1943. 34. l.

Ogonovszky Géza

Zöldség, olajf.

Müvészeti Hotek Ungvár

1941.

Ogonowsky Géza

festő.

VII. Elemér u. 24.

MKSz 1947

Ohati apátság

Végh Kálmán Mátyás:
Az ohati apátság.
Szárnadok 1905. 630 l.

Óhány Marianne

Kiállítás a Ferencvárosi Pincetárlatban

Magyar Nemzet 1986. 1. 24.

Óházy Marianna, iparműbész

L. Sollész György

Vidas József: A lehetetlen lehetősége 12

Élet és Irodalom Bp. 1986 márc. 21. XXX/12

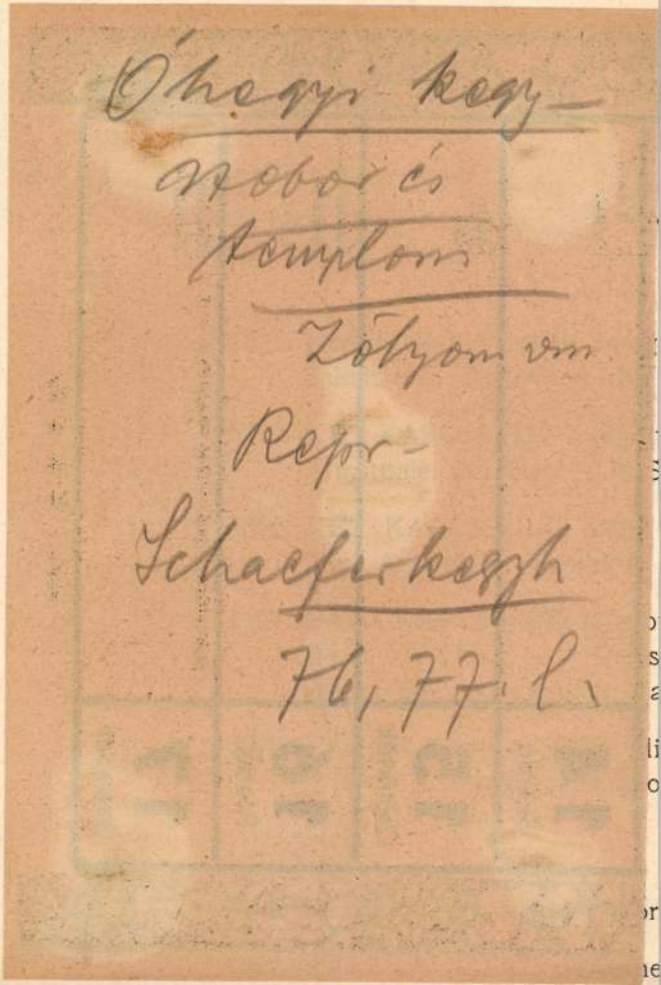

Óhegyi kegy-
szobor és
templom
Zöhyom vm
Repr-
Schaeferkegyh
76, 77. l.

. Olasz, XVIII. sz. — Zwei Lehnstühle, Nussholz,
.

s, berakott disszel. Olasz, XVII. sz. — Niedriger
XVII. Jh.

himzett betéttel. Empire. — Paravent, Mahagoni,

l. Renaissancestilus. — Zwei Armstühle, Nussholz,

Olasz, Renaissance-stilus. — Armstuhl, Nussholz,
sancestil..

tájkép, vizeséssel. XIX. sz. — Runder Salontisch,
h.

— Zwei Armstühle, mit Cretonüberzug.

kással, négy hajlott lábon. — Rundes Tischchen,
e Füsse.

övetkárpitozással. — Zwei Armstühle, Mahagoni-

Óhegyi bucsujáró-
templom
Zolyom vm
kepe repr
Kiss Sikl kath. Magy
808. l.

MDK

Óbidi Légmán Imre kir. n.áll
épit.hivatal fő ger.

az utolsó választm. ülés óta rendes tagul jelentkezé

Az O.M.Iparm.Társ. választm.ülése 1916.jan.8.
MIP.1916 3-4.sz.

Ohridi rk. templom

(Zala vm.)

Mindszentek tiszteletére
1753-ban építtette Bitó
Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Kulcstartó aranyozott réz, két darab. Mag. 14 és 9 cm. Osztrák, XVIII. század.

T. Ohridi Erzsébet
festő
II. Pázmán u. 12

MKSz 1947

O

MDK

L. Ogonovszky Géza, festő

4o2. Utca részlet. Olajtempera.

4o3. Tejivó. -Olf.

Bp.Mücs.- "A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.1?.l.

MDK

Ugonovszky Géza, festőm.

Bögrék.
2. Csendélet.
Asztal tükörrel.
Kék virág.
Ablaknál.
Varjak.
7. Csendélet.

Müvész Galéria.XII.kiáll. 1948. ápr.11-21. Gyüjt.kiáll.

Ohale Mályás

kentendrei öz

Mayer Náust 1983. X. 19.

Mieczysław. 1943. VIII č. 39. l.

L. Gogolewski Géza: Bál.

Művészet. 1941.
VI. 38 sz. 31. l.

Gyarnovszky Géza:
Kőrösy földségszel

L. Ogonovszky Géza festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.
UJSÁG (Budapest)
Lap: .....
Megjelent: 1943 JAN. 3

L. Ogonovszky Géza, Rácz László, Orbán Gyula kiállítása

A *Műterem* Kossuth Lajos-utcai kiállító helyiségében *Kató* Kálmán rendezésében három fiatal művész nyitja az 1943-as évet. Mint értesültünk, mindhárman a legfiatalabb korosztályhoz tartoznak, tizenkilenc-huszévesek. Hangsúlyozni kívánjuk e tényt legalább papíron, miután festményeiken az évek számának megfelelő ifjui hév és lendület nem látszik.

Képeik zöme becsületesen elképzelt, igyekvő, többször átkorrigált iskolás tanulmánynak hat. Ugyan egyetlen darab sem befejezetlen, de éppen egy-két könnyed skicc, őszinte, gyors vázlatképeik közé vegyítve talán fiatal alkotóikról, magukról többet is elárult volna.

Jósolni róluk ma még nem lehet. Itt-ott érződik a képeken egy kis Paál László-reminiszcencia, — de csak enyhe reminiszcencia, s L. Ogonovszkynál egy kevés Rudnay.

Bátran felsorakozó kis gyűjteményük egy-két darabja azonban megérdemli, hogy a látogató megálljon előtte.

dául egy utcarészlet, napos, világos, s vibráló mint egy loholó, zakatoló körúti délelőtt. Egy másik témája „kék házának" kék fala fölé boruló rekkenő nyári ege izzik. Ugyanez az izzás lelhető egy szamosfalvi tájképen, h[illegible]jól áthangolt borulattal, a val[illegible] „Borus táj" esőrehajló szürk[illegible] váljék belőle.

Orbán Gyula „Csend" cimü képe[illegible] s „Reggeli hangulatán" a hajnai fátyola készül felszakadozni a gyengéd, tompaszinezésü tájról.

Rácz László a legiskolásabb közöttük. „Kikötő"-képén kivül alig tu[illegible]nánk más munkáját kiemelni. Figurális képei erdélyi népviseletes csoportjaikkal merevek, s a mozgalmasságo hiányolják, pedig egy kisebb tanulmányán az „Egymás közöttön" szereplőknek elhisszük, hogy valóban igy tén feregnek, álldogálnak, üldögélnek egymás között, egyszóval: élnek.

A kiállitás ötvenegy képe tájkép, tájkép, csendélet, csendélet mellett két portré mindössze, semmi akt.

A terem hangulata nyugodt. Vész, vihar, háboru kellős közepén ez a három fiatal festő ugy él és dolgozik, mintha béke volna.

Béke, amikor festékes dobozzal, háromlábu kis székkel ifju piktorok „téma" után járnak és nyáron „Falusi tájat", „Kis templomot", „Kikötőt", „Naplopókat" festegetnek, majd télen müterembe szorultan „köcsögös, gombás csendéletet", „virágkosarat", „cikláment", vagy „sárga tököt."

Hogy mondja a költő? — „Nagy kapuk békéje legyen veled, — Várj a kilincsnél, várj, mig megcsikordul, s elfordul lassan óriás szárnyuk..."

Talán ha tárul az ajtó, talán változnak ők is. Egyelőre 1943 küszöbén, ugy lehet, iskoláznak még, s várnak.

T. Sz. G. dr.

Ogonovszky Géza MDK

Fények és árnyak, olf.

Táj, olf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Ogonovszky Géza lovag

Fények és árnyak. Olajf.
Táj. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. JÚN. 1-18-ig. 35.1.

L.CGONOVSZKY GÉZA

kiállitása a MÜTEREM Kossuth Lajos
utcai kiállitó helyiségében

UJSÁG /BUDAPEST/, 1943. jan. 3.

L. OGONOVSZKY GÉZA festőművész

Két csónak
Borus táj
Erdei pad
Szamosfalva
Asztalon
Kék ház

Gyüjteményes kiállitásának katalógusa.
MŰTEREM Képzőművészeti Kiállitásai
1943. jan. 1-14.-ig.

MDK

lovag Ogonovszky Géza, festö

Virágkosár. Olajf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért". 1943 máj. 16-30. Kat.

13.1.

L.OGONOVSZKY GÉZA

A MÜTEREM Kossuth Lajos utcai kiállitó helyiségében Kató Kálmán rendezésében három fiatal müvész.

UJSÁG, 1943.jan.3.

OGONOVSZKY GÉZA

Három fiatal müvész kiállitása a Kossuth Lajos utcai MÜTEREM-ben. Siklóssy László cikke.

Pesti Hirlap, 1943. jan. 5. kedd. 4.oldal.

L.OGONOVSZKY GÉZA

Három fiatal barát közös kiállitása a "Müterem"-ben.

Uj Magyarság, 1943. jan. lo. vasárnap

L.OGONOVSZKY GÉZA festőművész

Utcarészlet
Ciklámen
Sárgatök
Fagylaltozó
Reggeli pára
Erdő széle

Gyüjteményes kiállitásának katalógusa.
MŰTEREM Képzőművészeti Kiállitásai
1943.jan. 1-14.-ig.

Ogonovszky Géza

Három fiatal festő kiállitása a Kossuth Lajos utcai "Müterem"-ben. Ijjas Antal cikke.

Nemzeti Ujság, 1943.jan.6.

L.Ogonovszky Géza

gyüjteményes kiállitása a Müteremben.

NÉPSZAVA, 1943. jan. 6. 7.oldal.

L. OGONOVSZKY GÉZA festőművész

Bál
Espresso
Virágkosár
Mezei csokor
Hangulat

Gyüjteményes kiállitásának katalógusa.
MŰTEREM Képzőművészeti Kiállitásai
1943. jan. 1-14.-ig.

MDK

Ogonovszky Géza, festöm.

Sárga virág.
Citromok.
1o. Csendélet.
Tájkép.
Hidépités.

Müvész Galéria.XII.kiáll. 1948. ápr.11-21. Gyüjt.kiáll.

Ogonovszky Géza

MŰVÉSZ GALÉRIA
HEGEDŰS LÁSZLÓ

XII. kiállítás

Lovász

OGONOVSZKY GÉZA

és

RÁCZ LÁSZLÓ

festőművészek

gyüjteményes kiállítása

1948 április 11—21-ig

1.

MŰVÉSZ GALÉRIA
Budapest, V., Sztálin-tér 3.

Felelős kiadó: Hegedűs László.
4668-48. — Független-nyomda, Budapest.
Felelős: Lengyel Lajos igazgató.

Ogonovszky Géza képei:

1. Bögrék 1300
2. Csendélet 2700
3. Asztal tükörrel 2700
4. Kék virág 2000
5. Ablaknál 2000
6. Varjak 2500
7. Csendélet 2000
8. Sárga virág 2000
9. Citromok 1700
10. Csendélet 2000
11. Tájkép 2000
12. Hídépítés 3000

Rácz László képei:

1/a Tájkép 1700
2/a Kompozició 2500
3/a Merengő 3000
4/a Tájkép figurával 2000
5/a Fejtanulmány 2000
6/a Csendélet 2200
7/a Munkásnők 3000
8/a Csendélet 2000
9/a Csendélet 1800
10/a Világtalan 2700
11/a Csendélet 1800
12/a Tájkép 2200

Ogonovszky Géza

MDK

Virágkosár, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Ogonovszky Géza

Csendélet

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Ogonovszky Géza

Ház előtt

Erdőrészlet

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Ogonovszky Géza

MDK

Köcsögök zöldséggel

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

MDK

Ogonovszky Géza

Fények és árnyak, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Ogonovszky Géza

Táj, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

L. OGONOVSZKY GÉZA:	Pengő
1. Utcarészlet	550.—
2. Ciklámen	400.—
3. Sárgatök	450.—
4. Fagylaltozó	550.—
5. Reggeli pára	420.—
6. Erdő széle	180.—
7. Két csónak	380.—
8. Borus táj	520.—
9. Erdei pad	800.—
10. Szamosfalva	600.—
11. Asztalon	480.—
12. Kék ház	530.—
13. Bál	1100.—
14. Espresso	280.—
15. Virágkosár	650.—
16. Mezei csokor	650.—
17. Hangulat	1000.—

Fagylaltozó.

RÁCZ LÁSZLÓ:	Pengő
18. Kistemplom	650.—
19. Ház előtt	880.—
20. Ketten	530.—
21. Gombás csendélet	750.—
22. Tiborcok	1200.—
23. Virág	720.—
24. Erdő	600.—
25. Falusi táj	280.—
26. Egymás között	100.—
27. Kikötő	490.—
28. Nagypéntek	380.—
29. Zöldség	380.—
30. Csendélet	790.—
31. Bimbi	280.—
32. Verőfény	500.—
33. Naplopók	610.—
34. Vasárnap	510.—
35. Csucsán	800.—
36. Este	380.—
37. Kutnál	420.—

Kistemplom.

ORBÁN GYULA:

	Pengő
38. Totya	700.—
39. Muskátli	520.—
40. Köcsögös csendélet	380.—
41. Kék lábas	440.—
42. Csend	320.—
43. Borházak	340.—
44. Virág csendélet	450.—
45. Kukoricás csendélet	580.—
46. Orgonák	450.—
47. Zugliget	340.—
48. Tök	430.—
49. Pesti udvarrészlet	340.—
50. Szentendrei táj	320.—
51. Reggeli hangulat	320.—

Muskátli.

Ha kiállításaink érdeklik, kérjük nevét a pontos cimmel olvashatóan a látogató könyvbe beirni, hogy a jövőben állandóan küldhessük meghivóinkat nb. cimére.

F. k.: ómoroviczai Szalmássy Zsigmond Dr. Berkes (s Gerő Merkur) nyomda

L. OGONOVSZKY GÉZA, RÁCZ LÁSZLÓ ÉS ORBÁN GYULA

FESTŐMŰVÉSZEK MUNKÁIBÓL RENDEZETT

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

MŰTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 169-654

A kiállítást rendezte:
KATÓ KÁLMÁN
festőművész
a „MŰTEREM" művészeti vezetője.

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1943. ÉVI JANUÁR HÓ 1-TŐL 14-IG 9—½6 ÓRÁIG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

L. Ogonovszky Géza

Cikk 3

Új Magyarság

VASÁRNAP, 1943 JANUÁR 10

Kiállítás

Három fiatal barát: L. *Ogonovszky* Géza, *Rácz* László és *Orbán* Gyula közös kiállítást rendezett a Műteremben. Egészen fiatalok és tiszteletreméltó bátorsággal széles ecsetkezeléssel festenek a franciás festőiséget tűzve ki követendő célnak. Egyelőre közös az ecsetkezelésük, a festi látásuk, úgy hogy alig lehet megkülönböztetni egyiket a másiktól. A rajzot mellőzik, de merészen vetik fel a színes világosságot és a vibráló árnyat, az izzó, mély színeket kedvelik. Kissé felszínes a művészetük, még el kell mélyedniök, de az biztos, hogy bátran, tehetséggel, szabadon látják a színeket, a fényt és árnyékot és valószínűleg sohasem fognak szárazon, pedánsan dolgozni, még akkor sem, hogy figyelmüket lekötik a rajz érdekességei is.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Ogonovszky Géza

A Kossuth Lajos-utcai „*Műterem*"-ben három fiatal festő kiállitását látjuk, együtesen, — s meglep, még pedig különös, nem kellemetlen vagy hátrányos módon, hogy a három művész képei ugy hatnak, mintha *egy* alkotó festette volna őket. *L. Ogonovszky* Géza, *Rácz* László és *Orbán* Gyula: mind fiatal művészek. Mind a hárman annak a modern festői látásnak vannak birtokában, amely éles késpengeként szaggatja fel a jelenségek külsőleges szineit és formáit és szinek mögötti szineket, formák mögötti formákat ragad meg s azokat festi, a világot azokban ábrázolja. Hogy ez a festői látás *nem* szubjektiv és meghatározhatatlan valami, hanem az adott szin és formavilág objektiv értékü megragadása: éppen azt bizonyitja a három fiatal festő képeinek azonos sorsa. A hármuk közül *L. Ogonovszky* Gézát leginkább az élet friss és nyers szinei érdeklik, a városi élet modern jelenetei, — képei között ilyen témájuak is vannak mint *Fagylaltozó*, *Espresso*; nagyon szép a „*Virágkosár*". *Rácz* László élesebb szinekkel, határozottabb formákkal dolgozik és talán az ember is jobban és összetettebben érdekli, mint a másik kettőt; *Tiborcok* c. képéről a falu misztikus erejü szinei áradnak, vasárnapi napsütés, tarka falusi viganók; szegénység. Ugyanilyen — vagy talán még szebb — *Kistemploma* is. *Orbán* Gyula képein csendéletek, virágok, hangulatok, viszont szinei — még a kékek is vagy szürkék is — szinte kigyulnak a mögöttük lévő izzástól. Legforróbb szinfeszültségekkel ő dolgozik. Egészben véve mind a három fiatal festő tehetséges és őszinte művész s amit már most adtak, több mint igéret és uttörés: küzdelem és alkotás.

IJJAS ANTAL

Ijjas Antal: Két kiállitás.
Magyar Nemzet, 1943. jan. 6.

Curóba Flim Lapterjesztő

vállalat könyv,

Budapest

v Visegrádi ut 36.

Ogonovszky Géza

† Nemzeti Salon tavaszi tárlatán szerepelt.

Esti Újság 1942. VI. 11.

I. Ogonovszky Géza

A Nemzeti Salon tavaszi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.